

Lyngen kommune

Møteinnkalling

Utvalg: Lyngen kommunestyre
Møtested: Auditoriet, Eidebakken skole
Dato: 13.02.2020
Tidspunkt: 09:00

Medlemmene innkalles med dette til møtet.

Medlemmer som måtte ha gyldig forfall og/eller mulig inhabilitet, må muntlig melde fra om dette snarest, slik at varamedlem kan bli innkalt. De varamedlemmene som får tilsendt innkallingen, møter altså bare dersom de får særskilt innkalling. Egenmeldingsskjema finnes på vår hjemmeside www.lyngen.kommune.no under politikk/sakspapirer.

De sakene som ikke er unntatt offentlighet er i tida fram til møtet utlagt med alle dokumenter til alminnelig ettersyn på Servicekontoret, kommunehuset.

De medlemmene og eventuelle innkalte varamedlemmer som skal delta i behandlingen av saker som er unntatt offentlighet, kan få nærmere innsyn i disse (dersom de ikke følger denne innkallingen) ved henvendelse til Servicekontoret.

Lyngen kommune, den 06.02.2020.

Dan Håvard Johnsen
Ordfører

Aud Haugen
utvalgssekretær

VEDLEGG:
Saksutredningene

Kopi av innkallingen vedlagt saksutredningene sendes til orientering til:

1. og 2. vararepresentant for hver liste
Rådmannen
Økonomisjefen
Næringsjefen
Sektorleder teknisk drift
Oppvekstsjefen
Helse- og omsorgssjefen
Ordfører (der ordfører ikke er medlem/varamedlem)

Sendes på e-mail til:

Kontrollutvalget (epost)
Råd for folkehelse v/Harald Haugen (Ikke saker unntatt offentlighet).
Ungdomsrådet v/Sigve Ringbakken og Jonas R Johansen (kun kommunestyre)
Fagforbundet htv, 9060 Lyngseidet (Ikke saker unntatt offentlighet)
Utdanningsforbundet htv, 9060 Lyngseidet (Ikke saker unntatt offentlighet)

Pressen - legges ut på internett:

Bladet Nordlys, postboks 2515, 9272 Tromsø. (Ikke saker unntatt offentlighet.)
Framtid i Nord, postboks 102, 9069 Lyngseidet. (Ikke saker unntatt offentlighet.)
NRK Troms, 9291 Tromsø. (Ikke saker unntatt offentlighet.)
Biblioteket for utlegging til alminnelig innsyn. (Ikke saker unntatt offentlighet.)

Kopi av innkallingen uten vedlegg:

KomRev Nord (epost) (kun kommunestyre og formannskapet)
Kommunekassereren

NB ! De som mottar kopi av innkallingen (evt. m/vedlegg) møter kun etter eget ønske dersom de ikke blir innkalt særskilt. Evt. talerett er i hht. formannskapets/utvalgets arbeidsreglement (pkt. A, § 4).

Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 1/20	Referatsaker		
RS 1/20	Beredskapsavtale mellom Lyngen kommune og frivillig innsatsstyrke		2015/1806
RS 2/20	Kvalitetsmelding 2019 - barneverntjenesten Lyngen kommune		2019/55
PS 2/20	Forslag til ny samarbeidsavtale- Lyngen kommune og Lyngen klatreklubb		2019/707
PS 3/20	Tilstandsrapport for grunnskolen i Lyngen-skoleåret 2018-2019		2015/1766
PS 4/20	Kjøp av tjenester til utredning av tiltak mot setningsskader på Lyngstunet		2018/439
PS 5/20	Oppgradering av Lenangen svømmehall-økte kostnader i forhold til tidligere overslag		2019/558
PS 6/20	Forvaltningsrevisjonsrapport - evaluering av innkjøpstjenesten i Nord-Troms		2018/737
PS 7/20	Orientering om konsekvens av vedtak om fjerning av driftsmidler til veilys langs fylkeskommunale veier		2018/863
PS 8/20	Fremtidig eierskap av kommunale boliger/eiendommer		2016/1119
PS 9/20	VANNFORSYNING Lyngseidet - Furuflaten og revisjon av handlingsplan vann og avløp.		2018/159
PS 10/20	Søknad om støtte - Ullsfjordforbindelsen AS		2019/528
PS 11/20	Oppfølging av kommunestyrets vedtak om organisering av brannvesen-finansiering av utdanning		2018/310
PS 12/20	Omgjøring av tidligere vedtak - Søknad om delegasjon av forvaltermyndighet for verneområder opprettet i medhold av naturvernloven		2019/788
PS 13/20	Vigsler i Lyngen kommune		2017/707
PS 14/20	Valg av forliksråd		2020/70
PS 15/20	Suppleringsvalg		2019/400
PS 16/20	Utvidet fullmakt forhandlingsutvalg	X	2020/109
PS 17/20	Ny kommunedirektør Lyngen kommune		2019/714
PS 18/20	Utviklingsavdelingen		2016/974
PS 19/20	Fornyelse av salgs- og skjenkebevilling		2019/725
PS 20/20	Pride flagg i Nord Troms 6.juni 2020		2020/104

PS 21/20	Kontrollutvalget- sak 29/19	2015/1273
PS 22/20	Endring av selskapsavtale - K-sekretariatet IKS	2016/833

PS 1/20 Referatsaker

Beredskapsavtale mellom Lyngen kommune og frivillig innsatsstyrke om bistand ved uttrykning i egen kommune eller i andre kommuner.

Politi utkaller hjelpemannskap

Røde kors hjelpekorps	Daniel Larsen	90798938	Lyngen.rkh@gmail.com
Norsk Folkehjelp	Freddy Kviteberg	95996123/ 99796444	lenangen@folkehjelp.no
Operativleder Røde kors hjelpekorps/ Heimevernet	Viktor Olsen	91189242 (priv) 77710028 (jobb)	Hv-16.kontakt@mil.no viktor@virotre.no

Samarbeid

Det planlegges samarbeidsmøter x 2 pr år.

Lyngen kommune deltar på felles øvelse med innsatsstyrken 14. mars 2020.

Lyngen sanitetsforening kan i regi av sin omsorgsberedskapsavtale tilby mat, varme, lokale, barnepass o.l. Lyngen kirke har tilbud om åpen kirke ved behov jf kirkas beredskapsplan.

Forberedelser før redningsaksjon

Tema møter med bistand fra kommunepsykolog/ psykososial støttegruppe, lege
Øvelser og trening

Ved utkalling - Innsats

Politi utkaller operativleder i Røde Kors/ Norsk Folkehjelp - Oppmøte ved «base»
Operativ leder kontakter legevakt/ ambulanse – vaktlege aktiverer kriseledelse/ psykososial støttegruppe ved behov.

Rutiner etter innsats

Mat og omtanke ved basen

Mulighet for alenetid for innsatsstyrken

Etablere mulighet til å snakke om felles opplevelse – bistand fra fagpersoner ved behov

Når lokale innbyggere er rammet skal fagpersoner delta

Rutiner for debrifing

Kommunalrepresentant/ psykososial støttegruppe møter ved basen når operativ leder ber om det.

Avskjekk ved uttrykning i andre kommuner

Organisasjonene tar kontakt med hjelpere ved behov i etterkant av ulykker

Barnas trygghet – vårt felles ansvar Kvalitetsmelding 2019 for Barneverntjenesten

Denne kvalitetsmeldingen skal gi politikere i Lyngen kommune best mulig kunnskap om barneverntjenesten for Lyngen kommune.

Tjenesten har stort fokus på kvalitet og forsvarlighet i alle ledd. Vi er aktive aktører i samarbeid med barnefaglige miljøer. Målet er å dele erfaringer og være en lærende organisasjon. Tjenesten er i stadig utvikling og har til enhver tid fokus på muligheter og kontinuerlig forbedring.

Ved å samarbeide med andre hjelpeinstanser sikrer vi at barn og ungdom får best mulig hjelp. Det er viktig at taushetsplikten ikke blir til hinder for samarbeid. Vi tilstreber å holde politikerne og administrasjonen fortløpende orientert om barneverntjenestens arbeid og prioriteringer.

Barnevernsfaget er komplekst og krever kompetente og dedikerte ansatte. De ansatte i barneverntjenesten for Lyngen kommune har variert utdanning og relevante videreutdanninger. Dersom vi sammen møter barn og unge på en god og modig måte, og samtidig bruker det vi har av faglig kompetanse tror vi at vår skjønnsutøvelse og faglige vurderinger blir til barnets beste.

Visjonen for barneverntjenesten er «barnet i sentrum»

Mål for barneverntjenesten

1. Utsatte barn/unge mottar tjenester av faglig god kvalitet.
2. Barneverntjenesten er fremtidsrettet og i kontinuerlig utvikling.
3. Ansatte i barneverntjenesten opplever trygghet, stolthet og mestring i jobben.

Beskrivelse og analyse av enheten og tjenestene	
Enheten skal beskrive og analysere ståstedet sitt ut fra de målsetninger som ligger til enheten og tjenesten	
Beskrivelse av enheten	
	<p>Barneverntjenesten har totalt 4 årsverk. Samtlige ansatte har minimum 3 årig høyskoleutdanning, to barnevernpedagoger, sosionom og vernepleier.</p> <p>Barneverntjenesten mottok i 2019 totalt 38 meldinger.</p> <p>Det ble opprettet 29 nye undersøkelser. Barnevernlovens frist for å gjennomføre undersøkelser, 3 måneder, ble ikke overholdt i 3 undersøkelser første halvår 2019. Dette utgjør rundt 10 % av alle undersøkelsene.</p> <p><i>Antall meldinger har økt fra 2017(27) til 2018(37) til 2019(38)</i> <i>Undersøkelser 2017(23) 2018(31)2019(29)</i></p> <p>11 barn mottok hjelpetiltak fra barneverntjenesten pr 31.12.19, 1 av disse var mellom 18 og 23 år. Alle barn hadde tiltaksplan.</p> <p>Barneverntjenesten hadde pr 31.12.19. 5 barn under omsorg. 5 av disse var plassert i fosterhjem, og alle disse hadde fått sine lovpålagte tilsyn og oppfølging.</p> <p>Barneverntjenesten hadde tilsynsansvar for 11 barn, og 10 barn hadde bodd i fosterhjem mer enn 1 år. Av disse hadde alle fått lovpålagte tilsynsbesøk</p> <p>Akuttberedskap Barneverntjenesten ivaretar akutt barnevernvakt fra 01.01.19. Barneverntjenesten tilgjengelig for publikum og samarbeidspartnere hele døgnet. Akuttvakta fordeles på alle fire ansatte som har vakt en uke hver pr. måned.</p> <p>Ettervern Ettervern er frivillig og det er få ungdommer som takker nei til videre oppfølging. Barneverntjenestens mål er å gi et best mulig tilbud, sikre medvirkning og bistå de unge inn mot en selvstendig voksentilværelse. Barneverntjenesten samarbeider med aktuelle instanser for å sikre et godt ettervern.</p> <p>Brukermedvirkning Barnet involveres i undersøkelsen. Barneverntjenesten har rutinemessig minimum to samtaler med barnet i undersøkelser. Det skal også gjennomføres avslutningssamtale med barnet når undersøkelsen er ferdig. Dette blir særlig viktig nå når barn har fått selvstendige rettigheter i henhold til barnevernloven. For at barnet skal kunne gjøre bruk av sine rettigheter må barnet vite hvilke vurderinger</p>

barneverntjenesten har gjort i forhold til eventuelle tiltak. Vi jobber med å ha barnet med på utarbeidelse av tiltaksplan, og mer delaktig i evaluering av hjelpetiltak. Foreldrene er nok i større grad med på utarbeidelse av tiltaksplan.

Vi skal jobbe frem mer for involvering av barn i undersøkelse og tiltakssaker, og tenker det vil gjøre det lettere for saksbehandlerne, og lettere for leder å følge opp. Ved fosterhjembesøk skal barnet snakkes med først, så langt dette lar seg gjennomføre. Etter hver samtale skal barnet få spørsmål om hvordan barnet har opplevd møtet med oss. Dette er et ledd i vårt arbeid mot en mer klient og resultatstyrt praksis.

Barneverntjenesten skal implementere metoder og maler for samtaler med barn.

Hjelpetiltak

Veiledningen er målrettet og ofte skreddersydd til den enkelte familie. Veiledning og endringsrettede tiltak er avgjørende for å gi barn god omsorg og forebygge omsorgsovertakelser. De foreldrene som trenger det og som samtykker, henvises til ICDP foreldreveiledning, MST og andre relevante tiltak for å forbedre samspeillet i familien.

Barneverntjenesten setter også inn kompensierende tiltak der det er nødvendig. Dette kan være råd og veiledning, avlastning, økonomisk støtte ol.

Kort oppsummering av hvordan prosessen rundt hvordan enhetens egenvurdering er blitt gjennomført

Egenvurderingen gjennomføres fortløpende gjennom veiledning og refleksjon i gruppe og individuelt.

Lovverk og forskrifter

Beskrivelse av de lover og forskrifter som enheten er pålagt å styre etter.

Lov om barneverntjenester

Lov om offentlig forvaltning

Lov om barn og foreldre

Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd

Barnekonvensjonen

Den europeiske menneskerettskonvensjonen

Haagkonvensjonen 1996

Forskrift om internkontroll etter barnevernloven

Forskrift om medvirkning og tillitsperson

Forskrift om fosterhjem

Forskrift om politiattest i barnevernet

Nasjonale retningslinjer

Barneverntjenester er en lovpålagt oppgave for barn og unge 0 – 18 (23) år. Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekst-vilkår, jfr Lov om barneverntjenester § 1-1. Barneverntjenesten kan iverksette tiltak etter barnevernloven for alle barn under 18 år. Ved samtykke fra barnet kan tiltak som allerede er iverksatt, eller tiltak som erstatter iverksatte tiltak, opprettholdes til barnet fyller 23 år, jfr § 1-3.

Det er primært foreldrenes oppgave å sørge for sine barns oppvekstvilkår. Barneverntjenesten iverksetter tiltak overfor barn og familier som følge av forholdene i hjemmet og/eller særlige behov hos barnet jf. § 4-4. Tiltakene skal ha som formål å bedre barnets levekår og utviklingsmuligheter, dette blant annet gjennom å styrke foreldrefunksjonen og foreldrenes evne til selv å ha omsorgen for sine

Kvalitetsmelding 2019 for Barneverntjenesten

barn. Dette gjenspeiler det biologiske prinsipp og minste inngreps prinsipp som er sentralt ved utøvelsen av barnevernsarbeidet. Det er en overordnet tanke at barn og unge så langt som mulig skal hjelpes gjennom tiltak i hjemmet, familien og nærmiljøet.

Ny barnevernlov er under utarbeiding. I påvente av ny lov er det kommet en del endringer i eksisterende lov. *Barn har fått rett til barneverntiltak, og det er lovfestet at barn har krav på å bli møtt med kjærlighet. Videre er barneverntjenesten sin plikt til å følge opp barn og foreldre forsterket, samt at reglene for opplysningsplikt er forenklet.*

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sendte i 2016 på høring forslag til endringer i ansvarsdelingen mellom stat og kommune på barnevernområdet. Det overordnede målet med forslagene var et bedre barnevern der flere barn fikk riktig hjelp til rett tid. En endret ansvarsdeling skulle blant annet gi bedre grunnlag for tverrfaglig samarbeid og sterkere insentiver til tidlig innsats overfor utsatte barn og familier. Som en følge av endret ansvarsdeling vil det komme en endring i finansieringsordningene i barnevernet, der egenandelsordningen avvikles og rammeoverføringene økes. Dette vil medføre at barneverntjenesten må dekke det et beredskapshjem eller en institusjonsplass reelt koster, noe som igjen vil føre til at forebyggende tiltak vil være kostnadseffektive.

Etter at endringer i ansvarsdelingen har vært på høring, har det vært utredet hvilke oppgaver som kan flyttes til fylkeskommunalt nivå i forbindelse med regionreformen. Det er derfor ikke avklart hvordan oppgavefordelingen mellom stat, fylkeskommune og kommune vil bli på barnevernsområdet.

I perioden 2017 – 2024 skal det gjennomføres et kvalitets- og kompetanseløft i de kommunale barneverntjenestene. Tiltakene skal bidra til at barn, unge og familier møter ansatte med høy faglig kompetanse og tjenester av god kvalitet. Tiltakene består av utvikling av kvalitetssystemer, dialogmøter, kommunale læringsnettverk, tjenestestøtteprogram og veiledningsteam for å forebygge svikt i tjenestetilbudet i utsatte kommuner. I tillegg gis det statlig støtte til utvalgte videreutdanninger.

Den veiledende bemanningsnormen i kommunalt barnevern, er minimum 4-5 ansatte. Normen er veiledende. Forhold som må tas med i en slik beregning er blant annet geografiske forhold, sosioøkonomiske forhold ol.

Det er viktig at kommuner med mindre enn 5000 innbyggere følger bemanningsnormen, samtidig som de organiserer seg slik at det barnevernsfaglige samarbeidet omfatter 4-5 heltids ansatte. Dette er nødvendig for å bygge et godt fagmiljø og sikre kontinuitet ved ferie og sykdom.

Lokale planer:

Virksomhetsplan skal utarbeides
Kompetanseplan er under utarbeidelse

Målsetning for enheten og tjenestene i 2019.

1. Sykefravær skal holdes lavt.
2. Barneverntjenesten følger rutiner for avviksregistrering og håndtering
3. Barneverntjenesten driver god internkontroll

Status mål 2019:

1. Sykefravær 16,3 % mot 6,8 i 2018.
2. Det må jobbes med å overholde rutiner for avviksregistrering og håndtering.
3. Det arbeides med å etablere systemer for internkontroll, blant annet arbeid med klagesaker/tilsynssaker og avvismeldinger.

Resultat oppdragsbrev 2018:

Barn og unges medvirkning: Barneverntjenesten deltar i utviklingsprosjektet Mitt Liv sammen med Forandringsfabrikken. Ved å ta i bruk anbefalingene for god praksis i Mitt liv, blir det lagt til rette for god medvirkning i samtaler med barn, undersøkelsesarbeidet, oppfølging av hjelpetiltak og omsorgstiltak.

Barneverntjenesten skal ta i bruk mobilt barnevern.

Kvalitetsmelding 2019 for Barneverntjenesten

Utvikling av tjenestetilbudet

Beskriv hvilke tiltak og prosjekter som er igangsatt. (hva er bra – hvorfor, hva kan bli bedre – hvordan)

Barneverntjenesten inngår i læringsnettverk med nærliggende kommuner. Fra og med 2020 planlegges det kurs i traumeforståelse, trygg base, emosjonsfokuset veiledning og dialektisk samtalemetodikk.

Tverrfaglig samarbeid

Barneverntjenesten inngår i følgende samarbeid:

- Deltakelse i tverrfaglig team med helsestasjon og kommunepsykologtjeneste
- Deltakelse i Kriminalitetsforebyggende organ KOG, enkeltsaker.
- Samarbeidsmøter med BUP
- Samarbeidsmøter med NAV og Rus/Psyk
- Deltakelse i tverrfaglig team for drop-out, beredskapsteam mot mobbing, herunder Nav, helsestasjon, kommunefysioterapeut, skole, oppvekstsjef, oppfølgingstjenesten, kommunelege.

Barneverntjenesten skal etablere tettere samarbeid med:

- Barnehager og skoler
- Nav, lege, tannlege, fysioterapeut
- Politi
- Frivillige

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Forslag til ny samarbeidsavtale- Lyngen kommune og Lyngen klatreklubb

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

- 1 Forslag til ny samarbeidsavtale- Lyngen kommune og Lyngen klatreklubb
- 2 Gammel samarbeidsavtale- Lyngen kommune og Lyngen klatreklubb

Rådmannens innstilling

Nytt forslag til avtale mellom Lyngen klatreklubb og Lyngen kommune vedtas.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Klatreklubben og Lyngen kommune har en samarbeidsavtale fra 2017. Denne avtalen gjør det vanskelig for klatreklubben å drifte og bruke veggen forsvarlig. Ny avtale er fremforhandlet og legges nå frem for politisk godkjenning.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Økonomiske konsekvenser

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Miljøkonsekvenser

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Klatreklubben har signalisert at dagens avtale med kommunen gjør det vanskelig for klubben å drifte. Gjeldende avtale legger et veldig stort ansvar på Klatreklubben som frivillig lag. I avtalen blir alt av vedlikehold pålagt klatreklubben, og i tillegg skal klubben betale leie for bruk. Det er signalisert fra klatreklubbens ledelse at det vil være vanskelig å sitte i et styre der så mye ansvar påfaller dem. Lyngen kommune ønsker at klatreklubben fortsatt skal bruke klatreveggen med de intensjonene som vi hadde da veggen ble bygget. Vi ønsker at veggen skal brukes i størst mulig grad, og at den generer aktivitet for alle. Dette er et meget godt tilskudd i folkehelsesatsningen. Det er mye aktivitet i veggen per i dag, og klatreklubben gjør en meget god jobb i samarbeid med blant annet Aktiv. Som eier av hallen og klatreveggen må kommunen selv ha ansvar for vedlikeholdet opplistet i punkt a-g i nytt forslag til avtale.

Avtaler vedr inntekter på drop in og andre kjøreregler avtales direkte med klatreklubben.

Lyngen kommune
9060 LYGSEIDET

Samarbeidsavtale mellom Lyngen Klatreklubb og Lyngen kommune.

Denne samarbeidsavtalen er i dag inngått mellom Lyngen klatreklubb(heretter kalt LKK) og Lyngen kommune(heretter kalt kommunen), og gjelder fra .....(dato).

1. Kommunens ansvar:

- Kommunen eier og disponerer veggen i sin helhet.
- Kommunen har ansvar for vedlikehold av klatreveggen. Dette gjelder:
  - a) Veggens konstruksjon(reisverk)
  - b) Topptaufester.
  - c) Mellomforankringer.
  - d) Klomuttere.
  - e) Sikkerhetsmatter.
  - f) Selve veggplatene.
  - g) Sikkerhetsforheng mot idrettshall

-til å utføre pkt a-f) leies inn representant fra veggleverandør 1 gang per år
-kommune utfører selv sjekk og vedlikehold på sikkerhetsforheng, punkt g)
-vedlikehold skal foregå i henhold til nærmere fastsatte prosedyrer for vedlikehold.

- Kommunen har ansvar for hvem som får adgang til veggen, utover de tider som klubben disponerer veggen. Det settes krav om Brattkort.
- Kommunen har ansvar for at veggen kun leies ut til grupper som er kvalifisert til å bruke veggen, ut over de tider som klubben disponerer veggen.
- Kommunen har ikke utstyr for utlån til klatring.

2. LKKs ansvar:

- Plan for bruk av hallen fastsettes etter drøfting mellom LKK og Kommunen, og i samsvar med årlig fordeling av treningstimer. LKK kan disponere veggen utenom disse tider, etter særskilt avtale med Kommunen ved .....(navngitt navn i kommunen) som ansvarlig for drift av

Lyngenhallen. Arealet som kan benyttes i dette punkt er definert som klatrevegg.

- Som vederlag for vedlikehold av buldrevegg, klatretak og rutesetting har LKK fri tilgang til veggen i dette tidsintervallet.
- LKK har ansvar for å sørge for at Brattkort reglementet overholdes i den tiden de disponerer veggen.
- Arrangementer i veggen i det tidspunktet som LKK disponerer den, administreres av LKK, og eventuelle inntekter tilfaller LKK. Fremleie kan kun gjøres etter nærmere avtale med kommunen.
- LKK benytter sitt eget klatreutstyr.
- LKK skal skru nye ruter og skaffe kvalifiserte personer til denne oppgaven. Dette skal foregå i tråd med prosedyre for rutesetting m.t.p. sikkerhet og brukervennlighet.
- Representanter fra LKK har ansvar for all aktivitet som foregår i veggen i tidsintervallet klubben disponerer veggen.
- LKK skal søke å holde veggen åpen for alle kommunens innbyggere i størst mulig grad, i samarbeid med kommunen og lokalbefolkningen.

-for klatreklubben-

-for kommunen-

Samarbeidsavtale mellom Lyngen klatreklubb og Lyngen kommune

Lyngen klatreklubb gis gjennom denne avtalen anledning til å installere og gjøre bruk av klatrevegg i Lyngenhallen i Lyngen kommune. Avtalen regulerer også drift og vedlikehold av klatreveggen. Lyngen klatreklubb skal gi et aktivt tilbud til både store og små, og være en samlingsplass for en sosial og aktiv hverdag, med fokus på inkludering, samhold og trivsel.

Barn og ungdom vil bli prioritert når det gjelder treningstider og aktiviteter. Dette for å gi barn/unge i kommunen et godt alternativ til fysisk aktivitet i tillegg til det som allerede finnes i kommunen og stimulere til aktivitetsglede og mestring, som kan bidra til en sunn og trygg oppvekst.

1. Lyngen kommune eier og disponerer klatreveggen i sin helhet.
2. Lyngen klatreklubb vil stå som driver av klatreveggen ved teknisk vedlikehold og inspeksjon i henhold til enhver tid de gjeldende sikkerhetsregler.
3. Lyngen klatreklubb vil administrere de psykososiale, klatre tekniske og sikkerhetsmessige aspekter ved bruk og drift av klatreveggen. Kommunen blir ikke påført utgifter ved bruk og drift av klatreveggen.
4. Lyngen Klatreklubb skal betale kr. 5.000,- per år i leie for treningstimer begrenset til de avtalte timer. Beløpet justeres årlig etter konsumprisindeksen. Leie starter når klatreveggen er klar til bruk.
5. Plan for bruk av hallen fastsettes etter drøfting mellom Lyngen klatreklubb og Lyngen kommune og i samsvar med årlig fordeling av treningstimer. Klubben kan disponere veggen utenom disse tider, etter særskilt avtale med Lyngen kommune ved ansvarlig for drift av Lyngenhallen. Arealet som kan benyttes i dette punkt er definert som klatrevegg.
6. Arrangementer og utleie av veggen administreres av klubben i samråd med ansvarlig for drift av Lyngenhallen. Eventuelle inntekter for klatreveggen tilfaller klubben. Klubben har ansvar for at prosedyre for utleie blir overholdt, og at arrangementer skjer i tråd med sikkerhetsretningslinjene i prosedyre for gruppearrangement. Ved arrangement gjelder leiepris i tråd med fastsatt regulative for Lyngenhallen.
7. Avtalen gjelder i 30 år fra 1.1.2016. Avtalen opphører dersom Lyngenhallen legges ned som idrettsanlegg og dersom klatreveggen blir tatt ned.
8. Lyngen klatreklubb er ansvarlig for drift og vedlikehold av klatreveggen, og dekker alle kostnader i forbindelse med dette. Lyngen kommune er ansvarlig for drift og vedlikehold av Lyngenhallen.

9. Lyngen klatreklubb skal årlig dokumentere gjennom egne HMS-rutiner at sikkerhet er ivaretatt og at sentrale krav og vedlikehold er oppfylt i hht. Norges Klatreforbund sin standard.

Dette gjelder:

1. Veggens konstruksjon (reisverk)
2. Topptaufester
3. Mellomforankringer
4. Klomuttere
5. Sikkerhetsmatter
6. Selve veggplatene
7. Sikkerhetsforheng mot idrettshall
  - a. Til å utføre pkt. 1. leies inn representant fra veggleverandør 1 gang per år eller utføres av annen kvalifisert person
  - b. Til å utføre pkt. 2. til 8. brukes det kvalifisert personale fra klatreklubben

10. Lyngen klatreklubb har ansvar for ettersyn og vedlikehold på det klatreutstyret klubben eier og annet løse som benyttes i veggen

11. Lyngen klatreklubb har ansvar for å sørge for at Brattkort reglementet overholdes i den tiden de disponerer veggen. Alle ansvarlige skal ha nødvendig kompetanse, gjøre seg kjent med nødutganger, samt være over 18 år. Klubben er ansvarlig for å sikre klatreveggen ved å ikke ha tau hengende og ved å benytte skilt om at det ikke er lov å klatre for uvedkomne, slik at den ikke er tilgjengelig for andre enn klubbens medlemmer utenom treningstider med unntak av avtalt utleie med kommunen.

12. Lyngen klatreklubb skal ikke gi noen andre enn sine egne medlemmer tilgang til Lyngenhallen og klatrevegg utenom treningstider, med mindre det foreligger en avtale med ansvarlig for drift av hallen. Den ansvarlige under gruppearrangementer skal ikke forlate hallen før alle brukere først er ute. Uvedkommende skal bortvises fra hallen. Presenning eller liknende, må dekke de nederste 2,5 m av veggen og skal fungere som en visuell barriere og at veggen er "stengt" når den ikke er i bruk av klatreklubben.

13. Kommunen forbeholder seg retten til å stenge klatreveggen for all bruk der det kan dokumenteres at denne utgjør en sikkerhetsrisiko for hallens øvrige brukere. Manglende oppfølging av sikkerhetskrav gir grunnlag for heving av avtalen.

14. Lyngen kommune forutsetter at lover og regler mht. byggesøknader og godkjenninger blir fulgt.

Lyngen, dato 10/1-17

Lyngen kommune

Lyngen, dato 10.01-2017

Lyngen klatreklubb

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
26/19	Lyngen levekårsutvalg	09.12.2019
72/19	Lyngen kommunestyre	19.12.2019
3/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020
	Lyngen levekårsutvalg	

Tilstandsrapport for grunnskolen i Lyngen- skoleåret 2018-2019

Henvisning til lovverk:

Opplæringslova § 13-10 andre ledd. Skoleeier plikter å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringa.

Vedlegg

1 Tilstandsrapporten

Saksprotokoll i Lyngen kommunestyre - 19.12.2019

Behandling:

Saken utsettes.

Vedtak:

Saken utsettes.

Saksprotokoll i Lyngen levekårsutvalg - 09.12.2019

Behandling:

Forslag fra Peggy Olsen:

Lyngen levekårsutvalg utsetter saken til første møte i 2020. Lyngen levekårsutvalg ber administrasjonen om å få utsettelse om å levere til fylkesmannen til etter dette møtet.

Det votes over forslag fra rådmannen og forslaget fra Peggy Olsen.

VEDTAK:

Lyngen levekår tiltrer forslaget fra Peggy Olsen. Enst.

Vedtak:

Lyngen levekårsutvalg utsetter saken til første møte i 2020 og ber administrasjonen om å få utsettelse om å levere til fylkesmannen til etter dette møtet.

Rådmannens innstilling

1. Tilstandsrapporten for grunnskolen i Lyngen tas til orientering
2. Lokale mål for grunnskolen for skoleåret 2019/2020 er:
  - Skolemiljøet ved skolen i Lyngen skal preges av trygge rammer der barn, unge og voksne skal oppleve å være inkludert i et fellesskap de selv har mulighet til å påvirke og bygge.
  - Grunnskolen i Lyngen skal i samarbeid med hjemmet gi elevene et best mulig faglig og sosialt grunnlag til å begynne på og fullføre videregående opplæring
  - Grunnskolen i Lyngen skal arbeide systematisk med tidlig innsats og tilpasset opplæring
  - Grunnskolen i Lyngen skal arbeide med å få flere elever opp på et høyere mestringsnivå i NP i lesing, regning og engelsk, med særlig fokus på å heve elever fra mestringsnivå 1
  - Grunnskolen i Lyngen skal håndheve nulltoleranse for mobbing og krenkelser, og skåre bedre enn nasjonalt nivå på faktoren mobbing.
  - Grunnskolepoengene i Lyngen skal ligge minst på nasjonalt nivå.
  - Grunnskolen i Lyngen skal arbeide for at elever med høyt mestringsnivå skal få tilpassa opplæring, slik at de kan utvikle seg til et høyere nivå.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Ifølge opplæringsloven § 13-10 andre ledd plikter offentlige skoleeiere og private skoler å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringa knyttet til læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Den årlige rapporten skal drøftes av skoleeier, dvs. kommunestyret. Rådmannen i Lyngen finner det formålstjenlig at resultatene også drøftes i Levekårsutvalget.

Det er et mål at tilstandsrapporten skal gi kommunen et konkret grunnlag for videre utvikling av kvaliteten i egne skoler.

Verktøy:

Utdanningsdirektoratet tilbyr et verktøy i sin nettportal som heter Skoleporten. Dataene som inngår i rapporten hentes fra skoleporten, og består av resultat fra nasjonale prøver, resultat fra elevundersøkelsen og tall og statistikk hentet fra GSI.

De lokale målene det henvises til i rapporten er kommunestyrets egne mål for forrige skoleår.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Kommuneplanen

K-sak 72/18

Økonomiske konsekvenser

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Miljøkonsekvenser

Folkehelse/friluftsliv

Et inkluderende læringsmiljø anses å være en svært viktig faktor for universell forebygging av folkehelse.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Denne rapporten er en synliggjøring av viktige resultat og data for grunnskolen i Lyngen kommune. Rapporten er utarbeidet på bakgrunn av opplysninger i skoleporten knyttet til ressursbruk, læringsresultater og elevenes læringsmiljø. Resultatene som rapporten er bygget på er drøftet fortløpende i rektormøter med kommunalsjef, rektorer og tillitsvalgte tilstede, og den inngår i det samlede arbeidet med kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av grunnskolen i Lyngen kommune.

Antall elever i Lyngenskolen gikk noe opp fra skoleåret 2017/2018 til 2018/2019. Antall årsverk gikk noe ned. Skolene er flinke å tilpasse seg nedgangen i elevtall, og denne tilpasninga har vært gjort gradvis over år.

Resultatene fra siste års elevundersøkelse for 7. og 10.klasse viser at Lyngenskolen totalt sett ligger omtrent på nasjonalt nivå innenfor de fleste kategorier. De beste resultatene finner vi på faktoren mestring på begge trinn, samt på faktoren mobbing fra andre elever for 10.klasse, der ingen elever har rapportert om omfattende mobbing på rapporteringstidspunktet.

Samletallene for mobbing er i rapporten unntatt offentlighet. Det skyldes at det er mellom 1 og 4 elever som har svart at de har blitt mobbet 2-3 ganger i måneden eller mer enten av andre elever og/eller voksne og/eller digitalt.

Nasjonale prøver for 5.klasse måler opplæringen i 1.-4 klasse. Årets resultat viser en altfor høy andel elever som skårer på mestringsnivå 1. Dette betyr at vi må jobbe mer systematisk med opplæringa i 1.-4 klasse

Nasjonale prøver for 8.klasse måler opplæringen i 5.-7.klasse. I løpet av mellomtrinnet løftes resultatene og elevene skårer på nasjonalt nivå. Dette er en utvikling vi har sett over år..

Grunnskolepoengene i Lyngen ligger på nivå med Troms fylke og bare litt under nasjonalt snitt.

Det vises forøvrig til lokale mål og vurderinger som er skrevet i rapporten i tilknytning til hvert hovedpunkt.

Fredag 9. august, 2019

Tilstandsrapport for grunnskolen 2019

Den årlige tilstandsrapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeieren og har kvalitetsutvikling som siktemål.

Kryss av for hvem som har vært involvert i prosessen med å utarbeide tilstandsrapporten.

Medvirkning i utarbeidelsen av rapporten	Ja	Nei
Elever og foreldre (f.eks. dialogmøte)		
Organisasjonene		
Skoler		
Administrasjonen i kommunen/fylkeskommunen		
Politikerne i kommunen/ fylkeskommunen		

Lovkravet

Det er fastsatt i opplæringsloven og privatskoleloven at skoleeiere plikter å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringen. I St.meld. nr. 31 (2007-2008) fremgår det at det er viktig at styringsorganene i kommuner og fylkeskommuner har et bevisst og kunnskapsbasert forhold til kvaliteten på grunnopplæringen. Dette er nødvendig for å følge opp utviklingen av sektoren på en god måte.

Den årlige rapporten skal drøftes av skoleeieren, dvs. av kommunestyret, fylkestinget og den øverste ledelsen ved de private grunnskolene, jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd. Det er fastsatt i privatskoleloven § 5-2 andre ledd bokstav k at styret skal drøfte den årlige rapporten om tilstanden i disse skolene.

Disse har ansvar for å utarbeide den årlige tilstandsrapporten:

- Kommuner
- Fylkeskommuner
- Private grunnskoler som er godkjent etter opplæringsloven § 2-12
- Private skoler med rett til statstilskudd

Innhold i tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten skal som et minimum omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø, men skoleeieren kan omtale andre resultater og bruke andre data ut fra lokale behov. Når det gjøres vurderinger av tilstanden, er det viktig å synliggjøre hvilke av skoleeierens og skolenes målsetninger som danner grunnlag for vurderingen.

Tilstandsrapporten skal inneholde vurderinger knyttet til opplæringen av barn, unge og voksne. De

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

dataene som er tilgjengelige i Skoleporten, inneholder ikke data om voksne. Skoleeieren skal derfor benytte andre kilder for datainnhenting på dette området.

Tidlig innsats er vesentlig for å bedre elevenes ferdigheter og faglige utvikling. Kartlegging av elevenes ferdighetsnivå må følges opp med tiltak for dem som har behov for ekstra opplæring fra første stund. Den spesialpedagogiske innsatsen er her sentral.

Kvalitetsvurderingssystemet

Tilstandsrapporten inngår i kvalitetsvurderingssystemet. Kvalitetsvurdering er å sammenstille informasjon og data som grunnlag for å drøfte kvaliteten på opplæringen internt på en skole eller i en kommune/fylkeskommune, og for å drøfte kvaliteten i større deler av eller i hele utdanningssektoren. Målet er kvalitetsutvikling og læring. Kvalitetsvurderingen er en prosess der dialogen om hva som er god kvalitet, står sentralt. Det er naturlig at det stilles spørsmål ved sammenhengen mellom kvalitet på opplæringen ved den enkelte skole og mellom skolene og resultatene i dialogen med skoleeieren.

Det generelle systemkravet

Skoleeieres plikt til å utarbeide årlige rapporter om tilstanden i grunnopplæringen er en del av oppfølgingsansvaret knyttet til det generelle systemkravet (internkontroll), jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd og privatskoleloven § 5-2 tredje ledd. Vær oppmerksom på at kravet til internkontroll omfatter alle plikter som skoleeieren har etter lov og forskrift. Det generelle systemkravet er derfor mer omfattende enn det tilstandsrapportens minimum skal dekke.

Personvern

Tall som lastes direkte inn fra Skoleporten, kan for små enheter inneholde indirekte identifiserbare opplysninger. Dette kan være taushetsbelagte opplysninger etter forvaltningsloven § 13 og/eller personopplysninger etter personopplysningsloven § 2 nr. 1. Tilsvarende kan også gjelde for lokale indikatorer. Disse opplysningene må behandles i tråd med bestemmelser i forvaltningsloven og/eller personopplysningsloven.

Merk: Denne versjonen av tilstandsrapporten er på bokmål. Uttrekk av innhold fra Skoleporten, som ikke finnes på begge målformer, kan likevel være på nynorsk.

Innhold

1. Sammendrag	4
2. Hovedområder og indikatorer	5
2.1. Elever og undervisningspersonale	5
2.1.1. Antall elever og lærerårsverk	5
2.1.2. Lærertetthet	6
2.2. Læringsmiljø	8
2.2.1. Elevundersøkelsen	8
2.2.2. Mobbing på skolen (prosent)	10
2.2.3. Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent) 12	
2.3. Resultater	13
2.3.1. Nasjonale prøver 5. trinn	13
2.3.2. Nasjonale prøver ungdomstrinn	17
2.3.3. Karakterer - matematikk, norsk og engelsk	25
2.3.4. Grunnskolepoeng	28
2.4. Gjennomføring	29
2.4.1. Overgangen fra grunnskole til VGO	30
3. System for oppfølging (internkontroll)	31
4. Konklusjon	32

For å oppdatere innholdsfortegnelsen, markerer du denne setningen - så klikker du F9.

1. Sammendrag

Antall elever i Lyngenskolen gikk noe opp fra skoleåret 2017/2018 til 2018/2019. Antall årsverk gikk noe ned. Skolene er flinke å tilpasse seg nedgangen i elevtall, og denne tilpasninga har vært gjort gradvis over år.

Resultatene fra siste års elevundersøkelse for 7. og 10.klasse viser at Lyngenskolen totalt sett ligger omtrent på nasjonalt nivå innenfor de fleste kategorier. De beste resultatene finner vi på faktoren mestring på begge trinn, samt på faktoren mobbing fra andre elever for 10.klasse, der ingen elever har rapportert om omfattende mobbing på rapporteringstidspunktet.

Samletallene for mobbing er i rapporten unntatt offentlighet. Det skyldes at det er mellom 1 og 4 elever som har svart at de har blitt mobbet 2-3 ganger i måneden eller mer enten av andre elever og/eller voksne og/eller digitalt.

Nasjonale prøver for 5.klasse måler opplæringen i 1.-4 klasse. Årets resultat viser en altfor høy andel elever som skårer på mestringsnivå 1. Dette betyr at vi må jobbe mer systematisk med opplæringa i 1.-4 klasse

Nasjonale prøver for 8.klasse måler opplæringen i 5.-7.klasse. I løpet av mellomtrinnet løftes resultatene og elevene skårer på nasjonalt nivå. Dette er en utvikling vi har sett over år..

Grunnskolepoengene i Lyngen ligger på nivå med Troms fylke og bare litt under nasjonalt snitt.

Det vises forøvrig til lokale mål og vurderinger som er skrevet i rapporten i tilknytning til hvert hovedpunkt.

2. Hovedområder og indikatorer

2.1. Elever og undervisningspersonale

2.1.1. Antall elever og lærerårsverk

Antall elever

Indikatoren opplyser om tallet på elever som er registrert ved grunnskoler per 1. oktober det aktuelle skoleåret. Indikatoren omfatter barn og unge som etter opplæringsloven § 2-1 har rett og plikt til grunnskoleopplæring, og som får denne opplæringen ved en grunnskole. Tallene omfatter ikke voksne elever som får grunnskoleopplæring.

Årsverk for undervisningspersonale

Indikatoren viser sum årsverk for undervisningspersonalet. Summen inkluderer beregnede årsverk til undervisning og beregnede årsverk til annet enn undervisning. Årsverkene er beregnet ved å dividere årstimer på årsrammen. Det er benyttet 741 timer på barnetrinnet og 656 timer på ungdomstrinnet. I denne indikatoren inngår følgende delskår: Årsverk til undervisning.

Andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning

Indikatoren viser hvor stor andel av årstimer som er gjennomført av undervisningspersonale med godkjent utdanning i de fag og trinn de underviser i.

Lokale mål

Grunnskolen i Lyngen skal i samarbeid med hjemmet gi elevene et best mulig faglig og sosialt grunnlag til å begynne på og fullføre videregående utdanning.

Lyngen kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
Talet på elevar	332	295	302	282	289
Årsverk for undervisningspersonale	42,6	36,9	39,7	36,5	33,3
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	98,8	93,7	91,8	94,0	96,1

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Antall elever og lærerårsverk, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Nøkkeltallene viser en god utvikling innenfor andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning. Driften er tilpasset nedgangen i elevtall som har vært over år. Skolene holder seg innenfor gjeldende norm for lærertetthet. Fra skoleåret 17/18 til 18/19 ser vi en liten økning i antall elever.

2.1.2. Lærertetthet

Lærertetthet 1.-7. trinn og 8.-10. trinn

Indikatoren viser gjennomsnittlig lærertetthet på 1.- 7. trinn ned på skolenivå. Lærertetthet beregnes med utgangspunkt i forholdet mellom elevtimer og lærertimer, og gir informasjon om størrelsen på undervisningsgruppen. Indikatoren inkluderer timer til spesialundervisning og til andre lærertimer som tildeles på grunnlag av individuelle elevrettigheter.

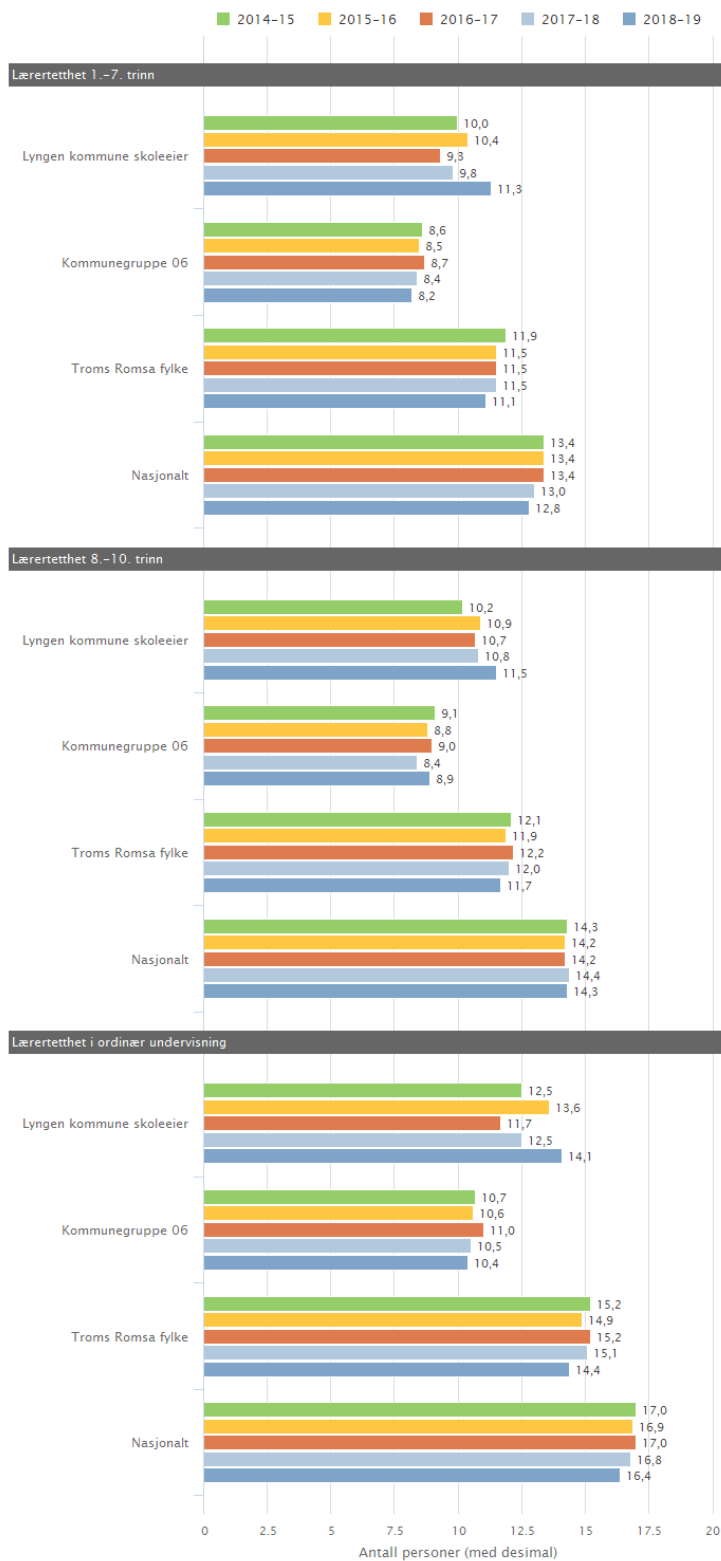
Lærertetthet i ordinær undervisning

Lærertetthet i ordinær undervisning er en indikasjon på antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressurser til spesialundervisning og undervisning i særskilt språkopplæring ikke regnes med. I andre sammenhenger kalles dette målet gruppestørrelse 2. Mål på lærertetthet er heftet med usikkerhet. Dette kommer av at noen kommuner fører lærerressurser på kommunen sentralt mens andre kommuner fører det på skolen i GSI. Dette kan for eksempel være timer spesialundervisning eller særskilt norskopplæring.

Lokale mål

Grunnskolen i Lyngen skal i samarbeid med hjemmet gi elevene et best mulig faglig og sosialt grunnlag til å begynne på og fullføre videregående opplæring

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Lærertetthet, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Skoleeiers egenvurdering

Lærertettheten i Lyngen både på barnetrinnet og ungdomstrinnet ligger på samme nivå som tallene til Troms fylke. Dette er god ressursutnytting med tanke på at vi har en desentralisert skolestrukturn med 2 små og en stor skole.

2.2. Læringsmiljø

2.2.1. Elevundersøkelsen

Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring. Skoleeiere og skoleledere er pålagt å gjennomføre Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn og Vg1. Et utvalg av spørsmålene i Elevundersøkelsen er satt sammen til indekser som ligger i Skoleporten. Resultatene fra Elevundersøkelsen vises i en egen rapportportal. I tilstandsrapporten er disse læringsmiljøindekser obligatoriske:

- **Støtte fra lærer:** Indeksen viser elevenes opplevelse av emosjonell og faglig støtte fra lærer.
- **Vurdering for læring:** Indeksen kartlegger elevenes opplevelse av de fire prinsippene i vurdering for læring.
- **Læringskultur:** Indeksen viser om elevene opplever at skolearbeidet er viktig for klassen og om det er rom for å gjøre feil i læringsarbeidet.
- **Mestring:** Indeksen viser elevenes opplevelse av mestring i forbindelse med undervisning, lekser og arbeid på skolen.
- **Elevdemokrati og medvirkning:** Indeksen viser elevenes opplevelse av mulighet for å medvirke i arbeidet med fagene, og om de får bli være med å bestemme klasseregler og delta i elevrådsarbeid.
- **Andel elever som mobbes (prosent):** Se egne diagram.

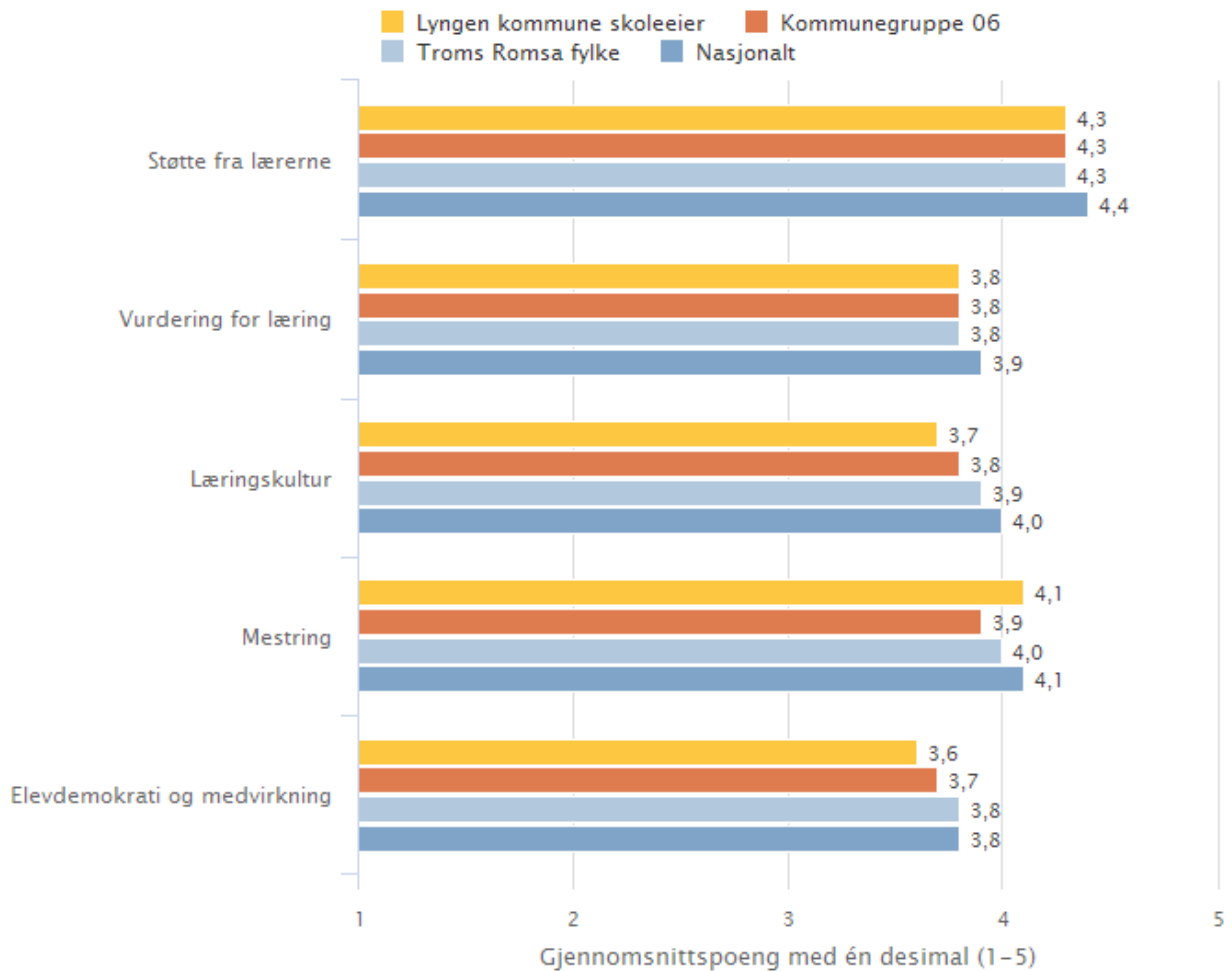
Skala: 1-5. Høy verdi betyr positivt resultat. Unntaket er andel mobbet som er i prosent.

Lokale mål

Skolemiljøet ved skolene i Lyngen skal preges av trygge rammer der barn, unge og voksne skal oppleve å være inkludert i et fellesskap de selv har mulighet til å påvirke og bygge.

Grunnskolen i Lyngen skal skåre bedre(lavere) enn nasjonalt nivå på faktoren mobbing. Skolene i Lyngen skal håndheve nulltoleranse for mobbing.

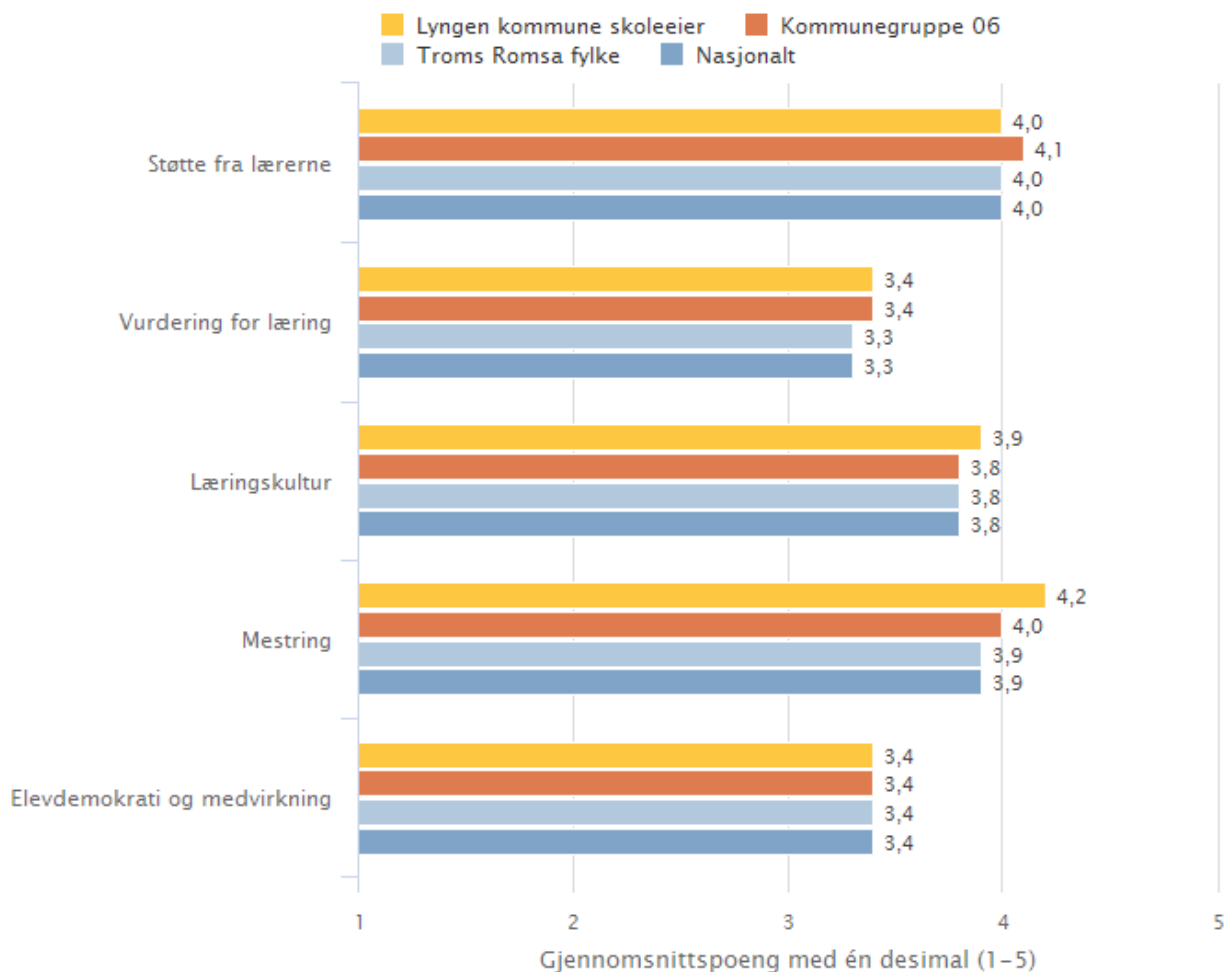
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, 2018-2019, Trinn 7, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, 2018-2019, Trinn 10, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Skoleeiers egenvurdering

10.trinn rapporterte skoleåret 2018/19 om høy mestring og god læringskultur. Indikatorene viser at resultatene er på nivå med nasjonale tall, eller bedre. 7.trinn rapporterte også om høy mestring, men noe lave tall på læringskultur og elevdemokrati. Området vurdering for læring vi komme inn som satsing fra 2020.

2.2.2. Mobbing på skolen (prosent)

Mobbing på skolen (prosent) viser andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere.

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

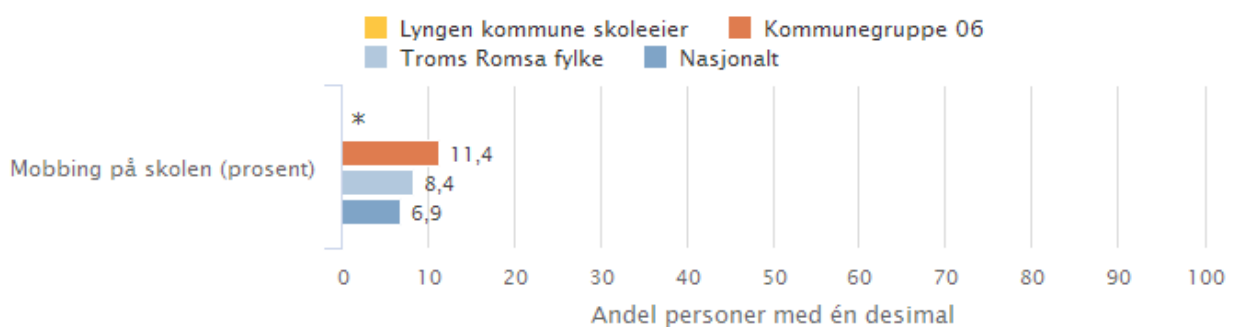
Andelen elever som opplever mobbing er summen av andelen elever som har krysset av på svaralternativene «2 eller 3 ganger i måneden», «Omtrent 1 gang i uken» og «Flere ganger i uken». Andelen elever som har blitt mobbet på skolen sier med andre ord ingen ting om hvor ofte elevene opplever å bli mobbet.

Lokale mål

Skolemiljøet ved skolene i Lyngen skal preges av trygge rammer der barn, unge og voksne skal oppleve å være inkludert i et fellesskap de selv har mulighet til å påvirke og bygge.

Grunnskolen i Lyngen skal skåre bedre (lavere) enn nasjonalt nivå på faktoren mobbing. Skolene i Lyngen skal håndheve nulltoleranse for mobbing.

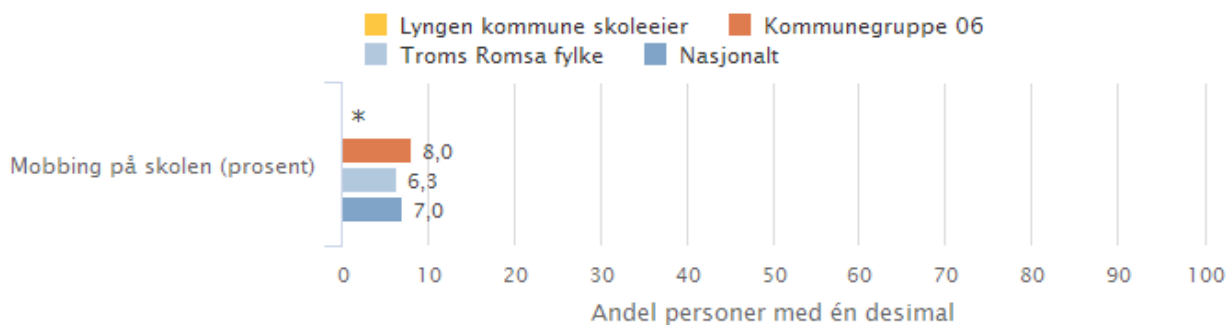
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Mobbing på skolen (prosent), Offentlig, 2018-2019, Trinn 7, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Mobbing på skolen (prosent), Offentlig, 2018-2019, Trinn 10, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Skoleeiers egenvurdering

Dette er tall for rapportert mobbing som omfatter både mobbet av elever, mobbet av voksne og digital mobbing. For Lyngen kommune er tallene unntatt offentlighet. Tall unntas offentlighet når 1-4 elever har svart at de opplever mobbing på skolen.

2.2.3. Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)

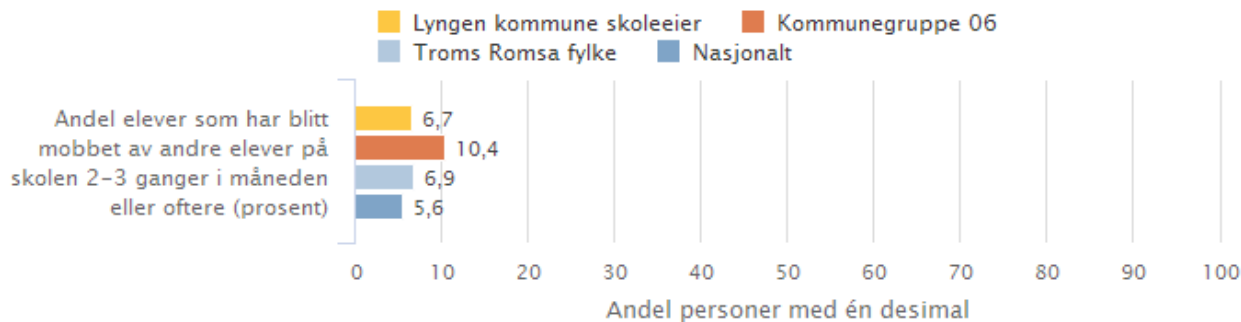
Andelen elever på skolen som har blitt mobbet av andre elever viser andelen elever som opplever å bli mobbet 2 eller 3 ganger i måneden eller oftere av andre elever. Andelen elever som opplever mobbing på skolen av andre elever er summen av andelen elever som har krysset av på svaralternativene «2 eller 3 ganger i måneden», «Omtrent 1 gang i uken» og «Flere ganger i uken». Andelen elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere sier med andre ord ingen ting om hvor ofte elevene opplever å bli mobbet.

Lokale mål

Skolemiljøet ved skolene i Lyngen skal preges av trygge rammer der barn, unge og voksne skal oppleve å være inkludert i et fellesskap de selv har mulighet til å påvirke og bygge.

Grunnskolen i Lyngen skal skåre bedre (lavere) enn nasjonalt nivå på faktoren mobbing. Skolene i Lyngen skal håndheve nulltoleranse for mobbing.

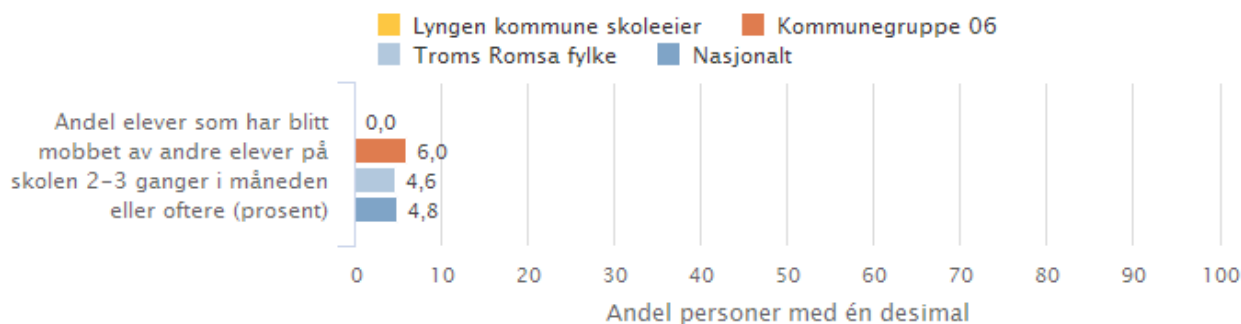
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent), Offentlig, 2018-2019, Trinn 7, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent), Offentlig, 2018-2019, Trinn 10, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Skoleeiers egenvurdering

I 10.klasse har ingen elever rapportert at de blir mobbet 2-3 ganger i måneden eller mer. Tallet for 7.klasse er 6,7 %, som er lavere enn snittet i tross, men høyere enn snittet for landet. Systematisk arbeid med skolemiljø må fortsatt være et satsingsområde i skolene i Lyngen.

2.3. Resultater

Alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter. Dette er ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og i arbeidslivet.

2.3.1. Nasjonale prøver 5. trinn

Om lesing

Nasjonale prøver i lesing kartlegger i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten lesing slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter: Elevene skal vise at de kan:

1. finne informasjon
2. forstå og tolke
3. reflektere over og vurdere tekstens form og innhold

Om regning

Nasjonale prøver i regning skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten regning, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag.

De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

- tall
- måling
- statistikk

Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i ulike faglige og dagligdage sammenhenger. Dette innebærer at elevene forstår hvordan de:

- kan løse en gitt utfordring
- kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner
- kan vurdere om svarene er rimelige
- kan ha effektive strategier for enkel tallregning

Om engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene (på 5. trinn) er knyttet til disse ferdighetene:

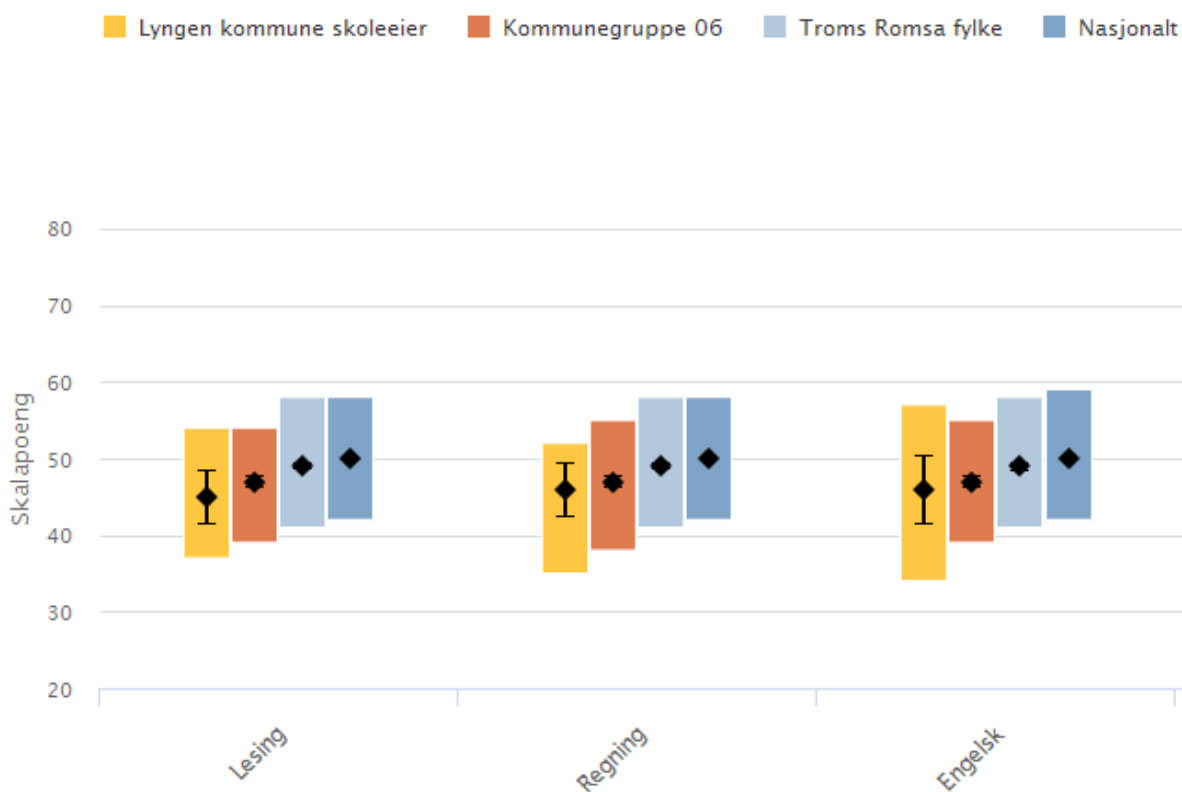
- finne informasjon
- forstå hovedinnholdet i enkle tekster
- forstå vanlige ord og uttrykk knyttet til dagligliv og fritid
- forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i
- bruke vanlige grammatiske strukturer, småord og enkle setningsmønstre

Diagrammet viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og usikkerheten knyttet til dette gjennomsnittet. Søylene viser intervallet på skalaen der hovedvekten (60 prosent) av elevene er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. På 5. trinn plasseres elevene på 3 mestringsnivåer, hvor mestringsnivå 1 er lavest. Presentasjonen viser en oversikt over prosentvis fordeling av elever på mestringsnivåer.

Lokale mål

Grunnskolen i Lyngen skal arbeide med å få flere elever opp på et høyere mestringsnivå i nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk, med særlig fokus på å heve elever fra mestringsnivå 1 (laveste nivå). Grunnskolen i Lyngen skal arbeide for at elever med høyt mestringsnivå skal få tilpassa undervisning med større utfordring, slik at de kan utvikle seg til ett høyere nivå.

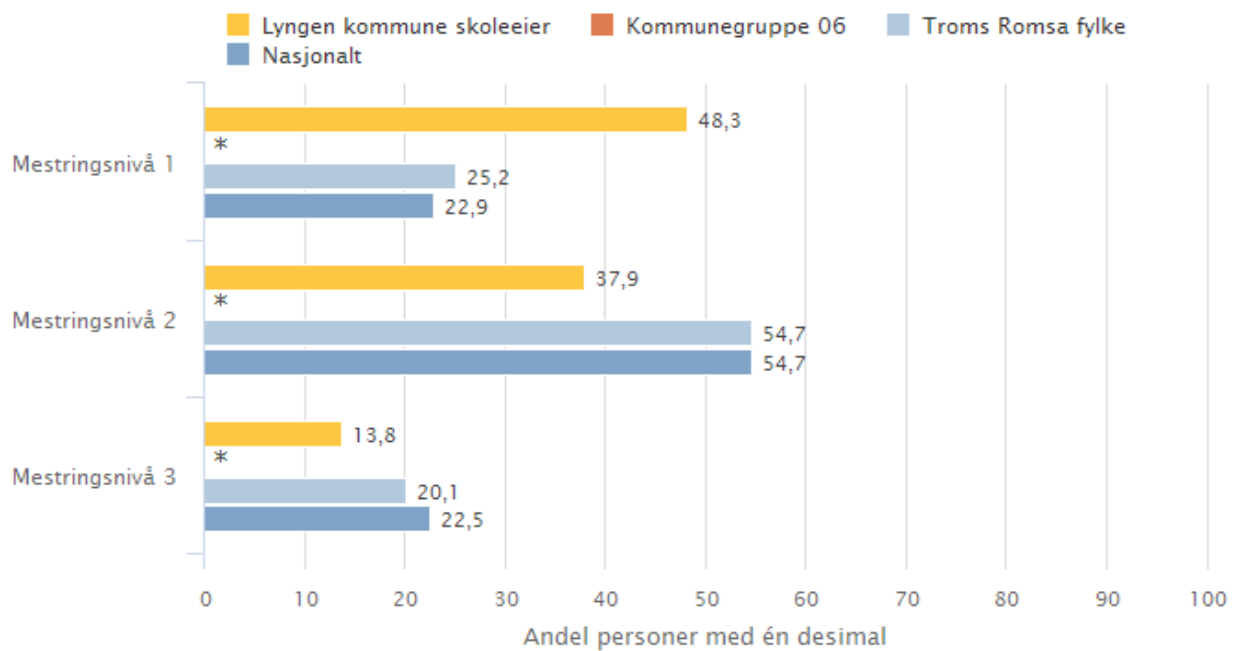
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Offentlig, 2018-2019, Trinn 5, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

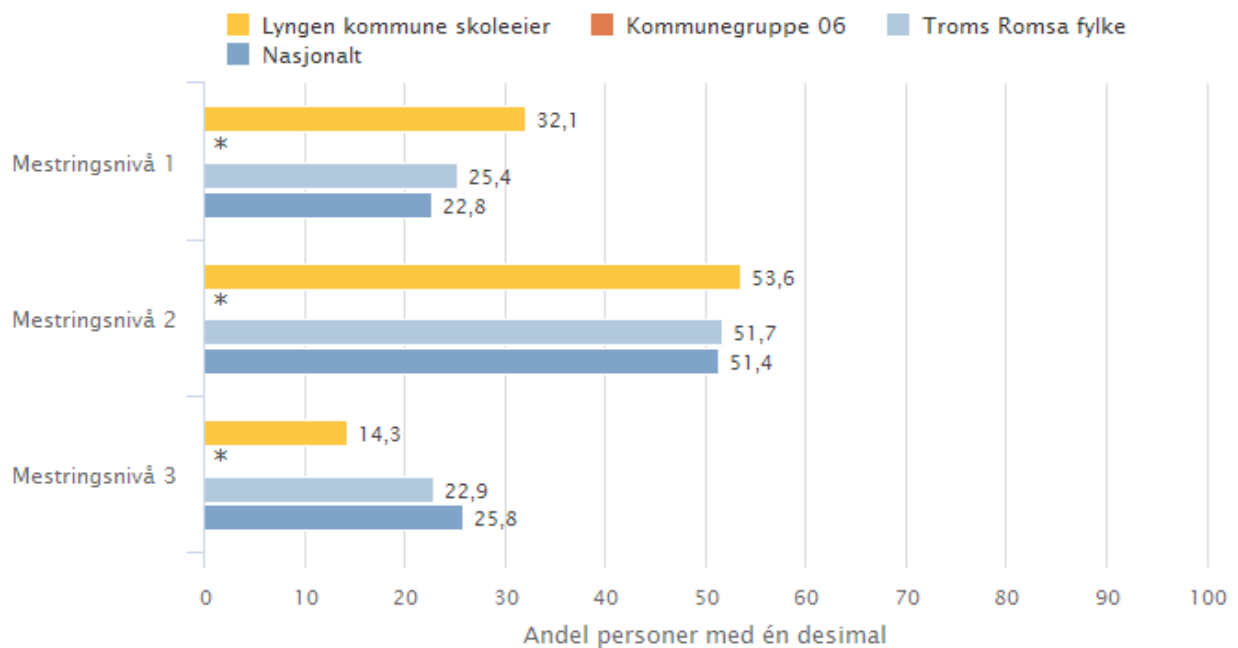
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Lesing

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing, Offentlig, 2018-2019, Trinn 5, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

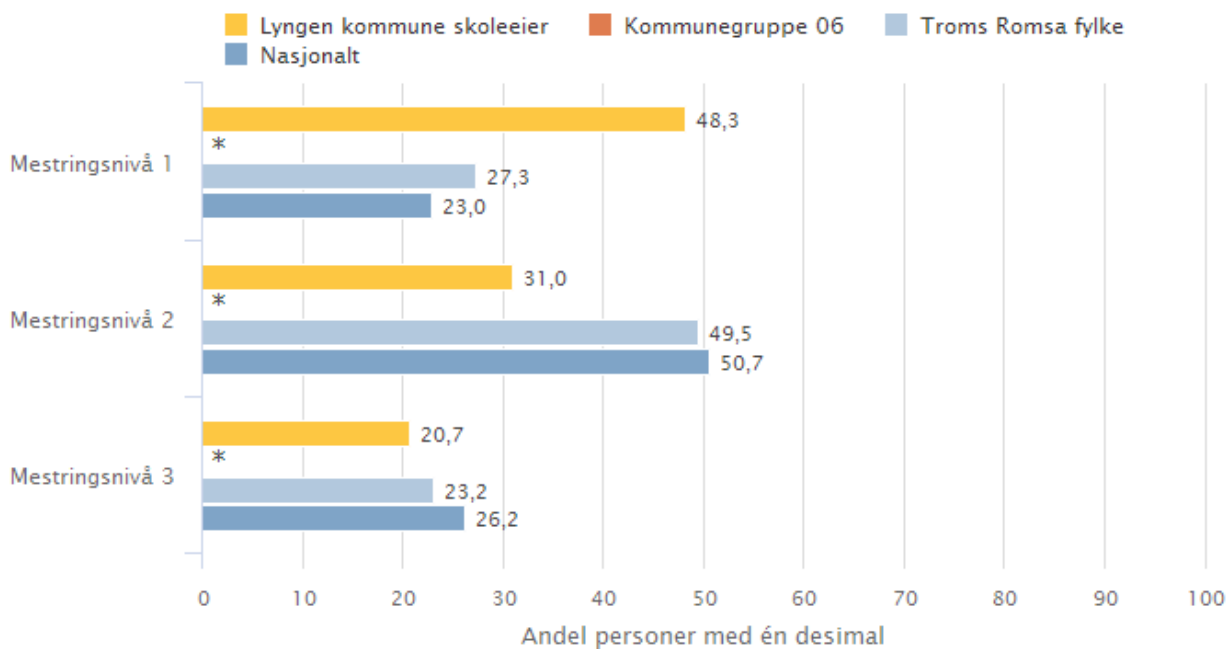
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Regning

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Regning, Offentlig, 2018-2019, Trinn 5, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Engelsk

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk, Offentlig, 2018-2019, Trinn 5, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Skoleeiers egenvurdering

Resultatene fra NP for 5.klasse i 2018-2019 er svake. Det er for mange elever som befinner seg på mestringsnivå 1 i lesing og engelsk og dette er bekymringsfullt. Det ble i etterkant av gjennomføringen av NP satt inn spesielle tiltak i 5.klasse ved en av skolene:

2.3.2. Nasjonale prøver ungdomstrinn

Om lesing

Nasjonale prøver i lesing skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med målene for den grunnleggende ferdigheten lesing, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i lesing ikke er en prøve i norskfaget.

De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter ved lesing. Elevene viser at de kan:

1. finne informasjon
2. forstå og tolke
3. reflektere over og vurdere tekstens form og innhold

Om regning

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

Nasjonale prøver i regning kartlegger i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten regning, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag. De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

- tall
- måling
- statistikk

Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at de:

- forstår og kan reflektere over hvordan de best kan løse en gitt utfordring
- kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner
- kan vurdere om svarene de får er rimelige
- kan vise effektive strategier for enkel tallregning

Om engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene for ungdomstrinnet er knyttet til disse ferdighetene:

- finne informasjon
- forstå og reflektere over innholdet i tekster av ulik lengde og forskjellige sjangere
- beherske et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner
- forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i
- forstå bruken av grunnleggende regler og mønstre for grammatikk og setningstyper

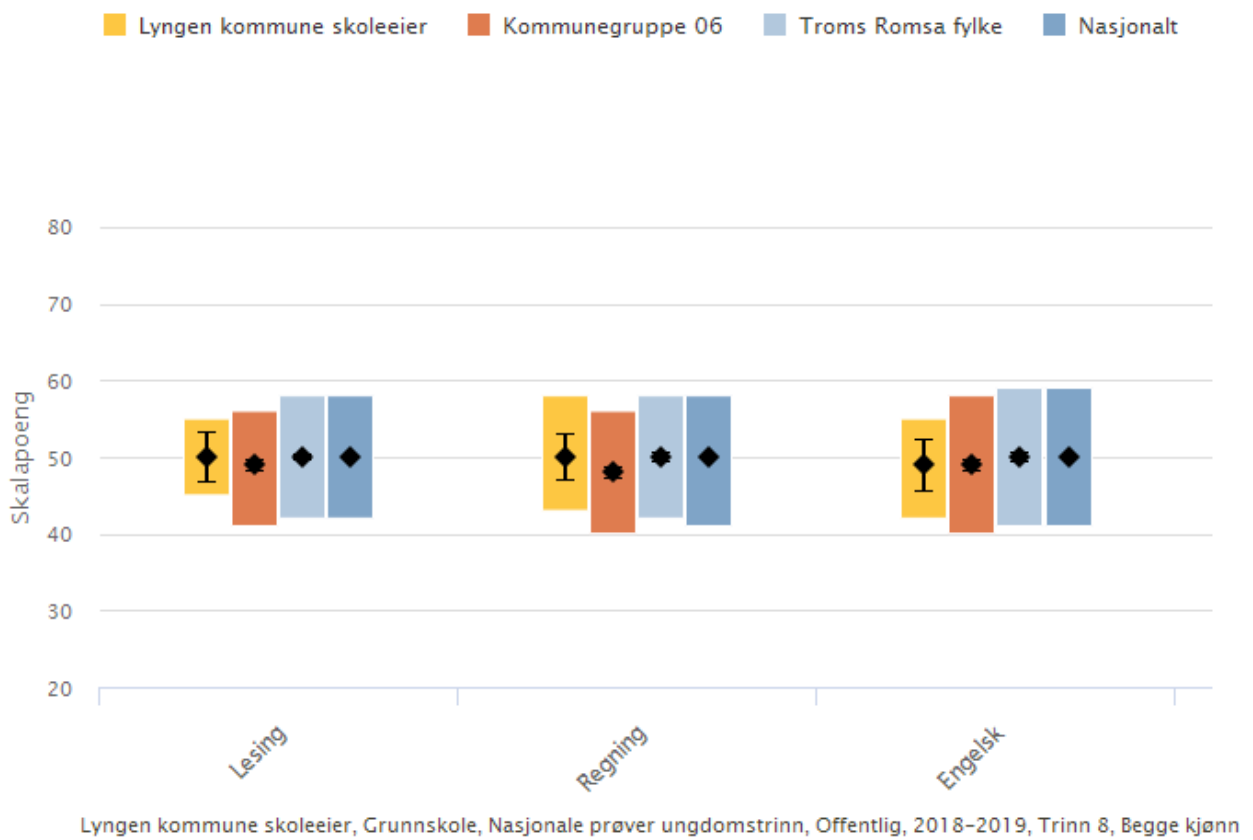
Diagrammet viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og usikkerheten knyttet til dette gjennomsnittet. Søylene viser intervallet på skalaen der hovedvekten (60 prosent) av elevene er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. På 8. trinn plasseres elevene på 5 mestringsnivåer, hvor mestringsnivå 1 er lavest. Presentasjonen viser en oversikt over prosentvis fordeling av elever på mestringsnivåer.

Lokale mål

Grunnskolen i Lyngen skal arbeide med å få flere elever opp på et høyere mestringsnivå i nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk, med særlig fokus på å heve elever fra mestringsnivå 1 (laveste nivå) Grunnskolen i Lyngen skal arbeide for at elever med høyt mestringsnivå skal få tilpassa undervisning med større utfordring, slik at de kan utvikle seg til ett høyere nivå.

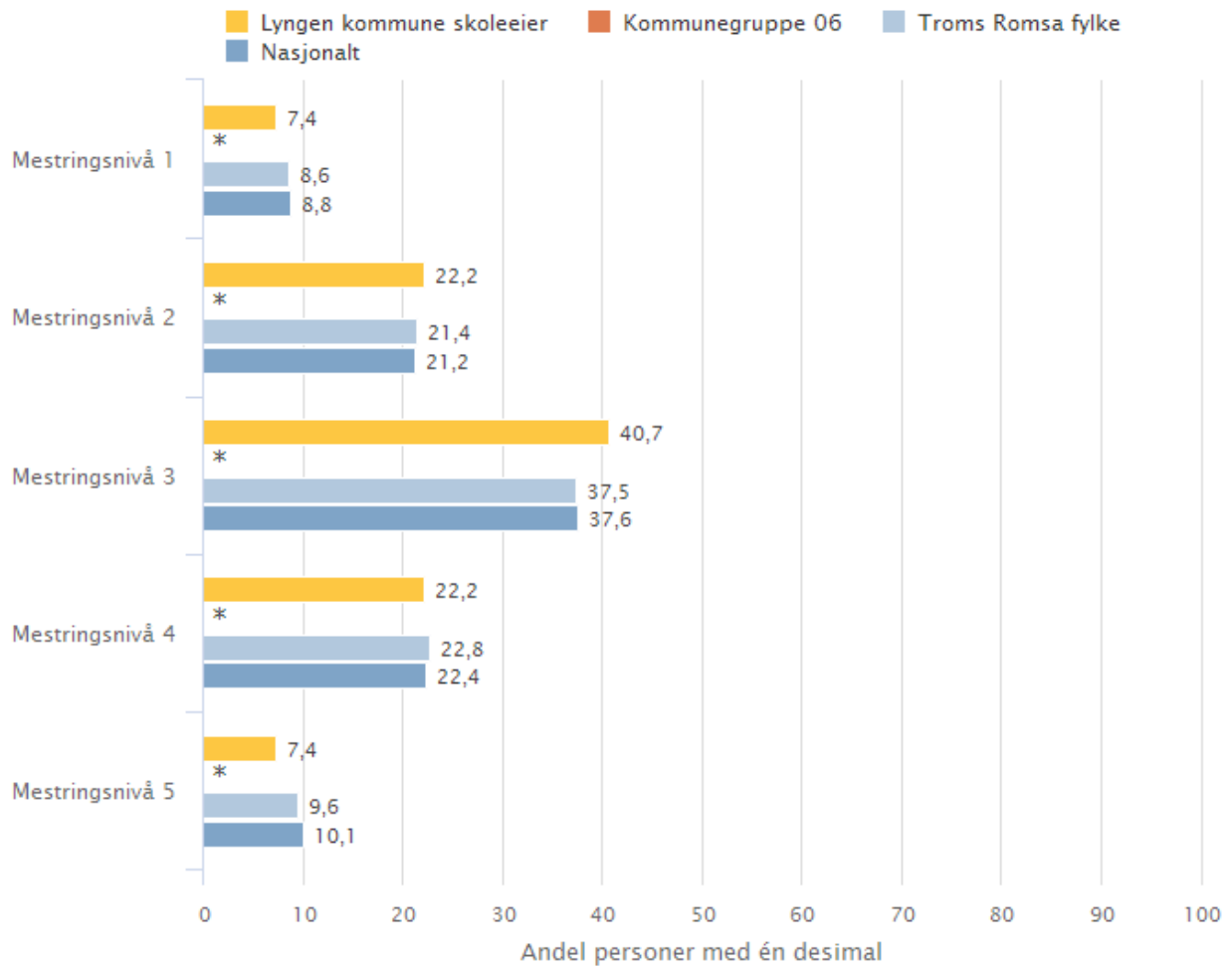

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

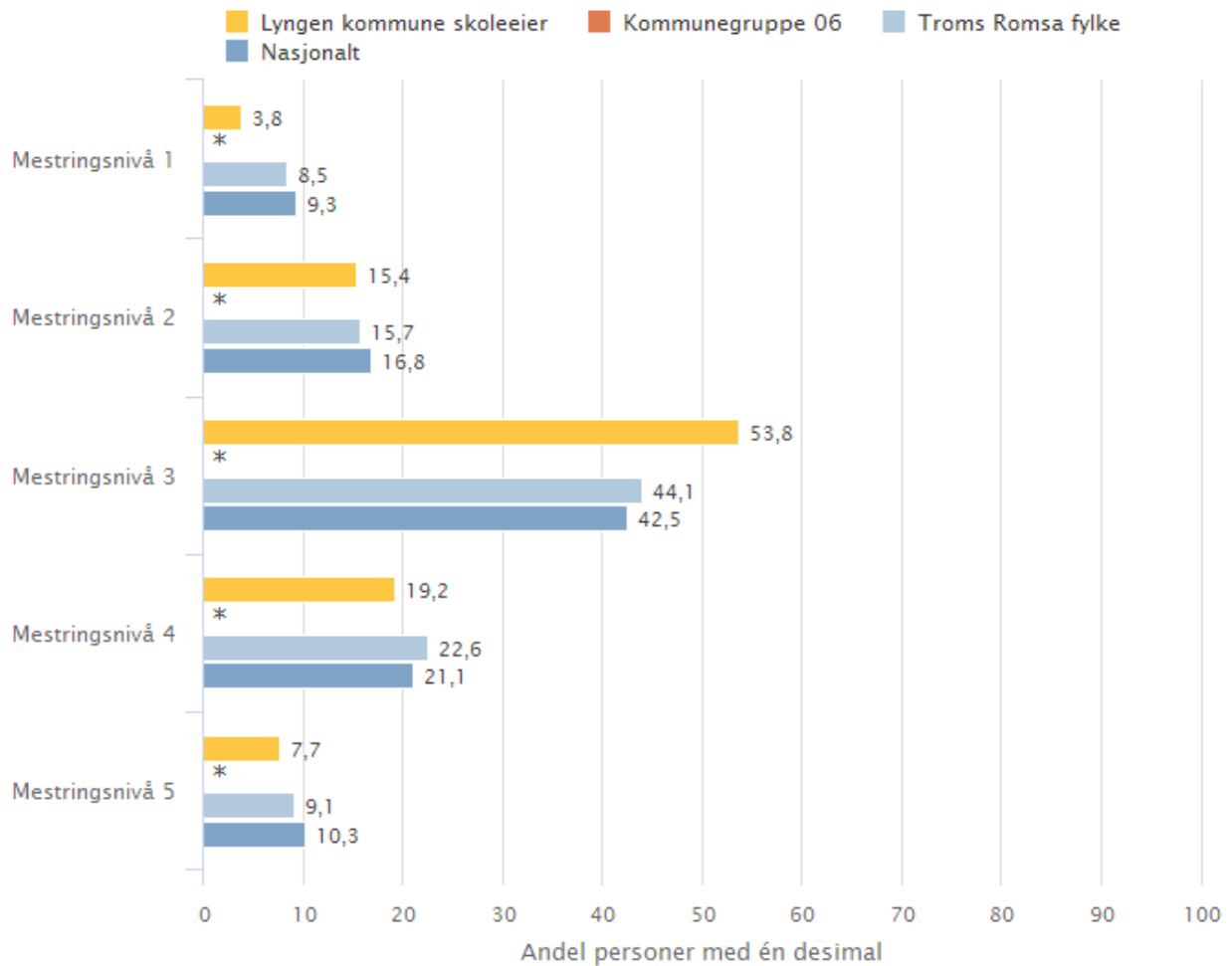
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Regning

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Regning, Offentlig, 2018-2019, Trinn 8, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

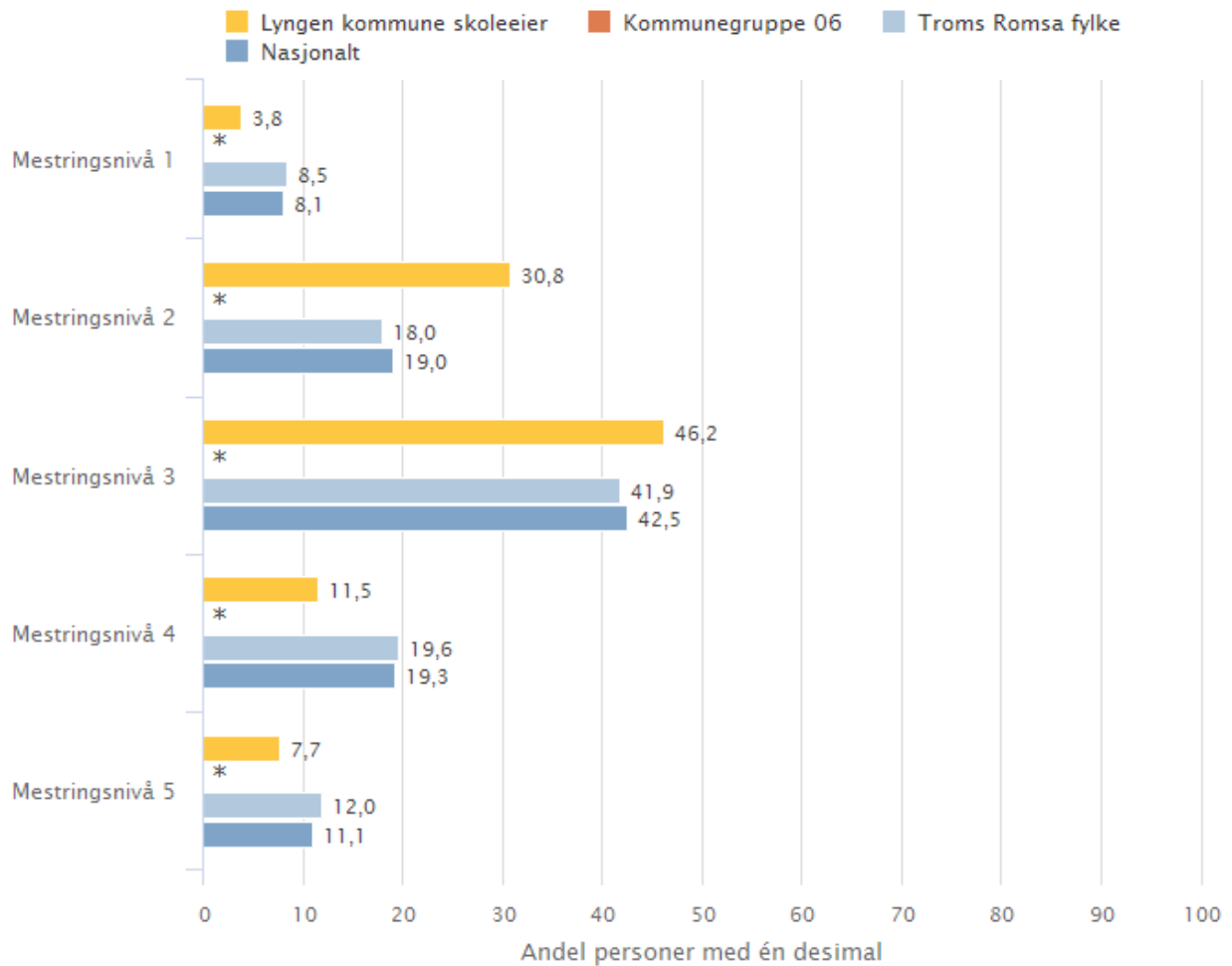
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Lesing

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Lesing, Offentlig, 2018-2019, Trinn 8, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

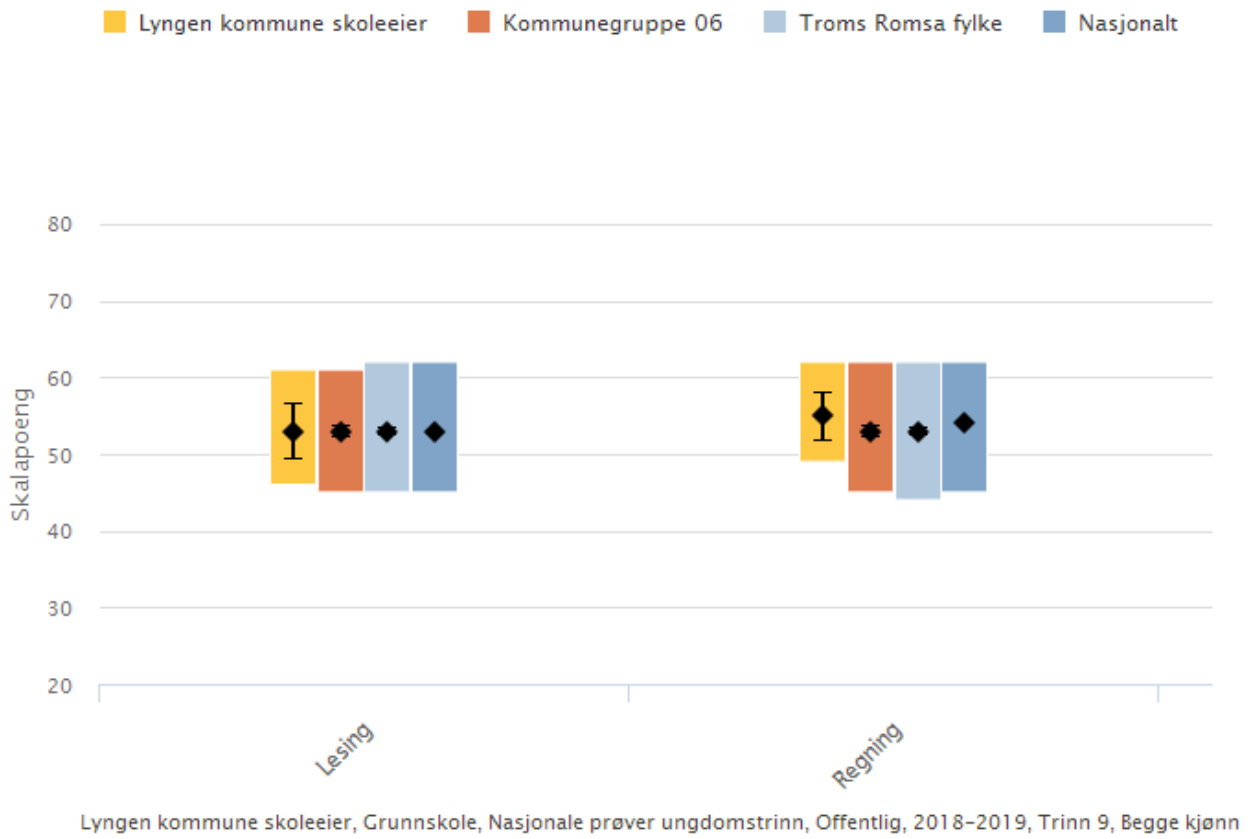
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Engelsk

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Engelsk, Offentlig, 2018-2019, Trinn 8, Begge kjønn

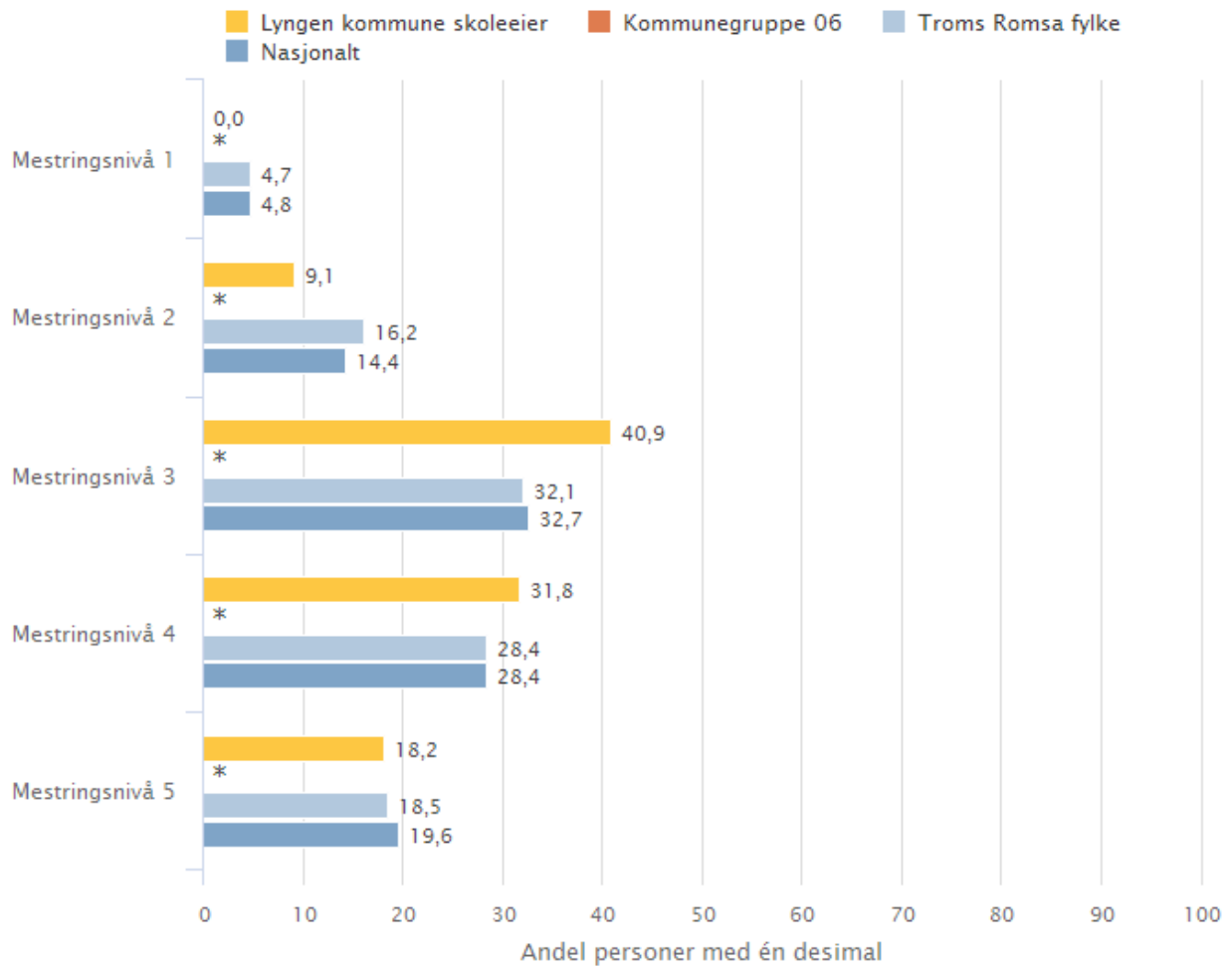
Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

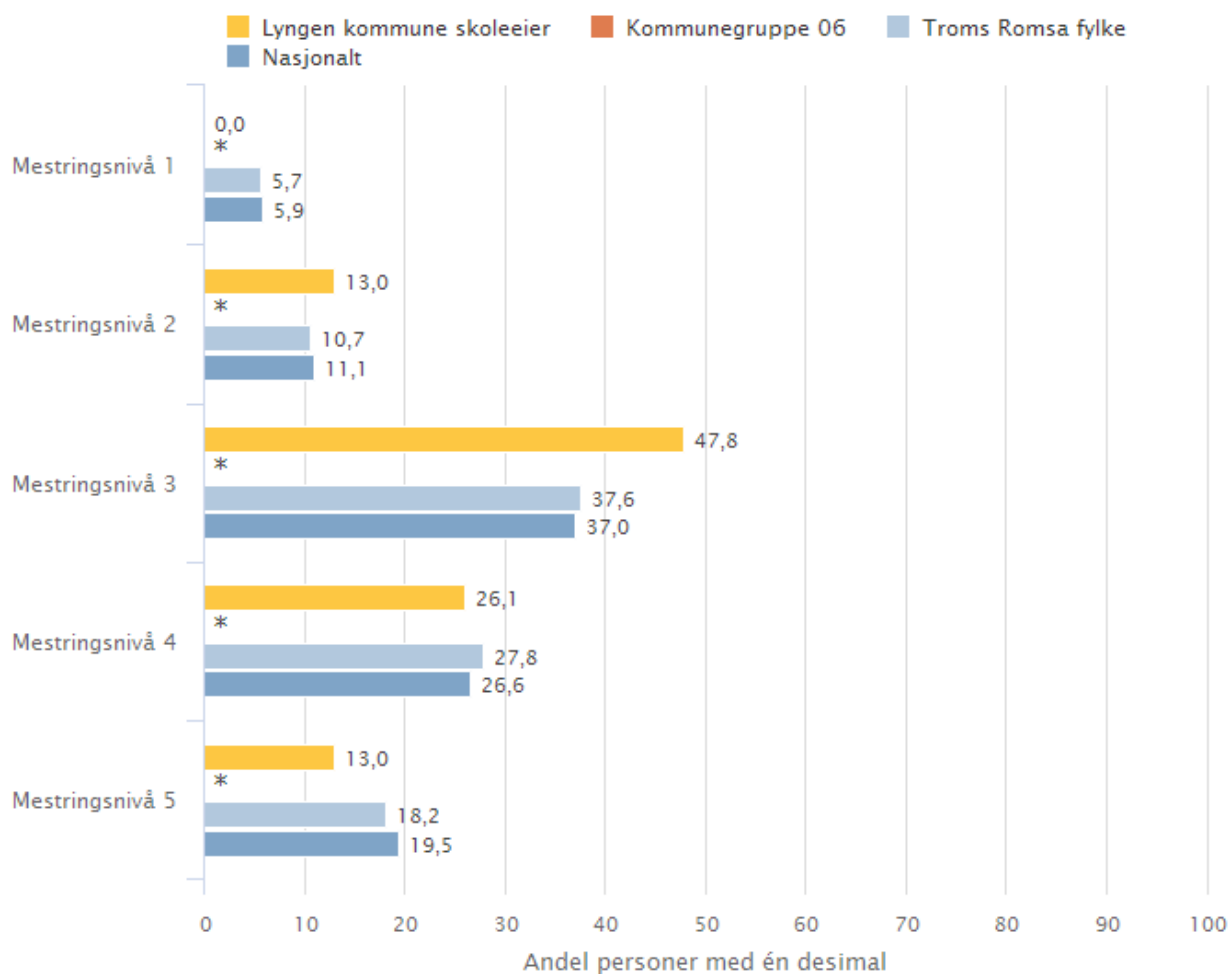
Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Regning

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Regning, Offentlig, 2018-2019, Trinn 9, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Lesing

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Lesing, Offentlig, 2018-2019, Trinn 9, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Skoleeiers egenvurdering

Lyngen kommune har fortsatt svært gode resultater på ungdomstrinnet, både for 8. og 9.trinn. Da spesielt med på faktoren andel elever på laveste mestringsnivå.

2.3.3. Karakterer - matematikk, norsk og engelsk

Standpunktkarakterer og karakterer fra eksamen i grunnskolen og i videregående opplæring utgjør sluttvurderingen. Denne vurderingen gir informasjon om kompetansen eleven har oppnådd i faget. Vurderingen skal ta utgangspunkt i målene i læreplanverket. Graderingen beskriver at karakteren:

- 1 uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

- 2 uttrykker at eleven har lav kompetanse i faget
- 3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget
- 4 uttrykker at eleven har god kompetanse i faget
- 5 uttrykker at eleven har meget god kompetanse i faget
- 6 uttrykker at eleven har svært god kompetanse i faget

Karakterskalaen er 1-6. Beste karakter er 6. Karakterene vises som gjennomsnitt.

Lokale mål

Grunnskolen i Lyngen skal i samarbeid med hjemmet gi elevene et best mulig faglig og sosialt grunnlag til å begynne på og fullføre videregående opplæring

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Skoleeiers egenvurdering

Eksamen og standpunkt samsvarer på samme måte som i resten av landet. Lyngenskolen hadde i 2017/2018 noe lavere resultat på eksamen enn troms fylke og nasjonalt snitt. Resultatene svinger over år.

2.3.4. Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbyttet for elever som sluttvurderes med karakterer. Karakterene brukes som kriterium for opptak til videregående skole. Grunnskolepoeng er beregnet som summen av elevenes avsluttende karakterer, delt på antall karakterer og ganget med 10.

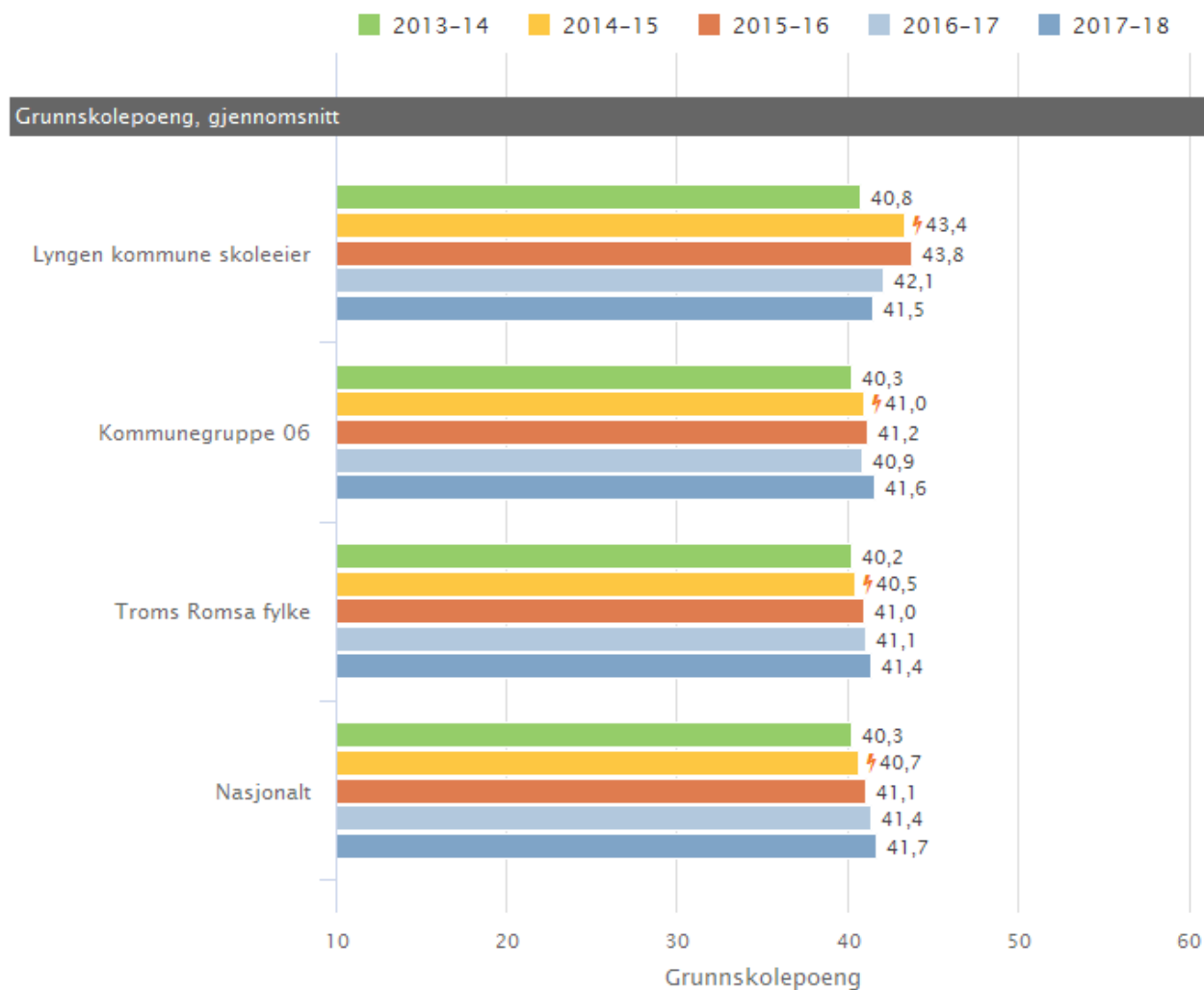
Hvis det mangler karakterer i mer enn halvparten av fagene, skal det ikke regnes ut poeng for eleven.

Grunnskolepoeng presenteres som karaktergjennomsnitt med én desimal.

Lokale mål

Grunnskolepoengene i Lyngen skal ligge på minst nasjonalt nivå

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Skoleeiers egenvurdering

Grunnskolepoengene ligger like under nasjonalt nivå.

2.4. Gjennomføring

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring. Kompetansebeviset skal sikre dem videre studier eller deltakelse i arbeidslivet. Utdanningsdirektoratet anbefaler skoleeiere å ta med denne indikatoren: Overgang fra GS til VGO

2.4.1. Overgangen fra grunnskole til VGO

Prosentdelen av elevkullet som er registrert i videregående opplæring høsten etter uteksaminering fra grunnskolen.

En feil i Skoleporten gjør at overganger fra grunnskole til VGO ikke vises i mal for tilstandsrapport for offentlige skoleeiere. Vi jobber med å løse problemet, og anbefaler at man inntil videre henter ut tallene fra rapportbyggeren i Skoleporten.

Lokale mål

Grunnskolen i Lyngen skal i samarbeid med hjemmet gi elevene et best mulig faglig og sosialt grunnlag til å begynne på og fullføre videregående opplæring

Lyngen kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2014	2015	2016	2017	2018
Elever (16 år) som er registrert i videregående opplæring samme år som avsluttet grunnskole					
Lyngen kommune skoleeier	97,5	100	100	100	100
Kommunegruppe 06	97,6	97,9	97,9	96,8	97,1
Troms Romsa fylke	97,8	97,5	98,2	97,0	97,7
Nasjonalt	98,3	98,3	98,4	98,1	98,0
Lyngen kommune skoleeier, Grunnskole, Overgangen fra grunnskole til VGO, Alle eierformer og Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn					

Skoleeiers egenvurdering

Samtlige elever fra Lyngen begynner direkte i videregående skole.

3. System for oppfølging (internkontroll)

System for kvalitetsutvikling etter Opplæringslova §13-10 er i bruk ved alle kommunens grunnskoler. Rektorene rapporterer innen 1.juli på eventuelle avvik fra Opplæringslova som tas videre med til budsjettbehandlingen på høsten der det er nødvendig.

Revideringa av systemet skjer årlig og er i tråd med endringer i nasjonalt regelverk, statlige forskrifter, rundskriv og kommunale vedtak.

System for kvalitetsutvikling er satt sammen av følgende komponenter: -Utdrag av Lyngen kommunes arbeids- og delegeringsreglement -Oversikt over styringsdokument og ansvarsfordeling -Oversikt over verktøy for å vurdere om Opplæringsloven følges -Oversikt over verktøy for å vurdere kvaliteten på opplæringa. -Sjekkliste for kontroll på lovverk -Rutiner for å gjennomføre arbeidsoppgaver -Plan for gjennomføring av kvalitetsvurdering -Sjekkliste i forhold til opplæringslova med oppførte ansvarlige og avkrysnings boks for gjennomførte oppgaver -Kommunens praksis og prosedyrer i kvalitetsvurderingsarbeidet -Avviksrapport på eget skjema som leveres fra skolene til skoleeier innen 1.juli hvert år. Gjennomgang av system for kvalitetsutvikling ved skolene i Lyngen etter Oppl §13-10 ga følgende avvik:

Eidebakken:

- Manglende dokumentasjon på gjennomgåtte emner i årsplan
- Manglende rutiner for å kvalitetssikre gjennomført underveisvurdering, halvårsvurdering og vurdering i fag
- Manglende rutine for føring av tilbud til enkeltelever etter opplæringslova og introduksjonslova
- Manglende godkjenning etter forskrift for miljøretta helsevern
- Ikke tilsatt morsmåslærer (ingen søkere)
- Ikke tilsatt finsklærer (ingen søkere)

Lenangen:

- Karakterstatistikk på ungdomsskolen er ikke drøftet med elever eller foresatte
- Skolens hjemmeside er ikke oppdatert

Lyngsdalen:

- Ikke tilsatt finsklærer(ingen søkere)

Avvikene som går på rutiner ble rettet i august 2019.

4. Konklusjon

Tilstandsrapporten for skoleåret 2018/2019 viser at kommunen leverer gode resultater innenfor mange områder. Samtlige resultat som er rapportert i tilstandsrapporten har vært drøftet underveis i skoleåret, både på den enkelte skole og på rektormøter med tillitsvalgte tilstede. Der resultatene har vært svakere enn ønskelig er tiltak iverksatt.

Mest bekymringsfullt er svake resultater i NP engelsk og regning for 5.trinn over flere år. Her må det gjøres en grundig analyse av resultatene, samt en gjennomgang av opplæringa på småtrinnet for å se på årsaker til gjennomgående svake resultat.

Det mest positive er gjennomgående gode resultat innenfor læringsmiljø.

Skolene i Lyngen hadde skoleåret 2018/2019 en satsing på inkluderende skolemiljø. Satsingen innebar nasjonale samlinger, regionale samlinger og lokale samlinger for ledere, utviklingsgrupper og ansatte. Satsingen fortsetter ut året 2019.

Innmeldte avvik vil følges opp.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
73/19	Lyngen kommunestyre	19.12.2019
4/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Kjøp av tjenester til utredning av tiltak mot setningsskader på Lyngstunet

Henvisning til lovverk:

Saksprotokoll i Lyngen kommunestyre - 19.12.2019

Behandling:

Saken utsettes.

Vedtak:

Saken utsettes.

Rådmannens innstilling

Det avsettes inntil kr 125 000 eks mva. til kjøp av tjenester for utredning/forprosjekt av tiltak mot setningsskader ved Lyngstunet. Beløpet dekkes ved bruk av disposisjonsfondet.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Lyngstunet ble ferdigstilt og tatt i bruk i 2005. Da grunnforholdene var forholdsvis krevende ble bygningen fundamentert på peler nedsatt på fast grunn. Slik fundamentering ansees å være en anerkjent og trygg byggemåte der løsmasse i grunnen ikke er i stand til å oppta de laster som påføres. Etter det vi har forstått fra prosjekteringsarbeidet som ble utført under planleggingen var setningsproblematikken kjent for fagfolkene som jobbet med dette. Bygningen ble derfor planlagt ført opp slik at de fleste konstruksjoner ikke skulle påvirkes av setninger, men som selvbærende konstruksjoner anlagt på fast grunn via nedsatte peler.

Det ble ikke gjort noen spesielle tiltak for å forhindre setninger av uteområdene i tilknytning til bygget. Vi er også blitt kjent med at deler av gulvet i 1. etasje er anlagt som «gulv på grunn». Det vil si at gulvflaten «hviler» direkte på løsmasse i grunnen og vil dermed påvirkes av bevegelser/setninger. Dette gjelder kantine, administrasjonsdel, helsestasjon, legekontor og arealet som benyttes av fysioterapeuter.

Fra bygget ble tatt i bruk frem til i dag er det ikke observert noen tegn på at bærende deler er utsatt for setninger eller på annen måte er utsatt for utilsiktede laster. Det observeres imidlertid setninger i deler av uteområdet, der terrengnivået er sunket med flere cm i forhold til opprinnelig nivå.

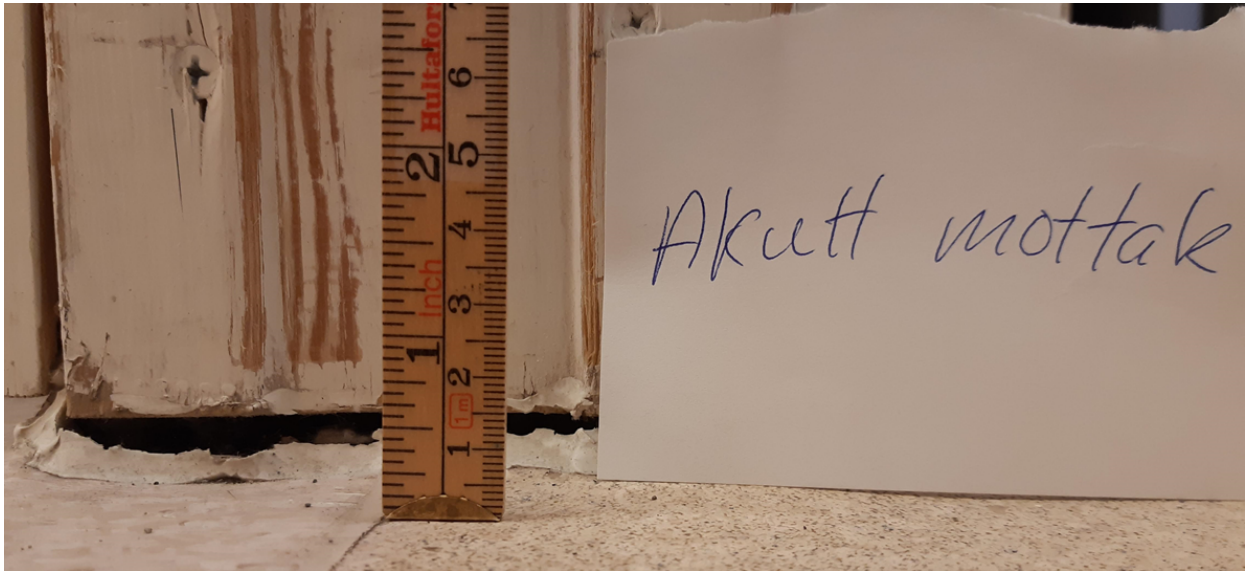
Områdene innvendig i bygget der gulvet er anlagt som «gulv på grunn» er det observert forholdsvis store setninger. Selv om slike setninger ikke ansees å ha innvirkning på bygningens stabilitet så har dette konsekvenser for brukbarheten, og risikoen for lokale bygningsskader er også absolutt til stedet. Administrasjonen har vært i dialog med teoteknisk kompetanse om mulig utbedringstiltak, men det er utfordrende å få noe klar anbefaling uten at forholdet utredes på en grundig måte. Rådmannen finner ikke midler til å finansiere slik utredning eller forprosjekt, det fremmes derfor med dette sak til politisk behandling om finansiering.

Avstand mellom dørkarm og gulv:

Akuttmottak-legekantor:

Klaring mellom gulv og skillevegger i administrasjonsfløy:

Økonomiske konsekvenser

I første omgang vil det være nødvendig å kjøpe tjenester til konsulentbistand i forbindelse med forprosjekt og utredning av nødvendige tiltak. Det anslåes at dette vil kunne utføres innenfor kostnadsramme på kr 125 000 eks mva.

Eventuelle utbedringstiltak og dekning av kostnadene med dette må legges fram til politisk behandling når handlingsplan er klar.

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Tiltak er nødvendig for å unngå skade på bygning og tekniske installasjoner samt bedre brukbarheten.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Slik tilstanden er i dag så utgjør setningene av gulvet en direkte forringelse av brukbarheten da det er oppstått åpninger i overgang vegg-tak/gulv. Skilleveggenes lyd motstand innehar ikke den kvalitet som forutsatt, noe som er til ulempe i forhold til virksomhetens krav til personvern og behandling av taushetsbelagte opplysninger. Videre vil være en reell fare for at innstøpte installasjoner som gulvvarme, vann, avløp mv. påføres skade om ikke situasjonen stabiliseres og utbedres.

Rådmannen ser det som nødvendig å utføre et forprosjekt som konkluderer hvilke muligheter som finnes i forhold til utbedring av forholdet. Da grunnforholdene fremstår som svært krevende vil det være nødvendig å utføre grundige utredninger som både vurderer løsmasseforholdene i området og mulige utbedringsmuligheter. Det ansees som nødvendig å innhente slik kompetanse eksternt. I første omgang anslåes at det vil være nødvendig med inntil kr 125 000 eks mva. til slikt forprosjekt, kostnader til eventuelle utbedringstiltak vil fremgå av dette. Det vil dermed være nødvendig å fremme ny sak om finansiering av tiltak når tiltaksplan er klarlagt.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
12/20	Lyngen formannskap	27.01.2020
5/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Oppgradering av Lenangen svømmehall-økte kostnader i forhold til tidligere overslag

Henvisning til lovverk:

Internkontrollforskriften

Bassengforskriften

Vedlegg

1 TILSTANDSREGISTRERING

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 27.01.2020

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer alternativ 2 i rådmannens innstilling. Enst.

Vedtak:

Alternativ 2:

Det avsettes kr 240 000 i tillegg til allerede avsatte midler til oppgradering av teknisk anlegg ved Lenangen svømmehall. Beløpet dekkes over disposisjonsfondet. Årsbudsjett 2020 justeres slik:

Årsbudsjett	Ansvar	Tjeneste	Art	Prosjekt	Beløp
2020	4410	2228	12302		675 000
2020	9000	19401			675 000

Rådmannens innstilling

Alternativ 1:

Midler avsatt i formannskapetets vedtak i sak 50/19 benyttes til utarbeidelse av komplett anbudsgrunnlag for oppgradering av bygning og teknisk anlegg ved Lenangen svømmehall.

Årsbudsjett 2020 justeres slik:

Årsbudsjett	Ansvar	Tjeneste	Art	Prosjekt	Beløp
2020	4410	2228	12306		435 000
2020	9000	19401			435 000

Rådmannen legger frem sak om finansering av alle nødvendige tiltak, og utreder alternative løsninger, før oppgradering av teknisk anlegg ved Leangen svømmehall igangsettes.

Alternativ 2:

Det avsettes kr 240 000 i tillegg til allerede avsatte midler til oppgradering av teknisk anlegg ved Lenangen svømmehall. Beløpet dekkes over disposisjonsfondet. Årsbudsjett 2020 justeres slik:

Årsbudsjett	Ansvar	Tjeneste	Art	Prosjekt	Beløp
2020	4410	2228	12302		675 000
2020	9000	19401			675 000

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Lyngen formannskap vedtok i sak 50/19 å avsette kr 435 000 oppgradering av tekniske anlegg ved Lenangen svømmehall. Vedtaket ble fattet med hjemmel i kommunelovens § 13. Bassenget er nå satt ut av drift. På kort sikt må sirkulasjons- og vannbehandlingsanlegget byttes ut med komplett, nytt anlegg for å kunne settes i drift.

Kommunen engasjerte konsulentbedriften WSP til å utarbeide en tilstandsanalyse, deres rapport er mottatt den 25.9.2019. Rapporten konkluderer at bygningsmessige og tekniske oppgraderinger for inntil 10,9 mill eks mva må påregnes over en periode på 0-5 år. Oppgradering og modernisering av sirkulasjons- og vannbehandlingsanlegget anbefales som første tiltak. Lyngen kommune har invitert 4 aktuelle foretak å gi pristilbud på slik oppgradering.

Ved tilbudsfristens utløp var det mottatt to tilbud. Da begge ligger over fastsatt økonomisk ramme har administrasjonen gjennomført forhandlinger med tilbyderne. Etter forhandlingene er det klart at det ikke er mulig å anskaffe et anlegg som ivaretar sikkerhet for brukerne, forsvarlig drift og arbeidsmiljø på en tilfredsstillende måte under kr 675 000. Ovennevnte vedtak om å avsette kr 435 000 er dermed ikke tilstrekkelig for å utføre nødvendige tiltak.

Oppgradering av det tekniske anlegget er ikke alene tilstrekkelig for å sikre drift av bygning og tekniske anlegg over en lengre periode. Politisk nivå bes med dette å ta stilling til om en skal igangsette tiltaket nå, da videre drift utover 5 år kan utløse utgifter på kr 10-12 mill.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Om bassenget skal settes i drift er det nødvendig å foreta oppgraderinger som sikrer forsvarlig overvåking, sirkulasjon og arbeidsmiljø. Dette tiltaket i seg selv medfører forholdsvis store kostnader, i tillegg vil fortsatt drift utover en 5 årsperiode utløse store kostnader. Rådmannen finner det dermed nødvendig å be politisk ledelse ta stilling til dette «veivalget» nå.

Rådmannen finner grunn til å fremme saken med to alternative innstillinger.

- Alternativ 1 vil gi et godt grunnlag for planlegging og budsjettering av nødvendige tiltak. Om denne løsningen velges må det påregnes en lengre periode uten at bassenget er i drift.
- Alternativ 2 vil gi mulighet for rask igangsetting og drift av bassenget, men gir usikkerhet i forhold til fremtidige forpliktelser. Bevilgede midler i f-sak 50/19 er tatt ut av årsbudsjett 2019 og må derfor re-budsjetteres i 2020 i tillegg til økt kostnadsramme.

Kode	Bygningsdel	Konstruksjon	Tilstandsbeskrivelse/ Årsak	Overordnet		Type	Konsekvens	Tiltak	Sum
				TG	TG				
	NS 3451:2009	Tekniske egenskaper, materialer, overflater etc		TG	TG	KG		Anbefaling	
2	BYGNING								
21	Grunn og fundamenter								
216	Direkte fundamentering	Stripefundamenter i betong	Fra byggeår. Ingen synlige setningsskader eller svikt i primærkonstruksjon. Trekk i TG pga alder.	1		S	3	Ingen	kr 0,00
217	Drenering	Drenering fra byggeår	Ikke synlig fuktinntregning.	1		H		Ingen	kr 0,00
22	Bæresystemer								
222	Søyler	Stålfagverk som primær takkonstruksjon fra byggeår.	Fra byggeår i stålqualität ST 42. Er malebeskyttet for å motvirke korrosjon. En god del avskalling og rustdannelser rundt opplegg. Ny rustbehandling av stålfagverk	2		S	3	Sandblåsing, forarbeid og maling	kr 140 000,00
225	Brann-beskyttelse av bærende konstruksjoner	Malebeskyttet fagverk.	Avskallet og solskadet. Ikke opprettholdt funksjon.	3		S	3	Tiltak som post 225	kr 0,00
226	Kledning av overflate	Yttervegger av uisolerte lecablokker. Overflatemalt innside. Utlektet med utvendig isolasjon og stående kledning.	Ingen synlige skader. Lecablokker intakt. Utvendig kledning uten synlige skader. Trekk i TG pga alder	1		H	2	Ingen	kr 0,00
23	Yttervegger								
231	Bærende yttervegger	Betongsåle i støpt betong i kjeller.	Gulv i grei forfatning. Ingen større riss, setninger eller brudd	1				Ingen	kr 0,00
233	Glassfasader	Fasadeglass i gavlvegg nord	Punkterte og solskadet vindu. Fuktskadet fra innside og utside.	3		M	2	Helutskifting av glassfasader	kr 600 000,00
234	Vinduer, dører, porter	Vinduer i yttervegger fra byggeår.	Gjennomgående punkteringer, fuktskader, manglende pakninger, Enkelte vinduer er brestet.	3		S	2	Helutskifting av vinduer rundt bygget.	kr 224 000,00
234	Vinduer, dører, porter	Aluminiumsdører i hovedinneng og rømningsdør av nyere årgang	Funksjonsmessig tilfredstillende. Ingen synlige skader	1		S	2	Ingen tiltak	kr 0,00
234	Vinduer, dører, porter								kr 0,00
235	Utvendig kledning og overflate	Utlektet utvendig isolering med fasadeplater på gavlvegg nord	Ingen synlige skader. Plater intakt. Trekk i TG pga alder	1		H	1	Ingen tiltak	kr 0,00
236	Innvending overflate								kr 0,00
24	Innervegger								
242	Ikkebærende innervegger	Lecablokker, malt	Ingen synlige skader eller slitasje utover normalt. TG iforhold til alder.	1				Ingen tiltak	kr 0,00
244	Vinduer, dører, foldevegger								kr 0,00
25	Dekker								
252	Gulv på grunn	Betonggulv i kjeller	Oppsprekket, fuktskadet gulv på grunn i kjeller.	2				Utbedring inkludert i bassengkonstruksjon	kr 0,00
253	Oppforet gulv, påstøp	Påstøp for avretting av underlag for flis.	Fra byggeår. Observeres bom i underlag under flis. Antatt oppsamlet fukt	3				Se punkt nummer 254.	kr 0,00
254	Gulvsystemer	Fliser promenadedekke	Fliser fra byggeår. Kalkutfelling i overgang vegg - gulv. Misfaring i fuger.	3				Fliser tas bort. Nytt membranssystem. Re-legging av fliser.	kr 90 000,00
255	Gulvoverflate	Fliser i basseng.	Fliser i basseng med sementbasert fuger. Lagt flis på flis i senere tid. Ikke observert større bom i fliser eller større avskalling. Fuger kan krasses ut med finger. Sementfuger er blitt vasket ut.	2				Nytt membranssystem. Re-legging av fliser	kr 300 000,00
256	Faste himlinger og overflate-behandling	Malte betongdekker	Ingen avskalling eller skader.	1				Ingen tiltak	kr 0,00
259	Andre deler av dekker	Linoliumsgulv entre	Linoliumsgulv fra byggeår. Normal slitasje. TG i forhold til alder.	2				Ingen tiltak	kr 0,00
26	Yttertak								
261	Primærkonstruksjon	Salttak med takåser. 20 cm isolasjon. Lagt med diffusjonssperre og klemmelekt. Kledd med tre-panel	Betydelige fuktskader i panel. Fukt har vandret inn bak utett diffusjonssperre. Antatt større fuktskader i tak. Det er ukjent hvilken stålqualität som er benyttet for innfesting av panelet. Antatt ordinær korrosjonsklasse.	3		H	2	Åpne konstruksjon for å relegge isolasjon. Nødvendig undersøkelser på tilstand på åser, mhp fuktskader. Nytt innvendig tak.	kr 900 000,00
262	Taktekking	Stålplatetak lagt på krysslekter	Fra ca. år 2005.	1		H	1	Ingen utbedring	kr 0,00
265	Gesimser, takrenner og nedløp	Takrenner i stål.	Fra ca. år 2005. Enkelte skader og nedbøyninger.	2				Ingen utbedring	kr 0,00
269	Andre deler av yttertak	Dekkbord på gavlvegger	Opprånnet dekkbord og vindskier langs gavlvegger.	2		H	1	Utskifting	kr 20 000,00
27	Fast inventar								

Kode	Bygningsdel	Konstruksjon	Tilstandsbeskrivelse/ Årsak	Overordnet		Konsekvens		Tiltak	Sum
				TG	TG	Type	KG		
	NS 3451:2009	Tekniske egenskaper, materialer, overflater etc		TG	TG	Type	KG	Anbefaling	Sum
274	Innredning og garnityr for våtrom			IU					kr 0,00
28	Trapper, balkonger								
286	Baldakiner og skjermtak	Takoverbygg ved inngang	Enkel takoverbygg. Tilfredstillende funksjon. TG ut i fra alder.	2				Ingen utbedring	kr 0,00
287	Andre rekkverk, håndlister og fendere	Rekkverk i stål støpt i bassengkonstruksjon.	Håndløpere i bassengkonstruksjon i rustfritt stål. Noe tenktendes til rust/smuss - dannelser.	1				Ingen utbedring	kr 0,00
29	Andre bygningsmessige deler								
291	Bassengkonstruksjon	Bassengkonstruksjon. Utført i plasstøpt betongkonstruksjon. Fundamentert som uavhengig konstruksjon fra øvrig bygg.	Fra byggeår. Ingen synlige setningsskader eller svikt i konstruksjon. Betong har originalt vært utført som vanntett betong og uten membransystemer. Membran har i senere tid (ukjent tidspunkt) blitt etablert. Betongkonstruksjonen har vært konstant vært neddykket i kloridholding vann. I tillegg til vedvarende utettheter mellom promenadedekke og renner. Konstruksjonen bærer preg av vedvarende lekkasjer. Det kan antas at karboniseringsprosessen i armeringen har kommet så langt, at styrken i konstruksjonen er uvis. Armeringen var på enkelte steder synlig, og betydelig korrodert.	3	3	S	3	Rivning av bassengkonstruksjon. Opparbeidelse av ny fundamentering. Støp av ny bassengkonstruksjon i samme dimensjoner. Inkluderer også promenade dekke.	kr 3 366 000,00
3	VVS								
31	Sanitæranlegg								
310	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
32	Varmeanlegg								
320	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
33	Brannslukke- anlegg								
330	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
34	Gass- og trykkluftanlegg								
340	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
35	Prosesskjøling								
350	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
36	Luftbehandlingsanlegg								
360	Tekn. Funksjonalitet		Ventilasjonsanlegget er lagt åpent, med aggregat plassert over garderobes.						kr 0,00
362	Kanalnett for luftbehandling	Kanalnett lagt åpen i tak.	Fra byggeår. Ingen inspeksjonsmulighet, men virker underdimensjonert for fukttransport mhp økt krav til romtemperatur.	2		H	2		kr 0,00
366	Isolasjon av installasjoner for luftbehandling	Ventilasjonsanlegg svømmehall. Montert nytt aggregat for ca. 10 år siden.	Ventilasjonsaggregatet er ikke inspisert i detalj.	2					kr 0,00
37	Luftkjøleanlegg								
370	Tekn. Funksjonalitet		Ingen luftkjøleanlegg i bygget.	IU					kr 0,00
38	Vann- behandling								
380	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
383	Systemer for rensing av vann til svømmebasseng	Prosessanlegg for bassengvann	Delvis erstattet av nyere pumper og røranlegg fra 2010/2011. Det observeres lekkasjer i pumpen. Røranlegget bærer preg av stedvis reparasjon. Det er behov for en større utskifting av renselanlegget.	3		H		Utskifting av komplett nytt anlegg.	kr 600 000,00
389	Andre deler av vanninstallasjoner	Svømmebassengutstyr	2 stk filtertanker, sirkulasjonspumper, vannvarmer, og øvrig rørløpninger. Sentrale komponenter har oppnådd sin forventet levealder. (25-30 år). Bassengsystemet har ingen utjevningsstank/blødertank			S	1	Tiltak under punkt 383.	
4	Elkraft-installasjoner								
41	Basisinstallasjoner for elkraft								
410	Tekn. Funksjonalitet		Hovedtavle, fremføringer fra byggeår	2				Utskifting av anlegget	kr 500 000,00
42	Høyspent- forsyning								

Kode	Bygningsdel	Konstruksjon	Tilstandsbeskrivelse/ Årsak	Overordnet		Konsekvens		Tiltak	Sum
				TG	TG	Type	KG		
	NS 3451:2009	Tekniske egenskaper, materialer, overflater etc		TG	TG	Type	KG	Anbefaling	
410	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
43	Lavspent- forsyning								
430	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
44	Lys								
440	Tekn. Funksjonalitet		Belysning fra byggeår. En kan si at den har oppnådd sin forventede tekniske levealderen. TG i forhold til alder.	2				Utskifting av belysning, ny kabling. Opphengssystem	kr 700 000,00
45	El.varme								
450	Tekn. Funksjonalitet		Bassengvarme i tillegg til varmegjenvinner i ventilasjonaggregat. TG ut i fra alder	2					kr 0,00
452	Varmeovner								kr 0,00
46	Resevekraft								
460	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
5	Tele og automatisering								
51	Basisinstallasjoner for tele og automatisering								
510	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
52	Integrert kommunikasjon								
520	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
53	Telefoni og personsøking								
530	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
54	Alarm og signalsystemer								
540	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
55	Lyd og bildesystemer								
550	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
56	Automatisering								
560	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
57	Instrumentering								
570	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
6	Andre installasjoner								
61	Prefabrikerte rom								
610	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
62	Person- og varetransport								
620	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
63	Transportanlegg for småvarer mv.								
630	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
64	Sceneteknisk utstyr								
640	Gjelder all sceneteknikk			IU					kr 0,00
65	Avfall og støvsuging								
650	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
66	Fastmontert spesialutrustning for virksomhet								
660	Gjelder all spesialutrustning for virksomhet			IU					kr 0,00

Kode	Bygningsdel	Konstruksjon	Tilstandsbeskrivelse/ Årsak	Overordnethet		Konsekvens		Tiltak	Sum
				TG	TG	Type	KG		
	NS 3451:2009	Tekniske egenskaper, materialer, overflater etc		TG	TG	Type	KG	Anbefaling	Sum
67	Løs spesial-utrustning for virksomhet								
670	Gjelder all løs spesial-utrustning for virksomhet	Bassengutstyr. Baneskilletau.	Enkel løst bassengutstyr. Eldre dato.	1					kr 0,00
69	Andre tekniske installasjoner								
690	Gjelder all annen tekniske installasjoner			IU					kr 0,00
7	Utendørs								
71	Bearbeidet terreng								
711	Grovplanert terreng			IU					kr 0,00
72	Utendørs konstruksjoner								
720	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
73	Utendørs røranlegg								
730	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
74	Utendørs El-kraft								
740	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
75	Utendørs tele- og automatisering								
750	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
76	Veger og plasser								
761	Veger	Opparbeidet asfalterte parkeringsplasser	Nyere asfalterte områder utenfor	1					kr 0,00
77	Parker og hager								
770	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
78	Utendørs infrastruktur								
780	Tekn. Funksjonalitet			IU					kr 0,00
79	Andre utendørs anlegg								

Snitt TG

1 A	Sum estimerte kostnader					eks mva	7 440 000
2 B	Uforutsatte kostnader, %andel av A				20 %	eks mva	1 488 000
3 C	Rigg og drift kostnader, %andel av A+B				12 %	eks mva	1 071 360
4 D	Sum entreprenørkostnad					eks mva	9 999 360
5 E	Prosjekteringskostnad, %andel av A+B				10 %	eks mva	892 800
6 F	Totalkostnad eks mva, sum D+E					eks mva	10 892 160
7 G	Merverdiavgift				25 %	mva	2 723 040
8 H	Totalkostnad inkl mva					inkl mva	13 615 200

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
6/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Forvaltningsrevisjonsrapport - evaluering av innkjøpstjenesten i Nord-Troms

Henvisning til lovverk:

Lov og forskrift om offentlige anskaffelser

Vedlegg

- 1 Kontrollutvalget - utskrift sak 28-19 - ordfører
- 2 Evaluering av Innkjøpstjenesten i Nord-Troms
- 3 Tiltak - innkjøpstjenesten i Nord-Troms

Kontrollutvalgets innstilling

1. Kommunestyret viser oppsummeringer, konklusjoner og anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapporten «Evaluering av innkjøps samarbeidet i Nord-Troms».
  - a. Kommunestyret slutter seg til revisors konklusjon i rapportens kap. 4 og tilrådning om at kommunen må treffe tiltak for å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid.
  - b. Kommunestyret viser revisors konklusjon i rapportens kapittel 5 og ber administrasjonssjefen følge opp revisjonens merknader og forslag til tiltak for å forbedre etterlevelsen av kommunens plikter etter samarbeidsavtalen.
  - c. Kommunestyret ber rådmannen fremlegge en handlingsplan med forslag til tiltak for å styrke kommunes kompetanse og arbeid på området for offentlige anskaffelser. Kommunestyret ber rådmann gi arbeidet med forbedringer og tiltak høy prioritet.
2. Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp anbefalingene i rapporten, og rapportere tilbake til kontrollutvalget om planlagte og gjennomførte tiltak som nevnt i pkt. 1 a og 1 b ovenfor innen 1. februar 2020, og handlingsplan som nevnt u 1 c) innen 1. mai 2020.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Muntlig informasjon er gitt til kontrollutvalget, samt at man i fellesskap med resten av Nord-Troms har utarbeidet tiltak for oppfølging av rapporten.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Økonomiske konsekvenser

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Miljøkonsekvenser

Folkehelse/friluftsliv

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Se vedlagte rapport og tiltaksplan.

Lyngen kommune
v/ordfører

Deres ref.: Saksbeh.: Audun Haugan
Vår ref.: 42/19/424.5.5/AH E-postadr.: audun@k-sek.no

Telefon: 91691842 Dato: 18.11.2019

KONTROLLUTVALGET - SAK 28/19 - FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT «INNKJØPSSAMARBEIDET I NORD-TROMS»

Kontrollutvalget har i møte den 24.9.2019 i ovennevnte sak protokollert følgende vedtak:

Kontrollutvalget rår kommunestyret å treffe slikt vedtak:

1. *Kommunestyret viser oppsummeringer, konklusjoner og anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapporten «Evaluering av innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms».*
  - a. *Kommunestyret slutter seg til revisors konklusjon i rapportens kap. 4 og tilrådning om at kommunen må treffe tiltak for å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid.*
  - b. *Kommunestyret viser revisors konklusjon i rapportens kapittel 5 og ber administrasjonssjefen følge opp revisjonens merknader og forslag til tiltak for å forbedre etterlevelsen av kommunens plikter etter samarbeidsavtalen.*
  - c. *Kommunestyret ber rådmannen fremlegge en handlingsplan med forslag til tiltak for å styrke kommunens kompetanse og arbeid på området for offentlige anskaffelser. Kommunestyret ber rådmann gi arbeidet med forbedringer og tiltak høy prioritet.*
2. *Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp anbefalingene i rapporten, og rapportere tilbake til kontrollutvalget om planlagte og gjennomførte tiltak som nevnt i pkt. 1 a – 1 c ovenfor innen 15. november 2019.*

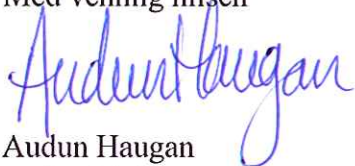
Postadresse:	Hovedkontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Organisasjonsnr:
K-Sekretariatet IKS	Fylkeshuset	Postmottak	Fossen	c/o Lenvik kommune	988 064 920
Postboks 6600	Strandvn. 13, TROMSØ	9479 HARSTAD	9144 SAMUELSBERG	9306 FINNSNES	
9296 TROMSØ	Tlf. 77 78 80 43	Tlf. 77 02 61 66	Tlf. 77 71 61 14	Tlf. 77 87 10 65	

Saken oversendes ordfører for videre behandling i kommunestyret.

Saken har vært forelagt administrasjonssjefen iht. kommunelovens § 77 nr. 6, hvor det framgår at saken skal være framlagt administrasjonssjefen til uttalelse før den rapporteres til kommunestyret. Det har ikke innkommet merknader.

Sekretariatet ser at fristen for tilbakemelding ble satt for kort i kontrollutvalget, og kommunestyret må sette en passende frist.

Med vennlig hilsen

Audun Haugan
seniorrådgiver

Vedlegg: Kontrollutvalgssak 28/19 og rapport

Utvalg: Kontrollutvalget i Lyngen kommune	Saksnummer: 28/2019	Møtedato: 24.9.2019	Saksbehandler: Audun Haugan
--	-------------------------------	-------------------------------	---------------------------------------

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT *INNKJØPSSAMARBEIDET I NORD-TROMS*

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget rår *kommunestyret* å treffe slikt vedtak:

1. Kommunestyret viser oppsummeringer, konklusjoner og anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapporten «*Evaluering av innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms*».
  - a. Kommunestyret slutter seg til revisors konklusjon i rapportens kap. 4 og tilrådning om at kommunen må treffe tiltak for å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid.
  - b. Kommunestyret viser revisors konklusjon i rapportens kapittel 5 og ber administrasjonssjefen følge opp revisjonens merknader og forslag til tiltak for å forbedre etterlevelsen av kommunens plikter etter samarbeidsavtalen.
  - c. Kommunestyret ber rådmannen fremlegge en handlingsplan med forslag til tiltak for å styrke kommunens kompetanse og arbeid på området for offentlige anskaffelser. Kommunestyret ber rådmann gi arbeidet med forbedringer og tiltak høy prioritet.
2. Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp anbefalingene i rapporten, og rapportere tilbake til kontrollutvalget om planlagte og gjennomførte tiltak som nevnt i pkt. 1 a – 1 c ovenfor innen 15. november 2019.

Saken gjelder:

Behandling av forvaltningsrevisjonsrapport «*Evaluering av innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms*».

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

- Forvaltningsrevisjonsrapport «*Evaluering av Innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms*», datert 18.3.2019 (tidligere utsendt til medlemmene)
- Oversikt over rammeavtaler, oversendt fra rådmannen (tidligere utsendt)
- Notat fra KomRev Nord IKS av 28.8.2019

B: Utrykte vedlegg:

Kontrollutvalgssak 20/19 m.fl.

1. INNLEDNING

Kontrollutvalget traff i møte den 1. desember 2017, under behandling av sak 34/17, vedtak om å bestille et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedrørende innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms i samarbeid med de øvrige deltakerkommunene i innkjøpssamarbeidet.¹ Prosjektskisse ble godkjent i kontrollutvalgets møte den 22.3.2018 som sak 8/18.

Problemstillingene i prosjektet har vært som følger:

1. *Har anskaffelser der innkjøpskontoret har medvirket til gjennomførelsen, herunder særlig fellesinnkjøp og rammeavtaler, vært i tråd med sentrale bestemmelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser?*
2. *Fungerer innkjøpssamarbeidet som beskrevet i samarbeidsavtalen?*
3. *Hva gjør den enkelte kommune for å sikre at kommunen har kompetanse på området for offentlige anskaffelser.*

KomRev Nord avla rapporten 18.3.2019, og saken ble satt opp til behandling i kontrollutvalgsmøtet 3.6.2019 under sak 20/19.

Revisor møtte og redegjorde for rapporten. Han opplyste atn opplyste at det hadde fremkommet opplysninger om at dokumentasjon for anskaffelsene - som er behandlet i rapporten – skulle ha blitt funnet og ville bli oversendt revisjonen. Ut fra opplysningene traff kontrollutvalget slikt vedtak:

Kontrollutvalget viser til revisors redegjørelse og til opplysningene om nye relevante opplysninger i saken. Saken utsettes til neste møte.

Revisor har behandlet og gjennomgått de nye opplysningene i et eget notat datert 28.8.2019.

2. RAPPORTENS HOVEDFUNN

Sekretariatet viser generelt til rapporten, men gjengir hovedpunktene i de funn som er gjort av revisor:

Rapportens kap. 4 «Etterlevelse av regelverk»

¹ Kommunene Kvænangen, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

4.5 Oppsummering og samlet konklusjon

Ovenstående funn og vurderinger viser at innkjøpstjenesten i to av de tre undersøkte tilfellene kan dokumentere oppfyllelse av enkelte, men ikke alle de her aktuelle, kravene i anskaffelsesregelverket. For én av de tre anskaffelsene kan innkjøpssamarbeidet ikke dokumentere oppfyllelse av noen av regelverkets krav. Dokumentasjon er etterspurt både fra innkjøpssjef og fra deltakerkommunen der tidligere innkjøpssjef hadde kontorsted. Revisor har heller ikke fått anvisning på hvem andre vi eventuelt kan henvende oss til for å få oversendt slik dokumentasjon.

Et grunnleggende prinsipp om etterprøvbarhet skal gjelde for alle anskaffelser som omfattes av lov om offentlige anskaffelser⁴⁰. Etter forskrift om offentlige anskaffelser § 7-1 har oppdragsgiver plikt til å oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ved anskaffelser over EØS-terskelverdiene, skal dokumentasjonen oppbevares i minst tre år fra tidspunktet for inngåelse av kontrakten. I tillegg skal vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen nedtegnes eller samles i en protokoll. Kravet til etterprøvbarhet skal ivareta leverandørens rettssikkerhet og gjøre det mulig for leverandører og eventuelle tredjeparter å undersøke om oppdragsgiver har fulgt reglene som gjelder for konkurransen. Oppdragsgiver må fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføring av konkurransen er skriftlig, klar, og utfyllende nok til at en tredjeperson eller et klageorgan i ettertid kan få en god forståelse av oppdragsgivers vurderinger. I forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen har innkjøpstjenesten ikke fremlagt slik dokumentasjon som kan gi en tredjeperson, i dette tilfellet revisor, en god forståelse av oppdragsgivers vurderinger i alle faser av anskaffelsesprosessen. Det er dermed ikke mulig å gjøre en fullstendig vurdering av om reglene om offentlige anskaffelser er etterlevd i de konkrete tilfellene, og dermed heller ikke hvorvidt om oppdragsgiver har opptrådt på en måte som sikrer effektiv forvaltning av fellesskapets ressurser. Det er etter revisors syn et brudd på det grunnleggende prinsippet om etterprøvbarhet at det ikke kan fremlegges slik dokumentasjon. Revisor har fått informasjon som tilsier at fremskaffingen av slik dokumentasjon er utfordrende grunnet ansettelse av ny innkjøpssjef og skifte av saksbehandlingssystem. Det er etter revisors syn en svært uheldig situasjon dersom den dokumentasjonen som kan belyse anskaffelsesprosesser som er gjennomført fra 2010 og frem til medio 2018, ikke er eller kan gjøres fullstendig tilgjengelig for innkjøpstjenesten eller for en tredjeperson på nåværende tidspunkt.

Ovenstående funn og vurderinger gir grunnlag for å konkludere med at innkjøpstjenesten – og dermed de seks deltakerkommunene - har oppfylt enkelte av kravene i anskaffelsesregelverket, men samtidig brutt med helt sentrale bestemmelser i forbindelse med de undersøkte fellesinnkjøpene og rammeavtaler. Revisor vil særlig fremheve at regelverkets overordnede prinsipp om *etterprøvbarhet* ikke synes å være etterlevd i noen av de tre undersøkte anskaffelsene.

Rapportens kap. 5 «Oppfyllelse av samarbeidsavtalen»

5.6 Oppsummering og samlet konklusjon

Ved etableringen av innkjøpstjenesten i Nord-Troms var målsetningen at deltakerkommunene skulle tilknyttes rammeavtaler basert på strategiske vurderinger av hvilke vare- og tjenesteavtaler de hadde behov for, og at bruk av slike rammeavtaler skulle

virke tids- og ressursbesparende for den enkelte deltakerkommune. Det ble forutsatt i samarbeidsavtalen at informasjon om slike avtaler skulle gjøres tilgjengelig på intranett og forenkle innkjøp som gjøres i enheter og virksomheter i den enkelte deltakerkommune. Det var også en målsetning at det skulle skje en kompetanseheving på området for offentlige anskaffelser i kommunene ved at innkjøpskontoret skulle tilby kurs og opplæring. Gjennom forvaltningsrevisjonen har revisor innhentet informasjon og vurdert denne opp mot utledede revisjonskriterier, for å besvare hvorvidt innkjøpssamarbeidet fungerer som beskrevet i samarbeidsavtalen.

På bakgrunnen av funnene i rapporten har revisor gjort følgende oppsummerte vurderinger:

- ✓ Innkjøpstjenesten v/innkjøpssjef har i de her undersøkte tilfellene **ikke oppfylt** kriteriet om at *det skal fremforhandles rammeavtaler på vegne av alle deltakerkommuner*. Vurderingen bygger på at de undersøkte anskaffelsene ikke er gjennomført i tråd med anskaffelsesregelverket.
- ✓ Styringsgruppa har **ikke oppfylt** kriteriet om at *det skal avholdes jevnlige møter*
- ✓ Rådmennene i deltakerkommunene har **oppfylt** kriteriet om å *sørge for at egen kommune til enhver tid har oppnevnt representant til styringsgruppa*
- ✓ Innkjøpstjenesten v/innkjøpssjef har i **liten grad** oppfylt kriteriet om at *samarbeidskommunene skal tilbys kurs og opplæring innenfor offentlige anskaffelser*
- ✓ Deltakerkommunene v/kontaktperson har kun i **noen grad** oppfylt kriteriet om å *skaffe bakgrunnsmateriale tilknyttet sin kommunes forbruk og behov ved å etablere kommunale brukergrupper i forkant av felles anskaffelser*
- ✓ Deltakerkommunene v/kontaktperson har kun i **noen grad** oppfylt kriteriet om å *sørge for å kommunisere innkjøpssamarbeidets virksomhet innad i sin kommune*

Ovenstående kriterier er utledet direkte fra samarbeidsavtalen som ble utarbeidet ved etablering av innkjøpssamarbeidet. Da fem av seks kriterier vurderes som ikke oppfylt, i liten grad oppfylt eller kun til dels oppfylt, er dette klare indikasjoner på at innkjøpssamarbeidet til nå ikke har fungert som beskrevet i samarbeidsavtalen. De funnene som er gjort i forvaltningsrevisjonen viser at disse manglene ved samarbeidet har relativt store negative virkninger for oppfyllelse av målene i samarbeidsavtalen. Manglende styringsgruppemøter svekker kommunenes overordnede kontroll med innkjøpstjenestens virksomhet, og manglende kontakt og informasjonsflyt mellom innkjøpstjenesten og kommunene medvirker til at de som foretar innkjøp i kommunene, ikke har oversikt over hvilke avtaler de er tilknyttet og skal forholde seg til. Varierende bruk av brukergrupper i kommunene i forkant av anskaffelser kan medføre risiko for lite treffende og tilpassede rammeavtaler. Disse forholdene er klart egnet til å vanskeliggjøre oppnåelse av målsetningene i samarbeidsavtalen.

Det er imidlertid også grunn til å påpeke at de fleste representantene fra deltakerkommunene som revisor har vært i kontakt med, uttrykker at de opplever det som

nyttig for sin kommune å være tilknyttet innkjøpstjenesten, på tross av de utfordringene som de har gitt uttrykk for overfor revisor. Dette blant annet fordi kommunene ved deltakelsen er tilknyttet rammeavtaler på mange flere områder enn de ellers ville ha vært, og fordi de har tilgang på rådgivning i forbindelse med enkeltanskaffelser. Kommunene opplever også at deltakelse i samarbeidet sikrer tilgang på en kompetanse som ikke finnes ute i kommunene. Det fremstår imidlertid som klart at selv om samarbeidet oppleves som nyttig av deltakerkommunene, bør det treffes tiltak på flere områder før samarbeidet kan sies å fungere som beskrevet i samarbeidsavtalen.

Revisor finner i denne sammenheng også grunn til å vise til våre funn, vurderinger og konklusjon i kapittel 4 i rapporten. Både KOFAs avgjørelser i saker der innkjøpstjenesten har foretatt eller medvirket til anskaffelse, og revisors gjennomgang av utvalgte rammeavtaler, viser at disse i flere tilfeller er gjennomført på en måte som innebærer brudd på regelverket. Ett av hovedhensynene ved etableringen av samarbeidet var å sikre bedre kompetanse om offentlige anskaffelser og redusere risikoen for å komme i situasjoner der kommunen blir erstatningsansvarlig. Når innkjøpstjenesten gjennomfører eller medvirker til anskaffelser på vegne av kommunene som innebærer brudd på regelverket, er dette ikke i tråd med forutsetningene i samarbeidsavtalen.

På bakgrunn av ovenstående funn og vurderinger er revisors konklusjon på problemstilling 2 at innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms kun til dels fungerer som forutsatt i samarbeidsavtalen.

Rapportens kap. 6 «Deltakerkommunens egen kompetanse»

Lyngen:

Det er flere personer i Lyngen kommune som gjennomfører anskaffelser, herunder økonomisjef, rådmann, kommunalsjefer, teknisk sjef, ansatte på teknisk og prosjektledere. Ingen av disse oppgis å ha formell utdanning som er relevant for dette arbeidet. Kommunens representant opplyser at det til en viss grad er gitt veiledning om anskaffelsesprosesser, men at kommunen kunne ha vært mye bedre på dette området. Økonomisjefen har gjennomført sertifiseringskurs for offentlige anskaffelser i regi av KS. Når det gjelder kursdeltakelse, oppgis dette å være sporadisk. Det vises til at dette må prioriteres opp mot andre fagfelt. Kommunen samarbeider ikke med andre kommuner, utover innkjøpssamarbeidet, om kompetansedeling- og heving på området for offentlige anskaffelser. Revisor har søkt i KOFAs databaser, og funnet at Lyngen kommune ved en anledning i 2005 alene har blitt klaget inn til KOFA. I dette tilfellet ble klagen trukket.

Rapportens kap. 8 «Revisjonens anbefalinger»

På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner har revisor funnet grunn til å gi følgende anbefalinger:

- Innkjøpstjenesten anbefales å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid.
- Styringsgruppa anbefales å sikre at det blir avholdt jevnlig møter i tråd med forutsetning i samarbeidsavtalen.

- Innkjøpstjenesten anbefales å ta initiativ til å tilby deltakerkommunene kurs og opplæring på området for offentlige anskaffelser.
- Deltakerkommunene anbefales å ta initiativ til kommunale brukergrupper for å samle inn bakgrunnsinformasjon fra sin kommune i forbindelse med inngåelse av alle nye rammeavtaler.
- Styringsgruppa, innkjøpstjenesten og rådmannsutvalget anbefales å medvirke til at relevant informasjon fra innkjøpstjenesten, herunder særlig informasjon om inngåtte rammeavtaler, videreformidles til deltakerkommunene.

3. NYE OPPLYSNINGER - REVISORS NOTAT

Etter at revisor hadde utarbeidet sin rapport ble det opplyst at det fantes relevant tilgjengelig dokumentasjon som ikke var overlevert til revisor, og som kunne være egnet til å endre konklusjoner i rapporten.

Revisor har i notatet vurdert de nye opplysningene og sier oppsummeringsvis i notatet:

«Etter revisors syn er det, hva angår problemstilling 1 om *anskaffelser*, fortsatt grunnlag for å konkludere med innkjøpstjenesten – og dermed de seks eierkommunene - har oppfylt enkelte av kravene i anskaffelsesregelverket, men samtidig brutt med helt sentrale bestemmelser i forbindelse med fellesinnkjøp og rammeavtaler. Vi minner også om at det av vår rapport fremgår (i kapittel 4.1) at innkjøpssamarbeidet direkte eller indirekte er felt i KOFA6 ved flere anledninger.

Det anses det fra vår side fortsatt å være grunnlag for å anbefale innkjøpstjenesten å «(...) sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid», jf. kapittel 8 «Anbefalinger».

Vi kan derfor ikke se at det er nødvendig å endre vår rapport av 18. mars. Vi antar at kontrollutvalgene vil vurdere hvorvidt dette notatet skal oversendes kommunestyrene.

Hva angår de øvrige vurderinger og konklusjoner i rapporten (jf. problemstilling 2 og 3), anser vi at forholdene omtalt i dette notatet ikke har relevans for disse – utover at de synes å bekrefte inntrykket rapporten gir av utilstrekkelig informasjonsutveksling innad i samarbeidet»

Konklusjonen til revisor er altså at det ikke er fremkommet nye opplysninger eller dokumentasjon i saken som er egnet til å endre noen av de konklusjoner som fremgår av rapporten.

Sekretariatet viser for øvrig til notatet, hvor det er foretatt en gjennomgang av opplysningene og hvordan de har fremkommet.

4. SEKRETARIATETS VURDERINGER

Sekretariatet har gjennomgått rapporten og slutter seg til de vurderinger som er gjort i rapporten og. Sekretariatet vil på bakgrunn av funn i rapporten fremheve følgende forhold:

4.1 Kort om offentlige anskaffelser

Årlig foretas det «offentlige anskaffelser» i stat, fylker og kommuner for over 500 milliarder kroner. Det er med andre ord tale om et regelverk som skal forvalte store samfunnsmessige verdier.

Regelverket om offentlige anskaffelser kom for fullt inn i norsk rett etter tiltredelsen av EØS avtalen. Både avtalen og lov om offentlige anskaffelser ble inngått i 1992, og trådte i kraft 1.1.1994. Fra 1.1.1995 var hele EU/EØS regelverket på plass i norsk rett. Det nye med regelverket var at det ga rettskrav ovenfor forvaltningen og disse kunne håndheves for domstolene. Reglene innebar en grunnleggende endring og medførte risiko for økonomisk ansvar ved brudd. Lov om offentlige anskaffelser ble gjenstand for en større revisjon ved lov av 16.juli 1999, ikraft 1.1.2001. Loven ble utvidet til å omfatte kommuner og fylkeskommuner. Det ble en ny omfattende revisjon i 2006 på grunnlag av nye EU regler i 2004. I 2003 ble klagenemnda for offentlige anskaffelser – KOFA – opprettet. Nok en revisjon ble igangsatt i EU i 2011, og formålet var å få enklere regler. I det nye regelverket ble det anledning til å ta hensyn til andre samfunnshensyn såsom miljø, sosiale hensyn og arbeidsvilkår. Dette ble ytterligere forsterket ved lovendring i 2016 i kraft fra 1.1.2017

Konklusjon er i alle fall at rettområdet offentlige anskaffelser er et relativt ungt regelverk som er i rask utvikling og som krever oppdatert fagkompetanse.

4.2 Etterlevelse av regelverket - Ansvar og risiko

Forvaltningsrevisjonsrapporten viser at *etterlevelsen* av regelverket ikke er tilfredsstillende. Det er grunn til å minne om at rettsområdet offentlige anskaffelser er et område hvor kommunen som anskaffer disponerer seg for betydlige økonomisk ansvar. En forbigått anbyder kan vinne frem med erstatningskrav, og det finnes mange eksempler fra rettspraksis hvor erstatningsansvaret ble betydelig.

Brudd på lov og forskrift om offentlige anskaffelser er ikke i seg selv straffbare. Et av lovens formål er imidlertid å forebygge korrupsjon og økonomisk utroskap. Lovens § 1 (formålsbestemmelsen) sier i 2. setning: «Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.». I Ot.prp 51L (2015-2016) sies følgende (s. 35): «Denne delen av formålsbestemmelsen ble tilføyd ved en lovendring i 2006 og gir uttrykk for et krav om etisk atferd hos offentlige tjenestemenn, jf. Ot.prp. nr. 62 (2005-2006) side 19. Det er et formål med regelverket å sikre det offentliges tillit utad og forhindre korrupsjon og kameraderi.»

Dersom forvaltningslovens habilitetsregler følges, og anskaffelsesreglene etterleves, vil korrupsjon og økonomisk utroskap ved offentlige anskaffelser som regel være utelukket. Anskaffelsesreglene inneholder krav til saklige vurderinger, og fremfor alt utførlig dokumentasjon på alle kritiske punkter i en anskaffelsesprosess. Når disse bestemmelsene

tilsidesettes legges veien i stor grad åpen for straffbare forhold, ved at etterprøvbare forhold, ved at etterprøvbare forhold, ved at etterprøvbare forhold for de forskjellige ledd i prosessen forsvinner.

Etterlevelse av regelverket har således flere formål enn å unngå et mulig økonomisk ansvar.

4.3 Etterlevelse av samarbeidsavtalen

Sekretariatet mener kommunene bør vurdere å forta en revisjon av samarbeidsavtalen. Revisjonen har i rapporten pekt på flere områder hvor etterlevelsen ikke har vært tilfredsstillende. En av årsakene til dette kan være at avtalen som sådant er noe «utdatert», og at det ikke er gjort tilpasninger og revisjoner i tråd med de mange lovendringer som er omtalt ovenfor.

Med tanke på de mange lovendringer som er gjennomført er det klarligvis ikke tilfredsstillende at kurs – og opplæring har vært mangelfull.

4.4 Status i egen kommune

Sekretariatet vil innledningsvis fraråde kommunen å legge vekt på om kommunen er felt i KOFA, eller ikke, som indikasjon på etterlevelse av regelverket. Det er mange leverandører som ikke innklager saker helt dit, og det ville være mer dekkende å få innhentet oversikt over hvor mange klagesaker som kommunen har mottatt siste år.

4.5 Etterprøvbare

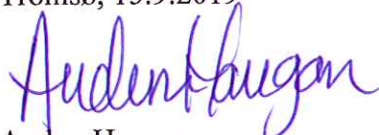
Sekretariatet minner at hovedbestemmelsen i anskaffelseslovens § 4 sier at oppdragsgiveren «skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbare og forholdsmessighet». Vilåret om etterprøvbare innebærer at dokumentasjon rundt anskaffelser skal være lett tilgjengelig og kunne fremskaffes uten opphold. I så måte har de etterfølgende opplysningene og undersøkelsene kun underbygget behovet for gode innkjøpsrutiner som ivaretar kravet om dokumentasjon og etterprøvbare.

4.6 Oppsummering

Det foreslås at saken sendes kommunestyret for videre oppfølging. Sekretariatet har utformet forslag til vedtak basert på revisjonens funn og anbefalinger. Rapportens funn er ikke tilfredsstillende lesning for kommunen, og den krever også oppfølging fra kontrollutvalgets side.

I tillegg til å rapportere tilbake på revisjonens merknader mener sekretariatet at kommunestyret bør be administrasjonssjefen / rådmann å utarbeide en handlingsplan for å styrke kommunens kompetanse og arbeid på rettsområdet generelt.

Tromsø, 15.9.2019

Audun Haugan
seniorrådgiver

NOTAT

Til: Kontrollutvalgene i Kvænanen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord kommuner
Fra: KomRev NORD
Dato: 28.8.2019.

EVALUERING AV INNKJØPSSAMARBEIDET I NORD-TROMS: NYE FUNN

Vi viser til forvaltningsrevisjonsrapport datert 18. mars i år angående innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms. Rapporten er pr. dags dato behandlet i de seks ovennevnte kontrollutvalgene samt kommunestyret i Nordreisa.

Nye funn

I etterkant av Nordreisa kommunestyres behandling av rapporten i mai i år, ble oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor kontaktet av assisterende rådmann i Nordreisa kommune. Hun fortalte at det på et felles intranett for kommunene i innkjøpssamarbeidet foreligger dokumentasjon tilknyttet de tre konkrete anskaffelsene som vurderes i forvaltningsrevisjonsrapporten. Dokumentasjonen ligger i en *SharePoint-løsning*.

De tre aktuelle anskaffelsene som er belyst og vurdert i vår forvaltningsrevisjon gjelder:

- *Medisinske forbruksvarer*
- *PC og tynne klienter*
- *Salgs- og skjenkekontroller*

Revisors funn og revisjonsdialogen forut for ferdigstillelse av rapport

Det er naturligvis beklagelig når en forvaltningsrevisjonsrapport baseres på et faktum som i ettertid viser seg å være ufullstendig. I forvaltningsrevisjon generelt, og vurderinger av offentlige anskaffelser spesielt, er vi som revisor avhengige av de som utnevnes som kommunenes representanter (kontaktpersoner) overfor oss, fremskaffer all dokumentasjon vi etterspør og som kommunen(e) besitter. I dette konkrete tilfellet har våre etterlysninger av dokumentasjon blitt besvart på en måte som har båret preg av store forsinkelser og mangelfulle leveranser fra kontaktpersonenes side. Vi rapporterte om dette i vårt notat av 4. februar i år. Notatet ble tilsendt samtlige seks kontrollutvalg og inneholdt blant annet følgende informasjon:

«Etter dialog med Storfjord kommune ble revisor gjort oppmerksom på at noe dokumentasjon finnes i Storfjord kommune sine saksbehandlingssystemer fordi tidligere innkjøpssjef Ole Rødum, som har gjennomført de utvalgte anskaffelsene, hadde kontorsted i Storfjord. Vi har derfor i hovedsak henvendt oss til Storfjord kommune i forbindelse med dokumentinnsamlingen. I ettertid har det imidlertid vist seg at en del av den nødvendige dokumentasjonen også ligger i andre systemer og at det på grunn av begrensede tilganger har vært utfordrende for både Storfjord kommune og nåværende innkjøpssjef å fremskaffe denne.

«Revisor etterspurte dokumentasjon for de utvalgte avtalene første gang 18.10.2018. Etter gjentatte purringer satte vi til slutt en endelig frist til 31. januar til innkjøpstjenesten for oversendelse av den etterspurte dokumentasjonen. Per 4. februar har vi mottatt noe etterspurt dokumentasjon, men denne er ikke tilstrekkelig til å belyse alle de tre anskaffelsene i sin helhet og besvare problemstilling 1 i forvaltningsrevisjonen slik som forutsatt. Kontrollutvalgene vil sannsynligvis motta en rapport fra oss der problemstilling 2 og 3¹ besvares fullt ut, mens problemstilling nr. 1 besvares gjennom

- *Vurderinger av den dokumentasjonen vi faktisk har mottatt – opp mot revisjonskriterier*
- *Vurderinger av det forhold at innkjøpssamarbeidet ikke synes å kunne fremskaffe all etterspurt dokumentasjon tilknyttet de her undersøkte avtalene»*

Som det vises til i formuleringene ovenfor, henvendte vi oss fra høsten 2018 til nyåret 2019 til både Storfjord kommune nåværende innkjøpssjef oss en rekke ganger – over et tidsrom på totalt tre og en halv måned – uten at noen av disse kunne gi noen fullstendig overlevering av dokumenter tilknyttet de tre anskaffelsene.

I tråd med normal praksis hos oss ble rapportens faktagrunnlag oversendt til følgende adressater for bekreftelse, eventuelt supplering eller korrigerende, av de faktaopplysningene (herunder også den påpekte mangelen på dokumentasjon tilknyttet de tre anskaffelsene) som vi la til grunn pr. 6. februar i år:

- Innkjøpssjef Jonny Bless
- Økonomileder i Kvæningen kommune; Tore Li
- Økonomileder i Kåfjord kommune, Håkon Jørgensen
- Økonomisjef i Lyngen kommune, Hilde Grønaas
- Økonomisjef i Nordreisa kommune, Rita Toresen
- Økonomisjef i Skjervøy kommune, Espen Li
- Økonomisjef i Storfjord kommune, Gunnar F. Grundetjern
- Rådmann i Skjervøy kommune, Cissel Samuelsen

Ingen av de ovennevnte adressatene bestred i sine svar til oss at dokumentasjon for de tre anskaffelsene ikke forelå.

Vår rapport ble etter at vi hadde utarbeidet vurderinger, tilsendt innkjøpssjef samt rådmennene i de seks kommunene for høringsuttalelse den 4. mars i år. Verken innkjøpssjefen eller rådmennene² bestred i sine høringsuttalelser at dokumentasjon for de tre anskaffelsene ikke forelå. Rapporten ble ferdigstilt den 18. mars.

Som følge av opplysningene som fremkom i mai i år om at innkjøpssamarbeidet/kommunene likevel hadde (mer) dokumentasjon for de tre anskaffelsene som vurderes i vår rapport av 18. mars, sendte vi e-post til ordførerne og rådmennene i Skjervøy, Kvæningen, Kåfjord, Storfjord og Lyngen om at kommunestyrene burde avvente behandling av rapporten.³ Vi ønsket å avklare hvilken dokumentasjon som faktisk forelå for de nevnte anskaffelsene, og vurdere hvorvidt nye funn ville få betydning for rapportens vurderinger og konklusjon.

¹ 2. Finnerer innkjøpssamarbeidet som beskrevet i samarbeidsavtalen? 3. Hva gjør den enkelte deltakerkommune for å sikre at kommunen har kompetanse på området for offentlige anskaffelser?

² Rådmennene avga felles høringsuttalelse den 15. mars i år.

³ Ordfører og rådmann i Nordreisa mottok også e-post der vi antydte at foreliggende notat ville bli oversendt kontrollutvalget som må vurdere om det skal forelegges kommunestyret.

Vurderinger og konklusjon i forvaltningsrevisjonsrapport av 18. mars 2019

De ovennevnte forhold kunne i utgangspunktet antas å ha fått betydning for vår konklusjon på problemstilling 1 i forvaltningsrevisjonsrapporten, jf. kapittel 4:

«Har anskaffelser der innkjøpskontoret har medvirket til gjennomførelsen, herunder særlig fellesinnkjøp og rammeavtaler, vært i tråd med sentrale bestemmelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser?»

Konklusjonen på denne problemstillingen lyder i rapporten:

«Ovenstående funn og vurderinger gir grunnlag for å konkludere med at innkjøpstjenesten – og dermed de seks deltakerkommunene – har oppfylt enkelte av kravene i anskaffelsesregelverket, men samtidig brutt med helt sentrale bestemmelser i forbindelse med de undersøkte fellesinnkjøpene og rammeavtaler. Revisor vil særlig fremheve at regelverkets overordnede prinsipp om etterprøvbarehet ikke synes å være etterlevd i noen av de tre undersøkte anskaffelsene.»

Under delkapittel 4.5 «Oppsummering og samlet konklusjon» i vår rapport av 18. mars i år skriver vi følgende:

«Ovenstående funn og vurderinger viser at innkjøpstjenesten i to av de tre undersøkte tilfellene kan dokumentere oppfyllelse av enkelte, men ikke alle de her aktuelle, kravene i anskaffelsesregelverket. For én av de tre anskaffelsene kan innkjøpssamarbeidet ikke dokumentere oppfyllelse av noen av regelverkets krav. Dokumentasjon er etterspurt både fra innkjøpssjef og fra deltakerkommunen der tidligere innkjøpssjef hadde kontorsted. Revisor har heller ikke fått anvisning på hvem andre vi eventuelt kan henvende oss til for å få oversendt slik dokumentasjon.

(...)

Oppdragsgiver må fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføring av konkurransen er skriftlig, klar, og utfyllende nok til at en tredjeperson eller et klageorgan i ettertid kan få en god forståelse av oppdragsgivers vurderinger. I forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen har innkjøpstjenesten ikke fremlagt slik dokumentasjon som kan gi en tredjeperson, i dette tilfellet revisor, en god forståelse av oppdragsgivers vurderinger i alle faser av anskaffelsesprosessen. Det er dermed ikke mulig å gjøre en fullstendig vurdering av om reglene om offentlige anskaffelser er etterlevd i de konkrete tilfellene, og dermed heller ikke hvorvidt om oppdragsgiver har opptrådt på en måte som sikrer et effektivt forvaltningssystem av fellesskapets ressurser. Det er etter revisors syn et brudd på det grunnleggende prinsippet om etterprøvbarehet at det ikke kan fremlegges slik dokumentasjon. Revisor har fått informasjon som tilsier at fremskaffingen av slik dokumentasjon er utfordrende grunnet ansettelse av ny innkjøpssjef og skifte av saksbehandlingssystem. Det er etter revisors syn en svært uheldig situasjon dersom den dokumentasjonen som kan belyse anskaffelseprosesser som er gjennomført fra 2010 og frem til medio 2018, ikke er eller kan gjøres fullstendig tilgjengelig for innkjøpstjenesten eller for en tredjeperson på nåværende tidspunkt.»

I samme avsnitt konkluderer vi altså blant annet med at «(...) regelverkets overordnede prinsipp om etterprøvbarehet ikke synes å være etterlevd i noen av de tre undersøkte anskaffelsene».

De ovenfor understrekede formuleringene fra rapportens delkapittel 4.5 tydeliggjør forbeholdene våre vurderinger og konklusjonene ble avgitt med, når det gjelder spørsmålet om etterprøvbarehet. Opplysningene som fremgår av rapporten om at fremskaffingen av slik

dokumentasjon fra kontaktpersonenes side har blitt beskrevet som «utfordrende grunnet ansettelse av ny innkjøpssjef og skifte av saksbehandlingssystem», har muntlig blitt formidlet av undertegnede under behandlingen av forvaltningsrevisjonsrapporten i kontrollutvalgene i Nordreisa, Skjervøy, Storfjord og Kvænangen.

Nye funn og betydningen for rapportens vurderinger og konklusjoner

Den 6.6.2019 fikk revisor tilsendt dokumentasjon fra Innkjøpssamarbeidet v/ nåværende innkjøpssjef vedrørende anskaffelsen av *PC og tynnklienter*. Når det gjelder anskaffelsene av *medisinske forbruksvarer* og *Salgs- og skjenkekontroller*, fikk revisor 14.8.2019 mulighet til å logge inn på innkjøpstjenestens intranett (SharePoint-løsning) for gjennomgang av dokumentasjon. På intranett fant vi mapper som inneholdt dokumentasjon vedrørende disse to nevnte anskaffelsene.

Medisinske forbruksvarer

For denne anskaffelsen hadde vi i utgangspunktet fått dokumentasjon som viste at innkjøpssamarbeidet hadde kunngjort konkurranse, slik dette fremgår av kapittel 4.2 i vår rapport. I gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen etterlyste vi imidlertid også bl.a. valgte tilbyders tilbud med vedlegg samt anskaffelsesprotokoll. På innkjøpstjenestens intranett har revisor funnet fullstendig tilbud fra den eneste – og valgte tilbyder. Vi kan imidlertid fremdeles ikke se at det foreligger anskaffelsesprotokoll eller dokumenter som viser innkjøpstjenestens vurderinger underveis i gjennomføringen av denne anskaffelsen. Vi ser derfor ingen grunn til å endre vår vurdering om at innkjøpstjenesten ikke har oppfylt kriteriet om å sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen, er skriftlige.

PC og tynne klienter

Som det fremkommer i forvaltningsrevisjonsrapportens kapittel 4.3, hadde vi fått dokumentasjon som belyste blant annet at konkurranse var kunngjort⁴ og at det var oppstilt kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier. Vi hadde imidlertid ikke mottatt anskaffelsesprotokoll, tilbud fra valgte leverandør, dokumentasjon fra valgte leverandør eller dokumentasjon som viser meddelelse av beslutning om kontraktstildeling for alle tilbydere. I dokumentasjonen som revisor nå er forelagt, inngår blant annet evalueringsskjema. Dette viser hvilke tilbydere som leverte tilbud, og innkjøpstjenestens vurderinger opp mot de fastsatte tildelingskriteriene. Videre inngår tilbudsbrief til valgte leverandør i denne dokumentasjonen. Dokumentasjonen viser imidlertid ikke innkjøpstjenestens eventuelle vurderinger av tilbydernes oppfyllelse av kvalifikasjonskrav. Det inngår heller ikke anskaffelsesprotokoll i den «nye» dokumentasjonen. Selv om dokumentasjonen som ligger på intranettet gir noe mer opplysninger om innkjøpstjenestens anskaffelsesprosess i dette konkrete tilfellet, vurderer vi det fremdeles ikke som å være tilfellet at innkjøpstjenesten i tilstrekkelig grad har sikret at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen, er skriftlige.

Salgs- og skjenkekontroller

Som det fremkommer av vår rapport (kapittel 4.4) hadde vi da vår rapport ble ferdigstilt, etterlyst - men ikke mottatt - kontrakten for denne anskaffelsen. På intranett foreligger det for denne anskaffelsen *en mal for kontrakt*.⁵ I dokumentet er imidlertid ikke avtaleparter angitt, og avtalen er ikke signert). En forside til kontrakt for den aktuelle anskaffelsen er lagret på intranettet. Videre er det blant dokumentasjonen som er lagret under denne anskaffelsen, lagret et tildelingsbrief, men dette ser ikke ut til å gjelde denne anskaffelsen. Tilbudet fra valgte

⁴ I Doffin -- men ikke i TED-databasen (som påkrevd i dette tilfellet).

⁵ Denne lå også vedlagt kunngjøringen i Doffin – slik dette fremgår av vår rapport kapittel 4.4.

leverandør – som vi tidligere har etterspurt – viser seg å være lagret på intranett. Det foreligger imidlertid ikke anskaffelsesprotokoll eller dokumentasjon som viser innkjøpstjenestens vurderinger i gjennomføringen av denne anskaffelsen. Heller ikke for denne anskaffelsens del kan vi derfor se at det samlet er grunnlag for å endre vår vurdering om at innkjøpstjenesten ikke har sikret at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen, er skriftlige.

Etter revisors syn er det, hva angår problemstilling 1 om *anskaffelser*, fortsatt grunnlag for å konkludere med innkjøpstjenesten – og dermed de seks eierkommunene - har oppfylt enkelte av kravene i anskaffelsesregelverket, men samtidig brutt med helt sentrale bestemmelser i forbindelse med fellesinnkjøp og rammeavtaler. Vi minner også om at det av vår rapport fremgår (i kapittel 4.1) at innkjøpssamarbeidet direkte eller indirekte er felt i KOFA⁶ ved flere anledninger.

Det anses det fra vår side fortsatt å være grunnlag for å anbefale innkjøpstjenesten å *«(...) sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid»*, jf. kapittel 8 «Anbefalinger».

Vi kan derfor ikke se at det er nødvendig å endre vår rapport av 18. mars. Vi antar at kontrollutvalgene vil vurdere hvorvidt dette notatet skal oversendes kommunestyrene.

Hva angår de øvrige vurderinger og konklusjoner i rapporten (jf. problemstilling 2 og 3), anser vi at forholdene omtalt i dette notatet ikke har relevans for disse – utover at de synes å bekrefte inntrykket rapporten gir av utilstrekkelig informasjonsutveksling innad i samarbeidet.

Med vennlig hilsen

Knut Teppan Vik

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor for innkjøpssamarbeidets deltakerkommuner

---

⁶ Klagenemnda for offentlige anskaffelser

FORVALTNINGSREVISJON

Evaluering av Innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms

Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy, Storfjord

Rapport 2019

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalgene i Kvænanen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord kommuner har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon av *Felles innkjøpsfunksjon for kommunene i Nord-Troms*. Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 4. Ifølge forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. (revisjonsforskriften) § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Før igangsetting av forvaltningsrevisjonsprosjektet har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor alle de deltakende kommunene, jf. kommuneloven § 79 og revisjonsforskriften kapittel 6. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Tromsø, 18.03.2019

Knut Teppan Vik
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Tone Jæger Karlstad
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

Margrete Mjølhus Kleiven
Ansvarlig for kvalitetssikring

0 SAMMENDRAG

KomRev NORD har etter bestilling fra kontrollutvalgene i Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord kommune gjennomført en forvaltningsrevisjon av Innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms. Kontrollutvalgenes formål med forvaltningsrevisjonen har vært å få undersøkt og kartlagt om innkjøpssamarbeidet fungerer etter intensjonen og som beskrevet i samarbeidsavtalen. I dette inngår også et spørsmål om hvorvidt innkjøpskontoret har overholdt sentrale bestemmelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Et annet formål har vært å få undersøkt hva de enkelte kommunene i samarbeidet gjør for å sikre at kommunen har kompetanse på området for offentlige anskaffelser.

Forvaltningsrevisjonen tar utgangspunkt i følgende problemstillinger:

1. *Har anskaffelser der innkjøpskontoret har medvirket til gjennomførelsen, herunder særlig fellesinnkjøp og rammeavtaler, vært i tråd med sentrale bestemmelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser?*
2. *Fungerer innkjøpssamarbeidet som beskrevet i samarbeidsavtalen?*
3. *Hva gjør den enkelte kommune for å sikre at kommunen har kompetanse på området for offentlige anskaffelser.*

Under problemstilling 1 har revisor konkludert med at innkjøpstjenesten – og dermed de seks deltakerkommunene – har oppfylt enkelte av kravene i anskaffelsesregelverket, men samtidig brutt med helt sentrale bestemmelser i forbindelse med de undersøkte fellesinnkjøp og rammeavtaler. Revisor har særlig funnet grunn til å fremheve at regelverkets overordnede prinsipp om etterprøvnbarhet ikke synes å være etterlevd i noen av de tre undersøkte anskaffelsene.

Konklusjonene bygger på følgende oppsummerte funn og vurderinger av utvalgte rammeavtaler:

Medisinske forbruksvarer

- Revisor har ikke blitt forelagt anskaffelsesprotokoll, fullstendig tilbud fra valgte leverandør eller annen dokumentasjon fra innkjøpskontoret som viser at valgte leverandør er vurdert opp mot, og oppfylder, oppstilte kvalifikasjonskrav. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at innkjøpstjenesten ikke har sikret at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen er skriftlig.

PC og tynnklienter

- Revisor kan ikke finne at anskaffelsen er kunngjort i TED-databasen. Revisors vurdering er at innkjøpskontoret verken har kunngjort eller gjennomført konkurranse i henhold til regelverket.
- Revisor har ikke blitt forelagt dokumentasjon fra innkjøpskontoret på innkomne tilbud i konkurransen og på at disse er vurdert opp mot kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier, dokumentasjon på meddelelse av beslutning om kontraktstildeling eller anskaffelsesprotokoll. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at innkjøpstjenesten ikke har sikret at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen, er skriftlig.

Salgs- og skjenkekontroller

- Revisor har ikke blitt forelagt dokumentasjon fra innkjøpskontoret som belyser selve konkurranse-gjennomføringen, herunder innkomne tilbud, vurdering av innkomne tilbud opp mot kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier, meddelelse av beslutning om kontraktstildeling eller anskaffelses-protokoll. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at innkjøpstjenesten ikke har sikret at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen, er skriftlig.

Under problemstilling 2 har revisor konkludert med at innkjøps samarbeidet i Nord-Troms kun til dels fungerer som forutsatt i samarbeidsavtalen.

Konklusjonene bygger på følgende oppsummerte funn og vurderinger:

- Innkjøpstjenesten v/innkjøpssjef har i de undersøkte tilfellene **ikke oppfylt** kriteriet om at *det skal fremforhandles rammeavtaler på vegne av alle deltakerkommuner*. Selv om det tilstrekkelig bevist at innkjøpstjenesten har fremforhandlet mange rammeavtaler, er revisors vurdering på bakgrunn av funn fra KOFA samt revisors egen undersøkelse av utvalgte anskaffelser, at flere av disse rammeavtalene ikke er gjennomført/fremforhandlet i tråd med anskaffelsesregelverket. Det må forutsettes at en vesentlig hensikt med samarbeidet har vært å sikre at deltakerkommunenes inngåelse av rammeavtaler skulle skje i overensstemmelse med gjeldende regelverk.
- Styringsgruppa har **ikke oppfylt** kriteriet om at *det skal avholdes jevnlige møter*. Vurderingen bygger på funn som viser at det ikke har vært avholdt møter i styringsgruppa de siste årene samt at arbeidet i styringsgruppa av deltakerkommunene oppleves som ustrukturert og sporadisk. Det er heller ikke på tidspunktet for revisors undersøkelser en leder for gruppa.
- Rådmennene i deltakerkommunene har **oppfylt** kriteriet om å *sørge for at egen kommune til enhver tid har oppnevnt representant i styringsgruppa*
- Innkjøpstjenesten v/innkjøpssjef har **i liten grad** oppfylt kriteriet om at *samarbeidskommunene skal tilbys kurs og opplæring innenfor offentlige anskaffelser*. Vurderingen bygger på funn som viser at det har vært gjennomført ett kurs i regi av innkjøpstjenesten. Ut over dette kan kursvirksomhet i regi av innkjøpstjenesten ikke dokumenteres eller konkretiseres av representanter for deltakerkommunene.
- Deltakerkommunene v/ kontaktperson har kun **i noen grad** oppfylt kriteriet om å *skaffe bakgrunnsmateriale tilknyttet sin kommunes forbruk og behov ved å etablere kommunale brukergrupper i forkant av fellesanskaffelser*. Vurderingen bygger på funn som indikerer at slike brukergrupper har vært nedsatt i varierende grad, samt informasjon i evaluering fra tidligere innkjøpssjef om at kommunene i mange tilfeller i for liten grad har gjort forberedende arbeid i forkant av anskaffelser. Arbeidet med kommunale brukergrupper synes også i liten grad å kunne konkretiseres og dokumenteres av flere av kommunene.
- Deltakerkommunene v/kontaktperson har kun **i noen grad** oppfylt kriteriet om å *sørge for å kommunisere innkjøps samarbeidets virksomhet innad i sin kommune*. Dette bygger blant annet på funn som indikerer manglende lojalitet til fremforhandlede rammeavtaler – noe som antas å henge sammen med at det ikke finnes en fullstendig og oppdatert oversikt over hvilke avtaler den enkelte kommune faktisk er tilknyttet. Dette fører til at de som foretar innkjøp i kommunene, ikke er fullstendig kjent med hvilke avtaler de kan benytte seg av.

Revisors funn indikerer også at utilstrekkelig informasjonsflyt mellom innkjøpstjenesten og deltakerkommunene skriver seg fra både kontaktpersonene i innkjøpstjenesten, innkjøpssjefen selv og rådmennene/rådmannsutvalget.

Problemstilling 3 i forvaltningsrevisjonen er deskriptivt formulert. For slike problemstillinger er det ikke relevant å utlede revisjonskriterier. Det vil si at revisor har besvart den ved en beskrivelse av fakta, og uten å gjøre vurderinger av datamaterialet opp mot utledede revisjonskriterier. Vi viser til side 39 og 40 i vår rapport.

På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner har revisor funnet grunn til å gi følgende anbefalinger:

- Innkjøpstjenesten anbefales å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid.
- Styringsgruppa anbefales å sikre at det blir avholdt jevnlig møter i tråd med forutsetning i samarbeidsavtalen.
- Innkjøpstjenesten anbefales å ta initiativ til å tilby deltakerkommunene kurs og opplæring på området for offentlige anskaffelser.
- Deltakerkommunene anbefales å ta initiativ til kommunale brukergrupper for å samle inn bakgrunnsinformasjon fra sin kommune i forbindelse med inngåelse av alle nye rammeavtaler.
- Styringsgruppa, innkjøpstjenesten og rådmannsutvalget anbefales å medvirke til at relevant informasjon fra innkjøpstjenesten, herunder særlig informasjon om inngåtte rammeavtaler, viderefremmes til deltakerkommunene.

Innholdsfortegnelse

0	SAMMENDRAG	1
1	INNLEDNING	2
2	PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER	4
2.1	Problemstillinger	4
2.2	Revisjonskriterier	4
2.2.1	<i>Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1 .....</i>	<i>4</i>
2.2.1.1	<i>Innledende om terskelverdier og forskriftens oppbygging .....</i>	<i>5</i>
2.2.1.2	<i>Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del I.....</i>	<i>6</i>
2.2.1.3	<i>Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del II og del III.....</i>	<i>8</i>
2.2.2	<i>Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 2 .....</i>	<i>11</i>
3	METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING	14
3.1	Metode og datamateriale	14
3.1.1	<i>Gyldighet og pålitelighet .....</i>	<i>15</i>
3.1.2	<i>Avgrensninger .....</i>	<i>16</i>
4	ETTERLEVELSE AV REGELVERK.....	17
4.1	Avgjørelser i Klagenemda for offentlige anskaffelser	17
4.2	Medisinske forbruksvarer	18
4.3	PC og tynnklienter	19
4.4	Salgs- og skjenkekontroller	21
4.5	Oppsummering og samlet konklusjon	23
5	OPPFYLLELSE AV SAMARBEIDSAVTALEN	24
5.1	Innkjøpstjenestens kjernevirksomhet og hovedoppgaver.....	24
5.2	Styringsgruppa.....	29
5.3	Kurs og opplæring	31
5.4	Kommunenes rolle i innkjøpsamarbeidet	32
5.5	Kommunenes opplevelse av samarbeidet og dets nytteverdi	35
5.6	Oppsummering og samlet konklusjon	37
6	KOMMUNENES EGEN KOMPETANSE OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER	39
7	HØRING	41
8	ANBEFALINGER.....	43
9	REFERANSER.....	45

1 INNLEDNING

Avtale om å etablere et innkjøpssamarbeid i Nord-Troms ble inngått 31.8.2010 mellom representanter fra kommunene Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy, Lyngen, Kåfjord og Storfjord. Av samarbeidsavtalen fremgår det at bakgrunnen for etablering av samarbeidet var at det de siste årene hadde skjedd en betydelig skjerping i regelverket om offentlige anskaffelser, noe som stilte høyere krav til kommunenes egenkompetanse på området. Det ble dermed bestemt å danne et interkommunalt samarbeid som skulle ivareta en felles innkjøpsfunksjon for kommunene. Av beskrivelsen som ble utarbeidet ved etablering av samarbeidet, fremgår følgende håndskrevne påtegning: «*Må lages en konkret avtale som godkjennes i de 6 kommunestyrene/kommunene*». Revisor har ikke informasjon som indikerer at en slik avtale ble utarbeidet og behandlet i kommunestyrene. Revisor påpeker at inngåelse i samarbeidet forplikter deltakerkommunene økonomisk og at tjenesten er en del av den enkelte kommunes tjenesteproduksjon. Inngåelse i samarbeidet skulle dermed sannsynligvis ha vært behandlet også i kommunestyrene. Revisor har henvendt seg til den enkelte deltakerkommune og spurt hvordan dette konkret ble løst i kommunene. Etablering av felles innkjøpstjeneste ble behandlet av kommunestyret i Lyngen i forbindelse med behandling av økonomiplan og budsjett i 2011¹. Rådmannen i Storfjord har opplyst at det er usikkert om selve samarbeidstiltaket har vært behandlet som enkeltsak i kommunestyret, men at kommunen som vertskommune for samarbeidet i perioden 2010-2018 har forskuttert lønn og drift av innkjøpskontoret, og at budsjettering av midler til innkjøpstjenesten på den måten har vært vedtatt i kommunestyret årlig siden oppstart. På den måten mener rådmannen at det er sannsynlig at kommunestyret helt siden starten har vært innforstått med at samarbeidet var iverksatt. Rådmannen i Skjervøy har opplyst om at det ikke er truffet konkrete, politiske vedtak i forbindelse med opprettelsen av innkjøpssamarbeidet, men at det i budsjett- og økonomiplan for 2010-2013 ble bevilget midler til deltakelse i samarbeidet. For Nordreisa, Kåfjord og Kvænangen har revisor ikke informasjon om hvorvidt deltakelse i samarbeidet har vært behandlet i kommunestyrene.

Det ble ved etableringen besluttet å utlyse en 100 % stilling som felles innkjøpssjef for samarbeidet. Det fremgår videre av samarbeidsavtalen at KS-Advokatene på vegne av kommuner i Sør-Troms ved en vurdering hadde kommet fram til at et slikt interkommunalt samarbeid kunne inngås uten å komme i konflikt med anskaffelsesregler, da det ville være å regne som *egenregi*. På bakgrunn av denne vurderingen kom kommunene til at et slikt innkjøpssamarbeid kunne etableres også i Nord-Troms. Innkjøpssjefen fra oppstart og frem til høsten 2018 har vært Ole Rødum som har hatt kontorsted i Storfjord. Fra og med høsten 2018 er innkjøpssjef Jonny Bless som har kontorsted på Skjervøy.

Kontrollutvalget i Skjervøy kommune tok i 2017 initiativ til å få gjennomført en forvaltningsrevisjon der det skulle gjøres en evaluering av innkjøpssamarbeidet. Dette var blant annet på bakgrunn av at innkjøpskontoret² hadde gjennomført anskaffelser som hadde endt med at deltakerkommuner ble felt i KOFA³ for brudd på regelverket om offentlige anskaffelser. Samtlige kontrollutvalg i deltakerkommunene vedtok i møter i siste kvartal 2017 å få gjennomført en forvaltningsrevisjon av innkjøpssamarbeidet. Nedenstående tabell viser møtedato og saksnummer i den enkelte kommune for henholdsvis vedtak om å delta i forvaltningsrevisjonen og godkjenning av overordnet prosjektskisse fra KomRev NORD.

---

¹ Sak 59/10

² Med «innkjøpskontoret» menes i rapporten her det utøvende organ i innkjøpssamarbeidet

³ Klagenemda for offentlige anskaffelser

Tabell 1: Møtedato og saksnummer for vedtak om deltakelse i prosjektet og godkjenning av overordnet prosjektskisse fra KomRev NORD

Kommune	Vedtak om deltakelse i felles forvaltningsrevisjonsprosjekt	Godkjenning av overordnet prosjektskisse
Kvæningen	28.11.2017 / Sak 35/17	22.02.2018 / Sak 10/18
Nordreisa	27.11.2017 / Sak 38/17	09.03.2018 / Sak 05/18
Lyngen	04.12.2017 / Sak 34/17	22.03.2018 / Sak 08/18
Skjervøy	23.11.2017 / Sak 29/17	16.03.2018 / Sak 9/18
Kåfjord	06.12.2017 / Sak 31/17	18.02.2018 / Sak 07/18
Storfjord	01.12.2017 / Sak 31/17	16.03.2018 / Sak 08/18

Ved etableringen av innkjøpssamarbeidet ble det avtalt av utgiftene skulle fordeles basert på en standard region-nøkkel med 40 % fast sats og 60 % fordelt etter folketall, noe som skulle gi følgende totale utgiftsfordeling:

Nordreisa:	23,8%
Lyngen:	18,3%
Skjervøy:	17,5%
Kåfjord:	15,0%
Storfjord:	13,7%
Kvæningen:	11,7%

Tabellen under viser utgiftene som den enkelte deltakerkommune har hatt til deltakelse i samarbeidet i perioden 2015-2017.

Tabell 2: Utgifter til deltakelse i innkjøpssamarbeidet for årene 2015-2017 fordelt per kommune

	2015	2016	2017
Nordreisa	262 483	273 475	251 867
Lyngen	185 239	190 005	174 981
Skjervøy	184 175	192 427	176 336
Kåfjord	156 076	160 828	146 982
Storfjord	144 884	149 133	137 874
Kvæningen	118 400	123 115	113 149

Kilde: Deltakerkommunenes årsregnskap for årene 2015-2017

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av bestillingen fra kontrollutvalgene har vi formulert følgende problemstillinger for denne forvaltningsrevisjonen:

1. *Har anskaffelser der innkjøpskontoret har medvirket til gjennomførelsen, herunder særlig fellesinnkjøp og rammeavtaler, vært i tråd med sentrale bestemmelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser?*
2. *Fungerer innkjøpssamarbeidet som beskrevet i samarbeidsavtalen?*
3. *Hva gjør den enkelte deltakerkommune for å sikre at kommunen har kompetanse på området for offentlige anskaffelser?*

2.2 Revisjonskriterier

For å besvare problemstillingene utleder vi revisjonskriterier. Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som kommunens praksis på det reviderte området skal vurderes i forhold til. I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet utledes revisjonskriterier fra følgende kilder:

- Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Lov 16. juni 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser
- Beskrivelse felles innkjøpsfunksjon for kommunene i Nord-Troms, utarbeidet 31.8.2010 av samarbeidskommunene

Problemstilling 3 er deskriptivt formulert. Det vil si at vi ikke gjør vurderinger av innsamlede data opp mot revisjonskriterier.

2.2.1 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1

Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (heretter anskaffelsesloven) og Forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (heretter anskaffelsesforskriften) gjelder ved tildeling av offentlige kontrakter om levering av varer, tjenester eller utførelse av bygge- og anleggsarbeider.⁴ Nevnte regelverk tredde i kraft 1. januar 2017. For anskaffelser iverksatt før dette tidspunkt gjelder Lov 16. juni 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (heretter LOA) og Forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser (heretter FOA).⁵ Før 1. januar 2017 var altså innkjøpstjenesten i Nord-Troms forpliktet til å følge reglene i LOA og FOA, mens anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften gjelder for anskaffelser iverksatt fra og med dette tidspunkt.⁶

⁴ Anskaffelsesloven § 2 første og annet ledd jf. anskaffelsesforskriften §§ 1-1 og 1-2.

⁵ LOA § 3, jf. § 2 og FOA §§ 1-2 og 1-3.

⁶ En anskaffelse er iverksatt når den er kunngjort. En anskaffelse som ikke kunngjøres, er iverksatt når oppdragsgiver har sendt ut forespørsel til en eller flere leverandører om å melde sin interesse eller inngi tilbud i forbindelse med en planlagt anskaffelse, jf. Forskrift om overgangsregler for lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser § 1.

⁶ Forsyningsforskriften § 1-2 (2) jf. § 4-1 bokstav a.

Reglene om offentlige anskaffelser er en kombinasjon av EU/EØS-rett og nasjonal rett. Flertallet av bestemmelsene er begrunnet i våre forpliktelser etter EØS-avtalen, men Norge har i tillegg innført nasjonale regler som går lengre enn det EU/EØS-retten krever. Anskaffelsesregelverket skal bidra til at det offentlige velger sine leverandører på en måte som sikrer mest mulig effektiv ressursbruk samtidig som leverandørene likebehandles. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte. De detaljerte reglene for hvordan kommunen skal gå fram ved kjøp følger av forskriftene om offentlige anskaffelser, og det er derfor primært *forskriftene* brukerne av regelverket må forholde seg til.

I det følgende gis en redegjørelse for konkrete krav og bestemmelser i anskaffelsesreglementet. I fremstillingen tar vi utgangspunkt i gjeldende lov og forskrift; anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften. Avvik mellom gjeldende regelverk og regelverket som gjaldt frem til 1. januar 2017, vil utdypes fortløpende. Der det ikke har skjedd realitetsendringer, vil henvisningene til det eldre regelverket følge av fotnoter.

2.2.1.1 Innledende om terskelverdier og forskriftens oppbygging

Anskaffelsesforskriften er delt inn i ulike deler, og anskaffelsens art og verdi avgjør hvilken del av forskriften som kommer til anvendelse jf. §§ 5-1, 5-2 og 5-3. Forskriftens system innebærer at oppdragsgiver må foreta en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi. Reglene om dette finnes i anskaffelsesforskriften § 5-4.⁷ Anskaffelsens verdi beregnes på grunnlag av oppdragsgivers anslag av det samlede beløp oppdragsgiver kan komme til å betale, eks. mva. for de kontrakter som utgjør anskaffelsen.⁸ Beregningen skal være forsvarlig på kunngjøringstidspunktet, eller - for anskaffelser som ikke krever kunngjøring - på det tidspunktet oppdragsgiver innleder anskaffelsesprosessen.⁹ Oppdragsgiver skal ikke dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at forskriftens krav blir gjeldende.¹⁰ Uansett gjelder forskriftens del I for alle anskaffelser med anslått verdi på 100 000 kroner ekskl. mva. eller mer.

Ved vedtakelsen av anskaffelsesloven ble den nasjonale terskelverdien endret fra kr 500 000 til kr 1,1 mill. I tabell 1 og tabell 2 nedenfor viser vi den nasjonale terskelverdien og EØS-terskelverdien henholdsvis før og etter 1. januar 2017 samt hvilke deler av regelverket som gjelder for de ulike anskaffelsene. EØS-terskelverdi blir justert annethvert år. Fra 15. juni 2014 var gjeldende EØS-terskelverdi kr 1,55 mill. for vare- og tjenestekjøp og kr 39 mill. for bygge- og anleggskontrakter. Fra 9. februar 2016 ble EØS-terskelverdien justert til kr 1,75 mill. for vare- og tjenestekjøp og kr 44 mill. for bygge- og anleggskontrakter. Någjeldende EØS-terskelverdi ble justert 6. april 2018 - til kr 2 mill. for vare- og tjenestekjøp og kr 51 mill. for bygge- og anleggskontrakter. I våre vurderinger legger vi til grunn de terskelverdiene som var gjeldende på det tidspunkt den enkelte anskaffelse ble iverksatt.

---

⁷ FOA § 2-3.

⁸ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (1) og FOA § 2-3 (1).

⁹ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (2) og FOA § 2-3 (2).

¹⁰ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (4) og FOA § 2-3 (3).

Tabell 1: Oversikt terskelverdier og regelverk for anskaffelser iverksatt til og med 2016

Anskaffelsens verdi eks. mva.	Regelverk	Krav til kunngjøring
Under kr 100 000	Unntatt regelverket fra og med 1.7.2015, jf. FOA § 1-3 (2) bokstav I	
Under nasjonal terskelverdi (kr 500 000)	LOA og FOA del I	Ikke krav om kunngjøring
Kr 500 000 – EØS-terskelverdi for <i>vare- og tjenestekontrakter</i> ¹¹ (kr 1,75 mill.) Kr 500 000 – EØS-terskelverdi for <i>bygge- og anleggskontrakter</i> (kr 44 mill.)	LOA og FOA del I og del II	Doffin
Over EØS- terskelverdi for <i>vare- og tjenestekontrakter</i> (kr 1,75 mill.) Over EØS-terskelverdi for <i>bygge- og anleggskontrakter</i> (kr 44 mill.)	LOA og FOA del I og del III	Doffin og TED

Tabell 2: Oversikt terskelverdier og regelverk for undersøkte anskaffelser iverksatt fra og med 1. januar 2017

Anskaffelsens verdi eks. mva.	Regelverk	Krav til kunngjøring
Under kr 100 000	Unntatt regelverket, jf. anskaffelsesforskriften § 1-1	
Under nasjonal terskelverdi (kr 1,1 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I	Ikke krav om kunngjøring
Kr 1,1 mill. – EØS-terskelverdi for <i>vare- og tjenestekontrakter</i> (kr 1,75 mill.) Kr 1,1 mill. – EØS-terskelverdi for <i>bygge- og anleggskontrakter</i> (kr 44 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og del II	Doffin
Over EØS- terskelverdi for <i>vare- og tjenestekontrakter</i> (kr 1,75 mill.) Over EØS-terskelverdi for <i>bygge- og anleggskontrakter</i> (kr 44 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og del III	Doffin og TED

2.2.1.2 Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del I

Del I av forskriften gjelder for alle anskaffelser som er lik eller overstiger kr 100 000 eks. mva. Det er imidlertid bare anskaffelser under kr 1,1 mill. som reguleres av *kun* del I dersom anskaffelsen er

¹¹ Forskriften gjør forskjell på om anskaffelsen er en såkalt prioritert eller uprioritert tjenestekontrakt. Vi behandler ikke dette nærmere.

iverksatt etter 1. januar 2017¹². For anskaffelser iverksatt før dette tidspunkt, er det bare anskaffelser under kr 500 000 som reguleres av *kun* del I.

Det foreligger få eksplisitte krav til hvordan oppdragsgiver skal foreta en anskaffelse dersom kun del I av forskriften gjelder. Det er for eksempel ingen krav til kunngjøring, og oppdragsgiver har betydelig fleksibilitet med hensyn til hvordan konkurransen kan gjennomføres. Oppdragsgiver plikter imidlertid å opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet, jf. anskaffelsesloven § 4.¹³ Innholdet i prinsippene er nærmere presisert i forarbeidene til bestemmelsen, Prop. 51 L (2015-2016) s. 81-82.

Det grunnleggende prinsippet om *konkurranse* skal sikre at alle potensielle leverandører har de samme mulighetene til å oppnå kontrakter med det offentlige og bidra til at det offentlige foretar effektive anskaffelser. Prinsippet innebærer at oppdragsgiver må gjøre anskaffelsen kjent for et rimelig antall leverandører. Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) har uttalt at oppdragsgiver som hovedregel bør kontakte minst tre leverandører, men dette kan ikke gjelde absolutt.¹⁴ Hvor langt denne plikten strekker seg, må vurderes konkret, og *forholdsmessighetsprinsippet*, som vi forklarer nedenfor, vil være avgjørende.

Oppdragsgiver plikter å *likebehandle* leverandører. Dette innebærer at alle potensielle leverandører skal gis samme muligheter og at oppdragsgiver ikke kan diskriminere eller forfordele leverandører på grunnlag av nasjonalitet eller lokal tilhørighet. Prinsippet er til hinder for både direkte forskjellsbehandling (for eksempel at en leverandør blir vurdert foran en annen på bakgrunn av lokal tilhørighet) og indirekte forskjellsbehandling (en tilsynelatende nøytral bestemmelse, for eksempel et kvalifikasjonskrav eller en kravspesifikasjon, får den betydning at den i praksis avskjærer enkelte leverandører fra å levere tilbud på bakgrunn av for eksempel lokal tilhørighet).

Forutberegnelighetsprinsippet innebærer for anskaffelser etter forskriftens del I at oppdragsgivers angivelse av hvordan anskaffelsen skal gjennomføres, er bindende. Oppdragsgiver må gi informasjon til leverandørene om hva som skal anskaffes, hvilke kriterier som ligger til grunn for valget av leverandør og hvordan konkurransen skal gjennomføres.

Kravet om *etterprøvbarhet* henger tett sammen med prinsippet om forutberegnelighet. Oppdragsgiver må sørge for at viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen begrunnes og dokumenteres. For anskaffelser som kun skal følge forskriftens del I, plikter oppdragsgiver å føre anskaffelsesprotokoll. Protokollen skal inneholde opplysninger om vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1.¹⁵ Vesentlige forhold kan for eksempel være vurderinger og beslutninger om forhandlinger, utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakt og avlysning av konkurransen.

Forholdsmessighetsprinsippet regulerer gjennomslagskraften til de øvrige prinsippene. Plikter og rettigheter som utledes av andre prinsipper, må tilpasses den enkelte anskaffelsens art og omfang. Jo mindre og enklere en anskaffelse er, jo mindre vidtrekkende prosedyrekrav kan utledes av de øvrige prinsippene. På den annen side innebærer forholdsmessighetsprinsippet at kravene som oppdragsgiver stiller til leverandørene, må stå i forhold til anskaffelsen. Oppdragsgiver skal ikke stille strengere krav enn det som er nødvendig for å realisere formålet med anskaffelsen.

---

¹² Under 1,3 millioner dersom anskaffelsen er foretatt etter 6.4.2018

¹³ LOA § 5 (2) og FOA § 3-1 (1).

¹⁴ KOFA 2009/6.

¹⁵ FOA § 3-2.

2.2.1.3 Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del II og del III

Anskaffelsesforskriften gir utførlige regler for anskaffelser som omfattes av forskriften del I og II eller del I og III. Flere av reglene er like, og vi redegjør derfor i det følgende samlet for anskaffelsene som omfattes av de to delene av forskriften. På enkelte punkter er kravene etter forskriften del III «strengere» enn kravene for del II, og vi belyser derfor sentrale forskjeller.

Anskaffelsesprosedyrer

Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og II, skal foretas ved åpen tilbudskonkurranse eller begrenset tilbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3.¹⁶ For anskaffelser iverksatt før 1. januar 2017 gjelder FOA § 5-1. Etter bestemmelsen kan anskaffelsen gjennomføres som åpen anbudskonkurranse, begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling. Konkurranse med forhandling kan gjennomføres enten ved at alle interesserte leverandører får levere tilbud, eller ved at oppdragsgiver gjør en utvelgelse av leverandører før disse gis mulighet til å levere tilbud.¹⁷

Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og III, skal foretas ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 13-1. På nærmere bestemte vilkår kan det benyttes konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring, jf. § 13-2 og § 13-3.¹⁸

Kunngjøring

Kravet om kunngjøring har som formål å sikre konkurranse ved anskaffelsen ved å nå ut til leverandørene som kan tenkes å inngi tilbud. Anskaffelser etter forskriften del I og II skal kunngjøres i Doffin, jf. anskaffelsesforskriften § 8-17.¹⁹ Anskaffelser etter del III skal i tillegg kunngjøres i TED-databasen, jf. anskaffelsesforskriften § 21-1.²⁰ Dersom kravet til kunngjøring ikke overholdes, er anskaffelsen å betrakte som en ulovlig direkte anskaffelse.²¹

Konkurransegrunnlag

For anskaffelser etter forskriftens del I og II skal oppdragsgiver utarbeide et konkurransegrunnlag dersom vilkårene for konkurransen ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, jf. anskaffelsesforskriften § 8-4.²² Konkurransegrunnlaget skal inneholde en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

- a. Hva som skal anskaffes,
- b. Hvilke kontraktvilkår som gjelder for oppdraget,
- c. Hvorvidt oppdragsgiveren vil inngå en rammeavtale,
- d. Hvordan oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen,
- e. Hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av en forespørsel om å delta i konkurransen, eller for et tilbud,

---

¹⁶ Begge prosedyrene tillater at oppdragsgiver har dialog med leverandørene etter tilbudsfristens utløp. Begrepet «dialog» omfatter all kommunikasjon mellom oppdragsgiver og leverandørene, dvs. alt fra avklaringer av uklarheter eller retting av avvik til forhandlinger, jf. veileder til reglene om offentlige anskaffelser s. 104-105.

¹⁷ I visse unntakstilfeller har oppdragsgiver adgang til å gjøre anskaffelsen etter forskriftens del I, selv om den i utgangspunktet omfattes av del II, jf. FOA § 2-1 (2) og (3).

¹⁸ FOA § 14-1 jf. §§ 14-2, 14-3 og 14-4.

¹⁹ FOA § 9-1 (3).

²⁰ FOA § 18-1 (3).

²¹ Prop. 51 L (2015-2016) s. 86. For anskaffelser iverksatt før 1. januar 2017 fremgår det uttrykkelig av FOA § 4-1 (1) bokstav q.

²² FOA § 8-1.

- f. Andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av en forespørsel om å delta i konkurransen, eller for et tilbud.

For anskaffelser etter forskriftens del I og III skal det også utarbeides et konkurransegrunnlag dersom vilkårene for konkurransen ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, jf. anskaffelsesforskriften § 14-1. *I tillegg til kravene som er nevnt ovenfor, skal konkurransegrunnlaget gi en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:*

- a. Når det opplyses hva som skal anskaffes, skal eventuelle kravspesifikasjoner og merkekrav inkluderes samt absolutte krav som alle leverandørene må oppfylle,
- b. Hvorvidt oppdragsgiver vil inngå et innovasjonspartnerskap eller etablere en dynamisk innkjøpsordning,
- c. Når det beskrives hvordan oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen, skal det opplyses om hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt, hvilke frister som gjelder, hvilke kvalifikasjonskrav og utvelgelseskriterier leverandørene må oppfylle, hvilke tildelingskriterier som gjelder, krav til kommunikasjon og hvorvidt elektroniske kataloger eller elektroniske auksjoner vil bli brukt.

Reglene om konkurransegrunnlag i anskaffelsesforskriften del III inneholder endringer fra tidligere regelverk. Etter FOA § 17-1 var oppdragsgiver forpliktet til å utarbeide konkurransegrunnlag, uavhengig av om vilkårene for konkurransen kunne beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen. Bestemmelsen gir en fullstendig liste over samtlige opplysninger konkurransegrunnlaget skulle inneholde. Det skulle blant annet angi den relative vekten av tildelingskriteriene eller tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge.

Kvalifikasjonskrav

Kvalifikasjonskrav er minimumskrav som knytter seg til leverandørens egnethet til å levere den aktuelle anskaffelsen. For anskaffelser etter forskriften del I og II har oppdragsgiver en betydelig skjønnsfrihet knyttet til hvilke kvalifikasjonskrav som ønskes benyttet. Kravene kan blant annet knytte seg til leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner, og finansielle og økonomiske stilling, jf. anskaffelsesforskriften § 8-7.²³ For anskaffelser etter forskriften del I og III er det i § 16-1 opplistet hvilke kvalifikasjonskrav som lovlig kan stilles. Kravene kan bare gjelde registrering, autorisasjoner mv., jf. § 16-2, økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-13, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5.²⁴ Kravene skal i begge tilfeller ha tilknytning til og stå i forhold til leveransen. Oppdragsgiver skal angi kvalifikasjonskravene sammen med de tilhørende dokumentasjonskravene i anskaffelsesdokumentene.²⁵

For anskaffelser foretatt før 1. januar 2017, gjelder FOA § 8-5 og § 17-5 om kvalifikasjonsgrunnlag. Etter bestemmelsene skal krav til leverandørens kvalifikasjoner i hovedtrekk angis i kunngjøringen og eventuelt utdypes i et eget kvalifikasjonsgrunnlag. Kunngjøringen må også angi hvordan leverandørene skal dokumentere at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

---

²³ FOA § 8-4.

²⁴ For anskaffelser foretatt før 1. januar 2017 gjelder FOA § 17-4. I bestemmelsen presiseres det at vurderingen av leverandørens tekniske kvalifikasjoner særlig skal baseres på kriterier som faglig kompetanse, effektivitet, erfaring og pålitelighet. Videre at kravene ikke skal diskriminere leverandørene på grunnlag av nasjonal eller lokal tilhørighet.

²⁵ «Anskaffelsesdokumentene» er definert i § 4-2: «fellesbetegnelse for kunngjøringen, konkurransegrunnlaget og det europeiske egenerklæringsskjemaet».

Gjennomføring av konkurranse

Dersom anskaffelsen skal følge forskriften del I og II og oppdragsgiver har valgt *åpen tilbudskonkurranse*, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3, plikter oppdragsgiver å vurdere og evaluere alle innkomne tilbud. Dersom oppdragsgiver har valgt *begrenset tilbudskonkurranse* kan alle interesserte leverandører levere forespørsel om å delta i konkurransen. Oppdragsgiver må da først foreta en prekvalifisering, hvor han på bakgrunn av de innkomne forespørselene om deltakelse vurderer om leverandørene oppfyller kvalifikasjonskravene. Bare de leverandørene som oppfyller kvalifikasjonskravene og deretter blir invitert til å delta i konkurransen, kan gi tilbud.²⁶ Etter at tilbudsfristen har utløpt, skal oppdragsgiver beslutte om han skal ha dialog med en eller flere av leverandørene.²⁷ En eventuell utvelgelse skal skje i samsvar med likebehandlingsprinsippet. Dette innebærer at oppdragsgiver ikke kan gi opplysninger som kan gi noen av leverandørene en fordel fremfor andre. Oppdragsgiver skal avvise leverandører som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene, samt tilbud som lider av vesentlige avvik fra anskaffelsesdokumentene eller andre formalfeil.²⁸ Valg av tilbud skal skje på grunnlag av objektive tildelingskriterier som skal angis i prioritert rekkefølge i anskaffelsesdokumentene. Tildelingskriteriene skal ha tilknytning til leveransen og kan for eksempel være pris, kvalitet, livssyklus kostnader, miljø, sosiale hensyn og innovasjon. Tildelingskriteriene skal ikke være så skjønnspregede at de gir oppdragsgiveren ubegrenset valgfrihet.²⁹ Etter forskriften del I og III skal tildeling av kontrakt skje enten på basis av hvilket tilbud som er det økonomisk mest fordelaktige, hvilket tilbud som har den laveste kostnaden eller på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.³⁰

Anskaffelser foretatt før 1. januar 2017, og som skulle følge FOA del I og II, kunne foretas ved *åpen eller begrenset anbuds konkurranse* eller *ved konkurranse med forhandling*. Oppdragsgiver måtte i slike tilfeller først vurdere om leverandørene oppfylte kvalifikasjonskravene og om det var fremlagt skatteattest.³¹ Tildeling av kontrakt skulle skje på basis av hvilket tilbud som var det mest økonomisk fordelaktige, eller utelukkende ut fra hvilket tilbud som hadde den laveste prisen.³² Dersom tildeling av kontrakt skjedde på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, skulle det benyttes kriterier som hadde tilknytning til kontraktsgjenstanden. Dette kunne eksempelvis være kvalitet, pris, teknisk verdi, estetiske og funksjonsmessige egenskaper, miljøegenskaper, driftsomkostninger, rentabilitet, kundeservice, teknisk bistand eller tid for levering eller ferdigstillelse. Tildelingskriteriene måtte oppgis i kunngjøringen eller i konkurransegrunnlaget.³³ Der oppdragsgiver på forhånd hadde bestemt seg for prioriteringen eller vektningen av kriteriene, skulle dette også angis. For anskaffelser som var omfattet av forskriftens del I og III, måtte oppdragsgiver angi den relative vektningen for hvert av kriteriene. Dersom det etter oppdragsgivers skjønn av påviselige grunner ikke var mulig å foreta en vektning, måtte kriteriene angis i prioritert rekkefølge med det viktigste først.³⁴

Meddelelse om valg av leverandør og begrunnelse

Etter forskrift om offentlige anskaffelser §§ 10-1 og 25-1³⁵ skal oppdragsgiveren, når det er truffet en avgjørelse om valg av leverandør, skriftlig og samtidig gi alle de berørte leverandørene en

²⁶ Se «veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)», punkt 12.1.

²⁷ Anskaffelsesforskriften § 9-2 og § 9-3.

²⁸ Anskaffelsesforskriften §§ 9-4 - 9-6 og § 23-1, jf. §§ 24-1 – 24-9. Det samme følger av FOA §§ 11-10 – 11-12 og §§ 20-12 – 20-14 for anskaffelser foretatt før 1. januar 2017.

²⁹ Anskaffelsesforskriften § 8-11.

³⁰ Anskaffelsesforskriften § 18-1.

³¹ FOA § 11-1.

³² FOA § 13-2.

³³ FOA § 13-2 og § 22-2.

³⁴ FOA § 22-2 (3).

³⁵ FOA §§ 13-3 og 22-3

meddelelse om dette før kontrakten inngås. Oppdragsgiveren skal gi en begrunnelse for valget og angi en karenperiode i meddelelsen. Karenperiode er definert som tidsrommet mellom meddelelsen og det tidspunktet oppdragsgiver tidligst kan inngå kontrakt, og kravet om karenperiode har som formål å sikre en effektiv klageadgang³⁶. Begrunnelsen skal inneholde navnet på den valgte leverandøren og en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene.

Anskaffelsesprotokoll og dokumentasjon

Oppdragsgiver skal oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ved anskaffelser over EØS-terskelverdiene skal dokumentasjon oppbevares i minst tre år fra tidspunktet for inngåelse av kontrakten. Kontrakten skal oppbevares gjennom hele kontraktsperioden, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1.

For anskaffelser etter forskriftens del I og II og del I og III inneholder forskriften detaljerte krav til hvilke opplysninger som skal følge av protokollen i den utstrekning de er relevante, jf. anskaffelsesforskriften §§ 10-5 og 25-5. Det skal blant annet fremgå hva som skal anskaffes, anslått verdi på kontrakten, begrunnelse for utvelgelse av leverandører til å delta i konkurransen, begrunnelse for avvisning og begrunnelse for valg av tilbud. Navnene på involverte leverandører skal også dokumenteres i protokollen.³⁷

På bakgrunn av foranstående utleder vi som revisjonskriterier for problemstillingen at Innkjøpstjenesten i Nord-Troms ved anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter skal:

- **Gjennomføre konkurranse**
- **Kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket**
- **Likebehandle leverandører**
- **Benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket**
- **Utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever**
- **Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket**
- **Benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket**
- **Meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket**
- **Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket**
- **Sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig**

2.2.2 *Utleddning av revisjonskriterier for problemstilling 2*

Dokumentet *Beskrivelse felles innkjøpsfunksjon for kommunene i Nord-Troms* ble vedtatt 31.8.2010 og er undertegnet av daværende rådmenn i alle de seks kommunene. Dokumentet omtales heretter som *samarbeidsavtalen*. Samarbeidsavtalen inneholder informasjon om bakgrunnen for dannelsen av et felles innkjøpsorgan, hvordan innkjøpstjenesten skulle organiseres, krav til de deltakende kommunene, hva tjenesten skal arbeide med, samt kostnadsfordeling. Fordi samarbeidsavtalen gir uttrykk for deltakerkommunenes målsetninger med innkjøpsamarbeidet og beskriver innkjøpstjenestens tiltenkte funksjon, er den en relevant kilde for utledning av revisjonskriterier.

³⁶ «Veileder til reglene om offentlige anskaffelser» pkt. 16.3.1

³⁷ Det samme følger av FOA § 3-1 (7) og § 3-2 for anskaffelser foretatt før 1. januar 2017.

Inngåelse av rammeavtaler

En sentral del av innkjøpssjefens arbeidsoppgaver er ifølge samarbeidsavtalen å inngå felles rammeavtaler for alle kommunene. Det oppgis her at slike rammeavtaler, i tillegg til å være økonomisk fordelaktige, ville være arbeidsbesparende for kommunene å forholde seg til. Flest mulig rammeavtaler for både varer og tjenester skulle avlaste brukerne og redusere behovet for enkeltanskaffelser. Av samarbeidsavtalen fremgår det at alle kommunene skal gis mulighet til å komme med innspill under utarbeidelse av kravspesifikasjon gjennom egne brukergrupper.

Utgangspunktet var at alle seks deltakerkommunene skulle være med på fellesanbud. Imidlertid ble det i samarbeidsavtalen tatt høyde for at enkelte kommuner kan velge å ikke delta på felles rammeavtaler når dette er formålstjenlig. I slike tilfeller skal dette meldes skriftlig til innkjøpsfunksjonen ved planlegging av anskaffelsen. Samarbeidskommunen vil da selv være ansvarlig for sine anskaffelser på dette området. Det presiseres i samarbeidsavtalen at slike avvik skal unngås i størst mulig grad.

Distribusjon av informasjon

Det fremgår av samarbeidsavtalen at det er et mål at oppdatert informasjon om rammeavtaler skulle være tilgjengelig for alle kommunene på intranett. I tillegg skulle det tilbys brukerstøtte per telefon. Følgende informasjon skal ifølge samarbeidsavtalen gjøres tilgjengelig for deltakerkommunene:

- Innkjøpsrelatert informasjon, nyheter osv.
- Informasjon om rammeavtaler
- Informasjon om pågående anskaffelsesprosesser
- Lover, forskrifter, retningslinjer og reglementer
- Prosedyrebeskrivelser
- Ulike maler for konkurransegrunnlag, protokoller, brevmalen osv.

I tillegg skulle det legges ut konfidensiell avtaleinformasjon om priser og lignende - med adgangsbegrensning.

Styringsgruppe og kontaktperson i deltakerkommunene

Etter samarbeidsavtalen skal hver deltakerkommune ha en kontaktperson som er tilknyttet innkjøpssamarbeidet. Rådmennene har det overordnede ansvaret for samarbeidet, men innkjøpssjefen skal i det daglige forholde seg til kontaktpersonen i den enkelte kommune. Før innkjøpssamarbeidet utlyser en konkurranse, har kontaktpersonen ansvar for å skaffe personer til brukergrupper for sin kommune og sørge for å skaffe bakgrunnsmateriale - for eksempel oversikt over kommunens forbruk og behov. Kontaktpersonen har også ansvar for all intern kommunikasjon for sin kommune og må holde seg oppdatert på rammeavtalene og hjelpe til med å sørge for at avtalene holdes. Kontaktpersonen inngår også som sin kommunes representant i styringsgruppa. Styringsgruppa skal ha jevnlig møter ut fra kommunenes og/eller innkjøpssjefens behov. Det fremgår ikke av avtalen hva som skal være innholdet i møtene, eller nærmere om hva styringsgruppa skal arbeide med. Styringsgruppa er ansvarlig for prioritering av arbeidsgrupper i ordningen. Rådmennene er ansvarlig for at egen kommune til enhver tid har oppnevnt representant til gruppa og melder endringer fortløpende til innkjøpssjef.

Rådgivning og kurs

Ifølge samarbeidsavtalen har innkjøpssamarbeidet ansvaret for å tilby samarbeidskommunene kurs og opplæring innenfor offentlige anskaffelser, enten intern i den enkelte kommune eller ved

felleskurs. Kursene skal ifølge samarbeidsavtalen ha som hensikt å «*spre forståelsen av viktigheten av riktig bruk av rammeavtaler, grunnleggende anskaffelsesprinsipper og lignende*».

På bakgrunn av foranstående utleder vi følgende revisjonskriterier for problemstilling 2:

Innkjøpstjenesten skal:

- **Fremforhandle rammeavtaler på vegne av alle deltakerkommunene**
- **Tilby samarbeidskommunene kurs og opplæring innenfor offentlige anskaffelser**

Deltakerkommunene v/kontaktperson skal:

- **Sørge for å kommunisere innkjøpssamarbeidets virksomhet innad i sin kommune**
- **Skaffe bakgrunnsmateriale tilknyttet sin kommunes forbruk og behov ved å etablere kommunale brukergrupper i forkant av fellesanskaffelser**

Styringsgruppa skal:

- **Avholde jevnlig møter**

Rådmennene i deltakerkommunene skal:

- **Sørge for at egen kommune til enhver tid har oppnevnt representant til styringsgruppa**

Revisjonskriteriene vi har utledet, oppgis i tekstboks innledningsvis i kapitlene de brukes i.

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING

3.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon³⁸.

Ved oppstart av forvaltningsrevisjonen sendte revisor oppstartsbrev til samtlige av deltakerkommunene i innkjøpssamarbeidet. Revisor avholdt oppstartsmøter per telefon med de som var blitt oppnevnt som kontaktperson i de seks kommunene. Følgende har vært kontaktpersoner i anledning forvaltningsrevisjonen:

- Tore Li, økonomileder Kvæningen kommune
- Håkon Jørgensen, økonomileder Kåfjord kommune
- Hilde Grønaas, økonomisjef Lyngen kommune
- Rita Toresen, økonomisjef Nordreisa kommune
- Cissel Samuelsen, rådmann Skjervøy kommune
- Espen Li, økonomisjef Skjervøy kommune
- Gunnar Folden Grundetjern, økonomisjef Storfjord kommune

Med unntak av Cissel Samuelsen inngår alle de ovennevnte kontaktpersonene i styringsgruppa for innkjøpssamarbeidet. I forbindelse med oppstartsmøtene innhentet revisor noe informasjon om den enkelte kommunes anskaffelsespraksis og deres erfaringer med deltakelse i innkjøpssamarbeidet.

For å besvare problemstilling 1 har revisor gjort et utvalg av anskaffelser til gjenstand for nærmere undersøkelse. Kontaktpersonene i kommunene oppga at innkjøpssjefen i varierende grad hadde bistått kommunene med enkeltanskaffelser. I noen kommuner var dette gjort i stor grad og i andre kommuner i mindre eller ingen grad. Innkjøpstjenestens hovedoppgave er å fremforhandle fellesavtaler for alle deltakerkommunene. Av overordnet prosjektskisse som de seks kontrollutvalgene har vedtatt, fremgår det også at revisor i forvaltningsrevisjonen skulle ha fokus på fellesanskaffelser. På bakgrunn av dette valgte vi å fokusere våre undersøker på felles rammeavtaler. Følgende tre rammeavtaler ble valgt ut for nærmere undersøkelse i denne forvaltningsrevisjonen:

- Medisinske forbruksvarer
- PC og tynnklienter
- Salgs- og skjenkekontroller

En anskaffelsesprosess startes med en behovsvurdering og avsluttes med signering av kontrakt med valgt leverandør. Anskaffelsesprosesser skal, som vi redegjorde for i kapittel 2, være dokumenterte og etterprøvbare. Det innebærer at for alle faser i anskaffelsesprosessen skal oppdragsgiveren kunne legge frem dokumentasjon som gir en tredjeperson, i dette tilfellet revisor, en forståelse av anskaffelsesprosessen i sin helhet. Det er derfor i hovedsak skriftlig dokumentasjon som Innkjøpstjenesten i Nord-Troms har utarbeidet gjennom anskaffelsesprosessene, som er *relevante data* for revisjonens undersøkelse av problemstilling 1. Datamaterialet som vi legger til grunn for våre vurderinger, er innsamlet hovedsakelig ved bruk av dokumentanalyse som metode. For de

---

³⁸ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av Norges kommunerevisorsforbunds styre 1. februar 2011

utvalgte anskaffelsene har vi bedt innkjøpssjefen og/eller representanter fra deltakerkommuner om å sende oss dokumentasjon som belyser hele anskaffelsesprosessen; fra tilbudsinnhenting /kunngjøring til kontraktsinngåelse. Vi har også innhentet noe informasjon fra kunngjøringer i Doffin, og fra vedlegg til slike kunngjøringer. Vår vurdering av anskaffelsene avhenger av den samlede dokumentasjon som er lagt frem for den enkelte anskaffelse.

For å besvare problemstilling 2 og 3 har vi hovedsakelig basert oss på skriftlig og muntlig informasjon fra kommunene. Vi utarbeidet et spørreskjema der vi utledet spørsmål med utgangspunkt i bestemmelser i samarbeidsavtalen. Spørsmålene var knyttet til følgende tema:

- Fellesanbud
- Enkeltanbud
- Kompetanse
- Kontaktperson
- Styringsorganer
- Kommunens opplevelse av innkjøpssamarbeidet

Vi mottok svar på spørreskjemaene fra kontaktpersonene i alle de seks deltakerkommunene. Informasjonen som fremgikk av de utfylte spørreskjemaene, i tillegg til muntlig informasjon som ble gitt til revisor i oppstartsmøter med de enkelte kommunene, er lagt til grunn som faktagrunnlag i rapporten. Der vi har sett behov for utfyllende eller supplerende informasjon, har vi etterspurt dette i den enkelte kommune. Vi har også vært i telefonisk kontakt med innkjøpssjef Jonny Bless som har bistått med informasjon og dokumentasjon som vi har etterspurt.

Kommunestyret i Skjervøy behandlet i møte 25.10.2017 under sak 61/17 spørsmål om hvorvidt kommunen skulle fortsette å inngå i samarbeidet. I forbindelse med denne saken har tidligere innkjøpssjef utarbeidet et dokument der han evaluerer innkjøpssamarbeidet og kommer med noen betraktninger rundt hvordan det har fungert i perioden 2010-2017. Fakta, opplysninger og innkjøpssjefens synspunkter slik de fremgår av evalueringen, inngår i datamaterialet i denne rapporten. Annen skriftlig dokumentasjon som inngår faktagrunnlaget for vår rapport, er samarbeidsavtale utarbeidet ved etablering av samarbeidet og saksfremlegg fra K-sekretariatet IKS til kontrollutvalgene.

3.1.1 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp imot revisjonskriteriene og problemstillingene. Med pålitelige data menes at dataene skal være mest mulig nøyaktige.

En anskaffelsesprosess skal kunne etterprøves gjennom en analyse av oppdragsgivers dokumentasjon. Det er derfor i hovedsak skriftlig dokumentasjon fra innkjøpstjenesten som oppdragsgiver som er relevante data for problemstillingen om etterlevelse av regelverket. Som nevnt tidligere er slike data innhentet ved at revisor har sendt forespørsel om dokumentasjon til representanter for innkjøpstjenesten i Nord-Troms og fra deltakende kommuner. Revisor opplever at vi i varierende grad er blitt tilsendt den dokumentasjonen vi har etterspurt og som vi har ansett som nødvendig for å belyse anskaffelsesprosessen i sin helhet. Fordi de anskaffelsene vi skulle undersøke har vært gjennomført av tidligere innkjøpssjef som hadde kontorsted i Storfjord, skal mye av dokumentasjonen være lagret i Storfjord kommunes saksbehandlingssystem. Herfra har vi fått innhentet noe dokumentasjon. Representanten fra Storfjord kommune og innkjøpssamarbeidet

har imidlertid opplyst at en del av den nødvendige dokumentasjonen også ligger i andre systemer, og at det på grunn av begrensede tilganger og nye saksbehandlingssystemer har vært utfordrende for både Storfjord kommune og nåværende innkjøpssjef å fremskaffe denne.

For to av de undersøkte anskaffelsene har vi fått tilsendt *noe* av den etterspurte dokumentasjonen. For én av de utvalgte anskaffelsene har revisor ikke mottatt noe av den etterspurte dokumentasjonen, men vi har selv innhentet noe relevant dokumentasjon gjennom vedlegg til kunngjøringen i Doffin. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at vi for disse tre anskaffelsene har tilstrekkelige og relevante data til å kunne gjøre vurderinger opp mot *enkelte* av de revisjonskriteriene som vi har utledet i kapittel 2. For de delene av anskaffelsesprosessen der vi ikke har fått tilsendt nødvendig dokumentasjon, er revisors vurdering at vi ikke har data som muliggjør vurderinger opp mot revisjonskriteriene.

For alle tilfellene kan vi imidlertid gjøre vurderinger opp mot revisjonskriteriet om at vurderinger som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen, skal være dokumenterte. Det vil fremgå tydelig under fremstillingen av de enkelte anskaffelsene hvilke revisjonskriterier som det - på grunn av manglende dokumentasjon - ikke gjøres vurderinger av.

Revisjonen har vurdert eventuelle feilkilder i det innsamlede datamaterialet som legges til grunn. Vi har sammenliknet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. I tillegg har vi fremlagt datamaterialet for kommunene og innkjøpssjefen. Vi har korrigert faktafeil som disse har påpekt, og gjort tilføyelser i datamaterialet på bakgrunn av utfyllende informasjon som de har gitt i forbindelse med dette. Informasjonen som vi legger til grunn i rapporten, er innhentet fra innkjøpssjefen og fra kommunalt ansatte som i egenskap av å være kontaktpersoner for innkjøpssamarbeidet må forutsettes å ha god kunnskap om de forholdene vi undersøker. På bakgrunn av forannevnte vurderinger, sammenlikninger og verifiseringer, forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også søkt sikret gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

3.1.2 Avgrensninger

Undersøkelsen retter seg primært mot selve innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms. Det vil si at vi som utgangspunkt ikke gjør undersøkelser og vurderinger av enkeltanskaffelser som er foretatt i den enkelte deltakerkommune. Et unntak fra denne avgrensningen finnes i kapittel 4.1 der vi gir en fremstilling av anskaffelser som innkjøpstjenesten har medvirket til, og som har kommet opp til behandling i KOFA. I kapittel 5.4.1 som omhandler kommunenes egen kompetanse på området for offentlige anskaffelser, viser vi også til konkrete tilfeller der de deltakende kommunene har opplevd at anskaffelser gjennomført at kommunalt ansatte har blitt innklaget til KOFA. I disse tilfellene gjør vi ikke vurderinger av anskaffelsesprosessen opp mot utledede revisjonskriterier.

4 ETTERLEVELSE AV REGELVERK

Har anskaffelser der innkjøpskontoret har medvirket til gjennomførelsen, herunder særlig fellesinnkjøp og rammeavtaler, vært i tråd med sentrale bestemmelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser?

Innkjøpstjenesten i Nord-Troms skal ved anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter:

- **Gjennomføre konkurranse**
- **Kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket**
- **Likebehandle leverandører**
- **Benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket**
- **Utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever**
- **Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket**
- **Benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket**
- **Meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket**
- **Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket**
- **Sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig**

4.1 Avgjørelser i Klagenemda for offentlige anskaffelser

Ifølge evaluering gjort av tidligere innkjøpssjef har det i perioden siden etablering av samarbeidet vært gjennomført 153 kunngjøringer. Det er sannsynligvis gjennomført noen flere kunngjøringer etter at evalueringen ble gjort. Søk i databasen til KOFA viser at Innkjøpstjenesten i Nord-Troms ved to anledninger har blitt innklaget for brudd på regelverket om offentlige anskaffelser. Disse tilfellene gjelder inngåelse av felles rammeavtaler. I begge tilfellene har KOFA konkludert med brudd på regelverket. Sakene gjøres rede for i det følgende.

2011/313

Innkjøpstjenesten i Nord-Troms kunngjorde 6. mai 2011 en åpen anbudskonkurranse for anskaffelse av legemidler og apotekvarer. Apotek-1 klagde inn innkjøpssamarbeidet for brudd på LOA § 5 og FOA § 3-1. KOFA kom til at Innkjøpstjenesten hadde brutt kravet til forutberegnelighet ved evaluering av tildelingskriteriet «leveringsbetingelser». Dette fordi antall apotek i regionen og deres åpningstider ble vektlagt for tungt under vurderingen av tildelingskriteriet «leveringsbetingelser». KOFA kom også til at Innkjøpstjenesten hadde brutt FOA § 22-3 nr. 5 ved å endre den skjønsmessige evalueringen av tilbudene i tildelingsevalueringen.

2012/43

Innkjøpstjenesten i Nord-Troms kunngjorde 24. november 2011 en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av rammeavtale om medisinske forbruksvarer. Maske Gruppen AS klagde inn Innkjøpssamarbeidet for brudd på kravet til forutberegnelighet i LOA § 5. KOFA kom til at Innkjøpstjenesten hadde brutt kravet til forutberegnelighet ved å vektlegge egne erfaringer ved evaluering av tildelingskriteriene. KOFA kom også til at Innkjøpstjenesten hadde brutt kravet til

etterprøvnbarhet og gjennomsiktighet ved at det var uklart hvorvidt eksterne referanser var vektlagt ved evalueringen av tildelingskriteriene.

I tillegg til de ovenfor nevnte tilfellene har revisor fått informasjon om at Innkjøpstjenesten har vært involvert i anskaffelse av vintervedlikehold/brøytetjenester i Skjervøy kommune. I forbindelse med denne anskaffelsen ble Skjervøy kommune innklaget til KOFA av to leverandører, der klagenemnda kom frem til at det forelå brudd på regelverket om offentlige anskaffelser. Innkjøpstjenesten var også i 2016 involvert i anskaffelse av brøytetjenester i Nordreisa kommune. Anskaffelsen ble innklaget til KOFA, som i sak 2017/165 kom frem til at det forelå brudd på regelverket om offentlige anskaffelser. Ut over dette har revisor ikke informasjon om andre enkeltanskaffelser gjennomført av den enkelte samarbeidskommune der Innkjøpstjenesten har ytt bistand, og som har blitt innklaget til KOFA. Søk i KOFA sine databaser indikerer ikke at det finnes flere slike tilfeller. Vi tar imidlertid forbehold om at det likevel kan finnes slike tilfeller som revisor ikke er gjort kjent med.

4.2 Medisinske forbruksvarer

Revisors funn

Det ble 15.2.2018 inngått rammeavtale mellom kommunene i Innkjøpssamarbeidet og leverandøren Helseservice Engros AS om levering av medisinsk forbruksmateriell. Av beskrivelsen i Doffin fremgår det at rammeavtalen omfattet produkter til sårbehandling, ernæring, hansker og bekledning, inkontinensprodukter, laboratorieprodukter, hygieneprodukter mv. Videre fremgår det at anskaffelsens totale verdi var beregnet til kr. 4 500 000 ekskl. mva, og av annen dokumentasjon som revisor har fått oversendt, fremgår det at anskaffelsen skulle gjennomføres etter forskriftens del I og III. Anskaffelsen er kunngjort nasjonalt (Doffin), og her fremgår det også at kunngjøringen er oversendt til TED-databasen. Av kunngjøringen fremgår det at anskaffelsen skulle gjennomføres som en åpen anbudskonkurranse.

Det er utarbeidet et konkurransegrunnlag for anskaffelsen som består av kravspesifikasjon, konkurranseregler og kontraktsvilkår. Her fremgår at det skal inngås en rammeavtale, hva som skal anskaffes samt kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier. Det fremgår tilbudsfrist, krav til utforming av tilbud og til kommunikasjonen. Ifølge konkurransegrunnlaget skulle tildeling av kontrakt skje på basis av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet. Pris skulle vektes 60 %, kvalitet skulle vektes 30 % og service skulle vektes 10 %. Det er oppstilt kvalifikasjonskrav til eventuelle leverandører, og det angis hvilken dokumentasjon som skulle oversendes for å dokumentere at leverandørene oppfylte kriteriene. Kvalifikasjonskriteriene var tilknyttet organisatorisk og juridisk stilling (registreringer i foretaksregister, faglig register eller handelsregister, betalte skatter og avgifter), økonomisk og finansiell stilling (årlig omsetning de to siste årene på minimum to ganger den anslåtte verdien av kontrakten, positiv egenkapital, krav til likviditetsgrad) samt tekniske og faglige kvalifikasjoner (erfaring fra tilsvarende leveranser).

Kunngjøringen i Doffin er oppdatert med informasjon om kontraktsinngåelsen. Her fremgår at det kom inn ett tilbud i konkurransen.

Revisor har etterspurt ytterligere dokumentasjon fra innkjøpstjenesten for å kunne belyse denne konkrete anskaffelsesprosessen. Følgende dokumentasjon er etterspurt av revisor, men ikke oversendt til oss innen fastsatt frist:

- Anskaffelsesprotokoll
- Fullstendig tilbud fra valgte leverandør (Helseservice Engros AS) med alle vedlegg/bilag
- Dokumentasjon som viser at innkomne tilbud er vurdert opp mot kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier.

Revisors vurdering

Anskaffelsen er foretatt i 2018, og vurderes derfor etter gjeldende regelverk om offentlige anskaffelser. Vare- og tjenestekontrakter med anslått verdi over 1,75 millioner skulle på tidspunktet for anskaffelsesprosessen gjennomføres etter forskriftens del I og III. Som en følge av at anskaffelsen er kunngjort i Doffin og i TED-databasen, er revisors vurdering at revisjonskriteriet om å *kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket* er **oppfylt**. Fordi anskaffelsen er kunngjort i henhold til regelverket, er revisors vurdering også at innkjøpstjenesten har **oppfylt** kriteriet om å *gjennomføre konkurranse*. Anskaffelsen er gjennomført som en åpen anbudskonkurranse, og revisors vurdering er dermed av kriteriet om å *benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket* er **oppfylt**.

Konkurransegrunnlaget inneholder de opplysningene som det er krav om etter forskriften. Revisors vurdering er derfor at innkjøpstjenesten har **oppfylt** kriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder de opplysninger som forskriften krever*. Innkjøpstjenesten har oppstilt kvalifikasjonskrav som er lovlige etter forskrift om offentlige anskaffelser. Fordi revisor ikke har fått tilsendt dokumentasjon som viser at valgte tilbyder har dokumentert oppfyllelse av de oppstilte kvalifikasjonskrav, har revisor ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt innkjøpstjenesten har oppfylt kriteriet om å *bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket*. Oppdragsgiver har benyttet tildelingskriterier som er lovlige etter forskriften. Fordi det bare kom inn ett tilbud i konkurransen, er det ikke relevant å vurdere hvorvidt oppdragsgiver i sitt valg av leverandør faktisk har *benyttet lovlige tildelingskriterier*. Av samme grunn er det heller ikke relevant å vurdere om innkjøpstjenesten har oppfylt kriteriet om å *likebehandle leverandører*, eller å *meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket*.

Revisor har etterspurt protokoll for anskaffelsen, men har ikke blitt forelagt denne. Revisor har dermed ikke grunnlag for å vurdere om innkjøpstjenesten har oppfylt kriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket*. Innkjøpstjenesten har heller ikke oversendt fullstendig tilbud fra valgte leverandør, og heller ikke dokumentasjon som viser at valgte leverandør er vurdert opp mot, og oppfyller, oppstilte kvalifikasjonskrav. På bakgrunn av dette, sett i sammenheng med at anskaffelsesprotokoll heller ikke er oversendt, er revisors vurdering at innkjøpstjenesten **ikke har oppfylt** kriteriet om å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig*.

4.3 PC og tynnklienter

Revisors funn

Det ble 8.5.2018 inngått avtale mellom Skjervøy kommune og leverandøren Itello AS om kjøp av datamaskiner, tynne klienter, mobiler og PAD's. Det fremgår av dokumentasjonen til anskaffelsen at oppdragsgiver var alle de seks kommunene i innkjøpsamarbeidet. Anskaffelsen er kunngjort i Doffin, men revisor kan ikke finne informasjon om at anskaffelsen er oversendt for kunngjøring i TED-databasen. Ifølge kunngjøringen var anskaffelsens verdi estimert til kr. 3 500 00 ekskl. mva. Det er utarbeidet et konkurransegrunnlag for anskaffelsen. Her fremgår informasjon om hva som skal anskaffes, at kommunen hadde til hensikt å inngå en parallell rammeavtale, og at konkurransen

skulle gjennomføres som en åpen anbudskonkurranse. Det fremgår krav til kontakt/kommunikasjon med oppdragsgiver. Det inneholder også informasjon om alle aktuelle frister, om hvordan tilbudet skulle utformes, og at tilbud skulle leveres elektronisk i KGVlight.com³⁹. Om tildelingskriterier og vektning av disse fremgikk følgende:

	% vektlegges
Pris levert kunden	55
Vurdering av bestillingsprosess	15
Service og garanti	15
Leveringstid	10
Miljøkrav Energy Star	5

Videre er det stilt kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. Kvalifikasjonskravene er knyttet til leverandørenes registrering og autorisasjon, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner.

Revisor har etterspurt ytterligere dokumentasjon fra innkjøpstjenesten for å kunne belyse denne konkrete anskaffelsesprosessen. Følgende dokumentasjon er etterspurt av revisor, men ikke oversendt til oss innen satt frist:

- Anskaffelsesprotokoll
- Tilbud fra valgt leverandør
- Dokumentasjon fra valgt leverandør som dokumenterer at leverandøren oppfylder eventuelle kvalifikasjonskrav
- Dokumentasjon som viser meddelelse av beslutning om kontraktstildeling for alle tilbydere

Revisors vurdering

Anskaffelsen er gjennomført i 2018, og skal derfor vurderes etter det på nåværende tidspunkt gjeldende regelverket. Vare- og tjenestekontrakter med estimert verdi over 2 millioner skulle på tidspunktet for anskaffelsesprosessen foretas etter forskriftens del I og III, noe som også er forutsatt fra oppdragsgivers side i konkurransegrunnlaget. Anskaffelser som reguleres av disse delene av regelverket, skal kunngjøres nasjonalt (Doffin) og i hele EØS-området (TED). Som en følge av at anskaffelsen ikke er kunngjort i TED-databasen, vurderer vi at *revisjonskriteriet om å kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket ikke er oppfylt*. På bakgrunn av at anskaffelsen ikke er kunngjort i TED-databasen er revisors vurdering også at innkjøpstjenesten **ikke fullt ut** har oppfylt kravet til å *gjennomføre konkurranse*. Anskaffelsen er gjennomført som en åpen anbudskonkurranse, og revisors vurdering er dermed at innkjøpstjenesten har **oppfylt** kriteriet om å *benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket*. På bakgrunn av det konkurransegrunnlaget som revisor har fått oversendt, vurderer vi at innkjøpstjenesten har **oppfylt** kriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever*.

Av konkurransegrunnlaget fremgår det at oppdragsgiver har oppstilt både kvalifikasjonskrav og tildelingskriteriet som er lovlige etter forskriften. Fordi vi ikke har mottatt dokumentasjon på innkomne tilbud, og at disse tilbudene er blitt vurdert opp mot tildelingskriterier og kvalifikasjonskrav, har vi imidlertid ikke grunnlag for å vurdere om kvalifikasjonskrav og

³⁹ Konkurransегjennomføringsverktøy som kan benyttes i hele konkurranseгjennomføringer, fra kunngjøring til kontraktsinngåelse

tildelingskriterier faktisk har blitt *benyttet* i henhold til regelverket. På bakgrunn av manglende dokumentasjon har vi heller ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt oppdragsgiver har *likebehandlet leverandører, meddelt beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket, eller ført anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket*. I alle tilfeller er revisors vurdering, på bakgrunn av at slik dokumentasjon ikke har latt seg fremskaffe, at innkjøpstjenesten **ikke har oppfylt** kriteriet om å sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen er skriftlig.

4.4 Salgs- og skjenkekontroller

Revisors funn

Av dokumentasjon og informasjon som revisor har fått fra representanter i de ulike samarbeidskommunene, fremgår det at flere av kommunene deltar i en rammeavtale på området for salgs- og skjenkekontroller. Revisor har funnet en kunngjøring i Doffin som er datert 28.10.2016. Her fremgår at innkjøpstjenesten på vegne av kommunene i Nord-Troms hadde til hensikt å inngå avtale om «kontroll av salgs- og skjenkebevilgninger samt røykeforbud og internkontrollmapper». Anskaffelsens verdi var beregnet til kr. 1 550 000. Det fremgår videre at anskaffelsen skulle gjennomføres etter forskriftens del I og II og at det skulle benyttes åpen anbudskonkurranse.

Revisor finner at følgende dokumentasjon er vedlagt kunngjøringen i Doffin:

- Mal for kontrakt
- Mal for leverandørens tilbudsbrev
- Konkurransesgrunnlag
- Mal for leverandørens pristilbud og informasjon om utfylling av prisskjemaet

Konkurransesgrunnlaget inneholder informasjon om hva som skulle anskaffes, valgte anskaffelsesprosedyre, kriterier for tildeling av kontrakt samt hva tilbudene skulle inneholde og hvordan disse skulle utformes og leveres. Videre inneholder konkurransegrunnlaget frister for mottak av tilbud, adgang til å gi alternative tilbud og til å ta forbehold samt bruk av underleverandører. Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilke kvalifikasjonskrav som ble stilt til leverandøren; disse var knyttet til innbetaling av skatt og merverdiavgift, leverandørens organisatoriske og juridiske stilling, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner. Tildeling skulle skje på bakgrunn av det økonomisk mest fordelaktige tilbudet basert på følgende kriterier:

- Pris (50%)
- Kvalitet og service (50%)

Revisor finner at kunngjøringen i Doffin er oppdatert med informasjon om kontraktsinngåelse. Her fremgår at det kom inn fire tilbud i konkurransen, og at leverandøren Nordfjeldske Kontroll AS ble innstilt som valgt leverandør.

For å belyse selve konkurransegjennomføringen har revisor etterspurt følgende dokumentasjon:

- Kontrakt
- Anskaffelsesprotokoll
- Tilbud fra valgt leverandør
- Dokumentasjon som viser at valgt leverandør oppfyller eventuelle kvalifikasjonskrav

- Dokumentasjon som viser at oppdragsgiver har evaluert tilbydere samt begrunnelse for valgt leverandør
- Dokumentasjon som viser meddelelse av beslutning om kontraktstildeling til alle tilbydere

Revisor har ikke blitt tilsendt noe av den etterspurte dokumentasjonen fra innkjøpstjenesten eller representanter fra deltakerkommunene.

Revisors vurdering

Anskaffelsen er gjennomført i 2016, og skal derfor vurderes etter tidligere lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Vare- og tjenestekontrakter med estimert verdi under 1,75 millioner skulle på tidspunktet for anskaffelsen foretas etter forskriftens del I og II, noe som også er forutsatt fra oppdragsgivers side i konkurransegrunnlag og kunngjøring. Anskaffelser som på tidspunktet ble regulert av dette regelverket, skulle kunngjøres nasjonalt i Doffin. Revisor har funnet at dette er gjort i dette tilfellet, og vår vurdering er derfor at *revisjonskriteriet om å kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket* er **oppfylt**. Det er forutsatt i konkurransedokumentene at anskaffelsen skulle gjennomføres som en åpen anbudskonkurranse. Revisors vurdering er at dette er tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket. Fordi vi ikke har dokumentasjon som belyser selve konkurransegjennomføringen, har vi imidlertid ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt innkjøpstjenesten faktisk har *benyttet tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket*.

Innkjøpstjenesten har *utarbeidet et konkurransegrunnlag som inneholder de opplysninger som forskriften krever*. Revisors vurdering er dermed at dette revisjonskriteriet er **oppfylt**. Videre har innkjøpstjenesten oppstilt kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier som det etter regelverket om offentlige anskaffelser er anledning til å oppstille. Fordi vi ikke har dokumentasjon som viser tilbudene som kom inn i konkurransen og hvordan disse er vurdert opp mot hverandre, har vi ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt innkjøpstjenesten faktisk har *benyttet tildelingskriterier i henhold til regelverket*. Fordi vi ikke har dokumentasjon som viser hvorvidt valgte leverandør oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene, har vi heller ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt innkjøpstjenesten faktisk har *benyttet kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket*.

På bakgrunn av manglende dokumentasjon har revisor heller ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt innkjøpstjenesten har;

- Gjennomført konkurranse
- Likebehandlet leverandører
- Meddelt beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket
- Ført anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket

I alle tilfeller er revisors vurdering, på bakgrunn av at den ovenfor nevnte dokumentasjonen ikke har latt seg fremskaffe, at innkjøpstjenesten **ikke har oppfylt** kriteriet om å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig*.

4.5 Oppsummering og samlet konklusjon

Ovenstående funn og vurderinger viser at innkjøpstjenesten i to av de tre undersøkte tilfellene kan dokumentere oppfyllelse av enkelte, men ikke alle de her aktuelle, kravene i anskaffelsesregelverket. For én av de tre anskaffelsene kan innkjøpssamarbeidet ikke dokumentere oppfyllelse av noen av regelverkets krav. Dokumentasjon er etterspurt både fra innkjøpssjef og fra deltakerkommunen der tidligere innkjøpssjef hadde kontorsted. Revisor har heller ikke fått anvisning på hvem andre vi eventuelt kan henvende oss til for å få oversendt slik dokumentasjon.

Et grunnleggende prinsipp om etterprøvbarehet skal gjelde for alle anskaffelser som omfattes av lov om offentlige anskaffelser⁴⁰. Etter forskrift om offentlige anskaffelser § 7-1 har oppdragsgiver plikt til å oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ved anskaffelser over EØS-terskelverdiene, skal dokumentasjonen oppbevares i minst tre år fra tidspunktet for inngåelse av kontrakten. I tillegg skal vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen nedtegnes eller samles i en protokoll. Kravet til etterprøvbarehet skal ivareta leverandørenes rettssikkerhet og gjøre det mulig for leverandører og eventuelle tredjeparter å undersøke om oppdragsgiver har fulgt reglene som gjelder for konkurransen. Oppdragsgiver må fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføring av konkurransen er skriftlig, klar, og utfyllende nok til at en tredjeperson eller et klageorgan i ettertid kan få en god forståelse av oppdragsgivers vurderinger⁴¹. I forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen har innkjøpstjenesten ikke fremlagt slik dokumentasjon som kan gi en tredjeperson, i dette tilfellet revisor, en god forståelse av oppdragsgivers vurderinger i alle faser av anskaffelsesprosessen. Det er dermed ikke mulig å gjøre en fullstendig vurdering av om reglene om offentlige anskaffelser er etterlevd i de konkrete tilfellene, og dermed heller ikke hvorvidt om oppdragsgiver har opptrådt på en måte som sikrer effektiv forvaltning av fellesskapets ressurser. Det er etter revisors syn et brudd på det grunnleggende prinsippet om etterprøvbarehet at det ikke kan fremlegges slik dokumentasjon. Revisor har fått informasjon som tilsier at fremskaffingen av slik dokumentasjon er utfordrende grunnet ansettelse av ny innkjøpssjef og skifte av saksbehandlingssystem. Det er etter revisors syn en svært uheldig situasjon dersom den dokumentasjonen som kan belyse anskaffelsesprosesser som er gjennomført fra 2010 og frem til medio 2018, ikke er eller kan gjøres fullstendig tilgjengelig for innkjøpstjenesten eller for en tredjeperson på nåværende tidspunkt.

Ovenstående funn og vurderinger gir grunnlag for å konkludere med at innkjøpstjenesten – og dermed de seks deltakerkommunene - har oppfylt enkelte av kravene i anskaffelsesregelverket, men samtidig brutt med helt sentrale bestemmelser i forbindelse med de undersøkte fellesinnkjøpene og rammeavtaler. Revisor vil særlig fremheve at regelverkets overordnede prinsipp om *etterprøvbarehet* ikke synes å være etterlevd i noen av de tre undersøkte anskaffelsene.

---

⁴⁰ Anskaffelser med estimert verdi over kr 100 000

⁴¹ <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/offentlige-anskaffelser-/andre-kolonne/grunnleggende-prinsipper/id2518744/> 21.2.2019

5 OPPFYLLELSE AV SAMARBEIDSAVTALEN

Fungerer innkjøpssamarbeidet som beskrevet i samarbeidsavtalen?

Innkjøpstjenesten skal:

- Fremforhandle rammeavtaler på vegne av alle deltakerkommunene
- Tilby samarbeidskommunene kurs og opplæring innenfor offentlige anskaffelser

Kontaktperson i deltakerkommunene skal:

- Sørge for å kommunisere innkjøpssamarbeidets virksomhet innad i sin kommune
- Skaffe bakgrunnsmateriale tilknyttet sin kommunes forbruk og behov ved å etablere kommunale brukergrupper i forkant av fellesanskaffelser

Styringsgruppa skal:

- Avholde jevnlig møter

Rådmennene i deltakerkommunene skal:

- Sørge for at egen kommune til enhver tid har oppnevnt representant til styringsgruppa
- Melde endringer i styringsgruppa fortløpende til innkjøpssjef

5.1 Innkjøpstjenestens kjernevirksomhet og hovedoppgaver

Revisors funn

Innledende om rammeavtaler

Av evalueringen som tidligere innkjøpssjef har utarbeidet, fremgår det en liste over rammeavtaler som innkjøpstjenesten hadde på tidspunktet (2017). Denne gjengis i nedenstående tabell.

	Rammeavtaler	Kvæ	Nor	Skj	Kåf	Lyn	Sto	Leverandør
1	Brannvegger IT	ja	ja	ja	ja	ja	ja	IT-Partner
2	Elektrisk Kraft	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Fjordkraft
3	Telefoni	Ja	ja	Ja	ja	ja	ja	Atea
5	Medikamenter	ja	ja	ja	ja	ja	ja	NMD
6	Medisinske forbruksvarer	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Helseservice
7	Rammeavtale på rengjøringsmidler og rekvisita	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Staples
8	Kontor-,data og skolematriell	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Staples
9	Arbeidsklær, ny konkurranse	ja	ja	ja	ja	ja	ja	
10	Næringsmidler	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ASKO
11	Frukt og grønt	ja	ja	ja	ja	ja	ja	BAMA
12	Bakervarer	ja	ja	ja	egen	egen	egen	Fristelsen
13	Fersk fisk	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Schølberg
14	Forsikringer skade/person	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Ørstasamarb
15	Hotell og overnatting	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Rica
16	Kjøttvarer	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Mydland
19	Medisinsk og tekn gass	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Yara
20	Fyringsolje, drivstoff (bulk) og service fyringsanlegg	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Statoil, Shell,
21	Pumpeleveranse drivst parallell	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Flere
22	Papir og plast	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Staples
23	Biler					ja	ja	Helgesen
24	Biler	Kjøpt	Ja	Ja	Kjøpt			Autoplan
25	Bygg & konstr prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
26	Plan & arkitektur prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
27	Vann & avløp prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
28	Samferdsel prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
29	Sikkerhet prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
30	Energi prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
31	Miljø prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
32	VVS prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
33	Brann prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
34	Elektro prosjektering	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
36	Oppmåling	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
37	Prosjektledelse	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
38	Byggeledelse	ja	ja	ja	ja	ja	ja	Parallell avt
39	Legemiddel- og medikamentgj.gang	ja	ja	ja	ja	ja	ja	NMD/Vitus

Videre fremgår det at de største rammeavtalene er innenfor områdene medisin/medikamenter, medisinske forbruksvarer, tekniske konsulent tjenester og skolebøker. Nåværende innkjøps sjef Jonny Bless har per telefon informert revisor om at han er usikker på hvorvidt det finnes en fullstendig oppdatert oversikt over alle rammeavtalene og hvem som er tilknyttet dem, men at det i alle fall vil utarbeides en oppdatert oversikt innen kort tid. Vi har også fått informasjon om at noen

av avtalene kanskje ikke lenger er gjeldende. Ovenstående tabell ble utarbeidet i 2017. Revisors gjennomgang av inngåtte rammeavtaler i kapittel 4 viser blant annet at det er inngått flere nye rammeavtaler i 2018. Vi oppfatter at vi ikke har fått tilgang til en fullstendig oppdatert oversikt over gjeldende rammeavtaler på tidspunktet for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen, og vi tar derfor forbehold om at det kan være feil og mangler i ovenstående oversikt. Jonny Bless har informert revisor om at innkjøpstjenesten i løpet av våren 2019 vil etableres et felles system for alle deltakerkommunene som administrerer inngåtte avtaler, og at dette systemet skal gi en bedre oversikt over hvilke avtaler som finnes i kommunene. Dette skal også bli mulig for kommunene å søke i systemet for å finne ut hvorvidt innkjøpstjenesten har avtale på produkter som etterspørres.

Kommunenes deltakelse i fellesanskaffelser og kjennskap til relevante avtaler

Som nevnt innledningsvis i denne rapporten, var det ved etableringen tenkt at innkjøpstjenestens hovedoppgave skulle være inngåelse av felles rammeavtaler for alle kommunene. For at innkjøpssamarbeidet skal fungere som forutsatt i samarbeidsavtalen, er det derfor avgjørende at den enkelte deltakerkommune har kjennskap til hvilke rammeavtaler dennes kommune er tilknyttet og kan benytte seg av. For å avdekke i hvilken grad kommunene hadde slik kunnskap, stilte vi spørsmål i spørreskjema om *på hvilke områder kommunen var tilknyttet rammeavtaler som er fremforhandlet av innkjøpssamarbeidet*. Svarene vi fikk viste noe variasjon i hvilke rammeavtaler de enkelte kommunene mente å være tilknyttet. Noen kommuner, særlig Kvæningen og Lyngen, oppga at de var tilknyttet relativt mange rammeavtaler. Noen kommuner oppga å være tilknyttet færre avtaler: Kåfjord oppga at de var tilknyttet seks avtaler som var fremforhandlet av innkjøpstjenesten.

Representantene fra Kvæningen kommune og Lyngen kommune oversendte til revisor en oversikt over alle rammeavtaler som var fremforhandlet av innkjøpssamarbeidet, og hvilke av de seks kommunene som var tilknyttet til den enkelte avtalen. Vi fikk imidlertid informasjon om at enkelte av avtalene som fremgikk av oversiktene var «gått ut på dato» og at det for noen avtaler manglet informasjon om opsjon eller om hvorvidt avtalene var gyldige. Vi fant også at det var motstridende informasjon i de to oversiktene og mellom oversiktene og den øvrige informasjonen vi fikk fra kommunene om hvilke avtaler de var tilknyttet. Det var også motstrid mellom oversiktene vi fikk fra Kvæningen og Lyngen og ovenstående tabell som er utarbeidet av tidligere innkjøpssjef. Informasjonen indikerer at det både i kommunene og hos innkjøpstjenesten er usikkerhet rundt hvilke avtaler kommunen er tilknyttet og kan benytte seg av, og hvilke avtaler som for tiden er gjeldende.

Videre spurte vi om *den enkelte kommunen hadde rammeavtaler på noen områder som ikke var fremforhandlet av innkjøpssjefen, og som bare denne kommunen var tilknyttet*. Representantene fra Kvæningen, Kåfjord og Skjervøy svarte avkreftende på spørsmålet. Representanten fra Lyngen svarte at kommunen hadde egne rammeavtaler for leiebiler i hjemmetjenesten, leasing av multifunksjonsskrivere og brøyting/vintervedlikehold. Representanten fra Nordreisa oppga at kommunen hadde egne rammeavtaler for brøyting/vintervedlikehold, forsikring, byggeprosjekter samt noen avtaler på området for helse- og omsorg. Representantene fra Storfjord og Lyngen oppga at kommunene også på noen områder har rammeavtaler som er fremforhandlet av Troms Fylkeskommune. Revisors oppfatning er at *alle* kommunene som inngår i innkjøpssamarbeidet, bortsett fra Nordreisa, også er tilknyttet enkelte avtaler som er fremforhandlet av Troms Fylkeskommune. Revisor bemerker i den anledning at Troms Fylkeskommune i fylkestingssak 49/17 vedtok å avslutte sitt innkjøpssamarbeid med kommunene, men at avtalene som den enkelte kommune deltok i på tidspunktet for nedleggelse av samarbeidet fortsatt er gyldig for kommunene frem til avtalens utløp.

Utgangspunktet ved opprettelsen av innkjøpssamarbeidet var at alle de seks kommunene skulle delta i fellesanbudene. I enkelte tilfeller kunne det likevel åpnes for at enkelte kommuner avsto fra å delta i fellesanbud, men det fremgår av samarbeidsavtalen at slike avvik i størst mulig grad skal unngås. I spørreskjemaet spurte vi derfor *om kommunene i noen tilfeller hadde valgt å ikke delta i rammeavtaler som var blitt fremforhandlet på vegne av innkjøpssamarbeidet*. Kvænangen og Storfjord oppga at de ikke i noen tilfeller mener å ha avstått fra å ha deltatt i fellesanbud. Representanten fra Kåfjord oppgir å ikke huske om dette er gjort i noen tilfeller. Representanten fra Lyngen oppga at de ved ett tilfelle før 2013 valgte å ikke delta i felles anskaffelse av nytt økonomi- og lønssystem. Dette var fordi kommunen allerede hadde et velfungerende økonomisystem og derfor av økonomiske hensyn valgte å ikke delta i anskaffelsen. Representanten fra Nordreisa oppgir at de svært sjeldent har valgt å ikke delta i rammeavtaler, og at dette kun er i tilfeller der kommunen ikke har bruk for varer/tjenester som den aktuelle avtalen gjelder. Representanten fra Nordreisa oppgir også at kommunen har valgt å ikke delta på rammeavtaler for brødvarer og fisk, fordi disse rammeavtaleleverandørene etter deres syn ikke oppfyller kommunens krav til kvalitet. Kommunen har i disse tilfellene heller valgt å benytte seg av lokale leverandører. Representanten fra Skjervøy oppgir at de i noen tilfeller har valgt å ikke delta på fellesanbud, og at dette i hovedsak er på grunn av lokalt næringsliv.

Bistand ved enkeltanskaffelser

Ved etableringen av innkjøpssamarbeidet ble det forutsatt at innkjøpssjefens hovedoppgave skulle være å gjennomføre fellesanskaffelser på vegne av kommunen. Det ble imidlertid også åpnet for at innkjøpssjefen kunne bistå deltakerkommunene ved gjennomføring av enkeltanskaffelser som bare gjaldt for den enkelte kommune. I spørreskjemaet spurte revisor om representantene var kjent med hvorvidt kommunen hadde fått bistand fra innkjøpssamarbeidet ved gjennomføring av enkeltanskaffelser. Resultatene fra spørreskjemaet viste at dette har forekommet i relativt utstrakt grad. Kun Kvænangen kommune oppga å ikke være kjent med at kommunen hadde fått bistand fra innkjøpssjefen ved gjennomføring av enkeltanskaffelser. Representanten fra Kåfjord kommune oppga å ha fått bistand fra innkjøpssjefen ved kjøp av biler.

Lyngen kommune oppga å ha fått bistand fra innkjøpstjenesten ved flere enkeltanskaffelser, herunder:

- Leasing av multifunksjonsskrivere
- Leiebiler til hjemmetjenesten
- Festivalutstyr
- Kjøp av traktor og gravemaskin
- Kjøp av heiser til Lyngstunet
- Kjøp av hage traktor
- Kjøp av konsulent tjenester, geoteknisk vurdering
- Bistand i ulike byggeprosjekter

Nordreisa kommune oppga at de i noen tilfeller har fått bistand fra innkjøpssjefen ved enkeltanskaffelser, blant annet ved flere byggeprosjekter, tjenester i helse- og omsorg samt brøytekontrakter. Skjervøy kommune oppga at de hadde fått bistand ved anskaffelse av brøytekontrakt, bygging av barnehage og OPS⁴². Også Storfjord kommune har oppgitt at de ved flere anledninger har fått bistand ved enkeltanskaffelser. Dette gjelder flere større investeringsprosjekter, rammeavtale for vintervedlikehold samt inventar og møblering av nye bygg.

---

⁴² Offentlig-privat samarbeid

Videre oppgir alle de seks kommunene at det ikke i noen tilfeller er blitt gjennomført enkeltanskaffelser i kommunene der innkjøpssjefen har forestått hele anskaffelsesprosessen på vegne av kommunen. Revisor oppfatter at i de tilfeller innkjøpssjefen yter bistand ved gjennomføring av enkeltanskaffelser, gjøres dette i samarbeidet med den som gjennomfører innkjøpet i den aktuelle kommunen.

Revisors vurdering

Ifølge samarbeidsavtalen skulle arbeid med felles rammeavtaler være den viktigste arbeidsoppgaven for innkjøpstjenesten. På bakgrunn av den dokumentasjonen og informasjonen som revisor har innhentet fra kommunene, innkjøpssjefen og Doffin, er det ikke tvilsomt at det siden etableringen av samarbeidet har vært gjennomført mange kunngjøringer og inngått mange rammeavtaler. Det var også en forutsetning ved inngåelsen at innkjøpssamarbeidet at rammeavtaler skulle inngås på vegne av *alle* deltakerkommuner, og at unntak fra denne forutsetningen måtte forekomme i minst mulig grad. Revisor har funnet tilfeller der kommuner som inngår i samarbeidet har valgt å ikke delta på fellesanskaffelser. Det fremstår imidlertid som at dette har skjedd rent unntaksvis, og at alle deltakerkommunene som hovedregel har valgt å delta på felles rammeavtaler. Revisor har heller ikke indikasjoner på at deltakerkommuner i noen tilfeller ikke har blitt forespurt om å delta i fellesanskaffelser.

Videre har revisor funnet at innkjøpstjenesten i relativt utstrakt grad har ytt bistand til deltakerkommuner også i enkeltanskaffelser. Dette er også innenfor kjerneområdet av den virksomheten som innkjøpstjenesten ved etableringen var tenkt til å utføre. Revisor har ikke indikasjoner på at arbeidet med bistand i enkeltanskaffelser har gått ut over tjenestens kapasitet til å arbeide med felles rammeavtaler, som etter samarbeidsavtalen skulle være tjenestens hovedoppgave.

Revisors vurdering er at innkjøpskontoret beviselig har fremforhandlet flere rammeavtaler på vegne av innkjøpssamarbeidets deltakerkommuner, noe som isolert sett taler for at revisjonskriteriet om at innkjøpskontoret skal fremforhandle slike avtaler på vegne av deltakerkommunene, er oppfylt. Med henvisning til revisors fremstillinger og konklusjon tilknyttet problemstilling 1, vurderer revisor imidlertid at innkjøpskontorets fremforhandling av disse avtalene i flere tilfeller har vært kjennetegnet av avvik fra anskaffelsesregelverket. Det må forutsettes at en vesentlig hensikt med opprettelsen av innkjøpssamarbeidet (jf. samarbeidsavtalen) har vært å sikre at deltakerkommunenes inngåelse av rammeavtaler skulle skje i overensstemmelse med gjeldende regelverk. Dermed kan ikke revisor se at innkjøpskontorets fremforhandling av rammeavtaler – i hvert fall ikke i de tre undersøkte tilfellene samt «KOFA-behandlede» tilfeller - kan sies å oppfylle deltakerkommunenes hensikt med innkjøpssamarbeidet. I disse totalt fem tilfellene er derfor revisors vurdering at innkjøpstjenesten ikke har oppfylt revisjonskriteriet om å fremforhandle rammeavtaler på vegne av innkjøpstjenestens deltakerkommuner.

5.2 Styringsgruppa

Revisors funn

Styringsgruppa i innkjøpstjenesten består av en representant fra hver kommune. Per 2018 er følgende ansatte den enkelte kommunens representant i styringsgruppa:

Tabell 4: Representanter i styringsgruppa per kommune

Kommune	Representant i styringsgruppa
Kvæningen	Tore Li
Kåfjord	Håkon Jørgensen
Lyngen	Hilde Grønaas
Nordreisa	Rita Toresen
Skjervøy	Espen Li
Storfjord	Gunnar Folden Grundetjern

Revisor oppfatter at det på nåværende tidspunkt ikke er noen leder for styringsgruppa. Gjennom korrespondanse med innkjøpssjef og representanter fra de deltakende kommunene har revisor fått informasjon om at tidligere innkjøpssjef og medlemmene av styringsgruppa har hatt ulik oppfatning av hvem som skulle innkalle til møter. Representanter fra kommunene oppgir at intensjonen var at innkjøpssjefen skulle innkalle til møter, mens innkjøpssjefen hadde den oppfatningen at det var styringsgruppen selv som skulle innkalle til møter. Forhenværende innkjøpssjef Ole Rødum har tidligere gitt en evaluering av innkjøpssamarbeidet til Skjervøy kommune. I evalueringen nevnes blant annet utfordringer tilknyttet styringsgruppa:

«Jeg savner deltakelse fra styringsgruppa for innkjøp. Denne gruppa ble etablert da jeg ble rekruttert til jobben og fungerte til dels så lenge Rune Stifjell var leder, men så forsvant liksom gruppa. Etter at Einar Eriksen (Kåfjord) ble daglig leder i Ungbo har det ikke vært møte, og det har ikke blitt valgt ny leder. Jeg har ikke forstått det slik at det er innkjøpssjefen som skal styre sin egen styringsgruppe. Slik det er nå, kan denne gruppa oppløses og innkjøpssjefen kan forholde seg direkte til RU (rådmannsutvalget), som innkjøp gjør i dag når det skal rapporteres. Når det gjelder kompetanse på anskaffelser i kommunene, så bør den oppgraderes. Fram til nå har vi hatt Fylkeskommunens innkjøpsavdeling til å støtte oss på når det gjelder innkjøp som fylkeskommunen og kommunene har felles behov for. Dette blir det slutt med etter at Fylkeskommunen besluttet at samarbeid med kommunene på innkjøp skal opphøre. Dette betyr at dette behovet må dekkes av innkjøpssjefen, og disse anskaffelsene er alle såkalte del -3- anskaffelser (anskaffelser over NOK 1,75 mill.).»

Møtevirksomhet i styringsgruppa

Ifølge samarbeidsavtalen skal det avholdes jevnlig møter i styringsgruppa, og møter skal holdes etter kommunenes og innkjøpssjefens behov. I spørreskjemaet spurte vi om *hvordan arbeidet i styringsgruppa oppleves av representantene*. Representanten fra Kvæningen svarte at arbeidet i styringsgruppa opplevdes som sporadisk og lite strukturert. Videre at det i starten hadde vært møter to ganger i året, men at det de to siste årene ikke hadde vært så ofte. Representanten fra Lyngen oppgir at arbeidet i styringsgruppen ikke oppleves som godt nok strukturert og at stort fravær fra tidligere innkjøpssjef og få møtepunkter i styringsgruppa har ført til at det ikke har vært gode nok diskusjoner rundt nye rammeavtaler og større fellesanskaffelser. Representanten fra Nordreisa oppgir at det ikke har vært møte i styringsgruppa siden vedkommende ble representant i gruppa i august 2017 og at møter avholdes altfor sjeldent.

Fra representantene i Skjervøy kommune har revisor fått informasjon om at det ikke har vært møter i styringsgruppa de tre siste årene, men at innkjøpssjefen har forholdt seg til rådmannsutvalget⁴³ som styringsgruppe. Videre opplyses det at noen avklaringer gjøres med rådmannsutvalget per e-post - særlig ved forhandlinger om rammeavtaler og med tanke på anskaffelser som er klaget inn til KOFA. Rådmannsutvalget har møter ved behov og minst én gang i året. Ifølge representanten fra Skjervøy har rådmannsutvalget fulgt opp innkjøpssjefens arbeid med rammeavtaler, og det er den enkelte rådmann som i hvert enkelt tilfelle har gitt innkjøpssjefen fullmakt til å underskrive kontrakter på vegne av kommunen. Det oppgis at rådmannsutvalget også har påsett at innkjøpssjefen har oppdatert innkjøpsreglementet som er utarbeidet for kommunene i samarbeidet, og fått disse godkjent av kommunestyrene. Også representanten fra Storfjord har informert om at det har vært en vridning mot at det er Rådmannsutvalget som har fungert som styringsgruppe.

Revisor har spurt nåværende innkjøpssjef om når det sist ble avholdt møte i styringsgruppa og om det finnes referater fra disse møtene. Innkjøpssjefen opplyste at han ikke har tilgang på slike referater da han arbeider i et annet datasystem enn tidligere innkjøpssjef gjorde, men at det uansett ikke har vært møter i styringsgruppa på flere år. Ovenstående fremstilling viser at det er samsvar mellom tidligere innkjøpssjef, nåværende innkjøpssjefs og representantene i styringsgruppas betraktninger rundt hvordan arbeidet i gruppa fungerer. Innkjøpssjef Jonny Bless opplyser at han ønsker å gjeninnføre praksisen med møter i styringsgruppa, og at han vil kalle inn til møte i uke 10. Agenda for dette møtet skal være valg av leder, møtестruktur, kommende avtaler osv.

Ovenstående funn indikerer at innkjøpssjefen de senere årene i større grad har forholdt seg til rådmannsutvalget enn til styringsgruppa. På bakgrunn av denne informasjonen henvendte vi oss til representantene i styringsgruppa og spurte om de, som kommunens kontaktperson i innkjøpssamarbeidet, opplevde at relevant informasjon fra rådmannsutvalget ble videreformidlet til dem slik at de igjen får anledning til å videreformidle denne informasjonen utover i enheter og virksomheter i kommunen. Representanten fra Skjervøy svarte at han opplever at informasjonen «tynnes ut» når den går gjennom flere ledd og at det også foregår mye forskjellig i rådmannsutvalget, slik at relevant informasjon kanskje ikke har kommet godt nok frem til kontaktpersonen eller til andre ute på enhetene i kommunen. Representanten fra Lyngen oppgir at det har vært litt tilfeldig om og når relevant informasjon har kommet. Representanten fra Kvæningen kommune oppgir at rådmannen har videresendt protokoller fra møter i rådmannsutvalget uten at disse har blitt fulgt opp i særlig grad av ledergruppa i kommunen. Videre opplyser han at så lenge han har blitt direkte kontaktet, har han formidlet videre den informasjon og de forespørsler som til enhver tid har kommet til han. Han sier imidlertid at han ikke har hatt et bevisst forhold til at det kanskje finnes langt mer informasjon som burde ha vært formidlet ut i kommunen.

Revisors vurdering

Ovenstående funn viser at styringsgruppa til innkjøpstjenesten ikke fungerer som forutsatt. Funnene viser at det er enighet mellom gruppas medlemmer om at arbeidet i gruppa er ustrukturert og sporadisk. Da det ikke i det hele tatt kan dokumenteres at det er gjennomført møter i styringsgruppa de siste to-tre årene, er revisors vurdering at styringsgruppa **ikke har oppfylt** kriteriet om at *det skal avholdes jevnlig møter*. I denne forbindelse viser revisor også til informasjon fra kommunene og fra både nåværende og tidligere⁴⁴ innkjøpssjef om at det har vært usikkerhet rundt hvorvidt det er innkjøpssjefen eller styringsgruppa selv som skal innkalle til møter. Tidligere innkjøpssjef har i skriftlig evaluering fremholdt at han ikke har hatt en forståelse av at det var innkjøpssjefen selv som skulle styre sin egen styringsgruppe. Revisor bemerker i den anledning at deltakerkommunene, all

⁴³ Utvalg sammensatt av rådmennene i de seks deltakende kommunene

⁴⁴ Ved skriftlig evaluering

den tid det er disse som finansierer driften av innkjøpstjenesten og dermed står økonomisk ansvarlig ved eventuelt erstatningsansvar eller andre pålegg, bør ha en overordnet kontroll med innkjøpstjenestens virksomhet. Et slikt overordnet «påse»-ansvar taler etter revisors syn for at det er kommunene selv, ved styringsgruppas representanter, som bør ha ansvar for kontinuerlig arbeid og møtevirksomhet i gruppa og oppfølging av innkjøpstjenesten. Et slikt synspunkt understøttes etter revisors syn av at det ved etableringen av innkjøpssamarbeidet ble utnevnt en leder av styringsgruppa og at det ble fastslått i samarbeidsavtalen at det er styringsgruppa som er ansvarlig for prioritering av arbeidsoppgaver i virksomheten.

Revisor har ikke informasjon om at deltakerkommuner på noen tidspunkt ikke har hatt egen representant i styringsgruppa. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at rådmennene i deltakerkommunene har **oppfylt** kriteriet om å *sørge for at egen kommune til enhver tid har oppnevnt representant til styringsgruppa*. Når det gjelder kriteriet om at rådmennene i deltakerkommunene skal melde endringer i styringsgruppa fortløpende til innkjøpssjef, så har revisor ikke informasjon om slike endringer som har skjedd, og har dermed ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt rådmennene har oppfylt kriteriet om å melde slike endringer til innkjøpssjef. Vi viser imidlertid i den forbindelse til informasjon fra flere av representantene i styringsgruppa om at innkjøpssjefen har opprettholdt dialog med kommunene gjennom rådmannsutvalget.

5.3 Kurs og opplæring

Revisors funn

Av samarbeidsavtalen fremgår det at innkjøpsfunksjonen skulle ha ansvaret for å tilby samarbeidskommunene kurs og opplæring innenfor temaet offentlige anskaffelser. I spørreskjemaet til kommunene spurte vi *om det var gjennomført kurs og opplæring i regi av innkjøpssamarbeidet, og om hvorvidt kommunene opplevde at innkjøpstjenesten hadde bidratt til kompetanseheving på området for offentlige anskaffelser i kommunen*. Kvæningen kommune oppga at det hadde vært arrangert kurs og opplæring i regi av samarbeidet. Også Kåfjord svarte ja på dette og uttrykte at deres opplevelse var at innkjøpssamarbeidet hadde bidratt til kompetanseheving på området for offentlige anskaffelser. Lyngen kommune oppga at det har vært kurs i offentlige anskaffelser i regi av Nord-Troms studiesenter, men var usikker på om dette hadde vært arrangert av innkjøpstjenesten. Videre oppga Lyngen at kompetanseheving og overføring fra innkjøpstjenesten hovedsakelig har vært gjennom dialog med innkjøpssjef. Representanten fra Nordreisa oppgir at det har vært gjennomført ett kurs og at de opplever at innkjøpstjenesten har bidratt til kompetanseheving. De etterlyser imidlertid flere opplæringsrunder. Representanten fra Skjervøy kommune oppgir at samarbeidet har bidratt til kompetanseheving, men ikke i form av kurs eller opplæring. Representanten fra Storfjord kommune oppgir at det har vært gjennomført mindre kurs. Videre oppga Storfjord at da innkjøpssjefen frem til nyansettelsen i 2018 hadde kontorsted i Storfjord, så har innkjøpssamarbeidet bidratt til kompetanseheving gjennom bidrag i den daglige driften.

På bakgrunn av den ovenstående informasjonen er det utfordrende å si noe om i hvilken utstrekning det har vært gjennomført kurs og opplæring. Revisor har fått informasjon fra nåværende innkjøpssjef om at han kjente til ett tilfelle, før vedkommende ble ansatt, der innkjøpstjenesten i samarbeid med Nord-Troms studiesenter arrangerte et kurs på området for offentlige anskaffelser. I dette konkrete tilfellet ble det leid inn ekstern foredragsholder. Revisor har fått oversendt invitasjon til kurset fra representanten i Lyngen. Her fremgår at kurset ble holdt i regi av Nord-Troms Studiesenter i samarbeid med WSP Norge AS 19. april 2018. Revisor oppfatter ikke at det finnes dokumentasjon hos kommunene eller hos innkjøpstjenesten på at det har vært gjennomført kurs utover dette.

Nåværende innkjøpssjef Jonny Bless har informert om at han ønsker å gi informasjon og opplæring om offentlige anskaffelser til ansatte i kommunene, samt nye politikere etter kommunevalget høsten 2019. Han har uttrykt dette til rådmannen i Skjervøy, som skal ta det videre opp i rådmannsutvalget. Opplæring av ansatte ønsker han primært å gjennomføre i den enkelte kommune.

Revisors vurdering

Dokumentasjon som revisor har fått oversendt viser at det ved én anledning har vært arrangert kurs i offentlige anskaffelser i regi av innkjøpstjenesten og Nord-Troms studiesenter. Utover dette kurset kan det ikke dokumenteres at det har vært gjennomført kurs og opplæring for kommunene i samarbeidet i perioden etter etableringen av innkjøpssamarbeidet (2010-2019) og slike kurs kan heller ikke konkretiseres av representantene fra deltakerkommunene som revisor har vært i kontakt med. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at innkjøpstjenesten v/innkjøpssjefen **i liten grad** har oppfylt kriteriet om at *samarbeidskommunene skal tilbys kurs og opplæring innenfor offentlige anskaffelser*.

5.4 Kommunenes rolle i innkjøpssamarbeidet

Revisors funn

Rollefordeling og kontaktpersonens arbeidsoppgaver

I tidligere innkjøpssjefs evaluering av innkjøpssamarbeidet, fremgår følgende om rollefordelingen mellom kommunen og innkjøpssjefen i arbeidet med anskaffelsene:

«Rollefordelingen ved hensyn til anskaffelser er fra innkjøpssjefens ståsted at forholdsvis lite av de forberedende aktiviteter som er nødvendige for å iverksette en anskaffelse, foretas av kommunene. Når innkjøpssjefen kobles inn, blir det fokus på behovet som kommunen har og få dette avklart. Inntrykket er at behovet er lite avklart. Dette betyr at en prosess der innkjøpssjefen skal være veileder og sekretær blir til at innkjøpssjefen må eie prosjektet. Dette er ikke optimalt. Når dette er sagt, så er der noen i kommuner som har alt greit på stell når innkjøp kobles inn, og fokuset blir på konkurranse dokumenter og kunngjøring/evaluering/tildeling. Men ofte blir det innkjøpssjef som må ta beslutningene.

Bruk av innkjøp varierer også mellom kommunene når det gjelder anskaffelser som kun gjelder én kommune.»

Representantene i styringsgruppa til innkjøpssamarbeidet fungerer også som kontaktperson for samarbeidet i den enkelte kommune. I spørreskjema har revisor spurt om *hva som er kontaktpersonenes arbeidsoppgaver*, og fått følgende svar fra de seks kontaktpersonene:

- Formidle info og forespørsler fra innkjøpssjef til ledergrupper og ulike avdelinger i kommunen
- Oppdatere anskaffelsesreglement del II
- Oppdatere kommunens innkjøpsside på intranett
- Informere internt om nye avtaler
- Veilede andre som skal gjennomføre anskaffelser

Kommunale brukergrupper ved fellesanskaffelser

For at innkjøpssamarbeidet skal fungere som tenkt i samarbeidsavtalen, er det avgjørende at det fremforhandles rammeavtaler som kommunene benytter seg av, og som er basert på deres behov og

erfaringer. Av samarbeidsavtalen fremgår det at kontaktpersonen, før en konkurranse starter, har ansvar for å skaffe personer til brukergrupper for sin kommune og for å fremskaffe bakgrunnsmateriale. Slikt bakgrunnsmateriale er for eksempel oversikt over kommunens forbruk, behov og lignende. Revisor har innhentet informasjon fra representantene om *hvordan deres kommune har arbeidet med brukergrupper, om dette har vært gjort i forkant av alle anskaffelser og om informasjon fra brukergruppene har blitt videreformidlet til innkjøps sjef i forkant av anskaffelser*. På dette spørsmålet fikk vi svar fra fem av seks kommuner.

Representanten fra Skjervøy kommune oppga at det kun unntaksvis har vært satt sammen kommunale brukergrupper. I disse tilfellene har informasjon fra brukergruppene blitt tilsendt direkte til innkjøps sjefen uten noen intern dokumentasjon av dette arbeidet. Videre informeres det om at innkjøps sjefen i mange tilfeller selv har organisert innhenting av bakgrunnsmateriale for alle kommunene, og at dette har vært gjort ved direkte kontakt med de i kommunene som har vært fagansvarlig for området det skal inngås avtale på. På spørsmål om hva som er grunnen til at arbeidet med kommunale brukergrupper ikke har fungert, oppgis det at mange avtaler er reforhandlet med samme innhold som tidligere og at det i slike tilfeller ikke har vært behov for nye brukergrupper. Det oppgis også at de innkjøpsansvarlige i kommunene ikke har vært godt nok knyttet opp mot innkjøps sjefen.

Representanten fra Lyngen oppgir å ikke ha full oversikt over arbeidet med brukergrupper, men at vedkommende har mottatt henvendelser angående dette i tilfeller der innkjøps sjefen ikke har hatt direkte kontakt med kommunalsjef eller andre i kommunen i forbindelse med anskaffelser. Representanten oppgir selv å ha vært med i noen brukergrupper, og at hennes oppfatning er at det i de aller fleste tilfeller har blitt nedsatt brukergrupper i kommunen ved anskaffelser. Representanten kan imidlertid ikke garantere at det er gjort for alle anskaffelser. Arbeidet dokumenteres ved at bakgrunnsmateriale formidles til innkjøpstjenesten ved forespørsel, og utover dette har kommunen ikke egne rutiner for dokumentasjon av arbeidet med brukergrupper. Representanten fra Lyngen oppga også å ha fått noen tilbakemeldinger fra deltakere i brukergrupper på at involvering ikke oppleves å ha vært god nok, at de ikke har blitt hørt, eller at ikke er enige i resultatet av konkurransen. Videre kommenterer representanten sistnevnte forhold; at man ikke er enig i resultatet av konkurransen, *kan* knyttes til manglende kunnskap om anskaffelsesprosessen og til at tildelingskriteriene ikke har vært gode og klare nok.

Representanten fra Kvæningen oppga at han visste at det har vært brukergruppemøter i forkant av rammeavtaler og at vedkommende tidligere har formidlet kontakt mellom innkjøps sjef og kommunens avdeling/sectorleder ved inngåelse av rammeavtaler på områdene for medisin, medisinsk forbruksmateriell, renholdsprodukter og kontorrekvisita. Representanten fra Kvæningen spurte også flere andre ansatte i kommunen om de kjente til hvordan arbeidet med brukergrupper hadde fungert, men ingen av dem han spurte kunne gi et klart svar på hvorvidt det var avholdt møter i brukergrupper i forbindelse med rammeavtaler eller om slike møter var dokumentert. Ifølge representanten fra Kvæningen ser det ut til å være mangel på skriftlighet i tidligere prosesser angående innkjøp og rammeavtaler.

Representanten fra Nordreisa kommune opplyste at det stort sett er virksomhetsledere som, i samråd med sectorleder, har opprettet brukergrupper i forkant av et anbud. Som hovedregel opprettes det brukergrupper på alle innkjøp som gjøres via innkjøps sjefen. Brukergruppemøtene blir i stor grad dokumentert, og den dokumentasjonen/informasjonen som møtene resulterer i, inngår i konkurransegrunnlaget ved et anbud. Ifølge representanten fra Nordreisa kommune har disse brukergruppene som hovedregel fungert godt, men at arbeidet i enkelte tilfeller kunne ha vært gjort bedre. Noen ganger har det vært uenigheter i brukergruppen på bakgrunn av urealistiske

forventninger til innkjøp. Avslutningsvis presiserer representanten at de i Nordreisa kommune konkluderer med at slike grupper er en nødvendighet for gjennomføringen av anskaffelsesprosesser.

Representanten fra Storfjord kommune oppgir at han ikke har blitt forespurt om deltakelse i brukergrupper etter at han ble kontaktperson i styringsgruppa i 2017, men han mener at tidligere innkjøpssjef har hatt slike brukermøter i forkant av nye anskaffelsesprosesser. Han har videreformidlet til revisor tilbakemelding fra en virksomhetsleder i kommunen som oppgir at denne har deltatt i brukergruppemøte i 2012, men at det siden da ikke har vært arrangert slike møter når avtaler har blitt fornyet eller endret. Innkjøpssjefen har henvendt seg på e-post og bedt om tilbakemeldinger og erfaringer tilknyttet de inngåtte avtalene. Vedkommende opplever at dette har fungert godt.

Avtalelojalitet

Videre stilte revisor spørsmål rundt *kommunenes lojalitet til rammeavtalene, og hva som eventuelt er grunnen til at de ikke benytter seg av de rammeavtalene som foreligger*. Representantene fra Kvænangen, Kåfjord og Lyngen svarte at selv om hovedregelen er at de benytter seg av rammeavtaleleverandørene, så er det ikke alltid at dette skjer. Dette oppgis å være av praktiske grunner; dersom de som foretar innkjøpene ikke er kjent med at det foreligger en avtale på området, eller at avtalen ikke er lett tilgjengelig. Manglende avtalelojalitet blant de som gjennomfører innkjøpene oppgis også å være en grunn. Nordreisa kommune opplyser at de *i all hovedsak* benytter seg av de avtalene som foreligger. Skjervøy kommune oppgir at de ikke alltid benytter seg av avtalene som foreligger. Grunner til dette oppgis å være at andre leverandører har lavere pris, eller at en ønsker å benytte seg av lokale leverandører. Storfjord kommune oppgir at de i all hovedsak utviser avtalelojalitet og at i tilfeller der de ikke har benyttet seg av rammeavtalene, er dette på grunn av at den som foretar innkjøpet ikke kjenner til avtalen, eller for å dekke opp hastebehov.

Revisors vurdering

Ovenstående informasjon fra de ulike kommunene indikerer at brukergrupper har vært brukt i varierende grad og at enkelte kommuner har praktisert dette i større utstrekning enn andre. Informasjonen indikerer også at det er innkjøpssjefen selv som i mange tilfeller har hatt ansvar for å innhente bakgrunnsinformasjon og at kontaktpersonene i kommunene ikke har vært ansvarlige for dette i den grad det var forutsatt i samarbeidsavtalen.

Revisor oppfatter at dokumentasjon fra arbeidet i slike brukergrupper i liten grad er tilgjengelig og systematisert hos kommunene eller innkjøpstjenesten. Basert på den informasjonen som er gitt fra representanter i kommunene, er det ikke mulig å si noe konkret om i hvor mange tilfeller det er satt ned kommunale brukergrupper i forkant av felles anskaffelser. Av informasjonen fra kommunene, sett i sammenheng med antall avtaler som er inngått og kunngjøringer som er gjort i perioden 2010-2019, fremstår det i alle tilfeller som klart at kommunale brukergrupper ikke har vært nedsatt i alle kommunene i forkant av *alle* anskaffelser og avtaleinngåelser. Revisor viser også til informasjon gitt i skriftlig evaluering av tidligere innkjøpssjef, hvor han påpeker at flere kommuner i for liten grad gjør forberedende arbeid i forkant av anskaffelser, og at behovet i kommunene ofte er uavklart idet innkjøpskontoret kobles inn. På bakgrunn av ovenstående er revisors vurdering at deltakerkommunene v/kontaktperson kun **i noen grad** har oppfylt kriteriet om å *skaffe bakgrunnsmateriale tilknyttet sin kommunes forbruk og behov ved å etablere kommunale brukergrupper i forkant av fellesanskaffelser*.

Ved etableringen av samarbeidet ble det bestemt i samarbeidsavtalen at deltakerkommunenes kontaktperson skulle sørge for å kommunisere informasjon om innkjøpssamarbeidet arbeid innad i

sin kommune. Som nevnt tidligere i rapporten, er det en forutsetning for at målet om økonomiske og ressursmessige besparelser skal nås at det fremforhandles avtaler som kommunene faktisk benytter seg av. Tidligere i dette delkapittelet har vi presentert funn som indikerer manglende lojalitet til felles rammeavtaler, og som viser at deltakerkommunene ikke i alle tilfeller benytter seg av avtalene som foreligger. Flere av kommunene oppgir at grunner til dette er at de som foretar innkjøp i kommunen ikke er kjent med hvilke rammeavtaler som foreligger. Vi har også presentert funn som viser at det er relativt stor usikkerhet blant kommunenes kontaktpersoner om hvilke avtaler kommunen er tilknyttet, og om tidligere avtaler er gått ut eller fornyet. Når de ansatte i deltakerkommunene som foretar innkjøp ikke er kjent med hvilke avtaler kommunen er tilknyttet, er dette en indikasjon på at informasjon fra innkjøpskontoret ikke er blitt godt nok kommunisert ut i kommunene. På bakgrunn av ovenstående er revisors vurdering at deltakerkommunene v/kontaktperson kun **i noen grad** har oppfylt kriteriet om å *sørge for å kommunisere innkjøpssamarbeidets virksomhet innad i sin kommune*. Revisor understreker imidlertid at våre funn indikerer at denne situasjonen delvis også skyldes utilstrekkelig informasjonsflyt fra innkjøpskontoret og at rådmennene i kommunene ikke nødvendigvis har viderekommunisert all relevant informasjon i de tilfellene innkjøpssjefen har forholdt seg til rådmannsutvalget i stedet for styringsgruppa. Enkelte av representantene fra deltakerkommunene har påpekt at informasjonsflyten fra innkjøpskontoret til kommunene ikke har vært tilfredsstillende og at det ikke har vært noen enkel måte for kommunalt ansatte, heller ikke kontaktpersonene, å finne ut hvilke avtaler kommunen er tilknyttet.

5.5 Kommunenes opplevelse av samarbeidet og dets nytteverdi

I spørreskjema til kontaktpersonene i kommunene stilte vi spørsmål *om kommunen opplevde at det var utfordringer knyttet til samarbeidet, og om hvor nyttig samarbeidet opplevdes å være av kommunen*.

Representanten fra Kåfjord oppgir at det ikke oppleves å ha vært utfordringer knyttet til samarbeidet, at samarbeidet oppleves som veldig nyttig, og at kommunen ved innkjøpstjenesten har lett tilgang på rådgivning.

Representanten fra Kvænangen kommune oppgir at avstand til innkjøpssjefens kontor den tiden dette var i Storfjord, medførte at kommunen fikk lite oppfølging og besøk. Likevel mener representanten at samarbeidet har opplevdes som svært nyttig og at kommunen ikke ville ha vært tilknyttet like mange innkjøpsavtaler dersom de ikke var med i samarbeidet.

Representanten fra Lyngen oppgir at utfordringer i all hovedsak har vært knyttet til fravær. Kommunen har også opplevd å få råd som har vist seg å ikke være i tråd med regelverket. Likevel mener representanten at samarbeidet oppleves som nyttig og at kommunen er avhengig av å være tilknyttet samarbeidet all den tid de selv ikke har kompetanse eller ressurser til å gjennomføre alle anskaffelser selv.

Representanten fra Nordreisa oppgir at det har vært utfordringer knyttet til at den tidligere innkjøpssjefen har sett ut til å ha personlige preferanser på hvilke leverandører som skal velges. I viser kommunens representant til at det har vært mangelfull oppfølging av avtaler. Representanten mener imidlertid at samarbeidet oppleves som nyttig fordi innkjøpssjefen innehar kompetanse som mangler i kommunene, og fordi han utfører arbeidsoppgaver som ikke kan pålegges en eksisterende stilling i kommunen.

Representanten fra Skjervøy oppgir at det fra politisk hold har vært uttrykt misnøye med hvorvidt samarbeidet faktisk gir økonomiske besparelser. Fra administrativt hold har det vært stilt spørsmål ved kompetansen i samarbeidet. Som en utfordring oppgis at innkjøpssjefen ikke har holdt tilstrekkelig kontakt med det kommunale apparatet - slik at informasjon og opplæring i for liten grad viderefremmes utover i kommunen. Representanten uttrykker også at det har vært vanskelig å forholde seg til rammeavtalene.

Representanten fra Storfjord oppgir at innkjøpstjenesten har for lite ressurser, og at dette har blitt spesielt synlig for Storfjord etter at innkjøpssjefen flyttet kontorsted til Skjervøy. Videre opplyser han at samarbeidet har vært svært nyttig for kommunen og at det er viktig at kommunen har en fagperson å forholde seg til på området for offentlige anskaffelser da de ikke har anledning til å inneha denne kompetansen selv.

Videre spurte vi representantene hvilke eventuelle tiltak som etter deres syn bør iverksettes for at innkjøpstjenesten skal fungere optimalt og som forutsatt i samarbeidsavtalen. Følgende tiltak ble foreslått:

- Innkjøpssjefen tar mer styring på hva som skal gjennomføres av rammeavtaler
- Bedre informasjon til kommunen og til aktuelle enheter om hvilke innkjøpsavtaler som finnes. Det må lages bedre oversikter på kommunenes intranett slik at den enkelte som skal gjøre bestillinger som omfattes av inngåtte rammeavtaler, lett kan finne frem til hvilke avtaler som finnes
- Faste møter med rådmannens ledergruppe der kommende prosjekter diskuteres og strategier legges
- Innkjøpssjef kan delta i budsjettprosess i kommunene slik at han får kunnskap om kommende prosjekter
- Deltakelse i formannskaps- og kommunestyremøter minimum en gang årlig, hvor innkjøpssjefen informerer om hva som er gjort i innkjøpstjenesten
- Felles kurs for utvalgte faggrupper i kommunene, der innholdet er tilpasset deres fagområde
- Felles plattform for avtaler, rutiner og maler
- Flere møtepunkter i styringsgruppa
- Større grad av lokal kursing slik at flere anskaffelser kan gjennomføres lokalt

Espen Li i Skjervøy kommune har informert revisor om at nytilsatt innkjøpssjef Jonny Bless etter tilsettelsen har hatt møte med rådmannsutvalget i Nord-Troms. Følgende er protokollert fra det aktuelle møtet:

«Innkjøpssjefen orienterer om erfaringer så langt og pågående anskaffelsesprosesser:

- *Kompetansen må økes ifht anskaffelser under terskelverdier. Bekymring for å gjøre noe galt og for å bli tatt for noe.*
- *Tilgang til inngåtte avtaler på intranett – de som ligger der nå gikk ut i 2015.*
- *Saksbehandlingssystemet er utdatert, som ansatte ikke kjenner godt og som de kvier seg for å bruke.*
- *Kontroll av anskaffelser under 1,3 mill.*
- *Oppdatere reglement, og si noe om hvor ofte det skal oppdateres.*
- *Bedriftshelsetjeneste – anskaffelsesprosess er i gang, utarbeider kriterier for avtale. Avtale signeres innen 1.1.2019.*

- *Innovative anskaffelser – nye løsninger med vide kriterier i dialog med markedet- Behovet formidles – markedet kommer med løsningen. Samling i regi av NHO.*
- *Elektronisk fakturering – høringssvar*
- *Anskaffelsesreglement – kriteriene, likebehandlingsprinsippet*
- *Bli kjent og hjelpe til i den enkelte kommune for å øke kompetansen på innkjøp*
- *Innkjøp av nytt system for sak- og arkiv – nedsatt arbeidsgruppe. Frank Pedersen kaller inn.*

Drøfting av prioritering av oppgaver i samarbeidet

- *Felles anskaffelser*
- *Enkeltanskaffelser i den enkelte kommune*

Drøfting av organisering og rollefordelinger mellom innkjøpssjef og kommunene

- *Hvem skal delta styringsgruppe og være kontaktpersoner i kommunene?*
  - *Økonomisjef i styringsgruppe for å ha kontroll med avtaler*
  - *Etatsleder som har flest anskaffelser – informasjon om avtaler som finnes i organisasjonen*
  - *Andre fagpersoner – tverrfaglige anskaffelsesteam i kommunene i forbindelse med større saker*
  - *Sy sammen grupper når større rammeavtaler skal inngås*
  - *Studiesenterets kan brukes som verktøy i arbeid med kurs og kompetanseheving»*

5.6 Oppsummering og samlet konklusjon

Ved etableringen av innkjøpstjenesten i Nord-Troms var målsetningen at deltakerkommunene skulle tilknyttes rammeavtaler basert på strategiske vurderinger av hvilke vare- og tjenesteavtaler de hadde behov for, og at bruk av slike rammeavtaler skulle virke tids- og ressursbesparende for den enkelte deltakerkommune. Det ble forutsatt i samarbeidsavtalen at informasjon om slike avtaler skulle gjøres tilgjengelig på intranett og forenkle innkjøp som gjøres i enheter og virksomheter i den enkelte deltakerkommune. Det var også en målsetning at det skulle skje en kompetanseheving på området for offentlige anskaffelser i kommunene ved at innkjøpskontoret skulle tilby kurs og opplæring. Gjennom forvaltningsrevisjonen har revisor innhentet informasjon og vurdert denne opp mot utledede revisjonskriterier, for å besvare hvorvidt innkjøpssamarbeidet fungerer som beskrevet i samarbeidsavtalen.

På bakgrunnen av funnene i rapporten har revisor gjort følgende oppsummerte vurderinger:

- Innkjøpstjenesten v/innkjøpssjef har i de her undersøkte tilfellene **ikke oppfylt** kriteriet om at *det skal fremforhandles rammeavtaler på vegne av alle deltakerkommuner*. Vurderingen bygger på at de undersøkte anskaffelsene ikke er gjennomført i tråd med anskaffelsesregelverket.
- Styringsgruppa har **ikke oppfylt** kriteriet om at *det skal avholdes jevnlige møter*
- Rådmennene i deltakerkommunene har **oppfylt** kriteriet om å sørge for at *egen kommune til enhver tid har oppnevnt representant til styringsgruppa*
- Innkjøpstjenesten v/innkjøpssjef har **i liten grad** oppfylt kriteriet om at *samarbeidskommunene skal tilbys kurs og opplæring innenfor offentlige anskaffelser*

- Deltakerkommunene v/kontaktperson har kun **i noen grad** oppfylt kriteriet om å *skaffe bakgrunnsmateriale tilknyttet sin kommunes forbruk og behov ved å etablere kommunale brukergrupper i forkant av felles anskaffelser*
- Deltakerkommunene v/kontaktperson har kun **i noen grad** oppfylt kriteriet om å *sørge for å kommunisere innkjøpssamarbeidets virksomhet innad i sin kommune*

Ovenstående kriterier er utledet direkte fra samarbeidsavtalen som ble utarbeidet ved etablering av innkjøpssamarbeidet. Da fem av seks kriterier vurderes som ikke oppfylt, i liten grad oppfylt eller kun til dels oppfylt, er dette klare indikasjoner på at innkjøpssamarbeidet til nå ikke har fungert som beskrevet i samarbeidsavtalen. De funnene som er gjort i forvaltningsrevisjonen viser at disse manglene ved samarbeidet har relativt store negative virkninger for oppfyllelse av målene i samarbeidsavtalen. Manglende styringsgruppemøter svekker kommunenes overordnede kontroll med innkjøpstjenestens virksomhet, og manglende kontakt og informasjonsflyt mellom innkjøpstjenesten og kommunene medvirker til at de som foretar innkjøp i kommunene, ikke har oversikt over hvilke avtaler de er tilknyttet og skal forholde seg til. Varierende bruk av brukergrupper i kommunene i forkant av anskaffelser kan medføre risiko for lite treffende og tilpassede rammeavtaler. Disse forholdene er klart egnet til å vanskeliggjøre oppnåelse av målsetningene i samarbeidsavtalen.

Det er imidlertid også grunn til å påpeke at de fleste representantene fra deltakerkommunene som revisor har vært i kontakt med, uttrykker at de opplever det som nyttig for sin kommune å være tilknyttet innkjøpstjenesten, på tross av de utfordringene som de har gitt uttrykk for overfor revisor. Dette blant annet fordi kommunene ved deltakelsen er tilknyttet rammeavtaler på mange flere områder enn de ellers ville ha vært, og fordi de har tilgang på rådgivning i forbindelse med enkeltanskaffelser. Kommunene opplever også at deltakelse i samarbeidet sikrer tilgang på en kompetanse som ikke finnes ute i kommunene. Det fremstår imidlertid som klart at selv om samarbeidet oppleves som nyttig av deltakerkommunene, bør det treffes tiltak på flere områder før samarbeidet kan sies å fungere som beskrevet i samarbeidsavtalen.

Revisor finner i denne sammenheng også grunn til å vise til våre funn, vurderinger og konklusjon i kapittel 4 i rapporten. Både KOFAAs avgjørelser i saker der innkjøpstjenesten har foretatt eller medvirket til anskaffelse, og revisors gjennomgang av utvalgte rammeavtaler, viser at disse i flere tilfeller er gjennomført på en måte som innebærer brudd på regelverket. Ett av hovedhensynene ved etableringen av samarbeidet var å sikre bedre kompetanse om offentlige anskaffelser og redusere risikoen for å komme i situasjoner der kommunen blir erstatningsansvarlig. Når innkjøpstjenesten gjennomfører eller medvirker til anskaffelser på vegne av kommunene som innebærer brudd på regelverket, er dette ikke i tråd med forutsetningene i samarbeidsavtalen.

På bakgrunn av ovenstående funn og vurderinger er revisors konklusjon på problemstilling 2 at innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms kun **til dels** fungerer som forutsatt i samarbeidsavtalen.

6 KOMMUNENES EGEN KOMPETANSE OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Hva gjør den enkelte deltakerkommune for å sikre at kommunen har kompetanse på området for offentlige anskaffelser?

Enkeltanskaffelser i deltakerkommunene skal som hovedregel foretas i den enkelte kommune, eventuelt med bistand fra innkjøpssjef. Både i disse tilfellene og i tilfellene der innkjøpssjef fremforhandler rammeavtaler på vegne av deltakerkommunene, bør kommunen selv ha noe kompetanse på området for offentlige anskaffelser. Det er de ansatte selv som er nærmest å vite hvilket behov den enkelte kommunen har på ulike områder. For at det skal inngås kostnadseffektive avtaler som er tilpasset kommunenes behov, er det avgjørende at kommunene er aktivt deltakende i anskaffelsesprosessene. Deltakerkommunene må også selv være kjent med regelverket om offentlige anskaffelser og gjennomføring av konkurranser all den tid enkeltanskaffelser som hovedregel skal foretas i den enkelte kommune. Revisor har undersøkt *hvordan innkjøpsfunksjonen er organisert i den enkelte deltakerkommune, hvem som gjennomfører anskaffelser, og hvilken kompetanse kommunalt ansatte på området har.*

Kvæningen

Det er avdelingslederne i kommunene som foretar innkjøp. Revisor har fått opplyst at ingen av disse har formell utdanning som er relevant for dette arbeidet. På spørsmål om hvorvidt det er gitt intern og ekstern opplæring til de som arbeider med offentlige anskaffelser, svarer kommunens representant at dette er gjort. Representanten viser videre til at de ikke har opplevd at anskaffelser som er foretatt av kommunalt ansatte, har blitt innklaget til KOFA. Revisor har søkt i KOFAs database og ikke funnet saker som gjelder Kvæningen kommune alene. Videre oppgis det at kommunen, bortsett fra innkjøpssamarbeidet, ikke samarbeider med andre kommuner om kompetansedeling- og heving på området for offentlige anskaffelser.

Kåfjord:

Det er avdelingsledere og etatsledere i kommunen som foretar innkjøp på vegne av kommunen. Revisor har fått opplyst at heller ingen av disse har formell utdanning som er relevant for dette arbeidet. Kommunens representant viser videre til at det er gitt intern opplæring til de ansatte i kommunen som jobber med dette, og at det også er gitt ekstern opplæring, men at slik ekstern opplæring ikke er gitt til *alle* som arbeider med innkjøp. Kommunen oppgir at de har opplevd at anskaffelser som kommunalt ansatte har foretatt, har blitt innklaget til KOFA. Revisor har søkt i KOFAs databaser og funnet at Kåfjord kommune alene har blitt innklaget til KOFA ved tre anledninger. I alle sakene ble det konstatert brudd på regelverket om offentlige anskaffelser. Videre oppgis det at kommunen, bortsett fra innkjøpssamarbeidet, ikke samarbeider med andre kommuner om kompetansedeling- og heving på området for offentlige anskaffelser.

Lyngen:

Det er flere personer i Lyngen kommune som gjennomfører anskaffelser, herunder økonomisjef, rådmann, kommunalsjefer, teknisk sjef, ansatte på teknisk og prosjektledere. Ingen av disse oppgis å ha formell utdanning som er relevant for dette arbeidet. Kommunens representant opplyser at det til en viss grad er gitt veiledning om anskaffelsesprosesser, men at kommunen kunne ha vært mye bedre på dette området. Økonomisjefen har gjennomført sertifiseringskurs for offentlige anskaffelser i regi av KS. Når det gjelder kursdeltakelse, oppgis dette å være sporadisk. Det vises til at dette må prioriteres opp mot andre fagfelt. Kommunen samarbeider ikke med andre kommuner, utover innkjøpssamarbeidet, om kompetansedeling- og heving på området for offentlige

anskaffelser. Revisor har søkt i KOFA's databaser, og funnet at Lyngen kommune ved en anledning i 2005 alene har blitt klaget inn til KOFA. I dette tilfellet ble klagen trukket.

Nordreisa:

Det er de tjenestene (sektor/avdeling) som har behov for innkjøpet, som gjennomfører anskaffelser. Det opplyses ikke at noen av disse har formell utdanning som er relevant for dette arbeidet, men at noen av disse ansatte har kurs på området. Flere ansatte har deltatt på kurs i regi av Nord-Troms studiesenter. Videre opplyser kommunens representant at det er et «uformelt» samarbeid der det er muligheter for å henvende seg til andre kommuner dersom en har spørsmål. Kommunens representant opplyser at de har opplevd at anskaffelser foretatt av ansatte har blitt klaget inn til KOFA, men at kommunen har vunnet frem i disse sakene. Revisor har søkt i KOFA sine databaser og funnet av Nordreisa kommune ved fire anledninger har blitt *felt* i KOFA: Sak 2007/84 (anskaffelse av overvåking og fjernstyring av pumpestasjoner og renseanlegg), 2009/87 (anskaffelse av planlegging og prosjektering av boligområde), 2017/134 (leasing av lastebil til brøyting) og 2017/165 (anskaffelse av brøytetjenester).

Skjervøy:

Det er stort sett teknisk sjef og ingeniører på teknisk etat som gjennomfører anskaffelser, opplyser kommunens representant. Ingen av disse opplyses å ha formell utdanning som er relevant for dette arbeidet. Det har vært gjort en kort gjennomgang av regelverket rundt offentlige anskaffelser internt i kommunen, men det har ikke vært tilfeller av ekstern kursing. Utover innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms oppgis det ikke å være noen former for formelt eller uformelt samarbeid med andre kommuner om anskaffelsesspørsmål. Kommunens representant opplyser at de har opplevd at anskaffelser har blitt klaget inn til KOFA, både i tilfeller der kommunen har gjennomført anskaffelsen alene, og der innkjøpstjenesten har bistått. Revisor har søkt i KOFA sine databaser og funnet at kommunen ved to anledninger i 2018 ble klaget inn for KOFA. I disse tilfellene ble det konstatert brudd på regelverket om offentlige anskaffelser. Ved to anledninger i henholdsvis 2016 og 2017 ble kommunen innklaget, men KOFA kom til at sakene måtte avvises.

Storfjord:

Kommunens representant opplyser at det er etatssjefene i kommunen som jobber med anskaffelser. Etatssjef drift oppgis å ha erfaring og å ha deltatt på kurs på området for offentlige anskaffelser fra tidligere arbeidsforhold. Kommunens representant opplyser også at andre i kommunen har deltatt på kurs i regi av Nord-Troms studiesenter. På spørsmål fra revisor om hvorvidt det er gitt intern opplæring i kommunen, svarer representanten at det ikke har vært nok opplæring og at det er ønskelig med mer opplæring. Kommunens representant opplyser at de i løpet av de siste fire årene ikke har opplevd at anskaffelser foretatt av ansatte har vært innklaget til KOFA. Revisor har funnet at kommunen i ett tilfelle i 2010 ble innklaget, men at saken ble trukket. Revisor har også funnet ett tilfelle fra 2008 der det ble truffet vedtak om overtredelsesgebyr.

7 HØRING

Rapporten ble 4.3.2019 sendt på høring til rådmennene i alle deltakerkommunene samt til innkjøpssjefen. Revisor har mottatt hørings svar fra innkjøpssjefen og fra Lyngen kommune og Skjervøy kommune. Vi har også mottatt felles høringsuttalelse fra Cissel Samuelsen i Skjervøy kommune på vegne av rådmennene i alle deltakerkommunene etter at rapporten ble drøftet i rådmannsutvalget 5.3.2019. De fire høringsuttalelsene gjengis i det følgende i sin helhet.

 man 11.03.2019 15:56
JB Jonny Bless <jonny@ntroms.no>
Sv: Evaluering av Innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms - Rapportutkast til høring
Til Tone Jæger Karlstad

Hei Tone

Har lest gjennom rapporten og er i hovedsak enig i dine konklusjoner/vurderinger. Dette er hvordan det har vært men ikke sånn som jeg forventer at det skal fungere i fremtiden.

Savner imidlertid undersøkelser der politikerne er/har vært innblandet i anskaffelser og hvordan disse har gått.

Ring hvis noe er uklart.

Med vennlig hilsen

Jonny Bless
interkommunal innkjøpssjef, Nord-Troms
mobil: 400 28 842
mail: jonny@ntroms.no

 tir 05.03.2019 11:11
SA Stig Aspås Kjærvik <Stig.Aspas.Kjaervik@lyngen.kommune.no>
SV: Evaluering av Innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms - Rapportutkast til høring
Til Tone Jæger Karlstad
Kopi Doris Gressmyr; Knut Teppan Vik

Hei!

Rapporten er gjennomgått, og vi har følgende bemerkninger:

Vi ser alvorlig på de funnene som er gjort, og anser det som nødvendig å få rettet opp avvikene. Det er begrensede områder som er kontrollert, og kanskje ikke de områdene vi har flest anskaffelser på. Vi finner det betenkelig at andre kommuner ikke har formalisert sitt samarbeide gjennom politiske behandlinger, og håper dette blir rettet opp.

Samtidig må vi få presisere at vi har vært fornøyd med den tjenesten vi har fått levert og som leveres fra innkjøpskontoret. Det fremheves spesielt det samarbeide det som har vært med tidligere innkjøpssjef. Denne bidro ofte med faglige råd, avholdt intern opplæring, deltok i forhandlinger og utarbeidelse av anbudsunderlag på anmodning fra oss.

Så har vi forståelse for at ny innkjøpssjef trenger tid til å komme på plass i sin stilling, og organisere samarbeidet på en fornuftig måte.

I forhold til formell sertifisering som er fremholdt fra en ansatt hos oss, er dette korrekt: Det er kun en som ansatt som har gjennomgått KS sitt sertifiseringskurs. Vedkommende skal fungere som faglig støtte internt i tillegg til innkjøpssjef i Nord Troms. Imidlertid påpekes det at man har god kompetanse blant de som foretar anskaffelser eksempelvis innen, helse, skole, teknisk, bygg og anlegg mm.

Ved kompliserte anbud benyttes alltid konsulenter med nødvendig faglig bakgrunn innen fagområde og anskaffelser, langt ut over det en KS-sertifisering gir.

Dette har som dokumentert gitt seg utslag i en god statistikk i forhold til saker overfor KOFA som så langt har resultert i null saker.

For øvrig har vi ingen anmerkninger til rapporten.

Med vennlig hilsen
Lyngen kommune

Stig Aspås Kjærvik
Rådmann

Lyngen kommune - alpekommunen i nord

Skjervøy kommune

Skjervøy kommune

KomRev Nord
Sjøgt 3
9405 HARSTAD

Deres ref:	Vår ref:	Lopenr.	Arkivkode	Dato
	2019/124-2	1488/2019	217	14.03.2019

Høringssvar - forvaltningsrapport "Evaluering av innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms"

Det vises til høringsutkast til rapport vedrørende forvaltningsrevisjonsprosjektet «Evaluering av innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms» med høringsfrist 15.3.

Prosjektleder ber spesifikt om tilbakemelding i forhold til politisk vedtak ved etablering. Det går fram av budsjett- og økonomiplan for 2010-13 at det bevilges kr 105 000 til «Innkjøp Nord-Troms», men beskrivelsen som følger vedtaket er noe forvirrende, da den omtales som «prosjektdeltakelse i Leverandørutviklingsprosjektet». To år seinere er tittelen «Prosjektdeltakelse i Innkjøpsordningen» - men alt tyder på at dette er samme tiltaket.

Jeg finner ingen andre politiske vedtak i forbindelse med opprettelsen av innkjøpssamarbeidet.

Med hilsen

Cissel Samuelson
Rådmann SK
77 77 55 10

Dokumentet er produsert elektronisk og har derfor ikke signatur.

Postadresse:
postboks 145 - G
9189 SKJERVØY
E-post:
post@skjervoy.kommune.no

Besøksadresse:
Skoleveien 6
Internett:
www.skjervoy.kommune.no

Telefon: 77775500
Orgnr:
Bankkonto:

Skjervøy kommune

Skjervøy kommune

KomRev Nord
Sjøgt 3
9405 HARSTAD

Deres ref:	Vår ref:	Løpenr.	Arkivkode	Dato
	2019/124-3	1508/2019	217	14.03.2019

**Høringssvar fra vertskommune: Forvaltningsrevisjonsrapport
"Innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms"**

Det vises til høringssvar til rapport vedrørende forvaltningsrevisjonsprosjektet «Evaluering av innkjøpssamarbeidet i Nord-Troms» med høringsfrist 15.3. 19.

Skjervøy kommune er fra 1.6.18 vertskommune for samarbeidet, og jeg ønsker å sende merknader til saken på vegne av samarbeidet. Alle rådmenn/administrasjonssjefer har gitt sin tilslutning til svaret.

Hovedfunn og -konklusjon i rapporten samsvarer i stor grad med det inntrykket rådmennene har av samarbeidet. Det må påpekes at innkjøpssjefens sykefravær i 2017 og -18, samt utskifting, særlig i rådmannsgruppa, har ført til at samarbeidet ikke har vært fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Det var derfor viktig at den nye innkjøpssjefen like etter tilsetting (sept. 2018) møtte rådmannsutvalget for å få viktige styringssignaler. Disse var: a) innkjøpssjefens skal prioritere felles anskaffelser og oppfølging av felles rammeavtaler, men kan bistå enkeltkommuner om det er tidsramme for det b) fokus på organisering og rolleavklaringer c) kompetanseheving.

Status pr nå: når det gjelder dokumentasjon i forbindelse med anskaffelser tas konkurranseavtaleverktøyet KAV i bruk. Dette verktøyet brukes i alle anskaffelser, uansett om de gjelder enkeltkommuner eller felles. Verktøyet ligger innenfor plattformen EU-supply. All dokumentasjon som lagres her, koples også direkte opp mot kommunenes sak- og arkivsystem. Dokumenter som er tilgjengelig via KAV, vil være kommuneoverskridende, noe som gir bedre tilgjengelighet. Dette verktøyet skal også romme alle rammeavtaler. Det vil være mulig å gi tilgang til alle relevante brukere innenfor dette systemet. På den måten skal informasjon om rammeavtaler (innhold, varighet m.fl.) gjøres mer tilgjengelig.

Styringsgruppa for samarbeidet, som består av økonomisjefene i kommunene, har sitt første møte 15.3.19.

Postadresse:
postboks 145 - G
9189 SKJERVØY
E-post:
post@skjervoy.kommune.no

Besøksadresse:
Skoleveien 6
Internett:
www.skjervoy.kommune.no

Telefon: 7775500
Orgnr:
Bankkonto:

Innkjøpsrutiner, kompetanse og informasjonsflyt til alle som har en rolle ved innkjøp vil være viktige fokusområder framover. Det tas sikte på at rådmannsutvalget innkaller innkjøpssjefen til nytt møte etter at forvaltningsrapporten har vært behandla i de ulike kontrollutvalg og kommunestyret.

Med hilsen

Cissel Samuelsen
Rådmann SK
77 77 55 10

Dokumentet er produsert elektronisk og har derfor ikke signatur.

8 ANBEFALINGER

På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner har revisor funnet grunn til å gi følgende anbefalinger:

- Innkjøpstjenesten anbefales å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid.
- Styringsgruppa anbefales å sikre at det blir avholdt jevnlige møter i tråd med forutsetning i samarbeidsavtalen.
- Innkjøpstjenesten anbefales å ta initiativ til å tilby deltakerkommunene kurs og opplæring på området for offentlige anskaffelser.
- Deltakerkommunene anbefales å ta initiativ til kommunale brukergrupper for å samle inn bakgrunnsinformasjon fra sin kommune i forbindelse med inngåelse av alle nye rammeavtaler.
- Styringsgruppa, innkjøpstjenesten og rådmannsutvalget anbefales å medvirke til at relevant informasjon fra innkjøpstjenesten, herunder særlig informasjon om inngåtte rammeavtaler, videreformidles til deltakerkommunene.

9 REFERANSER

- Beskrivelse felles innkjøpsfunksjon for kommunene i Nord-Troms, utarbeidet 31.8.2010 av samarbeidskommunene
- KOFA 2007/84
- KOFA 2009/6
- KOFA 2009/87
- KOFA 2011/313
- KOFA 2012/43
- KOFA 2017/134
- KOFA 2017/165
- Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Lov 16. juni 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 12. august 2016 nr. 975 om innkjøpsregler i forsyningssektorene
- Forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser
- Prop. 51 L (2015-2016)
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften) gitt av Nærings- og fiskeridepartementet
- www.doffin.no
- <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/offentlige-anskaffelser-/andre-kolonne/grunnleggende-prinsipper/id2518744/>

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms fylkeskommune, alle kommunene i Troms, ni kommuner i Nordland og fire kommuner i Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontor i Tromsø, Narvik, Sortland, Finnsnes og Sjøvegan.

Vi har 36 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av ni medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Pedagogikk
- Samfunnsplanlegging
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

Skjervøy kommune

Skjervøy kommune

K-Sekretariatet
Postboks 6600
9296 TROMSØ
Att. Bjørn H. Wikasteen

Deres ref:	Vår ref:	Løpenr.	Arkivkode	Dato
	2020/150-1	680/2020	033	03.02.2020

Tiltak - innkjøpstjenesten i Nord-Troms

Det vises til kommunestyresak 57/19, der Kontrollutvalgets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Her er vedtaket i kommunestyret:

Kontrollutvalget rår kommunestyret til å gjøre slikt vedtak:

1. Kommunestyret viser til oppsummeringer, konklusjoner og anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapporten «Evaluering av innkjøps samarbeidet i Nord-Troms».

a) Kommunen slutter seg til revisors konklusjon i kap 4 og tilråding om at kommunen må treffe tiltak for å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser, herunder særlig at anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med krav i regelverket, og at slik dokumentasjon oppbevares på en måte som gjør det mulig å belyse prosessene i ettertid.

b) Kommunestyret viser til konklusjon i rapportens kap 5, og ber rådmannen følge opp revisjonens merknader og forslag til tiltak for å forbedre etterlevelsen av kommunenes plikter etter samarbeidsavtalen

c) Kommunestyret ber rådmannen legge fram en handlingsplan med forslag til tiltak for å styrke kommunens kompetanse og arbeid på området for offentlige anskaffelser.

Kommunestyret ber rådmannen gi arbeidet med forbedringer og tiltak høy prioritet.

2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapporten og rapportere tilbake til kontrollutvalget om planlagte og gjennomførte tiltak som nevnt i pkt 1 a)-1b) innen 1. februar 2020, og handlingsplan som nevnt i pkt 1C) innen 1. mai 2020.

Rådmannen er gitt frist til 1. februar med å besvare pkt 1a) og 1b). Forvaltningsrapportens konklusjoner er drøfta med innkjøpssjef Jonny Bless, og forslag til tilbakemelding er behandla i Rådmannsutvalget i Nord-Troms, siden dette er en fellessak for alle 6 kommuner.

Postadresse:
postboks 145 - G
9189 SKJERVØY
E-post:
post@skjervoy.kommune.no

Besøksadresse:
Skoleveien 6
Internett:
www.skjervoy.kommune.no

Telefon: 77775500
Orgnr:
Bankkonto:

1 a)

For å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket, må kompetansenivået i kommunene økes. Ansatte som skal foreta anskaffelser på vegne av en kommune, skal delta på intern opplæring i lov og forskrift om offentlige anskaffelser (mer om dette under pkt 1b).

Dokumentasjon rundt anskaffelser: alle dokumenter i en anskaffelsesprosjekt lagres både i EU-Supply og kommunens saksbehandlingssystem, for tiden Ephorte. Med all dokumentasjon menes:

- Konkurransesgrunnlaget
- Kontrakt/Avtale
- Beskrivelse av oppdraget/Ytelses beskrivelsen
- All korrespondansen som gjelder konkurransen. Eks svar på spørsmål, referat fra befaringer, korrigeringer av konkurransegrunnlaget etc.
- Tilbudet fra tilbydere som vinner konkurransen, her skal all innlevert dokumentasjon arkiveres.
- Tilbudsbrev fra øvrige tilbydere, her skal kun tilbudsbrevet arkiveres.
- Anskaffelsesprotokoll, denne skal være signert.
- Signert kontrakt

Alle anskaffelser over 100`skal konkurranseutsettes. For å gjennomføre en konkurranse, så skal konkurranseverktøyet EU-Supply KGV benyttes. Det er ikke tillatt å gjennomføre konkurranse på annen måte. All dokumentasjon tilhørende konkurransen gjøres tilgjengelig for tilbydere. Tilgang til tilbud blir først tilgjengelig for oppdragsgiver når fristen for å levere er utgått.

1 b)

Forslag til tiltak for å forbedre etterlevelsen av kommunens plikter etter samarbeidsavtalen:

Det vises her til punktene i kap. 5.6. og tiltakene kommenteres i samme rekkefølge her:.

- **Fremforhandle rammeavtaler på vegne av alle deltakerkommunene**

Innkjøpssjef:

- Innkaller til oppstartsmøte når arbeidet med ny rammeavtale starter.
- Utarbeider konkurransegrunnlagets del I
- Foretar kunngjøring i Doffin/TED
- Følger opp konkurransen med å svare på spørsmål frem til leveringsfrist.
- Innkaller til evaluering av innkomne tilbud
- Varsler/kunngjør kontraktstildeling
- Håndterer kontraktsignering
- Gjennomfører kontraktsoppfølging i kontraktens varighet.
- Gir løpende veiledning og rådgivning i kommunale anskaffelsesprosesser

Deltakere fra kommunene

- Deltakerkommunene stiller med fagpersonell
- Utarbeider behovsbeskrivelsen/ytelsesbeskrivelsen, dette ledes av innkjøpssjef
- Være tilgjengelig for innkjøpssjef for å svar ut innkomne spørsmål
- Bidra i evaluering av innkomne tilbud frem til kontraktsinngåelse
- Være kommunens kontaktperson

Dette er tidkrevende arbeid og krever deltakelse fra alle deltakerkommunene for at resultatet skal bli bra. Tidsperspektivet for å gjennomføre en anskaffelse 3-5 mnd alt etter størrelse og omfang på tjenesten.

Når det skal gjennomføres større felles rammeavtaler, skal deltakerkommunene stille med representanter som har oversikt over kommunenes behov og fremtidige utfordringer knyttet til tjenesten som skal anskaffes. Kommunenes representanter må utarbeide en ytelsesbeskrivelse som skal være grunnlaget for konkurransen.

Tilgang til rammeavtaler: For at det skal være lett for ansatte og de som har behov for tilgang til rammeavtalene, opprettes det en egen klient i share point som inneholder avtaler. Ansatte i de seks kommunene vil kunne ha søkertilgang til avtalene. Her skal informasjon om inngåtte avtaler ligge, samt oppdaterte prislister og hva som faktisk kan anskaffes gjennom avtalen

Administrasjon av denne klienten ivaretas av interkommunal IT-leder og innkjøpstjenesten. Fremforhandlede rammeavtale skal benyttes av deltakerkommunene, det er ikke anledning til å foreta kjøp hos andre leverandører enn dem det er inngått avtale med. Avrop på rammeavtaler skal inneholde et referansenummer som har sporbarhet til konkurransen.

- **Styringsgruppa skal avholde jevnlige møter.**

Det innkalles til 4 faste møter pr år, innkalling sendes av innkjøpssjef.

- **Rådmennene i deltakerkommunene skal sørge for at egen kommune til enhver tid har oppnevnt representant til styringsgruppa**

Pr i dag er det økonomisjefene i kommunene som er kommunenes representant inn i styringsgruppa. Hvorvidt dette er ei riktig sammensetning, kan vurderes. I mange av kommunene er det teknisk sjef (el lign), som er mer i befattning med større anskaffelser og derfor kjenner regelverket bedre. Det viktigste er at styret setter seg inn i Lov og Forskrift om offentlige anskaffelser. Endring av sammensetning i styringsgruppa er noe som kan drøftes og eventuelt tas inn i forslag til handlingsplanen (frist 1.mai)

- **Tilby samarbeidskommunene kurs og opplæring innenfor offentlige anskaffelser.**

Det vil fra innkjøpstjernetens side bli invitert inn til 2 kurs/opplæringssamlinger pr år. Én samling vil ha som tema systemopplæring, konkurranseform og gjennomføring av konkurranse. Den andre samlingen vil i hovedsak bli gjennomført av ekstern innleid kursholder og vil ta for seg Lov Og forskrift om offentlige anskaffelser, hovedtema for samlingene vil variere fra gang til gang. Det er ønskelig at ansatte som skal forplikte sin kommune har gjennomført intern opplæring innenfor fagfeltet offentlige anskaffelser før de blir satt til oppgaven.

- **Kontaktperson i deltakerkommunene skal sørge for å kommunisere innkjøpssamarbeidets virksomhet innad i sin kommune**

Lov og Forskrift om offentlige anskaffelser bør jevnlig være tema på ledermøter. Tilgang til rammeavtaler (se over) er også et tiltak for å bedre informasjon til relevante brukere.

- **Skaffe bakgrunnsmateriale tilknyttet sin kommunes forbruk og behov ved å etablere kommunale brukergrupper i forkant av fellesanskaffelser.**

Tiltak beskrevet under første punkt (fremforhandle rammeavtaler).

Bortsett fra opprettelse av Share point-grupper er alle tiltak igangsatt. Tiltakene som er beskrevet forholder seg til pkt 1a) og 1 b) i kommunestyrevedtaket. Dette vil integreres i en handlingsplan, som oversendes kontrollutvalget innen 1. mai 2020.

Med hilsen

Cissel Samuelsen
Rådmann SK
77 77 55 10

Dokumentet er produsert elektronisk og har derfor ikke signatur.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
7/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Orientering om konsekvens av vedtak om fjerning av driftsmidler til veilys langs fylkeskommunale veier

Henvisning til lovverk:

Rådmannens innstilling

1. Lyngen kommune fortsetter dialog med fylkeskommunen med hensikt å oppnå avtale om drift og vedlikehold av lys langs fylkeskommunale veier.
2. Om det ikke er mulig å inngå avtale med fylkeskommunen vil Lyngen kommune fortsatt måtte dekke utgiftene til veilys. Eventuell avtale med Troms og Finnmark fylkeskommune vil medføre redusert utgift på ansvar 4410 og tjeneste 2856.
3. Merforbruk til drift og vedlikehold av lys langs fylkeskommunale veier hele 2020 dekkes over disposisjonsfondet.

Budsjettdekning:

Årsbudsjett	Ansvar	Tjeneste	Art	Prosjekt	Økes	Reduseres
2020	4410	2856	11801		200000	
2020	4410	2856	12302		32000	
2020	9000	8800	19401		232000	

Kr 232000 søkes innarbeidet i Lyngen kommunes økonomiplan 2021-2024

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Orientering angående økonomisk situasjon for veilys langs fylkeskommunale veier.

Med bakgrunn i K SAK 87/19, sendt Lyngen kommune den 13.01.2020 brev til Troms og Finnmark Fylkeskommune, hvor vi har bedt om et møte for å diskutere muligheten for at fylkeskommunen overtar drift og vedlikehold av veilys langs fylkeskommunale veier. Svar på brevet er ikke mottatt. Kommunens saksbehandler har purret på dette, men ikke mottatt tilbakemelding. Fylkeskommunens holdning til dette spørsmålet er dermed ukjent for Lyngen kommune pr i dag.

I budsjett vedtaket K SAK 87/19 ble det vedtatt og fjerne midler til drift og vedlikehold av veilys langs fylkeskommunale veier. Fylkeskommunen ikke har påtatt seg drifts- og vedlikeholdsansvaret for disse, løpende utgifter må derfor fortsatt dekkes av kommunen. Da det ikke finnes slike midler budsjettert, må det fattes beslutning om kommunen skal drifte anleggene inntil eventuell avtale er inngått med fylkeskommunen, eller om lysene skal slukkes snares for å oppnå besparelser som budsjettert.

Da saken ansees å ha stor betydning for lokalmiljø og kommunens omdømme legges denne til politisk behandling.

Økonomiske konsekvenser

Drift og vedlikehold av veilys fordeles slik på kommunale og fylkeskommunale veier:

Veieier	Antall lys	Andel av drift/ vedlikehold siste 3 år
Fylkeskommune	1210	(62%) Kr. 430824
Kommunen	756	(38%) Kr. 269176
Sum	1966	Kr. 700000

Dette ble for 2019 budsjettmessig fordelt slik:

Art	Tjeneste	Regnskap 2019	Kommunale veilys regnskap 2019	Fylkeskommunale veilys regnskap 2019
11801-strøm	2856-ikke kommunal	196881		196881
11801-strøm	3321-kommunal	9464	9464	
11801-strøm	3322-vei/gatelys	102000	102000	
12302- vedlikehold	2856-ikke kommunal	148000		148000
12302- vedlikehold	3321-kommunal	4 731	4731	
12302- vedlikehold	3322-vei/gatelys kommunale	126000	126000	
Sum strøm og vedlikehold			Sum kommunal andel kr. 242195	Sum fylkeskommunal andel Kr. 344881

Budsjett 2020:

Art	Tjeneste	Budsjett 2020 kommunale veilys	Regnskap kommunale veilys 2020, februar 2020	Regnskap 2020 fylkeskommunale veilys, for det om vi ikke har budsjett	Sum regnskap kommunale og fylkeskommunale pr februar 2020	Fylkeskommunale veilys budsjett 2020
11801-strøm	2856-ikke kommunal	0		300000		0
11801-strøm	3321-kommunal	10000				
11801-strøm	3322-vei/gatelys kommunal	95000	10000			
12302-vedlikehold	2856-ikke kommunal	0		20000		0
12302-vedlikehold	3321-kommunal	2000				
12302-vedlikehold	3322-vei/gatelys kommunale	150000	16808	20000		
Sum strøm og vedlikehold Kr. 257000 kommunale veilys			Sum pr februar Kr. 27000,-	Sum pr. februar Kr. 70000,- som må om budsjetteres fra 3322 til 2856	96000	

I 2019 var strømregningen samlet på ca. Kr. 300 000,-. I år 2020 ha vi hatt lysene på i 1 måned, som tilsvarer en kostnad på ca. kr. 25000, og før vi får slukket lysene, vil det nok ha påløpt totalt ca. kr. 40000 i strøm på til sammen kommunale og fylkeskommunale veilys. I tillegg kommer kostnaden med å slå av veilysene ca. kr. 20000,-.

Antatt regnskap pr februar 2020 er Kr. 97000, og hele beløpet må belastes kommunale veier. Budsjett kommunale veier – forbruk (257000 -96000) = 161000,- igjen til drift og vedlikehold for kommunale veilys for 2020. Antatt kostander til strøm kommunale veilys er ca. kr. 8000 pr måned, *10 = 80000 i strømkostnad for resten av 2020 for kommunale veilys. Det gjenstår da ca. 80000 til vedlikehold av kommunale veilys.

Men siden det ikke er budsjett midler til drift av veilys langs fylkeskommunale veier, bør finansiering av drift og vedlikehold skaffes. Eventuelt beslutte slukking av veilysene langs de fylkeskommunale veiene om ikke avtale om overføring av driftsansvar blir inngått med fylket.

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Slukking av veilys vil påvirke trafikksikkerheten negativt og gi den enkelte veifarende en større utrygghet. Områder langs fylkesveier er ofte venteplass for barn som reiser med skolebuss, mørklegging av slike strekninger kan forverre sikkerheten for disse.

Folkehelse/friluftsliv

Slukking av veilys kan skape en utrygghet for fotgjengere, noe som kan redusere fysisk aktivitet.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Det blir synlig i bygdene at veilysene slukkes. Reaksjonene vil bli mange fra befolkningen og disse vil bli hengt på Lyngen kommune.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
8/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Fremtidig eierskap av kommunale boliger/eiendommer

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

1 Eierskapsmelding

Rådmannens innstilling

Saken legges frem uten innstilling

Saksopplysninger

Viser til kommunestyre-sak 108/18, den 18.12.2018. Hvor det ble fattet følgende vedtak:

Vedtak:

De uttalelser som er innhentet fra henholdsvis juridisk og økonomisk hold reiser en spørsmål om dagens virksomhet er i tråd med gjeldende retningslinjer i forhold til statsstøttereguleringen, samt reiser flere utfordringer i forhold skattemessige forhold både for kommunen og LSS.

- Lyngen kommune avventer videre tiltak i prosessen ihht. advokat Pleym's tilrådning, i påvente av at ny Kommunelov trer i kraft.
- Lyngen kommunen utarbeider en boligpolitisk plan som beslutningsgrunnlag for kommunestyret og fremtidig satsing og ivaretagelse av sin boligportefølje.

Ny kommunelov er nå trådt i kraft, samt at boligpolitikk plan er ute på høring.

Lyngen kommune fattet i sitt budsjettvedtak 76/19, den 19.12.2019 beslutning å kjøpe rådhuset med tilhørende eiendom fra det heleide kommunale selskapet, Lyngen Servicesenter AS (LSS).

Rådmannen ønsker tilbakemelding fra politisk ledelse omkring forvaltning av bolig- og eiendomsmasse ut fra tidligere politiske vedtak samt boligpolitisk plan.

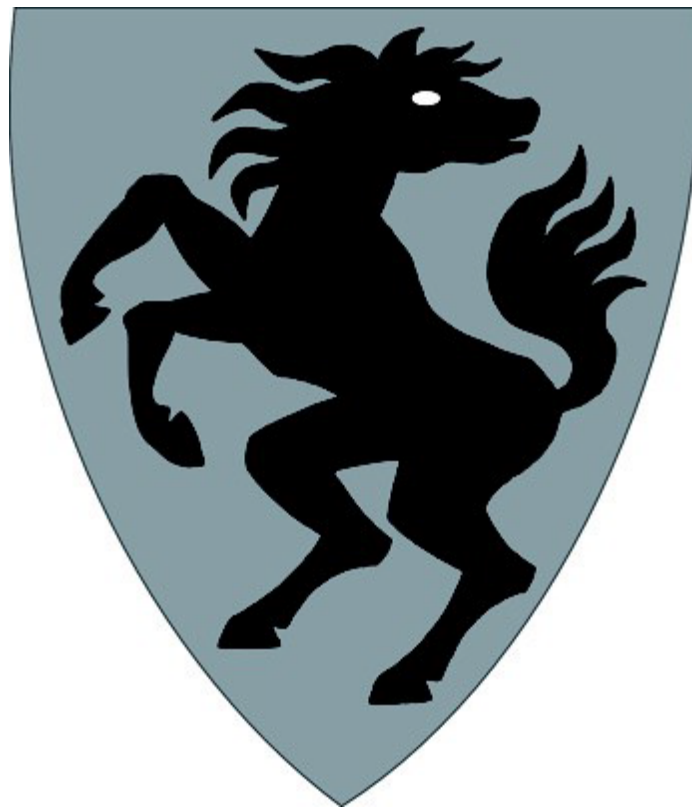
Det er utført verditakst av kommunens 41 utleieboliger hvor det fremgår at samlet verditakst er kr 46 mill. Skal forvaltningen av denne eiendomsmassen foregå i regi av Lyngen kommune eller av eiendomsselskapet LSS.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Det er ønskelig med politisk diskusjon og tilbakemelding til rådmannen om forvaltning av eiendomsmasse samt formålet med kommunalt eiendomsselskap ihht kommunens eierskapsmelding. Rådmannen vil deretter kunne utarbeide saksutredning for alternative løsninger for forvaltning og drift av eiendomsmasse til neste kommunestyremøte.

Lyngen kommune

EIERSKAPSMELDING 2016

Eierskapsmelding Lyngen kommune

Innledning

Lyngen kommune, i likhet med øvrige kommuner i landet, har stor frihet til å organisere sin virksomhet og sine tjenester slik de finner det hensiktsmessig. Dette kan de innenfor kommunen som juridisk person eller gjennom etablering av selvstendige selskaper, rettssubjekter.

Våre selskaper er innenfor et begrenset område, men spennvidden er stor. Hovedvekten av våre selskaper opererer innenfor eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting, kraft og en del annen virksomhet.

Kommuner er etter lovverket pålagt å ha ansvar for og utføre en rekke oppgaver knyttet til forvaltningen av offentlige tjenester, og ivaretagelse av allmennhetens behov. Men kommuner kan også være eiere av næringsdrivende foretak og drive slik virksomhet selv innenfor kommunens rammer, så lenge kommunelovens og andre lovverks rettslige rammer overholdes. Så lenge ikke noe særskilt følger av lov, kan kommunene organisere virksomheten slik de finner det mest formålstjenlig.

Lyngen kommune ønsker å ha en egen eierskapsmelding for å bedre legge til rette for å være en god forvalter av samfunnets verdier. Det har gjennom de siste tiåra vært en del negativ fokus på kommuner som forvaltere, gjennom mislighold og korrupsjonssaker. Det å ha fokus på eierskap synliggjør at politikerne må påta seg en annen rolle enn det som tradisjonelt har vært oppfattet som en politikerrolle. Dette med selskapsdannelse stiller store krav til samfunnsansvar både hos eierne og hos selskapene. For vår del vil det å bli mer bevisst utførelse av riktig eierskap og styring av og i selskap i seg selv medføre en gevinst. Kommunens ledelse, både politisk og administrativt, vil gis bedre grunnlag for refleksjon og meldingen vil gi informasjon og på sikt medføre bedre omdømme både for kommunen som tjenesteyter og forvalter og for de selskap vi eier eller er medeier i.

Revisjon av vedtekter

Dersom kommunestyret skal ivareta strategisk drift av selskaper må ordfører og/eller kommunestyre bidra til en klar og presis formulering av forventninger til selskapet. Kommunen som eier bør klargjøre sine forventninger til styret og selskapet gjennom selskapsstrategiene.

Det er eierens ansvar å sørge for at selskapet med begrenset ansvar har forsvarlig selskapskapital, og styrte har handleplikt dersom egenkapitalen blir for lav. Styret skal i henhold til aksjeloven foreslå utbytte innenfor de begrensninger aksjeloven setter for adgangen til å utdele utbytte. Det er derfor viktig at eierne har forventninger om en utbyttepolitikk som gjør at selskapets formål kan realiseres. På den annen side skal ikke selskaper akkumulere høyere egenkapital enn det som er nødvendig for å drifte forretningsmessig og for å oppnå eierens mål med virksomheten.

Vurdering av selskapsform

For kommunen er valg av selskapsform viktig i forhold til mulighet for politisk styring og kontroll. Videre vil selskapsform også ha betydning til markedsmessige forhold og evne til å ta risiko. Når en virksomhet skal yte tjenester til eierne i egenregi er ofte kommunale foretak og interkommunale selskap (IKS) hensiktsmessige organisasjonsformer.

Stiftelser som organisasjonsform bør kommunen være oppmerksom på. Kommunen står fritt til å fastsette formål og stiftelsen er et selvstendig rettssubjekt. Men en stiftelse har likevel ingen eiere, og man kan derfor ikke fritt oppløse stiftelsen. Kommunen har heller ingen mulighet til å utøve eierstyring og opprette en økonomisk eierinteresse i de verdier som knyttes til en stiftelse.

Skille monopol og konkurransevirkomhet

Lyngen kommune skal påse at selskaper vi har eierinteresse i skiller ut virksomheter som driver i konkurranse med private fra monopolvirksomhet for å unngå mistanke om rolleblanding. Unntak bør bare gjøres der det kan godtgjøres samdriftsfordeler som tilsier at man må ha felles organisering.

Innenfor energibransjen er selskapene pålagt å skille ut monopoldelen (nettvirksomhet) der selskapet har mer enn 100.000 nettkunder, jmf Energiloven.

Ved å skille i egne selskaper bidrar kommunen til at selskapene er utsatt for samme driftsrisiko som private, og man unngår mistanke om ulovlig offentlig støtte, kryssubsidiering og annen misbruk av markedsrett.

Mange offentlige selskaper er tildelt oppgaver i egenregi eller har enerett til å utføre visse oppgaver og har derfor monopol på noen tjenester samtidig som de konkurrerer på andre tjenester. Ett eksempel på slike monopolvirksomheter er kommunale renovasjonsvirksomheter. I utgangspunktet vil etterlevelse av selvkostprinsippet umuliggjøre kryssubsidiering og underprising av den del av virksomheten som konkurrerer med private. Slike selskaper er pliktig å føre eget selvkostregnskap. Kommunene bør ha et funksjonelt skille for å unngå mistanke om brudd på det relevante lovverket.

Tilsyn og kontroll

Kontrollutvalget skal på kommunestyrets vegne påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper, og skal sikres gode rammebetingelser slik at de har mulighet til å utøve sin funksjon på en god måte.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll som skal vedtas av kommunestyret. Med utgangspunkt i planen skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om gjennomførte kontroller samt resultatene av disse. Kommunestyret kan, innenfor kommunelovens bestemmelser, fastsette regler for selskapskontrollen, herunder hvilke dokumenter som uoppfordret skal sendes kontrollutvalget med angivelse av hvem denne plikten påhviler. Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles når generalforsamling/representantskap og tilsvarende organer avholder møter, og de har rett til å være til stede på slike møter.

I kommentar til årsregnskapet skal kommunen opplyse om hvordan den samlede virksomheten i kommunen er organisert, med bl.a. om kommunen har opprettet kommunale foretak, er deltaker i interkommunalt samarbeid eller deltakere i interkommunale selskaper eller har eierinteresser i aksjeselskaper.

Den enkelte kommune bør sammen med øvrige eiere avtale hvordan selskapskontrollen best kan samordnes mellom eierkommunene. Som orientering til kommunene og deres kontrollutvalg, bør selskapene med flere kommuner som eiere, opplyse i årsmeldingen om de selskapskontrollene som er gjennomført i løpet av året.

Kontrollutvalgets oppgave i forbindelse med selskapskontroll er todelt; en obligatorisk del som benevnes eierskapskontroll og en frivillig del som kan omfatte forvaltningsrevisjon. Det er opp til kommunestyret å avgjøre om selskapskontrollen også skal omfatte forvaltningsrevisjon som innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut i fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Eierskapskontrollen har følgende to hovedfokus:

- Fører vår kommune kontroll med sine eierinteresser?
  - Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
  - Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Eierskapskontroll innebærer en vurdering av eierskapsutøvelsen og forhold knyttet til rapportering og informasjonsflyt fra et eierperspektiv.

Eierrepresentasjon

Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene (eks. generalforsamling) og ikke gjennom styrene. Kommunen etablerer forutsigbar kommunikasjonsform mellom kommunestyret og eierorgan for sine AS og IKS. Dette bidrar til å sikre engasjement og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Vår kommune har som hovedregel oppnevning av ordfører til eierorganer. Dette bidrar til å forenkle samhandling og kommunikasjon mellom kommunestyrene og eierorganet. Aksjeloven sier ikke noe om hvem som skal møte som aksjonær. Dette vil etter kommuneloven være kommunestyret med mindre vedtektene sier noe annet. Ordfører eller andre kommunestyrerepresentanter kan møte etter fullmakt og stemme på generalforsamling. Dette er mest hensiktsmessig når det er flere aksjonærer.

Medlemmer av et representantskap (IKS) er personlig medlemmer og i motsetning til aksjeloven tillates det ikke at andre møter etter fullmakt. Det bør derfor utnevnes vara for representantskapsmedlemmene. Leder av representantskapet bør ikke sitte som observatør i styret i interkommunale selskaper da dette er en uheldig sammenblanding som kan svekke tilliten til representantskapet som opptrer på vegne av eierne.

Eiermøter

Styreleder og daglig leder har plikt til å delta på generalforsamlingen i aksjeselskap. Andre styremedlemmer har rett, men ikke plikt. Revisor har rett til å være tilstede og noen ganger plikt når de saker som skal behandles gjør dette nødvendig.

For de interkommunale selskapene har styrets leder og daglig leder plikt til å være tilstede på representantskapsmøte. Dette gjelder ikke for revisor, men det anbefales å følge aksjelovens regler på dette punkt. Det anbefales at denne retten varsles uavhengig av organisasjonsform. Kommunestyrene ber om at det er obligatorisk deltakelse for både daglig leder, styrets leder og revisjon uavhengig av organisasjonsform. IKS-loven regulerer ikke eksplisitt fullmaktsforhold, men departementet har i et rundskriv, sak 05/3032 kommet til at fullmaktsordning ikke kan benyttes i interkommunale selskaper.

I tillegg til generalforsamling/representantskap kan det arrangeres andre eiermøter. Det enkelte kommunestyre vurderer selv behov for, og hvordan slike eiermøter skal gjennomføres.

Profesjonelle styrer

Lyngen kommune skal etterstrebe profesjonalitet i sine styrer. Å påta seg et styreverv i et aksjeselskap eller interkommunale selskaper, er et personlig verv. Det betyr at man ikke representerer verken partier, kommunen eller andre interessenter, men ivaretar bedriftens interesser på best mulig måte sammen med resten av styret og ut fra selskapets formål. Det følger naturlig av at profesjonelt eierskapet utøves gjennom eierorganet.

Kommunene støtter seg til anbefaling fra KS om at man skal etterstrebe at styret opptrer kollegialt og at styremedlemmene samlet har den nødvendige kompetanse på plass. Faglig forankret styreoppnevning skaper trygghet, og styret kan opptre både som generalist og fagspesifikt. Dette innebærer følgende:

Krav til kompetanse

- Kunnskap om aksjeloven, IKS-loven, kommuneloven, andre relevante lover, forskrifter og avtaler som har betydning for selskapets drift.
- Kunnskap om selskapets formål, vedtekter, organisasjon og historie.
- Kompetanse om private og kommunale regnskapsprinsipper, evne til å lese økonomiske utviklingstrekk og foreta nødvendige grep når nødvendig.

- Kompetanse på offentlig forvaltning og de politiske og samfunnsmessige utfordringene til enhver tid.
- Spesialistkompetanse og erfaring på et eller flere områder som for eks. juss, økonomi, markedsføring, forvaltning, kommunalkunnskap, teknikk, HMS, ledelse, organisasjon.
- Ha kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen.
- Ha kunnskap om konkurrerende virksomheter.

Krav til egenskaper

- Glede av, og vilje til å jobbe for, å oppnå gode resultater.
- Ha glede av å få tilført kontinuerlig kompetanse.
- Ha mot til å stille kritiske spørsmål til daglig leder og andre i styret.
- Ha evne til å finne fram til løsninger som styret samlet kan gå for.
- Ha evne til å stille spørsmål uten å ha svaret.
- Ha evne og vilje til å prioritere tid til arbeidet i styret.
- Høy integritet, herunder evnen til å tie om forretningsmessige transaksjoner og strategiske beslutninger.
- Ha evne til å gi selskapet et godt omdømme.
- Ha evne til å tilegne seg spesiell kompetanse om selskapet.
- Akseptere at styreleder er styrets talsmann utad.

Valgkomité for styreutnevning i AS og IKS

Kommunene har ansvar for å sikre et styre med nødvendig kompetanse til å lede selskapet i tråd med eiers formål. Kommunene velger sine styrer ut fra at styret er et kollegialt organ og ut fra formelle krav til kompetanse og selskapets egenart.

Bruk av valgkomité bidrar til fokus på komplementær kompetanse og skape skille mellom eierstyring og eierorgan på den ene siden og styrets rolle som ansvarlige for selskapet på den andre. Ved AS og IKS er det eierorgan som utnevner styre. Vi skal i lys av dette benytte valgkomiteer der det er hensiktsmessig.

Kompetansevurdering av selskapsstyrer

Lyngen kommune anbefaler at de ulike styrene etablerer rutiner for å sikre utvikling av nødvendig kompetanse, herunder fastsette styreinstruks, gi nødvendig opplæring, foreta egevaluering og fastsette årsplan for styrearbeidet.

Styresammensetning i konsernmodell

Lyngen kommune fraråder at styret i morselskap sitter som styre for datterselskap. Dette fordi styret i morselskapet utgjør generalforsamling i datterselskap. Kommunestyret anbefaler videre at det i styrer for monopol-datterselskap sitter et flertall av eksterne styremedlemmer. Dette slik at man unngår rolleblanding, spesielt knyttet til anbud og habilitetsforhold.

Vararepresentanter i styrer

For å sikre kontinuitet og kompetanse skal det i selskap vi er medeiere, i så lang mulig ved vararepresentasjon i styrer, brukes numeriske vara (fremfor personlige vara).

Habilitet

Hvert kommunestyre har egen valgkomité som innstiller til kommunestyret ved valg av styrerepresentanter. Valgkomiteen skal ivareta habilitet ved vurdering av kandidater for styreverv.

Representasjon av begge kjønn i styrene

Kommunen skal tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styrene for å bedre utnytte eksisterende kompetanse i kommunen. Dersom det er vanskelig med slik rekruttering kan kommunen, gjerne sammen med samarbeidende kommuner, arrangere egne rekrutteringsseminarer.

Godtgjøring og registrering av styreverv

Godtgjørelsen for vervet bør reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet i og med at det er et personlig verv og dermed et personlig ansvar. Styreverv i aksjeselskap og IKS kan i motsetning til i kommunale foretak vurderes i forhold til strafferettslig og/eller økonomisk ansvar og bør godtgjøres særskilt.

Styreleder bør godtgjøres særskilt i forhold til styremedlemmene. Kommunen anbefaler at selskapene tegner styreforsikring for alle styremedlemmene i selskaper med begrenset ansvar. Generalforsamlingen har ansvar for å fastsette godtgjøring til styremedlemmene. Det er representantskapet som fastsetter godtgjøringen til styremedlemmene i et IKS.

Det er kommunestyret selv som fastsetter godtgjøringen til styret i kommunalt foretak.

Når det gjelder godtgjøring til representantskapet er det eierkommunene som bør fastsette og utbetale denne til sine medlemmer i representantskapet i interkommunale selskaper.

Dersom det blir gitt ut gaver jul eller ved andre anledninger fra selskapet til enkeltmedlemmer av representantskapet, bør en følge de regler som kommunen har i sitt reglement vedrørende verdi ol. Styremedlemmer bør ikke omfattes av selskapets incentiv/bonusordninger da dette vil kunne påvirke deres uavhengighet.

Kommunen registrerer vervene for alle ansatte, også i frivillig sektor.

Kommunen er som folkevalgt organ avhengig av allmennhetens tillit når det gjelder både forvaltning og styring. Åpenhet rundt hvilke roller våre lokalpolitikere har i samfunnslivet er viktig for å unngå mistanke om rolleblanding. Registrering i styrevervregisteret vil i seg selv skape økt bevissthet om de ulike rollene en lokalpolitiker har og herunder være til nytte ved vurdering av representantenes habilitetssituasjon.

Arbeidsgivertilhørighet

Vi anbefaler selskaper å knytte seg til en arbeidsgiverorganisasjon der det er naturlig. Uten tilknytning til en arbeidsgiverorganisasjon står selskapene utenfor det faglige nettverk og fellesskap som er en del av det tilbudet som følger med medlemskap i en seriøs arbeidsgiverorganisasjon. Medlemskap viser seg nyttig der det kan være behov for juridisk eller forhandlingsmessig bistand.

Etiske retningslinjer

Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med det å drive et selskap samfunnsansvarlig fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler. Lyngen kommune mener at etiske retningslinjer bør utarbeides i det enkelte selskap. Det har betydning for både virksomhetens og kommunens omdømme.

Rådmannens/administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak

Prinsipielt stiller Lyngen kommune seg bak tilrådingen fra KS til denne utfordringen. De økonomiske rammene for foretakene er underlagt den ordinære kommunale budsjettvirksomhet som igjen ligger under rådmannens ansvar. Samtidig ledes foretaket av et styre og en daglig leder hvor førstnevnte utpekes direkte av kommunestyret. Daglig leder rapporterer til styret og rådmannen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor daglig leders disponeringer. Rådmannens instruksjonsmyndighet omfatter kun retten til å instruere daglig leder om at iverksettelsen av en sak skal utsettes til kommunestyret har behandlet saken.

Rådmannens behov for styring i forhold til kommunes samlede virksomhet ligger dermed i en gråsonerområde all den tid han formelt sett er avskåret fra foretakets drift. Det anbefales derfor at kommunestyrene ved opprettelse av foretak diskuterer administrasjonssjefens rolle og handlingsmuligheter overfor daglig leder.

Rådmannen, rådmannens stedfortreder og medlem av kommuneråd kan ikke velges til styret i kommunale foretak. Daglig leder er heller ikke valgbar til styret i det selskap han/hun er daglig leder for. Dette er for å styrke rådmannens kontroll med kommunale foretak.

Eierinteresser

En eierskapsmelding blir indirekte også et uttrykk for en eierstrategi. Eiermeldingen tar utgangspunkt i det at når kommunen etablerer eller er med på å etablere et selskap eller virksomhet er det for å oppnå noe, løse en oppgave eller skape et resultat.

Det er i all hovedsak to motiv for etablering av selskap:

Finansielt motivert/effektivisering/samfunnsøkonomisk

Når hovedformålet med eierskapet er å oppnå økonomiske resultater, defineres eierskapet som finansielt. Dette gjelder for selskaper som er forretningsmessig orientert og hvor eierne etterstreber bedriftsøkonomisk lønnsomhet. Et finansielt eierskap kan videre grupperes i to underkategorier. Selv om formålet er å oppnå høyest mulig avkastning kan to ulike strategier legges til grunn. Enten kan eier ha en utviklings og vekststrategi for selskapet. I denne situasjonen kan eier være innstilt på å holde tilbake overskudd i selskapet for på sikt å oppnå en samlet sett bedre økonomisk avkastning. En annen finansiell strategi kan være en høstingsstrategi. Dersom selskapet er ferdig med vekstfasen og kapitalbehovet fremover er mindre, kan det vurderes om eier tar ut et større utbytte.

Politisk motivert/regionalpolitisk posisjonert

I de tilfeller der formålet med eierskapet er å ivareta eller utføre kommunale tjenester under politisk ansvar eller å posisjonere kommunen, defineres eierskapet som politisk. Eksempler på slik virksomhet som i dag er skilt ut som egne selskaper er å finne innen renovasjon, og innen sysselsetting av personer som ikke på ordinære vilkår kan ta del i arbeidslivet.

Oversikt over de viktigste selskaper Lyngen kommune har eierinteresser i:

Al grendehus Jægervatn
Avfallsservice AS
Biblioteksentralen
Bredbånd Troms
Furustua Al
Halti Næringshage
Hurtigruten AS
Interpolar AS
KLP - egenkapital
Kom Rev Nord - egenkapital
KS - egenkapital
Kvalvik og omegn Vannverk
Kveøyforbindelsen
Lattervik småbåt og sjarkhavn
Lyngen arbeidssamvirke AS
Lyngen Servicesenter
Lyngenhallen drift AS
Lyngseidet Skitrekk BA
MIT-Fablab Norway
Nord-Norsk Fjellovervåkning
Nord-Norsk Hestesenter AS
Nord-Troms Museum AS
Nord-Troms Regionråd
Rottenvik grendehus
Tromsprodukt
Ullsfjordforbindelsen
Visit Lyngenfjord AS

Eierskapsstrategi versus virksomhets- og forretningsstrategi

Det er flere ulike måter å forankre en eierstrategi på i selskapet. For det første vil selskapets formålsparagraf tegne opp en ytre ramme. I tillegg vil generalforsamlingsvedtak kunne gi instruksjoner om eiers krav og forventninger. Den løpende kommunikasjon mellom eier og styre er også viktig. Som det er pekt på kan formålet med kommunens eierskap spenne fra et finansielt eierskap, basert på avkastningsbetraktninger, til et politisk eierskap, med fokus på politisk måloppnåelse. Eierstrategien må tydelig ta stilling til slike spørsmål.

Eierne: **Eierstrategi: Skal vi eie virksomheten?**

Styret: **Virksomhetsstrategi: Hvordan skal vi organisere/drifte virksomheten?**

Administrasjon: **Forretningsstrategi: Hvordan optimalisere driften og skape vekst?**

En eierstrategi er en politisk viljeserklæring, og bør evalueres med jevne mellomrom. Det politiske flertallets tanker og vurderinger kan endres på samme måte som eksterne vilkår kan gi grunnlag for å endre eierstrategien. En grunnleggende forutsetning for en aktiv eierstyring er at en klar og presis eierstrategi formuleres for hvert enkelt selskap. Eierstrategien skal beskrive hva kommunen vil oppnå som eier.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
<u>74/1974/19</u>	<u>Lyngen kommunestyre</u> <u>Lyngen kommunestyre</u>	<u>19.12.2019</u> <u>19.12.2019</u>
<u>9/20</u>	<u>Lyngen kommunestyre</u> <u>Lyngen kommunestyre</u>	<u>13.02.2020</u>

Vannforsyning Lyngseidet - Furuflaten og revisjon av handlingsplan vann og avløp.~~Vannforsyning Lyngseidet – Furuflaten og revisjon av handlingsplan vann og avløp.~~

Henvisning til lovverk:

- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- FOR 2016-12-22 nr 1868: Forskrift 22. des. 2016 nr. 1868 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)

Vedlegg

- 14 ~~Vannforsyning til Lyngseidet og Furuflaten – delrapport~~
Vannforsyning til Lyngseidet og Furuflaten - delrapport 1
- 22 ~~Vannforsyning Lyngseidet og Furuflaten delrapport 2~~Vannforsyning Lyngseidet og Furuflaten delrapport 2
- 33 ~~Notat vurdering av v~~Notat vurdering av v~~Vannkvalitet i Gjerdelva og Kvalvikelva med og forslag til vannbehandling Gjerdelva og Kvalvikelva~~Vannkvalitet og forslag til vannbehandling Gjerdelva og Kvalvikelva

Saksprotokoll i Lyngen kommunestyre - 19.12.2019

Behandling:

Saken utsettes.

Vedtak:

Saken utsettes.

Rådmannens innstilling

1. Forslag om å ta i bruk Kvalvikelva til ny vannforsyning til Lyngseidet godkjennes. I henhold til kapittel 5.3, punkt 3, i [Nøtøt vurdering av vannkvalitet i Gjerdelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling og vannbehandling Lyngseidet vannverk](#), utarbeidet av Asplan Viak og datert 07.11.2019.

[Punkt 3: Lyngseidet vv. har kun vanninntaket i Kvalvikelva felles med Kvalvik og omegn vv. Det bygges ut et eget VBA for kun Lyngseidet vv. ved inntaket i Kvalvikelva og derfra legges det rentvannsledning for tilkobling til dagens ledningsnett.](#)

[-Kostander blir på kr. 43 470000, som i Tabell 1 Kostnader for utbygging av ny vannforsyning til Lyngseidet fra Kvalvik og omegn vv. Revidert av Lyngen kommune og Asplan Viak i e-post av 29. januar 2020.](#)

[1. Samt i samsvar med kostnadsoverslag fra delrapport II, kapittel 7.2 trinn 1 og kapittel 7.4 trinn 2.](#)

1.2. Det vedtas utbygging av grunnvannsanlegg i Furuflaten i samsvar med delrapport II, Kapittel 7 tiltak trinn 1, og kostnadsoverslag i kapittel 6.2 i delrapport II.

2.3. Revisjon av handlingsplanen til hovedplan vann og avløp godkjennes.

3.4. [Kr. 16 13600 000](#) for avløpsanlegg i årene 2020 til og med 2023 og [Kr. 54 520 00039050000](#) for vannanlegg søkes innarbeidet i Lyngen kommunes økonomiplan 2020 – 2023. Tallene er lagt inn i selvkostmodellen for vann og avløp. [I desember ble Se også forslag til gebyrregulativ for 2020 vedtatt.](#)

4.5. Lyngen kommune ved rådmannen gis fullmakt til å gå i gang med ekspropriering av grunn/areal for å legge ny avløpsledning fra Stigen til Lyngseidet.

Budsjettdekning:

Årsbudsjett	Ansvar	Tjeneste	Art	Prosjekt	Økes	Reduseres

Kr _____ søkes innarbeidet i Lyngen kommunes økonomiplan _____

Saksopplysninger

1. VANN LYNGSEIDET - FURUFLATEN

Utredning av ny hovedvannkilde til Lyngseidet (Kvalvikelva) og reservevannkilde til Furuflaten står begge som prioriterte tiltak i hovedplan for vann og avløp for Lyngen kommune i perioden 2016 – 2028.

I mai 2018 mottok Lyngen kommune pålegg fra Mattilsynet om å utarbeide en plan for leveringssikkerhet og en plan for sikring av råvannskvaliteten ved de to vannverkene på Lyngseidet og i Furuflaten. Mattilsynet begrunner påleggene slik:

Pålegg om plan for leveringssikkerhet:

- Furuflaten vannverk og Lyngseidet vannverk hadde for lite vann vinteren 2017/2018.
- Begge vannverkene mangler reservevannkilde.

Pålegg om plan for sikring av råvannskvaliteten:

- Utviklingen med turisttrafikk i nedslagsfelt til drikkevannskildene vurderes som en stor utfordring for råvannskvaliteten til vannverkene. Mattilsynet ber om at det gjøres konstruktive tiltak for å redusere denne faren.
- Klimaendringer vurderes som en utfordring for råvannskvaliteten og for effekten av vannbehandlingen. Mattilsynet ber om dokumentasjon på at råvannskvaliteten og vannbehandlingen til sammen utgjør en hygienisk barriere for trygt drikkevann.

For å sikre helhetlige og fremtidsrettede løsninger for vannforsyningen til tettstedene Furuflaten og Lyngseidet, ber Mattilsynet om at behovet for sikrere vanntilførsel og sikring av råvanns- og drikkevannskvaliteten ved de to vannverkene skal vurderes sammen.

Med bakgrunn i budsjettbevilgninger for 2019 og Mattilsynets pålegg har Lyngen kommune engasjert Asplan Viak AS for å bistå kommunen med å utrede ulike alternativ for vannkildevalg og oppbygging av vannforsyningssystemet i kommunen.

Tettstedene Lyngseidet og Furuflaten i Lyngen kommune forsynes i dag med drikkevann fra hvert sitt vannverk. Furuflaten vannverk forsyner ca. 100 husstander og industri, mens Lyngseidet vannverk forsyner ca. 390 husstander, helse- og omsorgssenter, rådhuset og private foretak i sentrumsområdet av Lyngen kommune. Begge vannverkene forsyner overflatevann med inntak i elv/dam, og har vannbehandling i form av grovsil og UV-bestråling.

Karnes og Oksvik vannverk og Kvalvik og omegn vannverk er to private vannverk som ligger mellom Lyngseidet og Furuflaten (se figur 1). Disse vannverkene som også forsynes fra elveinntak, kan bli berørt av en ny framtidig vannverkstruktur.»

Det er utarbeidet to delrapporter. Delrapport 1 omfatter gjennomgang av eksisterende vannforsyning og aktuelle tiltak for å kunne øke kvalitet og leveringssikkerhet for de to vannverka. I delrapport II er det vurdert mulige reservevannkilder, fordeler og ulemper med å knytte sammen flere vannverk til samme vannkilde, samt nytt ledningsnett og nye fordelingsbasseng for å få dette til. Det er utarbeidet kostnadsoverslag for aktuelle tiltak og til slutt utarbeidet en prioritert liste over tiltak som bør gjennomføres for å øke kvaliteten på vannforsyningen.

[Det er også utarbeidet et NOTAT Vurdering av vannkvalitet i Gjerdelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling, datert 07.11.2019.](#)

Konsulentens oppdrag har vært:

- 1) beholde dagens vannverk med eksisterende hovedvannkilder ved å oppgradere vannbehandlingen og etablere nye reservevannkilder ved Furuflaten og Lyngseidet, eller
- 2) slå sammen ett eller flere av vannverkene ved å benytte Kvalvikelva som hovedvannkilde.

I Lyngen kommune må det vektlegges at vann- og avløpsavdelingen i Lyngen kommune har få driftsoperatører. Valgt løsning for råvannskilde og vannbehandling bør derfor være enklest mulig å betjene, og kreve minimalt med vedlikehold.

I saksfremlegget tas med utdrag fra NOTAT Vurdering av vannkvalitet i Gjerdelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling, datert 07.11.2019. Og utdrag av noen kapitler i Delrapport I, Vannforsyning til Lyngseidet og Furuflaten, beskrivelse av tiltak (21.02.2019) og Delrapport II, Vannforsyning til Lyngseidet og Furuflaten, forslag til tiltak (11.04.2019). Begge rapportene vedlegges saksfremlegget.

UTDRAG DELRAPPORT II

«4.1 Generelt om arealbruk, (Delrapport I)

Mattilsynet har i sitt pålegg påpekt særlig bekymring for innvirkningen av den internasjonale turismen på råvannskvaliteten, med det som dette kan medføre av potensiell smittefare. Ved å ta utgangspunkt i statistikk over kommersielle overnattinger (hotell, campingplasser, hyttegrender og Norske Vandrerhjem) hentet fra Statistikknett Reiseliv for Tromsø-region (Troms fylke unntatt Tromsø og Harstad), fremkommer at nordmenn er registrert ved ca. 60 % av overnattingene, turister fra Vest-Europa er registrert ved i underkant av 30 % av overnattingene, og turister fra USA er registrert ved 5 % av overnattingene. Vurdert opp mot antall gjestedøgn i vintersesongen (25 000 i perioden januar til april) og en antagelse om at hver gjest i snitt overnatter ca. 3 døgn, tilsvarer dette ca. 8 500 overnattende tilreisende fordelt på ca. 5000 nordmenn, 2 500 europeere og 500 amerikanere. Øvrige er fordelt på Asia, Latin-Amerika, Sør-Afrika og Australia. I tillegg kommer tilreisende som ikke er registrert ved gjestedøgn i Lyngen kommune.

De viktigste vannbårne smittestoffene som overføres til vannkilder via avføring fra mennesker i Norge/Nordiske land er smittestoffer som forårsaker mage-tarmsykdommer, slik som Norovirus, Campylobacter og parasittene Giardia/Cryptosporidium ([Guzman-Herrador et al., 2012](#)). Dette gjelder også i hovedsak for øvrige industrialiserte land, selv om mer langveis reisende turister kan ha en større forekomst av parasittene sammenlignet med nordiske turister (Vidar Lund, pers. med. 2019). Ut fra estimert fordeling av nasjonaliteter for tilreisende til Tromsø-regionen vurderes derfor sannsynligheten for tilførsel av nye smittestoffer til nedslagsfeltene i Lyngsalpan som lav. Dersom turister mot formodning skulle benytte naturtoalett i nedslagsfeltene vil i tillegg eventuelle smittestoffer fortynnes i vannmassene, særlig i Kvalvikelva som har størst vannføring. Den totale smitterisikoen (sannsynlighet x konsekvens) knyttet til tilførsel av «nye» smittestoffer anses derfor som lav, særlig for Kvalvikelva.»

«8. KONKLUSJON DELRAPPORT I

For alle tre vannverkene er det gjennomført en mikrobiell barriereanalyse (MBA) for å vurdere om dagens vannbehandling og beskyttelsestiltak i vannkildenes nedbørsfelt gir tilstrekkelig barrierehøyde. Beregningen viser at det er nødvendig med tiltak ved alle vannverkene for å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde mot mikrobiell forurensning.

For vannverk som fortsatt skal forsynes fra elveinntak vil det derfor være aktuelt med tiltak i nedbørsfeltene for å begrense mulig forurensning, men det er ikke realistisk å innføre forbud mot beite eller forbud mot alminnelig ferdsel. Tiltakene bør rettes mot å begrense beiting og ferdsel nær vanninntakene, samt informere om vannkildene og hvilke begrensninger i arealbruk som gjelder innen nedbørsfeltene.

Andre aktuelle tiltak for å styrke kapasiteten og leveringssikkerheten ved alle tre vannverkene er:

- *Bygging av fordelingsbasseng/høydebasseng. Dette øker sikkerheten i vannforsyningen og gir samtidig en bedre drift av vannbehandlingen i og med at den da kan dimensjoneres ut fra maksimalt døgnforbruk i stedet for maksimalt korttidsforbruk.*
- *Redusere vannlekkasjene på både hovedledninger og stikkledninger. Dette må vurderes med behovet for utskifting av vannledninger.*
- *Redusere/unngå frosttapping. «*

«8.1 Konklusjon Lyngseidet vannverk

Vannverket har et dimensjonerende vannbehov (maks. døgnbehov) på 12 l/s. Dagens vannkilde Gjerdeelva har i tørrværsperioder ikke tilstrekkelig kapasitet i forhold til dette vannbehovet.

Vannverket har ingen reservevannkilde.

Vannkvaliteten ut fra vannbehandlingsanlegg (VBA) og ute på nettet er bra. Det er ikke påvist koliforme bakterier, E. coli, intestinale enterokokker eller clostridium perfringens i noen rentvannsprøver i løpet av de siste 8 årene. Dette viser at dagens UV-anlegg har fungert godt. Det er påvist prøver med høye kimtall og høy turbiditet noe som kan skyldes slam og begroing i ledningsnettet.

Det er i eksisterende hovedplan for vann påpekt behovet for å styrke sikkerheten i vannforsyningen gjennom å etablere en reservevannkilde eller tilknytning til annet vannverk. Det mest aktuelle tiltaket er reservevannforsyning/hovedvannforsyning fra Kvalvikelva. Dette blir nærmere utredet i delrapport 2. Kvalvikelva har stor nok minstevannføring til å forsyne alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furufleten. Bedre beskyttelse av nedbørsfeltet og et oppgradert UV-anlegg med bedre overvåking og styring kan gi tilstrekkelig barrierehøyde mot mikrobiell forurensning, men dette bør vurderes nærmere ut fra en mer intensiv prøvetaking. Installering av et vannbehandlingstrinn med fargefjerning vil gi bedre og sikrere vannkvalitet både på grunn av selve filtreringen og at lavere fargetall gir bedre effekt av UV-bestrålingen. Naturbasert forfiltrering med kunstig infiltrasjon av elvevann i løsmasser og uttak fra grunnvannsbrønner kan også være en mulig løsning for å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde.»

«8.2 Konklusjon Furufleten vannverk

Vannverket har et dimensjonerende vannbehov (maks. døgnbehov) på 3,8 l/s. Dagens vannkilder har i tørrværsperioder ikke tilstrekkelig kapasitet. Vannverket har ingen reservevannkilde.

Vannkvaliteten ut fra vannbehandlingsanlegg (VBA) og ute på nettet er stort sett bra, men det er i løpet av de siste 8 årene påvist E.coli i 2 av 28 vannprøver og koliforme bakterier i 4 av 65 rentvannsprøver. Det er ikke påvist intestinale enterokokker eller clostridium perfringens. Dette viser at dagens UV-anlegg ikke fungerer helt optimalt noe som kan skyldes varierende UV-transmisjon ettersom fargetallet varierer mellom 0 og 19.

Asplan Viak har på oppdrag fra Lyngen kommune påvist en grunnvannsforekomst ved Furufleten. Boring og prøvepumping av fullskala brønner vil gi sikker dokumentasjon på kapasitet og vannkvalitet. Forutsatt god vannkvalitet vil nødvendig vannbehandling bli lufting og UV. Sammen med en klausulering av tilrenningsområdet vil dette gi mer en tilstrekkelig barrierehøyde mot mikrobiell forurensning.

Det er også diskutert tilknytning til Kvalvik og omegn vannverk via en sjøledning fra Pollen. Dette vil utvilsomt styrke sikkerheten i vannforsyningen. I delrapport 2 vil dette bli vurdert nærmere. Hvis dette blir realisert kan dagens vannkilder saneres.

Hvis det ikke lykkes å forsyne Furufalten vannverk med grunnvann eller andre sikre vannkilder, må dagens vannkilder benyttes videre. Dette vil kreve tiltak for å sikre nok vann av god nok kvalitet. Dagens inntaksløsning må forbedres gjennom tilknytning til flere vannkilder og vannkvaliteten må sikres ved gjennomføring av restriksjoner på arealbruken i nedbørsfeltene, oppgradering av UV-anlegg og bedre styring og overvåking av vannbehandlingen. Fargefjerning må også vurderes.»

UTDRAG DELRAPPORT II

«Kort sammendrag

Delrapport 2 bygger på delrapport 1 Beskrivelse av vannverk hvor det ut fra en grundig gjennomgang av vannforsyningen på strekningen Lyngseidet-Furufalten blir foreslått en rekke tiltak for å oppnå bedre og sikrere vannforsyning. Tiltakene blir vurdert videre i denne rapporten. Det gis også en vurdering av fremtidig struktur på vannforsyning på strekningen Lyngseidet – Furufalten. Dagens vannverksstruktur med separate vannverk blir sammenlignet med alternative løsninger basert på sammenkobling av vannverk. Det blir lagt vekt på sikkerheten i vannforsyningen og behovet for reservevannkilder. For tiltak som omfatter sammenkobling av vannverk blir nye ledningstraseer utredet. De mest aktuelle tiltakene blir så kostnadsberegnet og satt opp i en prioritert rekkefølge.»

Ut fra grunnlagsdata på dagens vannforbruk, mindre vannlekkasjer og framtidig utvikling i vannforbruket er det tatt utgangspunkt i følgende dimensjonerende vannforbruk:

Lyngseidet vannverk: 12 l/s

Furufalten vannverk: 3,8 l/s

I tillegg er det beregnet et dimensjonerende vannforbruk for Kvalvik og omegn vannverk på 6 l/s. Inkludert mulige nye abonnenter settes dimensjonerende vannforbruk for all vannforsyning mellom Lyngseidet og Furufalten til 25 l/s. For nærmere beskrivelse av vannverk, se delrapport 1. «

«3 VURDERING RESERVEVANNFORSYNING, delrapport II

3.1 Reservevann til Lyngseidet vannverk

Ut i fra dagens vannforbruk og framtidig næringsutvikling har Lyngseidet vannverk et maksimalt døgnbehov på ca.12 l/s. Vannverket har en betydelig lekkasjeandel slik at det bør være mulig å redusere vannbehovet til ned mot 10 l/s. Ved nærmere vurdering av reservevannkilde tas det utgangspunkt i et vannbehov på 12 l/s.»

«3.2 Reservevann til Furufalten vannverk

Ut i fra dagens vannforbruk og framtidig utvikling innen næring av befolkning har Furufalten vannverk et maksimalt døgnbehov på ca. 3,8 l/s. Også dette vannverket har en betydelig lekkasjeandel slik at det bør være mulig å redusere vannbehovet til ned mot 3 l/s. Ved nærmere vurdering av reservevannkilde tas det utgangspunkt i et vannbehov på 4 l/s. «

«3.2.2. Grunnvann

Høsten 2018 ble det gjort grunnvannsundersøkelser på Furuflaten. Det ble påvist grunnvannsressurser i elve- og breelvavsetninger på begge sider av Lyngsdalselva fra fylkesveien og ca. 200 m oppover langs elva (se fig. 5). Det er gode muligheter for at et grunnvannsutak her vil dekke vannverkets vannbehov, men en sikker vurdering av dette krever etablering og prøvepumping av fullskala produksjonsbrønner. To prøvebrønner er satt i drift høsten i 2019. «

«3.3 Reservevannforsyning til Kvalvik vv.

Kvalvik vannverk er knyttet sammen med Oksvik og Karnes vannverk, slik at Kvalvik vannverk kan benytte dette vannverket som reservevannkilde. Kapasitet på vannkilde, vannbehandling og vannledninger er såpass begrenset at dette ikke representerer en sikker reservevannkilde, men kan ha betydning i en krisesituasjon.

Hvis en videre gjennomgang av vannforsyningen på strekningen Lyngseidet – Furuflaten viser at det er behov for en supplerende vannkilde/reservevannkilde i Kvalvika, bør det vurderes videre undersøkelser av grunnvannsforekomsten på Iselvoll.

Vi vil derfor anbefale å avvente videre grunnvannsundersøkelser i Kvalvika inntil det er bestemt hvilke vannverk som skal kobles sammen og hvilke vannkilder det skal satses på. «

«4. VURDERING VANNVERKSSTRUKTUR, delrapport II

«4.1 Generelt

Dette kapitlet omfatter vurderinger av alternative løsninger for en framtidig vannverkstruktur for Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk. Følgende alternativer vil bli vurdert:

- Videre utvikling av separate vannverk, dvs. opprettholdelse av dagens vannverksstruktur.
- Sammenkobling mellom Kvalvik vannverk og Lyngseidet vannverk.
- Sammenkobling mellom Kvalvik vannverk og Furuflaten vannverk.
- Sammenkobling mellom alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furuflaten.

Fordeler og ulemper skal vurderes for hvert alternativ og i et eget kapittel vil det bli gjort kostnadsberegninger for alle de fire alternativene. Vurderingene vil bli gjort ut fra krav og bestemmelser i Drikkevannsforskriften. «

«4.2.3 Fordeler og ulemper med separate vannverk

I dette delkapittelet gis det en vurdering av fordeler og ulemper med fortsatt drift av separate vannverk.

Fordeler:

- Kommunen kan fritt bygge ut og videreutvikle egne vannverk uten å forholde seg til Kvalvik og omegn vannverk. Ut fra dagens vannverksstruktur er det meget lite aktuelt å knytte sammen Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk uten at man samtidig tilknytter Kvalvik vannverk.
- Man unngår forhandlinger om vannrettigheter og søknader om konsesjon for økt uttak fra Kvalvikelva.
- Man unngår lange og sårbare overføringsledninger for å knytte vannverkene sammen.
- En separat utbygging kan gi lavere utbyggingskostnader. Dette vil være avhengig av nødvendig oppgradering av vannbehandling og tiltak for økt leveringssikkerhet som vil innebære tilkobling til reservevannkilder.

Ulemper:

- Hvis hvert vannverk skal ha både hovedvannkilde og reservevannkilde, må kommunen drifte flere vannkilder og flere vannbehandlingsanlegg (VBA), noe som sannsynligvis vil bety økte driftsutgifter, særlig i form av økt tidsforbruk til ettersyn og vedlikehold.
- Lite fleksible løsninger. Separate løsninger gir ingen muligheter til samkjøring av vannverk og bruk av felles vannkilder.
- Høye kostnader til utbygging av egne reservevannløsninger for hvert vannverk. «

«4.2.4 Sammenkobling mellom alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furufalten. Delrapport II

Ut fra dagens vannverksstruktur er det meget lite aktuelt å knytte sammen Lyngseidet vannverk og Furufalten vannverk uten at Kvalvik vannverk knyttes til samtidig.

Per i dag fines følgende vannverk på denne strekningen:

- Lyngseidet vannverk
- Oksvik og Karnes vannverk
- Kvalvik vv
- Furufalten vv.

Oksvik og Karnes vannverk er allerede tilkoblet Kvalvik vannverk og benytter deres vannkilde i tørke/kuldeperioder. Legging av en ny rentvannsledning fra vanninntaket i Kvalvikelva og til Lyngseidet vil gjøre det mulig med en ny avgrening til Oksvik og Karnes vv. i og med vannverket i dag har vanninntak i Danieleva like ovenfor aktuell trase for ny vannledning mellom Kvalvikelva og Lyngseidet. I tillegg vil denne nye vannledningen som vil gå like ovenfor bebyggelsen, gjøre det mulig med tilkobling av nye abonnenter. Vi har ikke oversikt over hvor stort dette potensialet er.

Sammenkobling mellom Kvalvik vannverk og hhv. Lyngseidet vv. og Furufalten vv. er omtalt i kap. 4.3 og 4.4. Denne løsningen gir dermed mulighet til at alle eksisterende abonnenter til vannverkene og evt. nye abonnenter kan forsynes fra samme vannforsyningsystem.

Dette har følgende fordeler:

- Sikker vannforsyning i hele forsyningsområdet der alle tilknyttede abonnenter har mulighet til å forsynes fra minst to forskjellige vannkilder med egen vannbehandling.
- Totalt gir denne løsningen drift av færre vannkilder og vannbehandlingsanlegg enn om hvert vannverk skal ha egen vannkilde med reservevannforsyning og godkjent vannbehandling.
- Vannforsyningen vil være godt tilrettelagt for en kommunal overtagelse av Kvalvik vv. Selv om dette ikke er en aktuell løsning i dag, så kan dette bli aktuelt på sikt.
- Løsningen legger til rette for bygging av et felles VBA for Lyngseidet vannverk og Kvalvik og omegn vv. Dette vil ha klare fordeler ved forsyning til Furufalten vannverk som da kan få vann fra samme VBA som Lyngseidet vannverk.

Ulemper

- Høye investeringskostnader til nytt ledningsnett, VBA og høydebasseng.
- Løsningen krever en avklaring med Kvalvik vannverk og en avtale med bruk av felles vannkilde og eventuelt felles VBA. «

«6.2 Oppgradering av Furuflaten vannverk, delrapport II

«6.2.1 Løsninger for utbygging

Utbyggingskostnadene for å etablere et grunnvannsanlegg på Furuflaten er vanskelig å stipulere i og med at det er mange usikkerheter om tilkoblingspunkt til hovedvannledning og nødvendig vannbehandling. Vi har derfor forutsatt følgende:

- Etablering av to grunnvannsbrønner som beskrevet i tidligere rapport og vist i figur 4.
- Vannbehandlingsanlegg med lufting og UV i nærheten av grunnvannsbrønnene eller ved tilkoblingspunkt. Det bygges et rentvannsbasseng i tilknytning til VBA, samt trykkforsterkningspumper for pumping direkte på nett.
- Tilkoblingspunkt til hovedvannledning ved brua over Lyngsdalselva.
- Oppsummering kostnader
- Tabell 5 Oppsummering av kostnader for utbygging av grunnvannsanlegg på Furuflaten

Type kostnad	Kostnad
Brønnetablering og prøvepumping	1 100 000,-
Brønnområde	1 300 000,-
Vannbehandlingsanlegg inkl. basseng, trykkforsterkning og tilkobling til nett	7 400 000,-
SUM	9 800 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	1 960 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	980 000,-
Total SUM alt. 1	12 720 000,-

Commented [FO1]: Ta med et forbehold om at det ikke er annet som krever behandling, som metaller eller kalsium

6.2.1 Høydebasseng Furuflaten

Ved bruk av grunnvann som ny vannkilde vil man øke leveringssikkerheten med bygging av høydebasseng. Høgstliggende abonnent ligger på ca. kote 80 moh. Et høydebasseng bør derfor helst ligge høyere enn 120 moh. For å kunne benytte eksisterende ledningsnett vil det være en fordel å plassere høydebasseng nær dagens silanlegg som ligger på kote 108 moh. For å oppnå tilstrekkelig høyde må man derfor plassere høydebasseng langs veien minst 120 m sør for silhuset eller opp i åsen ca. 100 sørvest for UV-anlegget.

Hvis grunnvannsanlegget bygges med nødstrømsaggregat og dagens vannkilde beholdes som reservevannkilde er behovet for høydebasseng mindre, men vi anbefaler likevel at det etter hvert bygges høydebasseng. Hvis man tar utgangspunkt i to døgn forbruk, må basseng ha et volum på ca. 500 m³.

For høydebasseng vil kostnadene variere med type høydebasseng, plassering av høydebasseng, samt størrelse og hvor mye teknisk infrastruktur som skal bygges sammen med høydebasseng. For et basseng på ca. 500 m³ som plasseres langs veien bortenfor silanlegget er det antatt at kostnaden for høydebasseng vil beløpe seg til ca. kr. 10 millioner. «

«7. ANBEFALINGER delrapport II

Med bakgrunn i anbefalte tiltak i kap. 2, vurderinger av framtidig vannverksstruktur (kap 4) og kostnadsoverslag for gjennomføring av aktuelle tiltak (kap. 6) har vi kommet fram til en anbefaling av tiltak vi mener må gjennomføres. Vi innser at kommunen neppe har kapasitet eller økonomi til å gjennomføre alle tiltakene samtidig. Vi har derfor satt opp en prioritering av tiltakene der de viktigste er tatt med i trinn 1 og andre nødvendige tiltak i trinn 2.

Tiltak trinn 1

- Utbygging av grunnvannsanlegg ved Furuflaten med etablering av to løsmassebrønner, vannbehandlingsanlegg med UV og lufting i et lite rentvannsbasseng, trykkforsterkning og pumping inn på eksisterende ledningsnett. Eksisterende vannkilder beholdes som reservevannforsyning. Dette vil styrke sikkerheten i vannforsyningen for Furuflaten vannverk. Høsten 2019 ble det boret og satt ned to pumper (grunnvannsbrønner) i Furuflaten, her vi foregår prøvepumping og peiling av vannstanden i løpet av 2019 og 2020.
- Videre prøvetaking av Kvalvikelva og Gjerdeelva for sikker dokumentasjon av vannkvalitet. Det utarbeides en prøvetakingsplan som vil omfatte prøvetaking fra april 2019 til og med desember 2019. **Dette er utført.**
- Gjennomføring av tiltak for å redusere forurensningsfaren av Gjerdeelva og Kvalvikelva. Dette omfatter også tiltak for å begrense turisme og særlig camping i nærheten av elvene og elveinntakene, samt å utvikle parkeringsplasser og evt. leirplasser med egne toalettløsninger. Det bør utarbeides klausuleringsplaner som regulerer arealbruken i nedbørsfeltene, og særlig tiltak rettet mot turisme.
- Utbedring av dagens inntaksløsning i Kvalvikelva. Inntaket må ligge på samme sted som dagens inntak til Kvalvik vv. Det må vurderes om inntaket skal legges åpent som i dag eller om det skal legges lukket med løsmasser over.
- Nytt VBA ved vanninntak i Kvalvikelva og ny vannledning fra VBA til Lyngseidet. VBA må dimensjoneres for å kunne forsyne alle vannverk/bebyggelse mellom Lyngseidet og Furuflaten (25 l/s). Type vannbehandlingsanlegg må avgjøres på grunnlag av flere vannprøver, samt nærmere vurdering av å benytte kunstig infiltrasjon i løsmasser som en forbehandling som alternativ til et konvensjonelt VBA med fargefjerning. Dette fører til bedre vannforsyning for Lyngseidet vannverk, både med hensyn til kapasitet, vannkvalitet og sikkerhet i vannforsyningen. Gjerdeelva beholdes som reservevannkilde, og nødvendige tiltak på vannverket i forbindelse med bygging av kraftverk blir bekostet av utbygger.

I tillegg til disse tiltakene bør det hele tiden vurderes tiltak for å redusere vannlekkasjer og utbedring av ledningsnett. Dette kommer utenom vårt mandat og blir ikke tatt med i kostnadsberegningene.

Tiltak trinn 2

Trinn 2 omfatter tiltak som vil styrke sikkerheten i vannforsyningen på hele strekningen mellom Lyngseidet og Furuflaten. Tiltakene omfatter:

- Ny vannledning Pollen-Furuflaten. På grunn av flere sjøkabler kan det være problematisk å legge sjøledning mellom Pollen og Furuflaten. Det foreligger to alternative ledningstraseer, hvorav den ene går fra Sandvika, men dette alternativet er lite realistisk på grunn av for liten dimensjon på dagens vannledning mellom Pollen og Sandvika. Hvis grunnvannsbrønnene til Furuflaten vv. gir mye mer enn vannverkets vannbehov kan det verre aktuelt å dimensjonere nye vannledninger mellom Kvalvika og Furuflaten slik Kvalvik og omegn vv og Lyngseidet vv. kan forsynes fra Furuflaten. Prøvepumpingen av løsmassebrønnene vil gi svar på dette. Eksisterende vannkilder til Furuflaten vannverk kan nedlegges.
- Høydebasseng Kvalvikelva – Lyngseidet. Plassering må vurderes når man har bestemt endelig trasevalg.

Høydebasseng Furufalten. Et basseng på ca. 500 m³ anbefales plassert på ca. kote 120 langs veien ovenfor eksisterende silhus. «

«8 OPPSUMMERING DELRAPPORT II

Videre tiltak innen oppgradert vannbehandling med fargefjerning ved Kvalvikelva, vannledninger for ekstra tilkobling til Kvalvik og omegn vannverk og Karnes og Oksvik vannverk, samt oppgradering av ledningsnettets fram til Pollen må også vurderes.

Tiltak innen trinn 1

Delrapport 1 viste at vannforsyningen ved Furufalten vv. er sårbar, både med hensyn til leveringssikkerhet og vannkvalitet. Asplan Viak har gjennom grunnvannsundersøkelser i 2018 påvist en grunnvannsforekomst ved Furufalten. Det første tiltaket som bør gjennomføres er å etablere og prøvepumpe to løsmassebrønner slik at man får en sikker vurdering av mulige uttaksmengder og vannkvalitet. Hvis prøvepumpingen gir positive resultater anbefales utbygging av grunnvannsanlegget som ny hovedvannkilde til Furufalten. Pris ca. kr 12,6 mill.

For Lyngseidet vv. vil det første tiltaket være en mer intensiv prøvetaking å få et bedre grunnlag for å kunne velge riktig vannbehandling. Ettersom Kvalvikelva er en aktuell vannkilde også for Lyngseidet vv. anbefales prøvetaking og vannanalyser for både Gjerdeelva og Kvalvikelva.»

[Denne prøvetakingen](#) er utført 2019 og har resultert i notat, vurdering av vannkvalitet i Gjerdelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling, datert 07.11.2019.

«5 OPPSUMMERING: NOTAT VURDERING AV VANNKVALITET I GJERDELVA OG KVALVIKELVA MED FORSLAG TIL VANNBEHANDLING

«5.1 Gjerdelva [i](#), Notat vurdering av vannkvalitet i gjerdelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling.

Vi har foreslått at Gjerdeelva skal beholdes som reservevannkilde etter en eventuell utbygging av Kvalvikelva som ny vannkilde. Vi mener vannbehandlingen fortsatt skal baseres på UV og klor i henhold til anbefalinger gitt i kap. 4. I tillegg bør det gjøres tiltak for bedre beskyttelse av nedbørsfeltet. Det må utarbeides en klausureringsplan for å regulere aktiviteten i nedbørsfeltet og for å hindre at ny aktivitet gir økt forurensningsfare.

Etter vårt syn vil utbyggingen av planlagt kraftverk i Gjerdeelva være den største utfordringen for vannverket. Særlig i byggeperioden vil det lett oppstå situasjoner med økt fare for forurensning av elva. Det er derfor meget viktig at utbyggingsplanene blir gjennomgått nøye mht. forurensningsfare og at det lages en beredskapsplan for håndtering av situasjoner som medfører økt forurensningsfare av elva. Man må også være klar over at man ved å flytte inntaket lenger opp i vassdraget reduserer nedbørsfeltet og følgelig vannføringen ved inntaket i forhold til vannføringen ved dagens inntak. Det vil derfor være fornuftig å også beholde dagens inntak for å kunne utnytte nedbørsfeltet nedenfor det nye inntaket i perioder med svært lav elvevannføring.

Vi vil anbefale at det etableres en tilknytning til Kvalvikelva før det bygges ut kraftverk i Gjerdeelva, da dette vil gi en mye sikrere vannforsyning i utbyggingsperioden. Dette er muligens urealistisk mht. mulig framdrift.»

«5.2 Kvalvikelva [i](#) Notat vurdering av vannkvalitet i [G](#)gjerdelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling.

Det er foreslått at Kvalvikelva skal benyttes som hovedvannkilde også for Lyngseidet vannverk. I følge tidligere rapport må type vannbehandlingsanlegg avgjøres på grunnlag av flere vannprøver. Kap. 3 gir en oppsummering av vannkvaliteten mens det i kap. 4 blir gitt en anbefaling mht. vannbehandling. Det anbefales i første omgang å bygge et VBA med UV og klor i hht anbefalingene i kap.4. For å oppnå ekstra barrierehøyde anbefales det i tillegg å dosere klor slik at det til enhver tid er god ekstra desinfeksjon mot bakterier og virus. Ved bygging av et nytt VBA bør det tilrettelegges for senere installasjon av et trinn med fargefjerning.

Alternativt kan naturbasert vannbehandling med bruk av kunstig infiltrasjon i basseng og uttak i brønner utredes.

Uansett vannbehandling må det gjennomføres tiltak i nedbørsfeltet for å redusere faren for forurensning. Det vil ikke være aktuelt å legge restriksjoner på beiting eller forby ferdsel i nedbørsfeltet, men det bør utarbeides en klausuleringsplan som regulerer aktiviteten og hindrer at ny aktivitet gir økt fare for forurensning i nedbørsfeltet. «

«5.3 Alternative utbyggingsformer i Notat vurdering av vannkvalitet i Gjerdelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling., utarbeidet av Asplan Viak og datert 07.11.2019.

Bruk av Kvalvikelva som ny vannkilde til Lyngseidet vannverk krever avtale med Kvalvik og omegn vv. Følgende former for utbygging kan være aktuelle:

- 1 Sammenslåing av alle vannverkene på strekningen Lyngseidet – Pollen og bruk av Kvalvikelva som hovedvannkilde og Gjerdeelva som reservevannkilde. Dette betyr at de private vannverkene legges ned. Dagens vanninntak i Kvalvikelva beholdes, men det bygges et nytt VBA ved inntaket. Det legges ny rentvannsledning fra VBA til Lyngseidet vv. sitt ledningsnett med tilstrekkelig kapasitet.
- 2 Vannverksstrukturen beholdes som før, men Lyngseidet vv. og Kvalvik og omegn vv. samarbeider om vannkilde og vannbehandlingsanlegg. Investerings- og driftsutgifter fordeles etter avtale. Ellers samme utbygging som for alternativ 1.
- 3 Lyngseidet vv. har kun vanninntaket i Kvalvikelva felles med Kvalvik og omegn vv. Det bygges ut et eget VBA for kun Lyngseidet vv. ved inntaket i Kvalvikelva og derfra legges det rentvannsledning for tilkobling til dagens ledningsnett.
- 4 Samme som 3, men uten bygging av nytt VBA ved inntaket i Kvalvikelva. Det legges en råvannsledning mellom dagens vanninntak i Kvalvikelva og Lyngseidet vannverk sitt VBA ved Gjerdeelva. Dermed vil det ikke være mulig å tilknytte nye abonnenter langs ledningen. En annen ulempe er at ledningskostnadene blir større i og med at man må legge vannledningen helt fram til Gjerdeelva, mens ved bygging av VBA ved Kvalvikelva vil tilknytningen til Lyngseidet vv. skje på nærmeste rentvannsledning med tilstrekkelig kapasitet. En tredje ulempe ved denne løsningen er at det ikke blir mulig for Kvalvik og Omegn vannverk å benytte Gjerdeelva som reservevannkilde.

Av disse 4 alternativer synes alt. 2 og 3 mest aktuell, men det er viktig at Lyngen kommune avklarer dette så snart som mulig da det legger klare premisser for videre utbygging. Uansett alternativ må det inngås avtale som sikrer Lyngseidet vv. rett til vannuttak fra Kvalvikelva. «

«6. Kostnadsvurderinger i Notat vurdering av vannkvalitet i Gjerdelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling., utarbeidet av Asplan Viak og datert 07.11.2019, og justert i e-post av 29. januar 2019.

I delrapport 2 datert 11.04. 2019 er det stipulert nødvendige kostnader for oppgradering av Lyngseidet vv. basert på bruk av Kvalvikelva som ny vannkilde, og en oppgradering av dagens

UV-anlegg ved Gjerdeelva. Kostnadene er estimert ut fra kostnader til sammenlignbar utbygging ved andre vannverk.

«Basert på nye vannanalyser og ny gjennomgang av vannkvaliteten er det ikke nødvendig med installering av et rensetrinn for fargefjerning, men det bør tas høyde for en evt. senere utbygging slik at det settes av plass for et slikt anlegg i et nytt bygg som skal romme nytt VBA.

Kostnadene til vannbehandlingsanlegg omfatter kostnader til oppgradert adkomstveg, grunnarbeider for nytt bygg, byggekostnader, rørkostnader og maskinkostnader inkl. trykkøkningspumper, vannbehandling og elektro.

Prisforskjellen på VBA med og uten fargefjerning ([26 500 000 med fargefjerning og 7 000 000 uten fargefjerning](#)) skyldes både prisen på selve rensetrinnet og kostnader knyttet til avløpsvann fra renseprosessen. Det må også bemerkes at driftskostnadene er vesentlig mindre for et VBA uten fargefjerning i forhold til med fargefjerning.

Hvis råvannskvaliteten endres slik at det vil bli behov for fargefjerning, bør mulighetene for fargefjerning ved infiltrasjon av råvann i grunnen undersøkes nærmere før man velger et konvensjonelt anlegg for fargefjerning. Dette begrunnes både ut fra forventede kostnader og at infiltrasjon forventes å gi god effekt på både fargetall, UV transmisjon og bakterieinnhold.

[For å redusere risikoen for forurensning i Gjerdeelva og Kvalvikelva bør det gjennomføres tiltak for å begrense turisme og særlig camping i nærheten av elvene og elveinntakene, samt å utvikle parkeringsplasser og evt. leirplasser med egne toalettløsninger. Det bør utarbeides klausuleringsplaner som regulerer arealbruken i nedbørsfeltene, og særlig tiltak rettet mot turisme. Pris ca. kr 2 600 000,- \(1 mill. for hvert vannverk + 20 % i usikkerhet/risiko + 10 % i prosjektering/adm.-\).](#)

[Kostnadsoverslag fra delrapport II, kapittel 7.2 trinn 1 og 7.4 trinn 2.](#)

Tabell 14 Oppsummering av kostnader i trinn 1

Type kostnad	Kostnad (kr)
Utbygging av grunnvannsanlegg på Furufalten	9 700 000,-
Vannprøvetaking Kvalvikelva og Gjerdeelva	100 000,-
Utbedring av inntaksløsning Kvalvikelva	500 000,-
Nytt vannbehandlingsanlegg med UV*	5 000 000,-
Ny vannledning Kvalvikelva – Lyngseidet	20 000 000,-
Klausulering/restriksjoner/tiltak i nedbørsfeltene til Kvalvikelva og Gjerdeelva	2 000 000,-
SUM	37 300 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	7 460 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	3 730 000,-
Total SUM alt. 1	48 490 000,-

*Det forutsettes at det ikke er nødvendig med nytt VBA som inkluderer fargefjerning. Hvis dette blir nødvendig vil kostnadene øke med ca. 20 mill. kr.

Tabell 15 Oppsummering av kostnader i trinn 2

Type kostnad	Kostnad (kr)
Ny vannledning Pollen – Furufalten	7 300 000,-
Høydebasseng Lyngseidet	17 000 000,-
Høydebasseng Furufalten	10 000 000,-
SUM	34 300 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	6 860 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	3 430 000,-
Total SUM alt. 1	44 590 000,-

Lyngen kommune har diskutert kostnadsoverslag Tabell 2 med konsulent Asplan Viak og har tilpasset kostnadsoverslaget til lokale forhold bakgrunn i følgende konklusjoner.

Justert av Lyngen kommune og Asplan Viak i e-post av 29. januar 2020. Tabell 2 Kostnader for utbygging av ny vannforsyning til Lyngseidet fra Kvalvik og omegn vv.- revidert versjon

Type kostnad	Kostnad
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Gjerdeelva	1 000 000,-
Oppgradering Gjerdeelva (UV)	3 000 000,-
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Kvalvikelva	1 000 000,-
Utbedring av inntaksløsning Kvalvikelva	500 000,-
Ny vannledning Kvalvikelva – Lyngseidet (alt. C + F)	20 000 000,-
Vannbehandlingsanlegg (VBA) med UV og klordosering	7 000 000,-
Samarbeide Clemens	17 000 000,-
SUM	34 500 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	6 900 000,-
Prosjektering/administrasjon 6 %	2 070 000,-
Total SUM eks. MVA	43 470 000,-

Forslag vannbehandlingsanlegg med UV og klordosering Kr 5 000 000,-.

Denne prisen er fra vårt tidligste kostnadsoverslag i tabell 14 delrapport 2, mens vi senere i notat datert 7.11.2019 har beregnet kostnadene til 11 500 000,-. Den store prisforskjellen er forklart i e-post datert 11.11.19. Jeg vil anbefale å plusse på denne kostnaden med 2-3. mill.

Kostnadene på kr 2 000 000,- til vannledning mellom kraftverket og vannverkets UV-anlegg har vi ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere. Disse vil vel også være avhengig av om Clemens Kraft vil være med på finansieringen. Vi er enig i at det å benytte tilløpsrøret til kraftstasjonen som høydebasseng er en god ide som kan spare vannverket for store utgifter til høydebasseng. Da blir vel spørsmålet om dette bør tas inn i avtalen med Clemens Kraft nå eller om man skal vente å se om Clemens Kraft blir pliktig til å bygge ut denne løsningen på grunnlag av konsesjonsvilkårene.

Med denne løsningen får vannverket tre vannkilder; dagens vanninntak, vann fra kraftverket og vann fra Kvalvikelva. En liten ulempe er at høydebassenget da kun blir tilknyttet vanninntaket fra Kraftverket, samt at det blir et råvannsbasseng slik at vannbehandlingen fortsatt må dimensjoneres ut fra topper i vannforbruket.

Prosjektering/administrasjon som utgjør 10 % av budsjettet er ment å dekke alle eksterne kostnader til detaljprosjektering, konsesjonssøknader, geoteknikk, utarbeidelse og utsendelse av tilbudsdokument, evaluering av tilbud og kontraktsarbeider.

Når det gjelder kostnader til kommunens interne prosjektadministrasjon vil dette variere med hvor mye kommunen kan gjøre selv, for eksempel innen byggeledelse. Erfaringer fra andre kommuner tilsier at 5-10 % av totalsummen går med til å dekke kommunens interne kostnader. Prosentandelen er gjerne størst for små prosjekter, så i dette tilfellet vil vi anbefale å bruke 5-7 %, og vi har valgt å benytte 6%.

KONSEKVENSER VED INVESTERING 44,2 MILL. I NY VANNFORSYNING LYNGSEIDET

Med byggelånsrenter blir foreløpig kostnadsoverslag på 44,2 mill. ved etablering av ny vannforsyning til Lyngseidet medfører en betydelig endring i gebyrgrunnlaget for beregning av vanngebyret.

Gebyrgrunnlaget vil øke med ca. 2,1 mill., noe som er en økning på ca. 46 % fra 2020-nivået, noe som må dekkes inn via årsgebyret. Det forutsettes da at abonnementsgebyret fortsatt skal utgjøre 50 %, arealfaktor uendret og 100 % kostnadsdekning gjennom gebyrene.

Det medfører økte kapitalkostnader med ca. 2,0 mill. og økte driftsutgifter med kr 80.000 fra 2024.

Oversikten nedenfor viser virkningen i årsgebyrene på ulike abonnentgrupper basert på 2020-priser, inkl. mva.:

	2020		2024		Endring	
	Eks. mva.	Inkl. mva.	Eks. mva.	Inkl. mva.	kroner	%
Pr. bolig *)	4.580	5.725	6.668	8.335	2.610	46 %
Pr. fritidsbolig **)	2.809	3.511	4.070	5.088	1.577	45 %
Vannmåler	2.398	2.998	3.468	4.335	1.338	45 %
Forbruk 150 m3	3.960	4.949	5.758	7.197	2.248	45 %
Forbruk 1.000 m3	12.808	16.010	18.734	23.417	5.926	37 % (***)
Forbruk 25.000 m3	262.648	328.310	385.113	481.391	122.465	37 % (***)

*) Gjennomsnittlig bolig i Lyngen kommune 161 m2

***) Gjennomsnittlig fritidsbolig i Lyngen kommune 91 m2

***) Endring i pris eks. mva.

Som nevnt er tallene ovenfor i 2020-priser. I tillegg kommer generell lønns- og prisvekst i årene framover, ca. 2-3 % pr. år.

2. VANN FASTDALEN

Tilsyn fra Mattilsynet ble utført 5. september 2019:

«Fastdalen vannverk forsyner 1 bolighus og 6 - 7 fritidshus. Det er montert UV-anlegg som renser drikkevannet som leveres til de i bolighuset, forøvrig leveres vannet urensset. Råvannskvaliteten er dårlig. I etterkant av tilsynet har vi notert oss analyserapport fra Toslab datert 2. september som indikerer at vannet er påvirket av fersk fekal forurensning. Det er påvist mer enn 100 koliforme CFU/100 ml og høye verdier av både E. coli og Intestinale enterokokker. Analyseresultatene er bekymringsfulle og det kan medføre helsefare å drikke vannet. Slik vi har forstått informasjonen fra dere, foreligger løpende kokevarsel. Vi mener likevel at mottakerne av vannet må gjøres særskilt oppmerksom på at vannet er forurenset slik at de kan ta de nødvendige forbehold.

Vannverket er planlagt utfaset innen utgangen av året. Abonnementene skal knyttes til Elvejord vannverk og prosjektering av ny vannledning er i gang. Mattilsynet legger til grunn at anlegget fases ut som skissert av dere, og at abonnentene i løpet av vinteren vil bli forsynt med vann som tilfredsstiller kravene til drikkevannskvalitet. Dersom utfasing likevel viser seg å strekke ut i tid, vil Mattilsynet vurdere å pålegge tiltak i vannverket slik at vannverket kan levere vann med drikkevannskvalitet.»

Detaljprosjektering og tilbud er innhentet 2019. Byggestart [januarseptember 2020-2019](#).

Dimensjonen på vannledningen er valgt slik at det skal være mulig eventuelt i fremtiden å kunne forsyne Elvejord/Årøybukt vannverk med vann fra Fastdalselva.

3. VANN NORD-LENANGEN

Pålegg fra Mattilsynet om:

«Det må etableres SMS varsling til dere på teknisk avdeling når UV-intensiteten faller under alarmgrensen og ved strømbrytning. Det må også etableres tiltak slik at urensset vann ikke kommer inn på ledningsnettets før UVen er klar. Frist 31. desember 2019

Vannverkseieren må revidere prøvetakingsplanen iht den ny drikkevannsforskriften for råvann, rentvann og nettvann. Frist 3. februar 2020.»

Foregår med interne ressurser, og tas over driftsbudsjettet.

4. VANN SØR-LENANGEN

Pålegg fra Mattilsynet om:

Sør-Lenangen Vannverk må gjennomføre farekartlegging og farevurdering og finna tiltak for å redusere den enkelte faren. Dokumenta skal sendast til Mattilsynet innan tidsfristen 3. februar 2020.

Sør-Lenangen Vannverk må revidere prøvetakingsplanen slik at den er i samsvar med krava i drikkevannsforskrifta av 01.01.17. Planen skal sendast til Mattilsynet innan tidsfristen 3. februar 2020.

Foregår med interne ressurser, og tas over driftsbudsjettet.

5. VANN KOPPANGEN

Pålegg fra Mattilsynet om:

«Lyngen kommune må gjennomføre farekartlegging av Koppangen vannverk innen 30. april 2020

Lyngen kommune må revidere prøvetakingsplanen for Koppangen vannverk og bringe planen i samsvar med krav i ny drikkevannsforskrift frist 30. april 2020.»

Foregår med interne ressurser, og tas over driftsbudsjettet.

6. VANN ELVEJORD

Pålegg fra Mattilsynet om:

«Lyngen kommune må gjennomføre farekartlegging av Elvejord vannverk. Frist 30. april 2020

Lyngen kommune må revidere prøvetakingsplanen for Elvejord vannverk og bringe planen i samsvar med krav i ny drikkevannsforskrift. Frist 30. april 2020.»

Foregår med interne ressurser, og tas over driftsbudsjettet.

7. AVLØP STIGEN, LYGSEIDET

Detaljprosjekteringen av Stigen avløpsanlegg ble startet i juni 2018. I februar 2019 hadde teknisk drift, konsulenten og ordføreren møte med en og en grunneierne for å innhente grunneiererklæringer for legging av avløpsledningen. I prosjekteringen har vi lagt vekt på å unngå pumpestasjoner. Dette har medført at noen grunneiere som får selvfølgelig fra/ over sin eiendom ikke har gitt tillatelse til å legge avløpsledningen på eiendommen. Dette har medført stopp i prosjektet i påvente av at det skal la seg løse uten å måtte ekspropriere grunn for å legge avløpsledningen.

Nå har grunneiere vært kontaktet flere ganger og Lyngen kommune har ikke mottatt tilbakemelding fra grunneier. Teknisk drift foreslår derfor at det settes gang ekspropriasjon for å få areal til å legge avløpsledningen.

8. AVLØP BEKKSTRAND, FURUFLATEN

Detaljprosjekteringen av Stigen avløpsanlegg ble startet i mars 2019. I juni hadde vi folkemøte på Furustua for å orientere grunneierne på Bekkstrand og i Lyngsdalsbukta om prosjektet. For tiden holder vi på med å avklare plassering av slamavskilleren i Lyngsdalsbukta. Har fått en midlertidig stopp på grunn av noen uklarheter vedrørende den eiendommen, der slamavskiller er planlagt. Håper å kunne gå i gang med legging av ledningene våren 2020.

9. AVLØP MINDRE KOMMUNALE SLAMAVSKILLERE

På Lenangsøra er det behov for ny og større slamavskiller for avløpsvann fra Kråskogen boligfelt. På Jægervatnet er det behov for ny ledning gjennom fylkesvei 113.

Foregår med interne ressurser, og tas over driftsbudsjettet.

9. TILKNYTNINGSPLIKT VANN OG AVLØP

Nye vann og avløpsledninger som legges i Lyngen kommune vil passere flere eiendommer som ikke er tilknyttet vannverk i dag. For disse eiendommene kan vannverkseier kreve tilknytning i henhold til Plan- og Bygningslovens § 27-1 annet ledd og 27-2 annet ledd. Tilknytningsplikten kan også i hht. §30-6 omfatte fritidsbebyggelse hvis dette er bestemt i plan (kommunedelplan, reguleringsplan etc). Hvor mange eiendommer dette berører kan vurderes ut fra ledningskartet. Nærmere informasjon finnes i VA-jus-databasen

<https://va-jus.no/hjelpemidler/standardbrev/tilknytningsplikt/>, der det står:

Bygninger som ligger på en eiendom hvor offentlig vann- og avløpsledning går

- over eiendommen,
- i veg som støter til eiendommen eller
- over nærliggende areal,

skal etter plan- og bygningslovens §§ 27-1 annet ledd og 27-2 annet ledd knyttes til de offentlige ledningene.

I løpet av ~~mars~~januar 2020 lages det eget saksfremlegg for å vedta tilknytningsplikt.

10. HANDLINGSPLAN VANN OG AVLØP 2020 - 2023

Blå =vann

Forslag omprioritering tiltak hovedplan vann og avløp 2020-2023

Prioritert	Tiltak	Total kostnad	Kommentar	År for utførelse
1.	Grunnvannsanlegg Furuflaten	4000000	Detalj-prosjektering Detaljprosjektering	2021
2.	Vannledning Drabeng til Fastdalen	3000000	og utbygging	2020
3.	Ny vannkilde Koppangen	50000		2020
4.	Vannledning Lyngseidet - Kvalvik ledning	10000000	Detaljprosjektering og utbygging	2021
5.	Driftsovervåkning vann og avløpsanlegg Furuflaten Nord nytt avløpsanlegg.	1000000		2020
6.	Ledningsnett Bekkstrand og Lyngdalsbukta	2500000	Detaljprosjektering og utbygging	2020
7.	Stigen, Lyngseidet, ledningsnett og pumpestasjon	2600000	Utbygging Forprosjekt, Avhengig av sentrumsplan for	2020
8.	Sanering spredt avløp Lyngseidet sentrum, forprosjekt	500000	Lyngseidet	2020
9.	Grunnvannsanlegg Furuflaten	4000000	Detaljprosjektering	2022
10.	Vannledning Lyngseidet - Kvalvik ledning	10000000	Utbygging	2021
11.	Klausulering, vannbehandling Vannforsyning Lyngseidet	23470000	Utbygging	2022
12.	Ledningsanlegg og slamavskiller Bekkstrand og Lyngdalsbukta	2000000		2021
13.	Pumpestasjon Bekkstrand	500000		2021
14.	Sanering spredt avløp Lyngseidet sentrum	500000	Detaljprosjektering	2021
15.	Ny hovedvannledning Lyngseidet til Rottenvik	500000	Detaljprosjekting Utbygging, Avhengig av sentrumsplan for	2021
16.	Sanering spredt avløp Lyngseidet sentrum,	2500000	Lyngseidet	2022
17.	Ny hovedledning Lyngseidet til Rottenvik	2000000	Utbygging Utbygging, Avhengig av sentrumsplan for	2022
18.	Spredt avløp Lyngseidet sentrum (sanering)	2500000	Lyngseidet	2023
	SUM VA	71620000	-	
	Innlagt investering gebyrregnskap Vann	54520000	-	
	Innlagt investering gebyrregnskap Avløp	16100000	-	
	SUM VA	71620000	-	

Forslag omprioritering tiltak hovedplan vann og avløp 2020-2023				
Prioritert	Tiltak	Total kostnad	Kommentar	År for utførelse
1.	Grunnvannsanlegg Furufleten	4000000	Detalj-prosjektering	2020
2.	Vannledning Drabeng til Fastedalen	3000000	Detaljprosjektering og utbygging	2020
3.	Ny vannkilde Koppangen	50000		2020
4.	Vannledning Lyngseidet - Kvalvik ledning	10000000	Detaljprosjektering og utbygging	2020
5.	Driftsovervåkning vann og avløpsanlegg	1000000		2020
6.	Furufleten Nord nytt avløpsanlegg. Ledningsnett Bekkstrand og Lyngdalsbukta	2500000	Detaljprosjektering og utbygging	2020
7.	Stigen, Lyngseidet, ledningsnett og pumpestasjon	2600000	Utbygging	2020
8.	Sanering spredt avløp Lyngseidet sentrum, forprosjekt	500000	Forprosjekt, Avhengig av sentrumsplan for Lyngseidet	2020
9.	Grunnvannsanlegg Furufleten	4000000	Detaljprosjektering	2021
10.	Vannledning Lyngseidet - Kvalvik ledning	10000000	Utbygging	2021
11.	Pumpestasjon/Høydebasseng) Vannforsyning Lyngseidet	5000000	Utbygging	2021
12.	Ledningsanlegg og slamavskiller Bekkstrand og Lyngdalsbukta	2000000		2021
13.	Pumpestasjon Bekkstrand	500000		2021
14.	Sanering spredt avløp Lyngseidet sentrum	500000	Detaljprosjektering	2021
15.	Ny hovedvannledning Lyngseidet til Rottenvik	500000	Detaljprosjektering	2021
16.	Sanering spredt avløp Lyngseidet sentrum,	2500000	Utbygging, Avhengig av sentrumsplan for Lyngseidet	2022
17.	Ny hovedledning Lyngseidet til Rottenvik	2000000	Utbygging	2022
18.	Spredt avløp Lyngseidet sentrum (sanering)	2500000	Utbygging, Avhengig av sentrumsplan for Lyngseidet	2023
	SUM VA	53150000		
	Innlagt investering_gebyrregnskap Vann	39050000		
	Innlagt investering_gebyrregnskap Avløp	13600000		
	SUM VA	-52650000		
	Differanse innlagt og etter tilbud inkommet Draber	500000		
	Som var kostnadsberegnet til 2500000, og tilbud inkommet på 3000000			
26.	Sanering/utskifting vannledning Stigenveien	200000	Avhengig av sentrumsplan for Lyngseidet	
27.	Ny sil og automatikk for vannbehandling i Nord-Lenangen		Delvis utført	
20.	Spredt avløp Lyngseidet sør (sanering)	2500000	Avhengig av sentrumsplan for Lyngseidet	
22.	Etablering av nytt avløpsanlegg Rottenvik	3000000		2024

Lyngen Kommune

VANNFORSYNING TIL LYNGSEIDET OG FURUFLATEN

DELRAPPORT 1 BESKRIVELSE AV VANNVERK

Kort forklarende tekst som forteller hva rapporten inneholder. Maks fire linjer. Kan sløyfes. Kort forklarende tekst som forteller hva rapporten inneholder. Maks fire linjer. Kan sløyfes.

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver:	Lyngen Kommune
Tittel på rapport:	Vannforsyning til Lyngseidet og Furufalten - delrapport 1 Beskrivelse av vannverk
Oppdragsnavn:	Vannforsyning Lyngseidet og Furufalten Vannkildevurderinger
Oppdragsnummer:	619845-01
Utarbeidet av:	Hanne Kvitsand
Oppdragsleder:	Bernt Olav Hilmo
Tilgjengelighet:	Åpen

Kort sammendrag

Asplan Viak har fått i oppdrag fra Lyngen kommune å vurdere tiltak for bedre og sikrere vannforsyning til Lyngseidet og Furufalten. Vurderingen av tiltak er bygd på en grundig gjennomgang av dagens vannforsyning. I tillegg utredes muligheter for reservevannforsyning og sammenkobling av vannverk. Aktuelle tiltak skal så kostnadsberegnes og til slutt skal det utarbeides en prioritert oversikt over anbefalte tiltak.

Denne delrapport 1 omhandler en gjennomgang av eksisterende vannforsyning der det blir lagt særlig vekt på vannkildenes kapasitet og sårbarhet mot forurensning, samt vannkvalitet før og etter vannbehandling. På grunnlag av dette blir det så påpekt mangler og gitt forslag til tiltak for å bedre sikkerheten i vannforsyningen i de to vannverka.

01	21.02.19	Nytt dokument	HK	BOH
VERSJON	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KS

Forord

Asplan Viak er engasjert av Lyngen kommune for å vurdere utbedringer i vannforsyningen til Furufleten vannverk og Lyngseidet vannverk. Dette er delrapport 1 som vil omfatte en gjennomgang av eksisterende vannforsyning og aktuelle tiltak for å kunne øke kvalitet og leveringssikkerhet for de to vannverka. I delrapport 2 vil det bli vurdert mulige reservevannkilder, fordeler og ulemper med å knytte sammen flere vannverk til samme vannkilde, samt nytt ledningsnett og nye fordelingsbasseng for å få dette til. Det vil bli utarbeidet kostnadsoverslag for aktuelle tiltak og til slutt utarbeidet en prioritert liste over tiltak vi mener bør gjennomføres for å øke kvaliteten på vannforsyningen.

Berit Jægervatn er Lyngen kommunes kontaktperson for dette oppdraget. Bernt Olav Hilmo er oppdragsleder for Asplan Viak og er også KS-ansvarlig for denne rapporten som er skrevet av Hanne Kvitsand. Feltbefaringer er gjennomført av Kvitsand og Hilmo.

Trondheim, 21.02.2019

Bernt Olav Hilmo
Oppdragsleder

Bernt Olav Hilmo
Kvalitetssikrer

Innhold

1. INNLEDNING	5
1.1. Bakgrunn	5
1.2. Mål for forprosjekt	5
1.2.1. Presisering av oppdraget	6
1.2.2. Leveranse	6
1.3. Grunnlagsmateriale	7
1.4. Føringer for arbeidet	8
1.4.1. Visjon for kommunal vannforsyning i Lyngen kommune	8
1.4.2. Leveringssikkerhet i vannforsyningen	8
1.5. Råvannskvalitet og vannbehandling	9
1.5.1. Klimaendringer i Nord-Norge	10
2. EKSISTERENDE VANNFORSYNING – NØKKELFAKTA	11
2.1. Innledning – felles for kommunal vannforsyning i Lyngen kommune	11
2.2. Lyngseidet vannverk	13
2.3. Furufalten vannverk	16
2.4. Kvalvik og omegn vannverk	19
3. VANNFORBRUK OG KAPASITET	22
3.1. Dimensjonerende vannmengde	22
3.2. Nedslagsfeltenes kapasitet	23
4. AKTIVITETER I NEDSLAGSFELTENE	24
4.1. Generelt om arealbruk	24
4.2. Aktiviteter i nedslagsfeltet – Gjerdelva/Lyngseidet	25
4.3. Aktiviteter i nedslagsfeltet- Furufalten	25
4.4. Aktiviteter i nedslagsfeltet - Kvalvikelva	26
5. VANNKVALITET	27
5.1. Vannkvalitet Lyngseidet vannverk (2010 – 2018)	27
5.2. Vannkvalitet Furufalten (2010 – 2018)	29
5.3. Vannkvalitet Kvalvikelva (2014 – 2018)	31
5.4. Oppsummering vannkvalitet og vannbehandlingsbehov	33
6. HYGIENISKE BARRIERER	35
6.1. Mikrobiell barriereanalyse (MBA) - metodikk	36
6.2. Mikrobiell barriereanalyse – eksisterende vannverk	37
6.2.1. Lyngseidet vannverk	37
6.2.2. Furufalten vannverk	39
6.2.3. Kvalvikelva	40
7. OPPSUMMERING AV NØDVENDIGE TILTAK	41
7.1. Generelle tiltak	41
7.2. Tiltak for Lyngseidet vannverk	42
7.3. Tiltak for Furufalten vannverk	43
8. MIKROBIELL BARRIEREANALYSE – ETTER TILTAK	44

8.1.	Lyngseidet vannverk	44
8.1.1.	Furuflaten vannverk	45
9.	KONKLUSJON	46
9.1.	Lyngseidet vannverk	46
9.2.	Furuflaten vannverk	47

VEDLEGG 1 – ANALYSERESULTATER LYGSEIDET VANNVERK

VEDLEGG 2 – ANALYSERESULTATER FURUFLATEN VANNVERK

VEDLEGG 3 – ANALYSERESULTATER KVALVIK OG OMENG VANNVERK

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn

Tettstedene Lyngseidet og Furuflaten i Lyngen kommune forsynes i dag med drikkevann fra hvert sitt vannverk. Furuflaten vannverk forsyner ca. 100 husstander og industri, mens Lyngseidet vannverk forsyner ca. 390 husstander, helse- og omsorgssenter, rådhuset og private foretak i sentrumsområdet av Lyngen kommune. Begge vannverkene forsyner overflatevann med inntak i elv/dam, og har vannbehandling i form av grovsil og UV-bestråling.

Både Lyngseidet og Furuflaten vannverk har utfordringer med leveringssikkerheten, særlig vinterstid i perioder med kulde og lite nedbør. Vinteren 2017/2018 oppsto vannmangel ved begge vannverkene, og reserveløsninger ble iverksatt: ved Lyngseidet ble det innført redusert vannforsyning og restriksjoner i vannforbruk, mens det ved Furuflaten ble etablert krisevannforsyning fra Lyngsdalselva med kokepåbud. I tillegg ligger råvannskildene ved begge vannverkene i områder med friluftsliv og beitedyr, og har periodevis hatt lav UV-transmisjon på råvannet. Mattilsynet har derfor stilt spørsmål om den hygieniske sikkerheten er god nok ved begge vannverkene.

I mai 2018 mottok Lyngen kommune pålegg fra Mattilsynet om å utarbeide en plan for leveringssikkerhet og en plan for sikring av råvannskvaliteten ved de to vannverkene. Mattilsynet begrunner påleggene slik:

- Pålegg om plan for leveringssikkerhet:
  - Furuflaten vannverk og Lyngseidet vannverk hadde for lite vann vinteren 2017/2018.
  - Begge vannverkene mangler reservevannkilde.
- Pålegg om plan for sikring av råvannskvaliteten:
  - Utviklingen med turisttrafikk i nedslagsfelt til drikkevannskildene vurderes som en stor utfordring for råvannskvaliteten til vannverkene. Mattilsynet ber om at det gjøres konstruktive tiltak for å redusere denne faren.
  - Klimaendringer vurderes som en utfordring for råvannskvaliteten og for effekten av vannbehandlingen. Mattilsynet ber om dokumentasjon på at råvannskvaliteten og vannbehandlingen til sammen utgjør en hygienisk barriere for trygt drikkevann.
- For å sikre helhetlige og fremtidsrettede løsninger for vannforsyningen til tettstedene Furuflaten og Lyngseidet, ber Mattilsynet om at behovet for sikrere vanntilførsel og sikring av råvanns- og drikkevannskvaliteten ved de to vannverkene skal vurderes sammen.

Utredning av ny hovedvannkilde til Lyngseidet (Kvalvikelva) og reservevannkilde til Furuflaten står begge som prioriterte tiltak i hovedplan for vann og avløp for Lyngen kommune i perioden 2016 – 2028.

Med bakgrunn i hovedplan for vann og avløp og påleggene fra Mattilsynet, har Lyngen kommune engasjert Asplan Viak AS for å bistå kommunen med å utrede ulike alternativ for vannkildevalg og oppbygging av vannforsyningssystemet i kommunen.

1.2. Mål for forprosjekt

Asplan Viak AS har utarbeidet et forprosjekt for Lyngen kommune der mulighetene for å ta i bruk alternative hoved- og reservevannkilder for vannforsyning til Furuflaten og Lyngseidet er vurdert.

Formålet med forprosjektet er å

- innhente underlag for å vurdere behovet for oppgradering av vannforsyningen til Lyngseidet og Furuflaten, samt å
- grovplanlegge ny løsning for vannforsyningen til de to tettstedene.

1.2.1. Presisering av oppdraget

I henhold til konkurransegrunnlaget, ønsker Lyngen kommune en vurdering av hvorvidt det er mest hensiktsmessig å

- 1) beholde dagens vannverk med eksisterende hovedvannkilder ved å oppgradere vannbehandlingen og etablere nye reservevannkilder ved Furuflaten og Lyngseidet, eller
- 2) slå sammen ett eller flere av vannverkene ved å benytte Kvalvikelva som hovedvannkilde.

Ved begge alternativene skal følgende vurderes:

- Nedslagsfeltenes areal og hydrauliske kapasitet for dagens og fremtidig vannbehov
- Aktiviteter i nedslagsfeltene (farekartlegging) til dagens tre vannverk på Lyngseidet, Furuflaten og i Kvalvik, med særlig vurdering av turismens påvirkning på nedslagsfeltene
- Behov for oppgradering av vannbehandlingen ut fra aktiviteter i nedslagsfeltene, vannprøver og projiserte klimaendringer, både ved å beholde dagens løsning med tre vannverk samt ved å slå sammen to eller flere vannverk
- Utbyggingsbehov med kostnadsoverslag som kreves for utbedring av eksisterende anlegg vs. sammenslåing av vannverkene
  - Vannbehandling
  - Ledningstraseer
  - Høydebasseng og annen infrastruktur
- Klausulering, vannrettigheter og tilknytning av nye abonnenter til kommunalt vann- og avløpsanlegg

Vurderingene i punktlisten skal lede frem til en helhetlig og fremtidsrettet vurdering av hvorvidt det er behov for nye hovedvannkilder og/eller reservevannkilder ved dagens tre vannverk, samt hvorvidt det er hensiktsmessig å slå sammen deler av, eller hele, vannforsyningen til de tre tettstedene (Lyngseidet, Kvalvika og Furuflaten).

Deloppdrag: Hydrogeologiske undersøkelser for vurdering av grunnvann som råvannskilde

Med bakgrunn i gjennomgang av geologiske kart og flybilder ble det tidlig klart at det kan finnes grunnvannsforekomster med potensiale til drikkevannsforsyning både ved Furuflaten og ved Kvalvikelva. Parallelt med hovedoppdraget ble det derfor opprettet et deloppdrag med vurdering av grunnvannsuttak fra løsmasser som en alternativ råvannskilde i Furuflaten og Kvalvikelva. De innledende hydrogeologiske undersøkelsene indikerer god uttakskapasitet og råvannskvalitet ved grunnvannskilden i Furuflaten. Påviste grunnvannsforekomster øst i Kvalvikdalen er for marginale til grunnvannsuttak, mens det i området Iselvvollen (vest for Kvalvikelva) er kartlagt en grunnvannsforekomst som kan være egnet for vannforsyning.

1.2.2. Leveranser

Det er som nevnt utarbeidet en rapport for grunnvannsundersøkelsene ved Kvalvikelva og på Furuflaten. Selve forprosjektet med vannforsyningen for Lyngseidet og Furuflaten er delt i to rapporter:

- Delrapport 1 (denne rapporten) beskriver eksisterende vannforsyning på strekningen Lyngseidet – Furuflaten. Hvert vannverk beskrives med hensyn til:
  - Faktaopplysninger om hvert enkelt vannverk (vannkilde, antall abonnenter, vannforbruk

- Hydrologiske data for hver enkelt vannkilde med vurderinger av kapasitet i forhold til forbruk.
- Aktivitet i nedbørsfeltene (farekartlegging)
- Vannkvalitet og vannbehandling – Hygieniske barrierer.

Med bakgrunn i disse beskrivelsene og vurderingene foreslås nødvendige tiltak for Lyngseidet vv. og Furuflaten vv. vurdert i forhold til Drikkevannsforskriften.

- Delrapport 2 vil bestå av følgende:
  - Vurdering mulige reservevannkilder til hvert vannverk.
  - Vurdering av vannverksstruktur med fortsatt utbygging av separate vannverk, bruk av felles vannkilder og sammenslåing av vannverk.
  - Forslag til nye ledningstraseer for sammenkobling av vannverk og bruk av felles vannkilder, samt bygging av høydebasseng og pumpestasjoner.
  - Kostnadsberegninger av aktuelle tiltak.
  - Anbefaling til gjennomføring av tiltak i prioritert rekkefølge.

1.3. Grunnlagsmateriale

- Pålegg fra Mattilsynet.
- Konkurransesgrunnlag fra Lyngen kommune (2018).
- Norsk Folkehelseinstitutt (2015): Leveringssikkerhet i vannforsyningen.
- Mattilsynet (2017): Økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen – Veiledning.
- Mattilsynet (2017): Begrepsbruk – begreper i vannforsyningen
- Ishavskystens friluftsråd og Lyngen kommune (2016): Høringsdokument Del 1: Kart. Kartlegging og verdsetting av friluftsområder - Lyngen kommune
- Skog og landskap (2014): Vegetasjon og utmarksbeite i Lyngen kommune. Rapport fra vegetasjonskartlegging. Skog og landskap rapport 15/2014.
- Guzman-Herrador et al. (2012): Waterborne outbreaks in the Nordic countries, 1998 to 2012.
- Direktoratgruppen vanddirektivet 2018: Klassifisering av miljøtilstand i vann. Veileder 02:2018.
- Norsk Vann (2014): Veiledning i mikrobiell barriere analyse (MBA). Norsk Vann rapport 209/2014.
- Årsmøtepapirer, Kvalvik og omegn vannverk (2017).
- Åpne hytter rundt Lyngenfjorden, Visit Lyngenfjord. Informasjon om turhytter.
- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) (2018).
- Vannverksregisteret, Mattilsynet. Informasjon om vannforbruk mm.
- Berggrunnskart, Norges geologiske undersøkelse (NGU).
- Løsmassekart, Norges geologiske undersøkelse (NGU).
- Bratte områder i Norge, NGIs kart over bratte områder med soner for helningsgrad.
- Klimaframskrivninger, Norsk Klimaservicesenter.
- Nevina, NVEs karttjeneste for generering av nedslagsfelt.
- seNorge, portal for kart over snø-, vær- og vannforhold og klima for Norge.
- Statistikknett Reiseliv, formidlingskanal for reiselivsstatistikken fra Statistisk sentralbyrå.
- Georg Sichelschmidt, resielivssjef i Visit Lyngenfjord, pers.med. (2019).
- Vidar Lund, seniorforsker ved Norsk Folkehelseinstitutt (FHI), pers. med. (2019).

(Merk; understreket skrift er lenker til nettsider)

1.4. Føringer for arbeidet

1.4.1. Visjon for kommunal vannforsyning i Lyngen kommune

Lyngen kommune har gjennom planverket sitt etablert mål og visjoner for kommunal vannforsyning:

- Hovedplan for vann og avløp: abonnentene (både husholdninger og næringsliv) skal forsynes med drikkevann av godkjent kvalitet og i tilstrekkelige mengder.
- Strategisk reiselivsplan: kommunen skal videreutvikle Lyngen kommune som «Bærekraftig reisemål», herunder ivareta den naturbaserte attraksjonskraften ved å minimere slitasje på naturen og beskytte kommunens drikkevannskilder.
- Kommuneplanens samfunnsdel: kommunen skal ivareta folkehelsen gjennom hele livet gjennom å forsyne innbyggerne med trygt og rent drikkevann via det kommunale forsyningsnett. Alle godkjeningspliktige kommunale vannverk skal være godkjent av Mattilsynet.
- Kommuneplanens arealdel: kommunen skal sikre rene drikkevannskilder i Lyngen kommune for 50 til 100 år frem i tid. Rene drikkevannskilder skal sikres gjennom klausuleringsbestemmelser med restriksjoner og tiltak mot forurensning i alle hensynssoner for drikkevann.

Målene legger føringer for det videre arbeidet med sikker drikkevannsforsyning i kommunen.

1.4.2. Leveringssikkerhet i vannforsyningen

I pålegget fra Mattilsynet til Lyngen kommune fremheves at «reservelkilder eller andre løsninger må sikre at vannverkene til enhver tid kan levere nok rent og trygt drikkevann».

Mattilsynet henviser i sitt pålegg til kravet om leveringssikkerhet i vannforsyningen i drikkevannsforskriftens §9 Leveringssikkerhet. Her fremgår at vannverkseier skal sikre at vannforsyningssystemet *er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid*. Dette innebærer forsyning av vann av drikkevannskvalitet som leveres direkte fra vannforsyningssystemet på normal måte, eller gjennom alternative løsninger (se **Error! Reference source not found.**).

For å oppnå god leveringssikkerhet anbefales bruk av redundante løsninger i vannforsyningssystemet – det vil si dublering av delementer slik som:

- Bruk av to eller flere råvannskilder
- Tosidig forsyning /ringledninger
- Parallelle UV-anlegg/flere vannbehandlingsanlegg

Leveringssikkerhet over ett til tre døgn kan normalt opprettholdes ved hjelp av høydebasseng eller andre rentvannsmagasin, og kan for mange vannverk utgjøre en akseptabel måte å sikre vannleveransen. Ved utfall av hovedvannkilde utover bassengkapasiteten bør plan for vannforsyning fra alternativ vannkilde (se alternativ i **Error! Reference source not found.**) foreligge (Norsk Folkehelseinstitutt, 2015). Behov for alternativ vannkilde kan oppstå dersom hovedvannkilden har for liten kapasitet, blir forurenset eller settes ute av drift av andre årsaker (for eksempel ledningsbrudd).

Drikkevannsforskriften stiller ingen konkrete krav til hvordan alternativ vannforsyning (reserve-, krise- eller nødvannsløsninger) skal utformes, utover kravet om at vannverkseier under alle tenkelige normale forhold skal levere vann som tilfredsstillende kravene i drikkevannsforskriften.

Tabell 1. Definisjon av hovedvannkilde og alternative vannkilder brukt i vannforsyningen (Mattilsynet, 2017).

Begrep	Definisjon	Normale forhold	Ekstra-ordinære forhold	Forsynes via ordinært ledningsnett
Hovedvannkilde	Vannverkets normale vannkilde(r) som leverer vann via forsyningssystemet og som oppfyller kravene til vannkvalitet og leveranse i drikkevannsforskriften.	✓	✓	✓
Reservevannkilde	Vann med drikkevannskvalitet som leveres ved bruk av egen reservekilde, alternativ hovedvannkilde eller fra annet vannforsyningssystem og med distribusjon gjennom det ordinære forsyningssystemet.	✓*	✓	✓
Gjensidige hoved-/reservekilder	To hovedkilder som er i permanent bruk, og som hver for seg kan dekke begge forsyningsområde ved behov.	✓*	✓	✓
Reservevannforsyning	Et sett av tiltak/løsninger som til sammen utgjør en tilfredsstillende alternativ forsyning av drikkevann gjennom ordinært ledningsnett.	✓*	✓	✓
Redundante løsninger	Dublering av forskjellige delelementer i vannforsyningssystemet for å øke leverings sikkerheten. Dersom et delelement svikter, vil et annet kunne overta. Eksempler: flere råvannskilder, tosidig forsyning, parallelle UV-anlegg osv.	✓	✓	✓
Nødvann	Vann av drikkevannskvalitet til drikke og personlig hygiene distribuert uten bruk av det ordinære distribusjonssystemet. Kan leveres i kombinasjon med andre løsninger.		✓	
Krisevann	Vann som ikke har drikkevannskvalitet og som benyttes for å opprettholde trykk i distribusjonssystemet, sanitære hensyn og til brannslukking. Benyttes kun etter avtale med kommunelege. Krisevann skal ikke brukes til drikke og matformål, og kan derfor bare brukes sammen med nødvannforsyning.		✓**	✓

* Skal dekke behovet for kapasitet og vannkvalitet tilsvarende hovedkilden.

** Krever godkjenning av kommunelege.

1.5. Råvannskvalitet og vannbehandling

Vann- og avløpsavdelingen i Lyngen kommune har få driftsoperatører. Valgt løsning for råvannskilde og vannbehandling bør derfor være enklest mulig å betjene, og kreve minimalt vedlikehold.

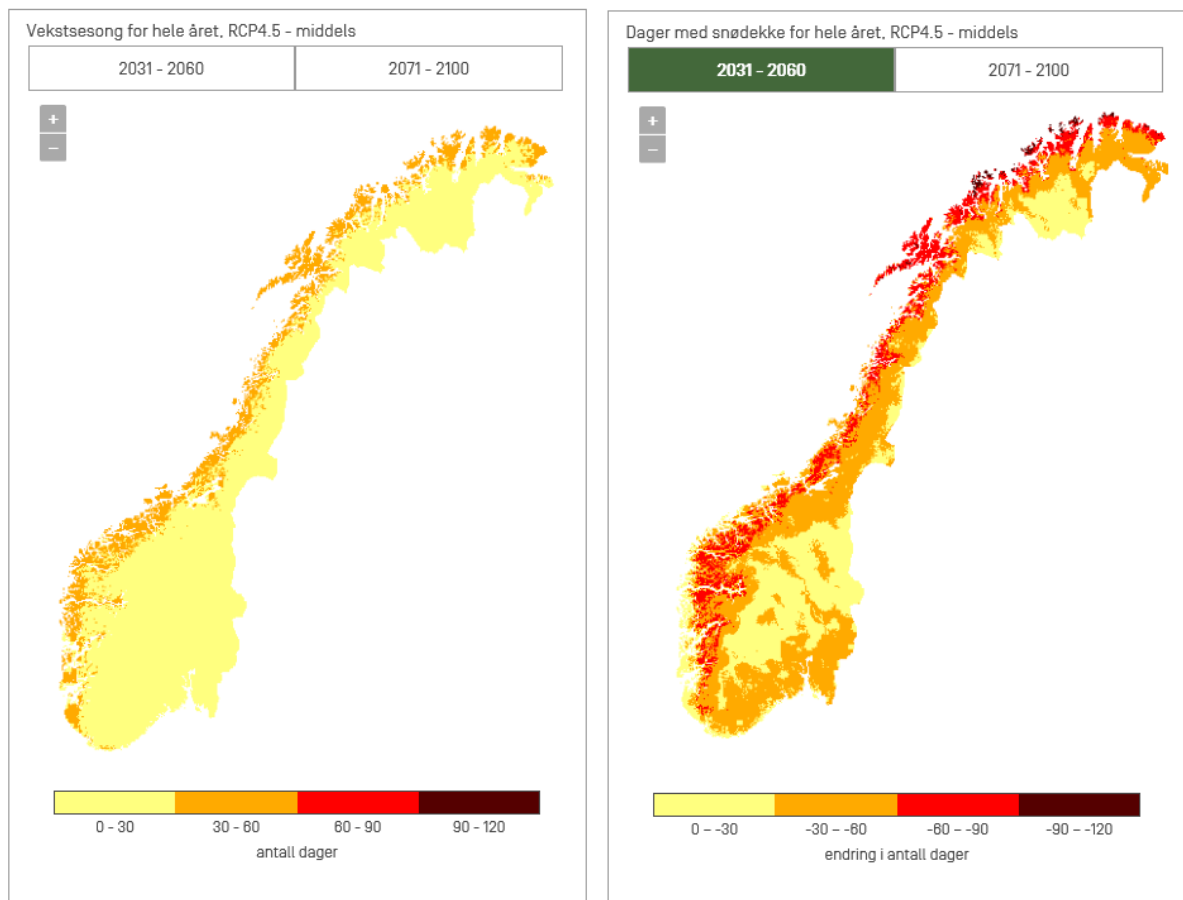
Hvor egnet en vannkilde er som drikkevann, avhenger av hvor godt den er sikret mot forurensninger. De viktigste egenskapene er knyttet til nedbørfelt og infiltrasjonsområde, vannkildens evne til selvrensing og evnen til å fortynne forurensninger, samt i hvilken grad temperatursprangsjiktet hindrer forurensningstransport nedover i vannmassene (FHI, 2016).

1.5.1. Klimaendringer i Nord-Norge

Den nye vannforsyningen til Lyngseidet og Furufleten skal etter oppgraderingen være rustet til å håndtere effekten av framskrevne klimaendringer. Klimaframskrivningene tilsier at det blir varmere i Norge generelt, og at temperaturøkningen forventes å bli størst i Nord-Norge og større i innlandet enn på kysten:

- Fram mot 2100 er årstemperaturen i Troms beregnet å øke med ca. 5,0 °C. Størst økning forventes for vinteren og minst for sommeren.
- Årsnedbøren er beregnet å øke med ca. 15 %; med størst økning sommer og høst, minst om våren.
- Det er forventet at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet, og dette vil føre til mer overvann.
- Det forventes flere og større regnflommer, mens snøsmelteflommene vil komme stadig tidligere på året og bli mindre mot slutten av århundret.
- Til tross for mer nedbør, kan høyere temperaturer og økt fordampning gi noe økt fare for tørke om sommeren.
- Det blir kortere isleggings sesong, hyppigere vinterisganger samt isganger lenger opp i vassdragene enn i dag.

Temperaturøkningen vil påvirke både vekstsesong og antall dager med snødekke (se Figur 1). Økt lengde på vekstsesongen kan gi økt fargetall i råvannskildene, i tillegg til lengre sesong for beitedyr. Kortere periode med snødekke vil kunne redusere lengden på skisesongen og dermed redusere belastningen fra naturturisme i nedslagsfeltene.

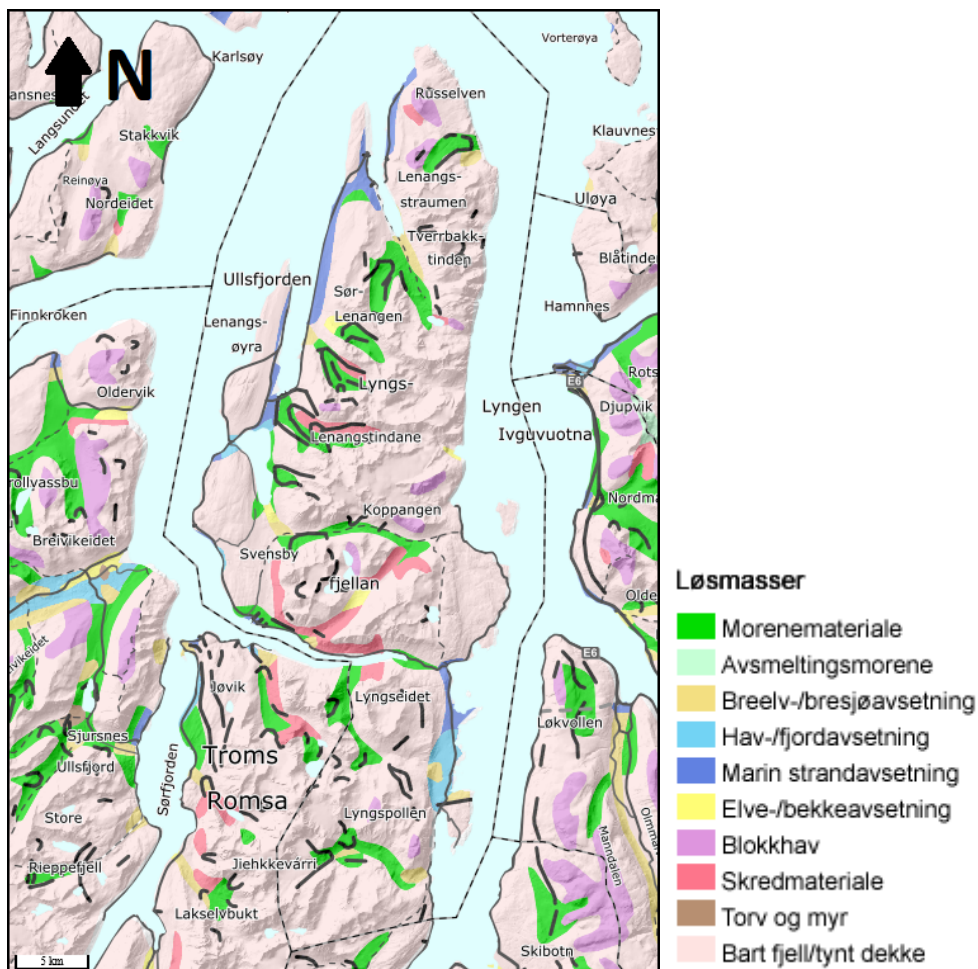

Figur 1. Estimert endring i antall dager med vekstsesong (venstre) og snødekke (høyre) frem mot år 2060 (Klimaframskrivninger, Norsk Klimaservicesenter).

2. EKSISTERENDE VANNFORSYNING – NØKKELFAKTA

2.1. Innledning – felles for kommunal vannforsyning i Lyngen kommune

Lyngen kommune ligger i Troms fylke, mellom Lyngenfjorden og Ullsfjorden. Kommunen har et samlet areal på 812,6 km², og domineres av fjellmassivet Lyngsalpan med kommunens høyeste fjelltopp (1833 moh). Landskapet preges av bart fjell og tynt løsmassedekke, hovedsakelig morene og stedvis glacifluviale (breeelv) sand- og grusavsetninger (Figur 2). Marine avsetninger (strand, leire) finnes særlig ved Lenangen i nordvest og i området mellom Lyngseidet og Lyngspollen i sørøst. Marin grense er på ca. 73 – 80 m fra Lyngseidet til Furuflaten (Løsmassekart, NGU). Områdene over marin grense er omfattet av Lyngsalpan landskapsvernområde.

Figur 2. Oversikt over kvartærgeologi i Lyngen kommune (Løsmassekart, NGU).

Berggrunnen i Lyngen domineres av metamorfe og mafiske bergarter (Berggrunnskart, NGU) som gir grunnlag for næringsrikt jordsmonn og rike vegetasjonstyper (Skog og landskap, 2014). I selve Lyngsalpan-massivet består berggrunnen av gabbro, mens lavereliggende fjellparti fra Furuflaten/Lyngspollen i sør til Rottenvik i nord domineres av amfibolitt, grønnstein og grønnskifer. Lavlandet på østsiden av Lyngshalvøya domineres av glimmerskifer, fyllitt og dolomitt, mens det i vest også er innslag av kvartsitt (Berggrunnskart, NGU).

Folketallet i Lyngen kommune var per tredje kvartal i 2018 på 2880 innbyggere (ssb.no). I henhold til framskrivninger utført av Statistisk Sentralbyrå (SSB), vil folketallet ligge på 2639 innbyggere i 2030 og 2447 innbyggere i 2040 (nedgang på 14 % fra 2018). Bebyggelsesmønsteret er spredt, med administrasjonssenter på Lyngseidet (ca. 860 innbyggere) og flere små tettsteder og grender.

Kommunen drifter fem små (< 500 personer) og et mellomstort (500-1000 personer) vannverk, hvorav fire er basert på overflatevannforsyning med elver som råvannskilde, ett vannverk forsynt med grunnvann fra oppkomme og ett vannverk har vanninntak i innsjø (Tabell 2). Vannbehandlingen består av grovsil og desinfeksjon med UV-stråling ved alle vannverkene. Ellers er det noe variasjon i størrelsen på nedslagsfeltene, vannforbruk, ledningsnett og type abonnenter (industri, sårbare abonnenter, husholdning). Til sammen forsyner de kommunale vannverkene oppunder 1900 personer med drikkevann, derav ca. 1500 fastboende. I tillegg finnes flere private vannverk og enkelthusforsyninger, hvorav Kvalvik og omegn vannverk er det største.

Tabell 2. Oversikt over kommunal vannforsyning i Lyngen kommune (data fra Mattilsynets vannverksregister, 2017). Det private andelslaget Kvalvik og omegn vannverk er inkludert i oversikten.

Vannverk	Etablert	Råvannskilde	Antall personer	Andre abonnenter	Vannproduksjon	Vannbeh.	Godkjent av Mattilsynet
Lyngseidet	1959	Gjerdelva	892 pe	Helseinstitusjon Skole Camping Gårdsbruk	Ca. 800 m ³ /d (snitt fra siste tre år)	Grovsil 2 UV i parallell	Nei
Furuflaten	1975, renoverert i 1985	To bekker som samles opp i et damanlegg	239 pe	Skole	Ca. 160 m ³ /d (snitt fra siste tre år)	Grovsil 2 UV i parallell	07.03.2016
Sør-Lenangen	1977	Elv med inntaksdam	285 pe	Skole Næringsmiddelindustri Gårdsbruk Fiskemottak	Ca. 350 m ³ /d	Grovsil UV	29.12.2014
Nord-Lenangen	1977	Russelva	274 pe	Helseinstitusjon Skole Næringsmiddelindustri Camping Gårdsbruk	Ca. 280 m ³ /d	Grovsil UV	9.12.2013
Årøybukt (Elvejord)	1979	Elvejordsvannet	129 pe	Næringsmiddelindustri	Ca. 24 m ³ /d	Grovsil UV	Nei
Koppangen	1982, under oppgradering (2018)	Grunnvann fra oppkomme	32 pe	Camping/overnatting	Ca. 5 m ³ /d	UV	Ikke plangodkjenningspliktig
Kvalvik og omegn – privat andelslag	1955	Kvalvikelva	750 pe*		336 m ³ /døgn (uten Karnes/Oksevik)	Grovsil 1 UV	2013

* Inklusive Karnes/Oksevik.

Lyngen kommune har beregnet framtidig vannforbruk til de forskjellige kretsene på strekningen Lyngseidet – Furuflaten. Beregningen er gjort med bakgrunn i dagens innbyggertall antall fritidsboliger, turistbedrifter, industri, skole, eldrester etc. og forventet utvikling. I tabellene under er dette regnet sammen for vannverkene på strekningen. I og med at Karnes og Oksevik vannverk er knyttet sammen med Kvalvik og omegn vannverk er disse vannverkene slått sammen. Det er benyttet et vannforbruk på 170 l/døgn pr. pe for boliger og 150 l/døgn pr pe for fritidsboliger. I Tabell 4 det lagt inn en lekkasje prosent på hhv. 40 %, 35% og 35 % for de tre vannverkene.

Tabell 3 Beregnet framtidig vannbehov for vannverk på strekningen Furufalten – Lyngseidet.

Vannverk	Gjennomsnittlig vannforbruk		Maks. døgnbehov		Maks. timeforbruk	
	l/s	m ³ /døgn	l/s	m ³ /døgn	l/s	m ³ /døgn
Furufalten	0,61	52,7	0,97	83,8	3,01	260,1
Kvalvik + Karnes/Oksvik	2,22	191,8	3,55	306,7	13,15	1136,2
Lyngseidet	2,82	243,6	4,51	389,7	13,26	1145,7

Tabell 4 Beregnet framtidig vannforbruk inkl. lekkasjer.

Vannverk	Antatt lekkasje	Gjennomsnittlig vannforbruk inkl. lekkasje		Maks. døgnforbruk inkl. lekkasje		Maks. timeforbruk inkl. lekkasje	
		l/s	m ³ /døgn	l/s	m ³ /døgn	l/s	m ³ /døgn
Furufalten	40 %	1,02	87,8	1,62	139,7	5,02	433,7
Kvalvik + Karnes/Oksvik	35 %	3,42	295,1	5,46	471,8	20,2	1748,0
Lyngseidet	35 %	4,34	374,8	6,94	599,6	20,4	1762,6

Målt gjennomsnittlig vannforbruk for de tre siste år for Furufalten vv. og Lyngseidet vv. er hhv. 160 m³/døgn og 800 m³/døgn. Dette er vesentlig mer enn beregnet gjennomsnittlig framtidig vannforbruk som er 88 m³/døgn og 375 m³/døgn. Det reelle forbruket er omtrent det dobbelte av beregnet forbruk. Dette må skyldes vesentlig høyere forbruk pr. husstand/abonnet og/eller større lekkasjeandel enn antatt. Disse beregningene viser at det bør være mulig å redusere vannforbruket ved disse to vannverkene.

For Kvalvik og omegn vannverk vannverk har vannforbruket ligget stabil omkring 340 m³/døgn de siste årene. Dette harmonerer ganske bra med framtidig beregnet vannforbruk på 295 m³/døgn noe som indikerer at forbruk og/eller lekkasjer er bare litt større enn antatt.

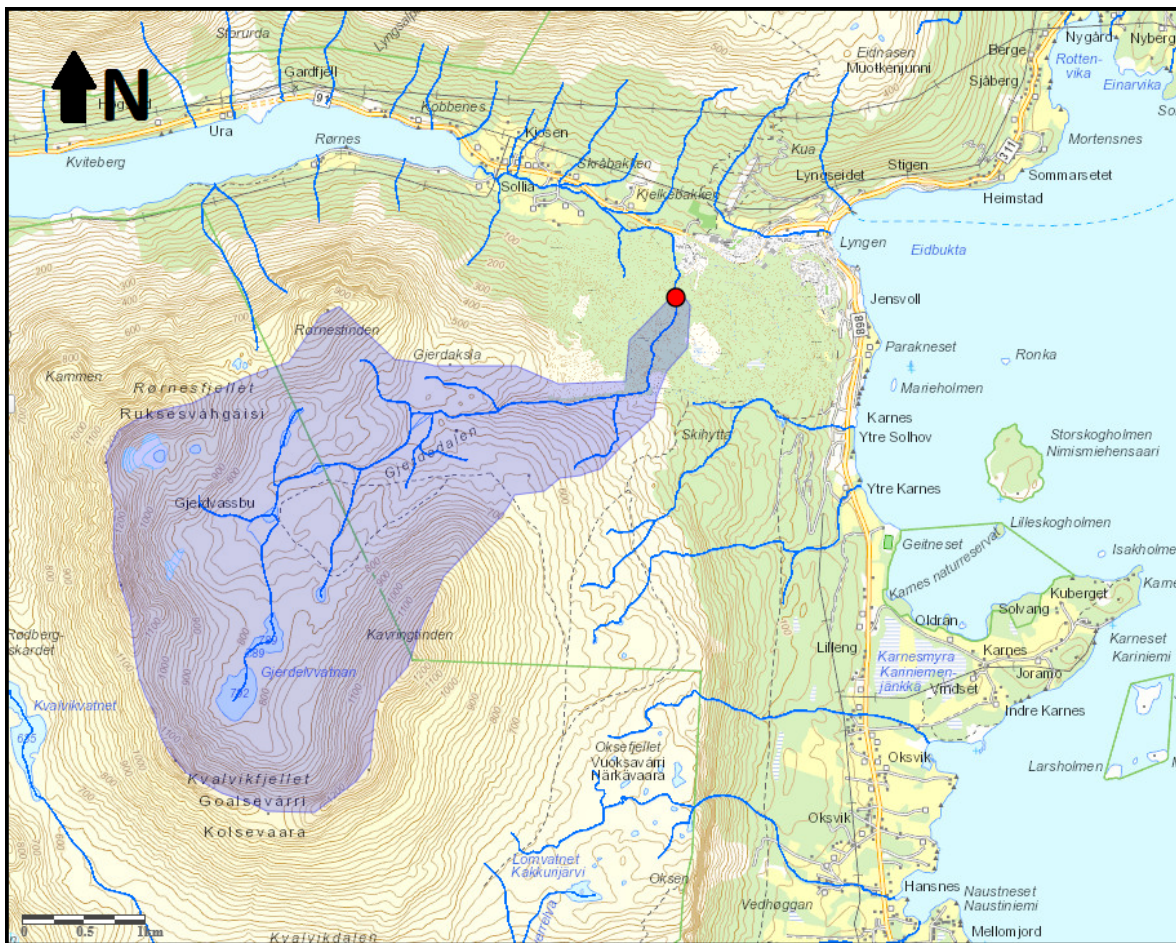
I det følgende gis en nærmere beskrivelse av eksisterende vannforsyning til Furufalten, Lyngseidet og Kvalvik - Karnes/Oksvik. Disse tre vannverkene utgjør hovedvannforsyningen for den sørlige delen av Lyngen kommune, fra Kjosen-Lyngseidet og sørover. Øvrige vannverk i Tabell 2 er lokalisert nord for Lyngseidet – Kjosen.

2.2. Lyngseidet vannverk

Lyngseidet vannverk er hovedvannkilde for Lyngen kommune, og forsyner områdene Kjosen – Lyngseidet – Rottenvik – Ytre Karnes. Omtrent 350 husstander og 40 hytter, skole, helseinstitusjon, overnattings- og serveringssteder, næringsliv og gårdsbruk er tilknyttet vannverket.

Vannkilde med nedbørfelt/dam

Råvannskilde til Lyngseidet vannverk er Gjerdelva med vanninntak i dam på kote +100, ca. 1 km sørvest for Lyngseidet sentrum. Dammen har maksimal dybde på < 10 m og et areal på ca. 350 m². Nedbørfeltet oppstrøms inntaksdammen er på 10,15 km², og strekker seg fra 97 moh. til 1300 moh. (Figur 3). Nedbørfeltet består av bart fjell (94 %) og lite skog (3 %), med tregrense på 350 – 400 moh.

Figur 3. Nedbørfelt for vanninntaket ved Gjerdelva (Nevina, NVE).

De deler av Gjerdelva som ligger under tregrensa (< 400 moh.) er stort sett er omgitt av tynt humus-/torvdekke eller bart fjell, mens områdene over tregrensa er omgitt dominert av tynt morenedekke (Løsmassekart, NGU).

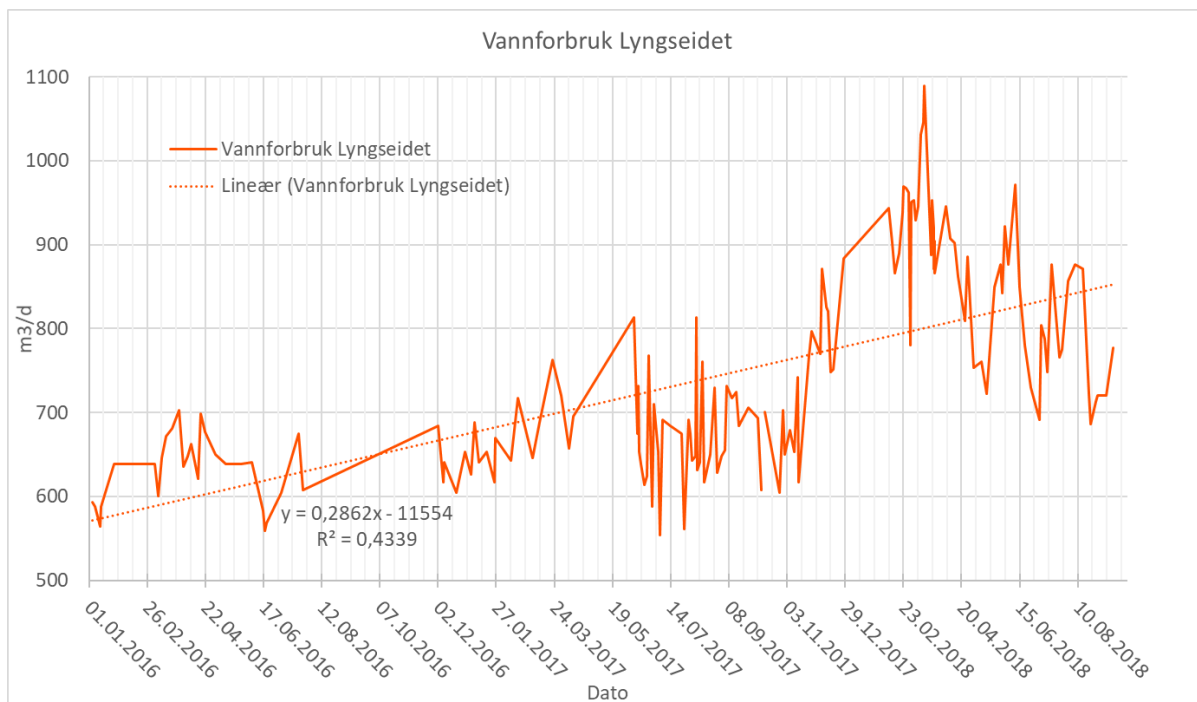
Hovedaktiviteter i nedslagsfeltet er skiturisme og beitedyr (se kap. 4).

Forbruk og kapasitet

Lyngseidet vannverk har hatt en økende vannproduksjon de siste tre årene, fra gjennomsnittlig døgnforbruk (beregnet over året) på 630 m³/døgn i 2016, til 690 m³/døgn i 2017 og 860 m³/døgn (≈10 l/s) i 2018. Vannforbruket var spesielt høyt høsten/vinteren 2017/2018, med maksimalt forbruk på ca. 1100 m³/d (≈13 l/s) i uken i året med størst produksjon (uke 11 i mars 2018) (Figur 4). Årsaken til økningen i vannforbruk er ikke kjent, men årstiden tatt i betraktning kan det tenkes å skyldes frosttapping.

Hydrologiske beregninger for nedbørfeltet til Gjerdelva viser at absolutt minste vannføring i elva ligger mellom 12 – 25 l/s, mens vannverkets vannforbruk lå på 10 – 13 l/s i 2018. Dette indikerer at Gjerdelvas forsyningskapasitet er marginal, og spesielt sårbar i perioder med lite nedbør/tilsig. Høsten og vinteren 2017/2018 var mer nedbørfattig enn normalt i Lyngen kommune (< 25 – 70 % av normalen) noe som har bidratt til redusert vannføring i Gjerdelva.

Lyngseidet vannverk har per februar 2018 ingen reservevannkilde eller høydebasseng.

Figur 4. Vannforbruk ved Lyngseidet vannverk i perioden 2016 – 2018. NB! Y-aksen starter på 500 m³/d; dette for å ha samme målestokk som grafen i Figur 9. Stiplet linje er lineær trendlinje som viser gjennomsnittlig utvikling i vannforbruk de siste tre år.

Vanninntak og transportsystem for råvann

Vanninntaket ligger på 2-3 m dyp og består av et inntaksrør med grovsil. Fra inntaksrøret graviteres råvannet inn til et rentvannsbasseng med volum på 140 m³ (Figur 5).

Figur 5. Vanninntak med demning (venstre), overløp (midten) og rentvannsbasseng (høyre) (Foto: H. Kvitsand).

Vannbehandling

Vannbehandlingsanlegget (VBA) ligger nedenfor rentvannsbassenget like ved inntaksdammen, på kote + 97. Vannbehandlingen består av desinfeksjon med UV-stråling (2 parallelle aggregat, hver med kapasitet 100 % ved maks. vannmengde på 100 m³/t). Bidosimetrisk dose er 30 mJ/cm².

Lyngen kommune har i tillegg doseringsutstyr for klorering med hypokloritt i reserve på VBA, med automatisk innkobling med batteridrift når UV-anlegget er ute av funksjon (Figur 6). Anlegget har også automatisk start av strømaggregat ved utfall av hovedstrømforsyning.

Figur 6. Vannbehandlingsanlegget ved Gjerdelva (Foto: H. Kvitsand).

Distribusjonssystem for rentvann

Drikkevannet ledes ved selvføll fra VBA til abonnentene via 200 mm PE-ledning. Øvrige ledninger er i hovedsak PE 160 og 110. Vannverket har ingen høydebasseng (HB) eller pumpestasjoner (PS).

2.3. Furuflaten vannverk

Furuflaten vannverk forsyner tettstedet Furuflaten, sør i Lyngen kommune. Omtrent 84 husstander og 20 hytter er tilknyttet vannverket, i tillegg til skole, idrettsplass, industri (Akva-Ren, Haplast og Furstål) og gårdsbruk.

Vannkilde med nedbørfelt/dam

Råvannskilde til Furuflaten vannverk er to elver (Askelva og Kabelbuktelva), som samles opp i ett felles damanlegg på kote + 260 (Askelvdammen). Det er etablert 600 m overføringsledning fra vanninntak i Kabelbuktelva (kote + 493) til Askelvdammen.

Nedbørfeltet til Askelvdammen (Figur 7) er på 0,7 km². Feltet strekker seg fra 278 moh. til 989 moh., og består av snaufjell (68 %), skog (24 %) og myr (0.7 %). Nedbørfeltet til inntakspunktet i Kabelbuktelva (Figur 8) er på 2,3 km², og ligger 493 – 1529 moh. Dette nedbørfeltet domineres av snaufjell (> 99 %) og noe myr (0.4 %).

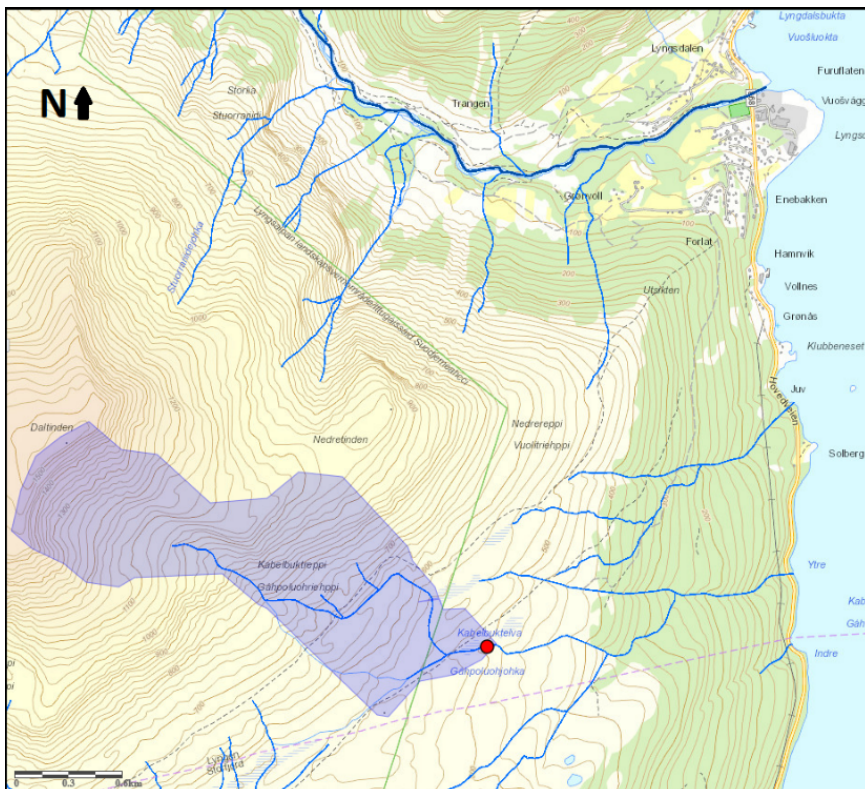
Terrenget oppstrøms inntakspunktene i Askelva og Kabelbuktelva er preget av tynn morene og skredmateriale/bart fjell (Løsmassekart, NGU).

Hovedaktiviteter i nedslagsfeltet er skiturisme og beitedyr (se kap. 4).

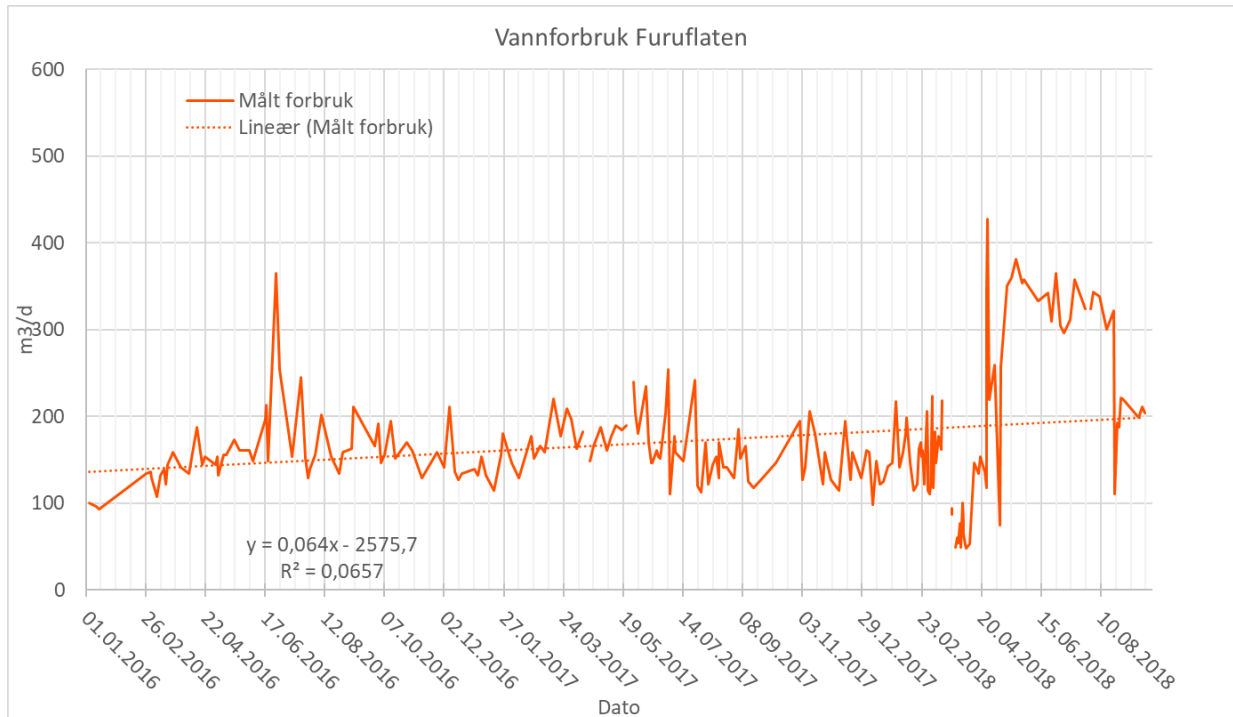
Figur 7. Nedbørfelt for Askelvdammen ved Furufleten (Nevina, NVE).

Figur 8. Nedbørfelt for vanninntaket i Kabelbuktelva (Nevina, NVE).

Forbruk og kapasitet

Furuflaten vannverk har hatt nokså stabilt vannforbruk de siste tre årene, med gjennomsnittlig døgnforbruk (beregnet over året) på ca. 160 m³/døgn (1.8 l/s) i 2016 og 2017, og opp mot 190 m³/døgn i 2018. Maksimalt døgnforbruk, basert på uken i året med størst produksjon (uke 26/juni 2018), er ca. 330 m³/døgn (≈ 3.8 l/s) (Figur 9).

Figur 9. Vannforbruk ved Furuflaten vannverk i perioden 2016 – 2018. Stiplet linje er lineær trendlinje som viser gjennomsnittlig økning i vannforbruk.

Hydrologiske beregninger viser at absolutt minste vannføring er mellom 0,4 – 0,8 l/s for Askelva og mellom 2,1 – 4,4 l/s for Kabelbuktelva. Registrerte verdier for gjennomsnittlig vannforbruk i Furuflaten (1,8 – 3,8 l/s) er altså høyere enn estimert verdi for minste vannføring i Askelva, og i området for estimerte minste vannføringsverdier for Kabelbuktelva. Dette betyr at det i perioder med lite nedbør og kulde kan oppstå kapasitetsproblemer, på grunn av lite tilsig til vassdraget kombinert med mulig frysing i elv/bekk.

Høsten 2017 og vintermånedene i 2018 var nedbørfattig sammenlignet med nedbørnormalen for Lyngen kommune (data fra seNorge). På grunn av vannmangel stengte Lyngen kommune drikkevannsproduksjonen ved flere korte tidsrom i perioden 14/03-18 til 25/04-18. Fra og med 25. april var vannforsyning til hele bygda gjenopprettet, noe som kan forklare det høye forbruket påfølgende dag (26/04-18). Størst forbruk er registrert i juni og juli for de tre siste årene (Figur 9), med unntak av 26/04-18.

Furuflaten vannverk har per februar 2018 ingen reservevannkilde.

Vanninntak og transportsystem for råvann

Det er etablert en dam (Askelvdammen, se rødt punkt i Figur 7) i Askelva for felles oppsamling av råvann fra Askelva og Kabelbuktelva. Fra Askelvdammen (kote +260) ledes vannet ved selvfall via 90 mm ledning til et silhus på kote +109 og videre til vannbehandlingsanlegget (VBA) på kote +85 ovenfor bebyggelsen ved Grønnvollvegen og Einebakken.

Vannbehandling

Vannbehandlingen består av desinfeksjon med UV-stråling (2 aggregat i parallell, hver med kapasitet på 87 % ved maks. vannmengde på 28.9 m³/t). Bidosimetrisk dose er 30 mJ/cm².

Lyngen kommune har i tillegg doseringsutstyr for klorering med hypokloritt i reserve på VBA, med automatisk innkobling med batteridrift dersom UV-anlegget er ute av funksjon. Anlegget har også automatisk start av strømaggregat ved utfall av hovedstrømforsyning.

Distribusjonssystem for rentvann

Drikkevannet ledes ved selvfall fra VBA til abonnentene via et ledningsnett som hovedsakelig består av PE-ledninger. Vannverket har ingen høydebasseng (HB) eller pumpestasjoner (PS).

2.4. Kvalvik og omegn vannverk

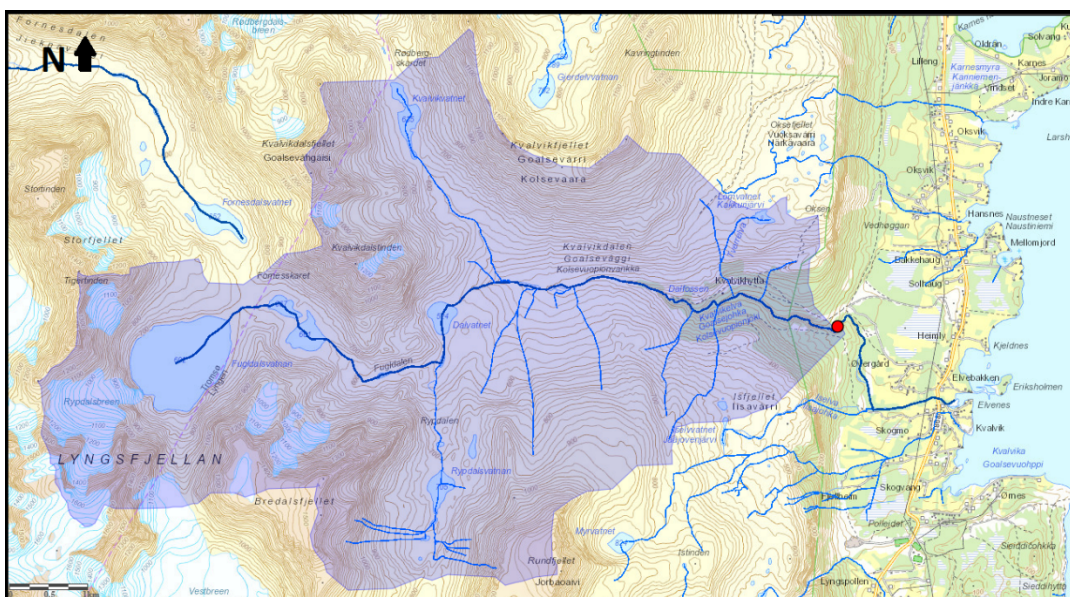
Kvalvik og omegn vannverk inkluderes i vannverksbeskrivelsen, ettersom Kvalvikelva er aktuell som ny hovedvannkilde for kommunal forsyning til Lyngseidet, samt mulig fremtidig sammenkobling av Kvalvik og omegn vannverk med Furufalten kommunale vannverk. Kvalvikelva ligger mellom Lyngseidet og Furufalten.

Kvalvik og omegn vannverk er et privat vannverk stiftet i 1955, og godkjent av Mattilsynet i 2013. Vannverket forsyner i dag ca. 320 abonnenter i strekningen Ytre Karnes – Oksvik – Skogvang – Lyngspollen – Sandvika. Private husholdninger, barnehage, idrettsplass, gårdsbruk og hytter er tilknyttet vannverket.

Fram til 2018 forsynte Kvalvik og omegn vannverk omtrent 230 abonnenter. På grunn av for liten kapasitet vinterstid på råvannskilden til det private Karnes/Oksvik vannverk, ble det etablert ny vannledning mellom de to vannverkene i 2018. Omtrent 90 abonnenter som normalt er tilknyttet Karnes/Oksvik ble da tilknyttet Kvalvik og omegn vannverk. Begge vannverk fungerer i dag som gjensidig reserve. Vanninntaket til Karnes/Oksvik er fremdeles operativt, også i de perioder av året da vannverket forsynes fra Kvalvik og omegn vannverk. Kvalvik og omegn vannverk har benyttet reservevann fra Karnes/Oksvik i forbindelse med reparasjon/utskifting av ledninger.

Vannkilde med nedbørfelt/dam

Råvannskilde til Kvalvik og omegn vannverk er Kvalvikelva (Storelva) med vanninntak i Stelfossen på kote +65. Nedbørfeltet til Stelfossen () er på 40,7 km², og strekker seg fra 62 moh. til 1684 moh. Nedbørfeltet består av snaujell (84 %), skog (4 %), bre (6 %) og innsjø (5 %).

Figur 10. Nedbørfelt for vanninntaket i Stelfossen i Kvalvikelva (Nevina, NVE).

Terrengoverflaten rundt Kvalvikelva domineres av tykk morene i øvre deler av dalføret, mens en breelavsetning (sand og grus) er registrert i området rundt vanninntaket (Løsmassekart, NGU). Kvalvikelva er således noe bedre beskyttet mot hurtig tilførsel av forurensning via terrengoverflaten sammenlignet med Askelva/Kabelbuktelva og Gjerdelva.

Hovedaktiviteter i nedslagsfeltet er skiturisme og beitedyr (se kap. 4).

Forbruk og kapasitet

Kvalvik og omegn vannverk har hatt nokså stabilt vannforbruk de siste tre årene, med et vannforbruk på ca. 14 m³/t, dvs. gjennomsnittlig døgnforbruk på ca. 336 m³/døgn (4 l/s) i 2018 (pers. med. Per Strømsbukt, 2019).

Hydrologiske beregninger viser at absolutt minste vannføring i Kvalvikelva er mellom 43 – 92 l/s. Dette er ca. 4 ganger høyere enn minstevannføring for Gjerdelva (Lyngseidet vannverk) og ca. 20 ganger høyere enn for Askelva/Kabelbuktelva (Furuflaten vannverk). Ved å summere maksimalt døgnforbruk ved de tre vannverkene i dag (totalt 21 l/s) fremgår det at Kvalvikelva har tilstrekkelig kapasitet til å forsyne alle tre med dagens vannforbruk. Det er i denne vurderingen ikke tatt hensyn eventuelle krav om forbislipp av vann for opprettholdelse en minste vannføring i elva (jf. §10 i vannressursloven).

Kvalvik og omegn vannverk har per februar 2018 Karnes/Oksvik vannverk som reservevannkilde. Karnes/Oksvik vannverk forsynes fra et elveinntak i Danielelva på ca. kote +75 moh. Nedbørsfeltet til elveinntaket er ca. 1,9 km² noe som gir en absolutt minstevannføring på 2-4 l/s. Dette viser denne vannkilden har for liten kapasitet til å fungere som en sikker reservevannkilde til Kvalvik og omegn vannverk.

Vanninntak og transportsystem for råvann

Vannverket har inntaksbasseng i Stelfossen på kote +59 (under marin grense), med et PE inntaksrør med grovsil. Fra inntaksrøret graviteres råvannet til et trykkbasseng/silhus på kote + 55 med volum 18 m³ (Figur 11), via PVC rør som er koblet på opprinnelig 180 mm ledning fra trykkammer og ned til vannbehandlingsanlegget (VBA) ved Øvergarden på kote +28. Råvannsledningen er planlagt utskiftet.

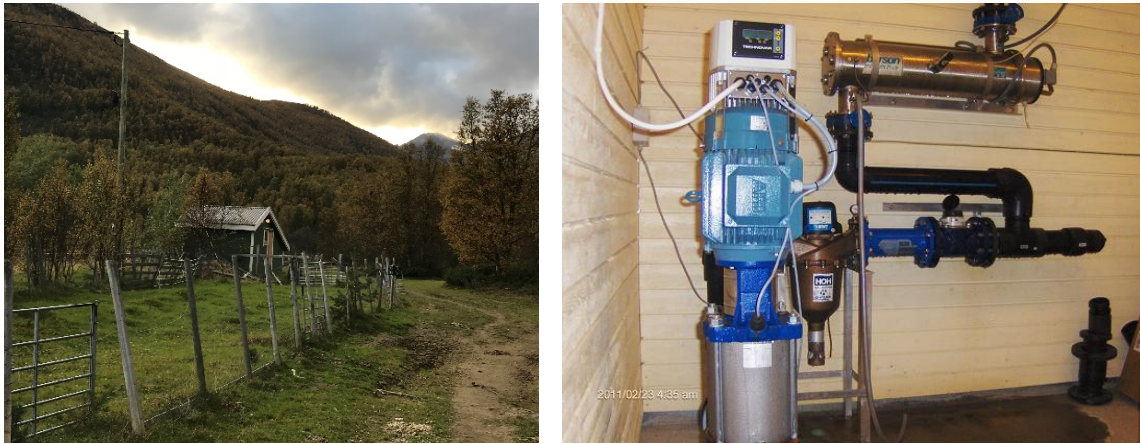

Figur 11. Inntaksbasseng Stelfossen (venstre) og trykkbasseng (høyre) (Foto: H. Kvitsand).

Vannbehandling

Vannbehandlingsanlegget ble etablert i 2005 og består av desinfeksjon med UV-stråling (1 UV-aggregat). Det utføres årlig service på UV-anlegget iht. serviceavtale med Aqua & Care.

Anlegget har automatisk start av strømaggregat ved utfall av hovedstrømforsyning, samt en trykkpumpe. Det finnes ikke nødchlor ved anlegget.

Figur 12. Vannbehandlingsanlegget ved Øvergarden (venstre) med UV-aggregat (høyre) (Foto: venstre – H. Kvitsand; høyre – Kvalvik og omegn vannverk).

Distribusjonssystem for rentvann

Vannverket har en pumpestasjon (PS) i Kvalvik og en Pumpe i VBA. Vannverket har ingen høydebasseng (HB). Det ble kjøpt ny Pumpe til pumpestasjonen ved Kvalvik i 2016.

3. VANNFORBRUK OG KAPASITET

3.1. Dimensjonerende vannmengde

Vannforbruket ved et vannverk vil variere over tid (time, uke, måned, år). I de mest intense forbrukstidene, gjerne rett før og rett etter arbeidstid, kan forbruket være dobbelt så høyt som det midlere forbruket over døgnet. Dette ekstra forbruket forsynes normalt fra høydebasseng, som utjevner døgnvariasjonene i forsyningsnettet.

Grunnlaget for dimensjonerende vannmengde for et vannbehandlingsanlegg er vanligvis forbruket i det døgnet i året med maksimalt vannforbruk i det dimensjonerende året. Dimensjonerende vannforbruk kan beregnes fra følgende likning:

$$Q_{dim} = f_{maks} * Q_{middel}$$

Hvor

Q_{dim} = dimensjonerende vannmengde

f_{maks} = maksimal døgnfaktor; det maksimale døgnforbruket av alle årets døgn/forbruket i det midlere døgn.

Q_{middel} = gjennomsnittlig vannforbruk.

For beregning av vannforsyning til fremtidig forbruk i Lyngen kommune, må dimensjonerende vannforbruk justeres i tråd med forventet endring i befolkningstall. I følge SSB vil innbyggertallet i kommunen synke med 14 % (ca. 430 personer) frem mot 2040. Samtidig forventes en fortsatt økning i turisme i Lyngen, slik at vannforbruket totalt sett kan forventes å holde seg relativt stabilt de neste tiårene – så fremt det ikke etableres vannkrevende industri. Med økt turisme må det forventes større variasjoner i vannforbruket i løpet av året, med størst forbruk i perioden i året med flest antall gjestedøgn (mars/april). Det antas derfor at vannforbruket samlet sett kun vil øke i liten grad sammenlignet med dagens forbruk, men at det over året kan forventes perioder med høyt forbruk – slik situasjonen også er i dag.

Som vist i Figur 4 og Figur 9, varierer vannforbruket ved både Lyngseidet vannverk og Furufalten vannverk over tid – både i løpet av et år og mellom år. Begge vannverkene har hatt en gjennomsnittlig økning på vannforbruket på hhv 29 % (Lyngseidet) og 6 % (Furufalten) fra 2016 til 2018. Særlig stor økning (og variasjon) i vannforbruk ble registrert i 2018 ved begge vannverk, på sen vinteren (Lyngseidet vannverk, Figur 4) og i sommerhalvåret (Furufalten vannverk, Figur 9). Årsakene til disse økningene/variasjonene bør utredes nærmere. For Kvalvik og omegn vannverk har det ikke vært data tilgjengelig for vurdering av eventuelle variasjoner i vannforbruk.

For Lyngseidet og Furufalten vannverk benyttes 2018 som dimensjonerende år, med gjennomsnittlig vannforbruk i den uken i året med høyest forbruk som maksimalt, og dermed dimensjonerende, døgnforbruk. For Kvalvik og omegn benyttes gjennomsnittlig vannforbruk og maks døgnfaktor, som for vannverk av denne størrelsen typisk vil være 1,3 – 1,4. Dimensjonerende vannmengder blir da:

- Lyngseidet vannverk: $1030 \text{ m}^3/\text{d} = 12 \text{ l/sek}$
- Furufalten vannverk: $330 \text{ m}^3/\text{d} = 2,4 \text{ l/sek}$
- Kvalvik og omegn vannverk: $5,5 \text{ l/sek}$

Dette er som nevnt høyere enn beregnet framtidig vannforbruk ut fra antall og type abonnenter. Beregninger utført av Lyngen kommune viser et framtidig maksimalt døgnforbruk på hhv. 6,9 l/s, 1,6 l/s og 5,5 l/s for de tre vannverkene. Tallene stemmer overens for Kvalvik og omegn vannverk, mens dimensjonerende vannmengde er vesentlig høyere for Lyngseidet vv. og Furufalten vv. I det videre arbeidet legges dimensjonerende vannmengde beregnet ut fra målt forbruk til grunn, men det bør være mulig å redusere vannforbruket, særlig ved Lyngseidet vv. og Furufalten vv.

3.2. Nedslagsfeltenes kapasitet

Det er foretatt en hydrologisk vurdering av drikkevannskildene tilhørende Lyngseidet vannverk, Furuflaten vannverk og Kvalvik og omegn vannverk.

Kildefeltenes areal og absolutte minste vannføring er beregnet, hvor resultatet er vist i Tabell 5. Vannføring er beregnet med frekvensanalyse på vannføringsdata fra fire målestasjoner i området, som er videre skalert til å gjelde for kildefeltene. Resultatene fra de fire målestasjonene har et nokså stort sprik. Det er derfor valgt å angi høyeste og laveste verdi fra beregningene som en øvre og nedre grense i tillegg til gjennomsnitt. Det presiseres altså at det er usikkerhet knyttet til gjennomsnittlig estimat, og at reell absolutt minste vannføring kan ligge mellom gitt øvre og nedre grense.

Tabell 5. Nedslagsfeltenes hydrauliske kapasitet.

Vannverk	Kilde	Areal [km ²]	Absolutt minste vannføring [l/s]		
			Nedre grense	Gjennomsnitt	Øvre grense
Kvalvik og omegn vv	Kvalvikelva	40.7	42.9	72.8	91.9
Lyngseidet vv	Gjerdelva	10.2	11.5	19.5	24.6
Furuflaten vv	Askelva	0.7	0.4	0.6	0.8
	Kabelbuktelv	2.3	2.1	3.5	4.4

Vinteren 2018 og til dels høsten 2017 var det for lite vann til Lyngseidet og Furuflaten vannverk, og det er derfor sett på kapasiteten disse årene. Beregnet minste vannføring i 2017 er noe høyere enn normalt, og i 2018 noe lavere enn normalt. Mangelen på kapasitet er derfor trolig grunnet økning i produksjon heller enn redusert tilsig, noe som støttes av forbruksdata for Lyngseidet og Furuflaten.

Beregningene viser at Kvalvikelva har stor nok kapasitet til å forsyne alle tre tettstedene, mens både Gjerdelva og Askelva/Kabelbuktelva har for liten kapasitet til dagens og fremtidig vannforbruk. Det presiseres at det i disse vurderingene ikke er tatt hensyn eventuelle krav om forbislipp av vann for opprettholdelse minste vannføring i elva (jf. §10 i vannressursloven).

4. AKTIVITETER I NEDSLAGSFELTENE

4.1. Generelt om arealbruk

Aktivitetene i nedslagsfeltene til de tre råvannskildene er primært knyttet til beitedyr og turisme. Det er ikke tilrettelagt med snøscooterløyper i de tre nedslagsfeltene, men det kan ikke utelukkes at noe motorisert ferdsel kan forekomme både sommer og vinter, særlig i forbindelse med reindrift. Det er også gitt dispensasjon fra lov om ferdsel i utmark i spesifikke tilfeller knyttet til næringsformål sommerstid (bla. til Lyngsalpan sauesankerlag).

Beitedyr

Sammenlignet med en del andre kommuner i Troms/Nord-Norge har Lyngen kommune stor utnyttelse av beitearealene (63 – 77%) (Skog og landskap, 2014). I sommersesongen 2013 ble ca. 13170 beitedyr registrert på utmarksbeite i minst 5 uker i Lyngen kommune. Av disse utgjør sau ca. 90 % (11 800 sauer), geit utgjør nær 10 %, mens hester og storfe utgjør < 0.5 % (tall fra 2013).

I tillegg er det registrert oppunder 900 - 1000 reinsdyr i Lyngen kommune. Reinen trekker normalt høyere opp i fjellet enn sauer, og utnytter areal som ikke anses som viktig for saubeite.

Felles for beite i de tre nedslagsfeltene:

1) Sauehold

Nedslagsfeltene til råvannskildene til de tre vannverkene Lyngseidet, Kvalvik og omegn og Furufalten ligger alle innenfor beiteområdet til Lyngsalpan sauesankerlag. Beiteområdet (ca. 110 km²) strekker seg fra Lyngsdalen/Furufalten i sør til Rødberg i nord (vest for Lyngseidet). Ca. 60 % av beiteområdet er nyttbart beiteareal for sau, hvorav 25 % av arealet er klassifisert som svært godt beite.

58 % av beiteområdet ligger over tregrensa, og 42 % ligger under tregrensa.

Lyngsalpan sauesankerlag har totalt 4950 sau på utmarksbeite innenfor sitt beiteområde. Iht. estimerte tall fra Skog og landskap (2014) er nåværende sauetall i øvre grense av anbefalt dyretall ut fra vegetasjonstype, nyttbart areal og beitetrykk.

2) Reinsdyr

Skog og landskap (2014) estimerer at det totalt sett er ca. 900 voksne rein på sommerbeite i hele Lyngen kommune (tall fra 2007), hvorav de fleste (ca. 700 rein) befinner seg i den nordlige delen av Lyngen fra Lyngseidet – Kjosens og nordover. Det vil si at det kan være rundt 200 rein i området fra Lyngseidet – Kjosens og sørover mot Lyngsdalen/Furufalten.

Turisme

Det er estimert ca. 50 000 - 60 000 gjestedøgn i Lyngen kommune per år, hvorav ca. halvparten er registrert i vintersesongen (Georg Sichelschmidt, pers. med. 2019). Videre anslås at ca. 5000 skiturister ankommer Lyngen med båt (disse overnatter i nabokommuner), i tillegg til et ikke estimert antall tilreisende som overnatter i Lyngen kommune via Airbnb. Kommunen mottar også en del helgeturister fra Tromsø og omegn. Disse to gruppene er ikke medregnet i besøksstatistikken.

I følge Visit Lyngenfjord er sommerturismen i hovedsak knyttet til fiske og aktiviteter i lavlandet, mens vinterturismen er knyttet til skiturisme/toppturer og nordlysturisme.

Hovedsesongen for skiturismen er i perioden mars – april, med hovedvekt i påsken. I 2018 var påsken i uke 13/14 (23. mars – 02. april); dvs. innenfor den perioden i året med størst vannforbruk ved Lyngseidet vannverk. En del av skiturismen foregår med guider, mens en ikke registrert andel foregår uorganisert. Hovedsesongen for Nordlysturismen er i perioden september til mars, med flest besøk i

desember/nyttår. Disse deltar i hovedsak i organiserte aktiviteter, slik som hundekjøring og snøscooter. Ellers foregår en del av nordlysturismen langs veger og ved parkeringsplasser i områder som ligger nedstrøms nedslagsfeltene til dagens vanninntak.

Mattilsynet har i sitt pålegg påpekt særlig bekymring for innvirkningen av den internasjonale turismen på råvannskvaliteten, med det som dette kan medføre av potensiell smittefare. Ved å ta utgangspunkt i statistikk over kommersielle overnattinger (hotell, campingplasser, hyttegrender og Norske Vandrerhjem) hentet fra Statistikknett Reiseliv for Tromsø-region (Troms fylke unntatt Tromsø og Harstad), fremkommer at nordmenn er registrert ved ca. 60 % av overnattingene, turister fra Vest-Europa er registrert ved i underkant av 30 % av overnattingene, og turister fra USA er registrert ved 5 % av overnattingene. Vurdert opp mot antall gjestedøgn i vintersesongen (25 000 i perioden januar til april) og en antagelse om at hver gjest i snitt overnatter ca. 3 døgn, tilsvarer dette ca. 8 500 overnattende tilreisende fordelt på ca. 5000 nordmenn, 2 500 europeere og 500 amerikanere. Øvrige er fordelt på Asia, Latin-Amerika, Sør-Afrika og Australia. I tillegg kommer tilreisende som ikke er registrert ved gjestedøgn i Lyngen kommune.

De viktigste vannbårne smittestoffene som overføres til vannkilder via avføring fra mennesker i Norge/Nordiske land er smittestoffer som forårsaker mage-tarmsykdommer, slik som Norovirus, Campylobacter og parasittene Giardia/Cryptosporidium (Guzman-Herrador et al., 2012). Dette gjelder også i hovedsak for øvrige industrialiserte land, selv om mer langveis reisende turister kan ha en større forekomst av parasittene sammenlignet med nordiske turister (Vidar Lund, pers. med. 2019). Ut fra estimert fordeling av nasjonaliteter for tilreisende til Tromsø-regionen vurderes derfor sannsynligheten for tilførsel av nye smittestoffer til nedslagsfeltene i Lyngsalpan som lav. Dersom turister mot formodning skulle benytte naturtoalett i nedslagsfeltene vil i tillegg eventuelle smittestoffer fortynnes i vannmasene, særlig i Kvalvikelva som har størst vannføring. Den totale smitterisikoen (sannsynlighet x konsekvens) knyttet til tilførsel av «nye» smittestoffer anses derfor som lav, særlig for Kvalvikelva.

4.2. Aktiviteter i nedslagsfeltet – Gjerdelva/Lyngseidet

Nedslagsfeltet til Gjerdelva ligger innenfor et populært turområde som i høringsdokument om verdisetting av friluftsområder er vurdert som områdetype *UO – utfartsområde* med verdi «A svært viktig friluftsområde» (Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune, 2016). Det finnes to turhytter innenfor nedslagsfeltet; Skihytta (300 moh.) og Rørneshytta (610 moh.). Tidligere Gjerdvassbu (710 moh.) er ikke lenger i bruk.

Det er tilrettelagt med turstier særlig i nedre deler (< 500 moh.) av feltet, men turstier er også avmerket høyere oppe (Figur 3). NGIs kart over bratte områder viser at terrenget langs Gjerdelva er bratt (helningsgrad 30° – 45°) og lite tilgjengelig for fot-/skiturister, med unntak et parti ved Hyttehaugen ca. 750 m oppstrøms vanninntaket i Gjerdelva.

Øvrige aktiviteter i nedslagsfeltet er knyttet til reinbeite og annen utmarksbeite (primært sauer). En samletrø for reinsdyr er etablert ca. 50 – 100 m øst for vanninntaket.

Det er ikke tilrettelagt med snøscooterløyper i nedslagsfeltet, men det kan ikke utelukkes at noe motorisert ferdsel kan forekomme både sommer og vinter.

4.3. Aktiviteter i nedslagsfeltet- Furuflaten

Også nedslagsfeltene til Askelva og Kabelbuktelva benyttes som turområder, og er vurdert som områdetype *TU – store turområder uten tilrettelegging* med verdi «A svært viktig friluftsområde» i høringsdokument av Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune (2016). Det går grusveg opp til silhuset på kote +109, og enkelte turstier finnes også høyere oppe. Det er ikke registrert turhytter innenfor nedslagsfeltet.

Øvrige aktiviteter i nedslagsfeltet er knyttet til reinbeite og annen utmarksbeite (primært sauer). Nedslagsfeltene omfatter sørlige deler (fjellområdet sør for Lyngsdalen) av beiteområder tilhørende Lyngsalpan sauesankerlag (Skog og landskap, 2014). Ifølge Skog og landskap (2014) har særlig området fra kommunegrensa mot Storfjord i sør og nordover mot Nedretinden svært gode beiter som er godt utnyttet av sau i dag. Området ved Kabelbuktreppi (oppstrøms dagens vanninntak i Kabelbuktelva) trekkes fram som et særlig produktivt fjellområde med sammenhengende areal med gode fjellbeiter. Øvrige deler av fjellområdet har mindre god beitekvalitet, slik at færre beitedyr kan forventes her. Det er ikke tilrettelagt med snøscooterløyper i nedslagsfeltet, men det kan ikke utelukkes at noe motorisert ferdsel kan forekomme både sommer og vinter.

4.4. Aktiviteter i nedslagsfeltet - Kvalvikelva

Aktiviteter i nedslagsfeltet er hovedsakelig knyttet til friluftsturisme og beite.

Nedslagsfeltet til Kvalvikelva er et populært turområde. Nedslagsfeltets sørlige deler (sør for Kvalvikelva, opp til Kvalvikdalstinden, Fugdalen og Bredalsfjellet) har verdi B «Viktig turområde» i høringsdokument av Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune (2016). Området nord og øst for Kvalvikelva og Kvalvikvatnet (Kvalvikfjellet og Oksen), har verdi A «Svært viktig friluftsområde». Området med verdi B sør for Kvalvikelva har områdetype *TM – store turområder med tilrettelegging*, mens området i kategori A er klassifisert som type *NT – nærturterreng*.

Det er tilrettelagt med turstier særlig i nedre deler (< 500 moh.) av feltet, men også øvre deler av Kvalvikdalen benyttes til friluftsliv (toppturer vinterstid). Det finnes en turhytte i nedslagsfeltet; Sjøllihytta/Kvalvikhytta (240 moh.) med tilhørende utedo med tett tank (250 moh.). Det går en tursti opp til hytta og videre vestover innover Kvalvikdalen i retning Dalfossen (300 moh.). I området fra Stelfossen til Sjøllihytta er avstanden fra stien til elva ca. 100 m. NGIs kart over bratte områder viser at terrenget mellom stien og elva er bratt med helningsgrad stort sett mellom 25 - 35°, med unntak av ett område nedenfor Sjøllihytta. Enkelte områder nære elva har brattere helningsgrad, og er dermed mindre tilgjengelig for turister. Ovenfor Dalfossen er terrenget rundt elva slakere.

Nedslagsfeltet ligger i midtre deler av beiteområdet tilhørende Lyngsalpan sauesankerlag (Skog og landskap, 2014). Grasrike skoger dekker store deler av Kvalvikdalen, og området er vurdert som ett av flere gode fjellbeiteområder i Lyngen kommune. Ved befarung i Kvalvikdalen ble det observert beitende sauer og avføring fra sauer i dalføret hovedsakelig nedenfor Sjøllihytta (< 250 moh.).

Det er ikke tilrettelagt med snøscooterløyper i nedslagsfeltet, men det kan ikke utelukkes at noe motorisert ferdsel kan forekomme både sommer og vinter.

5. VANNKVALITET

Asplan Viak har mottatt analyseresultater fra Lyngen kommune for Lyngseidet vannverk og Furufalten vannverk for perioden mars 2010 til august 2018. Lyngen kommune har tatt prøver fra råvann, rentvann (etter UV) og på distribusjonsnett (nettprøver). Lyngen kommune har i 2018 også tatt åtte prøver fra Kvalvikelva (Storelva); analyseresultater for disse prøvene er også oversendt Asplan Viak og benyttet i vurderingene. I tillegg har Asplan Viak hentet inn tilgjengelige analyseresultater for Kvalvik og omegn vannverk fra januar 2014 til august 2018.

Årlig prøvetakingsfrekvens har variert noe fra år til år, samt mellom prøvetakingssteder og vannverkene:

- Lyngseidet vannverk
  - Råvann: 4 – 10 årlige prøver
  - Rentvann (etter UV): 3 -13 årlige prøver
  - Nettvann: 2 -9 årlige prøver
- Furufalten vannverk:
  - Råvann: 3 – 5
  - Rentvann (etter UV): 3 – 11 årlige prøver
  - Nettvann: 2 -9 årlige prøver
- Kvalvik og omegn vannverk:
  - Råvann: 3 – 5
  - Rentvann (etter UV): 8 – 11 årlige prøver
  - Nettvann: 3 prøver i 2017

Utskrift av alle analyseresultater er vist i vedlegg 1-3.

5.1. Vannkvalitet Lyngseidet vannverk (2010 – 2018)

Råvann

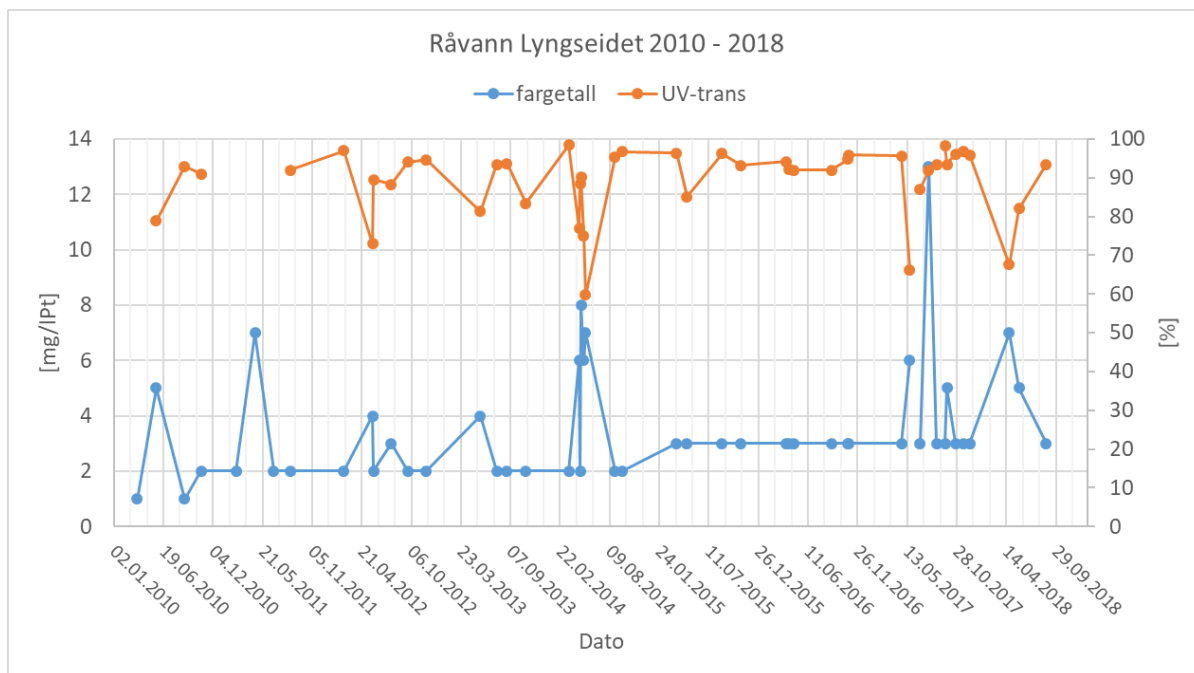
Gjerdelva har nøytral/svakt basisk pH, lavt fargetall og turbiditet, samt stort sett høy UV-transmisjon (> 90 % i 67 % av prøvene). Råvannet er mikrobiologisk påvirket (Tabell 6 og vedlegg 1).

Tabell 6. Råvannskvalitet Gjerdelva (2010 – 2018).

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt	Median	Andel over grenseverdi (< 90% for UV)
Farge	mg/l Pt	49	< 1	13	3,5	3	0
Turbiditet	FNU	49	0,1	1,0	0,3	0,2	1
UV-trans.	%	45	59,8	98,4	89,2	92,9	15
pH		45	6,8	7,5	7,3	7,3	0
Kimtall 22	CFU/ml	49	13	> 300	160,3	144	36
Koliforme	CFU/100 ml	52	0	36	4	0	25
E.coli	CFU/100 ml	29	0	4	1	0	6

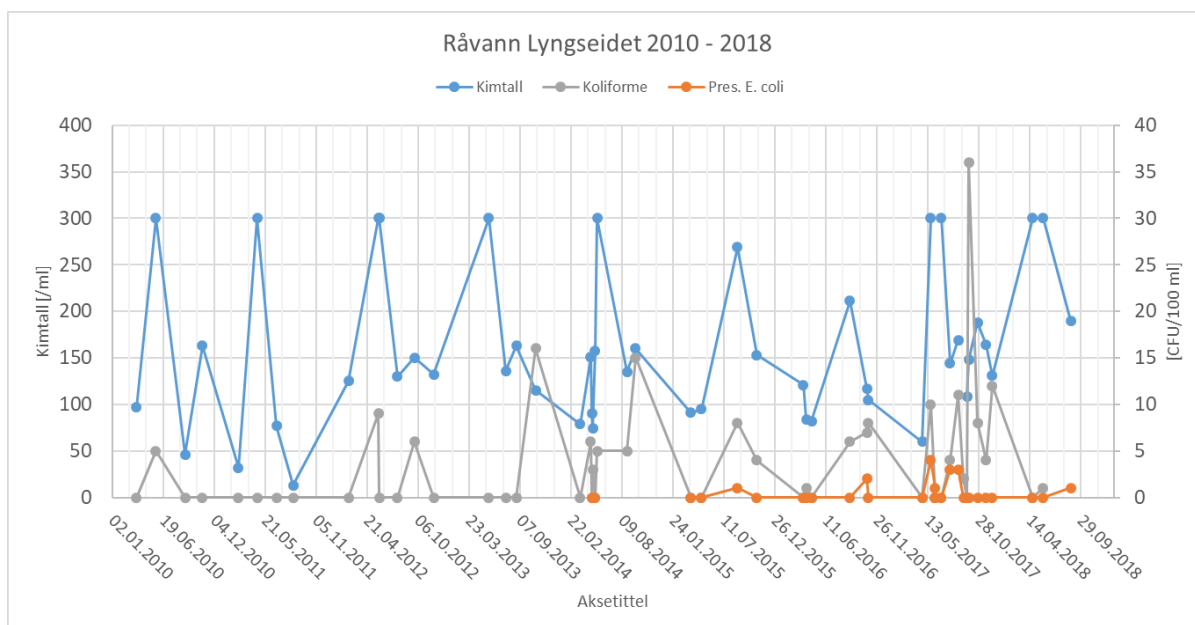
Fargetallet er lavere enn deteksjonsgrensen i 31 (63 %) av råvannsprøvene, og lavere enn anbefalt maksimalverdi for farge (20 mg/l Pt) i drikkevannsforskriften i alle prøver. Fargetallet varierer noe over tid, med størst fargetall registrert i prøver tatt i mai/juni (Figur 13) (iberegnet fargetallet i rentvanns- og nettvannsprøvene).

Laveste verdier for UV-transmisjon er hovedsakelig registrert ved samme periode av året. Korrelasjonsverdi for UV og fargetall er -0,49, noe som viser at det eksisterer en moderat negativ samvariasjon mellom parameterne; høyt fargetall gir lav UV-transmisjon.

Figur 13. Fargetall og UV-transmisjon i Gjerdelva (2010 – 2018).

Kimtallsverdiene varierer over året, med høyeste verdier (> 300/ml) i prøver tatt i mai/juni. Koliforme bakterier og pres. *E. coli* er påvist i prøver tatt vår og sensommer/høst. I 2017 ble det påvist koliforme bakterier i 8 av 13 prøver, og *E. coli* i 4 av 13 prøver. Dette kan tyde på flere påvisninger når prøveantallet øker (2017 var det året med størst prøveantall).

Figur 14. Kimtall, koliforme bakterier og presumtivt *E. coli* i Gjerdelva (2010 – 2018).

Regresjonsanalyse (ikke vist) indikerer en svak økning i både fargetall og koliforme bakterier over tid. Det presiseres at denne trenden er usikker, da deteksjonsgrensen for fargetall er økt fra 1 mg/l Pt i 2010, via 2 mg/l Pt i 2011-2014 til 3 mg/l Pt fra 2015, samt at prøveantallet er større i 2017 (13 prøver) sammenlignet med foregående år (4 – 8 prøver årlig). *E. coli* er ikke analysert før 2014.

Drikkevann

Drikkevannskvaliteten er relativt god, men det er påvist for høyt kimtall (> 100/ml) i tre nett vannsprøver og for høy turbiditet i fire drikkevannsprøver (rentvann og nett vann) totalt (Tabell 7 og Tabell 8). *Clostridium perfringens* er påvist i én nett vannsprøve i 2012 (4 /100 ml). Det er ikke påvist koliforme bakterier eller pres. *E. coli* i drikkevannsprøvene. Fargetall, turbiditet og pH er på samme nivå som i råvannsprøvene, med unntak av noe høy turbiditet i tre nett vannsprøver.

Tabell 7. Rentvannskvalitet etter UV, Lyngseidet vannverk (2010 – 2018).

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt	Median	Antall over grenseverdi (< 90% for UV)
Farge	mg/l Pt	68	< 1	10	3,1	3	0
Turbiditet	FNU	68	0,1	1,0	0,3	0,2	1
UV-trans.	%	1	80,9	80,9	80,9	80,9	1
pH		63	6,9	7,7	7,3	7,3	0
Kimtall 22	CFU/ml	67	0	69	4,8	0	0
Koliforme	CFU/100ml	68	0	0	0	0	0
E.coli	CFU/100 ml	27	0	0	0	0	0

Tabell 8. Nettvannskvalitet, Lyngseidet vannverk (2010 – 2018).

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt	Median	Antall over grenseverdi (< 90% for UV)
Farge	mg/l Pt	43	< 1	14	3,2	3	0
Turbiditet	FNU	43	0,1	5,9	0,4	0,2	3
UV-trans.	%	0					
pH		43	6,8	7,4	7,2	7,3	0
Kimtall 22	CFU/ml	43	0	> 300	19,1	1	3
Koliforme	CFU/100ml	44	0	0	0	0	0
E.coli	CFU/100 ml	17	0	0	0	0	0

Høyere turbiditet og kimtall i nettprøver enn i rentvannsprøver tatt etter UV, kan skyldes noe begroing i ledningsnettet.

5.2. Vannkvalitet Furufalten (2010 – 2018)

Råvann

Råvannet i Askelvdammen (med bidrag fra både Kabelbuktelva og Askelva) har nøytral/svakt basisk pH, lavt fargetall og lav turbiditet. UV-transmisjonen er < 90 % i alle råvannsprøvene. Råvannet er mikrobiologisk påvirket (

Tabell 9 og vedlegg 2).

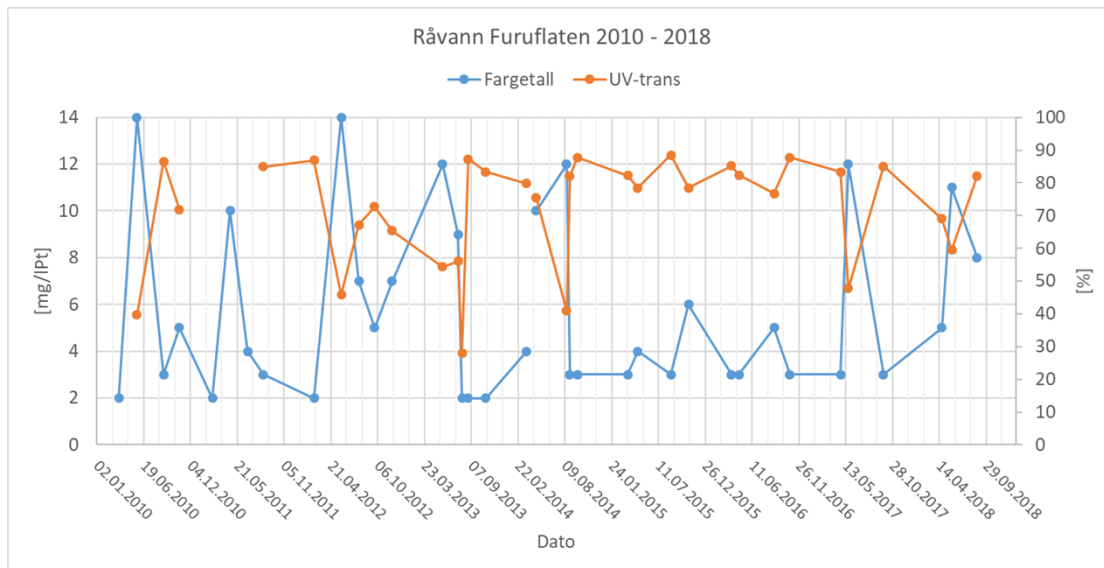
Tabell 9. Råvannskvalitet Askelvdammen (2010 – 2018).

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt	Median	Antall over grenseverdi (< 90% for UV)
Farge	mg/l Pt	37	< 2	14	5,6	4,0	0
Turbiditet	FNU	36	0,2	1,0	0,3	0,3	1
UV-trans.	%	33	28,1	88,5	72,2	78,5	33
pH		35	7,0	7,6	7,4	7,5	0
Kimtall 22	CFU/ml	37	3	> 300	203,6	213	30

Koliforme	CFU/100ml	38	0	> 300	15	3	26
E.coli	CFU/100 ml	14	0	9	1	0	4

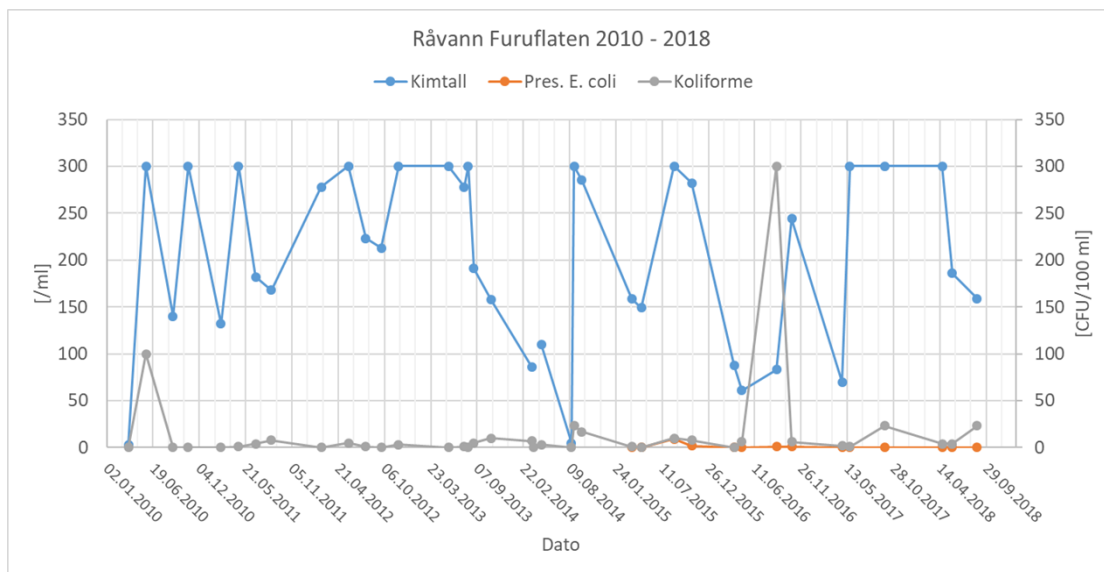
Det er analysert for jern og mangan i to prøver i august 2013. Begge parameterne er påvist i alt for høye konsentrasjoner i forhold til kravene i drikkevannsforskriften. Det er påvist et jerninnhold på hhv. 17,5 og 2,0 mg/l og et manganinnhold på hhv. 0,54 og 0,52 mg/l, mens kravet er mindre enn 0,2 mg/l for jern og mindre enn 0,05 mg/l for mangan. Den mest sannsynlige forklaringen på dette er at laboratoriet har oppgitt analyseresultatene i mg/l i stedet for µg/l. Dette gir 1000 ganger for høy konsentrasjon. Det er viktig at dette blir kontrollert med laboratoriet.

Fargetallet er lavere enn deteksjonsgrensen i 10 (27 %) av råvannsprøvene, og lavere enn anbefalt maksimalverdi for farge (20 mg/l Pt) i drikkevannsforskriften i alle prøver. Fargetallet varierer noe over tid, med størst fargetall registrert i prøver tatt i mai/juni (Figur 15) samt juli/august iberegnet fargetallet i rentvanns- og nettvannsprøvene. UV-transmisjonen er < 90 % i alle prøver. Korrelasjonsverdi for UV og fargetall er -0,71, noe som viser negativ samvariasjon mellom parameterne; det vil si at høyt fargetall gir lav UV-transmisjon.

Figur 15. Fargetall og UV-transmisjon i Askelvdammen (2010 – 2018).

Kimtallsverdiene varierer over året, med høyeste verdier (> 300/ml) i prøver tatt vår og høst. Koliforme bakterier er påvist i 26 prøve (68 %), noe som indikerer at råvannet er mikrobiologisk påvirket året rundt. *E. coli* er påvist i prøver tatt i august og oktober.

Figur 16. Kimtall, koliforme bakterier og presumtivt *E. coli* i Askelvdammen (2010 – 2018).

Drikkevann

Drikkevannskvaliteten er relativt god, men det er påvist koliforme bakterier i til sammen 6 drikkevannsprøver, presumtivt *E. coli* i fire drikkevannsprøver, for høyt kimtall (> 100/ml) i én nettvannsprøve og for høy turbiditet i to drikkevannsprøver (rentvann og nettvann) totalt (Tabell 7 og Tabell 8). Fargetall, turbiditet og pH er på samme nivå som i råvannsprøvene.

Tabell 10. Rentvannskvalitet etter UV, Furufalten vannverk (2010 – 2018).

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt	Median	Andel over grenseverdi (< 90% for UV)
Farge	mg/l Pt	62	< 2	19	5,5	4,0	0
Turbiditet	FNU	62	0,1	1,4	0,3	0,3	1
UV-trans.	%	0					
pH		62	7,2	7,7	7,5	7,5	0
Kimtall 22	CFU/ml	62	0	58	5,6	2,5	0
Koliforme	CFU/100ml	65	0	7	0	0	4
E.coli	CFU/100 ml	28	0	3	0	0	2

Tabell 11. Nettvannskvalitet, Furufalten vannverk (2010 – 2018).

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt	Median	Andel over grenseverdi (< 90% for UV)
Farge	mg/l Pt	39	< 2	14	5,3	4,0	0
Turbiditet	FNU	39	0,1	1,1	0,3	0,3	1
UV-trans.	%	0					
pH		39	7,0	7,6	7,4	7,4	0
Kimtall 22	CFU/ml	39	0	105	12,2	3	1
Koliforme	CFU/100ml	42	0	1	0	0	2
E.coli	CFU/100 ml	17	0	1	0	0	2

5.3. Vannkvalitet Kvalvikelva (2014 – 2018)

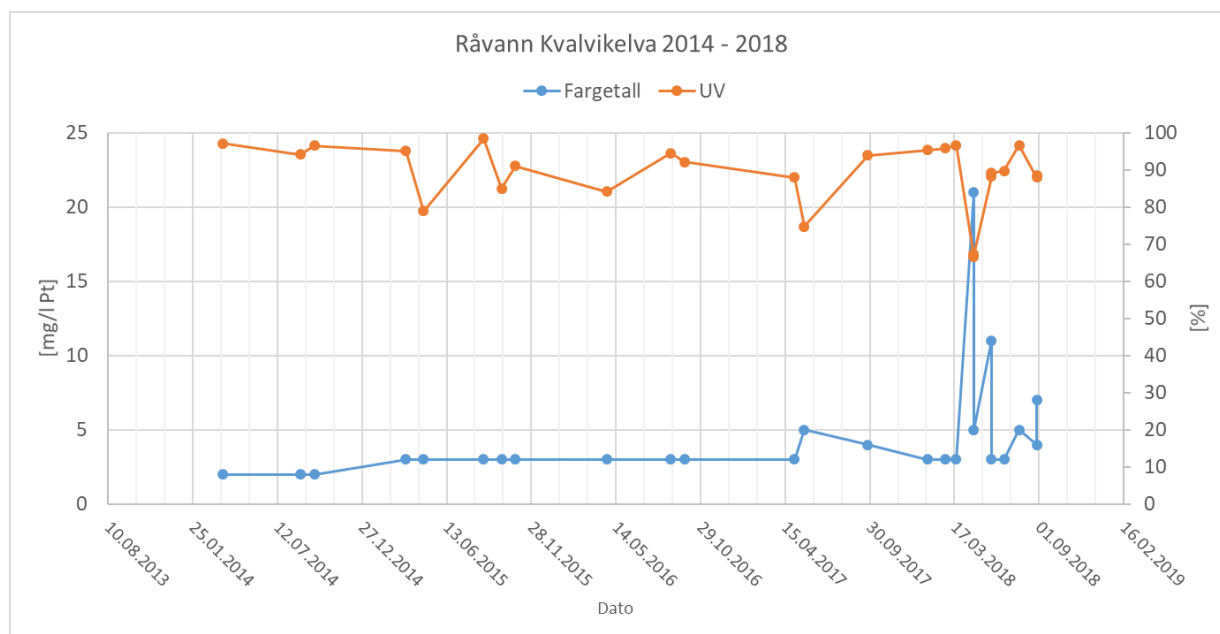
Råvann

Også Kvalvikelva har nøytral/svakt basisk pH, stort sett lavt fargetall og lav turbiditet (Tabell 12). Elvevannet er mikrobiologisk påvirket.

Tabell 12. Råvannskvalitet Kvalvikelva; prøver fra Kvalvik og omegn vannverk og Lyngen kommune (2014–2018).

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt	Median	Andel over grenseverdi (< 90% for UV)
Farge	mg/l Pt	25	< 2	21	4	3	1
Turbiditet	FNU	25	0,1	1,2	0,5	0,4	2
UV-trans.	%	25	66,6	98,4	89,0	91,1	13
pH		25	7	7,5	7,3	7,3	0
Kimtall 22	CFU/ml	25	53	> 300	186	137	23
Koliforme	CFU/100 ml	25	0	22	5	3	19
E.coli	CFU/100 ml	22	0	9	1	0	9

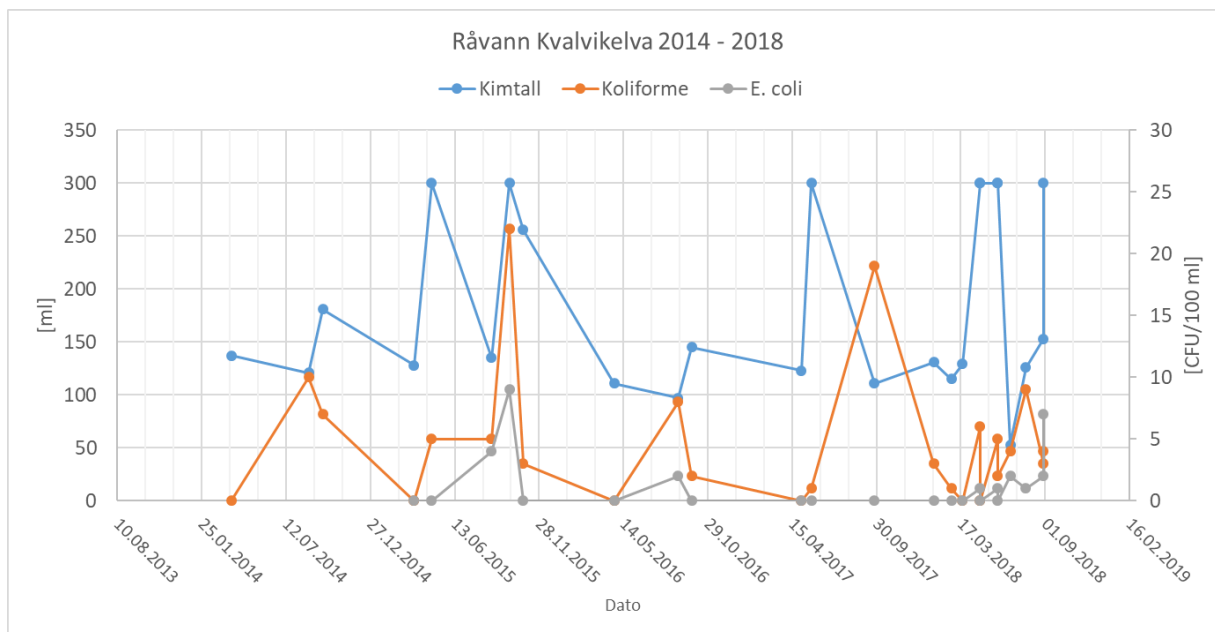
Fargetallet er under deteksjonsgrensen i 15 av 25 prøver (60%), og én prøve har fargetall som overskrider anbefalt maksimalverdi for fargetall i drikkevannsforskriften. Det ble tatt to prøver denne datoen (24.04.2018), hvorav den ene prøven viste 21 mg/l Pt og den andre viste 5 mg/l Pt (Figur 17). Prøvetakingspunkt eller -dyp i Kvalvikelva er ikke kjent. Forskjeller i prøvetakingsmetodikk kan dermed ikke utelukkes som årsak til observert forskjell i fargetall på samme dato. Fargetallet har vært < 5 i foregående år. UV-transmisjonen er < 90 % i ca. halvparten av råvannsprøvene. Korrelasjonsverdi for UV og fargetall er -0,6. Dette indikerer negativ samvariasjon mellom parameterne; det vil si at høyt fargetall gir lav UV-transmisjon.

Figur 17. Fargetall og UV-transmisjon i Kvalvikelva (2014 – 2018).

Kimtallsverdiene varierer over året, med høyeste verdier (> 300/ml) i prøver tatt vår og høst (Figur 18). Koliforme bakterier er påvist i 76 % av prøvene totalt, og i 9 av 11 prøver i 2018. Dette indikerer at råvannet er mikrobiologisk påvirket året rundt. *E. coli* er påvist i prøver tatt i april/mai og juni-september.

Figur 18. Kimtall, koliforme bakterier og presumtivt *E. coli* i Kvalvikelva (2014 – 2018).

Drikkevann

Det er ikke påvist indikatorbakterier i noen av drikkevannsprøvene, og kimtall er lavere enn 10 i alle unntatt én prøve. Kvalvik og omegn vannverk har målt UV-transmisjonen også i rentvannsprøvene; denne er på samme nivå som i råvannet (noe som er naturlig ettersom også fargetallet er på samme nivå som i råvannet).

Vannverket har også analysert for en rekke kjemiske parametere i to prøver 2016 og 2017), hvorav bly ble påvist i konsentrasjon 0,68 µg/l som ligger godt innenfor grenseverdien på 10 µg/l i drikkevannsforskriften.

Tabell 13. Rentvannskvalitet etter UV, Kvalvik og omegn vannverk (2014 – 2018).

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt	Median	Andel over grenseverdi (< 90% for UV)
Farge	mg/l Pt	51	< 2	13	3,5	3,0	0
Turbiditet	FNU	51	0,1	1,2	0,4	0,3	2
UV-trans.	%	41	62,9	97,4	89,5	92,1	15
pH		51	6,9	7,5	7,3	7,3	0
Kimtall 22	CFU/ml	49	0	24	1,6	0	0
Koliforme	CFU/100ml	51	0	0	0	0	0
E.coli	CFU/100 ml	22	0	0	0	0	0

5.4. Oppsummering vannkvalitet og vannbehandlingsbehov

Ut fra typologifaktorer for vannforekomster i ferskvann (Direktoratsgruppen vanddirektivet 2018) kan de tre råvannskildene oppsummeres som små (Furuflaten) og middels store elver i klimaregion skog med svært klar (< 10 mg/l Pt) til klar farge (10 – 30 mg/l Pt). Nøytral til svakt basisk pH indikerer at råvannskildene er moderat kalkrike/har middels hardt vann. Det presiseres at det ikke er utført analyser for alkalitet eller kalsiuminnhold i noen av prøvene.

Det er påvist jern og mangan i forhøyede verdier sammenlignet med kravene i drikkevannsforskriften i to prøver fra råvannet ved Furuflaten vannverk, men dette kan skyldes feil benevning fra laboratoriet. Det er ikke analysert for disse parametere ved de to øvrige vannverkene.

Alle råvannskildene har nøytral/svakt basisk pH, stort sett lavt (< 20 mg/l Pt) men noe varierende fargetall over tid, og lav turbiditet (< 1 FNU). Felles for alle er at UV-transmisjonen – og dermed desinfeksjonseffektiviteten – reduseres når fargetallet øker. I mange norske overflatevannkilder er det en tendens til økende fargetall. Dette skyldes i stor grad varmere og våtere klima som gir lengre vekstsesong og høyere vegetasjonsgrense. Dette gir økt organisk produksjon og økt fargetall i vassdragene. På sikt kan det derfor bli nødvendig å redusere fargetallet før UV-behandlingen. I tillegg er vannforbruket ved Lyngseidet og Furufalten vannverk periodevis så høyt at det overskrider maksimalt tillatte vannmengde ved drift for begge UV-anleggene.

Alle de tre råvannskildene har varierende mikrobiologisk kvalitet. *E. coli*-bakterien som benyttes for vurdering av vannkvalitet for drikkevannsformål er en harmløs bakterie som forekommer i tarmsystemet til dyr og mennesker. Bakterien har begrenset levetid i vann, og er således en indikator for fersk fekal (latin: avføring) forurensning av råvann eller drikkevann. Forekomst av denne bakterien i vannet viser altså at vannet er forurenset med fersk avføring, og dermed at vannet *kan* være forurenset med smittestoffer – så fremt dyr eller mennesker i nedslagsfeltet er bærere av smittestoff. *E. coli* er påvist i råvannskildene både vår og sensommer/høst. Koliforme bakterier omfatter en større gruppe av bakterier, både tarmbakterier som *E. coli* men også «miljøbakterier» som forekommer naturlig i naturmiljøet. Påvisning av koliforme bakterier er derfor ingen sikker indikator på fekal forurensning i råvannskildene, men som det fremgår av Figur 14 og Figur 18 kan en viss samvariasjon med *E. coli* forventes.

Vannbehandlingsbehovet

Vannbehandlingsbehovet avhenger hovedsakelig av råvannskvaliteten, men type rørmateriale i forsyningssystemet bør også tas med i vurderingene dersom det er behov for korrosjonskontroll. Alle de tre råvannskildene er trolig alkaliske, slik at korrosjonskontroll i dette tilfellet ikke er nødvendig, men dette bør kontrolleres med analyser av alkalitet og kalsium i råvannet.

Fargetallet varierer noe over tid, med størst fargetall registrert hovedsakelig i prøver tatt i mai/juni samt til dels i juli/august. Farge i norske overflatevannkilder skyldes som regel innhold av naturlig organisk materiale (NOM) i vannkilden – også kalt humus. Humus i råvann har en rekke ulemper, men ved de lave nivå som er påvist i råvannskildene i Lyngen er redusert UV-transmisjon og derved redusert inaktivering av smittestoffer ved UV-strålingen den viktigste ulempen.

Basert på tilgjengelige data om råvannskvaliteten til elvene i de tre nedslagsfeltene, konkluderes med at god og sikker desinfeksjon er nødvendig før vannet leveres abonnentene.

Det bør imidlertid gjennomføres utvidet prøvetaking og analyse av råvannsprøver fra både Gjerdelva og Kvalvikelva før endelig valg av vannbehandling tas. Som underlag til mikrobiell barriereanalyse bør det gjennomføres intensivt prøvetaking med analyse av *E. coli*, *Clostridium perfringens*, fargetall, turbiditet og UV-transmisjon hver 14. dag fra og med februar og minst 6 måneder framover. Analyseprogrammet bør suppleres med parametere i henhold til ny drikkevannsforskrift (2016). pH er tilstrekkelig dokumentert i eksisterende analysedata. For Gjerdelva og Kvalvikelva anbefales derfor at råvannsprøvene ved 4 av prøvetakingsrundene også analyseres for intestinale enterokokker, kalsium, og alkalitet, samt jern, mangan og DOC for undersøkelse av fargetall.

6. HYGIENISKE BARRIERER

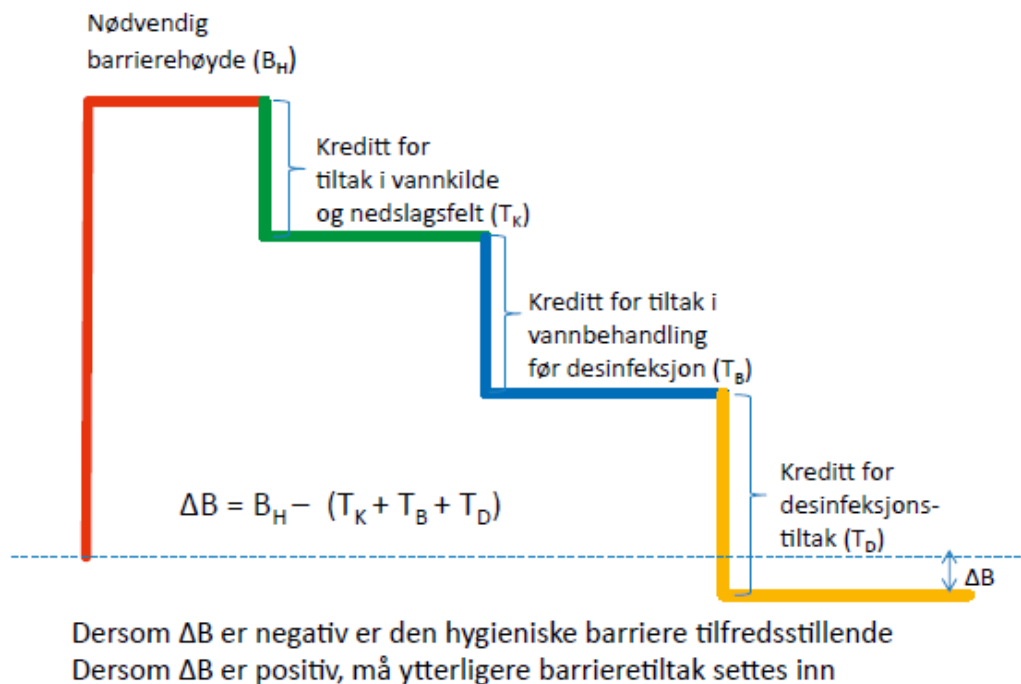
Mattilsynet ber Lyngen kommune om dokumentasjon på at «råvannskvaliteten og vannbehandlingen til sammen utgjør en hygienisk barriere», med bakgrunn i at det er observert varierende mikrobiologisk kvalitet i råvannskilden, i tillegg til tidvis lav UV-transmisjon i råvannsprøver. Det er også påvist indikatorbakterier i enkeltvis drikkevannsprøver ved begge anlegg.

Drikkevannsforskriften definerer en hygienisk barriere som en «naturlig eller konstruert hindring eller tiltak som fjerner eller inaktiverer sykdomsfremkallende virus, bakterier, parasitter eller andre mikroorganismer, eller som fortynner, fjerner eller omdanner kjemiske stoffer til et nivå hvor de ikke lenger utgjør noen helseisiko.» Den reviderte utgaven av drikkevannsforskriften (2016) stiller i § 13 Vannbehandling krav om at «Vannbehandlingen og kildebeskyttelsen etter §12 til sammen skal gi tilstrekkelige hygieniske barrierer». Dette innebærer at vannbehandlingen skal være tilpasset

- råvannskvaliteten
- identifiserte farer og
- mengden produsert vann per døgn.

En vannbehandlingsmetode som fjerner eller inaktiverer smittestoffer skal alltid inngå. Barrieren(e) før desinfeksjonstrinnet kan være av en annen type, for eksempel metoder for partikkelfjerning, kjemisk felling med filtrering, membranfiltrering eller ionebytting. Unntak fra kravet om desinfeksjon kan gjøres for vannforsyningsystem basert på grunnvannsforsyning og der farekartleggingen etter drikkevannsforskriftens § 6 tilsier at slik vannbehandling ikke er nødvendig.

For å dokumentere hvorvidt kildebeskyttelsen og vannbehandlingen ved Furufalten vannverk og Lyngseidet vannverk til sammen utgjør tilstrekkelige hygieniske barrierer, er det utført «Mikrobiell barriere-analyse» (MBA) (Figur 19) av vannverkene (etter veiledning i Norsk Vann rapport 209/2014). Kvalvikelva er også underlagt MBA, ettersom Kvalvikelva kan være aktuell som vannkilde til både Furufalten vannverk og Lyngseidet vv.

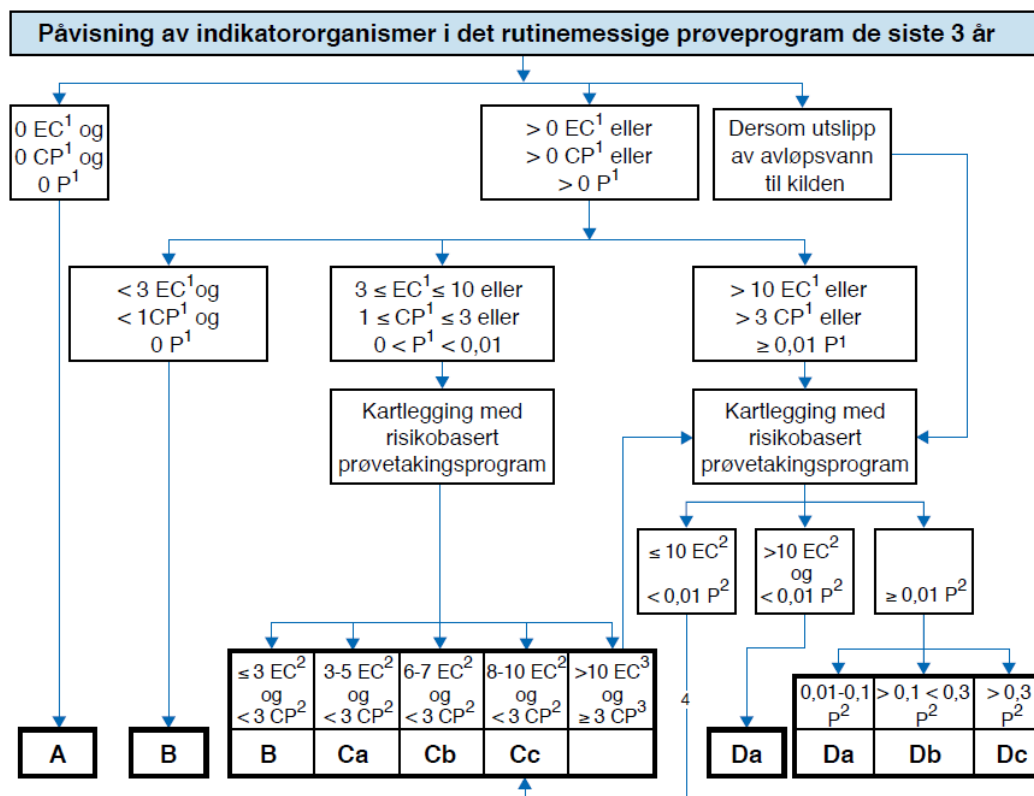
Figur 19 Trinnvis prosedyre for vurdering av mikrobielle barrierer i vannforsyningsystem (Norsk Vann rapport 209/2014).

6.1. Mikrobiell barriereanalyse (MBA) - metodikk

Mikrobiell barriereanalyse er en metode som kan benyttes for å beregne hvorvidt eksisterende kildebeskyttelse og vannbehandling utgjør tilstrekkelig hygienisk beskyttelse av drikkevannet for det spesifikke vannverket, og hvilke tiltak som kan settes inn for å nå barrieremålet dersom eksisterende system ikke oppfyller kravet. Metoden består av følgende hovedtrinn:

- I. **Fastsette nødvendig barrierehøyde for vannforsyningssystemet** ved å først sammenligne råvannskvaliteten fra de siste 3 år opp mot et sett med kvalitetskriterier for *E. coli* og *Clostridium perfringens* (CP) (Figur 20), for å fastsette kvalitetsnivå for råvann. Deretter fastsettes vannverkets nødvendige barrierehøyde (i logaritmisk skala) ut fra råvannskvalitet og vannverkets størrelse.
- II. **Kvantifisere det hygieniske bidraget fra tiltak i nedslagsfelt, vannkilde, vannbehandling og sluttdeinfeksjon**, i form av logaritmisk kreditering (log-kreditt). Log-krediteringen gis i form av fradrag fra nødvendig barrierehøyde for det spesifikke vannforsyningsystemet (**Error! Reference source not found.**). 1,0 log-kreditt tilsvarer 90 % fjerning av smittestoffet (innholdet av smittestoffet reduseres til 10 % av utgangspunktet); 2,0 log-kreditt tilsvarer 99 % log-reduksjon (innholdet av smittestoffer reduseres til 1 %); 3,0 log-kreditt tilsvarer 99,9 % reduksjon (tiltaket reduserer innholdet av smittestoffer til 0,1 %), osv.
- III. **Beregne hvilken log-reduksjon som sluttdeinfeksjonen må dimensjoneres for** ved å trekke fra log-kreditt fra tiltak beregnet i trinn 2 fra nødvendig barrierehøyde fastsatt i trinn 1.

For en mer detaljert beskrivelse av fremgangsmåten henvises til Norsk vann rapport 209/2014.

¹ Angitt indikator (EC – *E. Coli*, CP – *Clostridium Perfringens*, eller evt. P – parasitter dersom P-analyse finnes) påvist over angitt verdi (antall/100 ml) én eller flere ganger i løpet av de siste 3 år.

² Middelkonsentrasjon (antall/100 ml) av angitt indikator over prøveperioden eller registrering av angitt nivå i mer enn 1/6 av prøvene (16,7 %) over perioden. For parasitter gjelder summen av *Giardia* og *Cryptosporidium*/100 ml.

³ Eller > 20 EC eller > 6 CP i enkeltprøver.

⁴ Kan bare benyttes dersom det ikke forekommer utslipp av avløpsvann til kilden og < 3 CP påvises.

Figur 20. Bestemmelse av kvalitetsnivå for råvann.

Tabell 14. Sammenheng mellom vannverkets størrelse, råvannskvalitetsnivå og nødvendig barrierehøyde.

Vannverkets størrelse		Vannkvalitetsnivå i kilde			
		A	B	C	D
Nødvendig barriere nivå	< 1000 personer tilknyttet	3,0b + 3,0v + 2,0p	4,0b + 4,0v + 2,0p	a. 4,5b + 4,5v + 2,5p b. 4,5b + 4,5v + 2,75p c. 4,5b + 4,5v + 3,0p	a. 5,0b + 5,0v + 3,0p b. 5,0b + 5,0v + 3,5p c. 5,0b + 5,0v + 4,0p
	1000 – 10.000 personer tilknyttet	3,5b + 3,5v + 2,5p	4,5b + 4,5v + 2,5p	a. 5,0b + 5,0v + 3,0p b. 5,0b + 5,0v + 3,25p c. 5,0b + 5,0v + 3,5p	a. 5,5b + 5,5v + 3,5p b. 5,5b + 5,5v + 4,0p c. 5,5b + 5,5v + 4,5p
	> 10.000 personer tilknyttet	4,0b + 4,0v + 3,0p	5,0b + 5,0v + 3,0p	a. 5,5b + 5,5v + 3,5p b. 5,5b + 5,5v + 3,75p c. 5,5b + 5,5v + 4,0p	a. 6,0b + 6,0v + 4,0p b. 6,0b + 6,0v + 4,5p c. 6,0b + 6,0v + 5,0p

6.2. Mikrobiell barriereanalyse – eksisterende vannverk

6.2.1. Lyngseidet vannverk

I. Nødvendig barrierehøyde

Det er ikke analysert for innhold av *Clostridium perfringens* (CP) i Gjerdelva de siste 3 år, men det ble utført tre analyser ila 2014 som alle var negative. Presumtivt *E. coli* ble påvist i 7 av 23 (30 %) av prøvene fra de siste 3 år. Høyeste påviste verdi er 4 CFU/100 ml, mens middelerdi for påvisningene er på 0.6 CFU/100 ml. Presumtivt *E. coli* er påvist i konsentrasjon ≥ 3 CFU/100 ml i 3 av 23 (13 %) av prøvene de siste 3 år.

Lyngseidet vannverk har < 1000 personer tilknyttet. Ved å sammenligne med kriteriesettet i MBA-veilederen (Figur 19), fremkommer at *E. coli*-nivået de siste 3 år klassifiserer for råvannskvalitetskategori B (4.0 b + 4.0 v + 2.0 p) (fra Tabell 14), ut fra middelkonsentrasjon (0.6 CFU/100 ml) og frekvensen av prøver med konsentrasjon ≥ 3 CFU/100 ml (13 %). Nivået er imidlertid såpass høyt (> 3 Cfu/100 ml i flere prøver) at risikobasert prøvetaking av råvann burde ha vært gjennomført. Slik prøvetaking gjennomføres i perioder med større mikrobiologisk belastning på råvannskilder, slik som perioder med økt nedbør og under vårsmelting.

Som et alternativ til risikobasert prøvetaking, kan den dårligst angitte råvannskvaliteten i hver hovedkategori benyttes. Råvannskvalitetsnivået for Gjerdelva klassifiserer dermed for kategori Cc.

Sammen med størrelsen på vannverket gir dette følgende nødvendige barrierehøyde (fra Tabell 14):

Cc: 4.5 b + 4.5 v + 3.0 p

der b, v og p er henholdsvis bakterier, virus og parasitter. Dette tilsvarer følgende prosentvise fjerning: Bakterier – 99.997 %; virus – 99.997 % og parasitter: 99.9 %.

II. Log-kreditering av tiltak

Log-kreditt gis for tiltak i nedslagsfelt/vannkilde og vannbehandling inkl. sluttdeinfeksjon. MBA-veilederen tar utgangspunkt i at tiltak som allerede er gjort i nedslagsfelt/vannkilde har vært med å bestemme den råvannskvaliteten som ligger til grunn for dagens vannkvalitet i råvannskilden. Log-kreditt for tiltak i nedslagsfelt/vannkilde gis derfor kun for nye tiltak som innføres. MBA-veilederen anbefaler konservativ tildeling av log-kreditt for tiltak i vannkilde og i nedslagsfelt, ettersom virkningen av slike tiltak kan være usikker.

Nedslagsfelt og råvannskilde Gjerdelva

Det er ikke utført nye tiltak, hverken fysiske eller restriksjoner, etter at råvannskvaliteten for Gjerdelva er kartlagt. Det gis derfor ingen log-kreditt på dette punktet.

Vannbehandling før desinfeksjon

Bortsett fra sedimentering og grovsil har Lyngseidet vannverk har ingen vannbehandling før desinfeksjon. Det gis derfor ingen log-kreditt på dette punktet.

Kreditt for desinfeksjonstiltak – eksisterende UV-anlegg

UV-desinfeksjon er svært effektivt overfor bakterier, parasitter og de fleste virus. Avhengig av biodosimetrisk dose, og partikkelinnholdet i råvannet, vil desinfeksjonseffektiviteten kunne variere for ulike smittestoffer og råvannskvalitet. Blant annet krever Adenovirus en noe høyere UV-dose for tilstrekkelig inaktivering sammenlignet med andre virus.

I Norge mener Folkehelseinstituttet at faren ved å bli smittet av Adenovirus via drikkevann er for lav til å kunne forsvare de økonomiske og praktiske konsekvensene av å oppdimensjonere UV-anlegg for inaktivering av Adenovirus. Blant annet refereres til at norske barn eksponeres for denne virustypen i tidlig alder og dermed utvikler god immunitet (jf. informasjon i MBA-veiledningen). MBA-veiledningen angir derfor følgende maksimale log-reduksjoner for UV-desinfeksjon:

Tabell 15. Maksimal log-kredittering for UV-anlegg godkjent etter angitt UV-dose^{1), 2)}.

Biodosimetrisk dose	Virus ekskl. Adenovirus	Virus basert på Adenovirus
40 mJ/cm ²	4,0b + 3,5v + 4,0p	4,0b + 1,25v + 4,0p
30 mJ/cm ²	3,5b + 3,0v + 3,5p	3,5b + 1,0v + 3,5p
25 mJ/cm ²	3,0b + 2,5v + 3,0p	3,0b + 0,75v + 3,0p

1) Forutsatt at UV-dosen er biodosimetrisk bestemt

2) Eksisterende anlegg som har blitt godkjent for en gjennomsnittsdose på 30 mJ/cm³, skal gis en maksimal log-reduksjon på 3,0b + 2,5v + 3,0p (3,0b + 0,75v + 3,0p når virus-inaktiveringen baseres på Adenovirus).

Med utgangspunkt i maksimal log-kreditt ut fra inaktiveringsgrad gitt i Tabell 15, korrigeres faktisk log-reduksjon for tiltak knyttet til sikkerhetsbrister med utgangspunkt i hovedkategoriene a-d:

- Tiltak ved kortvarig bortfall av- eller redusert effekt på UV-anlegget
- Tiltak for å redusere risikoen for bortfall av- eller redusert effekt på UV-anlegget
- Andre dimensjonerende tiltak
- Andre driftsmessige tiltak.

Log-kreditt ved UV-anlegget på Lyngseidet:

- Lyngseidet vannverk har 2 UV-reaktorer i parallell; dvs. at anlegget vil kunne opprettholde full forsyning med UV-desinfisert vann ved bortfall av en av reaktorene.
- Lyngen kommune har etablert doseringsutstyr for klorering med hypokloritt i reserve på VBA, med automatisk innkobling med batteridrift dersom UV-anlegget er ute av funksjon.
- Det er ikke installert UPS ved UV-anlegget.
- Anlegget har automatisk start av strømaggregat ved utfall av hovedstrømforsyning.
- Lyngen kommune har manuell avlesning av UV-dose og manuell driftskontroll av UV-aggregatene (timeteller).
- Kommunen har avtale med leverandør av UV-anlegget om årlig service og leveranse av kritisk utstyr innen kort tid, og har gode rutiner for rengjøring, kontroll og kalibrering av sensorer samt driftsdokumentasjon i form av varighetskurver.

- Det er separat vannmengdemåler for hver UV-reaktor, intensitets- og transmisjonsmålere på reaktorene, og god dose kontroll. UV-transmisjon måles i tillegg i både råvann.

Tiltak og sikkerhetsbrister ved UV-anlegget gir samlet fratrekk i log-kreditt: $-\underline{[1.05b + 0.93v + 1.05p]}$

III. Log-kreditt for sluttdesinfeksjon ved Gjerdelva

Nødvendig barrierehøyde:	$+ [4.5b + 4.5v + 3.0p]$
- Log-kreditt for tiltak i vannkilde og nedslagsfelt:	$- [0.0b + 0.0v + 0.0p]$
- Log-kreditt for vannbehandling:	$- [0.0b + 0.0v + 0.0p]$
- Log-kreditt for desinfeksjon (UV):	$- [-1.05b - 0.93v - 1.05p]$
= Sluttresultat	$+ [5.55b + 5.43v + 4.05p]$

Dagens desinfeksjon med UV gir en log-kreditt på maks. $3,5b + 3,0v + 3,5p$. Man mangler dermed en desinfeksjon på **$2,05b + 2,43v + 0,55p$** .

Resultatet for eksisterende hygieniske barrierer ved Lyngseidet vannverk viser dermed at ytterligere tiltak må settes inn. Det presiseres at dette sluttresultatet kan være noe konservativt, ettersom det er basert på dårligst råvannskvalitetsnivå (Cc) innenfor hovedkategorien for E. coli-innhold mellom 3 – 10 CFU/100 ml i Figur 20. Kategori B vil gi ekstra log-kreditt på 0.5 for hver av mikroorganismetyperne. Gjennomføring av risikobasert prøvetakingsprogram vil kunne bidra til å avklare nivå for nødvendig barrierehøyde, og i tillegg redusere fratrekk for log-kreditt for tiltak i vannkilde/nedslagsfelt.

6.2.2. Furuflaten vannverk

I. Nødvendig barrierehøyde

Det er ikke analysert for innhold av Clostridium perfringens (CP) de siste 3 år. Presumtivt E. coli ble påvist i 4 av 14 (29 %) av prøvene fra de siste 3 år. Høyeste påviste verdi er 9 CFU/100 ml, mens middelvei for påvisningene er på 0.9 CFU/100 ml. Presumtivt E. coli er påvist i konsentrasjon ≥ 3 CFU/100 ml i 1 av 14 (7 %) av prøvene de siste 3 år.

Som for Lyngseidet gjelder at risikobasert prøvetakingsprogram bør gjennomføres. Med nåværende informasjon klassifiserer råvannskvaliteten til klasse B, men settes tilsvarende dårligste kategori innenfor hovedkategorien (Cc) ettersom risikobasert prøvetaking ikke er gjennomført.

Furuflaten vannverk har < 1000 personer tilknyttet. Sammen med vannkvalitetsnivå Cc gir dette følgende nødvendige barrierehøyde (fra Tabell 14):

Cc: $4.5 b + 4.5 v + 3.0 p$

der b, v og p er henholdsvis bakterier, virus og parasitter.

II. Log-kreditering av tiltak

Nedslagsfelt og råvannskilde Furuflaten

Det er ikke utført nye tiltak, hverken fysiske eller restriksjoner, etter at råvannskvaliteten er kartlagt. Det gis derfor ingen log-kreditt på dette punktet.

Vannbehandling før desinfeksjon

Furuflaten vannverk har ingen vannbehandling før desinfeksjon. Det gis derfor ingen log-kreditt på dette punktet.

Kreditt for desinfeksjonstiltak – eksisterende UV-anlegg

Furuflaten vannverk har samme tiltak og sikkerhetsbrister for UV-anlegget som ved Lyngseidet vannverk, med samme fratrekk i log-kreditt: $-[1.05b + 0.93v + 1.05p]$

III. Log-kreditt for sluttdesinfeksjon ved Furuflaten

Nødvendig log-reduksjon i sluttdesinfeksjonen blir dermed som for Lyngseidet:

$$+[5.55b + 5.43v + 4.05p]$$

Med same type UV som for Gjerdeelva gir dagens desinfeksjon en log-kreditt på maks. $3,5b + 3,0v + 3,5p$. Man mangler dermed en desinfeksjon på **$2,05b + 2,43v + 0,55p$** .

Det presiseres at dette sluttresultatet kan være noe konservativt, ettersom det er basert på dårligst råvannskvalitetsnivå (Cc) innenfor hovedkategorien for E. coli-innhold mellom 3 – 10 CFU/100 ml i Figur 20. Kategori B vil gi ekstra log-kreditering på 0.5 for hver av mikroorganismetyperne.

6.2.3. Kvalvikelva

I. Nødvendig barrierehøyde

For Kvalvikelva vurderes kun nødvendig barrierehøyde, da vurdering av hygienisk sikkerhet ved Kvalvik og omegn vannverk ikke inngår i oppdraget. Kjennskap til nødvendig barrierehøyde er nødvendig for å kunne vurdere hvilke tiltak som må settes inn for oppnå tilstrekkelig hygienisk sikkerhet dersom Kvalvikelva skal benyttes som hovedvannkilde for Lyngseidet vannverk.

Det er ikke analysert for innhold av *Clostridium perfringens* (CP) de siste 3 år. Presumtivt *E. coli* ble påvist i 5 av 14 (36 %) av rutineprøvene fra de siste 3 år. Høyeste påviste verdi er 9 CFU/100 ml, mens middelvei for påvisningene er på 1.6 CFU/100 ml. Presumtivt *E. coli* er påvist i konsentrasjon ≥ 3 CFU/100 ml i 3 av 14 (21 %) prøver de siste 3 år. Dette klassifiserer råvannskvaliteten til klasse Ca.

Ut fra analyseresultatene bør risikobasert prøvetakingsprogram gjennomføres. Lyngen kommune gjennomførte i første halvdel av 2018 utvidet prøvetaking for Kvalvikelva, med totalt 8 prøver fra januar til august. Det ble ikke analysert for CP. *E. coli* ble påvist i 50 % av prøvene i 1 – 2 CFU/100 ml, hvorav én deteksjon ble gjort i prøve som ble tatt ut samme dag som det ble påvist 7 CFU/100 ml i prøve tatt ut av Kvalvik og omegn vannverk. Det er ikke kjent hvor i Kvalvikelva prøvene er tatt. Analyseresultatene for prøvene fra 2018 klassifiserer Kvalvikelva til kategori B, men ettersom CP ikke er inkludert i prøvetakingsprogrammet benyttes også her kategori Cc for videre beregninger. Med utgangspunkt i forsyning til < 1000 personer, gir dette nødvendig barrierehøyde (fra Tabell 14):

Cc: $4.5 b + 4.5 v + 3.0 p$

der b, v og p er henholdsvis bakterier, virus og parasitter.

Vi har ikke tilstrekkelig data til å beregne nødvendig log-reduksjon i sluttdesinfeksjon, men det forventes at man også her vil komme fram til at eksisterende desinfeksjon ikke er tilstrekkelig.

7. OPPSUMMERING AV NØDVENDIGE TILTAK

Med utgangspunkt i en gjennomgang av dagens vannforsyning (kapasitet, sårbarhet, belastning, vannbehandling, og vannkvalitet), MBA-analyser og muligheter for restriksjoner av arealbruken i nedbørsfeltene ut fra næringsinteresser og turisme foreslås en rekke tiltak for å få vannverkene opp til en akseptabel kvalitet i henhold til Drikkevannsforskriften og en mikrobiell barriereanalyse. I og med at Kvalvikelva er en aktuell vannkilde også for de kommunale vannverkene tas Kvalvik og omegn vannverk med i vurderingene av nødvendige tiltak.

7.1. Generelle tiltak

Lyngen kommune ønsker å få vurdert oppgraderinger og vannbehandlingsbehov som kreves for å beholde eksisterende vannverk og ved sammenslåing av ett eller flere av vannverkene. Dagens vannforsyning ved Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk er mangelfull både med hensyn til kapasitet og vannkvalitet. Kvalvik og omegn vannverk har tilstrekkelig kapasitet, mens vannkildene til både Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk har for lav minstevannføring til å kunne gi sikker vannforsyning. Vannverkene har heller ikke tilstrekkelig hygienisk sikkerhet med dagens arealbruk (råvannskvalitet) og med kun UV som vannbehandlingstrinn.

Følgende nye tiltak kan være aktuelle for alle tre vannverk/vannkilder:

- Etablere høydebasseng/fordelingsbasseng. Dette vil gi økt leveringssikkerhet og gi grunnlag for bedre drift av vannbehandlingsanlegg.
- Redusere vannlekkasjer. Beregninger av vannforbruk ut fra antall og type abonnenter i forhold til målt vannforbruk indikerer store lekkasjeandeler, særlig for Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk. Ved videre utbygging av vannverkene kan det bli behov for økt bruk av pumping og mer omfattende vannbehandling. Dette er mengdeavhengige kostnader. Da vil det være lønnsomt å begrense vannlekkasjene mest mulig.
- Unngå/reducere frosttapping. Vi har ikke sikker dokumentasjon på om og evt. i hvilket omfang dette benyttes, men ut fra årsvariasjoner i vannforbruk og med erfaringer fra lignende vannverk er det sannsynlig at dette skjer. Det uheldige er at evt. frosttapping gjerne skjer når vannføringen i vannkildene er minst, samt at vannforbruket er høyt grunnet vinterturisme. Det kan være krevende å redusere frosttappingen, men gjennom opplysning og hjelp/rådgivning til gjennomføring av enkle tiltak hos den enkelte abonnent bør det være mulig å redusere noe av dette.
- Etablere beredskapsplan for vannforsyningen, inklusive nødvendig utstyr og rutiner for nødvannforsyning (tilstrekkelig med vanntanker/vannvogner og desinfeksjonsutstyr)
- Digitalisere vannverkene og installere UPS/driftskontrollsystem (DKS).
  - o Lyngen kommune har i dag manuelt tilsyn og er avhengig av analyseresultater fra laboratoriet for å avdekke eventuelle avvik. Det kan gå dager mellom hvert tilsyn, noe som medfører at abonnentene kan bli eksponert for en uønsket hendelse før den oppdages av vannverkseier (kommunen). Ved å innføre av UPS / DKS vil vannverket kunne få alarm ved endringer i råvannskvalitet eller ved vannbehandlingsprosessen, og dermed raskere sette inn mottiltak.
- Innføre arealrestriksjoner i nedslagsfeltene
  - o Sette opp gjerder rundt området ved vanninntaket for å hindre at beitedyr og hunder kommer i direkte kontakt med kilden.
  - o Innføre lukkede avløpssystem (tett tank) for alle utslipp i nedbørsfeltene.

- Sanere eventuelle avløpsutslipp direkte til kilden/bekker og elver som leder til kilden
  - Innføre forbud mot nybygg og andre potensielt forurensende aktiviteter i nedbørfeltet til råvannskilden, f.eks. motorferdsel, leirslagning innenfor en gitt avstand fra vannkilden.
  - Innføre forbud/restriksjoner mot bruk av vannkilden til bading og annen aktivitet
  - Legge samletrøer for rein og sau i en viss avstand fra vanninntak.
- Tiltak utenfor nedbørsfeltene for å begrense ferdsel og forurensning i nedbørsfeltene.
- Etablere parkeringsplasser for fot- og skiturister i bestemte områder for på denne måten å «styre» turismen bort fra nedslagsfelt for drikkevannsforsyning (eksempelvis Kvalvikdalen, der det per i dag foregår parkering på privat grunn).
  - Etablere toaletter ved bestemte parkeringsplasser for fot- og skiturister. Dette vil begrense bruken av naturen som toalett.
  - Etablere skilt ved parkeringsplasser, turområder, overnattingssteder/spiseri/aktivitetssenter med informasjon om hensynsfull ferdsel i nedslagsfelt for drikkevannskilder.
  - Plassere ut saltsteiner for å styre beitedyr bort fra vanninntak.
- Utbedre sikkerhetstiltak ved UV-anlegget:
- Mulighet for automatisk stengning av vannproduksjonen ved redusert effekt på UV (forutsetter utjevningsskapasitet i form av høydebasseng)
  - Installere UPS
  - Automatisk stans i all vannproduksjon i forbindelse med oppstart av UV-anlegg
  - Driftskontroll i form av varighetskurver

Det vurderes **ikke** som aktuelt å legge inn restriksjoner på beitedyr, da naturbasert næring er ett av satsingsområdene i Lyngen kommune. Streng restriksjoner/forbud mot ferdsel og friluftsliv i nedbørsfeltene anses også som lite realistisk i dette området, men som nevnt bør det gjennomføres tiltak for å begrense mulig forurensning fra turisme.

7.2. Tiltak for Lyngseidet vannverk

Det planlegges bygging av kraftverk i Gjerdeelva. Dette vil få store konsekvenser for vannforsyningen. Utbygger har planer om et inntak på ca. kote +600 og en rørgate ned til en kraftstasjon og et utløp nedenfor vannverkets inntak. Utbygger har tilbudt vannverket å ta vann fra tilløpstunnelen. Dette har følgende fordeler mht. vannkvalitet:

- Redusert fargetall på grunn av skinnere og mindre vegetasjon
- Redusert mikrobiologisk belastning pga. færre beitedyr over tregrensa

Tilløpstunnelen/røret vil få et vannvolum på ca. 2000 m³, noe som tilsvarer 2-3 døgns forbruk. Forutsetningen for at det tappes vann i tunnelen er at vannføringen ved inntaket er større enn pålagt minstevannføring. Ved lengere driftstans enn 2-3 dager vil man altså ikke ha nok vann til vannverket. Dette betyr at man i tillegg må opprettholde dagens vanninntak. Vannføringen her vil bestå av minstevannføringen forbi kraftverkets inntak, vann fra nedbørfeltet nedenfor kraftverkets inntak og flomvann som renner forbi inntaket når vannføringen er større enn turbinens maksimale kapasitet.

Andre aktuelle tiltak er:

- Etablere en ny reservevannforsyning for sikrere vannleveranse. Den mest aktuelle løsningen er å etablere en ny hovedvannkilde med vanninntak i Kvalvikelva/Stelfossen for sikker vannleveranse, samt å beholde Gjerdeelva som reservevannkilde.
- Fargefjerning med membranfiltrering eller kjemisk felling.

Se også tiltak nevnt i kap. 7.1.

Hvis vannverket velger Kvalvikelva som ny vannkilde kan følgende tiltak være aktuelle:

- Innføre restriksjoner i nedslagsfeltet og tiltak utenfor nedslagsfeltet for å begrense ferdseil (se kap. 7.1).
- Ekstra vannbehandlingstrinn med fargefjerning.
  - Membranfiltrering eller kjemisk felling/koagulering. Ozonering er mindre aktuelt da det ikke gir tilstrekkelig barriere mot parasitter og kan gi begroing på ledningsnett.
  - Kunstig infiltrasjon av ellevann og naturbasert vannbehandling ved filtrering gjennom løsmasser som ekstra barriere. Råvannet ledes til infiltrasjonsbassenger/grøfter og tas ut igjen i brønner i tilstrekkelig lengde nedstrøms infiltrasjonsbassenget slik at vannet blir godt rensert for både farge og hygieniske parametere. Denne løsningen setter krav til løsmasseforholdene.
- Desinfeksjon ved UV med installering av sentral driftskontroll.

Gjennomføring av et utvidet prøvetakings- og analyseprogram med mer intensiv prøvetaking i perioder med mye nedbør og snøsmelting vil gi et sikrere grunnlag for å vurdere om et oppgradert UV-anlegg gir tilstrekkelig barrierehøyde (se kap. 8).

7.3. Tiltak for Furufalten vannverk

Dagens råvannskilde (Askelvdammen) har for lav kapasitet til å sikre stabil leveranse til Furufalten vannverk. Det påvist en grunnvannsforekomst i løsmasser som kan være egnet som ny vannkilde. Etablering og prøvepumping av fullskala brønner vil gi nødvendig dokumentasjon for om grunnvannsforekomsten kan benyttes som ny vannkilde til Furufalten vv.

Uttak av grunnvann vil normalt gi stabilt god vannkvalitet, særlig med hensyn til mikrobiologi og fargetall. Forutsatt at en farekartlegging ikke viser behov for ekstra desinfeksjon kan en slik vannkilde godkjennes uten desinfeksjon, men vanligvis anbefales UV også for slike anlegg.

For å oppnå en best mulig grunnvannskvalitet utarbeides det en klausuleringsplan for å begrense/forby arealbruk som kan føre til forurensning av grunnvannet. Planen utarbeides på grunnlag av resultatene av prøvepumpingen, potensielle forurensningskilder i tilrenningsområdet og grunnvannsforekomstens naturlige beskyttelse.

Før eventuell tilkobling til Kvalvik og omegn vannverk bør Furufalten vannverk beholde dagens vannkilder som reservevannforsyning. Generelle tiltak nevnt i kap. 7.1 er derfor også aktuelle for Furufalten vannverk, men utover dette ser vi ingen grunn til oppgradering av vannbehandlingen før en nærmere avklaring av grunnvannsalternativet.

8. MIKROBIELL BARRIEREANALYSE – ETTER TILTAK

I dette kapitelet gjøres en ny mikrobiell barriereanalyse med bakgrunn i gjennomføring av foreslåtte tiltak.

8.1. Lyngseidet vannverk

Ved å innføre aktivitetsrestriksjoner i nedslagsfeltet som nevnt i kap. 7, samt oppgradere sikkerhetstiltak for drift og avvik i UV-behandlingen, vil Lyngseidet vannverk få økt uttelling på log-kreditt for tiltak i nedslagsfeltet og unngå fratrekk for ufullstendige sikkerhetstiltak ved UV-anlegget. Dette gir følgende krav til sluttdesinfeksjon ut over UV:

III. Log-kreditt for sluttdesinfeksjon ved Gjerdelva

Nødvendig barrieredyde:	$+ [4.5b + 4.5v + 3.0p]$
- Log-kreditt for tiltak i vannkilde og nedslagsfelt:	$- [1,5b + 1.5v + 0,95p]$
- Log-kreditt for vannbehandling:	$- [0.0b + 0.0v + 0.0p]$
- Log-kreditt for desinfeksjon (UV):	$- [-0.0b - 0.0v - 1.00p]$
= Sluttresultat	$+ [3,0b + 3.0v + 3.05p]$

Dagens desinfeksjon med UV gir en log-kreditt på maks. $3,5b + 3,0v + 3,5p$. Man kommer dermed akkurat innenfor det som anses som nødvendig desinfeksjon. Dette forutsetter at UV-anlegget fungerer optimalt. Effekten av UV som hygienisk barriere er avhengig av UV-transmisjon som igjen er avhengig av fargetallet. Når elveinntaket blir flyttet i forbindelse med bygging av kraftverk i Gjerdeelva må det tas en serie vannprøver for å få sikker dokumentasjon på blant annet fargetall og UV-transmisjon. Ut fra disse resultatene må det vurderes endringer i vannbehandlingen.

Hvis Kvalvikelva velges som ny vannkilde til Lyngseidet vannverk må man vurdere om UV gir tilstrekkelig hygienisk barriere. Man må forvente at en fullstendig MBA-analyse vil gi omtrent samme resultat som for Gjerdeelva ettersom vannkvalitet og vannbehandling er lik (se avsnitt 6.2.1 og 6.2.3). For å få full log-kreditt for aktuell vannbehandlingsmetode, kreves on-line overvåking av vannkvaliteten i rentvannet samt strømtilførselen med automatiske oppfølgingstiltak.

Hvis det fortsatt påvises store variasjoner i fargetall med verdier opp mot 20 bør det vurderes en vannbehandlingstrinn med fargefjerning. Dette kan oppnås ved å etablere membranfiltrering eller et anlegg med langsomfiltrering eller koagulering/kjemisk felling (se Tabell 16).

Tabell 16. Log-kreditt for partikkelseparasjon i vannbehandlingsanlegg.

Vannbehandlingsmetode	Log-kreditt
Hurtigsandfiltrering uten koagulering (filterhastighet < 7,5 m/h) ¹⁾	0,5b + 0,25v + 0,5p
Membran (MF) filtrering ²⁾	2,0b + 1,0v + 2,0p
Membran (UF) filtrering ³⁾	2,5b + 2,0v + 2,5p
Membran (NF) filtrering ⁴⁾	3,0b + 3,0v + 3,0p
Langsomsandfiltrering (filterhastighet < 0,5 m/h)	2,0b + 2,0v + 2,0p
Koagulering/direktefiltrering (mediafilter) ⁵⁾	2,25b + 1,5v + 2,25p
Koagulering/direktefiltrering (mediafilter) ⁶⁾	2,5b + 2,0v + 2,5p
Koagulering + sedimentering (evt. flotasjon) + filtrering ⁵⁾	2,5b + 1,75v + 2,5p
Koagulering + sedimentering (evt. flotasjon) + filtrering ⁶⁾	2,75b + 2,25v + 2,75p
Koagulering/membran (MF) filtrering ⁶⁾	3,0b + 2,5v + 3,0p
Koagulering/membran (UF) filtrering ⁶⁾	3,0b + 3,0v + 3,0p

1) Gjelder også biofiltre, ionebytter-filtre, aktivert kull filtre og marmor-filtre

2) Forutsatt nominell poreåpning på membran < 100 nm

3) Forutsatt nominell poreåpning på membran < 40 nm

4) Forutsatt nominell poreåpning på membran < 5 nm

5) Forutsatt turbiditet i produsert vann < 0,2 NTU (sanntids måling)

6) Forutsatt at tilstrekkelig koagulant-dosering og god overvåkning slik at turbiditet i produsert vann < 0,1 NTU (sanntids måling)

8.1.1. Furuflaten vannverk

Dersom ny hovedvannkilde i Furuflaten etableres med grunnvannsuttak fra løsmasser, vil det ikke være behov for et eget fargefjerningsledd eller annen konvensjonell forbehandling forut for UV (så fremt grunnvannet ikke inneholder jern eller mangan). Tilstrekkelig hygienisk sikkerhet oppnås når vannet filtreres gjennom løsmassene, kombinert med UV og klausuleringssoner med sikringstiltak og aktivitetsrestriksjoner.

Renseeffekten ved grunnvannsuttak avhenger av vannets oppholdstid i løsmassene. Ved å ta utgangspunkt i vannkvaliteten til overflatevannkilden (her: Lyngsdalselva), kan grunnvannsuttaket ifølge MBA-veilederen log-krediteres ut fra grunnvannets oppholdstid som gitt i Tabell 17 * MERGEFORMAT . UV-desinfeksjonen krediteres som vist i Tabell 15, noe som viser at disse to tiltakene til sammen gir tilstrekkelig hygienisk sikkerhet.

Tabell 17. Log-kreditt for grunnvannets oppholdstid i løsmasser.

Det infiltrerte vannets oppholdstid i mettet og umettet sone	Maksimal log-kreditt
> 60 døgn	3,0b + 2,5v + 3,0p
30 - 60 døgn	2,5b + 2,0v + 2,5p
15 - 30 døgn	2,0b + 1,5v + 2,0p
3 - 15 døgn	1,5b + 1,0v + 1,5p

Ut fra brønnenes foreslåtte plassering kan man regne med minst 30 døgn oppholdstid på grunnvannet. Dette gir en maksimal log kreditt på 2,5b + 2,0v + 2,5p, mens samme type UV som dagens anlegg kan gi en maks. logg kreditt på 3,5b + 3,0v + 3,5p. Sammen med en klausulering av tilrenningsområdet gir dette en samlet log-kreditt på over 7b + 6v + 7p som er mer enn nok til å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde.

Dersom dagens vannkilde fortsatt må benyttes, bør det som for Gjerdeelva og Kvalvikelva vurderes oppgradering av UV og behov for fargefjerning før UV.

9. KONKLUSJON

Asplan Viak har fått i oppdrag fra Lyngen kommune å vurdere tiltak for bedre og sikrere vannforsyning til Lyngseidet og Furuflaten. Vurderingen av tiltak er bygd på en grundig gjennomgang av dagens vannforsyning. I tillegg er Kvalvik og omegn vannverk (privat) vurdert og beskrevet i og med at Kvalvikelva som er vannkilde til dette vannverket, også er aktuell som vannkilde til Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk.

Felles for alle tre vannverkene er at de forsynes fra elve/bekkeinntak der vannbehandlingen består av grovsil og UV. Råvannskvaliteten ved alle tre vannverkene er preget av tidvis påvisning av koliforme bakterier og E.coli noe som indikerer forurensning av tarmbakterier. Dette er ikke uventet i og med at store deler av nedbørsfeltene benyttes til beite av rein og sau. I tillegg utgjør turisme en økende belastning på nedbørsfeltet. Råvannet har stort sett nær nøytral pH og lavt fargetall, men det forekommer råvannsprøver med fargetall mellom 10 og 20. Dette er såpass høye verdier at det gir redusert effekt av UV-behandlingen.

For alle tre vannverkene er det gjennomført en mikrobiell barriereanalyse (MBA) for å vurdere om dagens vannbehandling og beskyttelsestiltak i vannkildenes nedbørsfelt gir tilstrekkelig barrierehøyde. Beregningen viser at det er nødvendig med tiltak ved alle vannverkene for å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde mot mikrobiell forurensning.

For vannverk som fortsatt skal forsynes fra elveinntak vil det derfor være aktuelt med tiltak i nedbørsfeltene for å begrense mulig forurensning, men det er ikke realistisk å innføre forbud mot beite eller forbud mot alminnelig ferdsel. Tiltakene bør rettes mot å begrense beiting og ferdsel nær vanninntakene, samt informere om vannkildene og hvilke begrensninger i arealbruk som gjelder innen nedbørsfeltene.

Andre aktuelle tiltak for å styrke kapasiteten og leveringssikkerheten ved alle tre vannverkene er:

- Bygging av fordelingsbasseng/høydebasseng. Dette øker sikkerheten i vannforsyningen og gir samtidig en bedre drift av vannbehandlingen i og med at den da kan dimensjoneres ut fra maksimalt døgnforbruk i stedet for maksimalt korttidsforbruk.
- Redusere vannlekkasjene på både hovedledninger og stikkledninger. Dette må vurderes med behovet for utskifting av vannledninger.
- Redusere/unngå frosttapping.

9.1. Lyngseidet vannverk

Vannverket har et dimensjonerende vannbehov (maks. døgnbehov) på 12 l/s. Dagens vannkilde Gjerdeelva har i tørrværsperioder ikke tilstrekkelig kapasitet i forhold til dette vannbehovet. Vannverket har ingen reservevannkilde.

Vannkvaliteten ut fra vannbehandlingsanlegg (VBA) og ute på nettet er bra. Det er ikke påvist koliforme bakterier, E. coli, intestinale enterokokker eller clostridium perfringens i noen rentvannsprøver i løpet av de siste 8 årene. Dette viser at dagens UV-anlegg har fungert godt. Det er påvist prøver med høye kimtall og høy turbiditet noe som kan skyldes slam og begroing i ledningsnettet.

Det er i eksisterende hovedplan for vann påpekt behovet for å styrke sikkerheten i vannforsyningen gjennom å etablere en reservevannkilde eller tilknytning til annet vannverk. Det mest aktuelle tiltaket er reservevannforsyning/hovedvannforsyning fra Kvalvikelva. Dette blir nærmere utredet i delrapport 2. Kvalvikelva har stor nok minstevannføring til å forsyne alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furuflaten. Bedre beskyttelse av nedbørsfeltet og et oppgradert UV-anlegg med bedre overvåkning og styring kan gi tilstrekkelig barrierehøyde mot mikrobiell forurensning, men dette bør vurderes nærmere ut fra en mer intensiv prøvetaking.

Installering av et vannbehandlingstrinn med fargefjerning vil gi bedre og sikrere vannkvalitet både på grunn av selve filtreringen og at lavere fargetall gir bedre effekt av UV-bestrålingen. Naturbasert forfiltrering med kunstig infiltrasjon av elvevann i løsmasser og uttak fra grunnvannsbrønner kan også være en mulig løsning for å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde.

9.2. Furuflaten vannverk

Vannverket har et dimensjonerende vannbehov (maks. døgnbehov) på 2,4 l/s. Dagens vannkilder har i tørrværsperioder ikke tilstrekkelig kapasitet. Vannverket har ingen reservevannkilde.

Vannkvaliteten ut fra vannbehandlingsanlegg (VBA) og ute på nettet er stort sett bra, men det er i løpet av de siste 8 årene påvist E.coli i 2 av 28 vannprøver og koliforme bakterier i 4 av 65 rentvannsprøver. Det er ikke påvist intestinale enterokokker eller clostridium perfringens. Dette viser at dagens UV-anlegg ikke fungerer helt optimalt noe som kan skyldes varierende UV-transmisjon ettersom fargetallet varierer mellom 0 og 19.

Asplan Viak har på oppdrag fra Lyngen kommune påvist en grunnvannsforekomst ved Furuflaten. Boring og prøvepumping av fullskala brønner vil gi sikker dokumentasjon på kapasitet og vannkvalitet. Forutsatt god vannkvalitet vil nødvendig vannbehandling bli lufting og UV. Sammen med en klausulering av tilrenningsområdet vil dette gi mer en tilstrekkelig barrierehøyde mot mikrobiell forurensning.

Det er også diskutert tilknytning til Kvalvik og omegn vannverk via en sjøledning fra Pollen. Dette vil utvilsomt styrke sikkerheten i vannforsyningen. I delrapport 2 vil dette bli vurdert nærmere. Hvis dette blir realisert kan dagens vannkilder saneres.

Hvis det ikke lykkes å forsyne Furuflaten vannverk med grunnvann eller andre sikre vannkilder, må dagens vannkilder benyttes videre. Dette vil kreve tiltak for å sikre nok vann av god nok kvalitet. Dagens inntaksløsning må forbedres gjennom tilknytning til flere vannkilder og vannkvaliteten må sikres ved gjennomføring av restriksjoner på arealbruken i nedbørsfeltene, oppgradering av UV-anlegg og bedre styring og overvåkning av vannbehandlingen. Fargefjerning må også vurderes.

VEDLEGG

Vedlegg 1 – Analyseresultater Lyngseidet vannverk (rentvann, råvann og nettvann)

Vedlegg 2 – Analyseresultater Furuflaten vannverk (rentvann og råvann)

Vedlegg 3 – Analyseresultater Kvalvik og omeng vannverk (rentvann og råvann)

VEDLEGG 1 - ANALYSERESULTATER LYNGSEIDET: RENTVANN

Måned	Dato	Kimtall	pH	Temp. ved	Turbiditet	UV-	Fargetall	Koliforme	E. coli	Intestinale	Clostridium	Konduktivitet	Ammonium-
		22°C 3 døgn		avlest pH		transmisjon							
		[CFU/ml]		[°C]	[FNU]	[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	[µg/l]
3	22.03.2010	1	7.4		0.1		< 1	0					
9	28.09.2010	69	7.2		0.3		< 1	0					
11	29.11.2010	0	7.3		0.1		< 1	0					
2	21.02.2011	0	7.5		0.2		< 2	0	0	0	0	6.71	< 0.01
3	29.03.2011	5	7.4		0.2		< 2	0					
4	25.04.2011	7	7.4		0.3		7	0	0	0	0	7.7	< 0.01
1	24.01.2012	0	7.4		0.8		< 2	0					
3	19.03.2012	23	7.3		0.2		< 2	0					
4	23.04.2012	0	7.4		0.2		< 2	0					
5	02.05.2012				0.2		2						
6	04.06.2012							0	0		0		
8	27.08.2012	10	7.3		0.2		2	0	0	0	0	4.4	< 0.01
9	24.09.2012	0	7.3		0.2		< 2	0					
10	22.10.2012	12	7.2		0.3		< 2	0					
11	26.11.2012	53	7.3		0.3		< 2	0	0	0	0	6.09	< 0.01
12	17.12.2012	0	7.4		0.2		< 2	0					
6	24.06.2013	0	6.9		0.2		< 2	0					
7	22.07.2013	0	7.1		0.2		< 2	0					
9	23.09.2013	0	7.2		0.3		< 2	0					
11	25.11.2013	2	7.4		0.2		< 2	0	0	0	0	5.96	< 0.01
12	16.12.2013	0	7.4		0.1		< 2	0					
2	24.02.2014	0	7.4		0.2		3	0	0	0	0	6.94	< 0.005
3	24.03.2014	5	7.5		0.2		2	0					
4	28.04.2014	2			0.2		5	0					
5	02.05.2014	3			0.2		< 2	0			0		
5	05.05.2014	0			0.2		10	0	0		0		
5	12.05.2014	0			0.2		5	0			0		
5	19.05.2014	0	7.4		0.3		4	0	0	0	0	7.95	< 0.005
6	23.06.2014	25	7.2		0.3		3	0					
7	28.07.2014	0	7.2		0.2		3	0					
9	22.09.2014	0	7.3		0.1		< 2	0					
10	27.10.2014	0	7.3		0.1		< 2	0					
11	24.11.2014	0	7.4		0.2		< 3	0	0	0	0	6.34	< 0.005
12	15.12.2014	0	7.4		0.2		< 3	0					

VEDLEGG 1 - ANALYSERESULTATER LYGSEIDET: RENTVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	[µg/l]
1	26.01.2015	1	7.2		0.3		5	0					
3	23.03.2015	0	7.4		0.2		< 3	0	0	0	0	7.01	< 0.005
4	27.04.2015	0	7.7		0.1		< 3	0	0	0	0	13.1	< 0.005
7	20.07.2015	9	6.9		0.3		< 3	0					
8	24.08.2015	0	7.3		0.2		< 3	0	0	0	0	4.35	< 0.005
9	21.09.2015	0	7		1		< 3	0					
10	27.10.2015	3	7.2		0.5		< 3	0					
11	23.11.2015	8	7.4		0.3		< 3	0	0	0	0	5.84	< 0.005
12	14.12.2015	3	7.4		0.2		< 3	0					
1	25.01.2016	5	7.4		0.1		< 3	0					
2	23.02.2016	4	7.4		0.2		< 3	0					
3	28.03.2016	3	7.4		0.1		< 3	0	0	0	0	7.57	< 0.005
4	25.04.2016	8	7.5		0.2		< 3	0	0	0	0	8.04	< 0.005
5	23.05.2016	13	7.1		0.3		< 3	0					
6	20.06.2016	0	7.2		0.3		< 3	0					
7	25.07.2016	0	7.3		0.3		< 3	0					
8	29.08.2016	2	7.3		0.2		< 3	0	0	0	0	5.12	< 0.005
9	26.09.2016	6	7.4		0.2		< 3	0					
10	24.10.2016	0	7.3		0.2		< 3	0	0	1	0	5.85	< 0.005
10	28.10.2016	1	7.3		0.4		< 3	0	0	0	0	5.93	
11	22.11.2016	0	7.4		0.1		< 3	0	0	0	0	6.47	< 0.005
12	12.12.2016	3	7.3		0.1		< 3	0	0	0	0	6.52	< 0.005
4	24.04.2017	0	7.5		0.2		< 3	0	0	0	0	7.98	< 0.005
6	26.06.2017	24	6.9	23.6	0.3		< 3	0					
7	25.07.2017	3	7	23.7	0.7		3	0					
8	21.08.2017	4	7.2	23.6	0.3		< 3	0	0	0	0	4.19	< 0.005
11	20.11.2017	0	7.3	21.1	0.2		< 3	0	0	0	0	6.33	< 0.005
12	11.12.2017	0	7.3	21.5	0.4		< 3	0	0	0	0	6.48	0.005
1	22.01.2018	0	7.3	21	0.2		< 3	0					
3	19.03.2018	0	7.4	21.8	0.1		< 3	0					
4	23.04.2018	0	7.4	22.7	0.9		7	0					
5	28.05.2018	0	7	22.7	0.2		5	0	0	0	0	3.55	0.005
6	24.06.2018	0	7	23.3	0.2		< 3	0					
7	23.07.2018	1	7.2	24.4	0.1		6	0					
8	27.08.2018	6	7.2	23.6	0.2		6	0	0	0	0	4.8	< 0.005

VEDLEGG 1 - ANALYSERESULTATER LYNGSEIDET: RÅVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	[µg/l]
3	22.03.2010	97	7.4		0.1		< 1	0					
5	25.05.2010	> 300	7		0.4	78.9	5	5					
8	30.08.2010	46	7.4		0.2	92.9	1	0					
10	25.10.2010	163	7.4		0.2	91	2	0					
2	21.02.2011	32	7.5		0.2		< 2	0					
4	25.04.2011	> 300	7.4		0.4		7	0					
6	27.06.2011	77	7.1		0.6		< 2	0					
8	22.08.2011	13	7.3		0.2	92	2	0					
2	20.02.2012	125	7.4		0.2	97	< 2	0					
5	28.05.2012	> 300	6.8		0.7	73	4	9					
5	31.05.2012	> 300	6.9		0.4	89.5	< 2	0					
7	30.07.2012	130	7.2		0.2	88.3	3	0					
9	24.09.2012	150	7.3		0.2	94	< 2	6					
11	26.11.2012	132	7.3		0.2	94.6	< 2	0					
5	27.05.2013	300	7		0.4	81.3	4	0					
7	22.07.2013	136	7.2		0.2	93.4	< 2	0					
8	26.08.2013	163	7.4		0.3	93.6	< 2	0					
10	28.10.2013	115	7.4		0.2	83.4	< 2	16					
3	24.03.2014	79	7.4		0.1	98.4	< 2	0					
4	28.04.2014	151	7.4		0.2	76.9	6	6					
5	02.05.2014	90			0.2	88.5	< 2	0	0		0		
5	05.05.2014	74			0.2	90.1	8	3	0		0		
5	12.05.2014	158			0.2	75.1	6	0	0		0		
5	19.05.2014	> 300	7.4		0.4	59.8	7	5					
8	26.08.2014	135			0.2	95.2	< 2	5					
9	22.09.2014	160	7.3		0.1	96.7	< 2	15					
3	23.03.2015	91	7.4		0.1	96.3	< 3	0	0				
4	27.04.2015	95	7.4		0.2	85.1	< 3	0	0				
8	24.08.2015	269	7.3		0.2	96.2	< 3	8	1				
10	27.10.2015	153	7.3		0.4	93.2	< 3	4	0				

VEDLEGG 1 - ANALYSERESULTATER LYNGSEIDET: RÅVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]		[CFU/100ml]				
3	28.03.2016	121	7.4		0.1	94.1	< 3	0	0				
4	07.04.2016	84	7.4		0.2	92.2	< 3	1	0				
4	25.04.2016	82	7.4		0.2	91.9	< 3	0	0				
8	29.08.2016	211	7.3		0.7	92	< 3	6	0				
10	24.10.2016	117	7.3		0.2	94.7	< 3	7	2				
10	28.10.2016	105	7.2		0.4	95.8	< 3	8	0				
4	24.04.2017	60	7.5		0.2	95.6	< 3	0	0				
5	22.05.2017	> 300	7.4	21.5	0.4	66.2	6	10	4				
6	06.06.2017							0	1				
6	06.06.2017							0	0				
6	26.06.2017	> 300	6.8	23.6	0.4	87	< 3	0	0				
7	25.07.2017	144	7	24	1	91.9	13	4	3				
8	21.08.2017	169	7.2	23.6	0.2	93.3	< 3	11	3				
9	07.09.2017							2	0				
9	19.09.2017	108	7.3	21.9	0.2	98.2	< 3	0	0				
9	25.09.2017	148	7.4	22.9	0.1	93.4	5	36	0				
10	24.10.2017	188	7.3	21.8	0.2	96.1	< 3	8	0				
11	20.11.2017	164	7.4	21.1	0.1	96.7	< 3	4	0				
12	11.12.2017	131	7.4	21.8	0.2	95.8	< 3	12	0				
4	23.04.2018	> 300	7.4	22.8	1	67.6	7	0	0				
5	28.05.2018	> 300	7	22.9	0.2	82	5	1	0				
8	27.08.2018	190	7.2	23.5	0.1	93.4	3	1	1				

VEDLEGG 1 - ANALYSERESULTATER LYGSEIDET: NETTVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	[µg/l]
1	26.01.2010	1	7.4		0.1		1	0					
2	23.02.2010	3	7.4		0.1		< 1	0					
4	19.04.2010	3	7.4		0.1		4	0					
5	25.05.2010	2	7		0.6		4	0	0	0	0	3.75	< 0.01
6	28.06.2010	0	6.8		1.2		1	0					
7	26.07.2010	2	7.2		0.3		2	0					
8	30.08.2010	0	7.4		0.2		< 1	0	0	0	0	5.04	< 0.01
10	25.10.2010	2	7.2		0.3		1	0	0	0	0	5.27	< 0.01
1	24.01.2011	0	7.3		0.1		3	0					
5	31.05.2011	36	7		0.6		6	0					
6	27.06.2011	0	7.1		0.7		< 2	0					
7	26.07.2011	149	7.1		0.5		3	0					
8	22.08.2011	0	7.1		0.5		< 2	0	0	0	0	3.81	< 0.01
9	26.09.2011	3	7.2		0.3		3	0					
10	24.10.2011	12	7.3		0.5		< 2	0					
11	21.11.2011	4	7.3		0.1		< 2	0	0	0	0		< 0.01
12	20.12.2011	0	7.3		0.2		< 2	0					
1	03.01.2012	2	7.3		0.6		6	0	0	0	0	5.93	
1	03.01.2012	>300	7.2		5.9		4	0	0	0	0	5.87	
2	20.02.2012	1	7.4		0.2		< 2	0	0	0	0	6.55	0.011
5	28.05.2012	275	6.8		1.4		7	0	0	0	4	2.49	< 0.01
5	31.05.2012	1	6.9		0.5		< 2	0	0	0	0	3.97	< 0.01
6	25.06.2012	3	7		0.2		3	0					
7	30.07.2012	7	7.1		0.2		2	0	0	0	0	3.84	< 0.01
1	21.01.2013	0	7.4		0.2		< 2	0					
3	19.03.2013	0	7.4		0.1		< 2	0					
4	22.04.2013	1	7.4		0.2		3	0					
5	27.05.2013	0	6.9		0.2		4	0	0	0	0	3.45	< 0.01
8	26.08.2013	1	7.3		0.3		< 2	0	0	0	0	4.23	< 0.01
10	28.10.2013	0	7.3		0.1		< 2	0					
1	27.01.2014	0	7.4		0.1		< 2	0					
8	26.08.2014	1	7.3		0.2		< 2	0	0	0	0	4.7	< 0.005
2	24.02.2015	0	7.3		0.2		< 3	0					
5	26.05.2015	0	7.4		0.1		5	0					
6	22.06.2015	2	7.1		0.3		14	0					

VEDLEGG 1 - ANALYSERESULTATER LYNGSEIDET: NETTVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]		[CFU/100ml]				
4	07.04.2016	0	7.4		0.3		< 3	0					
4	18.04.2016	0	7.4		0.3		< 3	0					
1	23.01.2017	0	7.3		0.1		< 3	0					
2	20.02.2017	2	7.4		0.3		< 3	0	0	0	0	7.92	< 0.005
3	20.03.2017	0	7.4	21.9	0.1		< 3	0					
5	22.05.2017	3	7.4	21.5	0.3		5	0	0	0	0	7.68	< 0.005
9	07.09.2017							0	0				
9	25.09.2017	5	7.3	23	0.2		5	0					
10	23.10.2017	1	7.3	21.8	0.2		5	0					

VEDLEGG 2 - ANALYSERESULTATER FURUFLATEN: RENTVANN

Måned	Dato	Kimtall	pH	Temp. ved	Turbiditet	UV-	Fargetall	Koliforme	E. coli	Intestinale	Clostridium	Konduktivitet	Ammonium-
		22°C 3 døgn		avlest pH		transmisjon							
		[CFU/ml]		[°C]	[FNU]	[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	[µg/l]
3	22.03.2010	4	7.5		0.2		4	0					
9	28.09.2010	6	7.4		0.3		2	0					
11	29.11.2010	2	7.4		0.4		1	0					
2	21.02.2011	1	7.6		0.2		2	0	0	0	0	7.54	< 0.01
3	28.03.2011	1	7.6		0.2		4	0					
4	25.04.2011	46	7.4		0.9		10	0	0	0	0	7.16	< 0.01
1	24.01.2012	0	7.5		0.6		< 2	0					
3	19.03.2012	1	7.5		0.2		3	0					
4	23.04.2012	2	7.5		0.3		2	0					
8	27.08.2012	38	7.5		0.3		15	1	0	0	0	5.44	< 0.01
9	24.09.2012	0	7.6		0.2		5	0					
10	22.10.2012	1	7.6		0.2		3	0					
11	26.11.2012	3	7.3		0.4		7	0	0	0	0	6.3	< 0.01
12	17.12.2012	6	7.5		0.3		< 2	0					
6	24.06.2013	11	7.4		0.2		10	7	3				
7	01.07.2013							0	0				
7	22.07.2013	1	7.5		0.2		10	0					
9	23.09.2013	0	7.2		0.4		< 2	0					
11	25.11.2013	0	7.6		0.2		< 2	0	0	0	0	6.63	< 0.005
12	16.12.2013	5	7.5		0.2		5	1					
2	24.02.2014	0	7.5		0.2		4	0	0	0	0	7.65	< 0.005
3	24.03.2014	4	7.6		0.2		4	0					
3	31.03.2014							0					
4	28.04.2014	1	7.5		0.2		4	0					
5	19.05.2014	11	7.3		0.7		12	0	0	0	0	6.13	< 0.005
6	23.06.2014	7	7.3		0.3		7	0					
7	28.07.2014	9	7.7		0.2		11	0					
8	15.08.2014	13	7.5		0.2		14	0	0	0	0	6.52	< 0.005
9	22.09.2014	4	7.4		0.2		4	0					
10	27.10.2014	7	7.4		0.2		< 2	0					
11	24.11.2014	4	7.5		0.2		< 3	0	0	0	0	6.61	< 0.005
12	15.12.2014	2	7.5		0.2		< 3	0					

VEDLEGG 2 - ANALYSERESULTATER FURUFLATEN: RENTVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	[µg/l]
1	26.01.2015	1	7.4		0.3		7	0					
3	23.03.2015	0	7.5		0.1		< 3	0	0	0	0	8.61	< 0.005
4	27.04.2015	0	7.4		0.2		< 3	0	0	0	0	8.52	< 0.005
8	24.08.2015	14	7.2		0.3		< 3	0	0	0	0	3.3	< 0.005
9	21.09.2015	3	7.2		0.3		< 3	0					
10	27.10.2015	1	7.4		0.4		6	0					
11	23.11.2015	2	7.5		0.3		< 3	0	0	0	0	6.08	< 0.005
12	14.12.2015	3	7.5		0.3		4	0					
1	25.01.2016	10	7.6		0.3		< 3	0					
2	22.02.2016	0	7.5		0.2		< 3	0					
3	28.03.2016	0	7.6		0.2		3	0	0	0	0	7.96	< 0.005
4	25.04.2016	10	7.6		0.3		< 3	0	0	0	0	8.15	< 0.005
5	23.05.2016	6	7.2		0.8		11	0					
6	20.06.2016	3	7.4		0.4		11	0					
7	25.07.2016	0	7.4		0.4		< 3	0					
8	29.08.2016	0	7.5		0.2		5	0	0	0	0	6	< 0.005
9	26.09.2016	6	7.4		0.3		< 3	0					
10	24.10.2016	3	7.4		0.3		< 3	0	0	0	0	6.27	< 0.005
12	12.12.2016	15	7.5		0.1		< 3	0	0	0	0	7.67	< 0.005
4	24.04.2017	0	7.6		0.2		12	0	0	0	0	8.93	< 0.005
6	26.06.2017	1	7.2	23.4	0.3		7	0					
7	25.07.2017	0	7.6	23.7	0.5		9	0					
8	21.08.2017	3	7.6	23.5	0.2		19	0	0	0	0	6.36	< 0.005
11	20.11.2017	1	7.5	21.1	0.2		< 3	0	0	0	0	6.74	< 0.005
12	11.12.2017	5	7.4	21.3	0.3		3	0	0	0	0	7.05	< 0.005
1	22.01.2018	2	7.4	21.1	0.4		< 3	0					
3	19.03.2018	58	7.5	21.9	0.1		< 3	1	1				
4	23.04.2018	4	7.5	22.8	0.9		4	0					
5	28.05.2018	5	7.4	23.1	0.2		12	0	0	0	0	5.58	< 0.005
6	24.06.2018	0	7.4	23	0.3		13	0					
7	10.07.2018							0	0				
7	23.07.2018	1	7.2	24.4	1.4		9	0					
8	27.08.2018	0	7.4	23.8	0.4		5	0	0	0	0	5.09	< 0.005

VEDLEGG 2 - ANALYSERESULTATER FURUFLATEN: RÅVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	[µg/l]
3	22.03.2010	3	7.6		0.3		2	0					
5	25.05.2010	> 300	7.2		0.6	39.7	14	> 100					
8	30.08.2010	140	7.6		0.2	86.5	3	0					
10	25.10.2010	> 300	7.5		0.2	71.8	5	0					
2	21.02.2011	132	7.6		0.2		2	0					
4	25.04.2011	> 300	7.3		0.6		10	1					
6	27.06.2011	182	7.4		0.4		4	4					
8	22.08.2011	168	7.3		0.3	85	3	8					
2	20.02.2012	278	7.5		0.2	86.9	< 2	0					
5	28.05.2012	> 300	7		0.5	45.8	14	5					
7	30.07.2012	223	7.5		0.2	67.2	7	1					
9	24.09.2012	213	7.5		0.2	72.7	5	0					
11	26.11.2012	> 300	7.3		0.2	65.4	7	3					
5	27.05.2013	> 300	7.2		0.4	54.4	12	0					
7	22.07.2013	278	7.4		0.2	56.1	9	1					
8	05.08.2013	> 300				28.1	2	0					
8	26.08.2013	191	7.4		0.5	87.3	< 2	5					
10	28.10.2013	158	7.5		0.4	83.4	< 2	10					
3	24.03.2014	86	7.6		0.2	79.8	4	7					
3	31.03.2014							0					
4	28.04.2014	110	7.5		0.4	75.4	10	3					
8	15.08.2014	5	7.5		0.3	40.9	12	0					
8	26.08.2014	> 300			0.3	82	3	23					
9	22.09.2014	285	7.4		0.3	87.7	3	17					
3	23.03.2015	159	7.5		0.2	82.2	< 3	1	0				
4	27.04.2015	149	7.4		0.2	78.4	4	0	0				
8	24.08.2015	> 300	7.3		0.2	88.5	< 3	10	9				
10	27.10.2015	282	7.3		0.6	78.5	6	8	2				
3	28.03.2016	88	7.6		0.2	85.2	< 3	0	0				
4	25.04.2016	61	7.6		0.3	82.4	< 3	6	0				
8	29.08.2016	83	7.5		0.3	76.8	5	> 300	1				
10	24.10.2016	244	7.4		0.2	87.8	< 3	6	1				

VEDLEGG 2 - ANALYSERESULTATER FURUFLATEN: RÅVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]		[CFU/100ml]				
4	24.04.2017	70	7.6		0.2	83.3	< 3	2	0				
5	22.05.2017	> 300	7.3	21.5	1	47.7	12	1	0				
9	25.09.2017	> 300	7.5	22.7	0.2	85.1	< 3	23	0				
4	23.04.2018	> 300	7.5	22.7	0.9	69	5	4	0				
5	28.05.2018	186	7.4	23	0.2	59.5	11	4	0				
8	27.08.2018	159	7.4	23.8	0.3	82.1	8	23	0				

VEDLEGG 3 - ANALYSERESULTATER KVALVIK OG OMENG: RENTVANN

Måned	Dato	Kimtall	pH	Temp. ved	Turbiditet	UV-	Fargetall	Koliforme	E. coli	Intestinale	Clostridium	Konduktivitet	Ammonium-
		22°C 3 døgn		avlest pH		transmisjon							
		[CFU/ml]		[°C]	[FNU]	[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	[µg/l]
1	28.01.2014	0	7.4		0.2		< 2	0					< 2
2	24.02.2014	0	7.5		0.2	96.67	3	0	0	0	0	5.82	< 5
3	25.03.2014	0	7.3		0.2	96.90	2	0					
4	28.04.2014	9	7.4		0.7	79.90	3	0					
5	20.05.2014	2	7.3		0.5	62.90	6	0	0	0	0	6.39	< 5
6	24.06.2014	0	7.3		0.3	89.40	3	0					
7	29.07.2014	0	7.2		0.5	94.10	4	0					
8	26.08.2014	4	7.3		0.5		< 2	0	0	0	0	3.79	< 5
9	23.09.2014	0	7.3		0.3	95.60	< 2	0					
10	28.10.2014	0	7.4		0.3	91.30	< 2	0					
11	25.11.2014	0	7.3		0.3		< 3	0	0	0	0	5.29	< 5
12	16.12.2014	2	6.9		0.4	94.30	< 3	0					
1	27.01.2015	0	7.3		0.2	96.10	6	0					
2	24.02.2015	0	7.0		0.2	97.40	< 3	0					
3	25.03.2015	5	7.3		0.2		< 3	0	0	0	0	5.09	< 5
4	28.04.2015	0	7.5		0.2	79.50	4	0	0	0	0	7.44	< 5
5	26.05.2015	0	7.3		0.2	81.90	3	0					
6	23.06.2015	0	7.2		0.3	89.30	8	0					
8	25.08.2015	2	7.3		0.4		< 3	0	0	0	0	3.31	< 5
9	30.09.2015	2	7.1		1.2	85.00	< 3	0					
10	27.10.2015	4	7.2		0.6	90.10	< 3	0					
11	26.11.2015	0	7.3		0.1	92.10	13	0	0				
12	17.12.2015	0	7.1		0.4	74.00	< 3	0					
4	26.04.2016	0	7.5		0.2	81.60	< 3	0	0	0	0	7.48	< 5
5	24.05.2016	2	7.2		0.4	88.60	< 3	0					
6	21.06.2016	0	7.2		0.4	91.70	< 3	0					
7	26.07.2016	0	7.3		0.5	95.40	< 3	0					
8	30.08.2016	0	7.2		0.7	94.20	< 3	0	0	0	0	3.84	< 5
9	26.09.2016	24	7.4		0.5	91.50	< 3	0					
10	24.10.2016	1	7.4		0.2	93.70	< 3	0	0	0	0	5.15	< 5
11	22.11.2016	2	7.5		0.2	93.60	< 3	0	0	0	0	6.05	< 5
12	13.12.2016	0	7.3		0.3		< 3	0	0	0	0	5.31	< 5

VEDLEGG 3 - ANALYSERESULTATER KVALVIK OG OMENG: RENTVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]		[CFU/100ml]				
1	24.01.2017	0	7.2		0.2	96.10	< 3	0					
2	21.02.2017	0	7.5		0.3		< 3	0	0	0	0	6.2	< 5
3	20.03.2017	1	7.4		0.1		< 3	0	0	0	0	5.49	< 5
4	03.05.2017	0	7.4	21.9	0.5	88.80	< 3	0	0	0	0	6.84	< 5
5	23.05.2017	0	7.4	21.6	0.4	75.50	< 3	0	0	0	0	6.73	< 5
6	27.06.2017	1	7.1	23.6	0.6	87.88	< 3	0					
7	26.07.2017	9	7.1	23.9	0.6	92.80	5	0					
9	26.09.2017	0	7.3	22.7	0.2		5	0					
10	25.10.2017	0	7.4	22.0	0.2	93.80	< 3	0					
11	29.11.2017	0	7.4	21.5	0.4	94.30	< 3	0	0	0	0	5.21	< 5
12	12.12.2017	0	7.3	21.6	0.4	92.30	< 3	0	0	0	0	5.27	< 5
1	23.01.2018	0	7.3	21.5	0.2	94.00	< 3	0					
2	27.02.2018	0	7.5	21.9	0.2	96.00	< 3	0	0	0	0	6.25	< 5
3	20.03.2018	0	7.4	21.8	0.1	95.70	< 3	0					
4	24.04.2018		7.5	22.6	0.9	67.80	6	0					
5	29.05.2018	1	6.9	23.9	0.5	89.20	< 3	0	0	0	0	3.14	
6	25.06.2018		7.2	23.3	0.4	90.30	4	0					
7	24.07.2018	1	7.2	24.9	0.5	96.30	4	0					
8	28.08.2018	4	7.3	23.7	1.1		< 3	0	0	0	0	3.56	< 5

VEDLEGG 3 - ANALYSERESULTATER KVALVIK OG OMENG: RÅVANN

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Temp. ved avlest pH	Turbiditet	UV- transmisjon	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet	Ammonium- nitrogen
		[CFU/ml]		[°C]		[%]	[mg/l Pt]		[CFU/100ml]				
3	25.03.2014	137	7.4		0.2	97.1	2	0					
8	26.08.2014	121	7.4		0.4	94.2	< 2	10					
9	23.09.2014	181	7.3		0.2	96.5	< 2	7					
3	24.03.2015	128	7.4		0.2	95.1	< 3	0	0				
4	28.04.2015	300	7.4		0.2	78.9	< 3	5	0				
8	25.08.2015	135	7.3		0.3	98.4	< 3	5	4				
9	30.09.2015	300	7		1.2	85	< 3	22	9				
10	27.10.2015	256	7.2		0.4	91.1	< 3	3	0				
4	26.04.2016	111	7.5		0.2	84.1	< 3	0	0				
8	31.08.2016	97	7.1		0.6	94.5	< 3	8	2				
9	27.09.2016	145	7.4		0.3	92.1	< 3	2	0				
4	03.05.2017	123	7.5	22.0	0.5	88	< 3	0	0				
5	23.05.2017	300	7.4	21.6	0.5	74.8	5	1	0				
9	26.09.2017	111	7.3	22.7	0.2	93.9	4	19	0				
1	22.01.2018	131	7.3	21.0	0.2	95.4	< 3	3	0				
2	26.02.2018	115	7.4	21.9	0.2	95.8	< 3	1	0				
3	20.03.2018	129	7.4	21.8	0.1	96.6	< 3	0	0				
4	24.04.2018	300	7.5	22.7	0.9	66.6	21	6	1				
4	24.04.2018	300	7.5	22.4	0.8	67.2	5	0	0				
5	29.05.2018	300	7.1	22.9	0.4	88.2	11	5	1				
5	29.05.2018	300	7.0	22.9	0.5	89.1	3	2	0				
6	24.06.2018	53	7.2	23.3	0.4	89.8	< 3	4	2				
7	24.07.2018	126	7.2	24.8	0.4	96.7	5	9	1				
8	28.08.2018	153	7.2	23.8	0.9	88	4	3	2				
8	28.08.2018	300	7.3	23.6	1.1	88.4	7	4	7				

Lyngen Kommune

VANNFORSYNING LYNGSEIDET OG FURUFLATEN DELRAPPORT 2 FORSLAG TIL TILTAK

Rapporten gir en vurdering av tiltak for bedre vannforsyning til Lyngseidet og Furuflaten. Det er foretatt en prioritering og kostnadsberegning av aktuelle tiltak.

Dato: 11.04.2019

Versjon: 01

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver:	Lyngen Kommune
Tittel på rapport:	Vannforsyning Lyngseidet og Furuflaten, delrapport 2
Oppdragsnavn:	Vannforsyning Lyngseidet og Furuflaten Vannkildevurderinger
Oppdragsnummer:	619845-01
Utarbeidet av:	Bernt Olav Hilmo og Sigrid Anita Bjørck
Oppdragsleder:	Bernt Olav Hilmo
Tilgjengelighet:	Åpen

Kort sammendrag

Asplan Viak har fått i oppdrag fra Lyngen kommune å vurdere tiltak for bedre og sikrere vannforsyning til Lyngseidet og Furuflaten.

Denne delrapport 2 bygger på delrapport 1 *Beskrivelse av vannverk* hvor det ut fra en grundig gjennomgang av vannforsyningen på strekningen Lyngseidet-Furuflaten blir foreslått en rekke tiltak for å oppnå bedre og sikrere vannforsyning. Tiltakene blir vurdert videre i denne rapporten. Det gis også en vurdering av fremtidig struktur på vannforsyning på strekningen Lyngseidet – Furuflaten. Dagens vannverksstruktur med separate vannverk blir sammenlignet med alternative løsninger basert på sammenkobling av vannverk. Det blir lagt vekt på sikkerheten i vannforsyningen og behovet for reservevannkilder. For tiltak som omfatter sammenkobling av vannverk blir nye ledningstraseer utredet. De mest aktuelle tiltakene blir så kostnadsberegnet og satt opp i en prioritert rekkefølge.

01	Dato	Nytt dokument	BOH og SAB	FO
VERSJON	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KS

Forord

Asplan Viak er engasjert av Lyngen kommune for å vurdere utbedringer i vannforsyningen til Furufleten vannverk og Lyngseidet vannverk. Dette er delrapport 2 som gir en videre vurdering av foreslåtte tiltak i delrapport 1. Rapporten gir en vurdering av dagens vannverkstruktur og hvordan vannforsyning kan utbedres. Det er utarbeidet kostnadsoverslag for aktuelle tiltak og til slutt satt opp en prioritert liste over tiltak vi mener bør gjennomføres.

Berit Jegervatn er Lyngen kommunes kontaktperson for dette oppdraget. Bernt Olav Hilmo er oppdragsleder for Asplan Viak. Rapporten er utarbeidet av Sigrid Anita Bjørck og Bernt Olav Hilmo, og med Fredrik Ording som KS-ansvarlig.

Trondheim, 11.04.2019

Bernt Olav Hilmo
Oppdragsleder

Fredrik Ording
Kvalitetssikrer

Innhold

1. INNLEDNING	5
1.1. Bakgrunn	5
1.2. Mål for forprosjekt	6
1.2.1. Presisering av oppdraget	7
1.2.2. Leveranse	7
2. NØDVENDIGE TILTAK	9
2.1. Generelle tiltak	9
2.2. Tiltak for Lyngseidet vannverk	10
2.3. Tiltak for Furufalten vannverk	11
3. VURDERING AV RESERVEVANNFORSYNING	12
3.1. Reservevann til Lyngseidet vannverk	12
3.1.1. Overflatevann	12
3.1.2. Grunnvann	14
3.2. Reservevann til Furufalten vannverk	15
3.2.1. Overflatevann	16
3.2.2. Grunnvann	16
3.3. Reservevannforsyning til Kvalvik vv.	17
4. VURDERINGER AV VANNVERKSTRUKTUR	18
4.1. Generelt	18
4.2. Videre utvikling av separate vannverk	18
4.2.1. Lyngseidet vannverk	18
4.2.2. Furufalten vannverk	19
4.2.3. Fordeler og ulemper med separate vannverk	19
4.3. Sammenkobling mellom Kvalvik vannverk og Lyngseidet vannverk	20
4.4. Sammenkobling mellom Kvalvika vannverk og Furufalten vannverk	21
4.5. Sammenkobling mellom alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furufalten	21
4.6. Vannrettigheter og klausulering Kvalvika	22
4.7. Tilknytningsplikt	23
5. FORSLAG TIL NYE LEDNINGSTRASEER	25
5.1. Ny ledningstrase Kvalvika – Lyngseidet	25
5.2. Ny ledningstrase Kvalvika - Furufalten	28
6. KOSTNADSOVERSLAG	31
6.1. Oppgradering av Lyngseidet vannverk	31
6.2. Oppgradering av Furufalten vv.	31
6.2.1. Løsninger for utbygging	31
6.2.2. Utbyggingskostnader	32
6.2.3. Driftskostnader	33
6.2.1. Høydebasseng	34
6.3. Vannforsyning til Lyngseidet fra Kvalvikelva	35
6.3.1. Kostnader ledningsnett	35
6.3.2. Kostnader høydebasseng	36
6.4. Sammenkobling mellom Kvalvika vannverk og Furufalten vannverk	37

6.5.	Sammenkobling mellom alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furufalten	38
7.	ANBEFALINGER	40
7.1.	Tiltak trinn 1	40
7.2.	Kostnader trinn 1	40
7.3.	Tiltak trinn 2	41
7.4.	Kostnader trinn 2	42
8.	OPPSUMMERING	43

VEDLEGG

1. Hydrologiske beregninger for Råttenvikvatnet og Storelva.
2. Kart over alternative ledningstraseer mellom Kvalvikelva og Lyngseidet

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn

Tettstedene Lyngseidet og Furuflassen i Lyngen kommune forsynt i dag med drikkevann fra hvert sitt vannverk. Furuflassen vannverk forsynt ca. 100 husstander og industri, mens Lyngseidet vannverk forsynt ca. 390 husstander, helse- og omsorgssenter, rådhuset og private foretak i sentrumsområdet av Lyngen kommune. Begge vannverkene forsynt overflatevann med inntak i elv/dam, og har vannbehandling i form av grovsil og UV-bestråling.

Karnes og Øksvik vannverk og Kvalvik og omegn vannverk er to private vannverk som ligger mellom Lyngseidet og Furuflassen (se figur 1). Disse vannverkene som også forsynt fra elveinntak, kan bli berørt av en ny framtidig vannverkstruktur.

Figur 1 Oversiktskart over vannverk og deres forsyningsområde på strekningen Lyngseidet – Furuflassen.

Både Lyngseidet og Furuflassen vannverk har utfordringer med leveringsikkerheten, særlig vinterstid i perioder med kulde og lite nedbør. Vinteren 2017/2018 oppsto vannmangel ved begge vannverkene,

og reserveløsninger ble iverksatt: ved Lyngseidet ble det innført redusert vannforsyning og restriksjoner i vannforbruk, mens det ved Furuflaten ble etablert krisevannforsyning fra Lyngsdalselva med kokepåbud. I tillegg ligger råvannskildene ved begge vannverkene i områder med friluftsliv og beitedyr, og har periodevis hatt lav UV-transmisjon på råvannet. Mattilsynet har derfor stilt spørsmål om den hygieniske sikkerheten er god nok ved de to vannverkene.

I mai 2018 mottok Lyngen kommune pålegg fra Mattilsynet om å utarbeide en plan for leveringssikkerhet og en plan for sikring av råvannskvaliteten ved de to vannverkene. Mattilsynet begrunner påleggene slik:

- Pålegg om plan for leveringssikkerhet:
  - Furuflaten vannverk og Lyngseidet vannverk hadde for lite vann vinteren 2017/2018.
  - Begge vannverkene mangler reservevannkilde.
- Pålegg om plan for sikring av råvannskvaliteten:
  - Utviklingen med turisttrafikk i nedslagsfelt til drikkevannskildene vurderes som en stor utfordring for råvannskvaliteten til vannverkene. Mattilsynet ber om at det gjøres konstruktive tiltak for å redusere denne faren.
  - Klimaendringer vurderes som en utfordring for råvannskvaliteten og for effekten av vannbehandlingen. Mattilsynet ber om dokumentasjon på at råvannskvaliteten og vannbehandlingen til sammen utgjør en hygienisk barriere for trygt drikkevann.
- For å sikre helhetlige og fremtidsrettede løsninger for vannforsyningen til tettstedene Furuflaten og Lyngseidet, ber Mattilsynet om at behovet for sikrere vanntilførsel og sikring av råvanns- og drikkevannskvaliteten ved de to vannverkene skal vurderes sammen.

Utredning av ny hovedvannkilde til Lyngseidet (Kvalvikelva) og reservevannkilde til Furuflaten står begge som prioriterte tiltak i hovedplan for vann og avløp for Lyngen kommune i perioden 2016 – 2028.

Med bakgrunn i hovedplan for vann og avløp og påleggene fra Mattilsynet, har Lyngen kommune engasjert Asplan Viak AS for å bistå kommunen med å utrede ulike alternativ for vannkildevalg og oppbygging av vannforsyningssystemet i kommunen.

Ut fra grunnlagsdata på dagens vannforbruk, mindre vannlekkasjer og framtidig utvikling i vannforbruket er det tatt utgangspunkt i følgende dimensjonerende vannforbruk:

Lyngseidet vannverk: 12 l/s

Furuflaten vannverk: 3,8 l/s

I tillegg er det beregnet et dimensjonerende vannforbruk for Kvalvik og omegn vannverk på 6 l/s. Inkludert mulige nye abonnenter settes dimensjonerende vannforbruk for all vannforsyning mellom Lyngseidet og Furuflaten til 25 l/s. For nærmere beskrivelse av vannverk, se delrapport 1.

1.2. Mål for forprosjekt

Asplan Viak AS utarbeider et forprosjekt for Lyngen kommune der mulighetene for å ta i bruk alternative hoved- og reservevannkilder for vannforsyning til Furuflaten og Lyngseidet blir vurdert.

Formålet med forprosjektet er å:

- Innhente underlag for å vurdere behovet for oppgradering av vannforsyningen til Lyngseidet og Furuflaten.
- Planlegge ny løsning for vannforsyningen til de to tettstedene, og gi kostnadsoverslag for anbefalte løsninger.

1.2.1. Presisering av oppdraget

I henhold til konkurransegrunnlaget, ønsker Lyngen kommune en vurdering av hvorvidt det er mest hensiktsmessig å

- 1) beholde dagens vannverk med eksisterende hovedvannkilder ved å oppgradere vannbehandlingen og etablere nye reservevannkilder ved Furuflaten og Lyngseidet, eller
- 2) slå sammen ett eller flere av vannverkene ved å benytte Kvalvikelva som hovedvannkilde.

For begge alternativene skal følgende vurderes:

- Nedslagsfeltenes areal og hydrauliske kapasitet for dagens og fremtidig vannbehov
- Aktiviteter i nedslagsfeltene (farekartlegging) til dagens tre vannverk på Lyngseidet, Furuflaten og i Kvalvik, med særlig vurdering av turismens påvirkning på nedslagsfeltene
- Behov for oppgradering av vannbehandlingen ut fra aktiviteter i nedslagsfeltene, vannprøver og projiserte klimaendringer, både ved å beholde dagens løsning med tre vannverk og ved å slå sammen to eller flere vannverk
- Utbyggingsbehov med kostnadsoverslag som kreves for utbedring av eksisterende anlegg vs. sammenslåing av vannverkene
  - Vannbehandling
  - Ledningstraseer
  - Høydebasseng og annen infrastruktur
- Klausulering, vannrettigheter og tilknytning av nye abonnenter til kommunalt vann- og avløpsanlegg

Vurderingene i punktlisten skal lede frem til en helhetlig og fremtidsrettet vurdering av hvorvidt det er behov for nye hovedvannkilder og/eller reservevannkilder ved dagens tre vannverk, samt hvorvidt det er hensiktsmessig å slå sammen deler av, eller hele, vannforsyningen til de tre tettstedene (Lyngseidet, Kvalvika og Furuflaten).

Deloppdrag: Hydrogeologiske undersøkelser for vurdering av grunnvann som råvannskilde

Med bakgrunn i gjennomgang av geologiske kart og flybilder ble det tidlig klart at det kan finnes grunnvannsforekomster med potensiale til drikkevannsforsyning både ved Furuflaten og ved Kvalvikelva. Parallelt med hovedoppdraget ble det derfor opprettet et deloppdrag med vurdering av grunnvannsuttak fra løsmasser som en alternativ råvannskilde i Furuflaten og ved Kvalvikelva. De innledende hydrogeologiske undersøkelsene indikerer god uttakskapasitet og råvannskvalitet ved grunnvannskilden i Furuflaten (*Grunnvannsundersøkelser ved Furuflaten og Kvalvikelva, 29.11.2018*). Påviste grunnvannsforekomster øst i Kvalvikdalen er for marginale til grunnvannsuttak, mens det i området Iselvvollen (vest for Kvalvikelva) er kartlagt en grunnvannsforekomst som kan være egnet for vannforsyning.

1.2.2. Leveranse

Det er som nevnt utarbeidet en rapport for grunnvannsundersøkelsene ved Kvalvikelva og på Furuflaten. Selve forprosjektet med vannforsyningen for Lyngseidet og Furuflaten er delt i to rapporter:

- Delrapport 1 beskriver eksisterende vannforsyning på strekningen Lyngseidet – Furuflaten. Hvert vannverk beskrives med hensyn til:

- Faktaopplysninger om hvert enkelt vannverk (vannkilde, antall abonnenter, vannforbruk
- Hydrologiske data for hver enkelt vannkilde med vurderinger av kapasitet i forhold til forbruk.
- Aktivitet i nedbørsfeltene (farekartlegging)
- Vannkvalitet og vannbehandling – Hygieniske barrierer.

Med bakgrunn i disse beskrivelsene og vurderingene foreslås nødvendige tiltak for Lyngseidet vv. og Furufleten vv. vurdert i forhold til Drikkevannsforskriften.

- I denne rapporten (delrapport 2) vurderes mulige reservevannkilder til hvert vannverk, det gis en vurdering av vannverksstruktur med fortsatt utbygging av separate vannverk, bruk av felles vannkilder og sammenslåing av vannverk. Videre gis det forslag til nye ledningstraseer og høydebasseng og til slutt gis det en anbefaling til utbygging i prioritert rekkefølge med kostnadsberegninger av hvert enkelt tiltak.

2. NØDVENDIGE TILTAK

I delrapport 1 ble det foreslått nødvendige tiltak i vannforsyningen til Lyngseidet og Furuflaten.

Med utgangspunkt i en gjennomgang av dagens vannforsyning (kapasitet, sårbarhet, belastning, vannbehandling, og vannkvalitet), MBA-analyser og muligheter for restriksjoner på arealbruken i nedbørsfeltene ut fra næringsinteresser og turisme er det i delrapport 1 foreslått en rekke tiltak for å få vannverkene opp til en akseptabel kvalitet i henhold til Drikkevannsforskriften.

Tiltakene kan deles i:

- Tiltak for økt kapasitet (utbedring av inntak, ta i bruk flere vannkilder, redusere lekkasjer etc.)
- Tiltak for økt sikkerhet i vannforsyningen (beredskapsplaner, økt bassengkapasitet, oppgradering av ledningsnett etc.)
- Tiltak for bedre vannkvalitet (økt vannbehandling, klausulering av nedbørsfelt)

2.1. Generelle tiltak

Lyngen kommune ønsker å få vurdert oppgraderinger og vannbehandlingsbehov som kreves for å beholde eksisterende vannverk og ved sammenslåing av ett eller flere av vannverkene. Som det fremgår av delrapport 1 er dagens vannforsyning ved Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk mangelfull både med hensyn til kapasitet og vannkvalitet. Vannkildene til både Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk har for lav minstevannføring til å kunne gi sikker vannforsyning. Vannverkene har heller ikke tilstrekkelig hygienisk sikkerhet med dagens arealbruk (råvannskvalitet) og med kun UV som vannbehandlingstrinn.

Følgende nye tiltak kan være aktuelle for alle tre vannverk/vannkilder:

- Etablere høydebasseng/fordelingsbasseng. Dette vil gi økt leveringssikkerhet og gi grunnlag for bedre drift av vannbehandlingsanlegg.
- Redusere vannlekkasjer. Beregninger av vannforbruk ut fra antall og type abonnenter i forhold til målt vannforbruk indikerer store lekkasjeandeler, særlig for Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk. Ved videre utbygging av vannverkene kan det bli behov for økt bruk av pumping og mer omfattende vannbehandling. Dette er mengdeavhengige kostnader. Da vil det være lønnsomt å begrense vannlekkasjene mest mulig. Kommunen opplyser at de allerede har utbedret en vannlekkasje ved Lyngseidet vv.
- Unngå/ redusere frosttapping. Vi har ikke sikker dokumentasjon på om og evt. i hvilket omfang dette benyttes, men ut fra årsvariasjoner i vannforbruk og med erfaringer fra lignende vannverk er det sannsynlig at dette skjer. Det uheldige er at evt. frosttapping gjerne skjer når vannføringen i vannkildene er minst, samt at vannforbruket er høyt grunnet vinterturisme. Det kan være krevende å redusere frosttappingen, men gjennom opplysning og hjelp/rådgivning til gjennomføring av enkle tiltak hos den enkelte abonnent bør det være mulig å redusere dette.
- Etablere beredskapsplan for vannforsyningen, inklusive nødvendig utstyr og rutiner for nødvannforsyning (tilstrekkelig med vanntanker/vannvogner og desinfeksjonsutstyr)
- Digitalisere vannverkene og installere reservekraftbatteri (UPS) og driftskontrollsystem (DKS).
  - o Lyngen kommune har i dag manuelt tilsyn og er avhengig av analyseresultater fra laboratoriet for å avdekke eventuelle avvik. Det kan gå dager mellom hvert tilsyn, noe som medfører at abonnentene kan bli eksponert for en uønsket hendelse før den oppdages av vannverkseier (kommunen). Ved å innføre av UPS og DKS vil vannverket kunne få alarm ved endringer i råvannskvalitet eller ved vannbehandlingsprosessen, og dermed raskere sette inn mottiltak.
- Innføre arealrestriksjoner i nedslagsfeltene

- Sette opp gjerder rundt området ved vanninntaket for å hindre at beitedyr og hunder kommer i direkte kontakt med kilden.
  - Innføre lukkede avløpssystem (tett tank) for alle utslipp i nedbørfeltene.
  - Sanere eventuelle avløpsutslipp direkte til kilden/bekker og elver som leder til kilden
  - Innføre forbud mot nybygg og andre potensielt forurensende aktiviteter i nedbørfeltet til råvannskilden, f.eks. motorferdsel, leirslagning innenfor en gitt avstand fra vannkilden.
  - Innføre forbud/restriksjoner mot bruk av vannkilden til bading og annen aktivitet
  - Legge samletrøer for rein og sau i en viss avstand fra vanninntak.
- Tiltak for å begrense ferdsel og forurensning i nedbørsfeltene.
    - Etablere parkeringsplasser for fot- og skiturister i bestemte områder for på denne måten å «styre» turismen bort fra nedslagsfelt for drikkevannsforsyning (eksempelvis Kvalvikdalen, der det per i dag foregår parkering på privat grunn).
    - Etablere toaletter ved bestemte parkeringsplasser for fot- og skiturister. Dette vil begrense bruken av naturen som toalett.
    - Etablere skilt ved parkeringsplasser, turområder, overnattingssteder/spiseri/aktivitetssenter med informasjon om hensynsfullferdsel i nedslagsfelt for drikkevannskilder.
    - Plassere ut saltsteiner for å styre beitedyr bort fra vanninntak.
  - Utbedre sikkerhetstiltak ved UV-anlegget:
    - Mulighet for automatisk stengning av vannproduksjonen ved redusert effekt på UV (forutsetter utjevningsskapasitet i form av høydebasseng)
    - Installere UPS
    - Automatisk stans i all vannproduksjon i forbindelse med oppstart av UV-anlegg
    - Driftskontroll i form av varighetskurver for UV.

Det vurderes **ikke** som aktuelt å legge inn restriksjoner på beitedyr, da naturbasert næring er ett av satsingsområdene i Lyngen kommune. Streng restriksjoner/forbud mot ferdsel og friluftsliv i nedbørsfeltene anses også som lite realistisk i dette området, men som nevnt bør det gjennomføres tiltak for å begrense mulig forurensning fra turisme.

2.2. Tiltak for Lyngseidet vannverk

Det planlegges bygging av kraftverk i Gjerdeelva. Dette vil få store konsekvenser for vannforsyningen. Utbygger har planer om et inntak på ca. kote 600 og en rørgate ned til en kraftstasjon og et utløp nedenfor vannverkets inntak. Utbygger har tilbudt vannverket å ta vann fra tilløpstunnelen. Dette har følgende fordeler mht. vannkvalitet:

- Redusert fargetall på grunn av skinnere og mindre vegetasjon
- Mulig redusert mikrobiologisk belastning pga. færre beitedyr over tregrensa.

Tilløpstunnelen/røret vil få et vannvolum på ca. 2000 m³, noe som tilsvarer 2-3 døgners forbruk. Forutsetningen for at det tappes vann i tunnelen er at vannføringen ved inntaket er større enn pålagt minstevannføring. Ved lengre driftsstans enn 2-3 dager vil man altså ikke ha nok vann til vannverket. Dette betyr at man i tillegg må opprettholde dagens vanninntak. Vannføringen her vil bestå av minstevannføringen forbi kraftverkets inntak, vann fra nedbørsfeltet nedenfor kraftverkets inntak og flomvann som renner forbi inntaket når vannføringen er større enn turbinens maksimale kapasitet.

Andre aktuelle tiltak er:

- Etablere en ny reservevannforsyning/ny hovedvannkilde for sikrere vannleveranse. Den mest aktuelle løsningen er å etablere en ny hovedvannkilde med vanninntak i Kvalvikelva/Stelfossen for sikker vannleveranse, samt å beholde Gjerdeelva som reservevannkilde.
- Fargefjerning med membranfiltrering eller kjemisk felling.

Se også tiltak nevnt i kap. 2.1.

Hvis vannverket velger Kvalvikelva som ny vannkilde kan følgende tiltak være aktuelle:

- Innføre aktivitetsrestriksjoner i nedslagsfeltet (se kap. 2.1).
- Fargefjerning og én ny hygienisk barriere
  - Membranfiltrering eller kjemisk felling. Ozonering er mindre aktuelt da det ikke gir tilstrekkelig barriere mot parasitter og kan gi begroing på ledningsnettet.
  - Kunstig infiltrasjon av ellevann og naturbasert vannbehandling ved filtrering gjennom løsmasser som ekstra barriere. Råvannet ledes til infiltrasjonsbassenger/grøfter og tas ut igjen i brønner i tilstrekkelig lengde nedstrøms infiltrasjonsbassenget slik at vannet blir godt renset for både farge og hygieniske parametere. Denne løsningen forutsetter egnede løsmasseforhold.
- Desinfeksjon ved UV med installering av sentral driftskontroll.

Gjennomføring av et utvidet prøvetakings- og analyseprogram med mer intensiv prøvetaking i perioder med mye nedbør og snøsmelting vil gi et sikrere grunnlag for å vurdere om et oppgradert UV-anlegg gir tilstrekkelig barrierehøyde.

2.3. Tiltak for Furufalten vannverk

Dagens råvannskilde (Askelvdammen) har for lav kapasitet til å sikre stabil leveranse til Furufalten vannverk. Det påvist en grunnvannsforekomst i løsmasser som kan være egnet som ny vannkilde. Etablering og prøvepumping av fullskala brønner vil gi nødvendig dokumentasjon for om grunnvannsforekomsten kan benyttes som ny vannkilde til Furufalten vv.

Uttak av grunnvann vil normalt gi stabilt god vannkvalitet, særlig med hensyn til mikrobiologi og fargetall. Forutsatt at en farekartlegging ikke viser behov for ekstra desinfeksjon kan en slik vannkilde godkjennes uten desinfeksjon, men vanligvis anbefales UV også for slike anlegg.

For å oppnå en best mulig grunnvannskvalitet utarbeides det en klausuleringsplan for å begrense/forby arealbruk som kan føre til forurensning av grunnvannet. Planen utarbeides på grunnlag av resultatene av prøvepumpingen, potensielle forurensningskilder i tilrenningsområdet og grunnvannsforekomstens naturlige beskyttelse.

Før eventuell tilkobling til Kvalvik og omegn vannverk bør Furufalten vannverk beholde dagens vannkilder som reservevannforsyning. Generelle tiltak nevnt i kap. 2.1 er derfor også aktuelle for Furufalten vannverk, men utover dette ser vi ingen grunn til oppgradering av vannbehandlingen før grunnvannsalternativet er nærmere avklart.

3. VURDERING AV RESERVEVANNFORSYNING

I henhold til tilbudsgrunnlag og vårt tilbud skal det gjøres følgende vurderinger av reservevannforsyning til Lyngseidet og Furuflaten:

- i) Vurdering av reservevannkilder til eksisterende vannverk ved fortsatt drift av disse
- ii) Vurdering av hvorvidt eksisterende vannverk kan benyttes som reservevannkilde til hver av de to tettstedene ved eventuell sammenslåing av hovedvannforsyning med Kvalvik og omegn vannverk.

I tillegg blir det gjort en enkel vurdering av reservevannforsyning til Kvalvik vannverk. Dette begrunnes ved at det skal vurderes alternative løsninger for ny vannverksstruktur som omfatter sammenkobling av både Lyngseidet vv. og Furuflaten vv. med Kvalvik vv.

Behovet for reservevannforsyning blir også vurdert ut fra nødvendige tiltak foreslått i delrapport 1 og gjengitt i kap. 2.

3.1. Reservevann til Lyngseidet vannverk

Ut i fra dagens vannforbruk og framtidig næringsutvikling har Lyngseidet vannverk et maksimalt døgnbehov på ca.12 l/s. Vannverket har en betydelig lekkasjeandel slik at det bør være mulig å redusere vannbehovet til ned mot 10 l/s. Ved nærmere vurdering av reservevannkilde tas det utgangspunkt i et vannbehov på 12 l/s.

3.1.1. Overflatevann

Foruten Gjerdeelva er det kun Rottenvikvatnet (513 moh) med tilhørende vassdrag (Storelva) som har stor nok kapasitet til å forsyne Lyngseidet vannverk med nok vann til enhver tid. Rottenvikvatnet er også tidligere vurdert som vannkilde. Vi har ikke vannkvalitetsdata for verken Rottenvikvatnet eller Storelva. Rottenvikvatnet er et regulert magasin som benyttes til kraftproduksjon. Det er utløp fra kraftstasjon på kote 60, mens inntaket ser ut til å ligge i selve vatnet. På flybilder har vannet en turkis farge som kjennetegner vann med høyt innhold av silt og leire fra breerosjon. En stor del av nedbørsfeltet til vatnet består av to isbreer.

Figur 2 Kart som viser Rottenvikvatnet og utløpet fra kraftstasjon ved Storelva.

En vannforsyning fra Rottenvikvatnet har følgende ulemper:

- Krevende vannkvalitet på grunn av høy turbiditet som følge av breerosjon.
- Høye utbyggingskostnader grunnet lange vannledninger.
- Høye driftskostnader grunnet kjøp av vann fra lokalt kraftverk og høye kostnader til vannbehandling.

Det beste alternativet vil sannsynligvis være å ta vann nedstrøms utløpet fra kraftverket. Man slipper da å betale kraftverket for vannet. Her er alminnelig lavvannføring beregnet til 87 l/s (se vedlegg 1). For å begrense innholdet av siltholdig brevann kan inntaket legges like ovenfor utløpet fra kraftverket. Dette vil gi et nedbørsfelt på ca. 5 km² og en alminnelig lavvannføring på ca. 30 l/s, noe som indikerer at det kan oppstå situasjoner med lavere vannføring enn vannverkets vannbehov.

Behovet for vannbehandling må vurderes på grunnlag av en analyseserie av vannprøver som fanger opp årstidsvariasjoner. Det bør tas vannprøver fra elva både oppstrøms og nedstrøms utløpet fra kraftverket.

Eksisterende vannledning til Rottenvika har neppe tilstrekkelig dimensjon til å kunne benyttes som hovedvannledning. En utbygging herfra vil derfor kreve en ca. 1 km lang vannledning ned til fjorden og så en ca. 3,3 km lang sjøledning eller evt. ledning langs fylkesveien fram til Lyngseidet. Vannet må pumpes inn på nettet for å kunne levere tilstrekkelig trykk.

I samråd med Lyngen kommune har vi også vurdert andre overflatevannkilder mellom Kvalvika og Lyngseidet. Vannkilden med størst nedbørsfelt (kapasitet) er Finnelva. Et vanninntak i Lysdammen gir et nedbørsfelt på ca. 2,7 km² som tilsvarer en minstevannføring i størrelsesorden 5 l/s. Dette er såpass lite at dette alternativet ikke vil bli vurdert videre.

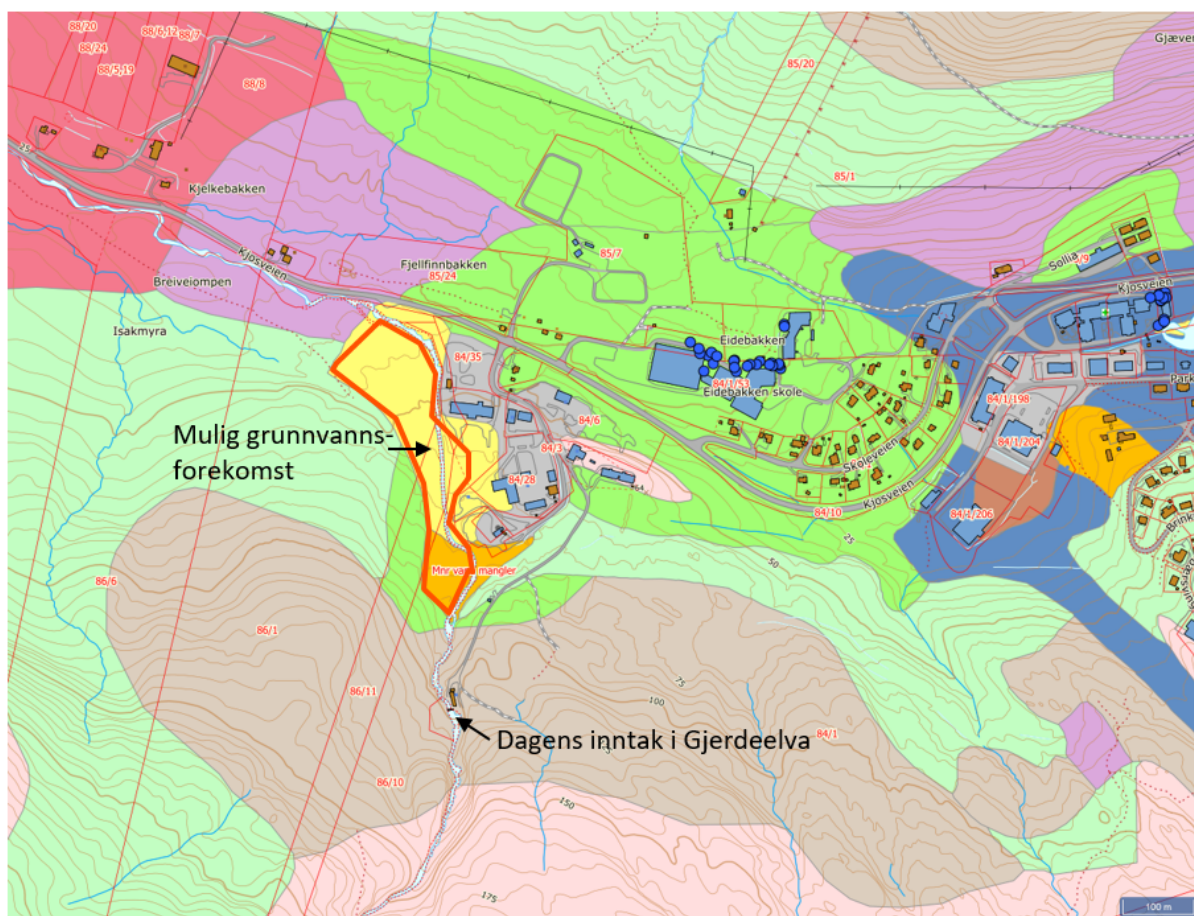
Det er også diskutert mulighetene for å benyttes Karnes og Oksvik vv. som reservevannkilde. Dette vannverket er koblet sammen med Kvalvik vv. og får vann derfra i perioder med lav vannføring i deres egen vannkilde, Danielelva. Problemet med denne løsningen er små ledningsdimensjoner. Hovedledningsnettet til Karnes vv. består stort sett av Ø90 og Ø110 mm vannledninger. For tilkobling til hovedvannledning til Lyngseidet vv. med denne dimensjonen trengs det ca. 2 km ny vannledning. Ut fra lengde, ledningsdimensjon og vanntrykk vil kapasiteten på denne overføringsledningen være mindre enn 5 l/s, men man kan øke kapasiteten noe ved å installere en pumpestasjon for å øke vanntrykket. For å oppnå en vannmengde på 12 l/s må ledningen være minst Ø160 mm, og da må det legges ny ledning fra hovedvannledningen til Kvalvik vv. og helt fram til Solbakkvollen like sør for Lyngseidet. Dette er en strekning på over 5 km, og vil medføre betydelige investeringskostnader.

Et annet problem er at Danielelva har for lav minstevannføring til at denne vannkilden kan gi en sikker vannforsyning til Lyngseidet vv.

3.1.2. Grunnvann

Med et såpass stort vannbehov er det kun aktuelt med grunnvannsuttak fra løsmasser. Det finnes ikke store elve- eller breelvavsetninger på Lyngseidet eller i umiddelbar nærhet. Det ble derfor ikke prioritert å gjøre grunnvannsundersøkelser i dette området høsten 2018.

Det finnes en liten breelv- og elveavsetning like nedenfor dagens elveinntak i Gjerdeelva (se 3). Avsetningen er bygd opp til øvre marine grense på 75 moh. Potensialet for grunnvannsuttak vil være avhengig av tykkelsen av vannmettet sand- og grus. Det er en del industribygg på østsiden av Gjerdeelva. Hvis det skal gjøres videre grunnvannsundersøkelser må faren for forurensning i tilknytning til disse avklares.

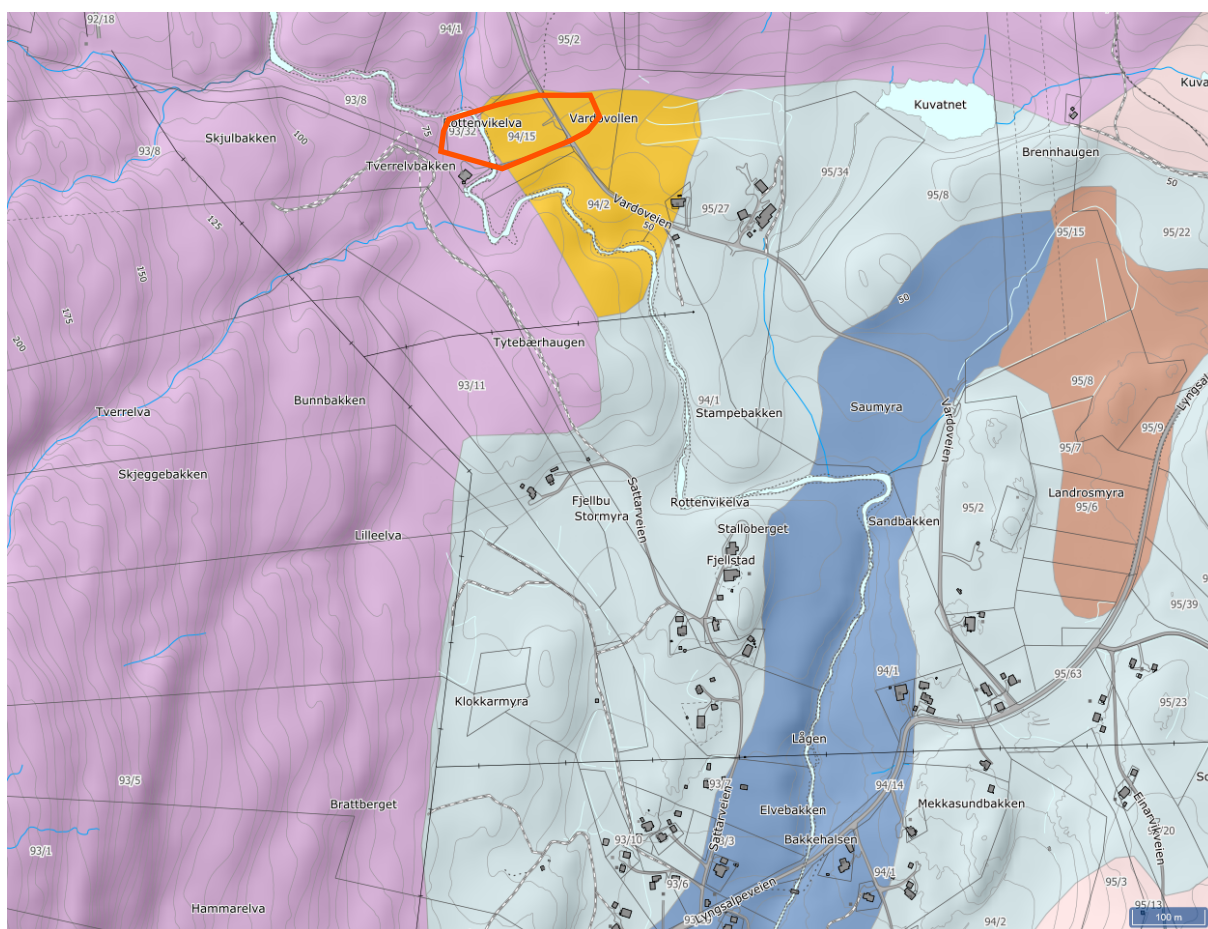

Figur 3 Løsmassekart som viser mulig grunnvannsforekomst i en elve- og breelvavsetning ved Gjerdeelva nedenfor dagens inntak.

I tillegg må det avklares i hvilken grad planlagt kraftverksutbygging av Gjerdeelva vil innvirke på grunnvannsforekomsten. Utløpet fra kraftstasjon er planlagt på vestsiden av Gjerdeelva omtrent midt på den mulige grunnvannsforekomsten som er avmerket på kartet i figur 3.

Fordelen med dette alternativet vil være at det vil gi lave utbyggingskostnader da området ligger nærme dagens vanninntak.

En annen mulig grunnvannsforekomst er en liten breelvavsetning ved utløpet fra kraftstasjonen ved Storelva ovenfor Rottenvika (se fig 4). Ut fra kart- og flybildestudier er det tvilsomt om tykkelsen av vannførende sand og grus er tilstrekkelig til store uttak av grunnvann, men dette må avklares ved nærmere grunnvannsundersøkelser hvis det skulle bli aktuelt å gå videre med dette alternativet. Dette må også ses i sammenheng med alternativet med å benytte Storelva som vannkilde.

Figur 4 Løsmassekart som viser mulig grunnvannsforekomst i en liten breelvavsetning ved utløpet fra kraftstasjonen ved Storelva.

3.2. Reservevann til Furufalten vannverk

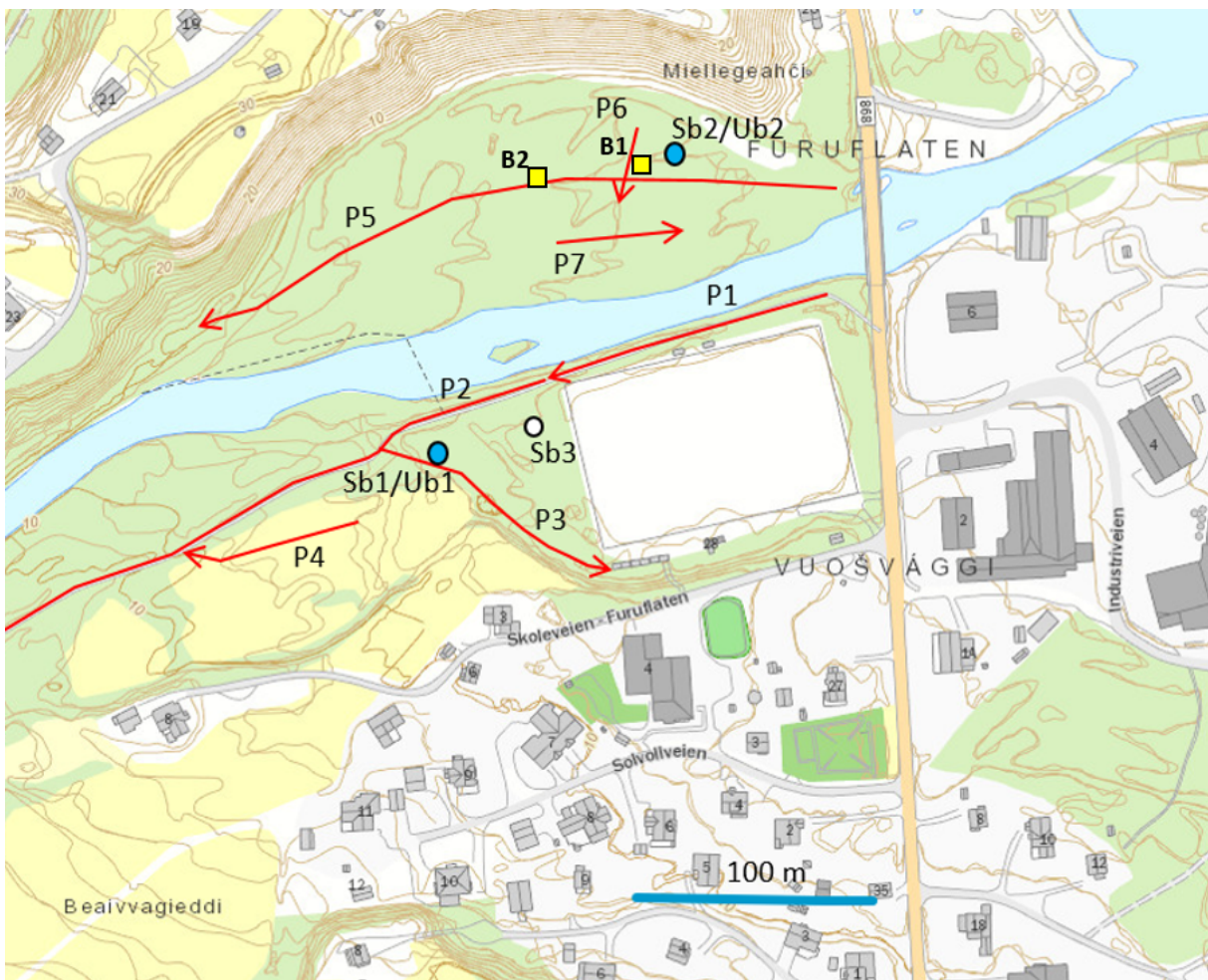
Ut i fra dagens vannforbruk og framtidig utvikling innen næring av befolkning har Furufalten vannverk et maksimalt døgnbehov på ca. 3,8 l/s. Også dette vannverket har en betydelig lekkasjeandel slik at det bør være mulig å redusere vannbehovet til ned mot 3 l/s. Ved nærmere vurdering av reservevannkilde tas det utgangspunkt i et vannbehov på 4 l/s.

3.2.1. Overflatevann

Vannverket forsynes i dag fra bekke-/elveinntak i Askeelva og Kabelbuktelva. På grunn av lang og sårbar vannledning, vanskelig tilgjengelige vanninntak, varierende vannkvalitet og lav minstevannføring er det etter vår vurdering lite aktuelt å satse videre på utbygging av flere overflatevannkilder i dette området. Vinteren 2018 måtte kommunen etablere et provisorisk vanninntak i Lyngsdalselva og pumpe råvann direkte inn på nettet. Vannkvaliteten i Lyngsdalselva er bra om vinteren da elvevannet ikke inneholder smeltevann fra breene. På grunn av høyt partikkelinnhold i sommerhalvåret er det ikke aktuelt å satse på Lyngsdalselva som vannkilde.

3.2.2. Grunnvann

Høsten 2018 ble det gjort grunnvannsundersøkelser på Furuflaten. Det ble påvist grunnvannsressurser i elve- og breelvavsetninger på begge sider av Lyngsdalselva fra fylkesveien og ca. 200 m oppover langs elva (se fig. 5). Det er gode muligheter for at et grunnvannsutak her vil dekke vannverkets vannbehov, men en sikker vurdering av dette krever etablering og prøvepumping av fullskala produksjonsbrønner. Dette er foreslått utført i 2019.

Figur 5 Kart som viser forslag til plassering av to stk. løsmassebrønner ved Furuflaten, samt utførte georadarmålinger (røde piler) sonderboringer og undersøkelsesbrønner (blå sirkler).

Hvis man lykkes med å etablere et grunnvannsnett som ny vannkilde til Furuflaten vannverk, vil vi i første omgang anbefale å beholde dagens vannkilder som reservevannforsyning.

Det kan også være aktuelt å knytte Furufalten vannverk sammen med Kvalvika vannverk. Dette er særlig aktuelt dersom grunnvannsundersøkelsene gir negativt resultat, men på sikt vil en sammenkobling av alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furufalten være en aktuell løsning da det vil styrke sikkerheten i vannforsyningen. Hvis dette blir aktuelt, og man i tillegg bygger ut en god vannkilde basert på grunnvann på Furufalten, kan man koble ut eksisterende bekke- og elveinntak. Dette vil gi store driftsfordeler da man slipper vedlikehold av to sårbare inntaksløsninger og en lang vannledning.

Hvis planlagt brønnetablering og prøvepumping av grunnvannsbrønner på Furufalten gir negativt resultat, vil det være aktuelt å undersøke mulighetene for grunnvannsuttak videre oppover langs Lyngsdalselva.

Vurderinger av reservevannkilde til Furufalten vannverk er dermed sterkt avhengig av om man lykkes med å bygge ut en ny hovedvannkilde basert på grunnvann. Det har dermed liten hensikt å vurdere dette videre før man har et sikkert svar på grunnvannsalternativet.

3.3. Reservevannforsyning til Kvalvik vv.

Kvalvik vannverk er knyttet sammen med Oksvik og Karnes vannverk, slik at Kvalvik vannverk kan benytte dette vannverket som reservevannkilde. Kapasitet på vannkilde, vannbehandling og vannledninger er såpass begrenset at dette ikke representerer en sikker reservevannkilde, men kan ha betydning i en krisesituasjon.

I forbindelse med kartlegging av grunnvannsressurser på strekningen Lyngseidet – Furufalten ble det høsten 2018 gjort omfattende grunnvannsundersøkelser langs Kvalvikelva nedenfor dagens vanninntak. Resultatene av undersøkelsene er presentert i egen rapport. Det ble ikke påvist sikre grunnvannsforekomster der det kan etableres rørbrønner for store uttak av grunnvann, men det kan være muligheter for betydelige grunnvannsuttak fra en kildehorisont ved Iselvvollen. Det må også poengteres at utførte undersøkelser ikke var detaljerte nok til at alle områder ble vurdert tilstrekkelig.

I kap. 5.2 i grunnvannsrapporten står det: *Hvis en videre gjennomgang av vannforsyningen på strekningen Lyngseidet – Furufalten viser at det er behov for en supplerende vannkilde/reservevannkilde i Kvalvika, bør det vurderes videre undersøkelser av grunnvannsforekomsten på Iselvvollen. Videre undersøkelser her vil også avhenge av resultatet av etablering og prøvepumping av løsmassebrønner ved Furufalten. Hvis disse brønnene får stor nok kapasitet til å fungere som reservevannkilde til de andre vannverkene på strekningen Lyngseidet – Furufalten, vil behovet for å utvikle en ny grunnvannsforekomst i Kvalvika være mye mindre.*

Vi vil derfor anbefale å avvente videre grunnvannsundersøkelser i Kvalvika inntil det er bestemt hvilke vannverk som skal kobles sammen og hvilke vannkilder det skal satses på.

Et annet moment som må vektlegges er behovet for og kostnadene med et nytt vannbehandlingsanlegg (VBA) i Kvalvika. Hvis det må bygges et nytt VBA som omfatter membranfiltrering, kjemisk felling eller lignende kan dette medføre såpass store investerings- og driftskostnader at alternative vannbehandlingsmetoder eller andre vannkilder bør vurderes nærmere. Dette kan være naturlig rensing i grunnen ved kunstig infiltrasjon av elvevann i åpne basseng eller grøfter og uttak av grunnvann i brønner nedstrøms. Dette vil kunne gi såpass god naturlig filtrering at det vil være tilstrekkelig med UV som hygienisk barriere i vannbehandlingen. En nærmere utredning av dette alternativet krever supplerende grunnvannsundersøkelser med georadarmålinger, sonderboringer, prøvebrønner, infiltrasjonstester i gravde basseng/grøfter etc.

4. VURDERINGER AV VANNVERKSTRUKTUR

4.1. Generelt

Dette kapitlet omfatter vurderinger av alternative løsninger for en framtidig vannverkstruktur for Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk. Følgende alternativer vil bli vurdert:

- Videre utvikling av separate vannverk, dvs. opprettholdelse av dagens vannverksstruktur.
- Sammenkobling mellom Kvalvik vannverk og Lyngseidet vannverk.
- Sammenkobling mellom Kvalvik vannverk og Furuflaten vannverk.
- Sammenkobling mellom alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furuflaten.

Fordeler og ulemper skal vurderes for hvert alternativ og i et eget kapittel vil det bli gjort kostnadsberegninger for alle de fire alternativene. Vurderingene vil bli gjort ut fra krav og bestemmelser i Drikkevannsforskriften.

4.2. Videre utvikling av separate vannverk

Dette er en løsning som forutsetter at både Lyngseidet vv. og Furuflaten vv. har en god og sikker vannforsyning i henhold til Drikkevannsforskriften. I henhold til §9 i forskriften skal Vannverkseier sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid. For å levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid, vil det være fornuftig å ha en supplerende vannkilde/reservevannkilde. I foregående kapittel ble det gitt en oversikt over mulige reservevannkilder til de to vannverkene.

4.2.1. Lyngseidet vannverk

Med bakgrunn i en gjennomgang av hele vannverket (se delrapport 1) ble det i kap. 2 for Lyngseidet vannverk foreslått flere tiltak for at vannverket skal kunne levere nok og godt vann til enhver tid. Tiltakene tar utgangspunkt i at det blir bygd kraftverk på Gjerdeelva og at vannverket forsynes fra tilløpstunnelen til kraftverket. Dette betyr at inntaket flyttes lengre opp i elva noe som gir litt mindre nedbørsfelt, men mindre aktivitet i nedbørsfeltet. Kraftverkets tilløpstunnel/tilløpsrør utgjør et stort magasin som oppveier for mindre nedbørsfelt.

I kap. 2 ble følgende tiltak anbefalt:

- Bedre beskyttelse av nedbørsområde. Dette kan omfatte forbud mot camping/leirslagning nær elv/bekk, bedre tilrettelegging for camping m/toalettløsning utenfor vannkildens nedbørsfelt, bedre informasjon om vannkilden og restriksjoner i nedbørsfeltet.
- Bygging av høydebasseng for økt lagring av rentvann noe som gir økt sikkerhet i vannforsyningen. Behovet for dette må ses opp mot å benytte tilløpstunnelen som basseng og hvilke begrensninger dette gir.
- Økt vannbehandling. For å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde for bakterier, virus og parasitter må dagens UV-behandling oppgraderes med nytt UV-anlegg og bedre overvåkning. Dette kan også være nødvendig med et behandlingstrinn for fargefjerning før UV. Dette kan bestå av membranfiltrering eller kjemisk felling/koagulering. Behovet for fargefjerning må vurderes ut fra en prøvetaksperiode ved planlagt inntaksdam for kraftverket.

Det største problemet er vannkildens kapasitet og sårbarhet. I lange kulde/tørkeperioder der kraftverket ikke er i drift fordi vannføringen er for liten i forhold til turbinens driftsbetingelser vil magasinert vannvolum i tilløpsrøret måtte dekke hele vannbehovet. Det er begrenset hvor lang tid dette vannet rekker. I tillegg vil denne vannforsyningen være meget sårbar med hensyn til nødvendige tiltak som forårsaker lengre driftsstans eller at vannkvaliteten blir påvirket. Vannverket

må dermed beholde eksisterende elveinntak og benytte dette i perioder det ikke er nok vann i tilløpstunnelen.

I kap. 3 ble det vurdert alternative reservevannkilder, der et inntak i Storelva like nedstrøms kraftstasjonen fra Rottenvikvatnet ser ut til å være det mest realistiske alternativet såfremt det ikke finnes egnede grunnvannsforekomster i området langs Gjerdeelva nedenfor dagens vanninntak.

I kap. 6 er det gjort overslagsberegninger av kostnadene for å gjennomføre disse tiltakene.

4.2.2. Furuflaten vannverk

I kap. 3 ble det for Furuflaten vannverk foreslått følgende tiltak for at vannverket skal kunne levere nok og godt vann til enhver tid:

- Utbygging av grunnvannsanlegg med nødvendig vannbehandling og klausulering av tilrenningsområdet
- Økt bassengkapasitet. Det legges opp til å pumpe rent grunnvann inn på ledningsnett og bygge et sidebasseng/høydebasseng i nærheten av dagens silhus.

Hvis man lykkes med å etablere et grunnvannsanlegg bør dagens vannkilde beholdes som reservevannkilde inntil videre. Hvis man ikke lykkes med foreslåtte grunnvannsanlegg, anbefales det å gjøre grunnvannsundersøkelser lenger innover dalen langs Lyngsdalselva, og hvis ikke dette heller lykkes må man øke kapasiteten på dagens anlegg ved å ta inn flere bekker/elver, samt etablere en reserveløsning basert på et inntak i Lyngsdalselva. I delrapport 1 kom det også fram at dagens vannbehandling ikke er tilstrekkelig til å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde mot forurensning. Det kan derfor være behov for oppgradering av vannbehandlingen med f. eks. membranfiltrering eller kjemisk felling.

I kap. 6 er det gjort overslagsberegninger av kostnadene for utbygging av grunnvann. I og med at dette er det klart beste og billigste alternativet vil vi ikke beregne kostnader for andre alternativer før dette er nærmere utredet og evt. forkastet.

4.2.3. Fordeler og ulemper med separate vannverk

I dette delkapittelet gis det en vurdering av fordeler og ulemper med fortsatt drift av separate vannverk.

Fordeler:

- Kommunen kan fritt bygge ut og videreutvikle egne vannverk uten å forholde seg til Kvalvik og omegn vannverk. Ut fra dagens vannverksstruktur er det meget lite aktuelt å knytte sammen Lyngseidet vannverk og Furuflaten vannverk uten at man samtidig tilknytter Kvalvik vannverk.
- Man unngår forhandlinger om vannrettigheter og søknader om konsesjon for økt uttak fra Kvalvikelva.
- Man unngår lange og sårbare overføringsledninger for å knytte vannverkene sammen.
- En separat utbygging kan gi lavere utbyggingskostnader. Dette vil være avhengig av nødvendig oppgradering av vannbehandling og tiltak for økt leveringssikkerhet som vil innebære tilkobling til reservevannkilder.

Ulemper:

- Hvis hvert vannverk skal ha både hovedvannkilde og reservevannkilde, må kommunen drifte flere vannkilder og flere vannbehandlingsanlegg (VBA), noe som sannsynligvis vil bety økte driftsutgifter, særlig i form av økt tidsforbruk til ettersyn og vedlikehold.
- Lite fleksible løsninger. Separate løsninger gir ingen muligheter til samkjøring av vannverk og bruk av felles vannkilder.
- Høye kostnader til utbygging av egne reservevannløsninger for hvert vannverk.

4.3. Sammenkobling mellom Kvalvik vannverk og Lyngseidet vannverk

Dette alternativet omfatter en ny vannledning mellom Kvalvik vannverk og Lyngseidet vannverk. Denne vannledningen er nærmere beskrevet i kap. 5.

Det foreligger to alternative løsninger for sammenkobling mellom Lyngseidet vannverk og Kvalvik vannverk:

1. Nytt VBA nær elveinntak og rentvannsledning til Lyngseidet. Dagens VBA til Kvalvik vannverk har neppe kapasitet til å forsyne Lyngseidet vannverk, og i tillegg anbefales økt vannbehandling. Det må forhandles med Kvalvik vannverk om det skal bygges nytt felles VBA, eller om kommunen skal bygge et eget anlegg.
2. Egen råvannsledning fra silhus og til dagens vanninntak/vannbehandlingsanlegg ved Gjerdeelva.

For begge alternativene vil det være aktuelt med høydebasseng. Høydebassenget bør legges etter vannbehandlingsanlegget.

Etablering av vannbehandlingsanlegget nær inntaket/silhuset ved Kvalvikelva her følgende fordeler:

- Muligheter for å tilknytte eventuelle framtidige abonnenter mellom Kvalvika og Lyngseidet.
- Lyngseidet vannverk da får to uavhengige vannkilder med hvert sitt VBA, noe som gir økt sikkerhet i vannforsyningen.
- Man slipper oppgradering av vannbehandlingsanlegget eller bygging av nytt VBA ved en eventuell senere tilknytning til Furuflaten vannverk. Bygging av felles VBA for Lyngseidet vv. og Kvalvika vv. vil være den beste løsningen hvis Furuflaten vv. skal tilknyttes.
- Det vil være mulig for Kvalvik vannverk å forsynes fra Lyngseidet vannverk ved Gjerdeelva via den nye rentvannsledningen.
- Det vil være mulig å bygge et felles høydebasseng for Lyngseidet vv. og Kvalvik og omegn vv.

Kvalvik vannverk er godkjent av Mattilsynet med dagens UV-behandling. Vannkvaliteten i Kvalvikelva er noe påvirket av beitedyr. I delrapport 1 ble det påpekt at dagens drift, vannbehandling og restriksjoner i nedbørsfeltet ikke gir tilstrekkelig barrierehøyde mot forurensning. Med fortsatt beiting av sau og rein og fortsatt tilrettelegging for turisme i nedbørsfeltet synes det nødvendig med et oppgradert UV-anlegg. I tillegg kan det bli nødvendig med et behandlingstrinn for fargefjerning for å øke barrierehøyden og for å øke effekten av UV. Membranfiltrering, kjemisk felling eller lignende er aktuelle metoder for fargefjerning. I tillegg bør kunstig infiltrasjon i løsmasser i nærheten av dagens vanninntak vurderes for fargefjerning og bedre hygienisk kvalitet.

En ulempe med å bygge VBA nær vannkilden i Kvalvika er at det ikke vil være mulig å bygge et felles VBA for både vann fra Kvalvikelva og Gjerdeelva, noe som er mulig hvis det legges kun råvannsledning fra Kvalvikelva og til Gjerdeelva. Dette anses likevel som lite aktuelt da vi anbefaler at Gjerdeelva kun får status som reservevannkilde. En annen ulempe er muligens noe høyere

utbyggingskostnader. Dette vil være avhengig av kostnadene til nytt VBA ved Kvalvikelva og hvor stor kostnadsreduksjon man kan oppnå ved å knytte seg til Lyngseidet vannverk nærmere Kvalvika i forhold til tilknytning ved VBA ved Gjerdeelva.

I det videre arbeidet vil vi ta utgangspunkt i et nytt VBA ved inntaket/silhuset ved Kvalvikelva og rentvannsledning for tilkobling til hovedvannledningen nær Lyngseidet. Anlegget dimensjoneres slik at det i framtiden også kan forsyne Kvalvik vannverk, Furufalten vannverk og Oksvik og Karnes vannverk.

De største fordelene ved å knytte sammen Lyngseidet vannverk og Kvalvik og omegn vannverk er:

- Økt sikkerhet i vannforsyningen på hele strekningen mellom Lyngseidet og Kvalvika i og med at alle abonnentene blir tilknyttet vannverk med muligheter for forsyning fra minst to forskjellige vannkilder med eget VBA. Gjerdeelva blir i tillegg til Oksvik og Karnes vv. reservevannkilde til Kvalvik vannverk.
- Enklere og rimeligere drift i forhold til om begge vannverkene må bygge egen reservevannforsyning.
- Muligheter for tilkobling av flere abonnenter.

De største ulempene er:

- Betydelige utbyggingskostnader til nytt VBA og ny vannledning.
- Løsningen krever en avklaring med Kvalvik vannverk og en avtale med bruk av felles vannkilde og eventuelt felles VBA og høydebasseng.

4.4. Sammenkobling mellom Kvalvika vannverk og Furufalten vannverk

Dette alternativet omfatter en ny vannledning fra Pollen til Furufalten, og er nærmere beskrevet i kap.5. Dette betyr at Furufalten får rentvann fra Kvalvik vannverk. Det vil ikke være mulig å tilknytte flere abonnenter på strekningen Pollen – Furufalten. Dette alternativet er mest aktuelt hvis det ikke lykkes å bygge ut et grunnvannsanlegg på Furufalten, fordi vannledningen fra Kvalvika da vil bli ny hovedvannkilde til Furufalten.

Fordelene med denne løsninger er:

- Sikker vannforsyning til Furufalten fra to uavhengige vannkilder.
- Under forutsetning av at det kan etableres et grunnvannsanlegg ved Furufalten vil man kunne legge ned eksisterende vannkilder til Furufalten vannverk. Dette har store driftsmessige fordeler.
- Muligheter til å forsyne Kvalvik vv. med vann fra Furufalten vv. noe som gir en styrking i vannforsyningen til Kvalvik vv.

Mulige ulemper:

- Høye investeringskostnader til vannledning (hovedsakelig sjøledning).
- Sårbar vannledning mht. lekkasjer.
- Furufalten vv. får vann fra Kvalvik vannverk, og må dermed betale for dette vannet.

4.5. Sammenkobling mellom alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furufalten.

Ut fra dagens vannverksstruktur er det meget lite aktuelt å knytte sammen Lyngseidet vannverk og Furufalten vannverk uten at Kvalvik vannverk knyttes til samtidig.

Per i dag fines følgende vannverk på denne strekningen:

- Lyngseidet vannverk
- Oksvik og Karnes vannverk
- Kvalvik vv
- Furufalten vv.

Oksvik og Karnes vannverk er allerede tilkoblet Kvalvik vannverk og benytter deres vannkilde i tørke/kuldeperioder. Legging av en ny rentvannsledning fra vanninntaket i Kvalvikelva og til Lyngseidet vil gjøre det mulig med en ny avgreining til Oksvik og Karnes vv. i og med vannverket i dag har vanninntak i Danielelva like ovenfor aktuell trase for ny vannledning mellom Kvalvikelva og Lyngseidet. I tillegg vil denne nye vannledningen som vil gå like ovenfor bebyggelsen, gjøre det mulig med tilkobling av nye abonnenter. Vi har ikke oversikt over hvor stort dette potensialet er.

Sammenkobling mellom Kvalvik vannverk og hhv. Lyngseidet vv. og Furufalten vv. er omtalt i kap. 4.3 og 4.4. Denne løsningen gir dermed mulighet til at alle eksisterende abonnenter til vannverkene og evt. nye abonnenter kan forsynes fra samme vannforsyningssystem.

Dette har følgende fordeler:

- Sikker vannforsyning i hele forsyningsområdet der alle tilknyttede abonnenter har mulighet til å forsynes fra minst to forskjellige vannkilder med egen vannbehandling.
- Totalt gir denne løsningen drift av færre vannkilder og vannbehandlingsanlegg enn om hvert vannverk skal ha egen vannkilde med reservevannforsyning og godkjent vannbehandling.
- Vannforsyningen vil være godt tilrettelagt for en kommunal overtagelse av Kvalvik vv. Selv om dette ikke er en aktuell løsning i dag, så kan dette bli aktuelt på sikt.
- Løsningen legger til rette for bygging av et felles VBA for Lyngseidet vannverk og Kvalvik og omegn vv. Dette vil ha klare fordeler ved forsyning til Furufalten vannverk som da kan få vann fra samme VBA som Lyngseidet vannverk.

Ulemper

- Høye investeringskostnader til nytt ledningsnett, VBA og høydebasseng.
- Løsningen krever en avklaring med Kvalvik vannverk og en avtale med bruk av felles vannkilde og eventuelt felles VBA.

4.6. Vannrettigheter og klausulering Kvalvika

Kvalvik vannverk har rettigheter til vannuttak i Kvalvikelva. Uttaket ble etablert før ny vannressurslov trådte i kraft i 2001, så vannverket har sannsynligvis ikke konsesjon på uttaket, men har trolig rettigheter til vannuttak gjennom private avtaler. Uttak av vann til Lyngseidet vannverk og eventuelt Furufalten vannverk vil kreve avtale med Kvalvik vannverk. I tillegg vil økt uttak fra Kvalvikelva kreve konsesjon i henhold til vannressurslovens §5 og §8. Det må derfor utarbeides en konsesjonssøknad der selve tiltaket og mulige konsekvenser av tiltaket beskrives og utredes.

Søknaden må inneholde:

- Beskrivelse av tiltaket
  - Uttatt vannmengde (økning i forhold til dagens situasjon). Oppgis i maksimal døgnuttak og gjennomsnitt over året.
  - Formålet med vannuttaket

- Beskrivelse av inntaksløsning
  - Hydrologisk utredning
  - Vannføring, gjennomsnittlig vannføring og minstevannføring
  - Uttatt vannmengde i forhold til vannføring
- Konsekvenser av vannuttaket
  - Konsekvenser av redusert vannføring.
  - Konsekvenser av tiltak ved inntaket.
  - Konsekvenser i byggeperioden
  - Andre mulige konsekvenser utenom selve vassdraget

I delrapport 1 og kap. 2 blir det påpekt at det er nødvendig med klausulering av nedbørsfeltet til Kvalvikelva der det legges inn restriksjoner på arealbruken. Dette kan kreve avtaler med hver enkelt grunneier der grunneier vil ha rett til erstatning dersom restriksjonene setter klare begrensninger på næringsutøvelse som for eksempel beiting. Dette kan bli en svært omfattende og dyr prosess ettersom det vil berøre ca. 20 forskjellige grunneiere. Etter vår vurdering er det derfor lite aktuelt å legge restriksjoner på beiting, men heller legge restriksjoner/føringer på plassering av samletrøer der det gjerne blir størst belastning mht. forurensning. Videre vil vi heller ikke foreslå strenge restriksjoner på friluftslivet, men leirslagning/camping nær åpne vassdrag bør forbys (nærmere enn 50 m). Videre har vi foreslått utplassering av toalett ved større parkeringsplasser som benyttes som utgangspunkt for turer.

Disse restriksjonene krever etter vårt syn ikke spesifikke avtaler med hver enkelt grunneier, men det kreves bedre opplysning om at man befinner seg i et nedbørsfelt til en drikkevannskilde, samt informasjon om restriksjoner og hvordan man opptrer innenfor tilrenningsområdet. Dette kan være informasjon om:

- Ferdsel og særlig motorisert ferdsel i utmark.
- Camping og leirslagning. Forbud innenfor en sone nærmere enn 50 m fra elver/bekkeløp.
- Toalett. Informasjon om hvor det finnes toalett og evt. forbud mot å benytte naturen som toalett innenfor vannkildenes nedbørsfelt.

4.7. Tilknytningsplikt

En ny vannledning mellom Kvalvika og Lyngseidet vil passere flere eiendommer som ikke er tilknyttet vannverk i dag. For disse eiendommene kan vannverkseier kreve tilknytning i henhold til Plan- og Bygningslovens § 27-1 annet ledd og 27-2 annet ledd. Tilknytningsplikten kan også i hht. §30-6 omfatte fritidsbebyggelse hvis dette er bestemt i plan (kommunedelplan, reguleringsplan etc). Hvor mange eiendommer dette berører kan vurderes ut fra ledningskartet for Kvalvik og omegn vannverk og Karnes vannverk. Nærmere informasjon finnes i VA-jus-databasen (

<https://va-jus.no/hjelpemidler/standardbrev/tilknytningsplikt/>), *der det står:*

Bygninger som ligger på en eiendom hvor offentlig vann- og avløpsledning går

- over eiendommen,
- i veg som støter til eiendommen eller
- over nærliggende areal,

skal etter plan- og bygningslovens §§ 27-1 annet ledd og 27-2 annet ledd knyttes til de offentlige ledningene.

Vår erfaring er at kommunene praktiserer tilknytningsplikten forskjellig. Kommunene vil alltid ta hensyn til lokale forhold som kvaliteten på den private vannforsyningen, kostnadene ved tilknytning og hvor mange og hvilke typer eiendommer som berøres. Vi vil derfor anbefale at kommunen først undersøker hvilke eiendommer som kan være aktuelle for tilknytning, om de er interessert i tilknytning og hvilke kostnader tilknytningen vil innebære for den enkelte abonnent. Når kommunen har denne oversikten kan man så benytte tilknytningsplikten overfor eventuelle beboere som ikke vil tilknyttes frivillig.

5. FORSLAG TIL NYE LEDNINGSTRASEER

5.1. Ny ledningstrase Kvalvika – Lyngseidet

Dersom det skal etableres en vannledning fra Kvalvika til Lyngseidet som kun skal forsyne Lyngseidet er det tilstrekkelig at denne dimensjoneres for 12 l/s. Vannbehandlingsanlegget i Kvalvika ligger på ca. kote 53. Vannledningen til Lyngseidet må kobles sammen med eksisterende vannledning som ligger langs Fylkesveien sør for Lyngseidet. Denne vannledningen ligger på ca. kote 10.

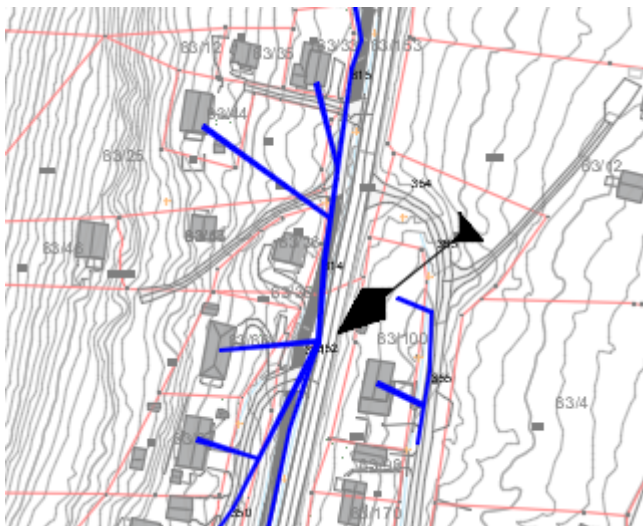
Ved bruk av Colebrook-White formel kan det beregnes hvilken ledningsdimensjon som må velges for å kunne levere min. 12 l/s. I beregningen er trykk inn satt til 4,5 bar og trykk ved utløp er satt til 4,0 bar. Her må det sees på hvilken installasjon som er korrekt for at dette skal oppfylles. Vannet ut av vannbehandlingsanlegget vil ikke ha trykk, men det kan enten trykkes før det forlater vannverket eller på strategisk plassering langs ledningsnettet. Dette er nærmere vurdert i beskrivelsen av traseene.

Ved dimensjonering med inngangsverdi 4,5 bar og 5200 m lang vannledning viser beregningen at vannledning Ø160 kan benyttes. Ved inngangsverdi 0 bar og 5200 vannledning vil samme vannledning kun levere 2,8 l/s. Vannledning Ø200 vil levere 26,1 l/s ved 4,5 bar inngangstrykk og 5,0 l/s ved 0 bar. I denne utredningen er det derfor valgt en vannledning med Ø160. Det gjøres oppmerksom på at kravet til brannslukkevann etter TEK17 er 20 l/s for bolighus. Ved reguleringsplaner for ny boligbebyggelse kan man oppleve å ikke få byggetillatelse dersom det ikke er tilgjengelig en slik slukkemengde. Kommunen bør ha dette i mente når de vurderer om det skal etableres vannledning Ø160 eller Ø200.

Fra eksisterende vannverk og nordover går det i dag en tursti fram til Lysdammen over Solhollia. Denne stien er tenkt benyttet som utgangspunkt for ny trase. Ved vurdering av denne traseen ble det tidlig klart at stien gikk opp på ryggen i terrenget hvor det ville være anleggsteknisk vanskelig å etablere ny vannledning. Ledningen ble også svært bratt i enkelt partier. I tillegg ble ledningen liggende fra kote 53 og opp til kote 117. Fra Lysdammen og ned til bebyggelsen på Lyngseidet var det vanskelig å finne en ledningstrase som var egnet. Det er bratt terreng og mye fjell i dagen.

Det er derfor vurdert tre andre traseer mellom Kvalvika vannverk og Lyngseidet.

Alle vannledningstraseene må fram til punktet vist i figur 6. I dette punktet endres dagens ledningsdimensjon fra Ø160 til Ø110. Det er 850 meter ledningsnett som må oppgraderes fra Ø110 til Ø160. Dette anbefales utført med bruk av gravefrie løsninger som for eksempel utblokking. Dette er svært kostnadsbesparende i forhold til tradisjonell graving og det tillater at trafikkavviklingen kan gå som normalt mens anleggsarbeidene pågår (med unntak av graving på kummer eller tilkoblinger i kummer som er plassert i selve veien).

Figur 6. Punkt hvor ledningsdimensjon endres fra $\varnothing 160$ til $\varnothing 110$ er vist med pil. Ledningsnettets må derfor utbedres sørover.

De tre ulike trasealternativene er vist i vedlegg 2. Alternativene er navnet A, B og C.

Alternativ A

Denne traseen er mest lik det opprinnelig forslaget fra Lyngen kommune, og går mot nord etter VBA ved Kvalvikelva. Traseens høyeste punkt i terreng er kote 97 og med vannledning på kote 95. Ledningen følger de laveste områdene hvor det er ikke så bratt som langs selve stien. Traseen er 5300 meter lang, og avsluttes ved kumpunkt 619. Fra kum 619 til kum 351/352 er det 620 meter med 110 mm vannledning som også med utbedres.

Dersom vannet trykkes til 4,5 bar før det slippes til kommunalt ledningsnett, vil vannet teoretisk kunne stige til kote 98 uten ytterligere trykkøkning. Høyeste punkt på traseen blir liggende på kote 95. Punktet er ca. 3140 meter etter vanninntaket. Beregning av trykket i dette punktet viser at trykktapet i ledningen fører til at vannet ikke når opp til det høyeste punktet. Det må derfor etableres en trykkøkning på vannledningen. Det anbefales at denne plasseres før vannledningen krysser Henrikelva. Her kan det plasseres en trykkøkningstasjon der vannledningen krysser traktorvegen som går inn til fjellet. Ved å øke trykket i dette punktet vil man klare å få vannet over det høyeste punktet på kote 95, men da må også trykket reduseres på vei ned fra fjellet. Det anbefales at en trykkreduksjon plasseres i Solvhovlia. Her ligger vannledning på ca. kote 38. Plasseringen gir mulighet for adkomst med bil.

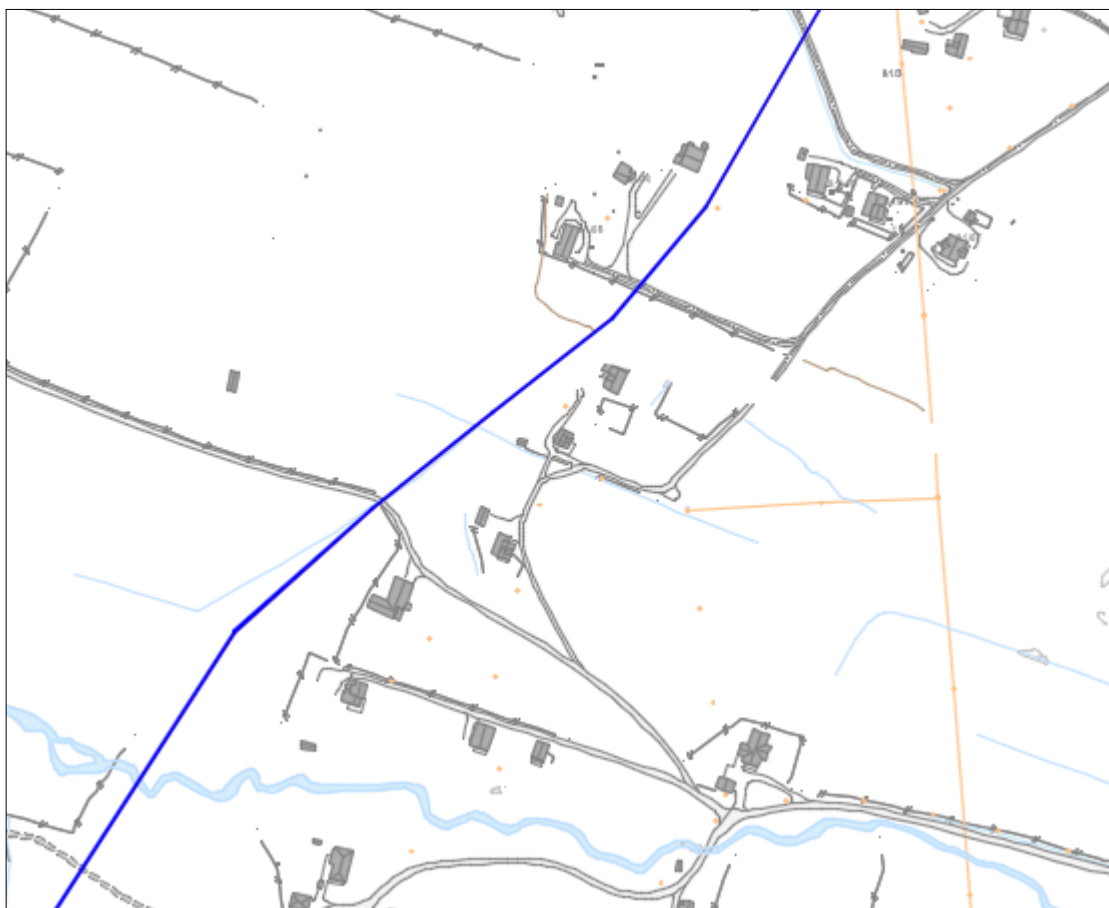
Alternativ B

Denne traseen går mot nordøst fra Kvalvikelva, og er tilpasset terreng og gårder slik at den i minst mulig grad kommer i konflikt med eksisterende bebyggelse og riksvei 868. Vannledningens høyeste punkt er planlagt VBA ved Kvalvikelva. Traseen er 5300 meter lang frem til kumpunkt 699. Dette betyr at det i tillegg må oppgraderes 850 meter med eksisterende $\varnothing 110$ vannledning. Vannledningen vil teoretisk kunne levere 14.4 l/s i kumpunkt 699 dersom det velges DN160 PE100 SDR11. Endres dimensjon til $\varnothing 200$ er teoretisk vannmengde i punktet 26.1 l/s.

Fordelen med denne traseen fremfor trase A er at den ikke har behov for trykkøkning og det antas at det ikke vil være behov for særlig sprenging under anlegg av traseen. Traseen er lettere tilgjengelig for utbedring ved eventuelle brudd og tilkobling til vannledningen kan enkelt utføres dersom det er ønskelig å føre vann til husstander som ikke er tilknyttet fellesvannverk.

Etter Henrikelva krysser ledningen inn mellom de lokale gårdene; øst for Rastejord og vest for Skjellvollveien 21, under Storhaugen (se figur 7).

Figur 7. Vannledning der den krysser Henrikelva og videre nordover. Vannledningen vises med blå linje, høyspent vises med oransje linje.

Ulempen med denne traseen er at den går tettere på bebyggelsen og det vil være nødvendig med graving i jordbruksområder hvor det i dag dyrkes gras. Traseen går langs fylkesvei 868 fra Lyngsfjordveien 297 og til kumpunkt 699. Dette er en lengde på 2,7 km.

Alternativ C

For å unngå at traseen følger langs fylkesveien, og må krysse gjennom mange innkjørsler til boliger, er traseen lagt lengre vest for å i mindre grad berøre boligene. Her finnes det to ulike løsninger. Første deletappe kan gå 560 meter over jordet, parallelt med høyspentmasta.

Traseen vil stige svakt opp til kote 27 (fra kote 23,5). Det vil ikke være behov for installasjon av trykkøkning. Traseen treffer trase B ved innkjøringa til øvre Karnesvei. Herfra går traseen videre langs fylkesvegen i 2,2 km.

I stedet for å legge vannledningstraseen ned til fylkesveien ved Øvre Karnesvei kan vannledningen legges utenfor bebyggelsen og opp i fjellet forbi Lilleng, Ringstad, Bergås og Kilakken. Denne traseen går opp på et høydedrag hvor vannledningen kommer opp på kote 70. Vannhastigheten på topppunktet blir da såpass lav at kapasiteten er beregnet til kun 8,5 l/s. Det bør derfor vurderes trykkøkning for denne trase-seksjonen for å opprettholde kapasiteten. Her bør det utføres mer nøyaktige beregninger i detaljprosjekteringen. Vannledningen er lagt inntil gårdsveien som går i fjellet på det aktuelle stedet. Vannledningen er ført ned til fylkesveien ved Øvre Karnes. Traseen er 2,3 km og gjør at den totale vannledningen blir litt lengre enn om man velger traseen langs fylkesveien. Til gjengjeld slipper ledningen å komme i konflikt med fylkesveien og private eiendommer og innkjørsler.

Alle tre alternativene er kostnadsberegnet i kapittel 6.

5.2. Ny ledningstrase Kvalvika - Furuflaten

Kvalvik og omegn vannverk har vannledning til Pollen og videre en sjøledning ut til Sandviken. Det er vurdert to alternative ledningstraseer til Furuflaten:

Alternativ A: Sandviken – Furuflaten.

Alternativ B: Pollen – Furuflaten.

Alternativ A

Det går i dag en 63 mm vannledning fra Pollen til Sandviken. Ledningen som tilhører Lyngen kommune ble lagt for å få fram sikker vannforsyning til 4-5 husstander ved Sandvika. Denne ledningen har for liten kapasitet til å kunne benyttes som en del av et nytt ledningssnett til Furuflaten. Man må dermed legge en ny sjøledning fra Pollen til Sandvika, videre over fastlandet ved Sandvika og videre med sjøledning fram til Furuflaten.

Dersom trykket innerst i Pollen er 4,5 bar, og vi antar at ruheten til ledningen er 0,1, lengden på ledningen er 5000 meter, viser beregning med Colebrook-Whites formel at en 110 mm vannledning kun vil klare å levere 2,9 l/s på 3,0 bar. Økes dimensjon vannledning til 160 mm, kan vannledningen levere 8,0 l/s. Ut i fra denne beregningen anbefales derfor at det etableres vannledning DN160 PE100 SDR11.

Undersøkelser viser at det er 4 sjøkabler som krysset sjøen mellom Furuflaten og Sandviken (figur 10). Kystverket tillater ikke at vannledninger krysser sjøkabler. Det ble derfor nødvendig å finne en alternativ trase som både går over land og vann.

Traseen krysser først Sandviken og gården på adressen Sandvikveien 387. På denne adressen er det registret et funnsted for arkeologisk minne (se figur 8). Stedet er automatisk fredet og vannledningen må legges utenfor.

Ut mot Storfjorden er det et nytt registrert kulturminne på strandas nordøstre side. Vannledning må derfor etableres på den søndre siden av stranda.

Total lengde fra Pollen til Furuflaten vil bli ca. 6 km hvorav ca. 0,4 km legges på land ved Sandvika. Sjøbunnen antas å bestå av sandige elveavsetninger fra Lyngsdalselva. Sjøområdet blir raskt 50 meter dypt, og det antas at sjøbunnen er jevnt dyp i valgt trase. Dersom man skal gå videre med denne sammenkoblingen må det gjøres sjøbunnsundersøkelser for å bekrefte at valgt trase kan benyttes.

Figur 8. Registrerte kulturminner på Sandviken. Kartutsnitt hentet fra kulturminnesok.no.

Figur 9 Mulig ledningstrase mellom Sandvika og Furuflaten

Vi anser dette alternativet kun aktuelt dersom det er behov for oppgradering av vannledningen til Sandvika eller hvis legging av direkte sjøledning mellom Pollen og Furuflaten ikke er gjennomførbart på grunn av eksisterende infrastruktur eller problematiske bunnforhold.

Alternativ B

Fordi alternativ A har mange usikkerhetsfaktorer som kan medføre store kostnader, er det også sett på muligheten for å legge en ny vannledning fra Pollen og direkte til Furuflaten. Dimensjonen på vannledningen fram til Pollen er ikke kjent, og det er derfor heller ikke gjort beregninger på hvorvidt vannledningen fram til Pollen både kan levere vann til vannledningen til Sandviken og en ny Ø160 mm vannledning til Furuflaten. Dette må undersøkes og beregnes før denne løsningen bestemmes endelig.

For å unngå å komme i konflikt med sjøkablene i Pollen må vannledningen legges inn mot Lanes, og et landtak må etableres ved tunnellini laget ved Steinneset. Det blir da en 850 meter lang landlegning for å koble overføringsledningen sammen med eksisterende ledningsnett på Furuflaten.

Figur 10. Utsnitt av sjøkart fra Statens kartverk som viser sjøkabler i Pollen. Kartutsnittet til høyre viser trase for sjøledning fra Pollen og landlegning fra Steinneset til Furuflaten.

Sjøledningen over Pollen til Steinneset blir ca. 3,65 km lang. Sjøbunnen i Pollen antas å være jevn og ha løsmasseavsetninger fra Lyngsdalsevla. Det er ingen store grunner som er synlige i sjøkartet, men det må også her gjennomføres sjøbunnskartlegging i forbindelse med detaljprosjektering av traseen.

6. KOSTNADSOVERSLAG

6.1. Oppgradering av Lyngseidet vannverk

Dette alternativet omfatter nødvendige tiltak for å beholde Lyngseidet vannverk som et eget vannverk uten tilkobling til andre vannverk. Tiltakene som er nærmere beskrevet i kap. 2 og i delrapport 1, vil medføre kostnader til:

- Kostnader tilknyttet økte restriksjoner i nedbørsfeltet.
- Kostnader til økt vannbehandling dimensjonert for et vannbehov på 12 l/s.
  - o Nytt UV-anlegg med bedre driftsovervåkning.
  - o Evt. fargefjerning med membranfiltrering.
- Kostnader til etablering av egen reservevannforsyning basert på vannuttak fra Rottenvikvassdraget (vanninntak, vannbehandlingsanlegg med fargefjerning, vannrettigheter, klausulering, ledningsnett for tilkobling til hovedvannledning)
- Kostnader til høydebasseng.

Tabell 1 viser et grovt kostnadsoverslag for dette alternativet. Det er tatt utgangspunkt i at man kun har vannbehandling med fargefjerning på en vannkilde.

Tabell 1 Oppsummering av kostnader for utbygging av Lyngseidet

Type kostnad	Kostnad
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Gjerdeelva	1 000 000,-
Oppgradering Gjerdeelva (UV)	3 000 000,-
Reservevannforsyning fra Rottenvikvassdraget	35 000 000,-
Inntaksløsning	2 000 000,-
VBA med fargefjerning og UV	20 000 000,-
Ledningsnett	12 000 000,-
Vannrettigheter/klausulering	1 000 000,-
Nytt høydebasseng	17 000 000,-
SUM	56 000 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	11 200 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	5 600 000,-
Total SUM	72 800 000,-

Kostnadene kan reduseres med ca. 20-25 mill. kr hvis det finnes egnede grunnvannsforekomster nedenfor dagens vanninntak i Gjerdeelva, slik at man slipper å bygge ut reservevannforsyning fra Rottenvikvassdraget.

6.2. Oppgradering av Furufalten vv.

Her er det utbygging av grunnvannsanlegg det mest aktuelle tiltaket.

6.2.1. Løsninger for utbygging

Utbyggingskostnadene for å etablere et grunnvannsanlegg på Furufalten er vanskelig å stipulere i og med at det er mange usikkerheter om tilkoblingspunkt til hovedvannledning og nødvendig vannbehandling. Vi har derfor forutsatt følgende:

- Etablering av to grunnvannsbrønner som beskrevet i tidligere rapport og vist i figur 4.
- Vannbehandlingsanlegg med lufting og UV i nærheten av grunnvannsbrønnene eller ved tilkoblingspunkt. Det bygges et rentvannsbasseng i tilknytning til VBA, samt trykkforsterkningspumper for pumping direkte på nett.
- Tilkoblingspunkt til hovedvannledning ved brua over Lyngsdalselva.

6.2.2. Utbyggingskostnader

Brønnetablering og prøvepumping

Kostnadene er beregnet med bakgrunn i kostnader ved utbygging av lignende grunnvannsanlegg. Etablering av grunnvannsbrønner vil medføre følgende kostnader.

Tabell 2 Kostnadsoverslag for brønnetablering og prøvepumping

Type kostnad	Enhetspris	Kostnad
Oppfølgende grunnvannsundersøkelser og peilebrønner	RS	100 000,-
Brønnboring, 2 stk. Ø219 mm bønner til 13 m, inkl. brønnpumper	200 000,-	400 000,-
Prøvepumping konsesjonssøknad etc.	RS	250 000,-
Byggestrøm og adkomst	RS	150 000,-
Grunneieravtaler og klausulering	RS	200 000,-
SUM		1 100 000,-

Brønnområde

Tabell 3 Kostnadsoverslag for brønnområde og vannledninger til VBA

Type kostnad	Enhetspris	Kostnad
Brønnekummer/brønnhus, inkl flomsikring, 2 stk.	150 000,-	300 000,-
Vannledninger fra brønner til VBA, Ø110 mm, 200 m	2 500,-	500 000,-
Infrastruktur (vei, strøm etc.)	RS	500 000,-
SUM		1 300 000,-

Vannbehandlingsanlegg

I beregning av kostnader til vannbehandling er det tatt utgangspunkt i dokumentert grunnvannskvalitet under testpumping av undersøkelsesbrønner, samt et maksimalt døgnbehov på 4 l/s. Selve vannbehandlingsanlegget dimensjoneres for en vannmengde på 5 l/s med en vannbehandling bestående av et UV-anlegg og lufting i basseng. Prøvepumping av fullskala brønner vil gi et sikrere grunnlag for prosjektering av vannbehandling.

Kostnadene er beregnet med bakgrunn i kostnader for utbygging av grunnvannsanlegg av omtrent samme størrelse.

Tabell 4 Kostnadsoverslag for vannbehandlingsanlegg og trykkøkning

Type kostnad	Kostnad
1. Adkomst og tomtearbeid inkl. flomsikring	500 000,-
2. Bygg og grunnarbeid inkl. basseng ca. 20 m ³	3 000 000,-
3. Elektro, inkl. nødstrøm	1 200 000,-
4. UV-anlegg	350 000,-
5. Pumpeanlegg inkl. rør og ventiler	900 000,-
6. Ekstra trykkøkingsstasjon	800 000,-
6. Styring/overvåkning	500 000,-
7. Vannledning frå VBA til påkobling nett, 50 m	150 000,-
SUM VBA	7 400 000,-

Hvis det blir behov for fjerning av jern og mangan vil investeringskostnadene til vannbehandling bli ca. kr. 800 000,- høyere. Dette vil også medføre noe høyere driftsutgifter. Det presiseres at grunnvannsundersøkelsene viser lave konsentrasjoner av jern og mangan, men en sikker vurdering av dette krever langtids prøvepumping.

Oppsummering kostnader

Tabell 5 Oppsummering av kostnader for utbygging av grunnvannsanlegg på Furufalten

Type kostnad	Kostnad
Brønnetablering og prøvepumping	1 100 000,-
Brønnområde	1 300 000,-
Vannbehandlingsanlegg inkl. basseng, trykkforsterkning og tilkobling til nett	7 400 000,-
SUM	9 800 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	1 960 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	980 000,-
Total SUM alt. 1	12 720 000,-

6.2.3. Driftskostnader

Også driftskostnadene er vanskelig å anslå før man kjenner til hvilken vannbehandling som er aktuell, plassering av anlegget, hvilke styringssystem som skal installeres etc. Ut fra erfaringstall har vi anslått at driften av et grunnvannsanlegg på Furufalten vil omfatte følgende kostnader pr. år:

Tabell 6 Anslåtte driftskostnader for et grunnvannsanlegg på Furuflaten

Type kostnad	Årskostnad
Tilsyn: 2 timer pr. uke	Kr 50 000,-
UV-energikostnad	kr 5 000,-
Vedlikehold/service UV	kr 20 000,-
Pumpekostnader:	kr 60 000,-
Vedlikehold brønner:	kr 20 000,-
Annet vedlikehold (vannledninger, bygg, elektro og styring):	kr 50 000,-
SUM vedlikehold og drift	Kr 205 000,-

Alle kostnader er eks. MVA.

6.2.1. Høydebasseng

Ved bruk av grunnvann som ny vannkilde vil man øke leveringssikkerheten med bygging av høydebasseng. Høgstliggende abonnent ligger på ca. kote 80 moh. Et høydebassenget bør derfor helst ligge høyere enn 120 moh. For å kunne benytte eksisterende ledningsnett vil det være en fordel å plassere høydebassenget nær dagens silanlegg som ligger på kote 108 moh. For å oppnå tilstrekkelig høyde må man derfor plassere høydebassenget langs veien minst 120 m sør for silhuset eller opp i åsen ca. 100 sørvest for UV-anlegget.

Hvis grunnvannsanlegget bygges med nødstrømsaggregat og dagens vannkilde beholdes som reservevannkilde er behovet for høydebasseng mindre, men vi anbefaler likevel at det etter hvert bygges høydebasseng. Hvis man tar utgangspunkt i to døgnns forbruk, må bassenget ha et volum på ca. 500 m³.

For høydebassenget vil kostnadene variere med type høydebasseng, plassering av høydebasseng, samt størrelse og hvor mye teknisk infrastruktur som skal bygges sammen med høydebassenget. For et basseng på ca. 500 m³ som plasseres langs veien bortenfor silanlegget er det antatt at kostnaden for høydebassenget vil beløpe seg til ca. kr. 10 millioner.

Dersom det velges en plassering opp i terrenget ovenfor dagens silanlegg vil kostnadene trolig øke til ca. 15 millioner, avhengig av hvor lang vei som må bygges til høydebassenget og om ledningstraseen må bores i fjell eller graves i løsmasser.

Det er for begge kostnadsoverslagene tatt utgangspunkt i at det velges en prefabrikkert konstruksjon uten eget bygg som omslutter selve vanntanken. Kostnadene vil avhenge av hvilken type anlegg som velges, hvordan anlegget gjennomføres i byggefasen, grunnforhold, prosjektering og reguleringsarbeid. Velges det ståltanker i bygg, må det påberegnes en vesentlig høyere kostnad. Det anbefales å velge et prefabrikkert anlegg med innside av glassfiber som er lett å holde rent. Dette vil ha laveste investeringskostnad og være enklere å vedlikeholde.

6.3. Vannforsyning til Lyngseidet fra Kvalvikelva

Dette alternativet omfatter utbygging av ny hovedvannkilde til Lyngseidet vv. fra Kvalvikelva. Gjerdeelva beholdes som reservevannkilde. Dette alternativet er sammenlignbart med alternativet oppgradering av Lyngseidet vv. (se kap. 6.1), det forskjellen er at Kvalvikelva er hovedvannkilde i stedet for Rottenvikvassdraget. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 4.3.

Kostnadene er delt i følgende:

- Kostnader til nødvendige tiltak ved Gjerdeelva som beholdes som reservevannkilde.
- Kostnader tilknyttet økte restriksjoner i nedbørsfeltet til vanninntaket i Kvalvikelva.
- Kostnader til utbedring av vanninntaket i Kvalvikelva.
- Kostnader til ny vannledning mellom vanninntak i Kvalvikelva og hovedvannledningen til Lyngseidet vannverk (se kap. 5.1).
- Kostnader til oppgradert vannbehandling dimensjonert for et maksimalt døgnbehov på 25 l/s som er nok til å forsyne alle vannverk og evt. nye abonnenter mellom Lyngseidet og Furuflaten.
  - o Nytt UV-anlegg med bedre driftsovervåkning.
  - o Evt. fargefjerning med membranfiltrering.
- Kostnader til høydebasseng.

6.3.1. Kostnader ledningsnett

Tabell 7-9 viser kostnadene med de ulike utbyggingsalternativene for ny vannledning mellom Kvalvik vannverk og Lyngseidet vannverk. Som det fremgår av tabellene vil de ulike trasene gi noe variasjon i pris for selve anlegget. I tillegg kommer kostnader med å utbedre deler av dagens ledning Ø110, som må endres til Ø160 eller Ø200. Det er gjort to ulike beregninger for dette også, hvor alternativ E er utbedring med utblokkning mens alternativ F omfatter bygge ny vannledning med tradisjonell graving.

Tabell 7. Kostnader for bygging av ny vannledning mellom Kvalvik og Lyngseidet alternativ A.

Ny vannledning fra Kvalvika vannverk til Lyngseidet vannverk med valg av trasealternativ A	
Bygging av ledningsanlegg 5200 m	24 500 000,-
Etablering av trykkøkingsstasjon	1 000 000,-
Utbedring av eks. ledningsnett med alt E	4 300 000,-
Utbedring av eks. ledningsnett med alt F	2 900 000,-
Trykkøkning for leveranse til nytt HB ved dagens silanlegg	1 000 000,-
SUM (alternativ A + F)	29 400 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	6 160 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	3 080 000,-
Total SUM alt. A + F	40 040 000,-

Tabell 8. Kostnader for bygging av ny vannledning mellom Kvalvika og Lyngseidet, alternativ B

Ny vannledning fra Kvalvika vannverk til Lyngseidet vannverk med valg av

trasealternativ B	
Bygging av ledningsanlegg 5200 m	15 800 000,-
Utbedring av eks. ledningsnett med alt E	4 500 000,-
Utbedring av eks. ledningsnett med alt F	3 500 000,-
Trykkøkning for leveranse til nytt HB ved dagens silanlegg	1 000 000,-
SUM alt B + F	20 300 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	4 260 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	2 130 000,-
Total SUM alt. B + F	27 690 000,-

Tabell 9. Kostnader for bygging av ny vannledning mellom Kvalvik og Lyngseidet alternativ C.

Ny vannledning fra Kvalvika vannverk til Lyngseidet vannverk med valg av trasealternativ C	
Bygging av ledningsanlegg 5300 m	14 500 000,-
Etablering av trykkøkingsstasjon	1 000 000,-
Utbedring av eks. ledningsnett med alt E	4 500 000,-
Utbedring av eks. ledningsnett med alt F	3 500 000,-
Trykkøkning for leveranse til nytt HB ved dagens silanlegg	1 000 000,-
SUM alt. C + alt. F	20 000 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	4 000 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	2 000 000,-
Total SUM alt. C + F	26 000 000,-

6.3.2. Kostnader høydebasseng

Det tas utgangspunkt i et høydebasseng på 2000 m³ som tilsvarer 2 døgns maksimalt døgnforbruk. Plasseringen av bassenget vil være avhengig av hvilken ledningstrase som velges mellom Kvalvika og Lyngseidet. Med bakgrunn i kostnadene til høydebasseng av lignende størrelse har vi kommet fram til en utbyggingspris på kr. 17 mill.

Tabell 10. Oppsummering av kostnader for utbygging av ny vannforsyning til Lyngseidet fra Kvalvik og omegn vv.

Type kostnad	Kostnad
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Gjerdeelva	1 000 000,-
Oppgradering Gjerdeelva (UV)	3 000 000,-
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Kvalvikelva	1 000 000,-
Utbedring av inntaksløsning Kvalvikelva	500 000,-
Ny vannledning Kvalvikelva – Lyngseidet (alt. C + F)	20 000 000,-
Oppgradert vannbehandlingsanlegg (VBA) med nytt UV-anlegg og fargefjerning	26 500 000,-
Nytt høydebasseng	17 000 000,-
SUM	69 000 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	13 800 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	6 900 000,-
Total SUM	89 700 000,-

Det er ikke tatt med kostnader for tilkobling til Kvalvik og omegn vannverk eller kostnader for ekstra tilkobling til Karnes og Oksvik vassverk.

I kap. 2 er det foreslått tiltak rettet mot en bedre forbehandling av råvannet i form av kunstig infiltrasjon i løsmasser og nytt uttak i brønner. Dette er en løsning som kan erstatte fargefjerning dersom videre vannprøvetaking viser at dette er nødvendig. Hvis det ikke er nødvendig med fargefjerning i tilknytning til VBA vil utbyggingskostnadene bli ca. 20 mill. lavere, dvs. **ca. 70 mill. kr.**

Avhengig av behovet for vannbehandling kan dette alternativet få litt høyere investeringskostnader enn alternativet med egen utbygging av Lyngseidet vv. og med reservevann fra Råttenvikelva. Vi mener likevel dette er et klart bedre alternativ, fordi det gir økt sikkerhet i vannforsyningen både for Lyngseidet vv., Kvalvik og omegn vv. og Karnes og Oksvik vv., samt at det gir muligheter for tilknytning av flere abonnenter langs en ny trase.

6.4. Sammenkobling mellom Kvalvika vannverk og Furufalten vannverk

For en kostnadsberegning av dette alternativet settes som forutsetning at vannledningen fram til Pollen har tilstrekkelig dimensjon. Det er beregnet to alternative ledningstraseer; En ledningstrase fra Sandviken (hvor det går vannledning i dag) alternativ A og en vannledning direkte fra Pollen og til Furufalten, alternativ B. Begge alternativene tar utgangspunkt i at det er tilstrekkelig ledningsdimensjon på Kvalvik vannverk sin vannledning fram til Pollen.

Tabell 11. Kostnader for overføringsledning Pollen- Furufalten, alternativ A

Type kostnad	Årskostnad
Ledning over land Sandvika – 400 meter	Kr 1 200 000,-
Sjøledning Pollen - Sandvika, 2,4 km inkl. landtak	Kr 2 950 000,-
Sjøledning Sandvika – Furufalten, 3,3 km, inkl. landtak	Kr 4 650 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	Kr 1 760 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	Kr 880 000,-
SUM	Kr 11 440 000,-

Tabell 12. Kostnader for overføringsledning Pollen – Furufalten, alternativ B

Type kostnad	Årskostnad
Ledning over land – 850 meter	Kr 3 500 000,-
Sjøledning, 3,65 km inkl. landtak	Kr 3 800 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	Kr 1 460 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	Kr 730 000,-
SUM	Kr 9 490 000,-

Kostnadsberegningen har ikke vurdert om det er behov for trykkøkingsstasjoner på ledningstrekket da det er for lite informasjon om ledningsnett, vannmengder og trykkforhold på Kvalneset til at dette kan vurderes. Det er heller ikke vurdert om kapasiteten på eksisterende vannbehandlingsanlegg til Kvalvik og omegn vannverk er tilstrekkelig til også å kunne levere vann til Furufalten. Dette alternativet innebærer at Furufalten vv. må kjøpe vann fra Kvalvik og omegn vv. Prisen på dette er ikke vurdert.

6.5. Sammenkobling mellom alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furufalten

Til slutt er det beregnet kostnader for sammenkobling av alle 4 vannverkene mellom Lyngseidet og Furufalten. I tillegg omfatter kostnadene utbygging av VBA ved Kvalvikelva, nytt grunnvannsanlegg ved Furufalten og en oppgradering av vannforsyningen fra Gjerdeelva. Dette innebærer at hele denne strekningen kan forsynes fra 3 uavhengige vannkilder med godkjent vannkvalitet. Det er også tatt med kostnader til høydebasseng i tilknytning til overføringsledningen mellom Kvalvikelva og Lyngseidet og et høydebasseng ved Furufalten.

Tabell 13 Oppsummering av kostnader for utbygging av vannforsyning på hele strekningen fra Lyngseidet til Furufalten

Type kostnad	Kostnad
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Gjerdeelva	1 000 000,-
Oppgradering Gjerdeelva (UV)	3 000 000,-
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Kvalvikelva	1 000 000,-
Utbedring av vanninntaket i Kvalvikelva	500 000,-
Ny vannledning Kvalvikelva – Lyngseidet (alt. C + F)	20 000 000,-
Oppgradert vannbehandlingsanlegg (VBA) med nytt UV-anlegg og fargefjerning, Kvalvikelva	26 500 000,-
Nytt høydebasseng, Kvalvikelva - Lyngseidet	17 000 000,-
Tilkobling Kvalvik og omegn vv.	1 000 000,-
Ny vannledning Pollen - Furufalten	7 300 000,-
Nytt grunnvannsanlegg Furufalten	9 800 000,-
Nytt høydebasseng Furufalten	10 000 000,-
SUM	97 100 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	19 420 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	9 710 000,-
Total SUM	126 230 000,-

Alle priser er eks. MVA.

7. ANBEFALINGER

Med bakgrunn i anbefalte tiltak i kap. 2, vurderinger av framtidig vannverksstruktur (kap 4) og kostnadsoverslag for gjennomføring av aktuelle tiltak (kap. 6) har vi kommet fram til en anbefaling av tiltak vi mener må gjennomføres. Vi innser at kommunen neppe har kapasitet eller økonomi til å gjennomføre alle tiltakene samtidig. Vi har derfor satt opp en prioritering av tiltakene der de viktigste er tatt med i trinn 1 og andre nødvendige tiltak i trinn 2.

7.1. Tiltak trinn 1

- Utbygging av grunnvannsanlegg ved Furuflaten med etablering av to løsmassebrønner, vannbehandlingsanlegg med UV og lufting i et lite rentvannsbasseng, trykkforsterkning og pumping inn på eksisterende ledningsnett. Eksisterende vannkilder beholdes som reservevannforsyning. Dette vil styrke sikkerheten i vannforsyningen for Furuflaten vannverk.
- Videre prøvetaking av Kvalvikelva og Gjerdeelva for sikker dokumentasjon av vannkvalitet. Det utarbeides en prøvetakingsplan som vil omfatte prøvetaking fra april 2019 til og med desember 2019.
- Gjennomføring av tiltak for å redusere forurensningsfaren av Gjerdeelva og Kvalvikelva. Dette omfatter også tiltak for å begrense turisme og særlig camping i nærheten av elvene og elveinntakene, samt å utvikle parkeringsplasser og evt. leirplasser med egne toalettløsninger. Det bør utarbeides klausuleringsplaner som regulerer arealbruken i nedbørsfeltene, og særlig tiltak rettet mot turisme.
- Utbedring av dagens inntaksløsning i Kvalvikelva. Inntaket må ligge på samme sted som dagens inntak til Kvalvik vv. Det må vurderes om inntaket skal legges åpent som i dag eller om det skal legges lukket med løsmasser over.
- Nytt VBA ved vanninntak i Kvalvikelva og ny vannledning fra VBA til Lyngseidet. VBA må dimensjoneres for å kunne forsyne alle vannverk/bebyggelse mellom Lyngseidet og Furuflaten (25 l/s). Type vannbehandlingsanlegg må avgjøres på grunnlag av flere vannprøver, samt nærmere vurdering av å benytte kunstig infiltrasjon i løsmasser som en forbehandling som alternativ til et konvensjonelt VBA med fargefjerning. Dette fører til bedre vannforsyning for Lyngseidet vannverk, både med hensyn til kapasitet, vannkvalitet og sikkerhet i vannforsyningen. Gjerdeelva beholdes som reservevannkilde, og nødvendige tiltak på vannverket i forbindelse med bygging av kraftverk blir bekostet av utbygger.

I tillegg til disse tiltakene bør det hele tiden vurderes tiltak for å redusere vannlekkasjer og utbedring av ledningsnett. Dette kommer utenom vårt mandat og blir ikke tatt med i kostnadsberegningene.

7.2. Kostnader trinn 1

Tabell 14 viser kostnadsoverslag for tiltak i trinn 1.

Tabell 14 Oppsummering av kostnader i trinn 1

Type kostnad	Kostnad (kr)
Utbygging av grunnvannsanlegg på Furufalten	9 700 000,-
Vannprøvetaking Kvalvikelva og Gjerdeelva	100 000,-
Utbedring av inntaksløsning Kvalvikelva	500 000,-
Nytt vannbehandlingsanlegg med UV*	5 000 000,-
Ny vannledning Kvalvikelva - Lyngseidet	20 000 000,-
Klausulering/restriksjoner/tiltak i nedbørsfeltene til Kvalvikelva og Gjerdeelva	2 000 000,-
SUM	37 300 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	7 460 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	3 730 000,-
Total SUM alt. 1	48 490 000,-

*Det forutsettes at det ikke er nødvendig med nytt VBA som inkluderer fargefjerning. Hvis dette blir nødvendig vil kostnadene øke med ca. 20 mill. kr.

7.3. Tiltak trinn 2

Trinn 2 omfatter tiltak som vil styrke sikkerheten i vannforsyningen på hele strekningen mellom Lyngseidet og Furufalten. Tiltakene omfatter:

- Ny vannledning Pollen-Furufalten. På grunn av flere sjøkabler kan det være problematisk å legge sjøledning mellom Pollen og Furufalten. Det foreligger to alternative ledningstraseer, hvorav den ene går fra Sandvika, men dette alternativet er lite realistisk på grunn av for liten dimensjon på dagens vannledning mellom Pollen og Sandvika. Hvis grunnvannsbrønnene til Furufalten vv. gir mye mer enn vannverkets vannbehov kan det verre aktuelt å dimensjonere nye vannledninger mellom Kvalvika og Furufalten slik Kvalvik og omegn vv og Lyngseidet vv. kan forsynes fra Furufalten. Prøvepumpingen av løsmassebrønnene vil gi svar på dette. Eksisterende vannkilder til Furufalten vannverk kan nedlegges.
- Høydebasseng Kvalvikelva – Lyngseidet. Plassering må vurderes når man har bestemt endelig trasevalg.
- Høydebasseng Furufalten. Et basseng på ca. 500 m³ anbefales plassert på ca. kote 120 langs veien ovenfor eksisterende silhus.

7.4. Kostnader trinn 2

Tabell 8 Oppsummering av kostnader i trinn 2

Type kostnad	Kostnad (kr)
Ny vannledning Pollen – Furufalten	7 300 000,-
Høydebasseng Lyngseidet	17 000 000,-
Høydebasseng Furufalten	10 000 000,-
SUM	34 300 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	6 860 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	3 430 000,-
Total SUM alt. 1	44 590 000,-

Videre tiltak innen oppgradert vannbehandling med fargefjerning ved Kvalvikelva, vannledninger for ekstra tilkobling til Kvalvik og omegn vannverk og Karnes og Oksvik vannverk, samt oppgradering av ledningsnettets fram til Pollen må også vurderes.

8. OPPSUMMERING

Asplan Viak er engasjert av Lyngen kommune for å vurdere utbedringer i vannforsyningen til Furufalten vannverk og Lyngseidet vannverk. Dette er delrapport 2 som gir en videre vurdering av foreslåtte tiltak i delrapport 1. Rapporten omhandler en vurdering av mulige reservevannkilder, fordeler og ulemper med å knytte flere vannverk til samme vannkilde, samt vurdering av nytt ledningsnett og nye fordelingsbasseng for å få dette til. Det er utarbeidet kostnadsoverslag for aktuelle tiltak og til slutt er tiltakene delt inn i to trinn etter prioritering.

Tiltak innen trinn 1

Delrapport 1 viste at vannforsyningen ved Furufalten vv. er sårbar, både med hensyn til leveringssikkerhet og vannkvalitet. Asplan Viak har gjennom grunnvannsundersøkelser i 2018 påvist en grunnvannsforekomst ved Furufalten. Det første tiltaket som bør gjennomføres er å etablere og prøvepumpe to løsmassebrønner slik at man får en sikker vurdering av mulige uttaksmengder og vannkvalitet. Hvis prøvepumpingen gir positive resultater anbefales utbygging av grunnvannsranlegget som ny hovedvannkilde til Furufalten. Pris ca. kr 12,6 mill.

For Lyngseidet vv. vil det første tiltaket være en mer intensiv prøvetaking å få et bedre grunnlag for å kunne velge riktig vannbehandling. Ettersom Kvalvikelva er en aktuell vannkilde også for Lyngseidet vv. anbefales prøvetaking og vannanalyser for både Gjerdeelva og Kvalvikelva. Pris. Kr 100 000,-.

For å redusere risikoen for forurensning i Gjerdeelva og Kvalvikelva bør det gjennomføres tiltak for begrense turisme og særlig camping i nærheten av elvene og elveinntakene, samt å utvikle parkeringsplasser og evt. leirplasser med egne toalettløsninger. Det bør utarbeides klausuleringsplaner som regulerer arealbruken i nedbørsfeltene, og særlig tiltak rettet mot turisme. Pris ca. kr 2 600 000,-. (1 mill. for hvert vannverk + 20 % i usikkerhet/risiko +10 % i prosjektering/adm.).

Nytt VBA ved vanninntaket i Kvalvikelva og ny vannledning fra VBA til Lyngseidet. VBA må dimensjoneres for å kunne forsyne alle vannverk/bebyggelse mellom Lyngseidet og Furufalten (25 l/s). Type vannbehandlingsanlegg må avgjøres på grunnlag av flere vannprøver, samt nærmere vurdering av å benytte kunstig infiltrasjon i løsmasser som en forbehandling som alternativ til et konvensjonelt VBA med fargefjerning. Dette tiltaket fører til bedre vannforsyning for Lyngseidet vannverk, både med hensyn til kapasitet, vannkvalitet og sikkerhet i vannforsyningen. Gjerdeelva beholdes som reservevannkilde, og nødvendige tiltak på vannverket i forbindelse med bygging av kraftverk forutsatt gjennomført og bekostet av utbygger. Pris VBA uten fargefjerning ca. kr 6 500 000,-.

Utbedring av dagens inntaksløsning i Kvalvikelva. Inntaket må ligge på samme sted som dagens inntak til Kvalvik vv. Det må vurderes om inntaket skal legges åpent som i dag eller om det skal legges lukket med løsmasser over. Pris ca. kr. 650 000,-.

Tiltak innen trinn 2

Trinn 2 omfatter tiltak som vil styrke sikkerheten i vannforsyningen på hele strekningen mellom Lyngseidet og Furufalten. Tiltakene omfatter:

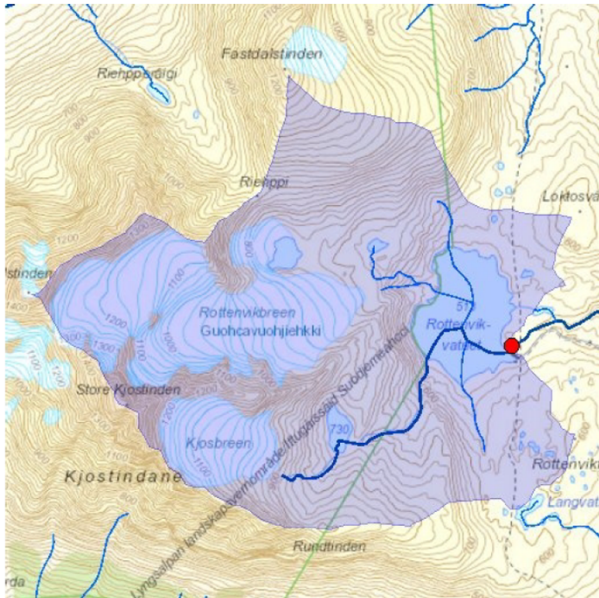
Ny vannledning Pollen-Furufalten (sjøledning). Hvis grunnvannsbrønnene til Furufalten vv. gir mye mer enn vannverkets vannbehov kan det verre aktuelt å dimensjonere den nye vannledningen mellom Kvalvika og Furufalten slik Kvalvik og omegn vv og Lyngseidet vv. kan forsynes fra Furufalten. Prøvepumpingen av løsmassebrønnene vil gi svar på dette. Eksisterende vannkilder til Furufalten vannverk kan nedlegges. Pris ca. kr. 9,5 mill.

Høydebasseng Kvalvikelva – Lyngseidet. Plassering må vurderes når man har bestemt endelig trasevalg. Pris for et basseng på 2000 m³ ca. kr 22 mill kr.

Høydebasseng Furufalten. Et basseng på ca. 500 m³ anbefales plassert på ca. kote 120 langs veien ovenfor eksisterende silhus. Pris ca. 13 mill kr.

Videre tiltak innen oppgradert vannbehandling med fargefjerning ved Kvalvikelva, vannledninger for ekstra tilkobling til Kvalvik og omegn vannverk og Karnes og Oksvik vannverk, samt oppgradering av ledningsnettet fram til Pollen må også vurderes, men er ikke kostnadsberegnet i denne omgang.

Vedlegg 1 Hydrologiske beregninger for Råttenvikvatnet og Storelva

Kartbakgrunn: Statens Kartverk
 Kartdatum: EUREF89 WGS84
 Projeksjon: UTM 33N

Nedbørfeltgrenser, feltparametere og vannføringsindekser er automatisk generert og kan inneholde feil. Resultatene må kvalitetssikres.

Lavvannskart

Vassdragsnr.: 204.3A3
 Kommune: Lyngen
 Fylke: Troms
 Vassdrag: Storelva (råttenvik)

Feltparametere	
Areal (A)	9,7 km ²
Effektiv sjø (S _{eff})	6,6 %
Elvelengde (E _L)	2,9 km
Elvegradient (E _G)	127,9 m/km
Elvegradient ₁₀₈₅ (G ₁₀₈₅)	114,5 m/km
Feltlengde(F _L)	3,9 km
H _{min}	506 moh.
H ₁₀	526 moh.
H ₂₀	581 moh.
H ₃₀	682 moh.
H ₄₀	742 moh.
H ₅₀	797 moh.
H ₆₀	865 moh.
H ₇₀	964 moh.
H ₈₀	1067 moh.
H ₉₀	1172 moh.
H _{max}	1485 moh.
Bre	26,4 %
Dyrket mark	0,0 %
Myr	0,0 %
Sjø	7,8 %
Skog	0,0 %
Snauvfjell	65,8 %
Urban	0,0 %

Vannføringsindeks, se merknader

Middelvannføring (61-90)	75,5 l/(s ² km ²)
Alminnelig lavvannføring	2,7 l/(s ² km ²)
5-persentil (hele året)	2,6 l/(s ² km ²)
5-persentil (1/5-30/9)	7,7 l/(s ² km ²)
5-persentil (1/10-30/4)	2,6 l/(s ² km ²)
Base flow	49,8 l/(s ² km ²)
BFI	0,7

Klima

Klimaregion	Bre-Nord
Årsnedbør	988 mm
Sommernedbør	356 mm
Vinternedbør	631 mm
Årstemperatur	-0,2 °C
Sommertemperatur	5,1 °C
Vintertemperatur	-4,0 °C
Temperatur Juli	8,3 °C
Temperatur August	7,5 °C

1) Verdien er editert

Det er generelt stor usikkerhet i beregninger av lavvannsindekser. Resultatene bør verifiseres mot egne observasjoner eller sammenlignbare målestasjoner.

I nedbørfelt med høy breprosent eller stor innsjøprosent vil tørrværsavrenning (baseflow) ha store bidrag fra disse lagringsmagasinene.

Kartbakgrunn: Statens Kartverk
 Kartdatum: EUREF89 WGS84
 Projeksjon: UTM 33N

Nedbørfeltgrenser, feltparametere og vannføringsindekser er automatisk generert og kan inneholde feil. Resultatene må kvalitetssikres.

Lavvannskart

Vassdragsnr.: 204.3A1
 Kommune: Lyngen
 Fylke: Troms
 Vassdrag: Storelva (råttenvik)

Feltparametere	
Areal (A)	16,4 km ²
Effektiv sjø (S _{eff})	2,3 %
Elvelengde (E _L)	7,1 km
Elvegradient (E _G)	117,6 m/km
Elvegradient ₁₀₈₅ (G ₁₀₈₅)	114,9 m/km
Feltlengde(F _L)	6,6 km
H _{min}	49 moh.
H ₁₀	161 moh.
H ₂₀	329 moh.
H ₃₀	509 moh.
H ₄₀	538 moh.
H ₅₀	586 moh.
H ₆₀	705 moh.
H ₇₀	793 moh.
H ₈₀	922 moh.
H ₉₀	1098 moh.
H _{max}	1485 moh.
Bre	15,6 %
Dyrket mark	0,0 %
Myr	1,5 %
Sjø	5,1 %
Skog	17,5 %
Snauvfjell	57,6 %
Urban	0,0 %

Vannføringsindeks, se merknader

Middelvannføring (61-90)	57,7 l/(s ² km ²)
Alminnelig lavvannføring	5,3 l/(s ² km ²)
5-persentil (hele året)	5,1 l/(s ² km ²)
5-persentil (1/5-30/9)	13,5 l/(s ² km ²)
5-persentil (1/10-30/4)	5,9 l/(s ² km ²)
Base flow	15,6 l/(s ² km ²)
BFI	0,3

Klima

Klimaregion	Bre-Nord
Årsnedbør	897 mm
Sommernedbør	328 mm
Vinternedbør	570 mm
Årstemperatur	0,7 °C
Sommertemperatur	6,3 °C
Vintertemperatur	-3,4 °C
Temperatur Juli	9,6 °C
Temperatur August	8,6 °C

1) Verdien er editert

Det er generelt stor usikkerhet i beregninger av lavvannsindekser. Resultatene bør verifiseres mot egne observasjoner eller sammenlignbare målestasjoner.

I nedbørfelt med høy breprosent eller stor innsjøprosent vil tørrværsavrenning (baseflow) ha store bidrag fra disse lagringsmagasinene.

Vedlegg 2 Kart over alternative ledningstraseer mellom Kvalvikelva og Lyngseidet

Oppdragsgiver: Lyngen Kommune
Oppdragsnavn: Vannforsyning Lyngseidet og Furufalten Vannkildevurderinger
Oppdragsnummer: 619845-01
Utarbeidet av: Bernt Olav Hilmo
Oppdragsleder: Bernt Olav Hilmo
Tilgjengelighet: Åpen

NOTAT Vurdering av vannkvalitet i Gjerdeelva og Kvalvikelva med forslag til vannbehandling

1. INNLEDNING	2
2. TIDLIGERE RAPPORTER.....	2
Lyngseidet vannverk	3
3. VANNKVALITET	4
4. VURDERING AV VANNBEHANDLING	4
4.1. Generelt	4
4.2. Kvalvikelva.....	5
4.3. Gjerdeelva	5
5. ANBEFALINGER	6
5.1. Gjerdeelva	6
5.2. Kvalvikelva.....	6
5.3. Alternative utbyggingsformer	6
6. KOSTNADSVURDERINGER	7

Vedlegg

1. Råvannsvalitet i Gjerdeelva
2. Råvannskvalitet i Kvalvikelva

01	07.11.19	Nytt dokument	BOH	FO
VERSJON	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KS

SAMMENDRAG

I tidligere rapporter har Asplan Viak anbefalt løsninger for oppgradering av Lyngseidet vv. basert på bruk av Kvalvikelva som ny vannkilde, og det ble utarbeidet kostnadsoverslag for aktuelle tiltak. Det var stor usikkerhet mht. metode for vannbehandling og det ble derfor besluttet å ta flere vannprøver fra både Gjerdeelva og Kvalvikelva fra våren 2019 og utover høsten. Dette er nå utført og analyseresultatene viser ingen vesentlige endringer i forhold til tidligere. I løpet av den nye prøvetakingsperioden påvises fargetall under 7 og UV-transmisjon over 80%, samt relativt høyt kimtall og innhold av koliforme bakterier. Vannkvaliteten i Gjerdeelva og Kvalvikelva er relativt lik, den største forskjellen er at det ikke er påvist E.coli i Gjerdeelva i de nye prøvene, samt at det i Kvalvikelva er påvist noe høyere maksimalverdier for fargetall og E.coli enn i Gjerdeelva.

Sammen med klordosering mener vi et oppgradert UV-anlegg vil gi god nok vannbehandling. I tillegg er det viktig å begrense faren for forurensning ved å regulere aktiviteten i vannkildenes nedbørsfelt i form av klausuleringsplaner.

Før videre prosjektering av utbygging, må det forhandles med Kvalvik og omegn vv. om bruk av Kvalvikelva som vannkilde, samt eventuelt samarbeid om vanninntak, vannbehandlingsanlegg og reservevannkilde.

I tidligere rapport ble totale utbyggingskostnader for Lyngseidet vv. basert på Kvalvikelva som ny vannkilde stipulert til ca. 90 mill. kr. Dette inkluderte et rensetrinn med fargefjerning og bygging av høydebasseng. Uten fargefjerning er de totale utbyggingskostnadene stipulert til ca. 70 mill kr. Denne vesentlige prisforskjellen skyldes både prisen på selve rensetrinnet og store besparelser på håndtering av avløpsvann fra VBA. Det må også bemerkes at driftskostnadene til et anlegg uten fargefjerning vil være vesentlig lavere enn med fargefjerning. Av den grunn vil vi anbefale at hvis vannkvaliteten senere indikerer behov for fargefjerning bør vannverket undersøke mulighetene for naturbasert vannbehandling med infiltrasjon av råvann i løsmasser og uttak i brønner.

1. INNLEDNING

Lyngseidet vannverk har et dimensjonerende vannbehov (maks. døgnbehov) på 12 l/s. Dagens vannkilde Gjerdeelva har i tørrværsperioder ikke tilstrekkelig kapasitet i forhold til dette vannbehovet. Vannverket har ingen reservevannkilde.

I forbindelse med utbedringer av vannforsyningen til Lyngseidet vannverk og Furufalten vannverk har Asplan Viak på oppdrag fra Lyngen kommune vurdert alternative løsninger for vannkilde og metoder for vannbehandling. I tidligere rapporter ble det konkludert med at endelig vurdering av vannbehandling må vurderes med bakgrunn i analyser av flere vannprøver fra Kvalvikelva og Gjerdeelva. Kvalvikelva er aktuell som ny vannkilde til Lyngseidet vannverk, mens Gjerdeelva er dagens vannkilde. I Gjerdeelva er det tatt vannprøver ved inntaket for et planlagt kraftverk i og med at vanninntaket etter utbygging vil skje fra kraftverkets tilløpstunnel.

2. TIDLIGERE RAPPORTER

I arbeidet med vurdering av vannforsyningen til Lyngseidet og Furufalten er det tidligere i år utgitt to rapporter:

- Vannforsyning til Lyngseidet og Furufalten – delrapport 1 Beskrivelse av vannverk, datert 29.03.2019
- Vannforsyning til Lyngseidet og Furufalten – Delrapport 2 Forslag til tiltak (11.04.2019).

I delrapport 1 ble det gjort en vurdering av vannkvaliteten i eksisterende vannkilder:

Råvannskvaliteten i eksisterende elveinntak er preget av tidvis påvisning av koliforme bakterier og E.coli noe som indikerer forurensning av tarmbakterier. Dette er ikke uventet i og med at store deler av nedbørsfeltene benyttes til beite av rein og sau. I tillegg utgjør turisme en økende belastning på nedbørsfeltet. Råvannet har stort sett nær nøytral pH og lavt fargetall, men det forekommer råvannsprøver med fargetall mellom 10 og 20. Dette er såpass høye verdier at det gir redusert effekt av UV-behandlingen.

For vannverkene er det gjennomført en mikrobiell barriereanalyse (MBA) for å vurdere om dagens vannbehandling og beskyttelsestiltak i vannkildenes nedbørsfelt gir tilstrekkelig barrierehøyde. Beregningen viser at det er nødvendig med tiltak ved alle vannverkene for å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde mot mikrobiell forurensning.

For vannverk som fortsatt skal forsynes fra elveinntak vil det derfor være aktuelt med tiltak i nedbørsfeltene for å begrense mulig forurensning, men det er ikke realistisk å innføre forbud mot beite eller forbud mot alminnelig ferdsel. Tiltakene bør rettes mot å begrense beiting og ferdsel nær vanninntakene, samt informere om vannkildene og hvilke begrensninger i arealbruk som gjelder innen nedbørsfeltene.

Lyngseidet vannverk

Vannkvaliteten ut fra vannbehandlingsanlegg (VBA) og ute på nettet er bra. Det er ikke påvist koliforme bakterier, E. coli, intestinale enterokokker eller Clostridium perfringens i noen rentvannsprøver i løpet av de siste 8 årene. Dette viser at dagens UV-anlegg har fungert godt. Det er påvist prøver med høye kimtall og høy turbiditet, noe som kan skyldes slam og begroing i ledningsnettet.

Det er i eksisterende hovedplan for vann påpekt behovet for å styrke sikkerheten i vannforsyningen gjennom å etablere en reservevannkilde eller tilknytning til annet vannverk. Det mest aktuelle tiltaket er reservevannforsyning/hovedvannforsyning fra Kvalvikelva. Dette blir nærmere utredet i delrapport 2. Kvalvikelva har stor nok minstevannføring til å forsyne alle vannverk på strekningen Lyngseidet – Furufalten. Bedre beskyttelse av nedbørsfeltet og et oppgradert UV-anlegg med bedre overvåkning og styring kan gi tilstrekkelig barrierehøyde mot mikrobiell forurensning, men dette bør vurderes nærmere ut fra en mer intensiv prøvetaking.

Installering av et vannbehandlingstrinn med fargefjerning vil gi bedre og sikrere vannkvalitet både på grunn av selve filtreringen og at lavere fargetall gir bedre effekt av UV-bestrålingen. Naturbasert forfiltrering med kunstig infiltrasjon av elvevann i løsmasser og uttak fra grunnvannsbrønner kan også være en mulig løsning for å oppnå tilstrekkelig barrierehøyde.

I delrapport 2 ble det foreslått tiltak for utbedring av vannforsyningen på bakgrunn av vurderinger av dagens vannforsyning, muligheter for forsyning fra nye vannkilder og kostnadsberegninger.

For Lyngseidet vv. vil det første tiltaket være en mer intensiv prøvetaking for å få et bedre grunnlag for å kunne velge riktig vannbehandling. Etersom Kvalvikelva er en aktuell vannkilde også for Lyngseidet vv. anbefales prøvetaking og vannanalyser for både Gjerdeelva og Kvalvikelva.

Nytt vannbehandlingsanlegg ved vanninntaket i Kvalvikelva og ny vannledning fra VBA til Lyngseidet. VBA må dimensjoneres for å kunne forsyne alle vannverk/bebyggelse mellom Lyngseidet og Furufalten (25 l/s). Type vannbehandlingsanlegg må avgjøres på grunnlag av flere vannprøver, samt nærmere vurdering av å benytte kunstig infiltrasjon i løsmasser som en forbehandling som alternativ til et konvensjonelt VBA med fargefjerning. Dette tiltaket fører til bedre vannforsyning for Lyngseidet

vannverk, både med hensyn til kapasitet, vannkvalitet og sikkerhet i vannforsyningen. Gjerdeelva beholdes som reservevannkilde, og nødvendige tiltak på vannverket i forbindelse med bygging av kraftverk forutsatt gjennomført og bekostet av utbygger.

3. VANNKVALITET

Lyngen kommune har i perioden 29.04 til 29.10 tatt 6 vannprøver fra Gjerdeelva og 7 vannprøver fra Kvalvikelva. Resultatene fra disse analysene er satt sammen med tidligere analyseresultater i vedlegg 1 og 2. Vannprøvetakingen har skjedd i perioder med mye snøsmelting (april-juni) og i en sommerhøstperiode med mer stabil vannføring avhengig av nedbør. De fleste vannprøvene i Gjerdeelva er tatt ved inntaket for planlagt kraftverk.

Vannkvaliteten skiller seg ikke nevneverdig ut fra tidligere råvannsanalyser. Felles for begge vannkildene er:

- Fortsatt stabil pH på 7,0-7,4.
- Stabilt lav turbiditet mellom 0,2 og 0,6 FNU.
- Lavt fargetall mellom < 3 og 7 mg/l Pt.
- Høy UV-transmisjon som varierer mellom 86 og 94% for Gjerdeelva og mellom 81 og 97% for Kvalvikelva.
- Noe høyt kimtall varierende mellom 103 og 208 CFU/ml i Gjerdeelva og mellom 72 og 199 CFU/ml i Kvalvikelva.
- Innhold av koliforme bakterier i alle vannprøver med unntak av en vannprøve fra Gjerdeelva.

Det er ikke påvist E.coli eller intestinale enterokokker (kun en prøve analysert) i vannprøvene fra Gjerdeelva, mens det i Kvalvikelva er påvist E.coli i 3 av 7 vannprøver og intestinale enterokokker i 2 av 4 prøver. I perioden 2015-2018 er det i Gjerdeelva påvist E.coli i vannprøver tatt i sommerhalvåret, så det kan virke som innholdet av E.coli er lavere i vannprøver tatt lenger oppe i vassdraget.

Sammenlignet med råvannsprøver tatt i samme periode på året i foregående år er det ikke grunnlag til å hevde at vannkvaliteten endres over tid.

Vi har mistanke om at det gjort en blanding av UV-transmisjon i 10 mm og i 50 mm kyvette, særlig i resultatene for Kvalvik vannverk. Det er noen prøver der forholdet mellom fargetall og UV-transmisjon stemmer svært dårlig over ens. (Det er normalt en ganske tydelig sammenheng mellom fargetall og UV-transmisjon – høyere fargetall gir lavere transmisjon.)

Det kan også nevnes at det heller ikke i 2019 er påvist bakterier i rentvannsprøver verken i Lyngseidet vv. eller Kvalvik og omegn vv.

4. VURDERING AV VANNBEHANDLING

4.1. Generelt

I omtale av UV-anlegg under forutsetter vi at anlegget har høy grad av driftssikkerhet, slik det er presentert bl.a. i veiledningen for mikrobiell barriereanalyse. God kontroll og driftssikkerhet er særlig viktig ved vannverk med elveinntak, fordi endringer i råvannskvalitet kan komme brått og være forholdsvis store.

Vurdering av kvalitetsnivå etter mikrobiell barriereranalyse (MBA) er gjort på grunnlag av analysene av E. coli, og videre en skjønnsmessig vurdering av hva resultatet av en risikobasert prøvetaking mest sannsynlig ville blitt. Det er forutsatt at en risikobasert prøvetaking ikke ville gitt unormalt høye konsentrasjoner av parasitter eller clostridium perfringens i forhold til antall E. coli.

4.2. Kvalvikelva

Høyeste verdi på E. coli er 15 pr 100 ml. Det ble funnet 2 intestinale enterokokker i samme prøve, og dette tyder på at det høye antallet E. coli er korrekt. Gjennomsnittlig antall E. coli for alle råvannsprøver er 1,7 pr 100 ml. Dette tilsier at vannverket plasseres i kvalitetsnivå Cc i MBA.

Høyeste målte fargetall er 21. Dette er over «tiltaksgrensen» i dagens drikkevannsforskrift, men så lenge det er «akseptabelt for forbrukerne» er det ikke i strid med Forskriften å tidvis levere slikt vann. Det hefter noe usikkerhet ved de to høyeste fargetallsmålingene, ettersom det begge disse to dagene (april og mai 2018) er tatt to prøver med svært forskjellige resultater. I over halvparten av prøvene er fargetallet under rapporteringsgrensen (deteksjonsgrensen).

Utfordringen med fargetallet her er ikke først og fremst grensene for fargetall som sådan, men konsekvensen for UV-anlegget. UV-anleggets effekt reduseres kraftig ved økende fargetall. Det er derfor ønskelig med et behandlingstrinn som sikrer at fargetallet ikke overskrider en gitt grense. I dette tilfellet vil dette imidlertid bli kostbart sammenliknet med nytten. Det kan være en bedre løsning å:

1. dimensjonere UV-anlegget for et forholdsvis høyt fargetall.
2. god kontroll med vannets UV-transmisjon, gjennom UV-anleggets egne sensorer og evt. separat online UV-transmisjonsmåling.
3. sikre at ved høyt fargetall reduseres vannstrømmen gjennom anlegget slik at strålingsdosen er opprettholdt, i stedet for at anlegget stanser.
4. dosere klor slik at det til enhver tid er god ekstra desinfeksjon mot bakterier og virus.

Et inntak gjennom infiltrasjon i stedet for direkte i elva må antas å jevne ut fargetallet noe, slik at faren for rask og kraftig økning reduseres.

4.3. Gjerdeelva

Gjerdeelva med framtidig inntak i kraftverkstunnel.

Ved bygging av kraftverk i Gjerdeelva vil vanninntaket flyttes lenger oppstrøms. Dette vil neppe endre råvannskvaliteten i særlig grad, men vannanalysene tatt i perioden mai-oktober 2019 indikerer at vannkvaliteten kan bli litt bedre med hensyn til fargetall, UV-transmisjon og innhold av E.coli. Dette er naturlig ettersom det er noe mindre vegetasjon og sauebeite oppstrøms det nye prøvetakingspunktet i Gjerdeelva enn i nedbørsfeltet til dagens inntak.

Høyeste verdi på E. coli er 4 pr 100 ml. Gjennomsnittlig antall E. coli er 0,5 pr 100 ml. Dette tilsier at vannverket mest sannsynlig plasseres i kvalitetsnivå B i MBA.

Høyeste målte fargetall er 13. I over halvparten av prøvene er fargetallet under rapporteringsgrensen (deteksjonsgrensen).

Også for dette vannverket må det sikres god kontroll med UV-transmisjon, slik at ikke effekten av UV-anlegget blir for lav ved en uvanlig økning i fargetall.

Det må også være klordesinfeksjon i reserve. Det anbefales å dosere klor kontinuerlig. Alternativt må produksjonen av vann stanse ved eventuell svikt i UV-anlegget, og klordosering må startes manuelt og kontrolleres med prøver før vannet igjen leveres til forbruk.

5. ANBEFALINGER

5.1. Gjerdeelva

Vi har foreslått at Gjerdeelva skal beholdes som reservevannkilde etter en eventuell utbygging av Kvalvikelva som ny vannkilde. Vi mener vannbehandlingen fortsatt skal baseres på UV og klor i henhold til anbefalinger gitt i kap. 4. I tillegg bør det gjøres tiltak for bedre beskyttelse av nedbørsfeltet. Det må utarbeides en klausuleringsplan for å regulere aktiviteten i nedbørsfeltet og for å hindre at ny aktivitet gir økt forurensningsfare.

Etter vårt syn vil utbyggingen av planlagt kraftverk i Gjerdeelva være den største utfordringen for vannverket. Særlig i byggeperioden vil det lett oppstå situasjoner med økt fare for forurensning av elva. Det er derfor meget viktig at utbyggingsplanene blir gjennomgått nøye mht. forurensningsfare og at det lages en beredskapsplan for håndtering av situasjoner som medfører økt forurensningsfare av elva. Man må også være klar over at man ved å flytte inntaket lenger opp i vassdraget reduserer nedbørsfeltet og følgelig vannføringen ved inntaket i forhold til vannføringen ved dagens inntak. Det vil derfor være fornuftig å også beholde dagens inntak for å kunne utnytte nedbørsfeltet nedenfor det nye inntaket i perioder med svært lav elvevannføring.

Vi vil anbefale at det etableres en tilknytning til Kvalvikelva før det bygges ut kraftverk i Gjerdeelva, da dette vil gi en mye sikrere vannforsyning i utbyggingsperioden. Dette er muligens urealistisk mht. mulig framdrift.

5.2. Kvalvikelva

Det er foreslått at Kvalvikelva skal benyttes som hovedvannkilde også for Lyngseidet vannverk. I følge tidligere rapport må type vannbehandlingsanlegg avgjøres på grunnlag av flere vannprøver. Kap. 3 gir en oppsummering av vannkvaliteten mens det i kap. 4 blir gitt en anbefaling mht. vannbehandling. Det anbefales i første omgang å bygge et VBA med UV og klor i hht anbefalingene i kap.4. For å oppnå ekstra barrierehøyde anbefales det i tillegg å dosere klor slik at det til enhver tid er god ekstra desinfeksjon mot bakterier og virus. Ved bygging av et nytt VBA bør det tilrettelegges for senere installasjon av et trinn med fargefjerning. Alternativt kan naturbasert vannbehandling med bruk av kunstig infiltrasjon i basseng og uttak i brønner utredes.

Uansett vannbehandling må det gjennomføres tiltak i nedbørsfeltet for å redusere faren for forurensning. Det vil ikke være aktuelt å legge restriksjoner på beiting eller forby ferdsel i nedbørsfeltet, men det bør utarbeides en klausuleringsplan som regulerer aktiviteten og hindrer at ny aktivitet gir økt fare for forurensning i nedbørsfeltet.

5.3. Alternative utbyggingsformer

Bruk av Kvalvikelva som ny vannkilde til Lyngseidet vannverk krever avtale med Kvalvik og omegn vv. Følgende former for utbygging kan være aktuelle:

- 1 Sammenslåing av alle vannverkene på strekningen Lyngseidet – Pollen og bruk av Kvalvikelva som hovedvannkilde og Gjerdeelva som reservevannkilde. Dette betyr at de private vannverkene legges ned. Dagens vanninntak i Kvalvikelva beholdes, men det bygges et nytt VBA ved inntaket. Det legges ny rentvannsledning fra VBA til Lyngseidet vv. sitt ledningsnett med tilstrekkelig kapasitet.
- 2 Vannverksstrukturen beholdes som før, men Lyngseidet vv. og Kvalvik og omegn vv. samarbeider om vannkilde og vannbehandlingsanlegg. Investerings- og driftsutgifter fordeles etter avtale. Ellers samme utbygging som for alternativ 1.
- 3 Lyngseidet vv. har kun vanninntaket i Kvalvikelva felles med Kvalvik og omegn vv. Det bygges ut et eget VBA for kun Lyngseidet vv. ved inntaket i Kvalvikelva og derfra legges det rentvannsledning for tilkobling til dagens ledningsnett.

- 4 Samme som 3, men uten bygging av nytt VBA ved inntaket i Kvalvikelva. Det legges en råvannsledning mellom dagens vanninntak i Kvalvikelva og Lyngseidet vannverk sitt VBA ved Gjerdeelva. Dermed vil det ikke være mulig å tilknytte nye abonnenter langs ledningen. En annen ulempe er at ledningskostnadene blir større i og med at man må legge vannledningen helt fram til Gjerdeelva, mens ved bygging av VBA ved Kvalvikelva vil tilknytningen til Lyngseidet vv. skje på nærmeste rentvannsledning med tilstrekkelig kapasitet. En tredje ulempe ved denne løsningen er at det ikke blir mulig for Kvalvik og Omegn vannverk å benytte Gjerdeelva som reservevannkilde.

Av disse 4 alternativer synes alt. 2 og 3 mest aktuell, men det er viktig at Lyngen kommune avklarer dette så snart som mulig da det legger klare premisser for videre utbygging. Uansett alternativ må det inngås avtale som sikrer Lyngseidet vv. rett til vannuttak fra Kvalvikelva.

6. KOSTNADSVURDERINGER

I delrapport 2 datert 11.04. 2019 er det for stipulert nødvendige kostnader for oppgradering av Lyngseidet vv. basert på bruk av Kvalvikelva som ny vannkilde, og en oppgradering av dagens UV-anlegg ved Gjerdeelva. Kostnadene er estimert ut fra kostnader til sammenlignbar utbygging ved andre vannverk.

Tabell 1 Oppsummering av kostnader for utbygging av ny vannforsyning til Lyngseidet fra Kvalvik og omegn vv.

Type kostnad	Kostnad
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Gjerdeelva	1 000 000,-
Oppgradering Gjerdeelva (UV)	3 000 000,-
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Kvalvikelva	1 000 000,-
Utbedring av inntaksløsning Kvalvikelva	500 000,-
Ny vannledning Kvalvikelva – Lyngseidet (alt. C + F)	20 000 000,-
Vannbehandlingsanlegg (VBA) med nytt UV-anlegg og fargefjerning	26 500 000,-
Nytt høydebasseng	17 000 000,-
SUM	69 000 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	13 800 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	6 900 000,-
Total SUM eks. MVA	89 700 000,-

Basert på nye vannanalyser og ny gjennomgang av vannkvaliteten er det ikke nødvendig med installering av et rensetrinn for fargefjerning, men det bør tas høyde for en evt. senere utbygging slik at det settes av plass for et slikt anlegg i et nytt bygg som skal romme nytt VBA.

Dette gir følgende reviderte kostnadsoverslag:

Tabell 2 Kostnader for utbygging av ny vannforsyning til Lyngseidet fra Kvalvik og omegn vv.- revidert versjon

Type kostnad	Kostnad
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Gjerdeelva	1 000 000,-
Oppgradering Gjerdeelva (UV)	3 000 000,-
Klausulering/restriksjoner i nedbørsfeltet til Kvalvikelva	1 000 000,-
Utbedring av inntaksløsning Kvalvikelva	500 000,-
Ny vannledning Kvalvikelva – Lyngseidet (alt. C + F)	20 000 000,-
Vannbehandlingsanlegg (VBA) med UV og klordosering	11 500 000,-
Nytt høydebasseng	17 000 000,-
SUM	54 000 000,-
Usikkerhet/risiko, 20 %	10 800 000,-
Prosjektering/administrasjon 10 %	5 400 000,-
Total SUM eks. MVA	70 200 000,-

Kostnadene til vannbehandlingsanlegg omfatter kostnader til oppgradert adkomstveg, grunnarbeider for nytt bygg, byggekostnader, rørkostnader og maskinkostnader inkl. trykkøkningspumper, vannbehandling og elektro.

Prisforskjellen på VBA med og uten fargefjerning skyldes både prisen på selve rensetrinnet og kostnader knyttet til avløpsvann fra renseprosessen. Det må også bemerkes at driftskostnadene er vesentlig mindre for et VBA uten fargefjerning i forhold til med fargefjerning.

Hvis råvannskvaliteten endres slik at det vil bli behov for fargefjerning, bør mulighetene for fargefjerning ved infiltrasjon av råvann i grunnen undersøkes nærmere før man velger et konvensjonelt anlegg for fargefjerning. Dette begrunnes både ut fra forventede kostnader og at infiltrasjon forventes å gi god effekt på både fargetall, UV transmisjon og bakterieinnhold.

Vedlegg 1 Råvannskvalitet i Gjerdeelva

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Turbiditet	UV- transmisjon (50 mm)	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet
		[CFU/ml]									
3	22.03.2010	97	7,4	0,1		< 1	0				
5	25.05.2010	300	7	0,4	78,9	5	5				
8	30.08.2010	46	7,4	0,2	92,9	1	0				
10	25.10.2010	163	7,4	0,2	91	2	0				
2	21.02.2011	32	7,5	0,2		< 2	0				
4	25.04.2011	300	7,4	0,4		7	0				
6	27.06.2011	77	7,1	0,6		< 2	0				
8	22.08.2011	13	7,3	0,2	92	2	0				
2	20.02.2012	125	7,4	0,2	97	< 2	0				
5	28.05.2012	300	6,8	0,7	73	4	9				
5	31.05.2012	300	6,9	0,4	89,5	< 2	0				
7	30.07.2012	130	7,2	0,2	88,3	3	0				
9	24.09.2012	150	7,3	0,2	94	< 2	6				
11	26.11.2012	132	7,3	0,2	94,6	< 2	0				
5	27.05.2013	300	7	0,4	81,3	4	0				
7	22.07.2013	136	7,2	0,2	93,4	< 2	0				
8	26.08.2013	163	7,4	0,3	93,6	< 2	0				
10	28.10.2013	115	7,4	0,2	83,4	< 2	16				
3	24.03.2014	79	7,4	0,1	98,4	< 2	0				
4	28.04.2014	151	7,4	0,2	76,9	6	6				
5	02.05.2014	90		0,2	88,5	< 2	0	0		0	
5	05.05.2014	74		0,2	90,1	8	3	0		0	
5	12.05.2014	158		0,2	75,1	6	0	0		0	
5	19.05.2014	300	7,4	0,4	59,8	7	5				
8	26.08.2014	135		0,2	95,2	< 2	5				
9	22.09.2014	160	7,3	0,1	96,7	< 2	15				

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Turbiditet	UV- transmisjon (50 mm)	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet
		[CFU/ml]		[FNU]	[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]
3	23.03.2015	91	7,4	0,1	96,3	< 3	0	0			
4	27.04.2015	95	7,4	0,2	85,1	< 3	0	0			
8	24.08.2015	269	7,3	0,2	96,2	< 3	8	1			
10	27.10.2015	153	7,3	0,4	93,2	< 3	4	0			
3	28.03.2016	121	7,4	0,1	94,1	< 3	0	0			
4	07.04.2016	84	7,4	0,2	92,2	< 3	1	0			
4	25.04.2016	82	7,4	0,2	91,9	< 3	0	0			
8	29.08.2016	211	7,3	0,7	92	< 3	6	0			
10	24.10.2016	117	7,3	0,2	94,7	< 3	7	2			
10	28.10.2016	105	7,2	0,4	95,8	< 3	8	0			
4	24.04.2017	60	7,5	0,2	95,6	< 3	0	0			
5	22.05.2017	300	7,4	0,4	66,2	6	10	4			
6	06.06.2017						0	1			
6	06.06.2017						0	0			
6	26.06.2017	300	6,8	0,4	87	< 3	0	0			
7	25.07.2017	144	7	1	91,9	13	4	3			
8	21.08.2017	169	7,2	0,2	93,3	< 3	11	3			
9	07.09.2017						2	0			
9	19.09.2017	108	7,3	0,2	98,2	< 3	0	0			
9	25.09.2017	148	7,4	0,1	93,4	5	36	0			
10	24.10.2017	188	7,3	0,2	96,1	< 3	8	0			
11	20.11.2017	164	7,4	0,1	96,7	< 3	4	0			
12	11.12.2017	131	7,4	0,2	95,8	< 3	12	0			
4	23.04.2018	300	7,4	1	67,6	7	0	0			
5	28.05.2018	300	7	0,2	82	5	1	0			
8	27.08.2018	190	7,2	0,1	93,4	3	1	1			
9	24.09.2018	300	7,3	0,1	91,5	8	46	3			
11	26.11.2018	98	7,3	0,1	98	< 3	6	0			

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Turbiditet	UV- transmisjon (50 mm)	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Clostridium perfringens	Konduktivitet
		[CFU/ml]		[FNU]	[%]	[mg/l Pt]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[CFU/ml]	[mS/m]
5	27.05.2019	103	7,2	0,2	91,4	< 3	2	0			
6	24.06.2019	208	7	0,6	85,7	< 3	11	0			
7	29.07.2019	143	7,2	0,2	95,8	4	8	0	0		4,13
8	26.08.2019	172	7,3	0,5	91,7	3	18	0			
9	24.09.2019	110	7	0,3	91,7	7	6	0			
10	28.10.2019	113	7,2	0,3	94,4	< 3	0	0			

	Enhet	Antall prøver	Min	Snitt	Median	%-andel over grenseverdi
Farge	mg/l Pt	55	< 1	3,5	3	0
Turbiditet	FNU	55	0,1	0,3	0,2	2
UV- transmisjon	%	51	59,8	89,2	92,9	
pH		51	6,8	7,2	7,2	0
Kimtall 22	CFU/ml	55	13	158	143	76
Koliforme	CFU/100ml	58	0	4	0	55
E.coli	CFU/100 ml	35	0	1	0	23

Nettvannsprøver tatt om vinteren har mindre fargetatt enn 3 mg Pt/l og lavere turbiditet enn 0,4 FNU

Fet skrift = større enn 300

Vedlegg 2 Råvannskvalitet i Kvalvikelva

Måned	Dato	Kimtall	pH	Turbiditet	UV-transmisjon (50 mm)	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Konduktivitet
		22°C 3 døgner								
3	25.03.2014	137	7,4	0,2	97,1	2	0			
8	26.08.2014	121	7,4	0,4	94,2	< 2	10			
9	23.09.2014	181	7,3	0,2	96,5	< 2	7			
3	24.03.2015	128	7,4	0,2	95,1	< 3	0	0		
4	28.04.2015	300	7,4	0,2	78,9	< 3	5	0		
8	25.08.2015	135	7,3	0,3	98,4	< 3	5	4		
9	30.09.2015	300	7	1,2	85	< 3	22	9		
10	27.10.2015	256	7,2	0,4	91,1	< 3	3	0		
4	26.04.2016	111	7,5	0,2	84,1	< 3	0	0		
8	31.08.2016	97	7,1	0,6	94,5	< 3	8	2		
9	27.09.2016	145	7,4	0,3	92,1	< 3	2	0		
4	03.05.2017	123	7,5	0,5	88	< 3	0	0		
5	23.05.2017	300	7,4	0,5	74,8	5	1	0		
9	26.09.2017	111	7,3	0,2	93,9	4	19	0		
1	22.01.2018	131	7,3	0,2	95,4	< 3	3	0		
2	26.02.2018	115	7,4	0,2	95,8	< 3	1	0		
3	20.03.2018	129	7,4	0,1	96,6	< 3	0	0		
4	24.04.2018	300	7,5	0,9	66,6	21	6	1		
4	24.04.2018	300	7,5	0,8	67,2	5	0	0		
5	29.05.2018	300	7,1	0,4	88,2	11	5	1		
5	29.05.2018	300	7,0	0,5	89,1	3	2	0		
6	24.06.2018	53	7,2	0,4	89,8	< 3	4	2		
7	24.07.2018	126	7,2	0,4	96,7	5	9	1		

Måned	Dato	Kimtall 22°C 3 døgn	pH	Turbiditet	UV- transmisjon (50 mm)	Fargetall	Koliforme bakterier	E. coli	Intestinale enterokokker	Konduktivitet
		[CFU/ml]		[FNU]	[%]	[CFU/100ml]	[CFU/100ml]	[CFU/ml]	[mS/m]	
8	28.08.2018	153	7,2	0,9	88	4	3	2		
8	28.08.2018	300	7,3	1,1	88,4	7	4	7		
4	29.04.2019	166	7,2	0,2	81,3	7	1	0		
5	27.05.2019	199	7,3	0,3	87,1	< 3	1	0	0	4,68
6	24.06.2019	72	7,3	0,4	92,8	< 3	1	2	1	3,44
7	29.07.2019	75	7,2	0,3	96,8	< 3	4	0	0	3,46
8	27.08.2019	90	7,4	0,6	92,5	4	15	15	2	3,59
9	25.09.2019	130	7,1	0,4	92,7	< 3	3	0		
10	29.10.2019	146	7,4	0,4	94,9	4	1	3		

	Enhet	Antall prøver	Min	Maks	Snitt
Farge	mg/l Pt	30	< 2	21	4
Turbiditet	FNU	30	0,1	1,2	0,5
UV- transmisjon	%	30	66,6	98,4	89,0
pH		30	7	7,5	7,3
Kimtall 22	CFU/ml	30	53	> 300	186
Koliforme	CFU/100 ml	30	0	22	5
E.coli	CFU/100 ml	27	0	9	1

Median	Andel over grenseverdi grenseverdi %
3	3
0,4	7
91,1	
7,3	0
137	84
3	80
0	44

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
10/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Søknad om støtte fra Ullsfjordforbindelsen AS

Henvisning til lovverk:

Rådmannens innstilling

Rådmannen innstiller på tilskudd til Ullsfjordforbindelsen AS på 120.000 gjeldende for 2020.

Budsjettdekning:

Årsbudsjett	Ansvar	Tjeneste	Art	Prosjekt	Økes	Reduseres

Kr _____ søkes innarbeidet i Lyngen kommunes økonomiplan _____ - _____

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Ullsfjordforbindelsen AS er eiet av kommunene Tromsø, Lyngen og Kåfjord, samt en rekke selskaper og privatpersoner, -de fleste med tilknytning til Lyngen. Selskapet utfører påvirkning, kvalitetssikring og oppfølging av det løpende offentlige arbeidet som skal lede til etableringen av Ullsfjordforbindelsen, - fergefri vei mellom Lyngen og Tromsø.

Selskapets administrative kostnadsbruk er noe redusert det siste året som følge av redusert aktivitetsnivå, noe som igjen har sammenheng med den fasen prosjektet Ullsfjordforbindelsen er inne i. Det ble ikke utbetalt tilskudd i 2019.

I 2020 vil man kjøpe tjenester knyttet til analyse av trafikkgrunnet i regionen som helhet, fremtidige prognoser og hvordan etablering av Ullsfjordforbindelsen kan påvirke dette.

Prosjektet Ullsfjordforbindelsen går nå inn i en viktig fase der man forventer avklaringer på igangsetting eller ikke innen 2022.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Etablering av Ullsfjordforbindelsen som overordnet prosjekt er forankret i kommunens overordnede planverk, herunder Strategisk næringsplan. Etablering av Ullsfjordforbindelsen anses som et viktig tiltak for fremtidig vekst og utvikling i Lyngen.

Økonomiske konsekvenser

Selskapets arbeide er avhengige av ekstern finansiering fra offentlige og private aktører for å kunne arbeide målrettet. Selskapet mottar i dag støtte fra Lyngen og Tromsø kommuner.

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Ingen.

Miljøkonsekvenser

Det er registrerte miljøkonsekvenser knyttet til Ullsfjordforbindelsen AS sitt arbeide. Det bør dog påpekes at en fremtidig løsning vil kunne ha en positiv miljøeffekt.

Folkehelse/friluftsliv

Ingen relevans.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Selskapets arbeide er avhengige av ekstern finansiering fra offentlige og private aktører for å kunne arbeide målrettet. Manglende finansiering vil medføre redusert aktivitetsnivå.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
11/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Oppfølging av kommunestyrets vedtak om organisering av brannvesen- finansiering av utdanning

Henvisning til lovverk:

Brann- og eksplosjonsvernloven
Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen

Rådmannens innstilling

Alternativ 1:

Eksisterende bemanning og organisering av beredskaps- og innsatsstyrke opprettholdes, jfr. kommunestyrets vedtak i sak 76/19.

Det stilles inntil kr 2,8 mill disponibelt til utdanning og kompetanseheving av personell tilknyttet brann og redning. Beløpet dekkes over disposisjonsfondet.

Budsjettdekning:

Årsbudsjett	Ansvar	Tjeneste	Art	Prosjekt	Økes	Reduseres
2020	4710	3391	11502		940 000	
2020	9000	8800	19401		940 000	

Utgifter til kompetanseheving fra 2021 søkes innarbeidet i økonomiplan 2021-2024

Alternativ 2:

Rådmannen foretar nedbemanning av brannvesenets innsatsstyrke til 24 personer. Eksisterende vaktorganisering avvikles og erstattes med avtale om overordnet vakt i brannsamarbeidet.

Besparte lønns- og pensjonsmidler benyttes til utdanning av personell tilknyttet brann og redning ved en intern budsjettendring i årsbudsjett 2020 og økonomiplan 2021-2024.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Viser til kommunestyrets vedtak i sak 76/19. Rådmannen fremmet forslag om reduksjon av innsatsstyrken til 24 personer, samt fjerning av eksisterende vaktordning. Etter brannsjefens vurdering ville det vært hensiktsmessig å etablere en overordnet vakt innen Brannvesenet Nord sitt område. Slik funksjon kan bemannes med kvalifisert personell og oppfylle forskriftens krav fra første dag. Hver kommune dekker da sin andel, som beregnes å utgjøre inntil kr 130 000 pr år. Vurderingen var at disse tiltakene ville gi besparelser som kunne benyttes til nødvendig utdanning. Etter endt utdanningsprogram vil faglig forsvarlig og kompetent brannberedskap og innsatsstyrke kunne driftes ca kr 1 mill lavere pr år enn tilfellet er i dag.

Kommunestyret fulgte ikke rådmannens innstilling, men besluttet å videreføre eksisterende dimensjonering og organisering. Rådmannen forstår vedtaket slik at lovpålagt utdanning av brannmannskapene skal gjennomføres snarest mulig, utgifter til slik utdanning dekkes over disposisjonsfondet. Da vedtaket ikke avsetter et konkret beløp til formålet finner rådmannen det nødvendig å fremme sak til kommunestyret med anmodning om presisering av dette forholdet.

Brannsjefen har gjort en vurdering av brannvesenets dimensjonering, beredskap og organisering. På bakgrunn av dette anbefaler han reduksjon av innsats- og beredskapsstyrke, noe rådmannen beregner å kunne gi betydelige innsparinger. Rådmannen finner det derfor nødvendig å fremme saken med alternativ innstilling der utdanning/kompetanseheving finansieres gjennom omorganisering og bemanningsreduksjon.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Lyngen kommunestyre vedtok å inngå i brannsamarbeid i Nord Troms fra 1.1.2019.

Samarbeidstiltaket inneholder følgende stillingshjemler:

- 100 % daglig leder (*brannsjef*)
- 100 % avdelingsleder forebyggende (*varabrannsjef*)
- 100 % avdelingsleder beredskap
- 100 % forebyggende personell (*branningeniør*)
- 500 % forebyggende personell (*feiersvenn*)

Kommunen har fortsatt arbeidsgiveransvaret for innsatsstyrken, denne besto av 36 personer pr 1.1.2020. Dimensjoneringsforskriften stiller krav om minimumsbemanning på 16 personer. Etter brannsjefens vurdering vil det være forsvarlig å drive brannvesenet med innsatsstyrke på 24 personer, dette under forutsetning at alle har nødvendig opplæring og utdanning.

Økonomiske konsekvenser

Alternativ 1:

Kommunestyrets vedtak 76/19 i desember 2019:

Dagens brannordning/dimensjonering/plassering videreføres. Innarbeides i budsjett 2020, dekning disposisjonsfond.

Kompetansehevingsplan som foreligger i forslaget gjennomføres. Er det praktisk mulig å forsere tempo på kompetanseheving fremmer rådmannen sak på dette til Kommunestyret.

Det arrangeres et møte mellom brannsjef og dagens brannkorps for å se på en fremtidig struktur av brannberedskapen.

1. Dette innebærer fortsatt årlige lønns- og pensjonsutgifter på kr 2,1 mill til innsats- og beredskapsstyrke.
2. Utdanningsetterslepet blant innsatsstyrkens 36 ansatte utgjør tilsammen 44 avvik. Etter brannsjefens beregning vil nødvendig utdanning medføre direkte utgifter på kr 2,72 mill. Dette beløpet må stilles disponibelt i henhold til tidsplan for utdanningsprogrammet, av praktiske årsaker er raskeste gjennomføring 3 år (avhengig av kapasitet på brannskolen).
3. Drift og organisering på dagens nivå vil medføre kostnader på kr 3 mill til lønn, pensjon og utdanning i de 3 første år, eller tilsvarende lavere om utdanningen gjennomføres over en lengre periode.
4. Etter endt utdanningsprogram vil årlige lønns- og pensjonsutgifter fortsatt være kr 2,1 mill for innsats- og vaktstyrke.

Alternativ 2:

1. Bemanning i henhold til brannsjefens risikovurdering, som tilsier 24 personer, vil gi besparelser i lønns- og pensjonsutgifter på ca kr 360 000 årlig.
2. Fjerning av eksisterende vaktstyrke som erstattes med overordnet vakt i brannsamarbeidet vil gi ca kr 720 000 i netto besparelser årlig.
3. Reduksjon av innsatsstyrken fra 36 til 24 personer og omorganisering av vaktordning kan redusere utgifter til utdanning fra kr 2,72 mill til 1,54 mill.

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Det følger av Internkontrollforskriften at arbeidsgiveren har ansvar for at arbeidstakeren har de kvalifikasjoner som er nødvendig for å utføre sine arbeidsoppgaver. De krav forskriften stiller til kompetanse sikrer et minimum. Det er opp til kommunen å vurdere behovet for ytterligere kompetanse utover dette. Det må foreligge planer hvordan kommunen skal nå dette målet, herunder er økonomi en viktig faktor.

Lyngen har et stort avvik i utdanningsnivået for brannmannskapene. Arbeidsgiveransvaret vil påføre kommunen et straffansvar om personskade oppstår under et oppdrag, og årsaken er manglende opplæring eller sikkerhet. Tilsynsmyndigheten etter denne forskriften er Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, som har adgang til å gi pålegg, jf. § 8-1 og derved kompetent myndighet til å ilegge tvangsmulkt og tvangsgjennomføring, jf. brann- og eksplosjonsvernloven §§ 39 og 40. Politiet kan også på selvstendig rutinemessig grunnlag iverksette etterforskning.

Formelle krav til utdanning er:

- Yrkesutdanning for brannkonstabel innebærer to års systematisk internopplæring i brannvesenet og grunnkurs for brannkonstabel. Norges brannskole har utarbeidet en læreplan med innhold og mål for internopplæringen. Det er også utarbeidet en registreringsbok hvor oppnådde mål skal dokumenteres, registreringsboken er å betrakte som en del av opplæringsplanen.
- Utrykningsledere i deltidsbrannvesen skal ha gjennomført yrkesutdanning for brannkonstabel samt beredskapsutdanning trinn I

- Krav om utrykningskompetansebevis (kode 160): det fremgår av Utrykningsforskriften hvilken kompetanse kandidaten skal tilegne seg før det utstedes kompetansebevis for utrykningskjøretøy.
- Overordnet vakt skal ha gjennomført utdanning som leder av beredskapsavdeling, jf. § 7-8 eller leder av forebyggende avdeling, jf. § 7-9 med tillegg av befalsutdanning trinn III.

Krav til innsatstid:

Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem m.v., strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstid defineres i forskriftens § 1-4 som tiden fra innsatsstyrken er alarmert til den er i innsats på brann- /skadested.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Manglende dokumentasjon på opplæring etter forskriftens krav kan medføre pålegg og økonomiske sanksjoner mot kommunen. Om slik situasjon skulle oppstå nå vil dette påføre kommunen praktiske og økonomiske belastninger, da et høyt antall mannskaper omgående må gjennomgå et utdanningsprogram.

Rådmann finner det nødvendig å opplyse politisk ledelse at innsatsstyrkens bemanning på 36 personer overgår forskriftens minimumskrav og gjeldende risikobilde. Av praktiske årsaker vil det ikke være tilrådelig å bemanne innsatsstyrken etter minimumskrav, men 24 personer vil være forsvarlig. Bemanning i henhold til dette vil gi betydelige besparelser i lønns- og pensjonsutgifter.

Dagens vaktordning medfører utgifter til lønn og pensjon på kr 850 000,-. Forskriften stiller krav at et operativt vaktlag skal bestå av minimum 4 personer. Eksisterende vaktordning gir dermed ikke noe vesentlig reduksjon i innsatsstyrkens responstid, da denne må bemannes av utkaldt personell før innsats på et skadested kan påregnes. Etter brannsjefens anbefaling vil det være mer hensiktsmessig å etablere en overordnet vakt innen Brannvesenet Nord sitt område. Slik funksjon kan bemannes med kvalifisert personell og oppfylle forskriftens krav fra dag en, hver kommune dekker da sin andel som beregnes å utgjøre inntil kr 130 000 pr år.

Dersom politisk ledelse velger fortsatt å opprettholde dagens bemanning og organisering vil dette påføre en ekstra belastning i driften på ca kr 1 mill årlig. Dette i tillegg til utgifter til utdanning av et unødvendig høyt antall ansatte.

Rådmannen finner grunn til å anbefale reduksjon av innsatsstyrken fra 36 til 24 personer og omorganisering av vaktordning som beskrevet, dette redusere utgifter til utdanning fra kr 2,72 mill til 1,54 mill. Kommunen vil da kunne dekke lovpålagt utdanning i løpet av 1,5 år innenfor eksisterende ramme. Etter endt utdanningsprogram vil faglig forsvarlig og kompetent brannberedskap kunne driftes ca kr 1 mill lavere pr år enn tilfellet er i dag.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
77/19	Lyngen kommunestyre	19.12.2019
12/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Omgjøring av tidligere vedtak - Søknad om delegasjon av forvaltermyndighet for verneområder opprettet i medhold av naturvernloven

Henvisning til lovverk:

- Naturvernloven (utgått)
- Naturmangfoldloven

Vedlegg

- 1 Delegering av vedtaksmyndighet etter Naturvernloven
- 2 SØKNAD OM DELEGASJON AV FORVALTNINGSMYNDIGHET FOR VERNEOMRÅDER OPPRETTET I MEDHOLD AV NATURVERNLOVEN

Saksprotokoll i Lyngen kommunestyre - 19.12.2019

Behandling:

Saken utsettes.

Vedtak:

Saken utsettes.

Rådmannens innstilling

I medhold av Naturmangfoldloven tilbakeføres forvaltningsmyndighet for verneområdene i Lyngen kommune til Direktoratet for naturforvaltning.

Verneområdene der forvaltningsmyndigheten tilbakeføres er:

- Stormyra (Jægervatn) naturreservat (1983)
- Sørleangsbotn naturreservat (1995)
- Karnes naturreservat (2004)
- Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning (2004)

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

I brev fra Miljødirektoratet (1998) fikk lyngen kommune tilbud om å overta forvaltningsansvaret for verneområdene i kommunen. Det var på den tiden to naturreservat det var snakk om. I 1999 ble det vedtatt å søke direktoratet om overtakelse, og i 2001 ble det gjort et endelig vedtak i kommunestyret om lokal forvaltning av disse to naturreservatene. I tillegg lå det i vedtaket et ønske om at også eventuelt fremtidige verneområder skulle forvaltes lokalt.

Ut fra sakspapirene den gang leser man at hovedgrunnen til at en ønsket lokalforvaltning av verneområdene i kommunen, var at Lyngsalpane landskapsvernområde var under utredning. Det nye verneområdet skulle omfatte store deler av kommunens areal, og lokal forvaltning ble derfor sett på som viktig.

I 2004 ble det vedtatt 3 nye verneområder i Lyngen kommune; Lyngsalpan landskapsvernområde, Karnes naturreservat og Årøya landskapsvernområde. Fra 2006 ble vedtaksmyndigheten etter naturvernloven delegert fra kommunestyret til formannskapet. Alle 5 verneområdene ble da forvaltet lokalt. Forvaltninga utgjorde omtrentlig en halv stilling i administrasjonen.

Fra 2012 endret Lyngsalpan landskapsvernområde igjen forvaltningsregime. Det ble opprettet et lokalt verneområdestyre med sekretariat underlagt fylkesmannen. De 4 mindre verneområdene ble fortsatt værende under kommunal forvaltning.

I Troms er det foruten de 4 verneområdene i Lyngen kommune, bare et annet verneområde som er underlagt lokal forvaltning. Dette er Prestevatn landskapsvernområde sentralt på Tromsøya i Tromsø.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Relevante tidligere vedtak er vedlagt saken. Dokumenter for andre relevante hendelser er ikke vedlagt, men man har prøvd så godt man kan å beskrive hendelsene under saksopplysningene.

Økonomiske konsekvenser

Arbeidet med lokal forvaltning av de 4 verneområdene utgjør ikke noen stor andel av administrasjonens arbeid. Derimot er det behov for vedlikehold av kompetansen på området, og det må påregnes en del tid til møter og samlinger.

Det bør utarbeides forvaltningsplaner og besøksstrategier for områdene. Disse bør igjen følges opp gjennom bestillinger i forhold til opplysningsmateriell og oppsyn.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Hovedgrunnen til at en ønsket lokal forvaltning av verneområdene i Lyngen var nok ønsket om muligheten for å ha politisk påvirkning i forhold til tiltak og aktivitet i verneområdene. Spesielt gjaldt nok dette i forhold til Lyngsalpan landskapsvernområde. Etter endringen i forvaltningsregimet i 2012 sitter kommunen igjen med forvaltningsansvar for 3 naturreservater og Årøya landskapsvernområde.

Verneformen naturreservat, er den strengeste formen for områdevern vi har i Norge. Hvert enkelt naturreservat har egne bestemmelser (forskrift) som blant annet regulerer ferdsel. I de fleste naturreservat har en meget begrensede muligheter for å ha særlig påvirkning i forhold til bestemmelsene. Påvirkning gjennom lokal forvaltning vil derfor nesten ikke være mulig.

Landskapsvernområdet Årøya har en mildere verneform. Formålet med vernet er å bevare ei middels stor øy og en holme i Lyngenfjorden med deres natur- og kulturlandskap og med tilhørende dyreliv. Området har særlig betydning som hekkeområde for sjøfugl i indre fjordstrøk i Troms. Linken under peker til bestemmelsene i forskriften:

[https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2004-06-04-845?q=Årøya landskapsvernområde](https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2004-06-04-845?q=Årøya+landskapsvernområde)

Også her er det ferdselsrestriksjoner. Foruten skjøtsel gjennom beiting er det begrensede muligheter for tiltak.

Styret for Lyngsalpan landskapsvernområde har laget et prinsippvedtak på de ønsker forvaltningsansvar for verneområder som grenser inn mot landskapsvernområdet. Verneområdestyret har fra før forvaltningsmyndighet over Faueldalen naturreservat på Tromsøsida av Lynpsalpene.

Rådmannens vurdering, er at det er mest hensiktsmessig å tilbakeføre forvaltningsmyndigheten for de 4 gjenværende verneområdene som er under kommunal forvaltning til Miljødirektoratet. De vil igjen delegere myndigheten til fylkesmannen. Om det er politisk vilje kan Lyngen kommune sende med et ønske om at styret i landskapsvernområdet blir ny forvaltningsmyndighet.

Lyngsalpan landskapsvernområde har egen forvalter som vil kunne ivareta forvaltningen av de 4 verneområdene på en bedre måte enn kommunen. Det vil da også selvfølgelig medføre noe besparelse i kommuneadministrasjonen.

**LYNGEN KOMMUNE
MØTEBOK**

BEHANDLINGSORGAN	MØTE DATO	SAKNR
kommunestyret	21.12.05	053/05

DATO:	ARKIV NR.	SAKSMAPPENR.	SAKSBEHANDLER :
30.11.2005	K12	05/01615 1	Oddrun Skjemstad

OVERSKRIFT PÅ SAKEN: DELEGERING AV VEDTAKSMYNDIGHET ETTER NATURVERNLOVEN
--

SÆRLOVSHJEMMEL : Naturvernloven

Sakens dokumenter:

S DELEGERING AV VEDTAKSMYNDIGHET ETTER NATURVERNLOVEN

Vedlegg:

Saksopplysninger:

Lyngen Kommune har 5 verneområder, og til nå har Fylkesmannen i Troms hatt forvaltningsansvar for disse områdene. Dette gjelder for

- Lyngsalpan landskapsvernområde
- Årøya landskapsvernområde
- Karnes naturreservat
- Stormyra naturreservat
- Sør-Lenangsbotn naturreservat

Alle saker som vedgår disse områdene har blitt sendt til Fylkesmannen for behandling. Lyngen kommune ønsket selv å ha forvaltningsansvaret for verneområdene i kommunen, og søkte derfor om å få overført forvaltningsansvaret for samtlige verneområder. Dette fordi det er ønskelig med en forvaltning som involverer lokalbefolkningen og brukerne av området. Ved lokal forvaltning beholder kommunene selvråderetten over egne områder og det sikrer et myndighetsansvar som er lettest mulig og forholde seg til for publikum og brukere.

Den 1. Januar 2006 får Lyngen kommune delegert forvaltningsansvaret for samtlige verneområder i kommunen.

Forvaltningsansvaret for verneområdene delegeres under følgende forutsetninger:

- Verneområder som er opprettet i medhold av naturvernloven har nasjonale verneinteresser og skal forvaltes i samsvar med verneformålet og statlige retningslinjer for forvaltning av verneområder

- Direktoratet for naturforvaltning kan trekke vedtaket om delegering tilbake. Kommunen kan også si fra seg ansvaret som forvaltningsmyndighet.
- Kommunen kan ikke overføre/delegere avgjørelsesmyndighet etter forskriftene til andre instanser eller organisasjoner.
- Direktoratet for naturforvaltning kan gi nærmere bestemmelser om utøvelse av forvaltningsmyndigheten, herunder organisering av oppsynsvirksomhet.
- Kommunen skal ha nødvendig kompetanse innen naturforvaltning og kapasitet til å utføre en forsvarlig saksbehandling.
- Kommunen kan be Fylkesmannen om faglige råd og veiledning i forvaltningen.
- Kommunen kan søke om økonomiske midler til forvaltning av verneområder innenfor de rammer som hvert år blir fastsatt av stortinget. Søknad om midler skal sendes til fylkesmannen innen nærmere fastsatt frist

Forvaltningsmyndighetens oppgaver og kompetanse:

- **Myndighetsutøvelse**
Forvaltningsmyndigheten har ansvar for forvaltningen av verneregler fastsatt i verneforskriften. Myndigheten er begrenset til den rådighet som er direkte hjemlet i forskriften.
- **Forvaltningsplan**
Kommunene kan utarbeide et utkast til forvaltningsplan for verneområdet/verneområdene. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.
- **Skjøtsel og tilrettelegging**
Som forvaltningsmyndighet skal kommunen vurdere behov og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging bør inngå i en godkjent forvaltningsplan.
- **Dispensasjon fra verneforskriften**
Kommunen har myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon i henhold til den enkelte verneforskrift. Forskriften har egne dispensasjonsbestemmelser som setter rammer for hvilke dispensasjoner som kan gis. Kopi av alle vedtak som treffes skal sendes til fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning. Direktoratet for naturforvaltning er klageinstans for vedtak som treffes av kommunen som forvaltningsmyndighet. I dispensasjonssaker hvor kommunale instanser selv står som søker/tiltakshaver, skal fylkesmannen behandle saken som førsteinstans.
- **Merking og informasjon**
Kommunen har ansvar for nødvendig merking og vedlikehold av merking i verneområdene.
Som forvaltningsmyndighet skal kommunen vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Kommunen har også ansvar for kontakt med grunneiere, rettighetshavere, brukere, aktuelle lag og organisasjoner mv.
- **Brudd på verneforskriften**
Kommunen skal påse at alle brudd på bestemmelser i verneforskriften blir rapportert/anmeldt til politiet. Gjenpart av rapport/anmeldelse skal sendes til fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning.
- **Rapportering om forvaltning**

Kommunen har ansvar for å rapportere om forvaltningen til fylkesmannen. Kommunen må avtale med fylkesmannen hvordan og hvor ofte slik rapportering skal skje. Dersom forutsetningene for delegering av forvaltningsmyndighet endres vesentlig, plikter kommunen å informere fylkesmannen.

Særlig om naturoppsyn i verneområder

Det skal som hovedregel være en oppsynsordning for alle verneområder. Kommunen skal så langt råd er søke fellesløsninger med etablerte oppsynsordninger gjennom Statens naturoppsyn (SNO). Omfang og behov skal drøftes med fylkesmannen som vil samrå seg med SNO. Statens naturoppsyn vil gi generelle retningslinjer for oppsynsvirksomhetens innhold og faglige kvalitet.

I områder der SNO er etablert med lokalkontor og hvor verneområdet ligger i geografisk nærhet til hovedarbeidsområdet, kan SNO påta seg naturoppsynet. Naturoppsyn (herunder skjøtselsarbeid) som blir utført av SNO, eller oppsynsordninger som er kontraktmessig knyttet til SNO, vil være gratis for kommunen.

Delegeringer av avgjørelsesmyndighet skjer i henhold til kommuneloven, når ikke annet er sagt, til kommunens øverste organ som er kommunestyret. Kommunestyret kan videredelegere vedtaksmyndigheten til andre politiske organ eller til administrasjonssjefen dersom det ikke står i særloven at vedtaksmyndighet skal ligge til kommunestyret. Før slik videredelegering formelt er på plass, er det kun kommunestyret som kan gjøre vedtak etter de delegeringer kommunen har mottatt. Kommunestyret må vedta nye delegeringer. Da kommunen av hensyn til sine brukere snarest mulig må være operativ på sin nye avgjørelsesmyndighet kan dette ikke avventes til den generelle revideringen av delegeringsreglementet.

Administrasjonens vurderinger:

Lyngen kommune er sammen med kommunene Storfjord, Balsfjord og Tromsø i gang med å lage en forvaltningsplan for Lyngsalpan. Det er nok i Lyngsalpan en vil få flest henvendelser etter delegeringen. En forvaltningsplan er først og fremst et hjelpemiddel for å opprettholde og evt. fremme verneformålet for landskapsvernområdet. Verneformålet og verneforskriften vil være rammen som forvaltningsplanen må holde seg innenfor. Den må også forholde seg til annet lovverk som for eksempel kulturminneloven og plan- og bygningsloven.

Forvaltningsplanen vil, når den er ferdig, legge føringer på hvordan området skal forvaltes.

Det er satt sammen et arbeidsutvalg som skal arbeide med forvaltningsplanen med representanter fra alle de fire kommunene, og det er blitt diskutert i denne gruppen at alle saker som angår Lyngsalpan landskapsvernområde bør taes opp i denne gruppen nå i en overgangsfase. Dette fordi det er viktig med en helhetlig forvaltning og lik praksis over hele verneområdet. Etter hvert vil forvaltningsplanen legge føringene.

Fylkesmannens miljøvernavdeling holder på og utarbeider et opplæringsprogram for både administrasjon og politikerne i de fire kommunene. Dette opplæringsprogrammet vil gå over to deler der del A er en generell innføring og del B er mer en konkret veileder som er knyttet til de praktiske sidene ved forvaltningen.

Lyngen kommune har tidligere ikke hatt saksbehandling etter naturvernloven og tilliggende forskrifter. Det eneste vi har er lagt til formannskapet, og det går på Naturvernlovens § 18, 1. ledd: *rett til å drøfte spørsmål av betydning for kommunens planarbeid ved oppstart av arbeid med vern.*

Saker som vedgår verneområdene som for eksempel motorferdsel innenfor vernegrensene bør få en ganske hurtig avgjørelse. I kurante saker bør derfor vedtaksmyndighet legges til administrasjonssjefen. Administrasjonssjefen har for øvrig også delegert vedtaksmyndighet på en del saker etter motorferdselloven.

Formannskapet er planutvalg i Lyngen kommune. Saker som vedgår verneområdene våre kan være ganske "tunge" saker der en må ta prinsipielle valg som vil få følger for den videre forvaltningen i områdene. De valgene som blir gjort innenfor verneområdene vil legge føringer for hvordan framtidige saker vil bli behandlet. Verneområdene dekker en stor del av kommunens totale areal og da er det kanskje mest naturlig at det er kommunens planutvalg som får ansvar for vedtak gjort etter naturvernloven. Formannskapet har for øvrig også hyppige møter slik at de jevnlig vil holdes oppdatert på hvilke vedtak som blir gjort. Saker i området må selvsagt også behandles etter annet lovverk i tillegg til naturvernloven. Eks: En byggesak må i tillegg til naturvernloven også behandles etter plan- og bygningsloven.

Administrasjonssjefens innstilling til vedtak:

Vedtaksmyndighet etter naturvernloven og tilhørende forskrifter delegeres til formannskapet i Lyngen. Kurante saker delegeres til administrasjonssjefen.

Behandling i kommunestyret den 21.12.2005:

VEDTAK:

Lyngen kommunestyre tiltrer administrasjonssjefens innstilling til vedtak. Enst.

Vedtak i kommunestyret den 21.12.2005:

Vedtaksmyndighet etter naturvernloven og tilhørende forskrifter delegeres til formannskapet i Lyngen. Kurante saker delegeres til administrasjonssjefen.

LYNGEN KOMMUNE

MØTEBOK

BEHANDLINGSORGAN	MØTE DATO	SAKNR.
ressursutvalget	22.05.01	73/01
kommunestyret	25.06.01	043/01

DATO:	ARKIV NR.	SAKSMAPPENR.	SAKSBEHANDLER :
07.05.01	K12	01/00828 2	Steinar Larsen

OVERSKRIFT PÅ SAKEN:

SØKNAD OM DELEGASJON AV FORVALTNINGSMYNDIGHET FOR VERNEOMRÅDER OPPRETTET I MEDHOLD AV NATURVERNLOVEN

SÆRLOVSHJEMMEL :

Sakens dokumenter:

- I SØKNAD OM DELEGASJON AV FORVALTNINGSMYNDIGHET FOR VERNEOMRÅDER OPPRETTET I MEDHOLD AV NATURVERNLOVEN
DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING
- S SØKNAD OM DELEGASJON AV FORVALTNINGSMYNDIGHET FOR VERNEOMRÅDER OPPRETTET I MEDHOLD AV NATURVERNLOVEN
- Ø Søknad om delegasjon av forvaltningsmyndighet
- Ø Søknad om delegasjon om forvaltningsmyndighet, ressursutvalget sak 31/99

Vedlegg:

Vedlegg:

- 1 Standard delegeringsvedtak fra Direktoratet for naturforvaltning

Saksopplysninger:

Lyngen kommune fikk i brev datert 26.10.1998 tilbud om å overta forvaltningsmyndighet over verneområdene i kommunen. Kommunen behandlet dette i ressursutvalget den 26.02.1999 i sak 31/99 og vedtok at:

- 1: Lyngen kommune stiller seg positivt til henvendelsen, og søker herved om å få overta forvaltningsansvaret for naturreservatene Stormyra og Sør-Lenangsbøtn.
- 2: Lyngen kommune er også innstilt på å overta forvaltningsansvaret for fremtidige verneområder.

Direktoratet for Naturforvaltning svarer i sitt brev datert 19.03.01 hvor de har laget et forslag til vedtak:

”Med bakgrunn i kommunens søknad vil direktoratet foreslå at Lyngen kommune får delegert forvaltningsmyndighet for;

- Stormyra naturreservat
- Sør-Lenangsbotn naturreservat

Forvaltningsmyndighet for nye verneområder vil bli vurdert fortløpende. Vi forutsetter f.eks at Lyngen kommune også vil være interessert i forvaltningsansvar for et fremtidig verneområde i Lyngsalpene.”

I skrevet framgår det at kommunene etter søknad kan få overført midler til konkrete feltmessige oppgave som oppsyn, informasjon, tilrettelegging og skjøtsel i tilsvarende omfang som fylkesmannen har til rådighet for den enkelte verneområde pr. i dag. Kommunen må imidlertid påregne å bære en stor del av forvaltningskostnadene selv, til løpende administrasjon og saksbehandling.

Oppsynet av verneområdet skal avklares med Fylkesmannen i samråd med Statens naturoppsyn (SNO). Så langt mulig skal kommunen søke fellesløsninger med etablert oppsyn gjennom statens naturoppsyn, dette vil være gratis for kommunen.

Administrasjonens vurderinger:

Da Lyngen kommune søkte om å få overta forvaltningsansvaret for verneområdene i Lyngen i –99, var dette med bakgrunn i at store deler av kommunen er foreslått vernet som landskapsvernområde, (lyngsalpan landskapsvernområde). Det har vært fokusert på at en forvaltning av dette området bør være lokalt forankret. Å overta forvaltningsansvaret for Stormyra - og Sør-Lenangsbotn-naturreservat vil gi kommune en mulighet til å bygge opp kompetanse til å forvalte verneområder på lokalt plan. En vil også få en pekepinn på hvor mye tid og ressurser som er nødvendig å bruke for å forvalte disse og framtidige verneområder lokalt.

De økonomiske betingelsene vedrørende overtakelsen av områdene er usikker. Kommunen må derfor vurdere om kommunen vil påta seg en slik tjeneste som mest sannsynlig vil påføre kommunene økte utgifter. Kommunen må også inneha nødvendig kompetanse innenfor naturforvaltning og kapasitet til å utføre en forsvarlig saksbehandling. Administrasjonen er av den oppfatning at Lyngen kommune bør overta forvaltningen, kommunen har kompetansen, og dersom det viser seg at tidsbruk og utgifter blir for store i forhold til nytteverdien av lokal forvaltning kan kommunen si opp avtalen.

Administrasjonssjefens innstilling til vedtak:

Kommunen viser til Direktoratet for naturforvaltningen sitt standard delegeringsvedtak, og aksepterer tilbudet om å få delegert forvaltningsmyndighet for naturreservatene ”Stormyra” og Sør-Lenangsbotn” naturreservat i Lyngen kommune på de vilkår som er skissert.

Kommunen er også i utgangspunktet innstilt på å overta forvaltningsansvaret også for fremtidige verneområder.

Behandling i ressursutvalget den 22.05.01:

Administrasjonssjefens innstilling vedtatt, enstemmig.

Vedtak i ressursutvalget den 22.05.01:

Kommunen viser til Direktoratet for naturforvaltningen sitt standard delegeringsvedtak, og aksepterer tilbudet om å få delegert forvaltningsmyndighet for naturreservatene ”Stormyra” og Sør-Lenangsbotn” naturreservat i Lyngen kommune på de vilkår som er skissert.

Kommunen er også i utgangspunktet innstilt på å overta forvaltningsansvaret også for fremtidige verneområder.

Behandling i kommunestyret den 25.06.01:

Ressursutvalgets vedtak vedtatt, enstemmig.

Vedtak i kommunestyret den 25.06.01:

Kommunen viser til Direktoratet for naturforvaltningen sitt standard delegeringsvedtak, og aksepterer tilbudet om å få delegert forvaltningsmyndighet for naturreservatene ”Stormyra” og Sør-Lenangsbotn” naturreservat i Lyngen kommune på de vilkår som er skissert.

Kommunen er også i utgangspunktet innstilt på å overta forvaltningsansvaret også for fremtidige verneområder.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
78/19	Lyngen kommunestyre	19.12.2019
13/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Rutiner ved vigslar

Henvisning til lovverk:

Lov om ekteskap av 4.juli 1991 nr 47 § 12

Forskrift om kommunale vigslar av 18.september 2017 nr 1421 Saksprotokoll i Lyngen kommunestyre - 19.12.2019

Behandling:

Saken utsettes.

Vedtak:

Saken utsettes.

Vedlegg: Rutiner ved vigslar i Lyngen kommune.

Rådmannens innstilling

1. Ordfører og varaordfører er etter lov tillagt vigslsmyndighet. I tillegg til disse gis økonomisjef Hilde Grønaas vigslsmyndighet.
2. Møterommet i 1.etg, kantine eller ordførers kontor på Rådhuset stilles til disposisjon som vigslsrom.
3. Tilbudet om vigsel er gratis for kommunens innbyggere innenfor tidsrammen kl 10:00 til kl 15.00 mandag til fredag.
4. Utenom vedtatt tid og vigslssted vil kostnader for vigsel bli fakturert brudefolkene etter avtale. Andre faktiske kostnader som for eksempel dekning av transportutgifter kan også faktureres. Dette avtales i god tid med valgte vigslar. Vigslen kan foretas på sted brudeparet selv har valgt. Lyngen kommune ved vigslar forbeholder seg retten til å godkjenne stedet for vigslen.

5. Utenom kontortid gis det en godtgjøring til vigsler på kr 2 000 som faktureres brudeparet.
6. For vigsel av andre enn de som er nevnt i forskriftens § 2, innkrevers ett gebyr på kr 1 000 pr vigsel til dekning av kommunens utgifter.
7. Vigselsmyndigheten gis for valgperioden.

Saksopplysninger

På bakgrunn av endringer i ekteskapsloven som trådte i kraft 1.januar 2018 er ansvaret for gjennomføring av borgerlige vielser overføres fra domstolene til kommunene.

Lovendringen innebærer at ordfører og varaordfører får en direkte myndighet til å utføre vigsler etter loven. I tillegg til disse kan kommunestyret gi vigselsmyndighet til personer som er ansatt eller folkevalgt i kommunen. Kommunene vurderer selv hvem som er egnet for oppgaven. Det settes ikke krav til særlig kompetanse eller erfaring. Det er derimot i forarbeidene kommet frem til at det kan være hensiktsmessig at det i tillegg til ordfører og varaordfører tilbys vigslere som er politisk nøytrale. Det er kommunestyret **selv** som skal ta beslutningen om hvem som skal ha vigselsmyndighet i tillegg til ordfører og varaordfører. Denne avgjørelsen kan ikke delegeres.

Kommunen har plikt til å ha et tilbud om vigsel for kommunens innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap i Norge, jf. ekteskapsloven § 12 a. Kommunen kan selv bestemme om de vil tilby vigsler for andre kommuners innbyggere.

Ifølge forskrift om kommunale vigsler § 1 kan kommunen selv bestemme hvor og når det skal tilbys vigsler. Tilbudet skal likevel være tilgjengelig og dekke etterspørselen på en god måte.

Det følger av forskrift om kommunale vigsler § 2 at vigslestilbudet skal være gratis for kommunens egne innbyggere og for andre personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap her.

I § 2 andre ledd følger at det kan tas betaling for nødvendige merkostnader dersom det tilbys vigsel ut over det vanlige tilbudet om tid og sted (f.eks. utgift til vigsel, transport, oppvarming etc). Videre er det iht. § 3 i forskriften anledning til å ta betalt når kommunen tilbyr vigsel for andre enn de som er nevnt i § 2.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

I Lyngen kommune har saken vært drøftet i ledergruppa 6.12.19 og rådmannen foreslår at økonomisjef Hilde Grønaas gis vigselsmyndighet i tillegg til ordfører og varaordfører.

Kantina i andre etasje, møterommet i første etasje og ordførers kontor er vigsleslokaler.

Når vigselen foregår innenfor tidsrammen 10.00-15.00, mandag til fredag er vielsen gratis for kommunens innbyggere og andre personer som ikke er bosatt i Norge. Kommunens tilbud om gratis borgerlig vigsel gjelder både for utenlandske brudefolk og for norske statsborgere som er bosatt i utlandet. For andre kommuners innbyggere innkreves ett gebyr på kr 1000.-pr vigsel til dekning av kommunale avgifter.

Ved vigsler utenom tidsrammen og på andre steder i kommunen, kan kommunen ta betalt for merkostnader. (f.eks utgift til vigsel, transport, oppvarming etc). Dette må i god tid informeres om og avtales med brudefolkene. Utenom vedtatt tid og vigselssted vil kostnader for vigsel bli fakturert brudefolkene etter avtale. Det kan faktureres inntil kr 2 000 til godtgjøring for vigsel

utenom kontortid. Andre faktiske kostnader som for eksempel dekning av transportutgifter kan også faktureres. Dette avtales i god tid med valgte vigsler.

Det er ikke anledning for kommunen å ta betaling utover dekning av nødvendige (mer)kostnader.

Rutiner ved vigslar i Lyngen kommune

Bygger på Rundskriv, Kommunale vigslar og Særutskrift kommunale vigslar, kommunestyre vedtak 19.12.17, utvalgssak 77/17.

Vigslere i Lyngen kommune

Ordfører og varaordfører er etter lov tillagt vigslsmyndighet. I tillegg er **XXX gitt vigslsmyndighet av kommunestyret 19.12.19**

Vigslsmyndigheten gis for valgperioden.

Vigslslokale

I lovforarbeidene er det uttalt at det er viktig at kommunene legger til rette for vigslens seremonielle karakter. Herunder vigslsformular og egent lokale. Lokalet skal være tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse og for andre med særskilte behov.

Kantina i andre etasje, møterommet i første etasje og ordførers kontor er vigslslokaler. De må ryddes og pyntes til vielsen.

Tidspunkt og kostnader

Når vigslen foregår innenfor tidsrammen 10.00-15.00, mandag til fredag er vielsen gratis for kommunens innbyggere og andre personer som ikke er bosatt i Norge. Kommunens tilbud om gratis borgerlig vigsl gjelder både for utenlandske brudefolk og for norske statsborgere som er bosatt i utlandet.

Utenom vedtatt tid og vigslssted vil kostnader for vigsl bli fakturert brudefolkene etter avtale. Andre faktiske kostnader som for eksempel dekning av transportutgifter kan også faktureres. Dette avtales i god tid med valgte vigslar.

Vigslen kan foretas på sted brudeparet selv har valgt. Lyngen kommune ved vigslar forbeholder seg retten til å godkjenne stedet for vigslen.

Utenom kontortid gis det en godtgjøring til vigslar på inntil kr 2 000 som faktureres brudeparet.

For andre kommuners innbyggere innkreves ett gebyr på kr 1000.-pr vigsl til dekning av kommunale avgifter.

Dette må i god tid informeres om og avtales med brudefolkene. Det er ikke anledning for kommunen å ta betaling utover dekning av nødvendige (mer)kostnader.

Før vielse- prøvingsattest

Brudeparet må ha gyldig prøveattest på tidspunktet for ekteskapsinngåelsen (den er gyldig i fire måneder fra utstedelse). Endelig tidspunkt om vigsl kan ikke avtales før tidligst fra det tidspunkt det

foreligger gyldig prøvingsattest. Partene mottar en prøvingsattest fra folkeregistermyndigheten, som bekreftelse på at de kan inngå ekteskap. Prøvingsattesten skal gis til vigsler før ekteskapsinngåelsen finner sted.

Vigsler må kontrollere at attesten er gyldig på vigselstidspunktet. Er attesten eldre enn 4 måneder, eller etter utløpsdato for oppholdstillatelse, vil vigselen være ugyldig. Det samme gjelder dersom partene ikke har mottatt prøvingsattest før vigsel.

Prøvingsattesten til partene fylles ut av folkeregistermyndigheten på blankett Q-0309 «Prøvingsattest/Melding om vigsel/Vigselsbok» (øverste del). Den nederste delen av blanketten er «Melding om vigsel/Vigselsbok» som fylles ut av vigsler etter ekteskapsinngåelsen.

Blanketten er ikke offentlig tilgjengelig, men vil bli oversendt kommunen via partene eller folkeregistermyndigheten i forkant av vigsel.

Brudeparet bør legitimere seg.

Mange brudepar ønsker å møte vigsler på forhånd for å avklare praktiske spørsmål. Vigsler bør avklare om brudeparet ønsker et slikt møte og avtale tidspunkt for når og hvor det skal finne sted.

Det følger av ekteskapsloven § 14, andre ledd at en vigsler som kjenner til at et vilkår for å inngå ekteskap ikke er oppfylt, ikke skal foreta vigsel. Dersom vigsler finner at det er grunn til tvil om et vilkår er oppfylt, kan vigselen utsettes og brudefolkene pålegges å skaffe bevis for at vilkåret er oppfylt.

Taushetsplikt

Reglene om taushetsplikt for ansatte i kommunen følger av forvaltningsloven § 13.

Det følger av bestemmelsens første ledd nr. 1 at:

«Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

1) noens personlige forhold,»

Lovavdelingen har i uttalelse jnr. 1547/80E lagt til grunn at den omstendighet at noen skal gifte seg, antakelig må regnes som et «personlig forhold». Forholdet kunne ikke antas å falle inn under uttrykket «sivilstand» i forvaltningsloven § 13 annet ledd.

Kommunens ansatte vil således ha taushetsplikt om at noen skal gifte seg i forkant av at vigselen gjennomføres. Opplysninger om at partene er gift og hvem de er gift med, må regnes som opplysninger om sivilstand, som er nevnt som ett av unntakene i § 13 annet ledd og vil ikke være underlagt taushetsplikt, med mindre opplysningene indirekte røper andre personlige forhold.

Gjennomføring av vielsen

To vitner må være tilsted under seremonien. Dette kan være forloverne eller to andre myndige personer. Dersom det er ønskelig med vitner fra Lyngen kommune, må dette avtales på forhånd.

Det borgerlige vigselsformularet, som er en tekst som vigsler leser under seremonien, skal benyttes ved gjennomføring av borgerlige vigsler. Formularet finnes på lulesamisk, nordsamisk, engelsk, fransk, russisk, spansk og tysk.

https://bufdir.no/Ekteskap_og_skilsmisse/Borgerlig_vigsel1/Borgerlig_vigselsformular_pa_flere_sprak/

Det er opp til kommunen å vurdere om seremonien kan tilpasses med for eksempel tekst og musikk, dersom brudefolket ønsker det.

Melding om vigsel og registrering

Prøvingsattesten fra folkeregistermyndighet utgjør også melding om vigsel og vigselsbok (skjema Q-0309). Skjemaets del om Melding om vigsel/vigselsbok skal fylles ut av vigsler. Samtlige spørsmål på vigselsmeldingen skal besvares så langt det passe. Brudefolkene og vitnene skal også undertegne vigselsmeldingen. En bekreftet kopi skal returneres til folkeregistermyndigheten senest innen tre dager.

Vigsler skal sammen med vigselsmeldingen til folkeregistermyndighet legge ved dokumentasjon for sin vigselsmyndighet. Skjema – Vigselsmyndighet i Lyngen kommune, finner du i ephorte mappe 17/707

En bekreftet kopi av skjemaet gis til brudefolkene og utgjør midlertidig vigselsattest. Endelig vigselsattest utstedes av folkeregistermyndigheten.

Kommunen har ansvar for å føre vigselsbok med oversikt over ekteskap som er inngått i kommunen. Det originale skjemat «Prøvingsattest/Melding om vigsel/vigselsbok», som beholdes av vigsler, utgjør vigselsboken.

Melding om vigsel og prøvingsattest skannes til Vigselsbok for Lyngen kommune 16/498.

Ugyldige ekteskapsinngåelser

Begge brudefolkene må være tilsted under vielsen, og erklære at de ønsker å inngå ekteskap med hverandre, samt at vigsleren må erklære dem for ektefolk.

En vigsel vil også være ugyldig hvis det ikke foreligger gyldig prøvingsattest på vigselstidspunktet.

Departementet oppfordrer vigsler til å være påpasselig med at formalitetene ved vigsel blir fulgt, de viser i den forbindelse til den belastningen en ugyldig ekteskapsinngåelse kan medføre for brudefolkene.

Ellers.

Når ordfører og varaordfører vigsler er han iført mørk dress og ordførerkjedet.

Annen vigsler må være pent antrukket.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
14/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Valg av forliksråd

Hensvisning til lovverk:
Domstolloven § 27.

Rådmannens innstilling

Valg legges frem uten innstilling.

Kr _____ søkes innarbeidet i Lyngen kommunes økonomiplan _____ - _____

Saksopplysninger

Det må velges ett varamedlem samt at det må velges en leder.

Tidligere vedtak:

Forliksrådet

Medlem:

Karl- Halfdan Botngaard
Ingunn Karlsen 2.
Per- Inge Stenhaug

Varamedlem:

Øystein Sørvoll
Arild Sørsand

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
15/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Suppleringsvalg

Henvisning til lovverk:

Rådmannens innstilling

Budsjettdekning:

Årsbudsjett	Ansvar	Tjeneste	Art	Prosjekt	Økes	Reduseres

Kr _____ søkes innarbeidet i Lyngen kommunes økonomiplan _____ - _____

Saksopplysninger

Heimevernsmnd – denne nemnda utgår fra 01.07.2017 jfr. Brev fra Forsvarsdepartementet datert 31.08.2017

Forslag: Tidligere valg omgjøres.

Lyngeløftet – styringsgruppa – her må velges 2 medlemmer m/vara

Organisering ble vedtatt av formannskapet 21.03.19. Styringsgruppe bestått av rådmannens ledergruppe og 2 politisk representanter.

Medlemmer:	Varamedlemmer (personlig):

Barnas representant etter plan og bygningsloven

For å ivareta barn og unges interesser i den kommunale planleggingen er dette lovfestet i Plan og bygningsloven (Pbl) § 3-3 tredje ledd ” *Kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen.* ”

Plan og bygningsloven pålegger kommunestyret å sørge for at det etableres en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i kommunal planlegging. Kommunen kan selv bestemme om de vil ha en egen barnerepresentant, eller etablere en annen ordning for å ivareta barn- og unges interesser.

Kommunestyret har ansvar for å sikre tilgang til nødvendig planfaglig kompetanse, noe som også innebærer barnefaglig kompetanse.

Barnas representant eller den særskilte ordningen skal være barn og unges talerør i planleggingssaker der barn berøres.

Representanten/ordningen skal påse at plan og bygningslovens intensjoner om å sikre barn og unge gode oppvekstvilkår ivaretas. Dette kan blant annet gjelde saker som bl.a. omhandler barnas leke- og oppholdsarealer, skoleveier, friluftsområder etc.

Gjennom god planlegging kan man skape helsefremmende omgivelser for små og større barn.

Det tilrådes at det velges en representant med barnefaglig kompetanse for å ivareta barn og unges interesser ved kommunal planlegging.

Barnas representant:

Utvalg av faste møtefullmektiger for forlikrådet:

Stig Pedersen og Lill Beathe Skogvang ønsker ikke å være møtefullmektig, jf. tidligere valg.

Medlemmer:
1.
2. Arils Sørsand
3.

Næringsutvalget

Høyre/Kristelig folkeparti/Samhold Lyngen/Miljøpartiet De Grønne

Medlemmer:	Varamedlemmer:
Lars Tore Larsen	1. Cecilie M. Sigvaldsen
	2. Line Van Gemert

Lyngen Arbeiderparti

Medlemmer:	Varamedlemmer:
Frode Hansen	1. Johnny Hansen

Lyngen Tverrpolitiske liste/Senterpartiet/Fremskrittspartiet/Laila A. Westby

Medlemmer:	Varamedlemmer:
Karina Mikkelsen	1. Jill Karina Botngaard
Charlotte Christensen	2. Lene Granli
	3. Øystein Rollstad

Lyngen Næringsforening:

Medlemmer:	Varamedlemmer (personlig):
Mads Kvien	Tor Petter W. Christensen
Jan-Tore Aronsen	Stephan Hoffmann
Signar Sigvaldsen	Ronny Myreng

Leder: Frode Hansen	Nestleder: Karina Mikkelsen
---------------------	-----------------------------

Sakkyndig nemnd

Hjemmel:	Eiendomsskatteloven § 8 A-3 (4), jf Eiendomsskattevedtekter for Lyngen kommune vedtatt den 20.12.06 i K-sak 52/06.
Ansvarsområde:	Skal fastsette skatteverdi på grunnlag av forslag fra besiktelsesmenn .
Sammensetning:	Leder, nestleder og ett medlem, samtlig med personlige varamedlemmer.

Forslag

Medlemmer:	Varamedlemmer (personlige):
Leder: Stein Åge Midttun	
Nestleder: Gry-Hege Kviteberg	Preben Solvang
Medlem: Arild Sørsand	Willy Wikbo

Stig Ivar Pedersen har gitt beskjed om at han ikke ønsker å sitte i nemnda.

Sakkyndig ankenemnd

Hjemmel:	Eiendomsskatteloven § 20. Eiendomsskattevedtekter for Lyngen kommune vedtatt den 20.12.06 i K-sak 52/06.
Ansvarsområde:	Avgjøre klager over fastsatt skatteverdi.
Sammensetning:	Leder, nestleder og ett medlem, samtlig med personlige varamedlemmer.

Forslag

Medlemmer:	Varamedlemmer (personlige):
Leder:	
Nestleder: Geir Midtun	Hans Petter Myrland
Medlem: Geir-Arne Westby	

Tidligere valg anses ugyldig da nemnda ikke var lovlig sammensatt. Medlemmer i formannskapet kan ikke være medlemmer i nemnda, jf. eiendomsskatteloven § 21,

Kontrollutvalg

Medlemmer:	Varamedlemmer:
Johannes Grønvoll	Uno Nesvik
Torill Hammervold	Benjamin Johansen
Rolf-Magne Hansen	May-Liss Gemert
Ingunn Karlsen	Lil-Beathe Skogvang
	Morten Thorstensen

Som medlemmer i Kontrollutvalget ble følgende valgt:

1. Johannes Grønvoll.
2. Torill Hammervold.
3. Rolf-Magne Hansen.
4. Ingunn Karlsen.
5. Helga Ringbakken.

Som varamedlemmer i kontrollutvalget velges:

1. Paul-Ivar Skogheim.
1. Uno Nesvik.
2. Benjamin Johansen.
3. May-Liss Gemert.
4. Lill-Beathe Skogvang.
5. Morten Thorstensen.
6. Bente Rognli.

Ansatte er ikke valgbar jf. kommuneloven § 23-1 bokstav f. Helga Ringbakken er for tiden ansatt i Lyngen kommune.

Arbeidsmiljøutvalg

Hjemmel:	Arbeidsmiljøloven, hovedavtalen
Ansvarsområde:	Kommunale arbeidstakers arbeidsmiljø generelt, herunder intern attføring, endel kursvirksomhet, velferdstiltak m.v.
Funksjonstid:	Kommunestyreperioden
Antall repr.:	5 (+ 5 som velges av arbeidstakerne)
Varamedlemmer:	5 personlige
Leder/nestleder:	Begge velges av utvalget sjøl, arbeidsgiver- og arbeidstakersida veksler på vervene for hvert annet år.
Særskilte best.:	Rådmannen skal være en av medlemmene på arbeidsgiversida.

Medlemmer:	Varamedlemmer (personlig):
Rådmann	
Ole-Anton Teigen	Leif Jarle Bårdsen
Arild Sørsand	Sølvi G. Jensen
Sigmund Forfang	Hilde Grønaas
Anette Holst	Liv-Merethe Sørensen
Liss Grønbakk	Angela Eriksen
Tone Mortensen	Ingvild Grønvoll

Arbeidsgiver og arbeidstakersiden skal ha likt antall medlemmer, jf. arbeidsmiljøloven § 7-1 (4). Arbeidstakersiden har nå 5 medlemmer, dette må økes til 7 dersom arbeidsgiver skal ha 7 medlemmer.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
17/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Ny kommunedirektør Lyngen kommune

Henvisning til lovverk:

Innstilling

Legges frem uten innstilling.

Saksopplysninger

Lyngen kommunes Forhandlingsutvalg i samarbeid med tillitsvalgte fra arbeidstakersiden gis fullmakt til å fremme innstilling for KS på kandidater som har søkt på kommunedirektørstillingen.

Forslag vedtak: Kommunestyret gir Forhandlingsutvalget med tillitsvalgte fra arbeidstakersiden fullmakt til å fremme forslag på kandidater som har søkt på kommunedirektørstillingen.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
9/20	Lyngen formannskap	27.01.2020
18/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Utviklingsavdelingen

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

- 1 Fremtidig organisering av administrasjonen i Lyngen kommune

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 27.01.2020

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst.

Vedtak:

Utvikling – rammeområde 6 videreføres i henhold til tidligere vedtatt administrativ organisering sak 77/18 den 2.10.2018. Kommunestyrets vedtak i sak 87/19 reverseres og budsjett for Utvikling - rammeområde 6 tilbakeføres fra Stab – rammeområde 2

Rådmannens innstilling

Utvikling – rammeområde 6 videreføres i henhold til tidligere vedtatt administrativ organisering sak 77/18 den 2.10.2018. Kommunestyrets vedtak i sak 87/19 reverseres og budsjett for Utvikling - rammeområde 6 tilbakeføres fra Stab – rammeområde 2

Saksopplysninger

Ny administrativ organisering ble av et enstemmig kommunestyre vedtatt den 14. 12 2016: « Lyngen kommunestyre vedtar fremlagte rapport til ny organisasjonsmodell slik det foreligger og vedtar samtidig plan for videre fremdrift og iverksetting.»

I forkant av dette, i møte 27.9.2016 (sak 105/16), ba et enstemmig kommunestyre rådmannen om å igangsette et arbeid med ny administrativ organisering. Prosjektet ble igangsatt med nedsettelse av en styringsgruppe bestående av hovedtillitsvalgte for Fagforbundet, Utdanningsforbundet, Sykepleierforbundet og Skolenes landsforbund, samt hovedverneombud Lyngen kommune, sektorsjefene og rådmann. På bakgrunn av møter i denne gruppen utarbeidet rådmannen forslag til ny organisasjonsmodell, som deretter ble vedtatt i kommunestyret.

Bedriftskompetanse AS ble engasjert for å bistå i en prosess med mål om å få på plass en robust og hensiktsmessig administrativ organisering. Arbeidet rundt ny administrativ organisering ble avsluttet høsten 2018.

I prosessarbeidet var tilbakemeldingene knyttet til PNT-sektoren ganske entydige. Med utgangspunkt i tidligere organisering ble det vurdert hensiktsmessig å dele opp sektoren, da det oppleves å fungere mindre tilfredsstillende at en leder skal rapportere for hele området til rådmannsnivået. Videre fremheves det at plan/næring bør styrkes med ressurser, og at disse fagområdene burde utgjøre en egen enhet for å kunne svare på satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel. Næringsfeltet bør være høyt prioritert i den fremtidige organiseringen, spesielt med tanke på den utadrettede funksjonen.

Det ble derfor konkludert at det hensiktsmessig å organisere utvikling som eget rammeområde for å signalisere ytterligere utviklingskraft i organisasjonen samt å sikre effektiv og god gjennomføring av kommunens utviklingsprosjekter.

Ny administrativ organisering ble av et enstemmig kommunestyre vedtatt den .....

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

På bakgrunn av kommunestyret vedtak i behandling av budsjett for perioden 2020 – 2023 ble det fattet vedtak om å fjerne rammeområdet Utvikling og innta dette under rammen for Stab. Rådmann anser dette for å være en betydelig endring av den nylig vedtatte modellen for administrative organisering og vil kunne virke mot sin hensikt for utvikling og gjennomføring av næringssetningen i henhold til kommunens samfunnsdel og oppfølging av kommunens utviklingsprosjekter.

Økonomiske konsekvenser

En overføring av ramme 6 Utvikling til ramme 2 Stab vil ut ifra budsjettvedtaket ikke gi noen kostnadsreduksjon. Således vil en fjerning av ramme 6 Utvikling kun gi endringer i den administrative organiseringen.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

En fjerning av ramme 6 Utvikling vil kunne være uheldig for videreføring av den vedtatte modellen for administrativ organisering. Ramme 2 Stab vil bli uhensiktsmessig stor og bestående av for mange tjenesteområder for å kunne ivareta effektiv gjennomføring, spesielt med tanke på utviklingsarbeidet i Lyngen kommune.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
77/18	Lyngen kommunestyre	02.10.2018

Fremtidig organisering av administrasjonen i Lyngen kommune

Henvisning til lovverk:

Saksprotokoll i Lyngen kommunestyre - 02.10.2018

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen kommunestyre tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst

Vedtak:

1. Rådmannen tilrår utfra prosessen som har gått og tilråding fra Bedriftskompetanse at alternativ 2 blir kommunens fremtidige organisering av administrasjonen.
2. Kommunestyret vedtar rådmannens forslag til organisasjonsmodell.
3. Modellen implementeres fra 01.01.2019.

Budsjettdekning:

Kr. 1550000,- søkes innarbeidet i Lyngen kommunes økonomiplan 2019 – 2022.

Rådmannens innstilling

1. Rådmannen tilrår utfra prosessen som har gått og tilråding fra Bedriftskompetanse at alternativ 2 blir kommunens fremtidige organisering av administrasjonen.
2. Kommunestyret vedtar rådmannens forslag til organisasjonsmodell.
3. Modellen implementeres fra 01.01.2019.

Budsjettdekning:

Kr. 1550000,- søkes innarbeidet i Lyngen kommunes økonomiplan 2019 – 2022.

Saksopplysninger

Lyngen kommunestyre vedtok 14 desember 2016 sak «Ny administrativ organisering», Kommunestyret tiltrådte enstemmig innstillingen til vedtak i saken: «*Lyngen kommunestyre vedtar fremlagte rapport til ny organisasjonsmodell slik det foreligger og vedtar samtidig plan for videre fremdrift og iverksetting.*»

Samtidig ligger det klare føringer i kommuneplanens samfunnsdel

Proessen har pågått siden og det er nå ferdigstilt en rapport fra Bedriftskompetanse som fremlegges for kommunestyret for behandling.

Rapporten omhandler primært organiseringen rundt de administrative funksjoner på Rådhuset. Det vil oppstarte en prosess med enhetene men av mindre omfang og tidsforbruk som førstnevnte.

I prosessen med utvikling vil det være nødvendig også å se på enheter som kan organiseres bedre gjennom samarbeid med andre kommuner og innad i egen kommune. Dette ut fra krav organisasjonen møter til kompetanse, nye oppgaver, nye lover og forskrifter samt behov for effektivisering og kostnadskontroll.

Eksempelvis vil det fremkomme krav til ny organisering innenfor brann- og redning som vanskelig kan løses uten samarbeid med andre kommuner uten betydelige kostnadsøkninger,

Det vil være behov for å se på om kommunen kan møte den digitale utvikling med den organisering en i dag har på IKT. Og det vil være behov for å se om man er korrekt dimensjonert innen oppvekst, helse og omsorg samt teknisk for å ha effektive tjenester og kostnadskontroll som kan møte fremtiden.

Gjennom en proaktiv stab, vil en eksempelvis kunne se for seg at tjenester som spesielt innen organisasjonen etterspørres spesielt innen økonomi og personalstøtte kan få bedre kontroll på avvik i forhold til budsjett på et tidlig stadium, god og kompetente personalstøttefunksjoner til alle enheter.

Videre må administrasjonen styrke sitt politiske sekretariat som ivaretar tjenester overfor kommunestyre, formannskap og utvalg.

Det må også innenfor stabsfunksjonen tilligge ansvar for kompetanseheving på alle nivå i organisasjonen. Modellen vil i stor grad kunne løses innenfor den personellressurser kommunen har i dag.

Det vil imidlertid være behov for å styrke stabsfunksjonen med en leder som har to avdelingsledere, en for økonomi og en for personal.

Hovedkonklusjon

- Organisering som gir utviklingskraft
- Svarer på ønske fra politisk nivå med hensyn til en organisasjon med sterkere utviklingskraft
- Organiseringen svarer på satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel gjennom å fasilitere nødvendig samarbeid for gjennomføringskraft
- Utviklingsarbeid og rammevilkårene for dette arbeidet kan lettere sees i sammenheng. Dette vil gjøre det lettere å styre retning og prioritering av utviklingsprosjekter, herunder en mer helhetlig
- Bedre plan- og prosjektstyring, samt sikre målrettet utviklingsarbeid.
- Gjennom styrket fokus på strategi og utvikling gis det grunnlag for økt utviklingskompetanse i organisasjonen
- Styrking av helhetlig ledelse
- Styrking av strategisk ledelse
- Modellen bidrar til et mer helhetlig ledelsesfokus, herunder bedre balanse mellom drifts- og utviklingsfokus
- Fasiliterer tverrfaglig samhandling og mer effektiv ressursutnyttelse
- Gjennom bredden og helhetlig fokus i strategisk ledelse – mulighet for fasilitering og styring av nødvendig samarbeid og tverrfaglighet
- Potensial for å fremme god koordinering og samhandling der det er behov
- Potensial for mer effektiv ressursutnyttelse gjennom at naturlig samarbeid forenkles (personalressurser og kompetanse)
- Modellen gir en dynamisk og fleksibel organisering som er enkel å justere innhold i, i takt med samfunnsutviklingen og de behov som gis som følge av denne

Andre meldte utfordringer som modellen svarer på:

- Svarer på meldt behov om endret organisering av teknisk avdeling, samt behov for styrket ledelseskapasitet
- «Felles støttefunksjoner» samler de fagområder som krever samhandling rundt daglig drift av organisasjonen
- Gir klare og logiske avgrensninger med hensyn til ansvar for de ulike fagområdene, samt oversiktlige rapporterings- og kommandolinjer
- Har potensial for å redusere sårbarhet ved fravær gjennom overlappende kompetanse internt i enhetene

LYNGEN KOMMUNE

ORGANISASJONSUTVIKLINGSPROSESS – RÅDMANNENS STAB OG KOMMUNENS FELLESTJENESTER

Innhold

1	Innledning.....	5
2	Bakgrunn for prosessen	5
3	Prosjektgjennomføring	6
4	Innspill gitt gjennom prosessarbeidet.....	6
4.1	Organisering	7
4.2	Ledelse	9
4.3	Kompetanse.....	9
4.4	Kommunikasjon og informasjon.....	10
4.5	Rådmannens innspill til ny organisering	11
5	Analyse av dagens organisering	12
5.1	Innledning – faglig bakteppe.....	12
5.2	Dagens organisering.....	14
5.3	Vår vurdering	16
6	Forslag til ny organisering	19
6.1	Begrunnelse for foreslåtte organisasjonsmodeller.....	19
6.2	Forslag til organisasjonsmodeller	20
6.3	Om prosjektorganisering.....	21
	Vedlegg 1: Opprinnelig vedtatt organisasjonsmodell 2017	23

Innledning

Denne rapporten oppsummerer arbeid og konklusjoner fra organisasjonsutviklingsprosessen for rådmannens stab og kommunens fellestjenester i Lyngen kommunen.

Bakgrunn for prosessen

Prosessen har tatt utgangspunkt i sak «Ny administrativ organisering», behandlet i Lyngen kommunestyre 14.12.2016. Kommunestyret tiltrådte enstemmig innstillingen til vedtak i saken: *«Lyngen kommunestyre vedtar fremlagte rapport til ny organisasjonsmodell slik det foreligger og vedtar samtidig plan for videre fremdrift og iverksetting.»*

I forkant av dette, i møte 27.9.16 (sak 105/16), ba et enstemmig kommunestyre rådmannen om å igangsette et arbeid med ny administrativ organisering. Prosjektet ble igangsatt med nedsettelse av en styringsgruppe bestående av hovedtillitsvalgte fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet, Sykepleierforbundet og Skolenes landsforbund, samt hovedverneombud Lyngen kommune, sektorsjefene og rådmann. Personlrådgiver deltok som sekretær. Det ble kun avholdt to møter i styringsgruppen. På denne bakgrunn utarbeidet rådmannen alene forslag til ny organisasjonsmodell, som deretter ble vedtatt i kommunestyret.¹

Bedriftskompetanse AS ble i november 2017 kontaktet av rådmann med forespørsel om å bistå i prosessen. Kommunen var da på etterskudd med hensyn til vedtatt fremdriftsplan for organisasjonsendringen. Bestillingen var å bistå i en prosess med mål om å få på plass en robust og hensiktsmessig administrativ organisering.

Da prosessen ble igangsatt i februar 2018 hadde rådmannen ansatt de to kommunalsjefene i den nye administrative organiseringen. Med utgangspunkt i tilbud fra Bedriftskompetanse, datert 18.1.18, ble det konkretisert følgende mål for første fase av organisasjonsutviklingsprosessen:

- Sikre god oppstart og bred prosess for å få samkjørt de som skal delta
- Tydeliggjøre målsetting (hensikt) med prosessen for å sikre en best mulig felles forståelse, aksept og motivasjon
- Etablere felles forståelse og aksept for ny administrativ organisering, herunder logikken i en flatere administrativ struktur for Lyngen kommune
- Utarbeide og fastsette videre organisering

Selv om det ved oppstart av prosessen forelå et organisasjonsdesign som var vedtatt i kommunestyret, ble det fra rådmannens side kommunisert at det kun var organiseringen av strategisk ledelse som var fastlagt med hensyn til det videre arbeidet.

---

¹ Jfr. Vedlegg 1: Opprinnelig vedtatt organisasjonsmodell 2017

Prosjektgjennomføring

Prosjektperioden er satt til februar-september 2018. De eksterne prosesslederne har rapportert til strategisk ledelse ved rådmann underveis i prosjektgjennomføringen. Prosessen har vært designet og ledet i samråd med strategisk ledelse, samtidig som den har vært gjennomført med stor grad av involvering av medarbeiderne i administrasjonen. Samtlige har vært invitert til tre samlinger med prosessarbeid, i kombinasjon med at de er utfordret på temaspesifikke oppgaver mellom samlingene.

Kort om hovedfokus i gjennomførte samlinger:

Samling 1	<ul style="list-style-type: none"> • Bakgrunn og mål for prosessen • Forventninger til prosessen og deltakerne – felles forståelse for hva vi skal utvikle sammen • Kort om organisering og prinsipper for organisering • Hvordan organisere oss for fremtiden innenfor en tonivåmodell? • Hvordan gi den nye administrative organiseringen et robust, hensiktsmessig fremtidsrettet innhold? Hvilke prinsipper bør ligge til grunn?
Samling 2	<ul style="list-style-type: none"> • Medarbeidernes konkrete innspill til viktige momenter knyttet til fremtidig administrativ organisering • Hvilke momenter bør prioriteres i det videre arbeidet? • Skillet mellom forvaltnings- og utviklingsoppgaver • Hvordan skal forvaltningsoppgaver organiseres? • Hvordan skal utviklingsoppgaver organiseres for å bidra til større utviklingskraft? • Hvilke lederfunksjoner er påkrevd i den fremtidige organiseringen?
Samling 3	<ul style="list-style-type: none"> • Medarbeidernes konkrete innspill til administrativ organisering som understøtter kommuneplanens samfunnsdel og satsningsområder angitt i denne • Ny organisatorisk tilnærming ved rådmannen • Medarbeidernes innspill til ny organisatorisk tilnærming, herunder styrker, svakheter og forutsetninger

Innspill gitt gjennom prosessarbeidet

Vi vil i det videre presentere en oppsummering av informasjonen som er fremkommet gjennom prosessarbeidet. Dette med spesielt fokus på de momenter som er av relevans for målsettingene for organisasjonsutviklingsprosessen – *å finne frem til en robust og fremtidsrettet administrativ organisering for Lyngen kommune*. Gjennom prosessen er det også fremkommet ulike forhold som ikke vil bidra til å svare på oppdraget, og som følgelig ikke blir trukket fram i denne rapporten.

Organisering

Generelt om organisering

Det fremstår å være enighet rundt at det kreves en organisering for fremtiden som er fleksibel nok til at den kan endres og utvikles i takt med samfunnsutviklingen for øvrig. Samtidig må det være et mål at det jobbes frem et nytt organisasjonskart som bidrar til å gi best mulig tjenesteyting. I forlengelsen av dette må det ligge en klar rolleforståelse med hensyn til hvem administrasjonen er til for og skal betjene. Viktigheten av at kommuneplanens satsingsområder ivaretas på en god måte er også fremhevet. Videre er det påpekt at fagområder som naturlig hører sammen bør samles organisatorisk, samt at det vurderes å være behov for sektororganisering i tillegg til kommunalsjefene.

Tydighet i ansvar, myndighet, roller og oppgaver

Det oppleves å være potensial for at sterkere tydelighet og bevissthet rundt ansvar, myndighet, roller og oppgaver kan gi bedre tjenestetilbud med utgangspunkt i ressursene kommunen har tilgjengelig i dag. Det oppgis at det er behov for et avklart og hensiktsmessig kontrollspenn for den enkelte leder. Samtidig anses det som viktig at alle medarbeidere har et eierforhold til sine oppgaver, samt evner å se egne oppgaver og egen rolle i en større sammenheng. Det er ønskelig at den enkeltes ansvarsområder skriftliggjøres gjennom en tydelig arbeidsbeskrivelse, kombinert med målbare resultatkrav for funksjonen. Samtidig er det påpekt at med en liten administrasjon vil det kreves fleksibilitet med hensyn til hva som er «mine oppgaver». Mulighetene for å vurdere endret fordeling av oppgaver mellom administrasjonen og enhetene ute er også løftet frem gjennom prosessen.

Strukturer for samhandling

Det er gitt et tydelig signal om behov for økt samhandling, mer teamarbeid og tverrfaglig jobbing på tvers av avdelinger og enheter. Dette vil kunne bidra til å styrke helhetstenking, samtidig som det har potensial for å redusere sårbarhet på fag- og oppgaveområder. Samtidig er det understreket at dette vil kreve koordinering fra ledernivå, samt styrking av både formelle og uformelle møtearenaer.

God samhandling stiller også krav til organisasjonskulturen. Gjennom prosessen har respekt, anerkjennelse og raushet vært løftet frem som viktige og nødvendige karakteristikk for denne. Samtidig er det påpekt at det sentrale alltid må være å yte service med utgangspunkt i et brukerfokus.

Prosjektorganisering

Det fremstår å være stor enighet rundt at utviklingsoppgaver bør prosjektorganiseres. Samtidig oppleves det å være utfordringer relatert til både planlegging og oppfølging av prosjekter. Det beskrives her å være et «hull» i organiseringen som krever styrking. I dag er det for mye arbeid på få personer, noe som går ut over evnen til å få saker fra prosjekt til handling. En styrking av organiseringen vil eksempelvis kunne bidra til at administrasjonen på en bedre måte kan ivareta satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel. Det meldes et ønske om at kommunen bør ha en prosjektmedarbeider som vet hvilke fagområder som bør inkluderes i de ulike prosjektene. I forlengelsen av dette er det også ønsket en anskaffelsesgruppe som kan involvere flerfaglig etter behov.

PNT-sektoren

Tilbakemeldingene som har vært gitt rundt PNT-sektoren har vært nokså entydige. Med utgangspunkt i dagens organisering vurderes det nødvendig å dele opp sektoren, da det oppleves å fungere mindre tilfredsstillende at én leder skal rapportere for hele området til rådmannsnivået. Videre fremheves det at plan/næring bør styrkes med ressurser, og at disse fagområdene burde utgjøre en egen enhet for å kunne svare på satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel. Næringsfeltet bør være høyt prioritert i den fremtidige organiseringen, spesielt med tanke på den utadrettede funksjonen.

Av andre oppfatninger som kom fram kan vi stikkordsmessig nevne:

- Kommuneoverlege er en viktig funksjon som bør være organisert nært rådmannsnivået
- Det kan vurderes å legge ned Lyngen Servicesenter
- Boligutleie har en komplisert organisering med mange ledd
- Behov for økt bemanning på servicekontoret
- Viktig med god nok bemanning og godt arbeidsmiljø med mål om å sikre helsefremmende arbeidsplasser

Ledelse

Tydelig og retningsgivende ledelse

Behovet for en tydelig og nær ledelse som formidler felles visjoner, mål og verdier, samt sikrer en omforent forståelse av disse, er klart uttrykt fra medarbeidernes side. Det ønskes ledere som delegerer og tydeliggjør ansvar ut i organisasjonen, strukturerer og dimensjonerer arbeidet, samt sikrer at kommunens ressurser anvendes hensiktsmessig.

Samtidig påpekes det at medarbeiderne plikter å gjøre seg kjent med strategisk viktige måldokumenter, eksempelvis kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplanen. For å være fremtidsrettet sees det som nødvendig at organisasjonen har felles vyer for fremtiden. I sum vurderes dette som viktig med mål om å skape et styrket fellesskap, tilhørighet og lojalitet.

I dette ligger også et behov for tydelig definerte mål for lederfunksjonene. Det anbefales at det i ledernes stillingsinstruks angis forventninger rundt utviklingsfokus. Generelt meldes det at lederfunksjonene, med spesielt fokus på enhetslederne, bør tydeliggjøres med hensyn til ansvar, samtidig som funksjonene gjøres mer strategiske og overordnede.

Relatert til omorganiseringsprosessen understrekes viktigheten av å jobbe med organisasjonsutvikling etter at omorganiseringen er gjennomført. Det vil her være viktig at lederne ser sine ansatte i prosessen.

Medledelse

Parallelt med at lederskap er vektlagt i prosessarbeidet er det også trukket frem at det bør stilles krav til godt medarbeiderskap – medarbeidere som tar ansvar for egen utvikling og eget ansvarsområde. I forlengelsen av dette ønsker medarbeiderne medvirkning relatert til målstyring og resultat.

Kompetanse

Digital kompetanse

Styrking av medarbeidernes digitale kompetanse, herunder også systemkompetanse, er holdt frem som viktig og nødvendig i den hensikt å frigi ressurser og dermed rom for endring av oppgaver. Det er meldt at bedre kompetanse på dette området har potensial for å redusere saksbehandlingstid og avlaste støttetjenester. Primært oppgis det som viktig å styrke kompetanse på de digitale verktøy som kommunen allerede har.

Strategisk kompetanseutvikling

Viktigheten av en strategisk tilnærming til fremtidsrettet kompetanseutvikling, til det beste for kommunen, har vært en rød tråd gjennom prosessen. Endringer i samfunnet stiller krav til kompetente og oppdaterte medarbeidere, herunder kontinuerlig læring og forbedring. For å evne dette på beste måte sees et behov for å kartlegge både formell og uformell kompetanse, og det blir viktig at en slik kartlegging brukes/nyttiggjøres og utvikles kontinuerlig. En slik kartlegging vil også gi svar på hvor organisasjonen er mest sårbar relatert til kompetanse.

Videre er det meldt ønske om økt fokus på intern kompetanseoverføring og kunnskapsdeling. Kompetanse må gjøres mer tilgjengelig på tvers av organisasjonen, også ut til enhetene. Det må settes av tid til interne kurs og opplæring. Det foreslås også at når en kommuneplan med satsingsområder utarbeides bør det etableres en utviklingsplan for organisasjonen som er i samsvar med denne. Flere er også bevisst at behovet for endrings- og utviklingskompetanse stadig vil gjøre seg mer gjeldende i organisasjonen.

Kompetanseutvikling kan også skje gjennom kompetansenettverk, ved at man utvikler seg i samarbeid med eksterne fagmiljøer. Det oppgis å være potensial for å styrke samarbeid gjennom interkommunale nettverk, noe som også kan redusere sårbarhet på mindre fagområder. Samtidig understrekes det et ønske om at dette skal være et uformelt samarbeid, fremfor mer formelt.

Effektivitet

Kompetanseaspektet har vært gjennomgående i drøftinger rundt styrket effektivisering, med mål om å levere bedre tjenester til kommunens innbyggere. Gjennom prosessen er det uttalt et mål om at kommunen bør ta i bruk digitale verktøy der de kan. Videre er det påpekt at bedre arbeids- og rutinebeskrivelser vil kunne resultere i mindre feil, som igjen frigir ressurser. Et annet element i dette er den enkeltes prioritering av egen tid, herunder å sikre riktig/tilstrekkelig nivå på leveranser.

Av andre oppfatninger som kom fram kan vi stikkordsmessig nevne:

- Gjennom å gi opplæring med mål om mer overlappende kompetanse kan sårbarhet ved fravær reduseres
- Viktig med god nok kompetanse på merkantile tjenester

Kommunikasjon og informasjon

Intern informasjon

Medarbeiderne uttrykker behov for bedre forankring av informasjonsarbeidet i organisasjonen. Det foreslås å utarbeide en informasjonsstrategi hvor det tydeliggjøres hva som er viktig informasjon å formidle ut i organisasjonen. Videre har prosessen fokusert viktigheten av nødvendig infrastruktur for god informasjon, herunder ønsker om flere gode møteplasser med god møtestruktur. Kommunikasjon mellom avdelinger, samt mellom administrasjonen og enhetene, oppgis å ha forbedringspotensial. Åpenhet som grunnlag for medvirkning og inkludering er holdt frem som viktig.

Ekstern informasjon

Det oppgis at det er behov for å definere ansvaret for ekstern informasjon, eksempelvis gjennom kommunens hjemmeside. Samtidig bør nye informasjonskanaler vurderes, eksempelvis digitalt nyhetsbrev og/eller andre gode innsynsløsninger for innbyggerne. Videre fremholdes strukturer for god kommunikasjon med politisk nivå som viktig.

Rådmannens innspill til ny organisering

I forkant av den tredje samlingen ble det gjennomført et skifte av rådmann i Lyngen kommune. Under den tredje samlingen presenterte ny rådmann sin tilnærming til ny organisering:

Stab-støttefunksjoner   **Oppvekst/Kultur**   **Helse/Omsorg**   **Teknisk**   **Utvikling Næring**
alle enheter

Personal/HR/HMS	Barnehage	Sykehjem	Drift	Utvikling
Service - informasjon	Skole	Barnevern	Vei, vann, avløp	Næring
IKT drift/utvikling	Bibliotek	NAV	Brannvern	Plan
Kompetanseutvikling	Oppvekst	Kommunelege	Eiendom	Jordbruk
Lønn	Kultur	Legevakt	Byggesak	Skogbruk
Politisk sekretariat	Frivillighet	Helse		
Innkjøp		Bo-og service		
Kommunekasse				
Økonomi/internkontroll				
Beredskap				
Arkiv				

I det påfølgende prosessarbeidet ble medarbeiderne bedt om å vurdere potensielle styrker og svakheter ved denne tilnærmingen, samt nødvendige forutsetninger for at en slik tilnærming skal fungere på beste måte. Vi vil i det videre oppsummere tilbakemeldingene som ble gitt.

Potensielle styrker:

- PNT er omorganisert gjennom at utvikling/næring er blitt en egen enhet. Dette fører til bedre fordeling av ansvar og arbeidsoppgaver, samt økt fokus på næring/utvikling – noe som er fremtidsrettet. Uten utviklingskraft forsvinner vi som kommune.
- Vil kunne styrke ivaretagelsen av satsningene i kommuneplanens samfunnsdel.
- Modellen åpner opp flere muligheter.
- Tilnærmingen gir en helhetlig ledergruppe gjennom at flere fagfelt er representert.
- Modellen gir større støtte for toppledelsen.
- Ansvar fordeles på flere, noe som bidrar til mindre sårbarhet.
- Kommunikasjon og informasjonsflyt vil bli enklere – fra ledelsen og ut til enhetene/avdelingene, samt fra avdelinger/enheter til ledelsen.
- Modellen gir tydelig plassering av fagansvar, noe som kan bidra til å styrke spisskompetanse i organisasjonen.
- Modellen gir bedre oversikt som grunnlag for tverrfaglig samarbeid.

- Positivt med egen stabssjef.

Potensielle svakheter:

- Lite nytenkning – kun noen justeringer fra hvordan administrasjonene har vært organisert tidligere. Samtidig vurderes det som en styrke at organiseringen er kjent og har fungert. Svakheten er at det har gått lang tid for å finne det ut.
- Modellen gir et stort ansvarsområde for stabssjefen, som kan gjøre det utfordrende å holde oversikt.
- Med en slik modell mister administrasjonen den tverrfaglige dimensjonen under ledernivå.
- Modellen gir økte ledelseskostnader, er den tilpasset kommunens ressurser? Er vi dimensjonert for å være organisert slik? Vil modellen fungere i praksis?
- Usikkerhet rundt hvorvidt byggesak bør ligge under teknisk eller utvikling/næring.

Nødvendige forutsetninger:

- Tverrfaglig samarbeid for å utnytte ressurser og kompetanse på beste måte.
- Ledergruppen må ha et overordnet og helhetlig fokus, mindre saker løses mellom de enkelte lederne utenfor ledermøtene.
- God kommunikasjon og informasjonsflyt, herunder fast møtestruktur.
- Kompetanseheving gjennom eksterne kurs og læring av hverandre.
- Behov for flere ressurser i stab og næring/utvikling – for å ivareta kompetanseutvikling, internkontroll, informasjon, politisk sekretariat og lederoppgaver i næring/utvikling.
- Vilje til å jobbe på nye måter (f.eks. relatert til digitalisering) – omstillingsvilje og tilpasningsdyktighet. Vil stille krav til å endre arbeidsoppgaver og metoder, samt å ta i bruk nye verktøy.
- Ansvarsområder og oppgaver må være tydelig definert, spesielt mellom stab og de enkelte lederne.
- Rutiner må være på plass.
- Ressurser bør samles i staben (flyttes fra andre områder i organisasjonen).
- Ansettelse av ledere og medarbeidere med rett kompetanse og gode samarbeidsegenskaper.

Analyse av dagens organisering

Innledning – faglig bakteppe

En analyse av kommunens administrasjon bør handle om å koble sammen utfordringsbildet, identifisert gjennom arbeidet i samlingene og dialog med strategisk ledelse, med eksisterende organisering. I tillegg er det viktig å vurdere dette opp mot framtidige utfordringer, både gjeldende administrasjonen og organisasjonen for øvrig.

Ut fra moderne organisasjonsprinsipper er hensikten med organisering eller en formell organisasjonsstruktur:

- Arbeidsdeling – fordeling av oppgaver etter kompetanse
- Fremme spesialisering
- Avklare gruppering av oppgaver i ulike enheter
- Fremme koordinering og samhandling mellom oppgaver og enheter
- Fordeling av myndighet
- Etablere system for styring og kontroll av arbeidet
- Etablere rutiner for tilbakemeldinger for å sikre læring og tydelighet på roller, ansvar og myndighet

En god organisasjonsstruktur skal regulere atferden og gi effekt for atferd slik:

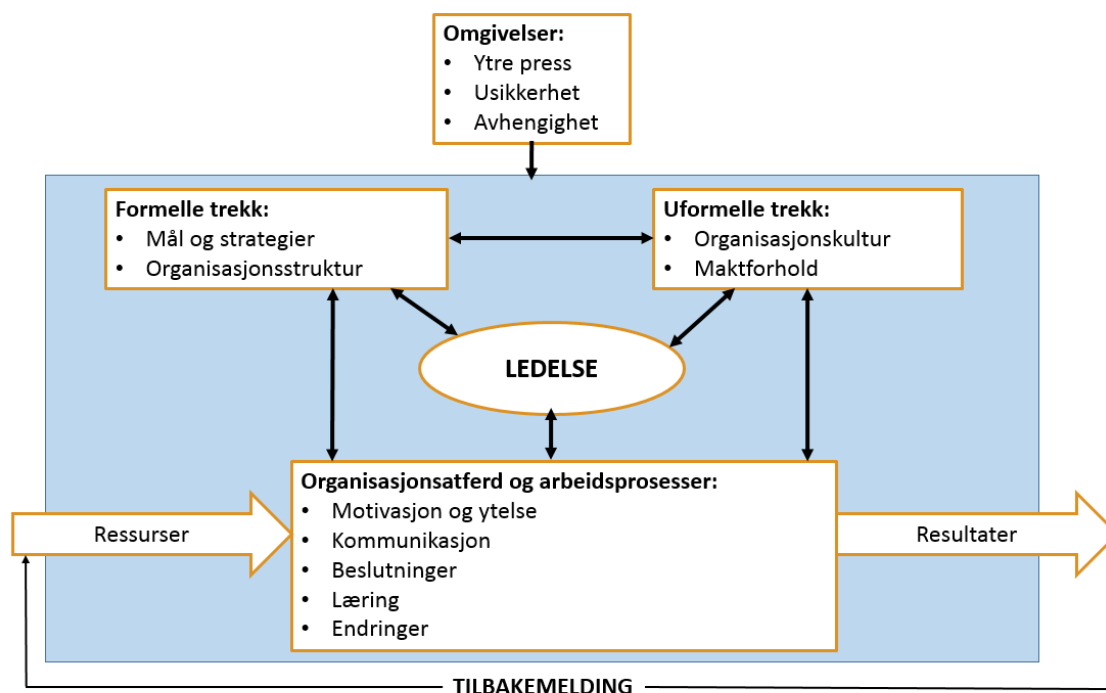
- Fokus – strukturen begrenser hva den enkelte har ansvar for – differensiering, det vil si arbeids- og ansvarsfordeling, samt spesialisering
- Koordinering – koordinering av ulike oppgaver, alt etter graden av kompleksitet
- Stabilitet – strukturen definerer oppgaver og ansvar og hvem den enkelte skal forholde seg til

Differensiering handler om at ulike ansvarsområder med tilhørende oppgaver splittes opp i organisasjonen. Disse må koordineres for at det overordnede resultatet skal bli tilfredsstillende. Horisontal differensiering er antall enheter eller avdelinger på samme nivå i organisasjonen. Jo flere enheter/avdelinger man har, altså flere ulike spesialiseringer, desto større blir behovet for koordinering. Behovet for koordinering øker med økende grad horisontal differensiering. Vertikal differensiering er antall nivåer som er fordelt myndighet og ansvar i organisasjonen. Ved høy grad av horisontal og/eller vertikal differensiering blir koordinering en større del av lederrollen, og nødvendig for å oppnå effektive beslutninger, samt sikre løsninger hvor det er samsvar mellom vedtak og gjennomføring.

Det som bør være styrende for god organisering er følgende spørsmål:

- Hvilke mål har administrasjonen og herunder det enkelte fagområde/avdeling?
- Hvilke oppgaver må løses for å realisere målene? Er oppgavene tydelige nok, og er de forstått og akseptert?
- Hvilken kompetanse trengs for å utføre oppgavene?
- Hvordan skal disse oppgavene fordeles og koordineres?
- Hvordan organisere ulike roller for å løse oppgavene effektivt?
- Hvordan skal myndighet til å fatte beslutninger fordeles?

Vi finner det relevant å avslutte denne korte faglige innledningen med en figur som illustrerer sammenhenger i en organisasjon, før vi gjør vurderinger av utfordringsbildet opp mot den administrative organiseringen.

(Jacobsen & Thorsvik 2011)

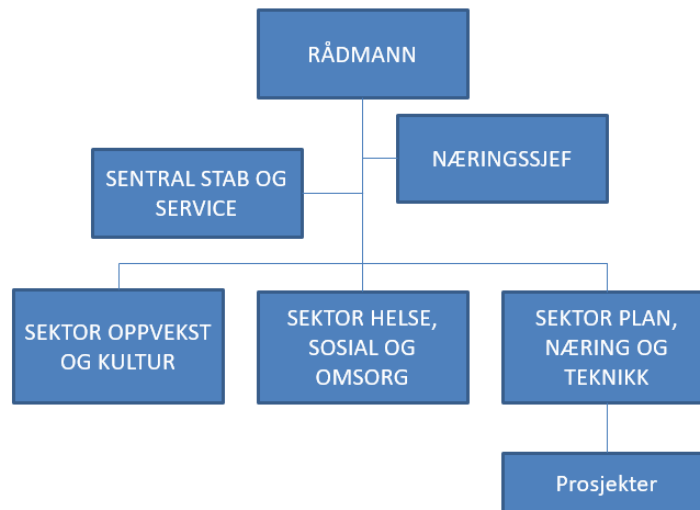
Hensikten med å presentere denne figuren er å synliggjøre et helhetlig analyseperspektiv der organisasjonsstruktur bare blir ett av flere elementer.

Dagens organisering

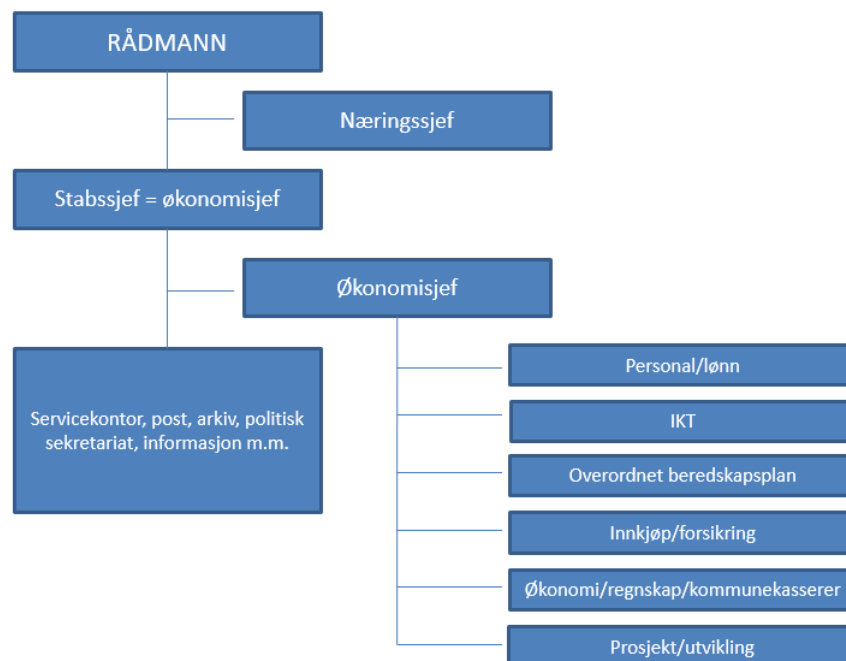
Organisasjonskart

Vi mottok følgende organisasjonskart fra rådmann ved oppstart av prosessarbeidet:

Organiseringen av kommunen som helhet:

Organiseringen av den sentrale administrasjonen:

Rådmannen er selv nærmeste leder for næringssjef, stabssjef og teknisk sjef. Kommunens øverste administrative ledelse (strategisk ledelse) utøves av rådmann, kommunalsjef oppvekst og kultur, samt kommunalsjef helse, sosial og omsorg.

Om organisering av Lyngen kommune

I kommuneplanens samfunnsdel, pkt. 1.2.1.8 Kommunen som arbeidsgiver og organisasjon, finner vi følgende hovedmål:

«Kommunen skal som tjenesteyter ha et høyt service- og kvalitetsnivå. Kommunen skal som arbeidsgiver utvikle en fleksibel og endringsdyktig organisasjon som arbeider kontinuerlig med læring og forbedring».

Påfølgende delmål er konkretisert som følger:

- Kontinuerlig kvalitetsforbedring av tjenestene ut fra kvalitetsmålinger og dialog med brukerne
- Organisering av tjenestene vurderes jevnlig for å sikre god ressursutnytting
- Utvikle gode kvalitetssystemer
- Arbeide aktivt med omdømmebygging og rekruttering
- Utvikle gode arbeidsmiljø som tar i bruk medarbeidernes ressurser og kreativitet
- Utvikle et godt samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene
- Drive systematisk kompetanseutvikling
- Sikre gode lokaler til alle kommunens enheter

I Planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunns- og arealdel 2016-2030, Drøftingsnotat 2, november 2016, finner vi at:

«Den administrative organiseringen har variert mellom relativ flat struktur med få administrative lederstillinger til ganske sterk hierarkisk oppbygging med mange leder- og beslutningsnivåer. Organiseringen er i dag mer hierarkisk oppbygd enn for 5-6 år siden. Behovet for endringer er ikke først og fremst betinget av liten eller sterk hierarkisk oppbygging, da begge former har pluss- og minussider. Det viktigste er å synliggjøre kommunens satsingsområder og deretter vurdere organisasjonsform for å utføre de tjenester som er nødvendig for å oppnå fastsatte mål. Kommunen som organisasjon bør vurderes nærmere med bakgrunn i mål og satsingsområder som fastsettes i kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunens rolle som tjenesteleverandør har tydelige roller som forvalter av et nasjonalt lovverk og som tjenesteprodusent. Kommunens rolle som samfunnsutvikler (bl.a. iverksette tiltak for å stanse befolkningsreduksjon) er langt mer kompleks. Dels fordi flesteparten av kommuneansatte jobber med tjenesteyting, og dels fordi samfunnsutvikling påvirkes av flere forhold utenfor kommunens handlingsrom. Utvikling av kommunen som samfunn betinger gode samarbeidsrelasjoner internt mellom politikere, administrasjon, næringsliv, men også mot befolkningen og overordnede styringsnivåer (fylke og stat). Dersom kommunens rolle som samfunnsutvikler blir tillagt større vekt, er det grunn til å anta at flere ansatte må skjermes mot tradisjonelle forvaltningsoppgaver og direkte tjenesteyting. Disse må i større grad arbeide mot omgivelsene og skape gode samarbeidsrelasjoner.»

Vår vurdering

Det samlede utfordringsbildet rundt den administrative organiseringen i Lyngen kommune peker på flere forhold enn bare organisasjonsstrukturen. Utfordringene er også knyttet til en opplevelse av manglende ressurser sett opp mot oppgavespekteret som det skal leveres på, ledelseskapasitet og lederutøvelse, informasjonsstruktur internt og eksternt, gjennomføringsevne i prosjektbasert aktivitet, samt kompetanseutfordringer på noen områder. Endringer i organisasjonsstrukturen alene vil derfor ikke løse alle nåværende og potensielle fremtidige utfordringer rundt de administrative leveransene i Lyngen kommune.

Organisasjonsstrukturen er kun et middel for å nå mål. Den danner grunnlag for handlingsmønstre ved at strukturen rammer inn ansvars- og myndighetsforhold. En ny administrativ organisering vil kunne være et godt utgangspunkt for å løse mange av de kartlagte utfordringene, samtidig som det må fokuseres tiltak som imøtegår det helhetlige både utfordrings- og mulighetsbildet. Ledelse, en omforent forståelse av de ulike lederrollene, god struktur for informasjon og samhandling, samt strategisk kompetanseutvikling, vil være viktige elementer i dette.

Informasjonen som er innhentet gjennom prosessarbeidet gir noen holdepunkter relatert til å skulle vurdere en hensiktsmessig organisasjonsstruktur. I sum fremstår kommuneorganisasjonen i stor grad å ha fokusert leveranse på de lovpålagte tjenestene. Gjennom organisasjonsutviklingsprosessen er det gitt tydelige signaler rundt behovet for større utviklingskraft i organisasjonen, både fra politisk og administrativt nivå.

Vi vil i det videre gjøre en konkretisert vurdering rundt de viktigste områdene av betydning for fremtidig organisering:

1. Lederfunksjoner

I dagens modell innehar både stabssjef og leder av PNT et stort kontrollspenn i sine lederfunksjoner. Spesielt relatert til PNT er det gjennom prosessen kommunisert at dette lederspennet for stort.

Også evalueringsundersøkelsen av nåværende administrativ organisering² kommuniserer tydelig et behov for endring av dagens lederstruktur, også her spesifikt relatert til PNT. Vår tilråding er derfor at det gjøres en oppdeling av dagens PNT, hvor plan og næring skilles ut i en tydeligere definert utviklingsenhet. Dette vil kunne bidra til en bedre ivaretagelse av kommunens samfunnsutviklerrolle, styrke ivaretagelsen av kommunens satsingsområder, samt svarer på bestillingen fra politisk nivå relatert til ønsket om en administrasjon med større utviklingskraft. Relatert til organiseringen under stabssjef tilråder vi at det defineres tydelige teamlederfunksjoner med tilhørende ansvars- og oppgaveområder. Slik vil lederne av disse

---

² Evaluerings skjema ble sendt ut til hovedtillitsvalgte, ledere og folkevalgte i alle organ/utvalg. 13 respondenter besvarte undersøkelsen.

enhetene kunne frigjøre kapasitet til å fokusere strategisk ledelse, systemnivået og utviklingsfokus i sterkere grad.

I forlengelsen av beslutning rundt ny organisasjonsstruktur bør det også gjøres en vurdering av delegasjonsreglementet og ledernes arbeidsoppgaver i sin helhet. Dette i henhold til bestilling fra politisk nivå (sak 105/16, møte 27.9.16). Samtidig er det gitt et tydelig ønske gjennom prosessen om at ledere i større grad prioriterer lederoppgaver. Det gjør det naturlig å gå inn i en prosess hvor dette spesifiseres ytterligere. I dette vurderes det å ligge en potensiell økonomisk gevinst gjennom å sikre at organisasjonen anvender sine medarbeiderressurser på beste måte. Samtidig, med mål om styrket effektivisering, vurderes det som viktig at ansvaret for strategisk kompetanseutvikling, vurderinger rundt videre potensial for digitalisering, samt etablering av nødvendige rutiner, defineres inn i og forankres i lederoppgaven.

2. Generell tydeliggjøring av roller, ansvar og myndighet

Det vil være av stor viktighet at endringer i organisasjonsstrukturen suppleres med en helhetlig gjennomgang av roller, ansvar og myndighet. En tydelig avgrensning av den enkeltes arbeidsfelt vil kunne bidra til å styrke fokus og kvalitet i det daglige arbeidet, og derigjennom øke effektivitet. Målet må her være en presis delegasjon som effektivt kan kommuniseres med tydelighet ut i organisasjonen.

3. Informasjonsfunksjon

Gjennom prosessarbeidet er det løftet fram flere utfordringer relatert til å levere både god publikumsinformasjon og interninformasjon. Ansvaret fremstår i liten grad å være definert. Samtidig øker informasjonsbehovet både i og utenfor kommuneorganisasjonen. Vår vurdering er at dette ansvaret bør samles i én funksjon med informasjons- og kommunikasjonsansvar, rettet mot både interne og eksterne målgrupper. Denne funksjonen bør ha en sterk forankring inn i strategisk ledelse. I forlengelsen av dette bør det etableres en kommunikasjon-/informasjonsstrategi med tilhørende ansvarsfordeling og rutiner for dette arbeidet.

4. Prosjektorganisering

Prosessarbeidet har gitt informasjon om et større forbedringspotensial relatert til kommunens prosjektorganisering og –gjennomføring. I vår tilrådning har ikke dette gitt organisatoriske konsekvenser, da behovet for ressurser og kompetanse varierer fra prosjekt til prosjekt. Vi anbefaler imidlertid at administrasjonen styrker sin prosjektkompetanse, og i forlengelsen av dette tydeliggjør ansvar og myndighet relatert til prosjektgjennomføring (jf. pkt. 6.3 Om prosjektgjennomføring).

5. Strukturer for samhandling

Gjennom prosessarbeidet opplever vi et tydelig signal på både ønsker om og behov for økt grad av samhandling – i administrasjonen, mellom administrasjonen og enhetene ute, samt mellom kommuneorganisasjonen og eksterne fagmiljøer. Vår tilråding er at det i arbeidet med ny organisasjonsstruktur fokuseres nødvendige og hensiktsmessige samarbeidsflater – internt som eksternt, og at disse sikres gjennom en strukturell tilnærming. I dette vil støtten som skal gis ut til enhetene være spesielt viktig, gjennom å sikre tilgjengelig og riktig kompetanse for å bistå dem i det daglige arbeidet. Det må være en prioritert lederoppgave å tilrettelegge for og følge opp at den nødvendige samhandlingen skjer i praksis. I dette ligger det også et behov for å identifisere hvilke eksterne samarbeid som vil være formålstjenlig for organisasjonen fremover, og søke å etablere disse.

6. Ressurssituasjon

Der det er fremkommet utfordringer relatert til ressurssituasjonen i administrasjonen er vår tilråding at arbeidet med å søke effektivisering gjennom automatisering og digitalisering videreføres. Dette med mål om å frigjøre ytterligere kapasitet, samtidig som det vil være essensielt å evne å ta ut potensialet i den kapasiteten som frigis. Det må utøves strategisk styring med hensyn til hvordan frigitt kapasitet skal anvendes, til det beste for administrasjonen og kommunen som helhet. Økt digitalisering vil også kunne bidra til å redusere sårbarhet, gjennom at kommunen blir mindre personavhengig i løsningen av noen typer oppgaver.

Kort oppsummert er vår vurdering som følger:

- Det er behov for å utarbeide en mer hensiktsmessig organisasjonsstruktur som utgangspunkt for større utviklingskraft i organisasjonen. Det bør vurderes å knytte relevante fagmiljøer sterkere sammen for å imøtekomme kommunens definerte satsingsområder.
- Dagens organisering skaper usikkerhet rundt roller, ansvar, oppgaver og myndighet. Dette svekker effektivitet i oppgaveløsning, samtidig som det er usikkert om tilgjengelig kompetanse anvendes på beste måte.
- En ny administrativ organisering må ta høyde for størrelse på fagmiljøer og sårbarhet, med mål om å sikre robuste fagmiljøer som kan levere på spekteret av oppgaver. Dette stiller krav til en strukturell tilnærming til samhandling, internt som eksternt, samt videre fokus på potensialet for digitalisering. Generelt fremstår koordinering og styring av samhandling på tvers av fagområder å ha forbedringspotensial, noe som resulterer i svakheter i helhetsfokus.
- Prosjektarbeid fremstår å ha en fragmentert organisering, uten tydelig definert ansvar for oppfølging i gjennomføring, noe som pulveriserer ansvarsforhold.
- En del av arbeidet med ny organisasjonsstruktur er å vurdere ny lederstruktur. Administrasjonen trenger mer ledelseskapasitet på noen områder, samtidig som organiseringen må ivareta en strategisk og helhetlig tilnærming til ledelse av de administrative ansvarsområdene. Dette innebærer også at nye lederroller må defineres tydelig.
- Organisasjonen mangler en tydelig forankring av ansvaret for kommunikasjon og informasjon, internt som eksternt. Dette bør tydeliggjøres i ny organisering.

Vår oppfatning er at det gjennom prosessarbeidet har vært et godt engasjement rundt å belyse administrasjonens mulighets- og utfordringsområder, samt åpenhet og villighet til å bidra i utviklingen av en ny, fremtidsrettet og robust organisering som møter fremtidens behov.

Forslag til ny organisering

Begrunnelse for foreslåtte organisasjonsmodeller

Våre forslag til nye organisasjonsstrukturer for Lyngen kommune er begrunnet i gjennomført prosessarbeid og påfølgende analyse. Vi har i dette vektlagt følgende momenter:

1) En organisering som gir utviklingskraft

- ✓ Svarer på ønsket fra politisk nivå med hensyn til sterkere utviklingsfokus i administrasjonen. Utviklingsarbeid og rammevilkårene for dette arbeidet kan lettere sees i sammenheng. Dette vil gjøre det enklere å styre retning og prioritering av utviklingsprosjekter – herunder bidra til en mer helhetlig plan- og prosjektstyring, samt sikre målrettet utviklingsarbeid.
- ✓ Svarer på satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel gjennom å tilrettelegge for nødvendig samarbeid som grunnlag for fokus og gjennomføringskraft.
- ✓ Gjennom styrket fokus på strategiske funksjoner og utvikling gis det grunnlag for økt utviklings- og endringskompetanse i organisasjonen.

2) Styrking av helhetlig ledelse

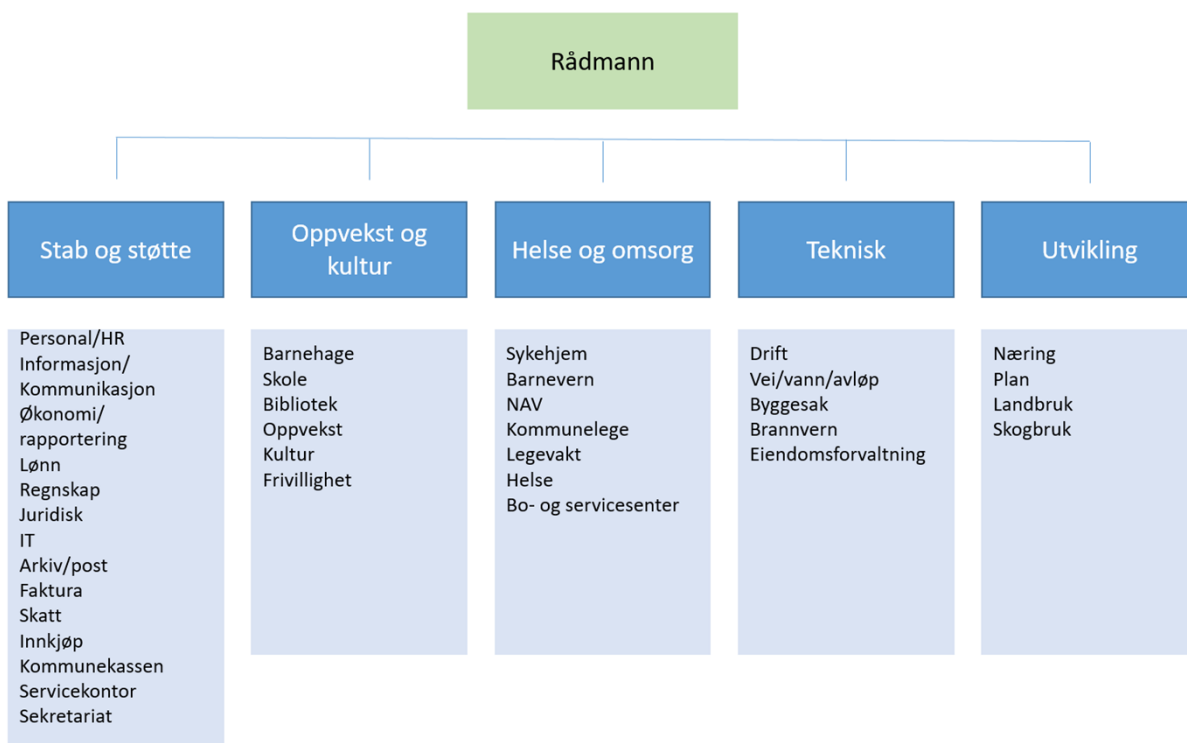
- ✓ Strategisk ledelse styrkes gjennom bredere representasjon av organisasjonens ulike fagfelt, noe som tilrettelegger for styrket helhetsfokus.
- ✓ Bidrar til en bedre balanse i ledernes drifts- og utviklingsfokus.
- ✓ Svarer på behovet for styrket ledelseskapasitet på spesifiserte områder.

3) Fasiliterer tverrfaglig samhandling og mer effektiv ressursanvendelse

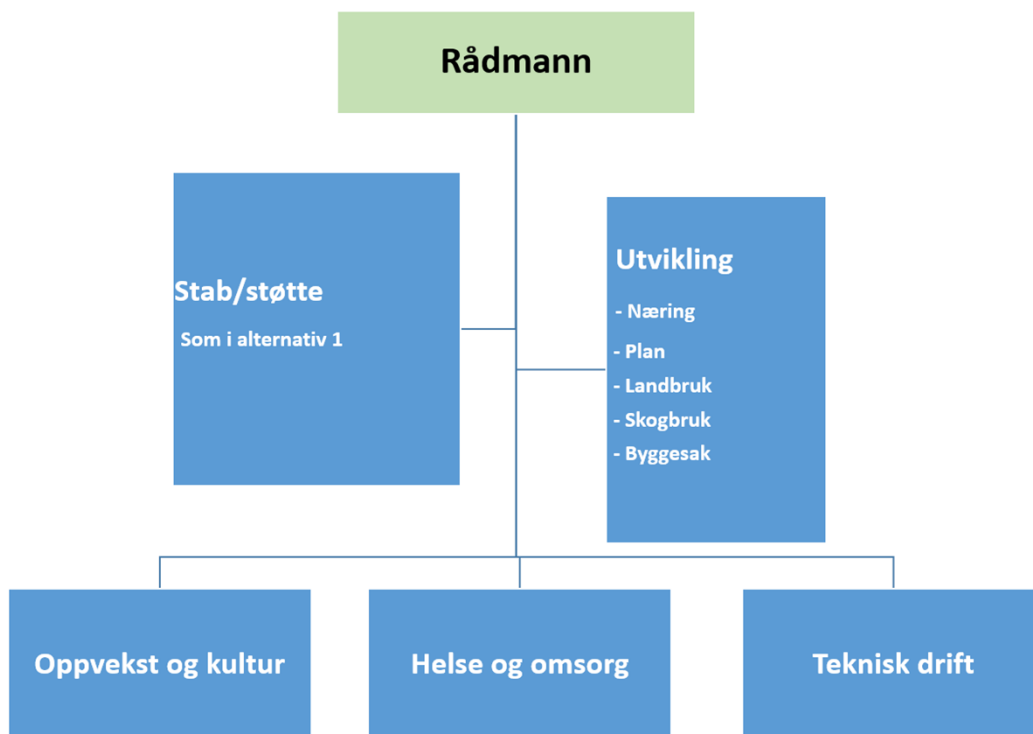
- ✓ Bredden i strategisk ledelse gir mulighet for bedre tilrettelegging for og styring av nødvendig samarbeid og tverrfaglighet.
- ✓ Potensial for mer effektiv ressursanvendelse gjennom at naturlig samarbeid forenkles, både relatert til personalressurser og kompetanse.
- ✓ Gir klare og logiske avgrensninger med hensyn til ansvar for de ulike fagområdene, samt oversiktlige rapporterings- og kommandolinjer.
- ✓ Modellene er dynamisk, noe som gjør den enkel å justere i takt med samfunnsutviklingen og de behov som gis som følge av denne.

Forslag til organisasjonsmodeller

Alternativ 1

Alternativ 2

Kommentarer til modellene:

Alternativ 1 er identisk med rådmannens forslag til ny tilnærming. I alternativ 2 har vi flyttet Stab/støtte og Utvikling fra linja og opp i stab til rådmannen. I tillegg har vi foreslått å trekke byggesak ut fra Teknisk drift og opp i Utvikling. Av dette gis at alternativ 2 er en variant av alternativ 1.

Begrunnelsen for å trekke Stab/støtte opp i rådmannens stab er at vi vurderer disse funksjonene som overordnet linja. Stab/støtte skal være støttefunksjoner for drift i de tre driftsenhetene. I tillegg har Stab/støtte noen overordnede funksjoner relatert til økonomi, informasjon/kommunikasjon, personal, etc. For øvrig tilråder vi at det vurderes å organisere Stab/støtte i avdelinger, med egne avdelingsledere, slik at kontrollspennet for leder av Stab/støtte ikke blir for stort. Hvor mange avdelinger det skal være, samt hvilke funksjoner de ulike avdelingene skal favne, har vi ikke noen klar oppfatning av – dette må eventuelt komme som del av den videre prosessen. Men eksempelvis kan det synes fornuftig å samle regnskap, skatt, lønn, fakturering og rapportering i en økonomifunksjon, underlagt en avdelingsleder økonomi.

Begrunnelsen for å løfte Utvikling opp i rådmannens stab er å signalisere ytterligere utviklingskraft i organiseringen. Gjennom en plassering i rådmannens stab vil Utvikling ha en overordnet posisjon i organisasjonen, som vil kunne bidra til større trykk i utviklingsarbeidet. I en slik organisering bør det samtidig vurderes å legge ansvaret for alle tverrfaglige/enhetsoverskridende prosjekter til Utvikling. Dette vil kunne bidra til å sikre effektiv og god gjennomføring av kommunens utviklingsprosjekter. For øvrig henviser vi til tips rundt prosjektorganisering under neste punkt.

Om prosjektorganisering

Uansett valg av ny organisering, eller organisering som sådan, vil det være behov for å organisere enkelte oppgaver i prosjekt. Prosjekt som organisasjonsform brukes når en oppgave krever mye samhandling, er kompleks av natur og stiller krav til bred faglig kompetanse. Hvis det skal gjennomføres et utviklingsprosjekt der det er behov for å sette sammen et team med deltakere fra ulike enheter med ulike kompetanse i Lyngen kommune, er prosjekt en egnet organisasjonsform.

Når kommunen skal gjennomføre prosjektarbeid er det viktig å avklare ulike forhold mellom prosjektorganisasjonen og basisorganisasjonen. Følgende momenter må avklares i det enkelte prosjektarbeid med deltakere fra ulike enheter:

1. Definere prosjektmandat

- a. Beskrive kort prosjektmandatet
- b. Mål for prosjektet
- c. Opprette styringsgruppe
- d. Opprette prosjektgruppe
- e. Utnevne prosjektleder
- f. Definere beslutningsmyndighet i prosjektet
- g. Definere ressursbruken i prosjektet
- h. Utarbeide informasjonsplan for arbeidet
- i. Arbeidsfordeling
- j. Arbeidsmåter
- k. Prosjektbudsjett og prosjektregnskap
- l. Framdriftsplan - Tidsramme
- m. Rapporteringsrutiner

2. Rolleavklaringer

- a. Avklare styringsgruppas rolle opp mot prosjektgruppa
- b. Definere prosjektleders rolle opp mot rollen i basisorganisasjonen og operativ leder
- c. Definere prosjektmedarbeidernes rolle opp mot rollen i basisorganisasjonen og operative ledere. Prosjektmedarbeidere rapporterer til prosjektleder i prosjektet og til operativ leder ellers.
- d. Definere prosjektgruppas arbeidstid i prosjektet opp mot opprinnelig arbeid.

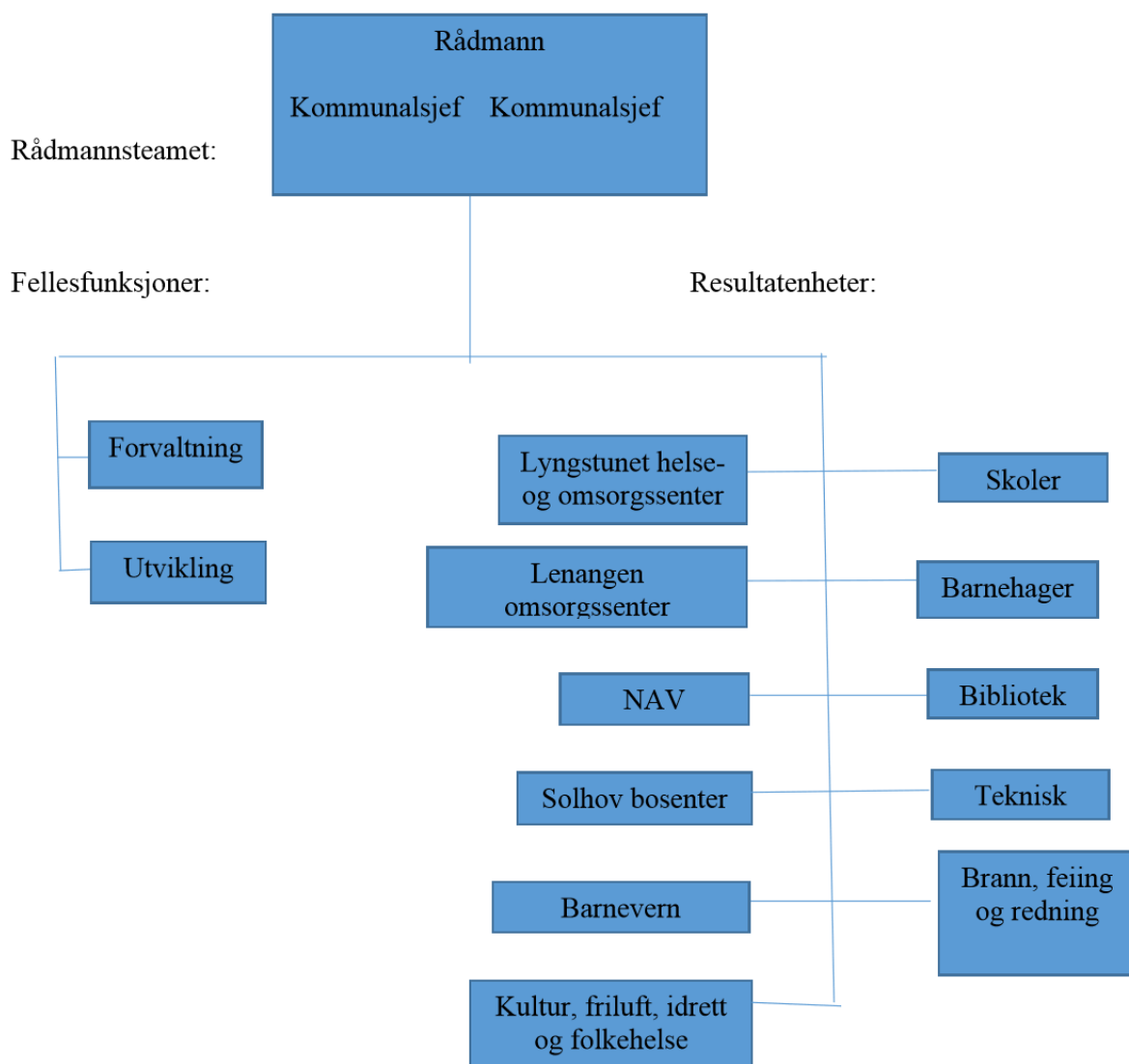
Det må være klart beskrevet hvordan medlemmene i prosjektgruppa skal forholde seg i forhold til basisorganisasjonen for å unngå usikkerhet, både for dem det gjelder, og for organisasjonen for øvrig.

Hvis det løper flere utviklingsprosjekter parallelt bør kommunen definere en rolle som prosjektkoordinator, som har som oppgave å koordinere arbeidet mellom prosjektene og basisorganisasjonen.

Vedlegg 1: Opprinnelig vedtatt organisasjonsmodell 2017

I sak «Ny administrativ organisering» i Lyngen kommunestyre 14.12.16 anbefalte rådmann at administrasjonen i Lyngen kommune burde bygges opp etter følgende modell/struktur:

Kort beskrivelse av modellen:

- Modellen har to formelle ledernivåer: Rådmannsteamet og resultatenhetene. Hver av resultatenhetene har en leder.
- Resultatenhetslederne har det fulle lederansvaret for sin resultatenhet og rapporterer til rådmannsteamet. Resultatenhetene er delt i to grupper: Tjeneste(resultat)enheter og støtteenheter/fellestjenester. Resultatenhetene har ansvar for tjenesteproduksjonen overfor innbyggerne, mens fellesfunksjonene skal bidra i henholdsvis forvaltningen av organisasjonens fellesressurser og utviklingen av kommunen som samfunn og som organisasjon.
- Kommunens topledelse og rådmannsfunksjon utføres av rådmannsteamet som består av rådmannen og to kommunalsjefer. Rådmannsteamet er kollektivt ansvarlig for tjenesteyting, forvaltning og administrasjon i kommunen. For rådmannsteamet vil strategisk ledelse – helhetlig

planlegging og styring, samfunnsutvikling og organisasjonsutvikling – være hovedfokus i resultatansvaret. Rådmannen rapporterer til formannskapet. I det daglige til ordfører. Kommunalsjefene rapporterer til rådmannen. Enhetslederne rapporterer til rådmannsteamet.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
19/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger

Henvisning til lovverk:

Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven)

Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholforskriften)

Vedlegg

- 1 Tegning
- 2 Søknad Sandnes Restaurant AS
m/vedlegg

Innsyn i øvrige søknader med vedlegg
kan fås ved henvendelse til
servicekontoret.

Rådmannens innstilling

I henhold til gjeldende rusmiddelpolitiske plan, alkoholloven samt uttalelsene fra NAV Lyngen og Troms Politidistrikt innvilges salgs- og skjenketidene som omsøkt, men det tas hensyn til nattero med tanke på uteservering og at skjenking starter tidligst kl. 12:00.

Skjenking av brennevin for serveringssted lokalisert i forretningsbygg med dagligvarebutikk starter tidligst kl. 21:00.

Følgende salgs- og skjenkebevillinger videreføres/innvilges:

Salgsbevilling for alkoholholdig drikk inntil 4,7 volumprosent alkohol innvilges til:

Virksomhet	Ansvarlig	Salgstid
Coop Nord SA Extra Lyngseidet	Styrer: Liv Janne Samuelsen Stedfortreder: Margit Fjellstad	Mandag – fredag kl. 08:00 – 20:00 Lørdager og dager før søn- og helligdager kl. 08:00 – 18:00

Nils Engeness Eftf	Styrer: Anita Engenes Stedfortreder: Kurth Engenes	Mandag – fredag kl. 08:00 – 20:00 Lørdager og dager før søn- og helligdager kl. 08:00 – 18:00
Matservice Lyngseidet AS	Styrer: Trond Figenschou Stedfortreder: Karl Villy Jacobsen	Mandag – fredag kl. 08:00 – 20:00 Lørdager og dager før søn- og helligdager kl. 08:00 – 18:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023
2. Bevillingsgebyret innkreves årlig i henhold til alkoholforskriftens kap. 6. Fristen for årlig innsending av oppgave over forventet omsetning av alkoholholdig drikk er 01.04. Minimumsgebyret som for tiden er på kr. 1700 for salg, må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
3. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte

Salgsbevilling for alkoholholdig drikk høyere alkoholinhold enn 4,7 volumprosent innvilges til:

Virksomhet	Ansvarlig	Salgstid
AS Vinmonopolet	Kravet om styrer og stedfortreder gjelder ikke for bevilling til AS Vinmonopolet, jfr. alkoholloven § 1-7c.	Mandag – fredag kl. 08:00 – 20:00 Lørdager og dager før søn- og helligdager kl. 08:00 – 18:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023

Skjenkebevilling for alkohol inntil 4.7 volumprosent (rusbrus, øl og lettvin – alkoholholdig drikk gruppe 1) og alkohol fra 22 til og med 60 volumprosent alkohol (alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3) innvilges til:

Skjenkested:	Kvinnehuset AS Varasj-Brita Kro på Furustua	
Bevillingsinnehaver:	Kvinnehuset AS	
Styrer for bevillingen:	Sissel Stenberg	
Stedfortreder for styrer:	Turid Hausner	
Skjenkeareal:	Varasj-Brita Kro	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 02:00
Uteservering		
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 23:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk. Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende

3. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
4. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300.
Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
5. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Svensby Tursenter AS	
Bevillingsinnehaver:	Svensby Tursenter AS	
Styrer for bevillingen:	Hege Storsteinnes	
Stedfortreder for styrer:	Signar L. Sigvaldsen	
Skjenkeareal:	Selskapslokale (pub/spisested), grillhytte	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 02:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 02:00
Uteservering - terrasse		
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 23:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 23:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
3. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
4. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300.
Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
5. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Magic Mountain Lodge AS	
Bevillingsinnehaver:	Magic Mountain Lodge AS	
Styrer for bevillingen:	Henrika Lönngren	
Stedfortreder for styrer:	Patrik Jonsson	
Skjenkeareal:	Hotell/restaurant/bar/stue-oppholdsrom	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 03:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 03:00
Uteservering		

Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 14:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 14:00 – 23:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 14:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 14:00 – 23:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk. Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
3. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
4. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300. Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
5. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholoven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Sørheim Brygge AS	
Bevillingsinnehaver:	Sørheim Brygge AS	
Styrer for bevillingen:	Stein-Erik Eliassen	
Stedfortreder for styrer:	Kristine Eliassen	
Skjenkeareal:	Hotell/restaurant/bar	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 03:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 03:00
Uteservering		
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 23:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 23:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk. Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
3. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
4. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300. Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
5. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholoven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Aurora Spirit Distillery AS
Bevillingsinnehaver:	Aurora Spirit Distillery AS

Styrer for bevillingen:	Tor Petter W. Christensen	
Stedfortreder for styrer:	Stein-Erik Eliassen	
Skjenkeareal:	Lounge areal 1. og 2. etg.	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 02:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 02:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
3. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
4. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300.
Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
5. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	XLyngen AS	
Bevillingsinnehaver:	XLyngen AS	
Styrer for bevillingen:	Laila Anita Westby	
Stedfortreder for styrer:	Miriam Johansen	
Skjenkeareal:	Restaurant/serveringslokale	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 15:00 – 01:00
	Søndag	Kl. 15:00 – 01:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 15:00 – 01:00
	Søndag	Kl. 15:00 – 01:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
3. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
4. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300.
Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
5. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Lyngen Experience Drift AS	
Bevillingsinnehaver:	Lyngen Experience Drift AS	
Styrer for bevillingen:	Reidun Helene Nilsen	

Stedfortreder for styrer:		
Skjenkeareal:	Restaurant, resepsjon/bar, spaavdeling	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 03:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 03:00
Uteservering		
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 22:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 22:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 22:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 22:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Det må utpekes stedfortreder for styrer. Stedfortreder skal godkjennes av kommunen.
3. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
4. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
5. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300.
Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
6. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Koppangen Brygger AS	
Bevillingsinnehaver:	Koppangen Brygger AS	
Styrer for bevillingen:	Alf Fagerborg	
Stedfortreder for styrer:	Kristoffer Fagerborg	
Skjenkeareal:	Restaurant/møtelokale/romservice/fellesareal	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 02:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 02:00
Uteservering – terrasse på bakkeplan	Søker i tillegg om uteservering. Se plantegning.	
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 23:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 23:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende

- Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
- Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300.
Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
- Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Lyngseidet Gjestegård AS	
Bevillingsinnehaver:	Lyngseidet Gjestegård AS	
Styrer for bevillingen:	Ola O.K. Giæver	
Stedfortreder for styrer:	Kristina Giæver	
Skjenkeareal:	Restaurant, Brannkassa, pub, hotell, selskapslokale	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 03:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 03:00
Uteservering - terrasse		
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 23:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 23:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 23:00

- Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
- Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
- Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
- Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300.
Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
- Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Arctic Grill AS	
Bevillingsinnehaver:	Arctic Grill AS	
Styrer for bevillingen:	Ola O.K. Giæver	
Stedfortreder for styrer:	Kristina Giæver	
Skjenkeareal:	Restaurant, spisested	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 02:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 21:00 – 02:00
	Søndag	Kl. 21:00 – 02:00

1. Nåværende bevilling er forlenget med 2 måneder fra 01.01.2020 til og med 29.02.2020. Ny bevilling gis for perioden 01.03.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk. Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
3. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
4. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300. Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
5. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Skjenkested:	Sandnes Restaurant AS	
Bevillingsinnehaver:	Sandnes Restaurant AS	
Styrer for bevillingen:	Yngve Johansen	
Stedfortreder for styrer:	Reidun Nilsen	
Skjenkeareal:	Restaurant, selskapslokale, bar	
	Ukedager	Skjenketider
Rusbrus, øl og vin	Mandag – lørdag	Kl. 12:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 12:00 – 03:00
Brennevin	Mandag – lørdag	Kl. 13:00 – 03:00
	Søndag	Kl. 13:00 – 03:00

1. Skjenkebevilling gis for perioden 13.02.2020 til 31.12.2023.
2. Bevillingsgebyret fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk. Gebyrene kan endres av Helsedirektoratet i bevillingsperioden, og er da de gjeldende
3. Årlig frist for innsending av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av skjenkeavgift er den 1. april hvert år.
4. Minimumsgebyret for skjenking av alkohol er for 2020 kr. 5300. Gebyret må være innbetalt før bevillingen kan utøves.
5. Det forutsettes at bevillingen utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i bestemmelser gitt i medhold av denne lov, til enhver tid er oppfylt og for øvrig på en forsvarlig måte.

Ambulerende skjenkebevilling:

Lyngen kommunestyre viderefører to ambulerende skjenkebevillinger, jfr. alkoholloven § 4-5. Rådmannen gis nødvendig delegasjon til å behandle disse, og innkreve gebyr i henhold til alkoholforskriften.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

I brev datert 15.11.2019 ble alle med salgs- og skjenkebevilling minnet om at det må søkes om bevilling for perioden 2020-2023. Nåværende bevillingsperiode utløp 31.12.2019.

I henhold til alkoholloven § 1-6, 7. ledd er nåværende bevilling gyldig i inntil 3 måneder etter utløp i påvente av nødvendig behandling av søknad om fornyelse.

Alle bevillingshavere har sendt inn søknad om fornyet bevilling.
I tillegg er det kommet en ny søker.

Salgsbevilling:

Coop Nord SA
Nils Engeness Eftf.
Matservice Lyngseidet
AS Vinmonopolet

Skjenkebevilling:

Kvinnehuset AS
Svensby Tursenter AS
Magic Mountain Lodge AS
Sørheim Brygge AS
Aurora Spirits Distillery AS
XLyngen AS
Lyngen Experience Drift AS
Koppangen Brygger AS
Lyngseidet Gjestegård AS
Arctic Grill AS

Saksopplysninger og vurdering om ny søker – Sandnes Restaurant AS:

Sandnes Restaurant AS v/Yngve Johansen har i søknad datert 21.11.2019 søkt om serverings- og skjenkebevilling for kafe/konditori, bar, restaurant og selskapslokale.

Det søkes om innendørs skjenking av øl/rusbrus, vin og brennevin (alkoholgruppe 1, 2 og 3). Det er sitteplasser til 98 besøkende. Sandnes Restaurant AS er lokalisert i Sandnesveien 30, Nord-Lenangen.

Av søknaden fremkommer det at virksomheten skal ha åpent mandag – torsdag samt søndag fra kl. 11:00 til kl. 22:00. Fredag og lørdag er åpningstiden kl. 11:00 – 24:00.
Det søkes om skjenketider fra kl. 09:00 til kl. 03:00 alle dager.

Søker har sendt søknad om godkjenning til Mattilsynet.

Yngve Johansen søkes godkjent som styrer for skjenkebevillingen, med Reidun Nilsen som stedfortreder. Begge har bestått både etablererprøven og kunnskapsprøven etter alkoholloven.

Sandnes Restaurant AS ble i delegert vedtak 26/20 innvilget serveringsbevilling i omsøkte lokaler i Sandnesveien 30, Nord-Lenangen.

I henhold til alkoholloven § 1-7, 2. ledd skal det innhentes uttalelse fra sosialtjenesten og politiet før kommunestyret avgjør søknaden. NAV Lyngen har ingen merknader til at søknaden om skjenkebevilling innvilges, jfr. uttalelse fra fungerende NAV-leder datert 30.01.2020. Politiet har ingen innvendinger til søker, skjenkestyrer eller stedfortreder, jfr. uttalelse i brev datert 31.01.2020.

I henhold til rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2012-2015 som ble vedtatt i 2012, er det ikke satt «tak» på antall skjenkebevillinger i Lyngen kommune.

Det er satt følgende krav for skjenkebevillinger tilknyttet serveringssted:
«Skjenkebevilling skal bare gis dersom bevillingen inngår i et konsept som gjelder utvikling av lokalt næringsliv generelt, reiselivet spesielt og når serveringsstedet holder en standardmessig god kvalitet».

Sett ut fra et næringslivsmessig synspunkt vil nyetableringen til Sandnes Restaurant AS med bar, restaurant og selskapslokale gi et nytt tilbud til bygda og kommunens befolkning. I tillegg vil etableringen bli et bidrag for videreutvikling av turistnæringen. Etableringen vil også være utvikling av lokalt næringsliv.

I henhold til alkohollovens bestemmelse i § 4-4 kan ikke brennevin skjenkes før kl. 13:00, og skal ikke foregå i tidsrommet mellom kl. 03:00 og 13:00.

Skjenking av rusbrus, øl og vin skal ikke foregå i tidsrommet mellom kl. 03:00 og 06:00.

Det søkes om skjenketider fra kl. 09:00 til kl. 03:00 alle dager. Åpningstiden ved restauranten er oppgitt til å være fra kl. 11:00 alle dager.

Rådmannen vil anbefale at Sandnes Restaurant AS får skjenke rusbrus, øl og vin fra kl. 12:00. Videre anbefales det at det kan skjenkes brennevin fra kl. 13:00. Begrunnelsen for disse skjenketidene er likebehandling sammenlignet med lignende serveringssteder i kommunen (jfr. vurderinger senere i saken).

Saksopplysninger og vurdering av øvrige søknader:

Uttalelse fra politiet gjeldende for alle søknader

I brev datert 31.01.2020 uttaler politiet:

Når det gjelder salgsbevillinger, så har ikke politiet noen anmerkninger til søkere, søknader, styreere eller stedfortredere.

Angående skjenkebevillingene, så har ikke politiet noen innvendinger til søkere, skjenkestyrere eller stedfortredere.

Politiet har ingen anmerkninger til de ansøkte skjenketider, da de ligger innenfor Lyngen kommunes ruspolitiske handlingsplan.

Politiet har ingen informasjon om forhold som bør ha innvirkning på skjenketiden i Lyngen kommune.

Angående skjenking på uteservering har ikke politiet noen anmerkninger, bortsett fra at man tar hensyn til nattero for omgivelsene, jf. Forskrift om politivedtekt, Lyngen kommune.

Uttalelse fra NAV Lyngen gjeldende alle søknader

I brev datert 30.01.2020 uttaler fungerende NAV-leder ved NAV Lyngen:

Vi har ingen spesielle merknader til at de salgs- og skjenkebevillinger som saken gjelder blir fornyet.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Lyngen kommune vedtok i 2012 rusmiddelpolitisk handlingsplan som har erstattet den alkoholpolitiske handlingsplanen (edruskapspolitisk plan) som ble vedtatt av kommunestyret i 2001.

Salgstider

I dag har alle butikker med salgsbevilling, samt Vinmonopolet salgstid innenfor disse tidene: Mandag – fredag kl. 08.00 – 20.00.

Lørdager og dager før søn- og helligdager kl. 08.00 – 18.00.

Disse salgstidene er innenfor alkohollovens § 3-7 som regulerer tidsinnskrenkninger for salg og utlevering av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol. Salgstidene er på samme tid lovens maksimaltider.

Skjenketider

Nåværende skjenketider er innenfor alkoholloven § 4-4 som omhandler tidsinnskrenkninger for skjenking av alkoholholdige drikker. Lovens maksimaltider hva gjelder skjenking av alkohol er for gruppe 1 og 2 fra kl. 06:00 til kl. 03:00. Når det gjelder gruppe 3 er maksimaltidene fra kl. 13:00 til kl. 03:00

De serveringsstedene som har skjenkebevilling i dag, har ulike skjenketider. Dette med bakgrunn i ulike åpningstider, og hva de har søkt om. Alle skjenkestedene er imidlertid likebehandlet med at alle har skjenking fra kl. 12:00 for gruppe 1 og 2.

Ambulerende bevillinger

I dag har Lyngen kommune to vedtatte ambulerende skjenkebevillinger.

For hver innvilget bevilling innkreves et gebyr tilsvarende det som fremkommer av forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv., jfr. alkoholloven § 7-1.

Når det gjelder ambulerende skjenkebevilling reguleres dette i alkoholloven § 4-5. Kommunestyret kan gi en eller flere bevillinger som ikke blir knyttet til en bestemt person eller skjenkested, og kan tillate at en eller flere av disse bevillingene blir utøvd på et sted eller steder som godkjennes for en enkelt anledning og for skjenking til deltakere i sluttet selskap. En ambulerende bevilling kan ikke utvides til å omfatte tilvirkning eller innførsel av alkoholholdig drikk for skjenking i egen virksomhet.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Det er ikke satt «tak» på antallet salgs- og skjenkebevillinger i vår kommune i henhold til alkohollovens § 1-7a. Rådmannen anbefaler derfor at samtlige salgs- og skjenkebevillinger, samt to ambulerende skjenkebevillinger videreføres.

Rådmannen viser til søknadene og til de innkomne uttalelser, samt alkohollovens bestemmelser hva angår salgs- og skjenketider.

Vedrørende utendørsskjenking av alkohol:

Det vises til uttalelse fra politiet hvor det bes at man tar hensyn til nattero for omgivelsene, jfr. forskrift om politivedtekt Lyngen kommune.

Politivedtekten § 2-1 omhandler ro og orden på offentlig sted, og 2. ledd sier noe om nattero. *Enhver som ferdes på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted plikter å overholde nattero mellom kl. 23:00 og kl. 06:00.*

Rådmannen vil, med bakgrunn i kommunens politivedtekt og uttalelsen fra politiet anbefale at utendørserveringene avsluttes innen kl. 23:00.

Det forrige kommunestyret har drøftet problemstilling med skjenking av brennevin på dagtid for servering/-skjenkested som ligger i samme forretningsbygg som dagligvarebutikk.

Kommunestyret kom fram til at dette ikke var å anbefale, og at skjenketiden for brennevin burde være fra kl. 21:00. Rådmannen anbefaler at dette videreføres.

Salgs- og skjenketider:

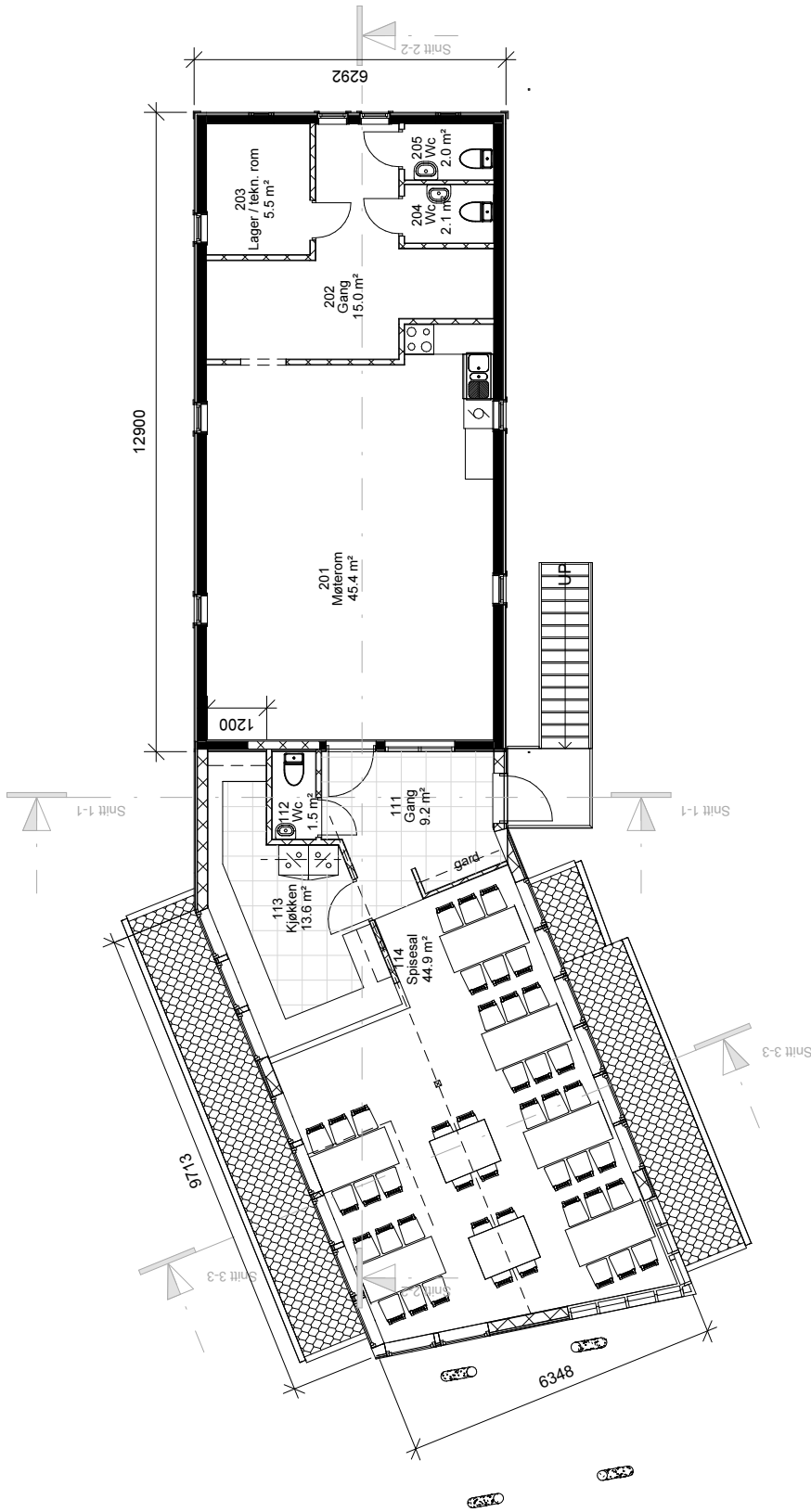
Rådmannen vil anbefale at de innarbeidede salgs- og skjenketidene videreføres med unntak av ovennevnte som gjelde uteservering. Rådmannen forventer at kommunestyret vil måtte ta en diskusjon om salgs- og skjenketider og evt. «tak» på antall bevillinger i forbindelse med nødvendig revidering av rusmiddelpolitisk handlingsplan for Lyngen kommune.

Rådmannen viser også til at det i alkoholloven stilles krav til vandel i forhold til alkoholloven og bestemmelser i annen lovgiving som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte- og avgifts- og regnskapslovgivningen.

Her vises det til uttalelsene fra NAV Lyngen og politiet hvor det ikke framkommer merknader av negativ art.

Innsendte attester for skatt og avgift viser heller ikke at det framkommer restanser for de bevillingshavere saksbehandlingen gjelder.

I dag utføres kontroll av salgs- og skjenkebevillingene av Nordfjeldske Kontroll AS på Inderøy. Kommunen har etablert nødvendige rutiner i forbindelse med prikktildeling, i henhold til alkoholforskriften § 10-1.

Dato	Rev. gjelder	Sign.

Tilbygg "Gammelbrygga", Koppangen
 Byggh: Alf Fagerborg
 Plan 2. etg
 20.07.2015 1 : 100 A102.1

Serverings- og/eller skjenkebevilling (KF-123)

Referansenummer: JR22DA

Registrert dato: 21.11.2019 12:57:48

Antall vedlegg: 12

Innledning

Henvendelsen gjelder

Søknad om ny bevilling

Bevillingssøker/-haver er

Foretak/lag/forening

Bevillingstype

Serveringsbevilling

Skjenkebevilling

Bevillingssøker/-haver

Opplysninger om foretak/lag/forening

Organisasjonsnummer

823816502

Foretak/lag/forening

Sandnes Restaurant AS

Adresse

Sandnesveien 30

Postnummer

9068

Poststed

NORD-LENANGEN

Telefon

95162784

Telefaks

Opplysninger om kontaktperson

Fornavn

Yngve

Etternavn

Johansen

Adresse

Lenangsveien 2493

Postnummer

9068

Poststed

NORD-LENANGEN

Telefon

95162784

E-post

ynjo@online.no

Har søker andre bevillinger med hjemmel i alkoholloven

Nei

Serverings-/skjenkestedet

Oppgi organisasjonsnummeret til det selskapet som utfører serverings-/skjenketjenesten. Adressen skal angi stedets fysiske beliggenhet, ikke postadresse.

Opplysninger om serverings-/skjenkestet

Organisasjonsnummer

823816502

Skjenkestet/-lokale

SANDNESVEIEN 30

Gate-/vei-/stedsadresse

SANDNESVEIEN 30

Postnummer

9068

Poststed

NORD-LENANGEN

Telefon

95162784

Telefaks

Virksomhet

Søknaden gjelder alkoholholdig drikk med

Høyst 60 % alkoholinhold

Driftskonsept

Type virksomhet

Bar

Kafe/konditori

Restaurant

Selskapslokale

Servering/skjenking skal foregå

Innendørs

Antall sitteplasser innendørs

98

Periode for uteservering

Ved uteservering må det foreligge tillatelse fra Mattilsynet, grunneier og politi før bevillingen kan innvilges.

Bruk av arealet

se vedlegg

Mer om skjenkestedet

Aldersgrense

ingen

Skjenkeareal innendørs (i kvm)

189

Rutiner ved skjenkestedet

Da dette er et spisested så er det ikke behov for ekstra vakthold utover betjening. Vi har service avtale med NOKAS

IK-matsystem samt at de står for sjekk av skadedyr.

Åpningstider

Mandag

Fra kl.	Til kl.
11	22

Tirsdag

11	22
----	----

Onsdag

11	22
----	----

Torsdag

11	22
----	----

Fredag

11	24
----	----

Lørdag

11	24
----	----

Søndag

11	22
----	----

Andre søknader

Andre søknader

Til Mattilsynet

Søknad under behandling

Til bygningsmyndighetene

Søknad under behandling

Omfang og skjenketid

Forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk

Med høyst 4,7 % alkohol	[liter per år]
Med alkohol- innhold mellom 4,7 % og 22 %	[liter per år]
Med alkohol- innhold mellom 22 % og 60 %	[liter per år]

Ønsket skjenketid Innendørs

Fra klokken

0900

Til klokken

0300

Ønsket skjenketid utendørs

Daglig leder for serveringsbevillingen

Opplysninger om styrer

Fødselsnummer

Fornavn

Yngve

Etternavn

Johansen

Adresse

Lenangsveien 2493

Postnummer

9068

Poststed

NORD-LENANGEN

Skattekommune

Lyngen

Skal samme person være styrer for skjenkebevillingen

Ja

Etablererprøve

Har styrer avlagt etablererprøve

Ja

Hvilket år ble etablererprøven avlagt

2019

I hvilken kommune ble prøven avlagt

Lyngen

Er det oppnevnt en stedfortreder for skjenkebevillingen

Nei

Begrunnelse for manglende stedfortreder

Liten virksomhet med totalt 2-4 ansatte.

Styrer skjenkebevillingen

Opplysninger om styrer

Fødselsnummer

Fornavn

Yngve

Etternavn

Johansen

Adresse

Lenangsveien 2493

Postnummer

9068

Poststed

NORD-LENANGEN

Skattekommune Lyngen	
Kunnskapsprøve	
Har styrer avlagt kunnskapsprøve etter alkoholloven ☒ Ja	
Hvilket år ble kunnskapsprøven avlagt 2019	[åååå]
I hvilken kommune ble prøven avlagt Lyngen	

Eiersammensetning				
Bevillingssøkers/-havers organisasjonsform ☒ Andre organisasjonsformer				
Eiersammensetning ☒ Foretak/organisasjon(er)				
Opplysninger om foretak/organisasjon				
Org.nr.	Foretak/organisasjon	Adresse	Skattekommune	Eierandel i prosent
820426142	Sandnesveien 30 AS	Sandnesveien 30	Lyngen	100
Opplysning om privatperson(er)				
Er det andre personer eller selskaper som mottar en vesentlig del av virksomhetens avkastning uten å være eier ☒ Nei				
Er det andre personer eller selskaper som har vesentlig innflytelse over virksomheten utover de som er nevnt tidligere ☒ Nei				

Vedlagt dokumentliste
Firmaattest Sandnes Restaurant AS.pdf
Aksjeeierbok Sandnes Restaurant AS.pdf
Skatteattest Sandnes Restaurant AS.pdf
Tegning ved servering.pdf
Etablerer prøven.pdf
Kunnskapsprøven skjenkebevigning.pdf
Skatteattest Yngve Johansen.pdf
Skatteattest Tommy Wikerøy.pdf
Skatteattest Sandnesveien 30 AS.pdf
Aksjeeierbok Sandnesveien 30 AS.pdf
Brukstillatelse.pdf
Firmaattest Sandnesveien 30 AS.pdf

Lyngen kommune
Rådmannen

SANDNESVEIEN 30 AS
Lenangsveien 2493
9068 NORD-LENANGEN

Melding om vedtak

Deres ref:	Vår ref:	Løpenr.	Arkivkode	Dato
	2019/287-14	10964/2019	108/70	15.11.2019

Dispensasjon bruksendring 108/70 Sandneset - politisk behandling

Lyngen formannskap behandlet saken i møte 13.11.2019, sak 72/19 og gjorde flg.

vedtak:

Søknaden fra tiltakshaver imøtekommes. Formålsendring godkjennes. Tilstøtende områder kan benyttes til industri.

Eventuelle spørsmål i saken kan rettes til vår saksbehandler Daniel Høgtun tlf. 40028526.

Med hilsen

Åse Henriksen
arkivleder

Dette dokumentet er produsert elektronisk og har derfor ingen underskrift

Kopi:
JL BYGG CONSULT AS Strandveien 33 9060 LYNGSEIDET

Postadresse:
Strandveien 24

9060 LYNGSEIDET
E-post: post@lyngen.kommune.no

Besøksadresse:
Strandveien 24, 9060
LYNGSEIDET

Internett: www.lyngen.kommune.no

Telefon: 77701000

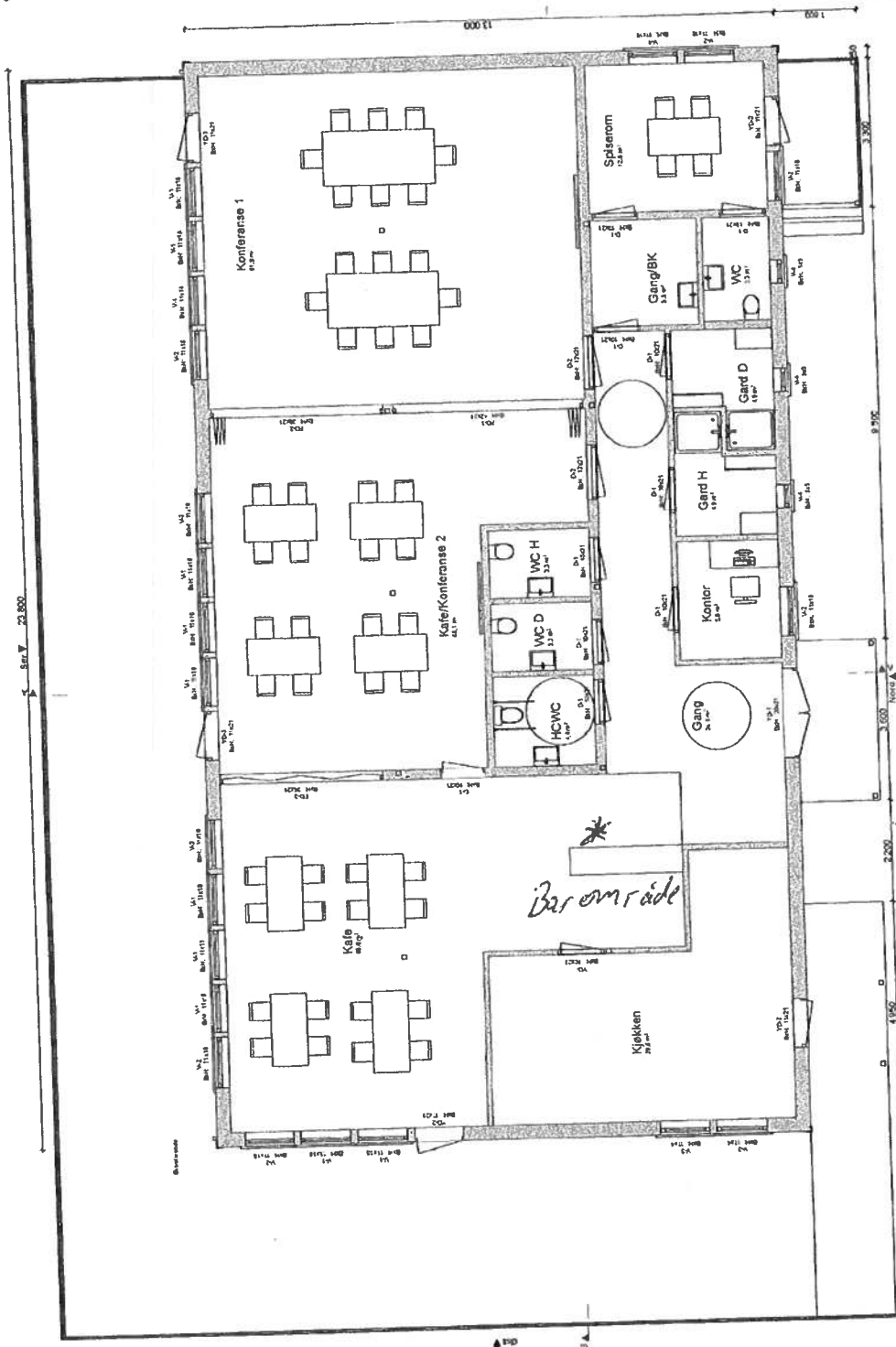
Bankkonto: 4785.07.00059

Organisasjonsnr: 840014932

Det vil være mulig for servering i

- Kaffe området
- Kaffe/konferanse 2
- Konferanse 1.

Disse hoes for seg eller når de er åpnet til et lokale.

* Serveringssted område

BYGG & CONSULT	Anstalter: Strandveien 33 9060 Lyngseidet Tlf: 40 61 40 60 E-post: tim@bbc.no	BRUARENS overlegg: 1,4 m ² 2 m ²	Rom nr.: 16.4.19	Målestokk: 1:100
Bygherre: Sandnesveien 30 AS Yngve Johnsen Lenangsvæien 2493 9068 Nord Lenangen	Prosjekt adresse: Sandnesveien 30, 9068 Nord Lenangen Lyngan kommune	Tomteareal: 74 BYA	Sogn: Tj	Gnr/Bnr: 108/70
	Type tegning: Plan hovedetasje	Prosjekt nr.: 0419	Kontroll: Tj	Beregnet: 26.2.19

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
20/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Pride flagg i Nord Troms 6.juni 2020

Henvisning til lovverk:

Lov om flagging på kommunens offentlige bygninger

§ 1. På eller fra kommunenes offentlige bygninger, eiendommer og kommunale institusjoner må kun brukes flagg som nevnt i lov 10. desember 1898 nr. 1 om Norges Flag § 1 (uten splitt og tunge), det samiske flagget eller kommune- eller fylkesflagg. Som offentlige bygninger og kommunale institusjoner regnes bygninger med tilhørende grunn som kommunen råder over som eier, leier eller lignende og som hovedsakelig brukes i forbindelse med kommunens offentlige oppgaver eller av kommunale institusjoner. Forbudet i første punktum gjelder ikke når bygninger med tilhørende grunn som nevnt i annet punktum brukes i forbindelse med idretts-, kultur- og lignende arrangement med allmenn interesse. Det samme gjelder frittstående kommunale flaggstenger på torg, bruer, plasser eller lignende som ikke framstår som en integrert del av et kommunalt bygningskompleks eller et bygningskompleks som for den vesentligste del benyttes av kommunale institusjoner.

Dog kan Kongen utferdige bestemmelser om adgang til i særlige tilfelle å benytte et fremmed lands flagg ved siden av det norske. Overtredelse av denne lov straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder.

Rådmannens innstilling

Lyngen kommune flagger ved rådhuset på Pride dagen 6.juni 2020, samt ved kommende Pride arrangement i Nord Troms.

Budsjettdekning:

Pride flagg kjøpes inn over kommunens kulturbudsjett.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Nord-Troms Pride arrangeres for første gang 6. juni 2020 i Nordreisa. Arrangementet setter fokus på mangfold, inkludering og toleranse, og skal bli et årlig arrangement. Nord-Troms Pride jobber for å fremme kjærlighet i alle former og farger. Et åpent samfunn med plass til alle,

uavhengig av rase, kjønn eller seksuell legning. Nord-Troms Pride vil at alle kommuner i Nord-Troms skal være gode å bo i, uansett hvem du er og hvem du elsker (Ref.: Nord-Troms Pride på Facebook)

Nord-Troms ungdomsråd (RUST) støtter arrangementet og har i møte 26.11.2019 gjort vedtak om å delta og holde appeller. I møte 13.1.2020 ble det vedtatt å fremme felles saksfremlegg om flagging ved rådhusene under arrangementet.

RUST mener at det er svært viktig å delta på arrangementet for å vise at Nord-Troms er en åpen og inkluderende region. Det er knyttet mange tabu rundt temaet seksuell legning som bidrar til at unge velger å flytte fra Nord-Troms. RUST vil at fremtidens Nord-Troms skal være positiv, inkluderende og åpen – for alle, uansett hvem du er og hvem du elsker! RUST mener det er viktig at kommunene viser et aktivt og tydelig standpunkt i saken. Kommunene i Nord-Troms er for alle – uansett hvem du er og hvem du elsker. RUST oppfordrer alle kommunene i Nord-Troms til å heise Pride-flagget 6. juni 2020.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Kommuneplanens samfunnsdel og visjon

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Miljøkonsekvenser

Folkehelse/friluftsliv

Vurdering av alternativer og konsekvenser

RUST (Regional ungdomssatsing i Nord Troms) har i møte 26.11.19 gjort vedtak om at de deltar og skal holde appeller når Nord Troms Pride arrangeres for første gang den 6.juni. For å vise støtte til arrangementet oppfordres alle kommuner til å heise Pride flagget den 6.juni. Lyngen kommune har visjonen et åpent og inkluderende samfunn for alle, og denne saken støtter godt opp om kommunens visjon.

Lyngen Ungdomsråd behandler saken i møte 10.januar 2020, og protokoll fra saken legges fram for kommunestyret straks den er ferdig behandlet.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
21/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Kontrollutvalget- sak 29/19

Henvisning til lovverk:

Kommuneloven

Vedlegg

1 Forvaltningsrevisjon

Rådmannens innstilling

Rådmannen legger saken frem med samme innstilling som kontrollutvalgets anmodning:

Kontrollutvalget har i møte den 24.9.2019 i ovennevnte sak protokollert følgende vedtak:

Kontrollutvalget rår kommunestyret treffe slikt vedtak:

- 1. Kommunestyret viser til funn og konklusjoner i forvaltningsrevisjonsrapporten om Avfallsservice AS, og tar rapporten til etterretning.*
- 2. Kommunestyret ber kommunens eierrepresentant i Avfallsservice AS påse at styret i selskapet følger opp revisjonens anbefaling om utarbeidelse av forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon og slamtømming som dekker de nærmeste årene.*

Saksopplysninger

Viser til vedlagte dokumenter vedrørende kontrollutvalgets behandling av ovennevnte sak.

Vurdering

I henhold til Kommunelovens § 77 nr 6 er saken forelagt administrasjonssjefen, som ikke har merknader til kontrollutvalgets vedtak.

FORVALTNINGSREVISJON

Selvkost på avfallstjenester til husholdninger

Avfallsservice AS

Kvæningen kommune
Kåfjord kommune
Lyngen kommune
Nordreisa kommune
Skjervøy kommune
Storfjord kommune

Rapport 2019

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalgene i kommunene Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord har KomRev NORD gjennomført selskapskontroll i form av en forvaltningsrevisjon av Avfallsservice AS. Ifølge forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. (revisjonsforskriften) § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Før igangsetting av forvaltningsrevisjonen har revisor vurdert egen uavhengighet overfor både Avfallsservice AS og dets seks eierkommuner, jf. kommuneloven § 79 og revisjonsforskriften § 6. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi benytter anledningen til å takke de involverte i Avfallsservice AS for samarbeidet i anledning forvaltningsrevisjonen.

Tromsø, 23.8.2019

Knut Teppan Vik

*Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor for
Avfallsservice AS sine eierkommuner
Prosjektleder*

Ørjan Martnes

*Regnskapsrevisor
Prosjektmedarbeider*

Margrete Mjølhus Kleiven

*Forvaltningsrevisor
Ansvarlig for kvalitetssikring*

Sammendrag

KomRev NORD har på bestilling fra kontrollutvalgene i Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord kommuner gjennomført en selskapskontroll i form av en forvaltningsrevisjon av *Avfallsservice AS*.

Problemstillingen forvaltningsrevisjonen har tatt utgangspunkt i, er:

«*Har Avfallsservice AS systemer og beregninger som skal sikre selvkost på avfallstjenester til husholdninger?*» Med «avfallstjenester til husholdninger» menes både innsamling av husholdningsavfall og tømning av slam fra private husholdninger.

Revisors konklusjon er at *Avfallsservice AS har systemer og beregninger som er egnet til å sikre selvkost på avfallstjenester til husholdninger*. Konklusjonen bygger på følgende vurderinger:

Selskapet har satt opp regnskap/ etterkalkyle for selvkosttjenestene og fremlagt disse for eierkommunene. Etterkalkylene anses fra revisors side å tilfredsstillende myndighetenes retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.

Revisor anser at både revisjonsberetningene fra KPMG og den selvstendige kontrollen vi har gjennomført med hensyn til driftsåret 2017, sannsynliggjør at alle direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader som kan henføres til renovasjons- og slamtjenester til husholdninger, utgjør selskapets selvkostkalkyler /selvkostregnskap.

Avfallsservice AS har etablert egne selvkostfond for renovasjonstjenester og slamtømming til husholdninger – og har fra og med 2016 beregnet årlige renter av beholdningen på disse. Revisor vurderer Avfallsservice AS som å ha ivaretatt generasjonsprinsippet gjennom selvkostdriften av disse to tjenestene i de siste syv hele driftsårene som er den perioden revisor her har vurdert. Revisor anser at selskapet dermed også over tid krever betaling fra brukerne for alle kostnader forbundet med renovasjonstjenester til og slamtømming fra husholdninger.

Selskapets egenkapital pr. 31.12.2018 gir dekning for de akkumulerte underskuddene på selvkostfondene.

Revisor bemerker at Avfallsservice ikke utarbeider forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon og slamtømming og at slike følgelig heller ikke forelegges eierkommunene. Selv om dette forholdet ikke er av avgjørende betydning med hensyn til å sikre selvkost på de her aktuelle tjenestene, må det anses å svekke de respektive kommunestyrenes grunnlag for å vurdere størrelsen på renovasjonsgebyrene - særlig på litt lengre sikt. Utarbeidelse av forkalkyler vil også kunne styrke selskapets evne til langsiktig økonomiplanlegging.

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	2
1.1	Bakgrunn og bestilling	2
1.2	Avfallsservice AS.....	2
1.3	Selvkostprinsippet	2
2	PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER	3
2.1	Problemstillinger	3
2.2	Revisjonskriterier	3
3	METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING	7
3.1	Metode og datamateriale	7
3.1.1	<i>Gyldighet og pålitelighet</i>.....	7
3.2	Avgrensing	7
4	AVFALLSSERVICE AS OG SELVKOSTPRINSIPPET	8
4.1	Forkalkyler	8
4.2	Regnskap/etterkalkyler	8
4.2.1	<i>Etterkalkyler</i>	9
4.2.2	<i>Etterlevelsen av selvkostprinsippet</i>	11
4.3	Brukerbetaling, selvkostfond og egenkapital	12
4.3.1	<i>Husholdningsrenovasjon – revisors funn</i>	12
4.3.2	<i>Husholdningsrenovasjon - revisors vurderinger</i>	13
4.3.3	<i>Slam – revisors funn</i>	13
4.3.4	<i>Slam – revisors vurderinger</i>	14
4.3.5	<i>Egenkapital og beholdningen på selvkostfondene</i>	15
5	OPPSUMMERING OG KONKLUSJON	16
6	HØRING	17
7	ANBEFALING	18

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalgene i kommunene Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord vedtok alle i første halvår av 2018 å bestille selskapskontroll av Avfallsservice AS. De seks kommunene eier selskapet sammen - med en aksjeandel på 16,67 % hver. KomRev NORDS overordnede prosjektskisse ble vedtatt av samtlige kontrollutvalg høsten samme år. Kontrollutvalget i Storfjord var det siste av de seks kontrollutvalgene som vedtok skissen i sitt møte den 2.11.2018. Kontrollutvalgets formål med selskapskontrollen har vært å bidra til å sikre at Avfallsservice AS etterlever selvkostprinsippet.

1.2 Avfallsservice AS

Selskapets hovedvirksomhet er kommunal renovasjon i eierkommunene, men utleie av containere, innsamling og behandling av avfall fra næringsliv samt mottak og videresending av spesialavfall inngår også i selskapets virksomhet. Selskapet ble stiftet i 1992 og har 25 ansatte. Avfallsservice AS har en kundemasse på om lag 6 000 husholdningsabonnenter og 400 bedrifter, og selskapets forretningsadresse er Galsomelen 56 på Storslett i Nordreisa kommune. Selskapets styre består ifølge *proff.no* av styreleder, nestleder og fem øvrige medlemmer.

Foto: Siri Bergset Elvestad/Framtid i Nord

1.3 Selvkostprinsippet

Når en kommunal tjeneste skal drives etter *selvkostprinsippet*, innebærer dette at kommunen må innkreve gebyr til full dekning av drifts- og kapitalkostnader forbundet med tjenesten. Gebyrinntektene skal ikke (over tid) overstige den totale kostnadsøkningen en kommune (eller et selskap på kommunens vegne) har ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste.

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

Problemstillingen som denne forvaltningsrevisjonen har tatt utgangspunkt i, er:

Har Avfallsservice AS systemer og beregninger som skal sikre selvkost på avfallstjenester til husholdninger?

Med «avfallstjenester til husholdninger» menes både innsamling av husholdningsavfall og tømning av slam fra private husholdninger.

2.2 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som reviderte enhets praksis på det reviderte området skal vurderes i forhold til.

I denne forvaltningsrevisjonen er revisjonskriteriene utledet fra

- Lov 13.03.1981 nr. 06 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift av 01.06.2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- *H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester* (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2014)

Selvkostprinsippet

Forurensningsloven § 2 nr. 5 pålegger den ansvarlige for forurensningen eller avfallet å dekke kostnadene ved å hindre eller begrense forurensing og avfallsproblemer. Lovens § 30 angir at det er kommunen som skal sørge for innsamling av husholdningsavfall¹, mens § 34 er rettslig grunnlag for beregning og innkreving av renovasjonsgebyrer fra innbyggerne. Bestemmelsene pålegger kommunen å innkreve gebyr *til full dekning av drifts- og kapitalkostnader forbundet med tjenestene*. Gebyrene for husholdningsavfall skal ikke overstige kommunens kostnader. Dette innebærer at kommunen er pålagt å drive husholdningsrenovasjon til *selvkost*.

Selvkostprinsippet er også nedfelt i avfallsforskriften § 15-3 som krever at avfallsgebyret skal sikre full dekning av de totale kostnadene kommunene påføres ved lovpålagt håndtering av husholdningsavfall, og at kommunen ikke skal ha fortjeneste på slik håndtering. Av forurensningsloven § 26 fremgår det at tilsvarende plikter som for husholdningsavfall, pålegger kommunen med hensyn til tømning av slam. Av bestemmelsens fjerde ledd fremgår det at også slamtømming skal utføres til selvkost.

Departementets retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester - *H-3/14* - utfyller lovgivningens regler om brukerbetaling. I *H-3/14* er selvkost definert som *den totale kostnadsøkningen en kommune eller et selskap har ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste*. Videre sier retningslinjene at prinsippet om selvkost gjelder uavhengig av organisasjonsform. For Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord kommuners del, er altså tilfellet at husholdningsrenovasjon forestås av selskapet *Avfallsservice AS*.

¹ Forurensningsloven § 27 definerer *husholdningsavfall* som avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar o.l. Avfall fra offentlige og private virksomheter og institusjoner regnes som næringsavfall.

Etterkalkyle/selvkostregnskap

Kommunen skal ifølge avfallsforskriften § 15-4 ha separat regnskap for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall. Når den selvkostfinansierte tjenesten utføres i egenregi gjennom et kommunalt heleid avfallsselskap, legger vi til grunn at det er dette avfallsselskapet som skal utarbeide selvkostregnskap. Videre framgår det av avfallsforskriften § 15-4: «*Alle kostnader ved lovpålagt håndtering av husholdningsavfall skal dekkes over avfallsgebyret. Dersom kommunen også selger avfallstjenester i markedet, skal de kostnadene som er felles for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall og avfallstjenestene som selges i markedet fordeles forholdsmessig.*» Etterlevelse av selvkostregelverket innebærer altså at kommunen, eller i dette tilfellet *selskapet*, ikke kan kryss-subsidiere mellom lovpålagt håndtering av husholdningsavfall og avfallstjenester som selskapet selger i markedet. Inntekter fra lovpålagt håndtering av husholdningsavfall kan ikke brukes til å finansiere avfallstjenester som selges i markedet.

Plikten til utarbeiding av separat regnskap for husholdningsrenovasjon, jf. avfallsforskriften §15-4, ligger til grunn for og utdypes i *H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester*. Ifølge H-3/14 må kommunen (eller her: selskapet) utarbeide en etterkalkyle (selvkostregnskap) av kostnadene innenfor områder der selvkost er den rettslige rammen for brukerbetaling, og dette skal gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger selvkost. Alle *henførbare direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader* skal inngå i selvkostregnskapet. Med «*henførbare kostnader*» menes i denne sammenhengen kostnader kommunen/renovasjonsselskapet påføres ved å produsere renovasjonstjenester, og som derfor skal belastes selvkostregnskapet for renovasjon.

Retningslinjene i H-3/14 er ikke rettslig bindende, men de angir en økonomifaglig standard for beregning og praktisering av selvkostprinsippet som kommunene tilrås å følge.² Når hele selvkosttjenesten er ivaretatt av et selskap, bør selskapet utarbeide etterkalkylen. Med henvisning til foranstående utleder revisor en forventning om at Avfallsservice AS utarbeider etterkalkyler (selvkostregnskap) i tråd med standarden som framgår av retningslinjene H-3/14. Kalkylene bør framlegges for eierkommunene slik at disse kan føre kontroll med at håndtering av husholdningsavfall skjer til selvkost. Retningslinjene legger opp til at selvkostberegningene kan ta utgangspunkt i regnskapsreglene som gjelder for den aktuelle virksomheten.

Forkalkyle/selvkostkalkyle

I avfallsforskriften § 15-3 er det angitt at kommunestyret fastsetter avfallsgebyret. Bestemmelsen sier videre at «*avfallsgebyret fastsettes slik at det svarer til de totale kostnadene kommunene påføres ved lovpålagt håndtering av husholdningsavfall*» og at «*kun kostnader ved og inntekter fra lovpålagt håndtering av husholdningsavfall skal inngå i beregningen av avfallsgebyret*». Kommunestyrets fastsetting av gebyr for håndtering av avfall fra husholdningene skjer vanligvis i forbindelse med behandlingen av budsjett og økonomiplan for kommende år. Politikerne fatter da vedtak på grunnlag av saksutredning og forslag fra kommuneadministrasjonen. I dette tilfellet, der Avfallsservice AS har ansvaret for avfallsbehandlingen, er kommuneadministrasjonen avhengig av grunnlagsdata fra selskapet. Av dette utleder vi at Avfallsservice bør framlegge for eierkommunene en forkalkyle med beregninger som viser om det foreslåtte gebyret vil dekke de totale kostnadene kommunen (avfallsselskapet) påføres ved håndtering av husholdningsavfallet. Fordi selvkostregelverket legger opp til at gebyrinntektene bør tilsvare kostnadene samlet over flere år, legger vi til grunn at forkalkylene fra Avfallsservice bør vise beregnede kostnader ved og inntekter fra lovpålagt håndtering av husholdningsavfall for de nærmeste årene. Dette utleder vi også av

² I H-3/14 er hensikten med retningslinjene beskrevet. Retningslinjene har til hensikt å «*[...] angi en økonomifaglig standard for beregning av selvkost og praktisering av selvkostprinsippet som er i tråd med reglene i særlovgivningen. Eventuelle avvik fra retningslinjene bør derfor begrunnes.*»

selvkostretningslinjene H-3/14 der det framgår at kommunen må utarbeide en budsjettkalkyle - som vil si en forkalkyle over anslåtte inntekter og kostnader på tjenesteområdet.

Selvkostfond

Selvkostregnskapet avsluttes som regel med et overskudd eller underskudd. Et overskudd skal ifølge retningslinjene for beregning av selvkost avsettes til bundet driftsfond (selvkostfond), mens et underskudd skal motregnes selvkostfondet. Det følger av de sentrale retningslinjene for selvkost at overskudd skal avsettes til fond også i et avfallsselskaps regnskap. Ved bruk av selvkostfond kan gebyrene holdes mer stabile over tid.

Generasjonsprinsippet er sentralt innenfor selvkost og innebærer at dagens brukere av tjenesten ikke skal subsidiere fremtidige brukere og vice versa. Prinsippet innebærer – i dette tilfellet – at selskapet ikke skal bygge opp sitt selvkostfond (gjennom positive driftsresultat) over lengre tid, men i stedet ha en planlagt prosess for oppbygging og nedbygging av fondet. Revisor anser at generasjonsprinsippet underbygger hensiktsmessigheten av å utarbeide forkalkyler for beregnede kostnader ved og inntekter fra den aktuelle selvkosttjenesten for de neste årene. Selvkostfondet skal imidlertid ikke benyttes til finansiering av investeringer.³ For å ivareta generasjonsprinsippet bør i utgangspunktet et positivt selvkostresultat være tilbakeført til brukerne av selvkosttjenesten innen fem år, og et eventuelt avvik fra dette bør begrunnes. Om praktiseringen av generasjonsprinsippet skriver Kommunal- og moderniseringsdepartementet blant annet følgende:

Det anbefales at dette praktiseres slik at et overskudd (eller underskudd) i ett år tilbakeføres til (eller dekkes inn fra) brukerne innen fem år etter at overskuddet (eller underskuddet) i selvkostkalkylen oppstod. Dette innebærer at et overskudd i år t tilbakeføres senest i år t+5, overskudd i år t+1 tilbakeføres senest i år t+6 og så videre. Tilsvarende dekkes et underskudd fra år t inn senest i år t+5 osv. I et tenkt tilfelle vil en kommune dermed kunne avsette overskudd til fond i inntil fem år på rad, men følgelig måtte bruke av fond i påfølgende fem år. I et slikt tilfelle vil samlede gebyrinntekter samsvare med beregnet selvkost over tiårsperioden.

Den femårsperioden som disse retningslinjene skisserer, er basert på en avveining mellom ulike hensyn. På en side er det hensiktsmessig at selvkostprinsippet kan praktiseres med rom for en viss fleksibilitet og stabile gebyrer når det foreligger et begrunnet behov for det. På den annen side gjelder hensynet om at dagens brukere verken skal subsidiere eller bli subsidiert av fremtidige brukere, og at kommunens samlede gebyrinntekter det enkelte året i rimelig utstrekning skal reflektere kommunens årskostnad ved å levere tjenestene. Kommunen må vurdere ut fra lokale forhold om det er faglig grunnlag for å strekke perioden for tilbakeføring av overskudd / inndekning av underskudd over fem år, eller om det vil være mer rimelig å praktisere en kortere tilbakeføringsperiode.

(Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2014: 28)

Det følger av retningslinjene at det skal beregnes renter på selvkostfond (opparbeidet overskudd), og rentene skal tillegges fondet. På den måten får brukerne av tjenesten avkastning av midlene som er bundet i fond og som dermed ikke kan gi avkastning ved alternativ plassering. Hvert selvkostområde skal ha et eget selvkostfond. Det er altså ikke anledning til å slå sammen fond for ulike tjenester.

Det framgår av aksjeloven § 3-4 at selskapet til enhver tid skal ha egenkapital og likviditet som er «forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet». Avfallsservice AS sin egenkapital bør etter vårt skjønn gi dekning for akkumulerte overskudd/beholdningen på selvkost-

³ Investeringsutgiftene belastes selvkostkalkylen og gebyrene jevnt over investeringenes levetid gjennom avskrivninger og kalkulatoriske rentekostnader.

fondet (inkl. renter). Dersom egenkapitalen ikke gir slik dekning, risikerer selskapet å ikke kunne dekke inn fremtidige underskudd. Av dette utleder revisor at egenkapitalen i Avfallsservice AS bør gi dekning for akkumulerte overskudd/beholdningen på selvkostfond tillagt renter.

På bakgrunn av foranstående utleder vi følgende revisjonskriterier:

- *Avfallsservice AS bør utarbeide forkalkyle for selvkost på husholdningsrenovasjon og fremlegge kalkylen for eierkommunene. Forkalkylen bør dekke de nærmeste årene.*
- *Etter utløpt regnskapsår bør Avfallsservice AS sette opp regnskap/etterkalkyle for selvkosttjenesten og framlegge det for eierkommunene.*
- *Alle direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader som kan henføres til renovasjonstjenester til husholdninger, skal inngå i selvkostkalkylene.*
- *Avfallsservice AS skal kreve betaling fra brukerne for alle kostnader forbundet med selvkosttjenesten til husholdninger.*
- *Avfallsservice AS bør ha et fond for avsetning av overskudd fra selvkostdriften og motregning av underskudd. Det skal beregnes årlige renter på fondsbeholdningen.*
  - *Avfallsservice bør påse at generasjonsprinsippet etterleves med hensyn til selvkostdriften for renovasjonstjenester til husholdninger.*
  - *Avfallsservice bør påse at generasjonsprinsippet etterleves med hensyn til selvkostdriften for slamtjenester til husholdninger.*
- *Egenkapitalen i Avfallsservice AS bør gi dekning for beholdningen på selvkostfondet (akkumulerte overskudd)*

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING

3.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon⁴.

I gjennomføringen av denne forvaltningsrevisjonen har revisor innhentet de nødvendige data ved hjelp av intervju, dokumentanalyse og regnskapsanalyse. Oppstartsmøte med daglig leder, økonomisjef og økonomikonsulent ble gjennomført innledningsvis i arbeidet. Vi har etterspurt og blitt forelagt Avfallsservice AS sine regnskaper for årene fra og med 2013 til og med 2018, selskapets etterkalkyler (pr. eierkommune) for de samme årene, og revisjonsberetninger tilknyttet selvkost for de samme årene fra selskapets revisor; KPMG. Som revisor for selskapets eierkommuner har vi også tilgang til de regnskapsdata selskapet generelt tilgjengeliggjør overfor disse kommunene. Vi har også etterlyst forkalkyler som eventuelt er forelagt eierkommunene i forbindelse med fastsettelse av renovasjonsgebyrene for husholdningsavfall og slam for 2019, men selskapet opplyser at slike forkalkyler ikke utarbeides.

3.1.1 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp imot revisjonskriteriene og problemstillingen. Revisor mener at det datamaterialet som er presentert som «revisors funn» i rapporten (og som beskrives ovenfor), oppfyller dette gyldighetskravet.

Med pålitelige data menes at dataene skal være mest mulig nøyaktige. Revisjonen har vurdert eventuelle feilkilder i det innsamlede datamaterialet. Vi har sammenliknet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. I tillegg har vi framlagt datamaterialet for Avfallsservice AS v/ økonomisjef som har bekreftet at informasjonen vi bygger på, er korrekt. På bakgrunn av forannevnte vurderinger, sammenlikninger og verifiseringer, forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også søkt sikret gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

3.2 Avgrensing

Våre undersøkelser er avgrenset til å gjelde driften i perioden f.o.m. 2012 t.o.m. 2018.

⁴ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av Norges kommunerevisorforbunds styre 1. februar 2011

4 AVFALLSSERVICE AS OG SELVKOSTPRINSIPPET

Har Avfallsservice AS systemer og beregninger som skal sikre selvkost på avfallstjenester til husholdninger?

4.1 Forkalkyler

REVISJONSKRITERIUM

- *Avfallsservice AS bør utarbeide forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon og slamtømming og fremlegge kalkylene for eierkommunene. Forkalkylene bør dekke de nærmeste årene.*

Kilder: Forurensningsloven, Avfallsforskriften, H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

Revisors funn

Revisor har pr. e-post fått opplyst følgende fra Avfallsservice den 4.2. i år:

«Vi har ikke noen forkalkyler som presenteres eierne annet enn at vi bruker å varsle om årsaker til prisendring utenom vanlig prisjustering.»

Revisors vurdering

Etter revisors vurdering kan ikke praksisen som beskrives fra selskapets side i e-posten som er gjengitt ovenfor, sies å være tilstrekkelig til å oppfylle revisjonskriteriet om utarbeidelse av forkalkyler og fremleggelse av disse for eierkommunene. Revisor kan ikke se at den ovenfor beskrevne «informasjonsflyten» fra Avfallsservice AS til eierkommunene gir kommunestyrene tilstrekkelig grunnlag for å vurdere størrelsen på renovasjonsgebyrene de nærmeste årene

Utarbeidelse av forkalkyler vil kunne styrke selskapets evne til langsiktig økonomiplanlegging.

4.2 Regnskap/etterkalkyler

REVISJONSKRITERIER

- *Etter utløpt regnskapsår bør Avfallsservice AS sette opp regnskap/etterkalkyle for selvkosttjenesten og framlegge det/den for eierkommunene.*
- *Alle direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader som kan henføres til renovasjons- og slamtjenester til husholdninger, skal inngå i selvkostkalkylene.*

Kilder: Forurensningsloven, Avfallsforskriften, H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

4.2.1 Etterkalkyler

Revisors funn

Revisor finner at Avfallsservice AS i samtlige undersøkte år har satt opp etterkalkyle og oversendt samtlige av de seks eierkommunene denne. I etterkalkylen som oversendes eierkommunene, er de direkte og indirekte henførbare kostnadene – i form av regnskapsførte utgifter – fordelt proporsjonalt med den enkelte kommunes andel av selskapets totale antall private abonnenter. Som vist i utklipp 1 nedenfor, hadde for eksempel Nordreisa kommune 30,4 % av abonnentene i 2018, og for denne kommunen utgjøres selvkostkalkylen fra Avfallsservice tilsvarende andel av de totale selvkostregnskapene.

Utklipp 1: Etterkalkyle for renovasjon 2018 – tilsendt eierkommunene fra Avfallsservice AS.

AVFALLSSERVICE AS			
Fordeling selvkost		RENOVASJON 2018	
(beløp i tusen kr)			
Lønnskostnader			
Totalt			
-herav kommunal		9 145	
Avskrivninger			
Totalt			
-herav kommunal		3 745	
Driftskostnader			
Totalt			
-herav kommunal		12 288	
Renter			
Total faktisk rente			
Grunnlag alternativ kostnad	22 469		
* kalkylerente	2,370 %	533	
Sum kostnader		25 711	
Inntekter			
Husholdning	23 415		
Slam	0		
Annen inntekt	1 906	25 321	
Resultat		-390	
(i tusen kr)			

Pr abonnement i kroner:	Omregnet		
	Ant	til std.ab	Pris
Standard	4 763	4 763	3 270
Mini	1 434	1 166	2 660
Mini kompost	147	120	2 660
Storab	329	478	4 754
Fritid	2 392	609	832
Slam årlig	0	0	0
Slam 2-årig	0	0	0
Slam 3-årig	0	0	0
Slam 4-årig	0	0	0
Totale abonnement	9 065	7 136	
Kostnad pr abonnement:		3 603	
Snittinntekt pr abonnement:		3 548	
Resultat pr abonnent		-55	

FORDELING PR .KOMMUNE:	LYNGEN	STORFJ	KAFJ	SKJERV	NORDR	KVÆN	SUM
Prosentfordeling:	17,8 %	12,0 %	13,4 %	17,1 %	30,4 %	9,4 %	100,0 %
Antall abonnenter - omregnet	1 269	856	954	1 217	2 168	673	7 136
A+B. Direkte og indirekte driftsutgifter	3 810	2 571	2 864	3 656	6 511	2 021	21 433
C. Kalkulatoriske renter:	95	64	71	91	162	50	533
D. Avskrivninger:	666	449	501	639	1 138	353	3 745
E. Andre inntekter	339	229	255	325	579	180	1 906
=F. Gebyrgrunnlag (selvkost)	4 232	2 856	3 181	4 061	7 232	2 245	23 805
G. Gebyrinntekter	4 162	2 808	3 129	3 994	7 113	2 208	23 415
H. Årets resultat	-69	-47	-52	-66	-118	-37	-390
I. Avsetning til fond/dekn. underskudd							
J. Bruk av fond/frømf. av underskudd	69	47	52	66	118	37	390
K. Kontrollsum	0	0	0	0	0	0	0
L. Selvkostfond pr. 1.1	43	33	33	41	76	29	254
M. Renter selvkostfond	1	1	1	1	2	1	6
N. Selvkostfond 31.12	-24	-14	-18	-24	-41	-8	-129
O. Finansiell dekningsgrad							98,4 %
P. Årets selvkostgrad							100,0 %
(i tusen kr)							

Kilde: Avfallsservice AS

Kalkylen som fremgår av utklipp 1 på forrige side, er tredelt. Den første delen er en spesifikasjon av kostnader, inntekter og kalkulatoriske renter (m/ rentesats) tilknyttet alternativkostnadene. Den andre delen (markert i gult) inneholder opplysninger om antall abonnenter og pris pr. abonnement. Den tredje delen (markert i rosa) viser etterkalkylen fordelt på kommunene. Her fremgår også en oversikt over selvkostfondet totalt samt fordelt på kommunene. Denne siste delen av kalkylen viser også kalkulatoriske renter tillagt fondet pr. år. Utklipp 2 nedenfor viser etterkalkylen Avfallsservice AS har sendt sine eierkommuner i forbindelse med slamtømming i 2018. Denne har tilsvarende oppbygning som etterkalkylen for husholdningsrenovasjon.

Utklipp 2: Etterkalkyle for slam 2018 – tilsendt eierkommunene fra Avfallsservice AS.

AVFALLSSERVICE AS

Fordeling selvkost

(belerp i tusen kr)

SLAM KOM. 2018

Lønnskostnader		
Totalt		
-herav kommunal		1 245
Avskrivninger		
Totalt		
-herav kommunal		530
Driftskostnader		
Totalt		
-herav kommunal		2 799
Renter		
Total faktisk rente		
Grunnlag alternativ kostnad	4 000	
* kalkylerente	2,370 %	95
Sum kostnader		
		4 669
Inntekter		
Husholdning		
Slam	4 208	
Annen inntekt	0	4 208

Resultat -461

(i tusen kr)

Pr abonnement i kroner:	Omregnet til slam		
	Ant	Årlig	Pris
Standard	0	0	0
Mini	0	0	0
Mini kompost	0	0	0
Storab	0	0	0
Fritid	0	0	0
Slam årlig	1 006	1 006	1 661
Slam 2-årlig	1 864	933	831
Slam 3-årlig	460	167	567
Slam 4-årlig	720	185	426
Totalt abonnemont	4 050	2 280	
Kostnad pr abonnemont:		2 047	
Snittinntekt pr abonnemont:		1 845	
Resultat pr abonnemont		-202	

FORDELING PR .KOMMUNE:	LYNGEN	STORFJ	KÅFJ	SKJERV	NORDR	KVÆN	SUM
Prosentfordeling:	20,1 %	15,5 %	18,1 %	4,9 %	27,7 %	13,6 %	100,0 %
Antall abonnenter - omregnet	459	364	412	113	632	310	2 280
A+B. Direkte og indirekte driftsutgifter	815	627	731	200	1 121	550	4 044
C. Kalkulatoriske renter:	19	15	17	5	26	13	95
D. Avskrivninger:	107	82	96	26	147	72	530
E. Andre inntekter							0
=F. Gebyrgrunnlag (selvkost)	941	724	844	231	1 295	635	4 669
G. Gebyrinntekter	848	652	761	208	1 167	572	4 208
H. Årets resultat	-93	-71	-83	-23	-128	-63	-461
I. Avsetning til fond/dekn. underskudd							
J. Bruk av fond/fremf. av underskudd	93	71	83	23	128	63	461
K. Kontrollsum	0	0	0	0	0	0	0
L. Selvkostfond pr. 1.1	28	20	22	5	35	18	129
M. Renter selvkostfond	1	0	1	0	1	0	3
N. Selvkostfond 31.12	-65	-51	-60	-18	-91	-44	-329
O. Finansiell dekningsgrad							90,1 %
P. Årets selvkostgrad							100,0 %

Kilde: Avfallsservice AS

Revisors vurdering

Revisors vurdering er at Avfallsservice AS gjennom etterkalkylene har gitt kommunene tilstrekkelig opplysninger med hensyn til utarbeidelse av noteopplysninger kommuneregnskapet. Etter revisors vurdering har selskapet oppfylt revisjonskriteriet om å sette opp regnskap/ etterkalkyle for selvkosttjenesten og framlegge det/den for eierkommunene. Etterkalkylen anses fra revisors side å tilfredsstillende kravene som følger av H-3/14.

4.2.2 Etterlevelsen av selvkostprinsippet

Revisors funn

I anledning våre undersøkelser av hvorvidt selvkostkalkylene faktisk består av alle direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader som kan henføres til renovasjons- og slamtjenester til husholdninger, ba vi om å få oversendt fra Avfallsservice AS eventuelle revisjonsberetninger for selvkostområdene fra deres revisor KPMG. Vi fikk tilsendt slike revisjonsberetninger for både husholdningsrenovasjon og slamtømming for årene 2013-2018.

Vår gjennomlesning av disse revisjonsberetningene viste at de varierer noe med hensyn til formuleringer. Vi henvendte oss derfor den 5.2. i år pr. e-post til KPMG for å bringe på det rene hvorvidt disse revisjonsberetningene skal tolkes dithen at KPMG bekrefter at selvkostprinsippet er etterlevd for de her aktuelle tjenestene som Avfallsservice har ytt overfor private husholdninger i de seks kommunene i de her aktuelle årene. Den 6.2. mottok vi e-post fra KPMG v/ Bjørn Hugo Johnsen som svarte følgende:

«I forbindelse med vårt arbeid med bekreftelse av selvkostregnskapene har vi sjekket at selvkostprinsippet i henhold til "Veiledning Beregning av kommunale avfallsgebyr M-258" utgitt av Miljødirektoratet er etterlevd. Vi har også sjekket at fordelingsnøkklene som er benyttet på kostnader knyttet til både næring og husholdning er ihht anbefaling slik at disse sammen med de direkte kostnaden gir ett riktig bilde av selskapets selvkoststruktur for kommunal renovasjon (husholdning og slam husholdning).»

Sett i sammenheng med revisjonsberetningene indikerer uttalelsen fra KPMG slik denne er gjengitt ovenfor, at Avfallsservice har etterlevd selvkostprinsippet⁵ i den forstand at det kun er direkte og indirekte henførbare kostnader som er belastet regnskapene for de to selvkosttjenestene det her er snakk om.

Av veilederen som det fra KPMG sin side vises til, fremgår imidlertid følgende under omtalen av avfallsforskriften § 15-6:

«I de tilfeller hvor kommunen har organisert sin lovpålagte innsamling i separate juridiske enheter, underlagt også andre former for pålagt kontroll og revisjon som for eksempel ekstern revisjon, vil dette likevel ikke kunne erstatte kommunens kontroll.» (Miljødirektoratet, 2014: 12)

KomRev NORD har på denne bakgrunn også foretatt en selvstendig kontroll av Avfallsservice AS sin etterlevelse av selvkostprinsippet for husholdningsrenovasjon og slam (husholdning) for 2017.⁶ Kontrollen har ikke avdekket noen indikasjoner på at annet enn de direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader som kan henføres til renovasjons- og slamtjenester til husholdninger, inngår i selvkostkalkylene. Revisor konstaterer at selskapet opererer med klare regnskapsmessige skiller mellom «næringsdelen» og renovasjons- og slamtjenester til private husholdninger. Det fremgår at selskapet har fordelingsnøkler for lønn, andre driftskostnader og avskrivninger.

⁵ Veilederen M-258 henviser eksplisitt til retningslinjene H-3/14, og disse to anses fra revisors side å harmonere med hverandre hva angår den grunnleggende forståelsen av og omgangen med selvkostprinsippet.

⁶ På tidspunktet for revisors undersøkelser på dette punktet var dette de siste tilgjengelige selvkostregnskapene.

Revisors vurdering

Revisor anser at både revisjonsberetningene fra KPMG og den selvstendige kontrollen vi har gjennomført med hensyn til driftsåret 2017, sannsynliggjør at Avfallsservice AS oppfyller revisjonskriteriet om at alle direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader som kan henføres til renovasjons- og slamtjenester til husholdninger, skal inngå i selvkostkalkylene /selvkostregnskapene.

4.3 Brukerbetaling, selvkostfond og egenkapital

REVISJONSKRITERIER

- Avfallsservice AS skal kreve betaling fra brukerne for alle kostnader forbundet med selvkosttjenesten til husholdninger.
- Avfallsservice AS bør ha ett fond pr. selvkosttjeneste for avsetning av overskudd fra selvkostdriften og motregning av underskudd. Det skal beregnes årlige renter på fondsbeholdningen.
  - Avfallsservice bør påse at generasjonsprinsippet etterleves med hensyn til selvkostdriften for renovasjonstjenester til husholdninger.
  - Avfallsservice bør påse at generasjonsprinsippet etterleves med hensyn til selvkostdriften for slamtjenester til husholdninger.
- Egenkapitalen i Avfallsservice AS bør gi dekning for beholdningen på selvkostfondene

Kilde: Forurensningsloven, Aksjeloven, Avfallsforskriften, H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

4.3.1 Husholdningsrenovasjon – revisors funn

I alle etterkalkylene Avfallsservice AS har forelagt revisor, fremkommer det informasjon om utviklingen i selvkostfondet (akkumulert underskudd eller opparbeidet overskudd) for hver av de to selvkosttjenestene. Sammenstilt gir informasjonen i hver enkelt av etterkalkylene for perioden 2013-2018 grunnlag for å oppstille tabell 1 og 3 nedenfor.

Tabell 1 nedenfor viser utviklingen i selvkostfondene for henholdsvis husholdningsrenovasjon og slamtømming fra private husholdninger for årene 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018.

Tabell 1. Selvkostfond «renovasjon» 2012-2018

Tekst	Renovasjon						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Selvkostfond 01.01	23 000	-73 000	-323 000	-313 000	-103 000	500 000	255 000
Årets driftsresultat (+ Overskudd)	-96 000	-250 000	10 000	210 000	605 000	-255 000	-390 000
Rentekostnader							
Renter selvkostfond					-2 000	10 000	6 000
Selvkostfond 31.12.	-73 000	-323 000	-313 000	-103 000	500 000	255 000	-129 000

Kilde: Avfallsservice AS

Av tabell 1 fremgår det at selvkostfondet har variert fra å være en negativ til en positiv størrelse gjennom de syv årene tabellen gjelder. Pr. 31.12.2012 var det et akkumulert underskudd på kr 73 000 i selskapets selvkostfond for husholdningsrenovasjon. I 2014, 2015 og 2016 hadde Avfallsservice positive driftsresultater med hensyn til husholdningsrenovasjon. Etter negative

driftsresultater i 2017 og 2018 var det pr. 31.12.2018 et akkumulert underskudd på kr 129 000 på selvkostfondet for husholdningsrenovasjon.

Når det gjelder gebyrene abonnentene har blitt avkrevet, viser etterkalkylene for perioden 2013-2018 at disse har blitt holdt relativt stabile, slik dette fremgår av tabell 2 nedenfor. Den største økningen i prisen for et standardabonnement fant sted fra 2013 til 2014, da prisen økte fra kr 2886 til 3067 – en prisøkning på 6,3 %. Økningen i pris fra 2013 til 2018 for et standardabonnement var imidlertid på 13,3 % og fulgte dermed økningen i konsumprisindeksen i samme periode.

Tabell 2. Gebyrsatser renovasjon – Avfallsservice AS – 2013-2018

Gebyrer i kr	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Renovasjon						
Standard	2886	3067	3128	3159	3238	3270
Mini	2376	2495	2545	2570	2634	2660
Mini kompost	2376	2495	2545	2570	2634	2660
Storabonnement	4166	4458	4547	4592	4707	4754
Fritid	765	780	796	804	824	832
Antall abonnenter totalt	8330	8260	8308	8807	8972	9065

Kilde: Avfallsservice AS

4.3.2 Husholdningsrenovasjon - revisors vurderinger

Avfallsservice AS oppfyller revisjonskriteriet om å ha etablert selvkostfond for renovasjonstjenester til husholdninger. Fra og med 2016 har selskapet også oppfylt revisjonskriteriet om at det skal beregnes årlige renter på fondsbeholdningen.

Tabell 1 viser at størrelsen på akkumulerte underskudd og opparbeidede overskudd i selvkostfondet har variert over denne syvårsperioden, men selvkostfondets størrelse (negativ eller positiv) har ikke på noe tidspunkt i disse syv årene utgjort mer enn 2,2 % av henførbare direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader påløpt i samme år. Tatt i betraktning størrelsen på de samlede årlige kostnadene og inntektene Avfallsservice har ved å produsere disse renovasjonstjenestene, fremstår fondets saldoer (slik disse fremgår av tabell 1) som små. Tar man utgangspunkt i 2012, viser utviklingen i selvkostfondet for renovasjon at Avfallsservice har påsett at et negativt selvkostresultat (akkumulert underskudd) pr. 31.12.2012 har blitt dekket inn gjennom selvkostdriften innen fem år – da et opparbeidet overskudd på kr 500 000 utgjorde selvkostfondets saldo pr. 31.12.2016. I løpet av syvårsperioden tabell 1 tar for seg, har Avfallsservice verken avsatt positive selvkostresultat til fond eller motskrevet negative selvkostresultat mot fondet i mer enn tre år på rad. Gebyrsatsene har blitt holdt relativt stabile, jf. tabell 2.

Utviklingen som fremgår av tabell 1 med hensyn til de syv årene tabellen gjelder, tilsier at Avfallsservice AS påser at generasjonsprinsippet etterleves gjennom selvkostdriften av husholdningsrenovasjon. Revisor anser at selskapet dermed også over tid oppfyller revisjonskriteriet om å kreve betaling fra brukerne for alle kostnader forbundet med renovasjonstjenester til husholdninger.

4.3.3 Slam – revisors funn

Når det gjelder selvkostfondet for slamtømming fra private husholdninger, viser tabell 3 på neste side at fondet har hatt positive saldoer – av varierende størrelser – f.o.m. 2012 t.o.m. 2017. Pr.

31.12.2018 hadde fondet negativ saldo med et akkumulert underskudd på kr 331 000 – etter et negativt driftsresultat i 2018.

Tabell 3. Selvkostfond «slam» 2012-2018

Tekst	Slam						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Selvkostfond 01.01	106 000	52 000	95 000	367 000	434 000	269 000	127 000
Årets driftsresultat (+ Overskudd)	-54 000	43 000	272 000	67 000	-172 000	-147 000	-461 000
Rentekostnader							
Renter selvkostfond					7 000	5 000	3 000
Selvkostfond 31.12.	52 000	95 000	367 000	434 000	269 000	127 000	-331 000

Kilde: Avfallsservice AS

Gebyratsene for slamtømming økte med om lag 10 % fra 2013 til 2018.

Tabell 4. Gebyratseser slamtømming – Avfallsservice AS – 2013-2018

Gebyrer i kr	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slam						
Årlig	1505	1565	1596	1596	1628	1661
2-Årlig	758	788	804	804	820	831
3-Årlig	524	545	556	556	709	567
4-Årlig	394	410	418	418	533	426
Antall abonnenter totalt	3688	3873	3908	3934	3999	4050

Kilde: Avfallsservice AS

4.3.4 Slam – revisors vurderinger

Avfallsservice AS oppfyller revisjonskriteriet om å ha etablert selvkostfond for slamtjenester til husholdninger. Fra og med 2016 har selskapet også oppfylt revisjonskriteriet om at det skal beregnes årlige renter på fondsbeholdningen.

Tabell 3 ovenfor viser at det akkumulerte overskuddet på kr 52 000 pr. 31.12.2012 ikke ble tilbakeført til brukerne innen en femårsperiode. Et akkumulert overskudd på kr 127 000 utgjorde fondets saldo pr. 31.12.2017. Revisor registrerer imidlertid at Avfallsservice både i 2016 og 2017 hadde negative driftsresultater på selvkostdriften for slamtjenester, og at fondets saldo ble redusert med til sammen kr 319 000 kroner i løpet av disse to årene. Pr. 31.12.2018 var selvkostfondet en negativ størrelse i form av et underskudd på kr 331 000. Fra kommunal- og moderniseringsdepartementet fremholdes det, som vist i kapittel 2 i denne rapporten, at kommunene⁷ må tilkjennes en viss frihet til å vurdere hvorvidt tilbakeføring av et eventuelt overskudd skal gjøre over en lengre perioden enn de fem årene departementet tar utgangspunkt i. Avfallsservice AS har ikke i mer enn tre år på rad avsatt positive selvkostresultat til fond eller motskrevet negative selvkostresultat mot fondet. Gebyratsene har blitt holdt relativt stabile, jf. tabell 4. Når det gjelder størrelsen på selvkostfondets saldo, har denne ikke på noe tidspunkt i løpet av syvårsperioden tilsvart mer enn 12 % av Avfallsservice AS sine henførbare direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader påløpt i samme år.

Etter revisors syn tilsier utviklingen som fremgår av tabell 3 at Avfallsservice AS påser at generasjonsprinsippet etterleves gjennom selvkostdriften av slamtømming fra private

⁷ Revisor anser at resonnementet også må kunne gjøres gjeldende i de tilfeller der et interkommunalt selskap forestår slike tjenester på kommunenes vegne.

husholdninger. Revisor anser at selskapet dermed også over tid oppfyller revisjonskriteriet om å kreve betaling fra brukerne for alle kostnader forbundet med slamtømming til husholdninger.

4.3.5 Egenkapital og beholdningen på selvkostfondene

Som vist ovenfor var selvkostfondene negative størrelser for både husholdningsrenovasjon og slamtømming fra private husholdninger pr. 31.12.2018 – på til sammen kr 460 000. Avfallsservice AS sin egenkapital utgjorde pr. 31.12.2018 kr 36 545 243. Av dette utgjorde kr 26 245 243 opptjent egenkapital, og kr 300 000 var innskutt egenkapital.

Revisors vurdering er dermed at Avfallsservice AS oppfyller revisjonskriteriet om at selskapets egenkapital bør gi dekning for beholdningen (som pr. 31.12.2018 utgjorde en negativ størrelse) på selvkostfondene.

5 OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

Basert på funnene og vurderingene som fremgår av kapittel 4 ovenfor, er revisors konklusjon at *Avfallsservice AS har systemer og beregninger som er egnet til å sikre selvkost på avfallstjenester til husholdninger*. Konklusjonen bygger på følgende vurderinger:

Selskapet har satt opp regnskap/ etterkalkyle for selvkosttjenestene og fremlagt disse for eierkommunene. Etterkalkylene anses fra revisors side å tilfredsstillere kravene som følger av H-3/14.

Revisor anser at både revisjonsberetningene fra KPMG og den selvstendige kontrollen vi har gjennomført med hensyn til driftsåret 2017, sannsynliggjør at alle direkte og indirekte drifts- og kapitalkostnader som kan henføres til renovasjons- og slamtjenester til husholdninger, utgjør selskapets selvkostkalkyler /selvkostregnskap.

Avfallsservice AS har etablert egne selvkostfond for renovasjonstjenester og slamtømming til husholdninger – og har fra og med 2016 beregnet årlige renter av beholdningen på disse. Revisor vurderer Avfallsservice AS som å ha ivaretatt generasjonsprinsippet gjennom selvkostdriften av disse to tjenestene i de siste syv hele driftsårene som er den perioden revisor her har vurdert. Revisor anser at selskapet dermed også over tid krever betaling fra brukerne for alle kostnader forbundet med renovasjonstjenester til og slamtømming fra husholdninger.

Selskapets egenkapital pr. 31.12.2018 gir dekning for de akkumulerte underskuddene på selvkostfondene.

Revisor bemerker at Avfallsservice ikke utarbeider forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon og slamtømming og at slike følgelig heller ikke forelegges eierkommunene. Selv om dette forholdet ikke er av avgjørende betydning med hensyn til å sikre selvkost på de her aktuelle tjenestene, må det anses å svekke de respektive kommunestyrenes grunnlag for å vurdere størrelsen på renovasjonsgebyrene - særlig på litt lengre sikt. Utarbeidelse av forkalkyler vil også kunne styrke selskapets evne til langsiktig økonomiplanlegging.

6 HØRING

KomRev NORDs rapport ble tilsendt Avfallsservice v/ daglig leder og styreleder den 13.8.2019. Daglig leder Sigleif Pedersen underrettet revisor pr. e-post den 21.8 at han ikke hadde noen merknader til revisors rapport. Styreleder Johnny Hansen avga følgende uttalelse pr. e-post av 22.8.

Utklipp 3: Styreleders høringsuttalelse

Hei,

Har gått gjennom rapporten.

Rapporten bekrefter at Avfallsservice AS har tilfredsstillende rutiner og systemer for beregning av selvkost på avfallstjenester til husholdninger i de 6 kommunene i Nord-Troms.

Det pekes imidlertid på at det bør utarbeides forkalkyler.

Dette blir det tatt tak i, for å etablere rutiner at slike kalkyler blir utarbeidet i framtida.

For øvrig vil rapporten bli lagt fram for styret i Avfallsservice AS som egen sak.

Vennlig hilsen

Johnny Hansen

styreleder

7 ANBEFALING

På bakgrunn av revisors funn og vurderinger slik disse fremgår av denne rapporten, anbefaler revisor at Avfallsservice AS årlig utarbeider forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon og slamtømming som dekker de nærmeste årene, og oversender disse til kommunene. Revisor registrerer at styreleder allerede i sin høringsuttalelse gir uttrykk for en intensjon om å påse at dette blir gjort.

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdrags-givere er Troms fylkeskommune og 37 kommuner i Nordland, Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Narvik, Sortland, på Finnsnes og på Sjøvegan.

Vi har 36 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av ni medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Juss
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Økonomi

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
22/20	Lyngen kommunestyre	13.02.2020

Endring av selskapsavtale f.o.m. 1.1.2020 - K-sekretariatet IKS

Henvisning til lovverk:

Lov om interkommunale selskap

Vedlegg

- 1 K-sekretariatet IKS - endring av selskapsavtale pr 01.01.2020

Rådmannens innstilling

Lyngen kommunestyre godkjenner ny selskapsavtale for K-Sekretariatet IKS gjeldende f.o.m. 1.1.2020.

Saksopplysninger

Se vedlegg.

Til deltaker(fylkes-)kommunene i K-Sekretariatet IKS

Deres ref.:

Vår ref.: 1756/011.2/BHC

Saksbeh.: Bjørn-Harald Asphaug Christensen

E-postadr.: bjorn-harald@k-sek.no

Telefon:

95 10 42 51

Dato:

6.1.2020

K-SEKRETARIATET IKS – ENDRING SELSKAPSAVTALE PR. 1.1.2020

Fellesnemnda i Troms og Finnmark fylkeskommune og fellesnemnda i Senja kommune har vedtatt å gå inn som deltakere i K-Sekretariatet IKS fra 1.1.2020. Det samme har kommunestyrene i kommunene Vågan, Vestvågøy, Flakstad, Moskenes, Værøy og Røst. Som følge av denne endringen må deltaker(fylkes-) kommunene vedta ny ajourført selskapsavtale pr. 1.1.2020, jf. vedlegg.

Vi har utarbeidet et forslag til saksframlegg som kan brukes i fylkes-/kommunene. Det er kommunestyret eller fylkestinget selv som skal vedta avtalen, jf. Lov om interkommuneale selskap § 4, 1. ledd. For at utvidelsen skal være gyldig anmoder vi at samtlige fylkes-/kommuner fatter vedtak i samsvar med vedlagte forslag.

For at vi snarest mulig skal få registrert de nye selskapsopplysningene i Brønnøysundregistrene, ber vi om at saken prioriteres og behandles i førstkommende kommunestyre/ fylkesting.

Vi vil også minne nye og gamle deltakerkommuner/-fylkeskommune om at det velges én representant og ett varamedlem til representantskapet i K-Sekretariatet IKS. Dette gjelder selvfølgelig ikke for de som allerede har valgt representant for inneværende valgperiode.

Samtlige saksdokumenter oversendes også pr. e-post.

Dersom noe skulle være uklart, eller det er behov for ytterligere opplysninger, kan undertegnede kontaktes på tlf. 951 04 251, eller e-post bjorn-harald@k-sek.no

Med vennlig hilsen

Bjørn-Harald Christensen
daglig leder

Vedlegg: Selskapsavtale pr. 1.1.2020
Forslag til saksframlegg for kommunestyre/fylkesting

Utvalg: Kommunestyret	Saksnummer:	Møtedato:	Saksbehandler:
---------------------------------	--------------------	------------------	-----------------------

K-SEKRETARIATET IKS – ENDRING SELSKAPSAVTALE PR. 1.1.2020

Innstilling til v e d t a k:

NN (fylkes-)kommune godkjenner ny selskapsavtale for K-Sekretariatet IKS.

Saken gjelder:

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: K-Sekretariatet IKS - selskapsavtale pr. 1.1.2020

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

K-Sekretariatet IKS eies av flere fylkes-/kommuner i Troms og nordre Nordland. Selskapet skal ivareta kommunelovens krav om at kontrollutvalgene til enhver tid har sekretariatsbistand som tilfredsstillende utvalgenes behov. Kontrollutvalgets sekretariat skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalgene er forsvarlig utredet, og at utvalgenes vedtak blir iverksatt. Selskapet har tilgang på en bredt sammensatt kompetanse.

Troms fylkeskommune (som har vært deltaker i K-Sekretariatet IKS) og Finnmark fylkeskommune er slått sammen til én fylkeskommune fra 1.1.2020, og har navnet Troms og Finnmark fylkeskommune. Fellesnemnda har vedtatt at Troms og Finnmark fylkeskommune søker deltakelse i K-Sekretariatet IKS fra 1.1.2020.

Kommunene Lenvik, Tranøy, Torsken og Berg, som alle har vært deltakere i K-Sekretariatet IKS, er slått sammen til én kommune fra 1.1.2020, og har navnet Senja kommune. Fellesnemnda har vedtatt at Senja kommune skal være deltaker i K-Sekretariatet IKS fra 1.1.2020.

Vågan kommune, Vestvågøy kommune, Flakstad kommune, Moskenes kommune, Værøy kommune og Røst kommune har vedtatt å delta i K-Sekretariatet IKS fra 1.1.2020

Som følge av disse endringene må deltaker(fylkes-) kommunene vedta ny ajourført selskapsavtale, jf. vedlegg.

SELSKAPSAVTALE

for K-Sekretariatet IKS

§ 1 Selskapet

K-Sekretariatet IKS er en interkommunal virksomhet som er opprettet med hjemmel i lov av 29.01. 1999 nr. 06 om interkommunale selskaper.

Selskapet har følgende deltakere pr. 1.1.2020:

Troms og Finnmark fylkeskommune
Kvæfjord kommune
Harstad kommune
Senja kommune
Målselv kommune
Sørreisa kommune
Balsfjord kommune
Karlsøy kommune
Tromsø kommune
Kåfjord kommune
Kvænangen kommune
Lyngen kommune
Nordreisa kommune
Skjervøy kommune
Storfjord kommune
Bø kommune
Sortland kommune
Lødingen kommune
Hadsel kommune
Øksnes kommune
Ibestad kommune
Evenes kommune
Vågan kommune
Vestvågøy kommune
Flakstad kommune
Moskenes kommune
Værøy kommune
Røst kommune

§ 2 Rettslig status

K-Sekretariatet IKS er et eget rettssubjekt, og styret har arbeidsgiveransvaret.

§ 3 Hovedkontor

K-Sekretariatet IKS har sitt hovedkontor/forretningsadresse i Tromsø kommune.

§ 4 Formål og ansvarsområde

K-Sekretariatet IKS:

- skal utføre sekretariatsfunksjonen for deltakernes kontrollutvalg og hva dermed står i naturlig forbindelse

§ 5 Innskuddsplikt og eierandel

Deltakernes eierandel og ansvarsdel samsvarer med deltakernes innskudd til selskapets frie egenkapital etter følgende fordeling:

	Selskaps- kapital	Eierandel i prosent
Troms og Finnmark fylkeskommune	216 000	22,52
Harstad	89 526	9,33
Tromsø	239 248	24,94
Kvæfjord	11 851	1,24
Målselv	26 048	2,72
Sørreisa	12 848	1,34
Senja	57 956	6,01
Balsfjord	21 684	2,26
Karlsøy	9 288	0,97
Lyngen	12 264	1,28
Storfjord	7 386	0,77
Kåfjord	9 006	0,94
Skjervøy	11 603	1,21
Nordreisa	18 221	1,90
Kvænangen	5 388	0,56
Sortland	36 673	3,82
Bø	11 762	1,23
Lødingen	8 724	0,91
Hadsel	30 562	3,19
Øksnes	17 100	1,78
Ibestad	5 450	0,57
Evenes	5 400	0,56
Vågan	36 500	3,81
Vestvågøy	43 300	4,51
Flakstad	5 800	0,60
Moskenes	4 300	0,45
Værøy	3 300	0,34
Røst	2 300	0,24
Sum	959 488	100,00

Endringer i eierandeler kan skje ved inn- og uttreden av deltakere i selskapet.

§ 6 Organisering av selskapet

Selskapet har tre nivå:

- Representantskapet
- Styret
- Daglig leder

§ 7 Representantskapet

Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Samtlige deltakerkommuner og fylkeskommunen velger sin representant med personlig vararepresentant.

Representantskapet velger selv leder og nestleder.

§ 8 Representantskapets møter

Representantskapets leder innkaller til representantskapsmøte. Innkalling til ordinært representantskapsmøte skal skje skriftlig, innen utgangen av mai måned og minst fire uker før møtet. Tilsvarende frist gjelder for varsling av deltakerne i selskapet. Innkallingen skal inneholde en saksliste.

Ordinært representantskapsmøte skal behandle:

1. Årsmelding og regnskap
2. Valg til styret
3. Valg av revisor
4. Godtgjørelse til tillitsvalgte
5. Overordnede mål og retningslinjer for driften
6. Budsjettforutsetninger og – rammer
7. Rammer for låneopptak
8. Tilskuddsordning fra deltakerne
9. Andre saker som er forberedt ved innkallingen

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll fra møtene. Protokollen underskrives av møtelederen og to av representantskapets medlemmer som velges ved møtets begynnelse.

Spørsmål om kjøp av aksjer i andre selskap og inngåelse av langsiktige samarbeidsavtaler avgjøres av representantskapet.

Ekstraordinært representantskapsmøte til behandling av særskilt angitte spørsmål skal innkalles med to ukers varsel når to styremedlemmer eller 1/3 av representantskapets medlemmer ber om det eller om representantskapets leder finner behov for dette.

Daglig leder og styrets leder har møteplikt i representantskapet, og alle styremedlemmene og daglig leder har møte og talerett.

Representantskapets leder og nestleder er valgkomité til styret.

§ 9 Styret

Styret i selskapet består av 3 medlemmer med personlige varamedlemmer som velges av representantskapet.

Daglig leder eller representantskapsmedlem kan ikke være medlem av styret.

Representantskapet velger styreleder og nestleder.

§ 10 Styrets møter

Styremøtene ledes av styrets leder. Styret fatter vedtak med alminnelig flertall. Ved votering i styret skal hver stemme telle likt. Ved stemmelikhet teller møteleders stemme dobbelt.

Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede, inkludert møtende varamedlemmer. Styrets leder sørger for at det blir ført protokoll fra styremøtene.

Protokollen underskrives av styrets medlemmer.

De ansattes representant har ikke rett til å være til stede i saker som gjelder arbeidsgivers forberedelse til forhandlinger med arbeidstakerne, arbeidskonflikter, rettsvister med arbeidsgiverorganisasjoner eller oppsigelse av tariffavtaler.

§ 11 Daglig leder

Daglig leder administrerer virksomheten, og har ansvaret for at enhver arbeidsoppgave utføres i overensstemmelse med gjeldende bestemmelser og i henhold til de vedtak som er fattet av styret og representantskapet.

Daglig leder er styrets sekretær og saksbehandler. Vedkommende har tale- og forslagsrett i styrets møter, dersom ikke styret i enkeltsaker vedtar at vedkommende ikke skal kunne møte.

§ 12 Organisering av tilsynsfunksjoner

Daglig leder skal til enhver tid holde styret orientert om alle forhold av betydning for virksomheten og om økonomi og personalforhold. Vedkommende skal rapportere til styret på en slik måte og så ofte som situasjonen tilsier det og styret for øvrig måtte bestemme. Styret skal sørge for at representantskapet til enhver tid har nødvendig oversikt og i tide kan forberede nødvendige disposisjoner. Representantskapets møtebøker skal fortløpende sendes til deltakerne.

§ 13 Arkiv, personvern og offentlighetsloven

De lovbestemte rutiner og saksbehandlingsregler som er etablert for ivaretagelse av personvern skal gjelde for selskapet.

Selskapet skal følge offentlighetsloven bestemmelser.

Selskapet skal ivareta arkivfunksjonen i henhold til arkivlovens bestemmelser for deltakerkommunenes kontrollutvalg. Dersom en deltakerkommune trer ut av selskapet, overføres arkivet for dette kontrollutvalget til den kommunen dette gjelder.

§ 14 Økonomiforvaltning

Virksomheten skal følge et vedtatt økonomireglement.

§ 15 Låneopptak og garantistillelse

Representantskapet vedtar rammer for virksomhetens låneopptak - begrenset til kr 400.000.

Låneopptak skal godkjennes av departementet; jf. kommuneloven § 14-15

Virksomheten kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser. Virksomheten kan ikke selv låne ut penger.

§ 16 Arbeidsgiveransvar

Styret har arbeidsgiveransvaret for de personer som til enhver tid er ansatt i virksomheten.

Arbeidstakernes rettigheter etter arbeidsmiljøloven skal i sin helhet ivaretas av styret. Selskapet er medlem av pensjonsordning.

§ 17 Lokale lønnsforhandlinger

Styrets leder og/eller daglig leder ivaretar selskapets interesser under lokale forhandlinger. Styret vedtar forhandlingsresultatet.

Styret fastsetter rammene og daglig leders lønn.

§ 18 Møtegodtgjørelse

Godtgjørelse for møter mv. til medlemmer av styret og representantskapet utbetales i henhold til de til enhver tid gjeldende satser og reglement for virksomheten.

§ 19 Regnskap og revisjon

Styret har plikt til å se etter at det føres lovmessige regnskap og at det foretas revisjon av selskapet.

Regnskapet føres etter regnskapsloven.

Regnskap skal fastsettes av representantskapet. Selskapets regnskap skal revideres av statsautorisert, registrert eller kommunal revisor. Revisor velges av representantskapet.

§ 20 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen kan endres. Ved avstemning gjelder reglene i § 4 i lov om interkommunale selskaper av 29.01. 1999 nr. 06.

§ 21 Uttreden og oppløsning

Den enkelte deltaker kan ensidig si opp sin deltakelse. Oppsigelse må varsles av deltakeren minimum ett år før uttredelse.

Ved uttreden fra selskapet skal deltakeren tilbakebetales sin andel av egenkapitalen på uttredelsestidspunktet – jf § 5.

Forslag til oppløsning av selskapet må vedtas enstemmig av representantskapet. Vedtak om oppløsning må godkjennes av samtlige deltakere og av departementet. Jf Lov om interkommunale selskaper § 30 og 32.

Styret plikter å melde fra om avviklingen til Foretaksregisteret.

§ 22 Voldgift

Eventuell tvist om forståelsen av selskapsavtalen og om fordeling av utgifter eller i forbindelse med det økonomiske oppgjøret etter oppløsning, avgjøres endelig av en voldgiftsnemnd på tre medlemmer som oppnevnes av fylkesmannen, om ikke annen ordning følger av lov eller forskrift.

§ 23 Øvrige bestemmelser

For øvrig gjelder den til enhver tid gjeldende lov om interkommunale selskaper.